

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

2

~~Tr. lat. a. 98~~ in 8vo
8° A. lat. a. 123

Catullus

Ex bibliotheca
Steph. Quatremeri.

Quatremeri

Ex libris Quatremère

C. VALERIUS
CATULLUS,
ALBIUS
TIBULLUS E. R.
SEX. AURELIUS
PROPERTIUS

Ex recensione

JO: ANTONII VULPII BERGOMENSIS
J. U. D.

*Cum ejusdem Observationibus, atque Indice
lacupletissimo.*

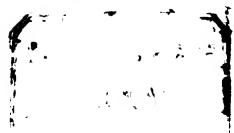
Quæ acceſſerint præterea, indicat Epistola ad Lectorem.

PATAVII, M. DCCX.

Apud Josephum Corona.

SUPERIORUM PERMISSU, ac PRIVILEGIO.

RECHTSGESCHICHTE

DES RHEINISCHEN RECHTS

von Dr. phil. jur. h. c. h. Dr. phil. jur. h. c. h. Dr. phil. jur. h. c. h.

RECHTSGESCHICHTE

DES RHEINISCHEN RECHTS

von Dr. phil. jur. h. c. h. Dr. phil. jur. h. c. h. Dr. phil. jur. h. c. h.

Viro Illustrissimo & Excellentissimo

HIERONYMO JUSTINIANO

ASCANI FILIO , PATRITIO VENETO,
D. MARCI PROCURATORI.

Jo: Antonius Vulpus F.

Uod maximè optave-
ram, HIERONYME JUSTINIA-
NE, quodque ab immortalī Deo fre-

† 3.

-948-

quentibus votis precatus fueram, ut videlicet studiorum meorum, quibus excolendis totam fermè adolescentiam consumpsi, patronum aliquem, virtute non minus, quàm genere, nobilem reperirem; id sanè in te uno ex animi sententia mihi videor consecutus. Quamvis enim, pro amplissima tua dignitate, multis, iisque gravissimis, negotiis impeditus detineare, si quid tamen à mole rerum gerenda superest otii, doctorum virorum familiaritates ultro appetere soles, & subcissa tempora, si quæ incurrunt, absque fructu liberalium disciplinarum perire non pateris. Accedit huic erga litteras & litteratos benevolentia singularis quadam humanitas, atque incredibilis morum elegantia, quibus adeò inter paucos excellis, ut quicumque te primum aspexerit, idem

con-

continuo admirari & diligere incipiat. Rarum hoc, & prodigii penè simile in tanta fortuna, sed perpetuum in JUSTINIANA gente; qua cum clarissima VENETÆ REIPUBLICÆ munera domi forisque, & bello & pace semper administraverit: summosque honores, veluti hereditatis jure sibi debitos, quasque domesticos, obtinuerit: moderatione tamen, equitate, clementia, facilitate, divitiarum contemptu, amore optimarum artium, præcipue verò in superos pietate gloriosius nihil aut præstabilius judicavit. At de majorum tuorum notissimis laudibus quid attinet plura dicere? nulla est regio tam barbara, tam in-via, tam à Solis cursu remota, in quam fama ipsarum jamdiù non penetraverit: nemini mortali-um, qui modò se vivere sentiat, fa-

*Et vestra obscura esse possunt. E tot
autem egregiis luminibus, quae pluribus
retro saeculis antiquissimam familiam
illustraverunt, nefas duco, LAU-
RENTIUM JUSTINIANUM,
totius orbis confessione sanctissimum vi-
rum, silentio praterire; quem Adriacae
urbis Pontificem superior aspexit aetas,
nunc autem Divorum concilio adscri-
ptum ob ingentia merita, aris templif-
que universa Christiana Respublica ve-
neratur. Sed, ut vetera omitтам, re-
censavi tui, D. MARCI PROCU-
RATORIS, patruique memoria bo-
norum dolorem incendere, ac renovare
videtur: illa enim subit animum cogi-
tatio, quos amiserint cives, quàm com-
muni saluti prospicientes, quàm guber-
nandi peritos, quàm solidis verisque
virtutibus ornatos. ASCANIUM*
ve-

verò parentem tuum, cuius aspectu jucundissimo frueris, cuius vocem audis, cuius vestigia persequeris, nulla umquam ex animis nostris delebit oblivio: tanta enim equitatis ac prudentia laude Patavinam Praturam administravit, ut opinionem honestissimam, qua de virtute ejus erat, non modò sustinuerit, verùm etiam, quod vix uni aut alteri contingere solet, longè supera-verit. Cum igitur & splendore nobilitatis, & acumine ingenii, & natura suavitatis reliquis antecedas, HIERONTME JUSTINIANE, idcirco te potissimum elegi, cui opellam hanc meam, breves nimirum OBSERVATIONES in CATULLUM, TIBULLUM, & PROPERTIUM, Romanorum poetarum & mea & plurimorum sententia castigatissimos, dedicarem

*rem: quam si lata fronte, ut spero,
acceperis, primum uberrimum suscepti
laboris ex approbatione tua sum perceptu-
rus. Non assis faciam, te defensore,
ac vindice, inanes malevolorum homi-
num rumusculos; illud Venusini poeta
subinde usurpans:*

— satis est **EQUITEM** mihi plaudere, ut audax
Contemptis aliis explosa Arbuscula dixit.

Men' moveat cimex Pantilius? aut crucier, quod
Vellicet absentem Demetrius, aut quod ineptus.

Fannius Hermogenis lædat conviva Tigelli?

*Vale vir Amplissime, diuque patriæ
utilitati, ac litterarum commodis vive.*

*Pataxii, Anno à Christi natali M. D.
CC X. Mense Septembri.*

JO: ANTONIUS VULPIUS
BERGOMENSIS.

LECTORI BENEVOLO

S. D.

Um aliquando, Lector amice, studia humanitatis, quæ culpa temporum penè interciderant, divino beneficio rursus efflorescere cœpissent, id statim doctissimis viris provifum est, ne antiquitatis monumenta diutius in obscuro latèrent, utque à situ & squallore per ipsos vindicata, olim amiffæ dignitati restituerentur. Pulchrum sanè consilium, & cui posteritas *universa* gratias immortales meritò habeat: *nihil enim* veterum scriptis aut jucundius, aut fructuosius excogitari potest, garriant quantum libet novitatis amatores. Opusne magnam vim exemplorum colligere, quorum obtutu Rempublicam tuam administres? præsto sunt Historici utriusque linguæ gravissimi, Thucydides, Xenophon, Polybius, Plutarchus, Sallustius, Livius, Corn. Tacitus; Philosophorum sectas cognoscere mavis, & sapientiæ sacris initiari? en tibi Platonem, Aristotelem, Senecam, Epictetum; An Eloquentiæ gloria tactus, idoneos dicendi magistros ad imitandum requiris? nullum profectò acriorem Demosthene, dulciorem Isocrate, uberiorem Tullio nostra sæcula tulerunt; Vel denique animum seriis cogitationibus fatigatum, illustrium poetarum tractatione reficere postulas? non faciliè invenias, quos opponas Ho-

me-

E P I S T O L A

mero, Sophocli, Pindaro, Terentio, Mironi, Horatio, ut de reliquis taceam, quos persequi longum esset. At quamquam Græcorum hominum volumina, velut instructissimus rerum thesaurus, & ἡ πάντα τέλειον νέρας ἀμαλθείας, manibus eruditorum assidue teri consueverint, Romano tamen sermoni primi semper honores habiti: decebat quippe victoris gentium populi memoriam colere, linguam ejus præ cæteris maximè celebrando, quæ cadentis ruinam Imperii, per tot barbarorum sævientium tempestates, fato singulari sola evassisset. In hanc igitur versæ litteratorum curæ, factumque tandem summis conatibus, ut deterfa rubigine, quæ libros frequentia dignissimos clanculùm occupaverat, optimum quemque Latinitatis auctorem, si non omnino emendatum, at certè integritati proximum legeremus. Hæc porrò tanta diligentia, licet communi bonorum suffragio approbata, in quorundam tamen reprehensiones incidit; eorum puto, qui duriorē Latinè loquendi sibi legem imponi molestè ferrent, cognitionem verò antiquitatis remotiosam, sterilem, atque ineptam existimarent. sunt enim nonnulli, ut verbis utar 2 Ciceronis, quibus nihil aliud laudare propositum est, præter id, quod se assequi posse confidunt. Non mirum ita insanire minutam istiusmodi plebeculam, si quidem pastillos numquam olebit caprarius, neque ad fossorem pertinet Roscii gestus, aut Bathylli saltatio. Ego contra totum hoc litterarum genus adedè severioribus disciplinis conjungi oportere censeo, ut mihi pessimè fecisse videantur, qui primum scientiam ab eloquentia, mutæ necessitudinis fœdere violato, separare tentaverint.

1 Numeris omnibus absolutum copiæ cornu.

2 Lib. 2. *Transl. quest.*

AD LECTOREM.

rint. Poetis autem sedulò evolvendis quantum operæ,
ac laboris insumpserim, testes fuerint leporum omnium
parentes, purissimique Latine lingue scriptores, CA-
TULLUS, TIBULLUS, & PROPERTIUS, quod
novis à me observationibus auctos in vulgus edere sta-
tui, hortante potissimum adolescentiâ, cui ætati favori
magis, quàm invideri, manifestò compertum est. Vi-
debam equidem hoc ipsò munere clarissimos viros jam
antea præclarè sanctos, inter quos eminent dubio pro-
cul M. ANTONIUS MURETUS, ACHILLES STA-
TIUS, JOSEPHUS SCALIGER, JOANNES PAS-
SERATIUS, duo JANI DOUZÆ, P.&F., ISAACUS
VOSSIUS, JOANNES GEORGIUS GRÆVIUS: &
cum tamen aliqua subinde occurrerent silentio ab illis
damnata, pauca quædam, ut ab hominibus, perperam
explicata, nonnulla summis tantum labris (quod ajunt)
delibata; plenum idcirco bonæ frugis putavi futurum,
si cervicem oneri, quamquam fortasse imparem, sup-
posuissim. Nunc ordo poseit, benigne Lector, ut pri-
usquàm calumniatoribus respondeo (qui mihi diem, cre-
do, dicturi sunt eo nomine, quod scilicet amatorios,
& parùm sobrii argumenti poetas in scenam trahere
non dubitaverim) de singulis in hoc opusculo præstitis
breviter disseram. Principiò trium auctorum contex-
tumquàm accuratissimè descripsi, eam ubique legendi
atque interpungendi secutus ratioacem, quæ mihi ele-
gantior, & veritati propior visa est. Conjecturas autem
solo temeritatis præsidio munitas valere jussi, longè que
exsulare: illas non invitus admittens, quas & multa
veterum testimonia, & calamo exarati Codices firmo

con-

¹ His addendus Janus Broukhufius, qui, ut pridem audiui, poli-
tissimos in TIBULLUM, & PROPERTIUM edidit commentarios:
quos tamen (si qua fides) nondum inspexi.

E P I S T O L A

consensu juvarent. Quapropter ita Scaligeri editionem repræsentare curavi, ut interdum mihi liberum fuerit ab acerrimi Critici opinionibus dissentire, cum & ipse (pace dicam ejus fautorum) ingenio suo nimium obsecundaverit. Magno quidem ille poetis nostris adjumento fuit, nam & plurima loca miserrimè depravata feliciter sanavit, & perturbatas paginas incredibili sagacitate disposuit: at dum Chironio ferro licentiùs grassatur, partem integram sæpe corrumpit. Fateor me libros manuscriptos non inspexisse, neque enim erat operæ pretium. satis habui, si notas eruditorum, qui à se testarentur inspectos, passim consulerem, atque in eorum fide securus acquiescerem. Cognoscas itaque, nisi valdè me fallit animus, delectum adhibitum, & ex variis lectionibus, quas natio Grammaticorum cupidè consecratur, cæteri verò fastidiunt, aptissimam tantum, præstantissimamque receptam. Præterea, cum instituissem unumquodque poemation brevibus argumentis illustrare, lemmata omnia vel discrepantia, vel obscura, vulgò circumferri solita, de medio tollere non sum veritus; quod ne quis injuria factum queratur, sciat me, doctorum sententiis, judiciisque præeuntibus, id ausum esse. Observationes deinde adjeci (sive Ingenium Commentariorum: Ἀνάλεκτα, ἔ Παράληπμῖα vocare mavis, nam utrumque potes) qui labor à me præcipuè susceptus est, ut difficultates & salebras, quæ tot oculos hactenùs fugerant, adeoque contumaciòres inherant, à mundissimorum poetarum carminibus removerem. Frustra igitur, mi Lector, aut largas eruditionis opes, aut priscorum rituum conties inculcatam historiam ex libello nostro petas: cujus enim stuporis fuisset,

AD LECTOREM.

set, aliena scrinia compilando, inanem gloriolam turpiter venari? quotus autem quisque Philologorum usque adhuc exstitit, qui de conviviis, de coronis, de funeribus, de sacrificiis, de gladiatoribus, ludisque Circensibus, de theatro, de balneis, de servis, de militia, de triumphis, postremo de magistratibus Romanorum aliquid litteris mandare neglexerit? Hæc tamen ipsa modicè attingere non puduit, sicubi ratio perspicuitatis flagitabat, ad quem scopum totis animi viribus unicè intendi. Quòd si nobiliùm interpretum detegendos errores aliquando sum arbitratus, id verò feci, non ut, magnis nominibus detrahendo, improbam & minime liberalem voluptatem perciperem, vel quòd acutioris ingenii famam eo pacto me consecuturum sperarem: at simplicitate quâdam potiùs, & studio veritatis. Hoc tibi liquebit planè, simul atque animadvertere cœperis, eosdem à me justis laudibus cumulos, quotiescumque merita ipsorum postularent. In producendis auctoritatibus *parcus admodum*, ac temperatus fui, ne delicatos quosdam offenderem, qui nimirum ad longiora dormitant, & se paucis doceri volunt. Nonnumquam, arrepta occasione, aliorum etiam scriptorum quomodò intelligenda sint loca, veluti digito, demonstro; è diverticulo tamen in viam continuò redire festino. Proverbia vernacula, tametsi rarè, inspersa reperies, quòd videlicet nodum pulchrè solverent, remque subtiliùs explicarent. Invenies quoque semel, aut bis, principum poetarum inter Etruscos, Francisci Petrarchæ, ac Torquati Tassii versiculos ornatissimos; quidni enim admiscendi fuerant? cum præsertim opportunitas pateretur, & multum honestæ delectationis allaturi viderentur. His actis, Promptuarium concinnavi, quod tibi poetas iterum daret, sed membratim distributos, ut
 nullo

E P I S T O L A

nullo negotio lectissimum quemque sermonis flosculum
 carpere posses, atque in usus tuos transferre. Eò rejeci
 fabulas, historias, omnia denique ad Geographiam
 pertinentia, licet pleraque trita & inventu facilia: no-
 veram etenim hac in parte magis rudioribus & imperi-
 tis, quàm excultis, & Marte suo pollentibus abundè
 satisfaciendum esse. Idcirco personam Grammatici sa-
 penumerò sustinui, & ad humilia descendi, ut niten-
 ti quidem, verùm imbecillæ, tyronum turbæ manum
 porrigerem, ac subvenirem. Quibus moribus poetæ
 nostri fuerint, qua stirpe orti: quos amicos, quos fa-
 miliares habuerint, luculenter exposui; nam Criniti, &
 Gyraldi videbam in eo genere diligentiam desiderari.
 Ne quid autem operi prorsus deesset, Catulli *τὰ μέτρα*
 examinaui, & perpendi, finem ibi scribendi faciens.
 Illud jam superest, ut adversariis tempestivè occurram,
 quorum pudentissimæ aures jocosum petulantiam refor-
 midant: qui profectò, si clavum civitatis tenerent, hu-
 jusmodi scripta, tamquàm teterrimas pestes, ab homi-
 num communitate exterminarent. Catulli multa quidem
 obscœna: non pauca Tibulli, & Propertii suburpicu-
 la: cogor enim fateri, quod apertissimum est. at nihilo
 meliora suppeditant Plautus, Horatius, Petronius, Ju-
 venalis, Martialis; leguntur tamen, nec leguntur so-
 lum, verumetiam in amoribus & deliciis habentur.
 Quonam reciderent Latine litteræ, his fontibus clau-
 sis, atque interdictis? Num Prometheo malè precabi-
 mur ob ignem è cælo in terras delatum, cum aliquod
 repentè tristissimum incendium exortum fuerit? nemo
 sanus id faciet; plures enim ex igne utilitates, quàm
 detrimenta capiuntur. Eadem omninò ratio est de poe-
 tis elegantissimis, qui si tractentur incautè, vel à qui-
 bus minimè decet, sententiis mollibus nervos virtutis
 frangunt.

AD LECTOREM.

frangere, aut saltem debilitare possunt: non sunt abolendi, sed custodiendi: grandioribus, non puerulis committendi. Gravius autem periculum imminet infirmiori ætati ab iis libris, qui populari linguâ conscripti, & nequitiis repleti, usque ad virginum calathos furtim subrepunt. Eos devoveri, & cremari oportet, in quibus plerumque, præter insignem fugitivorum doctrinam, nihil est, quod admirare. Ego, quæ meæ partes fuerunt, cavi diligenter, ne pruritus excitarem, ne simulacrum Veneris denudarem, ne Floralia coram Catonibus agerem. desinant igitur malevoli homines læsæ verecundiæ crimine laborem huic nostrum accusare: & quandoquidem fraudi non fuit spectatæ castimonie viris in hac palæstra luctari, nec mihi pariter noceat, qui securus eorum exempla, in ipsorum auctoritate defensionem positam habeo. Tibi verò, ac fidei tuæ, Lector amice, primos ingenii mei sætus committo, quos ita velim excipias, ut mihi ad utiliora studia properanti, & majora in dies publicis commodis impertire molienti, calcar & stimulos addas. Vale.

PROLEGOMENA.

CAPUT I.

Veterum Scriptorum testimonia de C. Valerio Catullo.

Cornelius Nepes in vita T. Pomponii Attici.

L Julium Calpurnium, quem post Lucretii, Catullique mortem, multo elegantissimum poetam nostram tulisse ætatem verè videor posse contendere.

Horatius Satyra 10. l. 1.

Nil præter Calvum, & doctus cantare Catullum.

Tibullus l. 3. Eleg. 6.

Sic cecinit pro te Doctus, Minois, Catullus.

Propertius l. 2. Eleg. 17.

Ista meis fiet notissima forma libellis,

Calve tuâ veni, pace, Catulle, tuâ.

Idem l. eod. Eleg. 23.

Hæc quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,

Lesbia queis ipsa notior est Helena.

Ovidius Amorum l. 3. Eleg. 9.

Obvius huic venies ederâ juvenilia cinctus

Tempora, cum Calvo, Docte Catulle, tuo;

Idem l. eod. Eleg. 15.

Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo.

Idem Tristium l. 2. vers. 427.

Sic sua lascivo cantata est sæpe Catullo

Femina, cui falsum Lesbia nomen erat.

Nec contentus eâ multos vulgavit amores,

In quibus ipse suum fassus adulterium est.

PROLEGOMENA

Seneca Pater Controversiâ 19.

Erat enim (*Calvus*) exiguus statura, propter quod etiam *Catullus* in hendecasyllabis vocat illum *Salicippium* disertum. *v. carmen Catulli 53.*

Plinius Major Hist. Natur. præfatione.

Namque tu solebas nostras esse aliquid putare nugas, ut obiter emolliam *Catullum* conterraneum meum.

Idem l. 28. c. 1.

Hinc Theocriti apud Græcos, *Catulli* apud nos, proximeque Virgilii, incantamentorum amatoriam imitatio.

Idem l. 36. c. 6.

Hic namque est Mamurra, *Catulli* Veronensis carminibus profectus.

Idem l. eod. c. 21.

Sed & ii pumices, qui sunt in usu corporum levigandorum feminis, jam quidem & viris, atque, ut ait *Catullus*, libris.

Idem l. 37. c. 6.

Nonius Senator.... filius Strumæ Nonii ejus, quem *Catullus* poeta in sella curuli visum indignè tulit.

Plinius Junior l. 1. Epist. 16.

Facit versus, quales *Catullus*, aut *Calvus*, quantum illis leporis, dulcedinis, amaritudinis inserit.

Idem l. 4. Epist. 14. loquens de hendecasyllabis.

Scimus alioqui hujus opusculi illam esse verissimam legem, quam *Catullus* expressit: Nam casum esse decet pium poetam &c.

Sentius Augurinus apud eundem l. eod.

Epist. 16.

Canto carmina versibus minutis,
His, olim quibus & meus *Catullus*,
Et *Calvus*, veteresque

PROLEGOMENA
Cornelius Tacitus l. 4. *Annalium*,
in oratione Cremutii Cordi.

Carmina Bibaculi, & Catulli referta contumeliis Caesarum.

Suetonius in Julio c. 73.

Valerium Catullum, à quo sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita non dissimulaverat, satisfacientem eadem die adhibuit cænæ: hospitioque patris ejus, sicut consueverat, uti perseveravit.

Quintilianus l. 1. *Instit. Orat.* c. 10.

ubi de aspirationibus.

Erupit brevi tempore nimius usus, ut *choronæ*, *chienturiones*, *præchones* adhuc quibusdam inscriptionibus mancant; quâ de re Catulli nobile Epigramma est. v. *carmen* 83.

Mem l. 10. c. 1.

Jambus non sanè à Romanis celebratus est, ut proprium opus: à quibusdam interpositus, cujus acerbitas in Catullo, Bibaculo, Horatio.

Martialis l. 1. *Epist. ad Lectorem*.

Lascivam verborum licentiam, idest Epigrammaton linguam, excusarem, si meum esset exemplum: sic scribit Catullus, sic Marfius, sic Pedito, sic Getulicus, sic quicumque perlegitur.

Idem l. 1. *Epig.* 62.

Verona Docti syllabas amat Vatis.

Idem l. 4. *Epig.* 14.

Sic forsitan tener ausus est Catullus
Magno mittere Passerem Maroni.

Idem l. 7. *Epig.* 13.

Accidit infandum nostræ scelus, Aule, puellæ:
Amisit lusus, deliciasque suas.

Non

PROLEGOMENA

Non quales teneri ploravit amica Catulli
Lesbia, nequitiis Passeris orba sui.

Idem l. 8. Epig. 72.

Lesbia dictavit, Docte Catulle, tibi.

Idem l. 10. Epig. 78.

Nec multos mihi præferas poetas,
Uno sed tibi sum minor Catullo.

Idem l. 14. Epig. 100.

Si non ignota est Docti tibi terra Catulli.

Idem l. eod. Epig. 195.

Tantum magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parva suo Mantua Virgilio.

Agellius Noct. Attic. l. 7. c. 20.

Catullus quoque elegantissimus poetarum.

Ausonius Drepanio Pacato Latino.

Cui dono lepidum novum libellum?

Veronensis ait Poeta quondam,

Inventoque dedit statim Nepoti.

L. Apulejus in Apologia.

Eadem igitur operâ accusent C. Catullum, quod Lesbiam
pro Clodiâ nominarit.

Sidonius Apollinaris ad Hesperium.

Memineris quod sæpe versum complevit Lesbia cum
Catullo.

Severinus Boethius l. 3. de consolat. Philosophia Prosa 4.

Num vis ea est magistratibus, ut utentium mentibus vir-
tutes inferant, vitia depellant? Atqui non fugare, sed
illustrare potius nequitiam solent. quo fit, ut indigne-
mur eos sæpe nequissimis hominibus contigisse. unde
Catullus licet in curuli Nonium sedentem strumam appellat.

Diomedes Grammat. l. 3. c. 6. de Jambico.

Cajus carminis præcipui scriptores apud Græcos Archi-
lo.

PROLEGOMENA

Iochus, Hipponax, apud Romanos Lucilius, & Catullus, & Horatius, & Bibaculus.

CAPUT II.

Veterum Scriptorum testimonia de
Albio Tibullo.

Horatius Ode 33. l. 1.

Albi ne doteas plus nimio memor
Immitis Glyceræ, neu miserabiles
Decantes Elegus; quod tibi junior
Læsa præniteat fide.

Idem Epistolâ 4. l. 1.

Albi nostrorum sermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere quod Calsi Parmensis opuscula vincat; &c.
paulo post

Non tu corpus eras sine pectore: Dii tibi formam,
Dii tibi divitias dederant, artemque fruendi.

Ovidius Amorum l. 3. Eleg. 9.

ita Tibulli mortem desolat.

Memnona si mater, mater ploravit Achillem,

Et tangunt magnas tristitia fata Dem:

Flebilis indignos Elegeia solve capillos,

Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit.

Ille tui vates operis, tua fama Tibullus

Ardet in exstructo corpus inane rogo.

Ecce puer Veneris fert eversamque pharëtram,

Et fractos arcus, & sine luce facem.

Aspi

PROLEGOMENÆ

Aspice, demissis ut eat miserabilis alis,
 Pectoraque infestâ tundat aperta manu.
 Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli;
 Oraque singulus concutiente sonant.
 Fratris in *Aeneæ* sic illum funere dicunt
 Egressum testis, pulcher Iule, tuis.
 Nec minùs est confusa Venus moriente *Tibullo*,
 Quàm juveni rupit cum ferus inguen aper.
 At sacri vates, & Divûm cura vocatur:
 Sunt etiam, qui vos nomen habere putent.
 Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
 Omnibus obscuras injicit illa manus.
 Quid pater *Ismario*, quid mater profuit *Orpheo*?
 Carmine quid victas obstupuisse seras?
 [Et *Linon* in silvis idem pater & *Linon* altis
 Dicitur invitâ concinuisse lyrâ.]
 Aspice *Mæoniden*, à quo, ceu fonte perenni,
 Vatum *Pieriis* ora rigantur aquis.
 Hunc quoque summa dies nigro summersit *Avernus*:
 Effugiunt avidos carmina sola rogos.
 Durat opus vatum *Trojani* fama laboris,
 Tardaque nocturno tela retexta dolo.
 Sic *Nemesis* longum, sic *Deia* nomen habebit,
 Altera cura recens, altera primus amor.
 Quid nunc sacra juvant, quid hunc *Ægyptia* profunt
 Sistra? quid in vacuo secubuisse toro?
 Cum rapiant mala fata bonos (ignoscite fasso)
 Sollicitor nullos esse putare Deos.
 Vive pius, moriere pius: cole sacra, colentem
 Mors tamen à templis in cava busta trahet.
 Carminibus confide bonis, jacet ecce *Tibullus*;
 Vix manet è toto, parva quod urna capit.

P R O L E G O M E N A

Tène sacer vates flammæ rapuere rogales,
 Pectoribus pasci nec timuere tuis?
 Aurea sanctorum potuissent templa Deorum
 Urere, quæ tantum sustinere nefas.
 Avertit vultus Erycis quæ possidet arces;
 Sunt quoque, qui lacrymas continuisse negent.
 * Sed tamen hoc melius, quàm si *Phœacia* tellus
 Ignotum vili supposuisset humo.
 Hic certè manibus fugientes preffit ocellos
Mater, & in cineres ultima dona tulit.
 Hic *soror* in partem miserâ cum matre doloris
 Venit, inornatas dilaniata *comas*.
 Cumque tuis sua junxerunt *Nemesisque*, *Priorque*
 Oscula, nec solos destituere rogos.
Delia discedens, felicius, inquit, amata
 Sum tibi: vixisti, dum tuus ignis eram.
 Cui *Nemesis*, quid, ait, tibi sunt mea damna dolori?
 1. *Me tenuit moriens deficiente manu*.
 Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen, & umbra
 Restat, in 3. *Elysia* valle *Tibullus* erit.
 Obvius huic venies ederâ juvenilia cinctus
 Tempora, cum *Calvo*, docte *Catulle*, tuo.
 Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici,
 Sanguinis atque animæ prodige *Galle* tuæ.
 His comes umbra tua est, si qua est modè corporis umbra.
 Auxisti numeros, *Culte Tibulle*, pios.
 Ossa quieta, precor, tutâ requiescite in urnâ,
 Et sit humus cineri non onerosa tuo.
 Idem *Amorum* l. 3. *Eleg.* 15:
 Donec arunt ignes, arcusque Cupidinis arma,
 Discantur numeri, *Culte Tibulle*, tui.

Idem

1. *Tibullus Eleg.* 3. l. 1. vers. 5. & seq.

2. *Idem Eleg.* 1. l. 1. v. 74.

3. *Idem Eleg.* 3. l. 1. v. 58.

PROLEGOMENA

Idem Artis Amat. l. 3. vers. 233.

Et teneri possis carmen legisse Propertium,
Sive aliquid Galli, sive, Tibulle, tuum.

Idem Remed. Amoris vers. 763.

Carmina quis potuit tute legisse Tibulli?

Idem Tristium l. 2. vers. 447.

Credere juranti durum putat esse Tibullus,

Hoc etiam de se quod neget illa viro.

Fallere custodem demum docuisse fatetur,

Seque suam miserum nunc ait arte premi.

Sape, velut gemmam dominae, signumque probaret;

Per cassam meminit se tetigisse manum.

Utque refert, digitis saepe est, nutuque locutus,

Et tacitam mensa duxit in orbe notam.

Et quibus è succis abeat de corpore livor,

Impresso fieri qui solet ore, docet.

Denique ab incanto nimium petit ille marito,

Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.

Scit cui latretur, cum solus obambulat ipse,

Cur toties clausas excreet ante fores.

Multaque dat furti talis praecepta, docetque,

Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

Nec fuit hoc illi fraudi, legiturque Tibullus,

Et placet, & jam te principe notus erat.

Hec omnia, paulò tamen diversa leguntur apud ipsum Tibullum Elegia 7. l. 1.

Idem Tristium l. 4. Eleg. 10.

Virgilium vidi tantum, nec avara Tibullo

Tempus amicitiae fata dedere meae.

Successor fuit hic tibi Galle, Propertius illi:

Quartus ab his serie temporis ipse fui.

Idem Tristium l. 5. Eleg. 1.

———— ingenium come Tibullus ————

Do.

PROLEGOMENA

Domitius Marsus.

Te quoque Virgilio comitem non æqua, *Tibulle,*

Mors juvenem campos misit ad Elysios:

Ne foret, aut *Elegis* molles qui fieret amores,

Aut caneret forti regia bella pede.

Velleius Paterculus l. 2.

Tibullusque, & *Naso* perfectissimi in formâ operis sui.

Papinius Statius lib. 1. Silv. carm. 1.

— divesque foro lucente *Tibullus*.

Quintilianus Instit. Orat. l. 10. c. 1.

Elegiâ Græcos quoque provocamus, cujus mihi tersus,
atque elegans maxime videtur auctor *Tibullus*.

Marialis l. 4. Epig. 6.

— qui compositos metro *Tibulli*

In Stellæ recitat domo libellos.

Idem l. 8. Epig. 72.

Fama est arguti *Nemesis* lasciva *Tibulli*.

Idem l. 14. Epig. 72.

Ussit amatorem *Nemesis* lasciva *Tibullum*,

* In totâ juxit quem nihil esse domo.

L. Apulejus Apologiâ.

Accusent:..... & *Tibullum*, quod ei sit *Plantia* in animo,
Delia in versu.

Sidonius Apollinaris carm. 9.

Non *Getulicus* hæc tibi legerur,

Non *Marsus*, *Pedo*, *Silius*, *Tibullus*.

Idem ad Hesperium.

Memineris quod sæpe versum complevit *Delia* cum
Tibullo.

Diomedes Grammat. l. 3. c. 6.

Quod genus carminis (*Elegiam*) præcipue scripserunt
apud.

* *Tibul. Eleg. 5. l. 1. vers. 10.*

PROLEGOMENA

apud Romanos Propertius, & Tibullus, imitati Græcos Callimachum, & Euphorionem.

C A P U T III.

Veterum Scriptorum testimonia de Sexto Aurelio Propertio.

Ovidius Artis Amat. l. 3. vers. 233.

ET teneri possis carmen legisse Propertii.

Idem Remed. Amoris, vers. 763.

Carmina quis potuit autem legisse Tibulli,

Vel Tui, Cujus opus Cynthia sola fuit?

Idem Tristium l. 3. vers. 465.

Invenies eadem blandi præcepta Propertii,

Difficilis minimâ nec tantâ ille uxor est,

Idem Tristium l. 4. Elegiâ 10.

Sæpe suos solitus recitare Propertius ignes,

Jure sodalicii qui mihi junctus erat.

Idem Tristium l. 5. Eleg. 1.

———— blandique Propertius aris.

Plinius Junior l. 6. Epist. 15.

Passienus Paulus splendidus eques Romanus, & in primis eruditus, scribit Elegos. Gentilitium hoc illi, est enim municeps Propertii, atque etiam inter majores suos Propertium numerat.

Idem de eodem l. 9. Epist. 22.

In litteris veteres æmulatur, exprimit, reddit: Propertium in primis, à quo genus ducit, vera soboles, coquo

PROLEGOMENA

que simillima illi, in quo ille præcipuus. Si Elegos
ejus in manum sumpseris, leges opus tersum, molle,
jucundum, & planè in *Propertii* domo scriptum.

Papinius Statius l. 1. *Silv. carm.* 2.

*Callimachus*que senex, Umbroque *Propertius* antro.

Quintilianus Instit. Orat. l. 10. c. 1. ubi de *Eleg.*

Sunt, qui *Propertium* malint.

Martialis *Epig.* 72. l. 8.

Cynthia te vatem fecit, lascive *Properti*

Idem l. 14. *Epig.* 189.

Cynthia facundi carmen juvenile *Properti*.

Accepit famam, nec minùs ipsa dedit.

L. Apulejus Apologia.

Accusent..... & *Propertium*, qui *Cynthiam* dicat;
Hostiam dissimulet.

Sidonius Apollinaris ad Hesperium.

Memineris quòd sæpe versum complevit..... *Cynthia*
cum *Propertio*.

Lactantius Firmianus Divin. Instit. l. 2. c. 7.

De quo Senatu *Propertius* *Elegiarum* scriptor hæc loquitur;

* Curia prætexto quæ nunc nitet alta Senatu &c.

Diomedes Grammat. l. 3. c. 6.

Quod genus carminis (*Elegiam*) præcipuè scripserunt
apud Romanos *Propertius*, & *Tibullus*, & *Gallus*, imi-
tati Græcos *Callimachum*, & *Euphorionem*.

C.A.

* *Propert. Eleg.* l. 1. l. 4. vers. 11.

De Vita, & Scriptis C. Valerii Catulli.

Valerio Catullo Cajus prænomen fuit, quidquid contra sentiat Josephus Scaliger, qui corruptissimi, loci auctoritate nixus Quintum appellat: testaturque se in antiquo libro Jacobi Cujacii J. C. ita disertè scriptum reperisse. Refragantur etenim editiones omnes, quotquot hætenus prodierunt: reclamatione consensus eruditorum: L. denique Apulejus mendacii reum agit, cum Apologia priore carminum quorundam suorum lasciviam & lusus Caii Catulli nobilissimo exemplo tuetur. Cui sanè, ut ætate multò propiori, fides habenda est. Veronensem fuisse liquidò constat, cum ex Ovidio, Plinio seniore, Martiali, Ausonio, cæterisque; tum etiam ex ipsius testimonio, qui & alicubi Veronam suam dicit, &, ubi è Bithynia reversus, Sirmionem lacus Benaci peninsulam alloquitur, ad Larem domesticum saluum se advenisse gaudet. Natus est, si Hieronymus rectè rationem subduxit, Olympiadis CLXXIII. anno II., ab Urbe verò condita DCLXVII. L. Cornelio Cinna, Cn. Octavio COSS. Quamobrem non immeritò Lilius Gyraldus Crinitum reprehendit, quòd scribere non dubitaverit: *pro comperito haberi, carmen de pascere Lesbia ad Virgilium missum fuisse, ob illud Martialis:*

Sic forsàn tener ausus est Catullus

Magno mittere passerem Maroni.

Etenim, ut omitteremus *forisàn*, quod argumenti vim omnem infringit, verisimile non fit, Catullum septem-

de-

P R O L E G O M E N A

decim annis Marone grandiore[m] [natus est enim Maro, teste Hieronymo ac Donato, Olympiadis CLXXVII. anno. III. , ab urbe verò condita DCLXXXIV. Cn. Pompejo Magno, M. Licinio Crasso primùm COSS.] eidem adhuc puero tantum detulisse, ut ad ejus tribunal accessurus indigeret audacia.

Parentem habuit Valerium, honesti ordinis virum, cujus nimirum hospitio, si Tranquillum audimus, C. Cæsar-usus fuerit. Rei familiaris autem inopia laboravit, utpote qui *sacculum suum aranearum plenum* ingenuè fateatur, Furiumque & Aurelium inter principes amicorum observaverit: quorum alteri *nec senus, nec arca, nec cimex erat*; alterum *esuritionum patrem* ipse festivè appellat. Cumque divitum Romanorum familia maxima esset, neminem habuit Catullus.

Fractum, qui veteris pedem grabati.

In collo sibi collocare posset.

Lucellum itaque unde corrasurus, Memmium prætorem in Bithyniam simul cum fratre secutus est, nullo tamen successu; idque prætoris ejusdem nimia cupiditate, atque oscitantia. Immo cum in provinciam Troadem venisset, fratrem suum, quem æquè ac se ipsum diligebat, immatura morte præreptum amisit. Hujus postea cineribus, ex Asia in Italiam revertens, moestissimè parentavit; ejusque memoriam, ubicumque se obruit occasio, mira pietate semper coluit. Navigatione absoluta, phaselium, quo mare transmiserat, Castori & Polluci, habitis eo tempore navium servatoribus, illustri carmine dedicavit. Postquam ex ophœbis excessit, in castnis Amorris cœpit stipendia facere; inprimisque Clodiam præstanti mulierem forma, quam mutato nomine Lesbiam vocavit: Hypsithillam, & Juventium puerum deparit. Ardores quoque suos mollissimis versibus complexus, eo

scri-

PROLEGOMENA

scribendi genere non minorem assecutus est gloriam, quàm immortali verèque divino *Æneidos* poemate vates Mantuanus. Amici ejus plurimi enumerantur: Cornelius Nepos, cui libellum suum dono dedit; Verannius & Fabullus; Furius & Aurelius; Licinius Calvus Orator vehementer, & nobilis poeta, quem prisca scriptores ferè semper Catullo adjungunt; Alphenus Varus J. C. Cæcilius, qui de matre Deorum poema composuit; Manlius Torquatus, cujus nuptias elegantissima Ode celebravit, & ad quem est epistola illa, quam tanti Muretus fecit; Cinna Smirne auctor; Cornificius, fortasse ille, cujus esse ad Herennium Rhetoricorum libros quatuor eruditi homines voluere; Ortalus; Cato, non ille Uticensis, morum severitate insignis, at litterator quidam, cujus meminit Suetonius libro de illustribus Grammaticis c. XI. denique Cælius Veronensis. M. Tullium Ciceronem in causa forensi [quænam ea fuerit, ignoratur] videtur patronum adhibuisse, cui certè ob acceptum beneficium venusto Epigrammate gratias egit. Jambicis, & Hendecasyllabis versibus in pessimos quosque homines, nullo discrimine, grassatus est, nec ipsi Cæsari, quantumvis rerum potito, pepercit, quin calami aciem in *sinistram* ejus liberalitatem, aliaque vitia distringeret. Mamurram, Gellium, Vatinius, quos impensè oderat, propriis nominibus indigitavit, & styli amaritudine traduxit. Luste insuper in Volusium, ineptum [ut ipse quidem existimabat] Annalium scriptorem: in rivalem Egnatium: in Sufsenum, quem cum Cæsiis, & Aquinis litterarum venenis uno & eodem jure venisset: demum in Sextium oratorem, cujus frigidissima oratione molestant gravedinem se contraxisse jocose scribit. Græcis litteris non vulgariter imbutum fuisse inde colligi potest, quod suavissimam Oden poetrix Sappho, & Callimachi Elegiam de coma

Be-

P R O L E G O M E N A.

Beronices mundissimis versiculis Latine reddiderit: ob id fortè à Tibullo, Ovidio, Martiali *doctus* appellatus. Et idcirco mirum videri debet, Julium Scaligerum eà virum eruditione, quodque caput rei est, Veronensem, ideòque municipi suo saltem hoc nomine devinctum, hæc de Catullo posteris reliquisse: (*Poetices* l. 6. c. 7.) *Catullo docti nomen quare sit ab antiquis attributum, neque apud alios comperi, neque dum in mentem venit mihi; nihil enim non vulgare est in ejus libris.* Quamquam veluti mutato consilio, qui mos est homini, Palinodiam canere postea cogatur, *Galljambicum ejus carmen divinum auxumans, & poema de nuptiis Pelei, ac Thetidos, verum aditum, & gradum ad Aeneidos divinitatem esse pronuntians.* Nonne probatius de nugis poetæ nostri Cornelius Nepos gravissimus vir judicium tulerat, cum eas esse aliquid putabat? Nonne benignius, & justius cum ipso egere Pompejus Saturninus, & Senrius Augurinus, quorum uterque, auctore Plinio in epistolis, Catulliani carminis imitationem gloriæ sibi fore augurabantur? Sed hæc aliàs: nunc id, quod coepimus, agamus. Censet Angelus Politianus Miscellaneorum centuria 1. c. 6. passerem, quem tantoperè Catullus commendat, allegoricè accipiendum, ut scilicet obscenum aliquid sub se contineat, confirmatque Martialis versibus ex libro XI. Epig. VII.

Da mi basia, sed Catulliana.

Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,

Donabo tibi passerem Catulli.

at nullo prorsus argumento id evincit, cum ea, quæ Catullus narrat de suo passere, ut rectè Critici monuerunt, nonnisi de avicula commodè intelligi possint. Satiùs igitur fuerit existimare, Martialem ipsum ad nequitiam torfisse, id quod sensu simplici Veronensis noster effuderat; quo pacto ex castissimis Virgilii versibus Aus-

P R O L E G O M E N A.

sonius Nescenninum centonem confarcinavit. Quintilianus, & Diomedes inter poetas Jambicos Catullum reponunt: Hieronymus inter Lyricos: reliqui inter Epigrammatographos. Ego verò, si modò fas est meam sententiam aperire, inter Varios potius referrem, nam ceterè in ejus poematis quædam excedunt Epigrammatis modum. Ambigitur jure à nonnullis, an hæc solùm pauca, quæ hodie existant, ab illo scripta fuerint, an verò longè plura, quæ vetustas nobis inviderit. Ansam dubitandi præbet Plinius, qui de incantamentis opusculum à Catullo exaratum invenit, cujus ne vestigium quidem superest. Nisi Raphaeli Eglino Tigurino auscultare velimus, qui Ceirim * Virgilio abjudicans, Catullo attribuit propter styli similitudinem. Decessit annos aliquot ætatis supra quadraginta, ut adversus Eusebii Chronicon ostendo ad ejus carm. 32. & 120.

C A P U T V.

De Vita, & Scriptis Albii Tibulli.

QUO cognomine Albii Tibullus insignitus fuerit, omnino incognitum est: sive id incurit librarium evenerit, sive nullam habuerit; quod tamen à consuetudine Romanorum Equitum, inter quos poeta iste censetur, procul abesse videri potest. Patriam foris est Urbem ætærarum dominam, ut perantiquæ membrae idem faciunt: illustri verò loco natus, & quod Ovidius de se jactat,

†††

— ut—

* In epist. ad Goldastum, præfixa selectis Catulli operibus.

P R O L E G O M E N A.

I — *usque à proavis vetus ordinis hæres,*

Non modo militiæ turbine factus eques.

Petrus Crinitus, & Lilius Gyraldus, qui ante duo sæcula poetarum vitas persecuti sunt, constanter tradiderunt, annum Urbis conditæ DCCXI. Tibullo simul, & Ovidio natalem fuisse, C. Vibio Pansa, A. Hirtio COSS. qui prælio Mutinensi adversus Antonium non absimili nece occubuere. Valido autem argumento ad id sibi, & aliis persuadendum compulsi fuerunt: si quidem apud utrumque poetam celeberrimus exstat pentameter, ubi de natalibus suis loquantur, qui hanc opinionem confirmat:

2 *Cum cecidit fato Consul interque pari.*

At Josepho Scaligero, sagacissimi viro ingenii, primum suboluit, ex hujus versiculi bona fide magnam temporum perturbationem oriri. Calculum adjecit Janus Douza, qui Schediasmate succidaneo in Tibullum evidentissime ostendit, de scrinio Sulmonensis equitis à quodam in re aliena nimis officioso Romani hujus supellestem auctam. Primum enim [ut summi Critici rationes compendio proferam] si Tibullo de se ipso narranti credendum est, qui potuit Messalam sequi ad expeditionem Aquitanicam, nec sequi tantum, sed & æra mereri, & gnavi militis vicem agere quindecim annos natus, vel eo minus? tot enim ferè intercedunt ab Hirtii, & Pansæ consulatu ad Messalæ victoriam, anno V. C. DCCXXVI. relatam, velut luce clarius in vetustissimo lapide apparet. Deinde quomodo Ovidius, dum Elegiæ scriptores per seriem temporum enumerat 3, Gallo primum locum attribuens, Tibullum ante Propertium collocat, se verò post utrumque? Nisi quis ineptè cavilletur, Ovidium seriùs ad id carminis genus accessisse quàm Tibullum; quod ab ingeniosissimi

poe-

1 *Amor. l. 3. Eleg. 15.* 2 *Tibull. Eleg. 5. l. 3.* 3 *Ovid. 4. Trist. Eleg. 10.*
 3 *Trist. 4. Eleg. 10.*

PROLEGOMENA.

poetæ facundia, cujus nascentis in ore apes Heliconiæ insederunt, & qui versus ex tempore uberrimi torrentis ritu passim fundebat, immane quantum discrepat. Huc attingit Ode * illa Horatii, quæ ad Albium inscribitur, in qua Venusinus poeta sui exemplo proposito Tibullum ob Glyceræ perfidiam *Elegos miserales* canentem, & sibi *junior* præferri *dolentem* à mœstitia revocat, & solatur. Quæ Ode si, ut ordo carminum requirit, scripta fuit ante illam 2 de Augusti adversus Antonium, & Cleopatram victoria, quam in annum V. C. DCCXXIII. incidisse liquet, inveniemus, juxta receptam opinionem, Tibullum annorum vix duodecim Elegiacum poetam, Glyceræ amatorem, & quod monstra omnia excedit, veluti grandævum ab amica foras exclusum. Omnis igitur succum fecit Ovidianus ille versiculus, *Tibullo* [ut ait præcitatus Douza] à mala manu assutus. His magni viri solidissimis rationibus liceat leviculam quamdam addere de nostro penu, ne scilicet ad has epulas, quod ajunt, *asymboli veniamus*. Vix est, ut credere valeam, Ovidium Tibulli memoriæ studiosissimum, cum animadvertisset se cum illo natalem diem habere communem; quâ erat præcipue diligentia in rebus vel minimis, tantum eventus silentio prætermisissimum fuisse. Verisimilius itaque fuerit, Horatio Tibullum æqualem facere, id suadente ipsius Flacci testimonio, qui primo Epistolarum 3 libro *candidum iudicem suorum sermonum* eum appellare non dedignatur. Emunctæ verò naris hominem, jam octo lustra prætergressum, qualis Horatius erat, scripta sua elucubratissima adolescenti viginti duobus annis juniori castiganda committere meritis puduisset. Quibus jactis fundamentis alius error convellitur, qui jam invaluit,

314

††† 2

Ti-

* 33. l. 1. 2 37. l. 1. 3 Epist. 4.

PROLEGOMENA

Tibullum scilicet in ipso ætatis flore vitam defunctum esse, idque propter Domitii Marci Epitaphium, quo juvenem ad Elysiæ illum migrasse testatur. Hæc porro auctoritas nihil obstat: scimus enim ex instituto Servii Tullii eos, qui XLVI. ætatis annum non excessissent juniores appellatos: qui verò excessissent, seniores. Quapropter Sallustius 2 C. Cæsarem triginta sex annos natum, cum summi Pontificatus apicem peteret, *adolescens* vocare non dubitavit. Itaque cum ex eodem Epitaphio constat, paulò post Virgilii mortem Tibullum summum diem obiisse, Virgiliumque donatum C. Sentio, Q. Lucretio COSS. Anno V. C. DCCXXXV. Donatus refert, necessariò sequitur, si Tibullum, ut ratio postulat, Horatio supparem facimus [cujus nates contigerunt A. V. C. DCLXXXIX. L. Aurelio Cotta, L. Manlio Torquato COSS.] eum ultra quadraginta annos vitam produxisse. At de istis fortasse plus nimio: ad reliqua pergamus.

Patrimonium, quod peremptum habuerat, repetendū accisum decessit: sive illud luxuriâ suâ ipse prodegerit, sive militum Cæsarianorum excursionibus, quibus tum omnia vastabantur, persumdatum fuerit. Hæc secundum magis placet: cujus rei, præter cetera, id quoque argumentum affertur, Cæsarem Octavianum tanti nominis principem, & de litteratorum laboribus optimè meritum, ad quem laudibus exornandum reliqui poeta certatim accurabant, ab unico Tibullo, velut indignum, præfusi omissum atque oblivioni traditum: ob odium, credo, Equitis nostri, direptarumque facultatum moerorem. Non ideo tamen ad summam inopiam reductus est, sed illi benigne semper copiarum cornu abundè suppeditavit.

vitunde t famem despiciere posset. Ruri certè vitam agere decrevit, ubi remotus à strepitu rerum urbanarum a salubres inter silvas reptaret, curaretque per otium quidquid sapiente bonoque maximè dignum foret. Melsalæ Corvini triumpho Aquitanico notissimi cliens, & comes perpetuus fuit, quem cum in Macedoniam proficiscentem itinere maritimo secutus esset, apud Phazacas Græciæ populos gravi morbo correptus decubuit. Cum esset in amores paulò proclivior, quibus etiam colendis præpter oris elegantiam factus videbatur, in primis Deliam puellam, vero nomine Plautiam, uti Apulejus testis est, mirè dilexit. Deinceps Nemefin, & Neæram, puerumque Marathum. Sulpitiam quoque, ac Cerinthum, amatorum par sibi jucundissimum carminibus celebravit. Miror autem cur ab Ovidio duæ tantùm ejus amicæ nominentur, Delia, & Nemesis, quarum alteram lecto morientis adstitisse, manuque illius deficiente pressam testetur. Fortasse [nihil enim commodius in mentem venit] sub Lygdami, & Neæaræ nomine cuiuspiam amicorum gratificatus est, non suis, at alienis amoribus inserviens. Parùm libenter se militasse ipse non semel significat, nam & Pacis cultorem se profiteretur, diramque sitim humani sanguinis variis in locis abominatur. Inter familiares Macrum, & Horatium poetæ habuit: etiam T. Valgii heroico versu excellentis honorificam facit mentionem. Ejus autem immaturus obitus Nasonis illustri Epicedio defletus est, qui matrem & sororem suprema illi pietatis officia persolvisse scribit. Quanti autem Tibulli Elegiæ sint æstimandæ, vel ex uno Fabio colligere licet, qui cum tersum, & elegantem judicet, simul ei principatum in hoc genere

PROLEGOMENA

carminis faciliè tribuit. Horatius Cassio Parmensi præponit; Ovidius *cultum* appellat, ejusque carmina nunquam intermoritura vaticinatur. Equidem Tibullo suaviorem poetam, planiorem, aut magis aptum ad motus animi pingendos non invenio. Sunt, quibus Panygyris ad Melsalam minùs arrideat, nec injuria; voluit enim in illo poematio egredi gyrum ingenii sui, adeoque nil mirum si ei non successerit.

CAPUT VI.

De Vita, & Scriptis Sexti Aurelii Propertii.

Sextum Aurelium Propertium in Umbria natum certo scimus, id enim ipse pluribus in locis Elegiarum suarum testatus est. De oppido autem, ubi natus fuerit, magna inter Criticos controversia insurgit, cum Josephus Scaliger Ameriam ejus patriam esse contendat, Caspar Scioppius, * & reliqui ferè omnes Mevaniam. Opiniorum dissimilitudo ex varietate lectionum originem ducit: nam ita Scaliger legit Hexastichon Elegie

i. l. 4. quo Genethliacus poetam alloquitur:

Umbria te notis antiqua penatibus edit.

Mentior? an patriæ tangitur ora tue?

Quæ nebuloſa cavo rorat Mevania campo,

Et lacus æſtivis intepet Umbra aquis,

Scandentiſque axis conſurgit vertice murus,

Murus ab ingenio notior ille tuo.

aliud verò distichon superius positum sic:

Scân-

* In Paradoxis.

PROLEGOMENA.

Scandentes si quis cernat de collibus arces,

Ingenio muros aestimet ille meo.

Ait igitur primò, Mevaniam eo loco haud esse accipiendam pro ipso oppido, sed pro longa latæque planitie, quæ Americæ fines attingat; ideoque Propertium rectè dici posse Mevanatem, minùs rectè Mevaniensem. Deinde à Propertio patriam suam in collibus ædificatam indicari, & propterea situm Americæ optimè convenire, Mevania autem in campo jacentis non item. Tertio periphrasin lacus Umbri nihil aliud, quàm Vadimonem innuere existimat: Vadimonem verò Americæ proximum stagnare, Plinii Cæcilii testimonio confirmat. Postremò, vocem *axis* nonnumquam *regionis tractum*, vel *collem editum* significare, Juvenalis, Papinii, & Siliii auctoritate conatur ostendere. Excusat insuper, quæ hominis benignitas est, Umbrum poetam, quòd abstinuerit à propriis nominibus Americæ ac Vadimonis; id enim factum putat repugnantia syllabarum, cum & *Ameria* quatuor brevibus constet, & *Vadimon* creticum pedem constituat; quas propterea voces in Hexametrum versum admittere religio sit.

Sed audiamus & Sciopium pro contraria sententia disferentem. Illud ante omnia testatur Scioppius, in antiquissimis exemplaribus legisse *imber*, non *lacus Umber*, eumque fuisse fontem aquæ calidæ, mureo lapideo inclusum, cujus hodierna die etiamnum aliqua rudera supersint: thermasque illas ab indigenis paulum detorto vocabulo *Imbersaro* appellari. Deinde contendit in altero Disticho legendum esse de *vallibus*, non de *collibus*, fidem vulgatarum omnium editionum secutus: ita ut Mevania arces dicantur in altum exsurgere de planitie. Post hæc Scaligerum haud leviter in Geographiæ peccantem castigat: etenim ex Cluverio demonstrat, nequa-

P R O L E G O M E N A

quam à Mevanienti planitie Ameriam contingi, cum inter utrumque oppidum altissimæ rupes positæ sint: nec fieri ullo modo posse, ut Clitumni fons, quem Scaliger cum Etrusco Vadimone confundit, ex Amerinismœnibus despectetur, si quidem viginti millibus passuum ab Ameria distet. Negat porro, à Juvenale, Papinio, & Silio Italico vocem *axis* ea significatione accipi, quatenus Scaliger; immò verò longè dissimili. Et sanè inveniri arbitror neminem, modò Latinæ linguæ rudimenta calleat, cui Juvenalis versus è Satyra 4. quem arbitrato suo Scaliger explicabat:

Dignus Aricinos qui mēdicaret ad axes
non videatur intelligendus de curribus Aricina via prætereuntibus, ut pars pro toto, more poetis familiari, usurpata sit. Quod etiam ex iis, quæ statim sequuntur, adstrui potest:

Blandaquæ devexa jactaret basia rhedæ.
At quamquam (pergit Scioppius) liqueret, poetas illos vocis hujus propriam significationem corrupisse, nihil tamen Propertio ætatis aureæ scriptori cum deterioris ætatis auctoribus. Penitus autem explodit Scaligeri sententiam, cum ait se veteres codices inspexisse, qui omnes vocem *axis* non agnoscant, sed potius *arcis*, aut *altus*. Lætissimo interim cachinno ridet discrimen inter Mevanates & Mevanienses, quod curiosè nimis in medium attulit doctissimus ille vir. Hæc à summis Philologis de Propertii patria disputata sunt: liberum cuique judicium esto, uter propius ad veritatem accesserit. Me Scioppii argumenta magis movent, in ejusque sententiam lubens eo. Missa faciam Gyraldi, & aliorum somnia, qui cum perperam *Affis* legissent, *Affilium* Propertii patriam fuisse temerè divinabant.

De anno natalium ejus Chronologi ne verbum quidem

P R O L E G O M E N A

dem; facilis tamen conjectura est fuisse DCXCVI. ab V. C. L. Pisone, A. Gabinio COSS. Id colligimus, ex ipsius auctoris testimonio, qui Eleg. t. l. 4. paulò ante laudatâ, ita infortunia sua memorantem Genethliatum inducit:

Ossaque legisti non illâ etate legenda

Patris, & in tenues cogeris ipsi lares.

Nam tua cum multi versarent rura juvenci,

Abstulit excultas pertica tristis opes.

Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,

Matris & ante Deos libera sumpta toga:

Tum tibi pauca suo de carmine dicitur Apollo;

Et vetat insano verba tonare foro.

Fatetur se, cum adhuc puer esset, orbatum patre, exitumque paternis opibus tristissimo illo tempore, quo post Philippense bellum prædia Itala veteranis militibus dimensa & distributa sunt. Auream deinde bullam, quæ pueros ingenuos à servis & libertinis distinguebat, Diis penetibus suspensam consecrasset scribit, virilemque togam sumpsisse. Quæ quidem vestis mutatio fieri solebat anno XVII. ætatis, vel etiam XV. Sed primum potius de Propertio credendum ea ratio suadet, quod statim à prætexta deposita ad Musarum oria se contulit, relicto fori tumultu, & causidicorum clamoribus contemptis; ideoque grandiusculum fuisse oportet, qui ad fingendos Elegos ingenium & calumum admoveret. Procul enim aberant veteres illi omnium elegantiarum promicondi ab ea barbarorum hominum hæresi, quæ nunc passim viget, ut puerilium annorum oblectamentum poetica studia putarent. Constat autem divisionem agrorum, quæ jussu Augusti facta est, in urbis conditæ annum DCCXIII. incidisse, à quo si anni septemdecim retro numerentur, inveniemus Propertium COSS.

††† 5. quos

PROLEGOMENA

quos diximus, in lucem editum. Hæc ferè Janus Douza Schediasmate succidaneo ad Tibullum.

Poetæ hujus nostri pater videtur fuisse Sextus ille Propertius, cujus nomen delatum, cum P. Clodius Tribunus plebis Rempublicam seditionibus misceret, civiumque locupletium bonis inhiaret, quæritur Cicero oratione pro domo sua. Ignobilis verò fuit, & nullis majorum imaginibus clarus, licet nonnulli dissentiant: præstat enim ipsum audire, quem ita de se scribere non puduit. 1.

Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est,

Nullus & antiquo Marte triumphus avi.

& alio loco: 2

Tu mea compones, & dices: Ossa, Properti,

Hæc tua sunt; cheu tu mihi certus eras.

Certus eras cheu, quamvis nec sanguine avito.

Nobilis, & quamvis non ita dives eras.

Paulò post à patris interitu matrem quoque, apud quam educatus fuerat, amisit, sic enim ad Cynthia: 3.

Ossa tibi juro per matris, & ossa parentis,

(Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis).

Opè ingenii Mæcenatis amicitiam consecutus est, cujus hortis in 4 Esquilina regione positis proximè habitavit. Mirum autem cur nec Horatium Propertius, nec Propertium Horatius ullo in loco poematum suorum mutuo benevolentiae pignore nominaverit, cum tamen in eodem contubernio vixerint, & eidem patrono cari fuerint. Sed enim quotidie verissimum agnoscimus illud Hesiodi:

Καὶ κεραιμὸς κεραιμῶν ποτὶ δ', & τέκτωνι τέκτωνι:

Καὶ πλοῦς πλοῦς φθονέει, καὶ αἰδὸς αἰδῶ.

Et:

PROLEGOMENA

Et figulus figulo succenset, & fabro faber:

Et mendicus mendico invidet, & cantori cantor.

Et sanè garrulus ille, quem sibi viâ Sacrà deambulanti venisse obviam, & lateri molestè adhæsisse scribit Horatius Sat. 9. l. 1. Propertius noster fuisse videtur: quod, non infirmis rationibus ducti, conjicere possumus. Hominem sanè scribendis carminibus aptum hæc ipsius verba demonstrant:

Si benè me novi, non viscum pluris amicum,

Non Varium facies, nam quis me scribere plures,

Aut citius potuit versus? —————

amatorculum verò, & deliciarum studiosum, ea quæ sequuntur:

quis membra movere

Mollius? —————

Atqui Propertius Eleg. 3. l. 2. hoc de se fassus est:

Nequidquam perfusa meis angustæ capillis,

ibat & expensæ plura morata gradu

ut scilicet Cynthia suæ placeret, cujus pedes molliter ire solebant. Adde, quod summa istius loquaculi Romanæ impleverat, & propterea Horatius ait:

—— notus mihi nomine tantum.

Superbia Propertii, quæ se Romanum Callimachum appellavit (ut alia plurima hujus generis missa faciam) in illis apparet:

Noris nos, inquit; docti sumus —————

& mox, cum de Mæcenate quævisset, ejus amicitiam affectabat, hæc subdit:

———— haberes

Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas;

Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni

Sum-

* Eleg. 9. l. 2. v. nescim.

PROLEGOMENA.

Summosse omnes —————

Interrogatus verò à Flacco :

————— *Est tibi mater ;*

Cognati , quis te salvo est opus ?

ita respondet :

haud mihi quisquam ; —————

Omnes composui —————

Quæ omnia poetæ nostri moribus & infortuniis , de quibus superius locuti sumus , mirè conveniunt. Nondum à me impetrare potui , ut hanc suspicionem ponerem ; de cujus tamen audacia & novitate judicent doctiores .

Cornelio Gallo viro patritio , atque illustri poetæ , nec non Tullio Consularis familiæ , qui plures in Urbe forisque magistratus gessit , gratissimus fuit . Ovidium , Ponticum , Bassum æquales suos familiariter dilexit , quorum judicia , si quid populi recitaturus erat , * experiri consueverat . Hostiam puellam , quam dissimulato nomine Cynthiam dicere maluit , ex Apulejo novimus , immodicè amavit : hanc omnibus naturæ antiquæ dotibus ornatam describit , à Mulsarum sacris præcipuè non abhorrentem . Qui verò Propertium una Cynthia contentum tradidere , non videntur legisse i Elegiam illam , quæ se multis amoribus obnoxium , & cujuslibet formæ feminarum sectatorem maximum absque rubore fatetur . Quam postea imitatus est Ovidius 2 , ut & alia innumera hujus poetæ . Octaviano Cæsari sæpe blanditus est , immemor , puto , injuriarum , quas ab ejus militibus acceperat , magnique principis gratiam obsequio carminis aucupatus . Callimachum & Philetam è Græcis , Tibullum & Virgilium è Romanis ad imitandum sibi proposuit : quod ne quis fortè à me temere affir-

* Ovid. Trist. 4. Eleg. 10. 1 Eleg. 16. l. 2. 2 Amor. 2. Eleg. 4.

PROLEGOMENA.

affirmari existimet, consulat observationes nostras ad Eleg. 9. & 14. l. 3. Cæterum gloriam Elegiæ ex Græcorum fontibus primùm deductæ sibi falsò tribuit, cum ante illum Catullus id magno successu tentaverit. Hel-
ladem certè omnem populatus, transmarino sale scripta sua condivit, veterum fabularum, uti apparet, studio-
sissimus. Credibile est, Ovidium ad Heroidum episto-
las conscribendas Propertii lectione excitatum, prævit
enim poeta UMBER elegantissimâ illâ Arethusæ ad Lyco-
tam: nec audiendus Nicolaus Heinsius, qui contrariam
omnino sententiam tuetur. Licet autem ingenii sui vi-
res consultò extenuet, magno tamen spiritu, & Heroi-
cis aptissimo præditus fuit: cujus rei fidem faciunt ea,
quæ in quarto libro de antiquitatibus urbis Romæ, ac
identidem de Augusti victoriis magnifico verborum ap-
paratu, & numeris Elegiam excedentibus, eruditè ce-
cinit. Nonnulli, auctore Quintiliano, Propertium Ti-
bullo præposuere; Passienus quoque Paulus gentilis ejus
carmine scribendo ab ipsius vestigiis ne latum quidem
unguem recessit. Iratus amoribus suis, quod non ex
sententia cessissent, Athenas petere decrevit: an verò pro-
fectus fuerit, incertum est. Fortasse ultimam senectū-
tem exegit in studiis illis, quibus se operam daturum
ætate ingravescente * significaverat. Etenim Douzæ exi-
stimanti juvenem decessisse, quod se amicæ à genuum
viore semper commendaverit, assentiri non possum:
quasi verò necesse fuerit eundem illi scribendi ac viven-
di terminum esse.

* Eleg. 3. l. 3.

PROLEGOMENA.

CAPUT VII.

De Metris Catullianis.

Versuum genera, quibus in Epigrammatibus, cæterisque poematibus Catullus utitur, numero quatuordecim invenio. Primum locum obtinet Phalæcius Hendecasyllabus, qui constat è Spondæo, Dactylo, & tribus Trochæis, hoc pacto:

Cui do - nò lepi - vv dum no - v num li - v bellum - v
In prima tamen sede admisit quandoque Trochæum, & Jambum loco Spondæi, ut in sequentibus:

Ari - v da modò - vv pumi - v ce expo - v litum - v
Meas v - esse ali - vv quid pu - v tare - v nugas - v
Versus autem ille initio carminis 40.

Quenam te mala mens miselle. Ravide;
est Hypermeter, sive unâ syllabâ redundans; Hunc autem eâ ratione metiemur, ut postrema syllaba per Sinaelphen elidatur à prima subsequentis, quæ incipit à vocali:

Quenam -- te mala - vv mens mi - v selle. - Ravi - v.
de Agis v -

Hoc primo genere versus utitur Catullus tricies novies, videlicet carmine 1. 2. 3. 5. 6. 7. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 21. 23. 24. 26. 27. 28. 32. 33. 35. 36. 38. 40. 41. 42. 43. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 53. 54. 56. 57. 58.
Sequitur secundo loco Jambicus Trimeter, seu Senarius Acatalectus, qui constat sex pedibus, qui omnes possunt esse Jambi, ut:

Ait v - suis v - se na v - ium v - celer vv - rimus v -
nonnumquam verò in locis disparibus, puta in primo, tertio, quinto admittuntur compares pedes, veluti Spon-

deus.

PROLEGOMENA.

daus, non autem Choriæus; quandoque etiam impari-
syllabi, veluti Anapæstus vv- Dactylus, Tribrachys vv-
At in locis paribus præter Jambum, & ejus loco Tri-
brachyn, vix extra Comœdiam cæteri pedes recipiuntur.
Exempla misti Jambici:

Sella in -- curu v- li Seru -- ma No v- nius v- sedet v-
Per Con -- sula v- tum pe -- ierat v- Vati v- nius v-

Hoc genere Catullus utitur quater, nimirum carmine:

4 Phasellus ille, quem videtis, hospites.

20 Ego hæc, ego arte fabricata rusticâ.

29 Quis hoc potest videre, quis potest pati?

52 Quid est, Catulle, quod moraris. emori?

Succedit superioribus Choliambicus, siue Scæzon, in
omnibus præcedenti conveniens, si duos ultimos pedes
excipias; etenim ordine inverso quintus pes semper est
Jambus, ultimus semper Spondæus, ut:

Fulse -- re quon v- dam can -- didi v- tibi v- soles --

Hoc genere Catullus utitur septies:

Carm. 8. Miser Catulle desinas ineptire.

22. Sufferens iste, Varre, quem probè nosti.

31. Peninsularum Sirmio, insularumque.

37. Salax taberna, vosque contubernales.

39. Egnatius, quod candidos habet dentes.

44. O funde noster, seu Sabine, seu Tiburs.

59. Bononiensis Rufa Rufulum fallat?

Quarti generis est Sapphicus Hendecasyllabus, qui con-
stat Trochæo, Spondæo, Dactylo, & duobus Trochæis;
ut:

Sive in -- v extre -- mos pene -- v traris -- v Indos -- v

licet interdum poeta noster secundâ sede Trochæum po-
suerit, veluti:

Seu Sa -- v cas sa -- v giuise -- v rosque -- v Parthos -- v

Pauca -- v nunci -- v ate me -- v æ pu -- v elle -- v

Op -- v um Ca -- v mille ti -- v bi mo -- lestum est -- v

illæ

P R O L E G O M E N A

illi autem versus redundant semipede, qui absorbetur à vocali subsequēntis:

Nullum amans verè, sed identidem omnium.

Qui illius culpā cecidit, velut prati.

In eo non servatur Sinalœphe, sed hiatus relinquitur quarto loco:

Galli-vcum Rhe--num horribi-vv lesque-vv uli-v

Hoc genere versus utitur Catullus bis, nimirum in duabus Odis, quarum utraque est Dicolos Tetraſtrophos, constant enim duplici genere versus, Sapphico, & Adonio, singulaeque earum strophæ quaternis versibus concluduntur:

Carm. 11. *Furi, & Aureli comites Catulli.*

51. *Ille mi par esse Deo videtur.*

Quinti generis est Adonius, qui constat Daçtylo, & Spondæo, ut:

Hia - vv rumpens -

Utitur eo Catullus bis, ut superius diximus.

Sexti generis est Trochaicus Stesichorius, qui constat sex pedibus: Choræo, vel Spondæo, Daçtylo, Cretico-vv iterum Choræo, iterum Daçtylo, postremum Choræo, ut:

O Co-v lonia-vv quæ cupis-vv ponte-vv ludere-vv longo vv-

Nam te--præcipu-vv è in suis-vv urbi-vv bus colit-vv ora-vv

Utitur eo Catullus ter, nimirum

Carm. 17. *O Colonia, quæ cupis ponte ludere longo.*

18. *Hunc lucum tibi dedico confecroque, Triape.*

19. *Hunc ego juvenes locum, villulamque palustrem.*

Septimi generis est Jambicus Tetrameter Catalectus, qui constat septem pedibus, & cæsura in fine, in quo servantur eadem, de quibus diximus, cum de Jambico Trimetro ageremus. Exemplum fit:

Remis-vv se pal-vv lium v-mihi v-menum v-quod in v-volas v-ti-

Uti-

PROLEGOMENA

Utitur eo Catullus semel

Carm. 25. *Cinade Thalle mollior cuniculi capillo.*

Ostavi generis est Choriambicus, qui constat quinque pedibus, nimirum Spondeo, tribus Choriambis, & Pyrrichio, ut:

Ventos - irrita fer - vu - re & nebulas - vu - amias - vu - finis vu

Utitur eo Catullus semel

Carm. 30. *Alphene immemor, atque unanimis false sodalibus.*

Noni generis est Pseudo-Phalæcius, qui constat duobus Spondeis, ac tribus Choræis, ut:

Emel - las om - nes & - v uico - v prendi - v

Quas vul - tu vi - di tu - v men se - v veno - v

quandoque Spondeo, & quatuor Choræis, veluti:

Te in cir - ca te in - v omni - v bus la - v bellis - v

Utitur eo Catullus semel, quamvis intermiscet Hendecasyllabos,

Carm. 55. *Oranus, si forte non molestum est.*

Decimi generis est Glyconius, qui ferè constat Spondeo, & duobus Dactylis, ut:

Jam ser - vire Tha - vu lassio - vu

At Veronenſis poeta primo loco frequentiffimè Trochæum usurpat, veluti apparet in his:

Cinge - v tempora - vu floribus - vu

Suave o - v lentis v - vu maraci - vu

Flamme - v um cape - vu laus hinc - vu

Hoc ve - v ni nive - vu o gerens - vu

quandoque Jambum, ut in hoc:

Post v la & pug - vu rã inagri - vu

Utitur eo Catullus bis

Carm. 34. *Diane sumus in fide.*

60. *Collis è Heliconii.*

Undecimi generis est Pherecratius, qui ferè constat Spondeo, Dactylo, atque iterum Spondeo, ut:

Ex - v ois in - vu unum - vu

Ca-

P R O L E G O M E N A

Catullus tamen in prima sede frequentius Trochæum collocat, veluti :

Luce - v um pede - vv focum -
Frige - v rans Aga - vv nippe -
Semper - v ingene - vv rari -
Sospi - v tes ope - vv gentem -

quandoque etiam Jambum, ut :

Puel v - laque ca - vv namus -
Hymen v - o Hymē - vv nae -

semel secundo loco Spondæum posuit :

Muri - v uni lu - vv more -

Hoc genere versus bis utitur, nempe in duabus Odis, de quibus paulò ante, quarum prima est Dicolos Tetra-
strophos, altera Dicolos Penta-
strophos.

Duodecimi generis est Hexameter, cujus notissima stru-
ctura. Catullus non rarò adhibet Spondæum pro Dactylo
in quinta sede, veluti :

Tempe - que sil - va cin - gunt super - vv impen - dentes -
Non prius - vv ex it - lo fla - grantia - vv decli - navit -
Erui - vv illa pro - vv cul ra - dieibus - vv autur - beia -

Hoc genere versus utitur Catullus bis: perpercaud. sebio,
Carm. 61. *Vesper adest, juvenes consurgite, Vesper Olympo.*

63. *Peliæo quondam prognata vertice pinus.*

alternatim verò cum Pentametro, à carmine 64. usque ad
finem libri.

Decimi tertii generis est Pentameter Elegiacus. æquè no-
tus. Est autem Catullus in hoc genere duriusculus; qua-
lia enim sunt illa!

Troja virum, & virtutum omnium acerba cinis.
Divum ad fallendos numine abusum homines.
Verè, quantum à me Lesbia amata mea es.
Nec desistere amare, omnia si facias.

Et si qua sunt alia.

Decimi quarti generis est Galliambicus, ita dictus, quod
caneretur à Gallis sacerdotibus Magnæ Matris. Constat

fex

PROLEGOMENA.

sex pedibus, quorum primus frequentius est Anapæstus
 vv- aliquandò tamen Spondæus, Tribrachys vvv, vel
 Proceleusmaticus vvvv; secundus ferè Jambus, rariùs
 Anapæstus, Tribrachys, vel Dactylus; tertius semper
 Jambus; quartus Dactylus, vel Spondæus; quintus sæ-
 pe Dactylus, quandoque Creticus -v-, ultimus Anapæ-
 stus, & interdum Jambus Cretico præcedente. Exempla
 sem satis obscuram dilucidabunt:

Populit vv- que no v- csi sum v- bras nege -vv sis seni -vv pedibus vv-
Tibi - cen ubi vv- canis v- Phryx ctt- -uo graue -vv calamo vv-
Ibi mari vvvv a nas v- sa ui v- sens lacry -vv mamsibus -vv oculis vv-
Patria vvv o mea -vv crea v- trix patri -vv a b mea -vv genetrix vv-
Ibi jun vv- Eta juga vvv resol v- mens Cybe -vv le leo -v- nibus v-
Alie vv- na que v- pten v- tes velut -vv exules -v- loca v-
Itaque ut vv- domum v- Cybel v- les reti -vv gere las -v- sula v-

Catullus hoc genere versus utitur semel

Carm. 62. Super alta vestis Arys celeri rate maria.

**Typographica σφάλματα graviora, quæ nobis absentibus
in hoc Opusculum irrepserunt, ita corriges,
amice Lector.**

Pag. 4. columna 1. Observ. lin. 28.

pro hi versiculi sunt lege hic versiculus est.

7. col. 2. l. 1. *semper* *semper*

26. col. 1. l. 15. *varicus, & varibus varius*

in aliquibus tantum Exempl.

33. col. 2. l. 14. l. 2.

l. 3.

57. col. 2. l. 1. *κακοδάμην.*

κακοδάμην.

76. col. 2. l. 26. *scrupos*

scrupos

82. post CARMEN LX.

IN NUPTIAS JULIÆ ET

omissus est titulus:

MANLI.

120. col. 2. l. 2. *απορώσι*

απορώσι

122. in contextu l. 15. *Jacchus*

Jacchus

182. col. 2. l. 1. *TELA stant*

stant TELA

l. 9. *TELUque*

TELUque

in aliquibus tantum Exempl.

190. col. 1. l. 9. *ἀποκαλῆς*

ἀποκαλῆς

236. in contextu l. 11. *duri*

duri

248. col. 2. l. 7. *μέγ φαίνεται*

μέγ φαίνεται

293. col. 2. l. 18. *σπιδέωσι*

σπιδέωσι

433. in contextu l. 3. *Non tm nocturnâ* *Non tam nocturnâ*

in aliquibus tantum Exempl.

476. v. 1. Eleg. XXIII. *amori.*

amori?

Pag. 54. colum. 1. Observ. locus ille, quem ex Julio Obsequente
produxi, est Corradi Lycosthenis, qui Obsequentem interpo-
lavit. Et hoc volebas nescius ne esses. Vale.

C. VALERII CATULLI
VERONENSIS
LIBER.

C VALERII CATULLI

VERONENSIS

LIBER.

CARMEN I.

*Dedicat libellum suum Cornelio Nepoti
Chronicorum Scriptori.*

CUli dono lepidum novum libellum,
Aridâ modò pumice expolitum?
Corneli, tibi s. namque tu. solebas
Meas esse aliquid putare nugas,
Jam tum, cum ausus es. unus Italorum
Omne ævum. tribus. explicare chartis,
Doc-

OBSERVATIONES.

V. 6. **T**ribus chartis] Omnino non absimiliter locuti videntur, tum etiam locus Propertii, cui, quin eorum Interpretum semen- alioquin subobscurum, explicatio- tæ accedam, quibus tres chartæ, ista non exiguam lucem afficeret. sunt exiguæ molis libellus. Eò me Cātullus igitur c. 78. quod obser- vel invicem impellit tum consue- varum ab Achille Statio, opinionem- rydo bonorum scriptorum, qui nostram affuit, tum ita in Gellium.

A. 2.

Sed

Doctis, Jupiter ! & laboriosis :

Quare habe tibi, quidquid hoc libelli est,

Qua-

OBSERVATIONES

*Sed tamen his pulcher vendat cum
gente Gallis,*

*Si TRIA notorum fuerint repper-
veris.*

En vides tria usurpari pro paucis.

Plautus Mil. Gl. A. 4. sc. 2.

MI. cedo te mihi sola solum.

PA. Brevis an longinquo sermone ?

MI. TRIBUS verbis.

Terentius Phorm. Act. 4. sc. 3.

*Ut est ille bonus vir, TRIA non
commutabitis*

Verba hodie inter vos.

& aperte Ovidius Eleg. 3. l. 4. de
Ponto :

*Si mihi rebus operam nullam, fa-
ctisque ferbis ;*

*Penisset verbis chara notata TRI-
BUS !*

nisi dicamus, Ovidium ab amico
instabili hoc saltem optare, ut epi-
stolam sibi mittat nihil præterea
cōtinentem: QUID AGIT NASO?
eodem pacto, quo Cicero epist. 19.
l. 9. *Ego autem tribus primis verbis :*
QUID NOSTER POETUS? Sed ve-
nio ad Propertium, cuius ex Ele-
giâ 10. l. 2. hi versiculi sunt, dubii
sane intellectus :

*Sas sis magna, mei, si TRES sint
pompa libelli :*

Loquitur de funere, quod sibi post
obitum parari velit : cumque ipse
fumosis majorum imaginibus ca-

reat. quas ante lectulum defuncti
longâ serie præferri mos erat, ait
sibi sa is futuros paucos libellos,
pura Callimachi, Philææ, vel alio-
rum poetarum, quibus legendis,
ac terendis assidue tempus insum-
pserat. Quod ne suspicatus qui-
dem Scaliger, anxie quærebat, quid
sibi vellent libelli tres, nondum
absoluto secundo : non etenim ne-
cesse est explicare de illis, quos Pro-
pertius ipse edidisset. Nec te mo-
retur, mi lector, *tri mei* ; nam ut
ait Marialis quodam Epig. *Quod
emis, possis dicere jure tuum*. Et pro-
fecto auctores illos, quos sibi quis-
que imitandos proposuisset, inter
maiores numerari solitos ostendi-
mus ad Eleg. l. 1. 4. ejusdem poetæ,
v. 79. Huc facit animosum Senecæ
effatum Epist. 44. ad Lucilium de
generis obscuritate dolentem :
*Platonem non accepit nobilem Phi-
losophia, sed fecit. Quid est, quare
desperes his te posse fieri parem ? Om-
nes hi majores tui sunt, si se illis ge-
ris dignum*. L. verò Apulejus Apo-
log. ita disertè scribit : *Legas vete-
rum Philosophorum monumenta : san-
dem ut intelligas, non me primum
hæc requisisse, sed jam pridem majo-
res meos : Aristotelem dico, & Theo-
phrastum, & Eudemum, & Lyco-
nem, ceterosque Platonis minores.*
Nulla

Quaecumque : quod , ô Patrima Virgo ,
Plus uno ~~maneat~~ perenne saclo-

10

C A R M E N II.

Passerem Lesbia sua delicias potitè alloquitur .

PASSER deliciae meae puellae ,
Quicum ludere , quem in sinu tenere ,
Cui primum digitum dare adpetenti ,
Et acrés solet incisare morfus :
Cum desiderio meo nitenti
Carum nescio quid lubet jocari ,
Ut solatiolum sui doloris ,
Credo , ut tum gravis acquiescat ardor ;
Tecum ludere , licet ipsa , possem ,
Et tristes animi levare curas !

10

Tam

O B S E R V A T I O N E S .

Nulla verò imago dignior effingi
potest ad nominis memoriam pre-
ducendam , quàm opus litterarium :
in eo enim apparet vis ingenii , qui
satis exprimendae clarissimorum
artificum instrumenta nequaquam
apta censentur . Idcirco verissimè
Ovidius citatus l. 1. Tactium , El. 6.
*Effigiemque meam subvo complens
in auro ,
Caras relegati , quæ potiora vides .
Quæ quotiens spectas , subest tibi
dicere ferax :*

*Quem procul à nobis Naso feda-
lis abest !
Grata tua est pietas : sed carmina
major imago
Sunt mea , quæ mando qualis-
cumque legas .*
Hæc pluribus prosecutus sum , quia
necessaria duxi ad Propertium rectè
intelligendum .
CARM. II. 7. 7. *Ut solatiolum*]
Josepho Scaligero Criticomm sui
temporis facile principi hæc viden-
tur corruptissima , si quæ alia in-

A 3

Ca-

CATULLI

Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ
Pernici aureolum fuisse malum, onus est!
Quod zonam solvit, diu ligatam.

CARMEN III.

Passeris obitum lamentatur.

Lugete, & Veneres, Cupidinesque,
Et quantum est hominum venustiorum;
Passer mortuus est meæ puellæ,
Passer deliciæ meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat;
Nam mellitus erat, suamque norat
Ipsam tam bene, quam puella matrem:
Nec se se à gremio illius movebat,

Sed

OBSERVATIONES.

Catullo: & propterea ita corrigi, . CARM. III. v. 3. *suamque norat*;
partim ex membranais, partim ex
ingenio: .
Es solatiolum sui doloris .
Cruentum, cum gravis acquisisset
andor.
Dreitur sine recto casu, quemad-
modum apud Propertium El. 5. l. 2.
Non ira complebans Ephyræ Læ-
dos ades.
At mihi (pace dicam tante umbræ)
vulgata lectio magis aridet, eam-
que intellectu faciliorem dijudico;
non sum enim ex illorum numero,
qui nodum in scirpo quaerunt.

Ordo Syntaxeos paulò turbator;
sic autem continuabis: *Et norat ip-*
sam tam bene, quam puellæ matrem
suam. Inversionem huiusmodi ob-
servo apud Horatium Ode 23. l. 1.
Tandem de me matrem Tempestiva
sequi video: ubi ressequi quam male
collocatum sit, nemo non videt.
Ovid. etiam idem peccavit (si modo
peccatum est) Anonymus l. 1. Elegia.
Quam, face, sustineo; talia super-
ba petam.
si. e. *face, quam sustineo.* Lucan. quoque lib. 1. v. 14.

Lucan.

Sed circumfiliens modò huc, modò illuc,
 Ad solam dominam usque pipilabat:
 Qui nunc it. per iter tenebricosum
 Illuc, unde negant redire quemquam.
 At vobis: male sit: male tenebræ
 Orci, quæ omnia bella devoratis.
 Tam bellum mihi pascenem abstulistis.
 O factum male! ô miselle pascere,
 Tuâ nunc operâ mea puelle
 Flendo turgiduli tubent ocellis.

OBSERVATIONES.

*Ita, quantum terra potuit, pal-
 lida præpari.
 Hoc, quem terribiles hausserunt, san-
 guine, dextra?
 i.e. hoc sanguine, quem hauserunt
 dextra cruentæ.*

V. 11. *Quinam se per iter.]* Poë-
 tarum vanitas cò usque devenit,
 ut vel avicularum umbras ad Ely-
 sios migrare docerent. Ovidius
 Amor. l. 2. Eleg. 5. de morte
 Psittaci:

*Celle sub Elyseo nigra nitens illic
 frondet.]*

*Udaque perpetuo gramine terra
 vivet.*

*Si qua fides dubiis, ostendunt locis
 Ille pascitur.]*

*Dicunt, obscena quo præstiterunt
 avibus.]*

*Illic immensi late pascuntur stercus
 avium.]*

*De vauæ phœnix, ualca semper
 avis.]*

*Specias & ipsa suas ales Junonia
 pennas.]*

*Oscula de quodâ blanda colum-
 bia maris.]*

*Psittacus has inser nemoralis sede
 receptus.]*

*Convertis volucres in sua verba
 pias.]*

Quam opinionem leviter attingit
 suavissimus Tibullus Eleg. 3. l. 1.
 Scelus hæcæ Circulatorum descri-
 bens:

*Illic thorus, cantusque vigenti,
 passimque vagantes.]*

*Dulce sonant remis gutture car-
 men.]*

V. 16. *O factum male.]* Cicero
 ad Atticum l. 1. Epist. 1. 10. F.

De Matione.]

*Phasellum quemdam emeritum ab origine, celeritate,
itineribus laudat, Diisque servatoribus consecrat.*

Phasellus ille, quem videtis, hospites,
Ait fuisse navium celerrimus,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequisse præterire: sive palmulis
Opus foret volare, sive linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare litus, insulasve Cycladas,
Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
Propontida, trucemve Ponticum sinum;
Ulbi iste, post phasellus, antea fuit
Comata silva; nam Cythorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit comâ.
Amastri Pontica, & Cythore buxifer,
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait phasellus: ultimâ ex origine

Tuo

OBSERVATIONES.

CARM. IV. v. 1. Quem videtis] *deuxième*, ut infra c. 20.

Agellulum hunc, sinistra tue
QUEM VIDES.

& Plautus in prologo Captiv.

MI, QUOS VIDETIS stare hic ca-

piros duos.

v. 10. *Iste, post phasellus]* Italo-

cuti contubernales poëta, Tibul-

lus Eleg. 4. l. r.

*Vidi jam juvenem, premeret eum
senior atas.*

hoc est, qui nuper in ætatis flore cō-

stiturus fuerat. Propert. Eleg. 19. l. 2.

*Redde etiam ex cubias Divæ nunc,
ante juvenem.*

idest Isidi, quæ olim vaccæ figu-

ram præferulit.

V. 24. No-

Tuo Retisse dicit in cacumine:
 Tuo imbuisse palmulas in æquore:
 Et inde tot per impotentia freta
 Herum tulisse: læva, sive dextera
 Vocaret aura, sive utrumque Jupiter.
 Simul secundus incidisset in pedem;
 Neque ulla vota litoralibus Diis
 Sibi esse facta, cum veniret à mare
 Novissimo hunc ad usque limpidum lacum.
 Sed hæc prius fuere: nunc reconditâ
 Senet quiete, seque dedicat tibi
 Gemelle Castor, & gemelle Castoris.

C A R M E N V.

*Admonitu mortis puellam ad fruendas secum
 voluptates cohortatur.*

Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
 Rumoresque senum severiorum
 Omnes unius æstimemus assis.

SOLES

O B S E R V A T I O N E S .

V. 24. *Novissimo*] Cur Pontus a freto Gaditano, & ad Tanaim, Euxinus dicatur mare novissimum, nemo satis dilucidè explicavit. Sed ratio est in promptu: est enim recessus ultimus Mediterranei maris, si unam tantummodo extipias Mæotidem, quæ paludis nomen vexit. Incipit verò Mediterraneum a freto Gaditano, & ad Tanaim, usque protenditur.
 V. 25. *Sed hæc prius fuere*] Tibullus Eleg. 5. l. 2. *Hæc fuerunt olim.*
 CARM. V. v. 1. *atque amemus*] Absolutè posuit *amemus*. ita & Salust. de bello Jugurth. in orat. Manii, ad Quirites; *Quin ergo, quod juvat, quod*

SOLES occidere, & redire possunt:
 Nobis, cum semel occidit brevis lux,
 Nox est perpetua una dormienda.
 Da mi basia mille, deinde centum,
 Dein mille altera, dein secunda centum,
 Dein usque altera mille, deinde centum.
 Dein, cum millia multa fecerimus,
 Conturbabimus illa, ne sciamus:
 Aut ne quis malus invidere possit,
 Cum tantum sciat esse basiorum.

CARMEN VI.

*Colligit amorem Flavi turpem esse, quem ille
 amico detegere nollet.*

FLavi, delicias tuas Catullo,
 Ni sint illepidæ, atque inelegantes,
 Velles dicere, nec tacere posses.
 Verum nescio quid febriculosi
 Scorti diligis: hoc pudet fateri.

Nam,

OBSERVATIONES.

quod caram aestimant, id semper faci-
 ciant: AMENT, potens: ubi ado-
 leſcentiam habuere, ibi senectutem
 agans, in conviviis, dediti ventri,
 & turpissima pars corporis.

CARM. VI. v. 4. febriculosi scorti
 Quæ nobis graphice describit au-
 ctor obsceni carminis;

Uvis avidior puella passia,
 Buxo pallidior, novæque cera;
 Collatas sibi quæ, suisque membris,
 Formicas facit altiles videri:
 Cujus viscera non aperta Thy-
 ſcus
 Per pellam poteris videre arus-
 pex &c.

Nam te non viduas jacere noctes
 Nequidquam tacitum cubile clamat,
 Sertis, ac Syrio fragrans olivo,
 Pulvinusque penusque, & hic, & illic
 Attritus, tremulusque quassa lecti
 Argutatio, inambulatioque,
 Nam nil praevalet ista, nil, tacere;
 Cur nunc tam latera exfututa pandas,
 Ni tu quid facias ineptiarum?
 Quare quidquid habes boni, malique,
 Dic nobis; volo te, ac tuos amores
 Ad caelum lepido vocare versu.

CARMEN VII.

Innumera osculorum segetem à Lesbia petis.

Quæris, quot mihi basiationes
 Tuz, Lesbia, sint satis, superque?
 Quàm magnus numerus Libyllæ arena
 Lascipideris, iacet Cyrenis.

Ora-

OBSERVATIONES.

v. 12. *nil praevalet ista, nil, tacere*. Sequor igitur, quam ex-
 audi curavit magni nominis Criti-
 cus Joannes Gossius Casavius: mi-
 nimura enim necesse à vestigiis
 priscae scripturae, & simul continet
 optimam sententiam. Catulli mens
 est: Nihil agis, o Flavi, amores

tuos me calando, nihil potè agis.
 Repetitio ista rē nil efficacem ha-
 bet significationem, ut non non
 apud Propertium. Additur autem
 verbo *valde* particula *pro*, quia
 comparatur silentium Flavii cum
 apertis libidinis indicis, adversus
 quæ ridiculum est omnino tacere.

CARM.

Oraclum Jovis inter astuosi,
 Et Batti veteris sacrum sepulcrum:
 Aut quàm sidera multa, cum tacet nox,
 Furtivos hominum vident amores:
 Tam te basia multa basiare
 Vesano satis; & super Catullo est,
 Quæ nec pernumerare curiosi
 Possint, nec mala fascinare lingua.

CARMEN VIII.

*Cum animadverteres se ab amicâ contemni, & ipse
 patrem illi gratiam referre statuit.*

Miser Catulle desinas ineptire,
 Et quod vides perisse, perditum ducas:
 Fulsero quondam candidi tibi soles,
 Cum ventitabas, quò puella ducebat
 Amata nobis, quantum amabitur nulla:
 Ibi illa multa tam jocosa fiebant,
 Quæ tu volebas, nec puella nolebat.

Ful-

OBSERVATIONES

CARM. VII. v. 7. *Aut quàm sive-*
 ra] Hoc poëtis notæ melioris non
 infrequens. Papinius Statius & Achil-
 leidos (si bene memini) ubi Achil-
 les stuprum infert Deidamiæ:

— *rifis chorus omnis ab alto*
Astorum, & senex tubæ tinnit
corum Lame.

&c. Franciscus Petrarca omnino ad
 gustum Catulli (p. 1. canz. 3.)

Con lei foss' io da ch'è si parte il sole
E non c'è vedese alori, ch'è de stelle
Sol' una notte, e mai non fosse d'albat

CARM. VIII. v. 7. *nec nolebat*] Pa-
 rissime Petronius in re proflus de-
 testabili; *At ille non indelectatus ne-*
quicia,

Falsere verè candidi tibi soles . (sis ,
 Nunc jam illa non vult , tu quoque impotens ne
 Nec , quæ fugit , sectare , nec miser vive : 10
 Sed obstinatâ mente perfer , obdura .
 Vale puella , jam Catullus obdurat :
 Nec te requiret , nec rogabit invitam .
 At tu dolebis , cum rogaberis nulla .
 Scelestâ rere , quæ tibi manet vita . 15
 Quis nunc te adibit ? cui videberis bella ?
 Quem nunc amabis ? cujus esse dicêris ?
 Quem basiabis ? cui labella mordebis ?
 At tu , Catulle , destinatus obdura .

C A R M E N IX.

Latatur , Verannium saluum ex Hispania rediisse.

Veranni , omnibus è meis amicis
 Antistes mihi millibus trecentis :
 Venistine domum ad tuos penates ,
 Fratresque unanimos , tuamque matrem ?
 Venisti . ô mihi nuntii beati !

5

Visam

O B S E R V A T I O N E S .

quæstia mea ; ubi velim advertas novæ dictionis licentiâ , quæ à pædagogulis , credo , tuta non erit . Hæc , ajunt , Cicero nunquam dixit , & idcirco transverso calamo delendum . Id genus hominum apud similes farinæ plebeculam

plurimi sit : solidæ autem eruditio-
 nis viris lufui , & contemptui est .

CARM. IX. v. 1. *Veranni*] Con-
 fer hanc lepidiſſimam Veronenſis
 noſtri gratulationem , cum Hora-
 tianâ , ſuper amici Plotii Numidæ
 reditu ex Hispaniâ , Ode 3^{6. l. 1.}
 CARM.

Visam te incolumem, audiamque Iberum
 Narrantem loca, facta, nationes,
 Ut mos est tuus: applicansque collum,
 Iucundum os, oculosque suaviabor.
 O quantum est hominum beatiorum, 10
 Quid me lætius est, beatiusve?

C A R M E N . X .

*Narrat, quâ ratione Scortilli Varriani
 cupiditatem eluserit..*

VArrus me meus ad suos amores
 Visum duxerat è foro otiosum:
 Scortillum, ut mihi tum repenti visum est,
 Non sanè illepidum, nec invenustum.
 Huc ut venimus, incidere nobis: 5
 Sermones varii: in quibus, quid esset
 Jam Bithynia, quomodò se haberet,
 Et quantum mihi profuisset ære.
 Respondi, id quod erat: mihi neque ipsi,
 Nec prætoribus esse, nec cohorti, 10
 Cur quisquam caput unctius referret:
 Præsertim, quibus esset irrumator:
 Prætor, nec faceret pili cohortem.
 At certè tanten, inquit, quod illic
 Natum dicitur, ære comparasti. 15
 Ad lecticam homines. ego, ut puellæ
 Unum

Unum me facerem beatiorem,
 Non, inquam, mihi tam fuit malignè,
 Ut, provincia quòd mala incidisset,
 Non possem octo homines parare rectos. 20
 At mi nullus erat nec hìc, neque illic,
 Fractum qui veteris pedem grabati
 In collo sibi collocare posset.
 Hìc illa, ut decuit cinædiorem:
 Quæso, inquit, mihi, mi Catulle, paulum 25
 Istos; commodò nam volo ad Serapin
 Deferri. mane, inquit puellæ:
 Istud, quod modò dixeram me habere,
 Fugit me ratio: meus sodalis
 Cinna est Cæius: is sibi paravit. 30
 Verùm utrum illius, an mei, quid ad me?
 Utor tam bene, quàm mihi pararim;
 Sed tu insulsa malè, & molesta vivis,
 Per quam non licet esse negligentem.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. X. v. 23. *In collo sibi col-* Plautus Epidico Act. 3. sc. 2.
locare] Non est hic dicendi modus | *Ipsè in meo COLLO meus pater cru-*
 Catullo singularis, prior enim | *minam COLLOCAVIT.*

Dea.

CARM.

*Furio, & Aurelio mandat, ut suo ipsius nomine
puella infideli valedicant.*

Furi, & Aureli, comites Catulli:
Sive in extremos penetrarit Indos,
Litus ut longè resonante Eoâ
Tunditur undâ:
Sive in Hircanos, Arabasque molles, 5
Seu Sacas, sagittiferosque Parthos,
Sive, quâ septemgeminus colorat
Æquora Nilus:
Sive trans altas gradietur Alpes,
Cæsaris visens monumenta magni 10
Gallicum Rhenum, horribilesque, ul-
mosque Britannos:
Omnia hæc, quæcumque feret voluntas
Cælitum, tentare simul parati;
Pauca nuntiare meæ puellæ 15
Non bona dicta:
Cum suis vivat, valeatque mœchis,
Quos

OBSERVATIONES.

CARM. XI. v. 16. *non bona dicta*] riunt: & si dixerim ab ipso mutua-
Turnus apud Virgilium l. 12. Æ-
neid. v. 75. ta, non valdè fallar; Fuit enim
Nuncius hæc Idmon Phrygio mea ante se decesserant, perpetuus æmu-
latores.
dicta Tyranno
Hand placitura refer — v. 17. *vivat, valeatque*] Idem
quæ unicè Catulli mentem ape- Virgilius in Pharmaceutriâ, ex per-
sonâ

Quos simul complexa tenet trecentos,
Nullum amans verè, sed idem omnium
Ilia rumpens.

Nec meum respectet, ut ante, amorem:
Qui illius culpâ cecidit, velut prati
Ultimi flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est:

C A R M E N XII.

*Afinium forem ad raptâ sudoria sibi remittenda
minamèr bortatur.*

MArrucine Afini, manu sinistra
Non bellè uteris in joco, atque vino:
Tollis

O B S E R V A T I O N E S.

sonâ pastoris jam jam morituri:
VIVITE filius. Nos Itali sic efferre-
mus vulgari sermone: *Addis, re-
staveis in pace.*

V. 19. *idem omnium Ilia rum-
pens*] Penè risum mihi movit A-
chillis interpretatio, qui ait *rum-
pere* illa esse agere aliquem rabie ac
furore, citatque perperam illud
Maronis: *rumpantur ut ilia Codro;*
quod quàm sit dissimile, nemo
non videt. Hic autem *rumpere* illa
obscœnum est, salvâque verecun-
diâ explicari non potest. vide Car-
men 79. infra. Sententia est: Nul-
lum sincero amore prosecuta, ut

tamen subinde stupri consuetudi-
nem habens.

V. 23. *prætereunte postquam &c.*]
Muretus malè: *Ultimos prati flores
vocamus, qui sunt proximè viam:*
*ii autem ferè aut viatorum pedibus,
aut currum prætereuntium rotis
obteri solent.* Ut concedam sic ef-
se, Catullum id significare ab-
nuo: hic enim audimus aratri men-
tionem fieri, & ideo necesse est
pratium arvo proximum, non vic-
publicæ intelligere.

CARM. XII. v. 1. *manu sinistra*]
Lævam furto infamem ex pluribus
auctorum locis cognoscimus. In-
de Ajax Qvidianus 13. Metamor-
ph.

Tollis linthea negligentiorum.

Hoc falsum esse putas? fugit te, inepte;

Quamvis sordida res, & inuenta est. 5

Non credis mihi? crede Pollioni.

Fratri, qui tua furta vel talento

Mutari velit; est enim leporum

Disertus puer, ac facetiarum.

Quare aut hendecasyllabos trecentos 10

Expecta, aut mihi lintheum remitte,

Quod me non movet aestimatio,

Verum est mnemosynon mei sodalis;

Nam

OBSERVATIONES.

ph. cæteris convitiis, quæ in Ulyssæm ingerit, hoc addit:

Nec clypeus vasti catarum imagine mundi

Conveniet timide, nataque ad furta SINISTRÆ.

Ex quo more lucem caput Mautus in Epidico Act. 1. sc. 1. ubi duo conservi scurriles jocos inter se miscunt:

EP. Corpulentior videre, atque habitior. TH. huic gratia.

EP. Quam quidem te jamdudum deperdidisse oportuit.

Huic gratia pronuntiandum est detestatur, & ostendenda sinistra manus, cui scilicet furcifer ille bonam corporis habitudinem debebat.

v. 8. *leporum disertus* Sermo insolens videtur Passeratio; at ego putò dictum, quemadmodum il-

lud Horatii: cum famulis operum soluit.

v. 12: *Quod me non movet aestimatio* Non eò mendicitatis perveni, ut sudarii jacturam magnopere doleam. Propertius l. 2. Eleg. 16.

Ah peream, si me ista MOVENT dispendia: veram

Fallaci domina jam pudes esse jocum.

& in carmine libero:

Nec MOVET amissam me jacturam, pudorque,

Quam præbent justos altera tela motus.

Denique Arbiter in Satyr. *Non tam jactura me MOVET, quam negligentia nequissimi servi.*

v. 13. *mnemosynon mei sodalis*

Munus, quod amici memoriam refricare valeat. Virgilius 5. *Æneidos*

Nam sudaria Setaba ex Iberis
Miserunt mihi muneri Fabullus, 15
Et Verannius. hoc amem necesse est,
Et Veranniolum meum, & Fabullum.

CARMEN XIII.

Ad canam jocosâ lege Fabullum innotat.

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
Paucis, si tibi Dii favent, diebus:
Si tecum attuleris bonam, atque magnam
Canam, non sine candida puella,
Et vino, & sale, & omnibus cachinnis. 5
Hæc si, inquam, attuleris, veniste noster.
Cenabis bene, nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Sed contra accipies meros amores,
Seu quid suavius, elegantiusve est. 10
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt Veneres, Cupidinesque:
Quod tu cum olfacies, Deos rogebis,
Totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

CAR-

OBSERVATIONES.

dos monumentum vocat:
Cratera impressum signis: quem
Thracius olim
Anchise gaudere in magno mune-
re Cissaris
Tore sui dederas monumentum &
pignus amoris.

CARM. XIII. v. 2. *Paucis diebus*
Id est, paucos post dies. Propertius
Eleg. 1 + l. 2.
Tu quoties aliquid conabere, vicia,
memento
Venturum P. AUGIS me tibi luci-
feris ..

B 2

CARM.

*Calvo Licinio, quod sibi malorum poetarum carmina
dono misisset, facere irascitur.*

NI te plus oculis meis amarem,
Jucundissime Calve, munere isto
Odissem te odio Vatiniano.
Nam, quid feci ego, quidve sum locutus,
Cur me tot malè perderes poetis? 5
Isti Dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum.

Quodd

OBSERVATIONES.

CARM. XIV. v. 3. *Odissem odio*] Sapit quiddam peregrinum locutio ista, qualis illa in Evangelio Lucæ c. 22. *Desiderio desideravi hanc cænam manducare vobiscum.* & sexcenta hujusmodi in scripturis, ἐμὸν πρὸς. Sed & Cicero Philippicâ 14. *ejusque copias, inquit, occisione occiderit.*

v. 4. *Nam, quid feci ego*] Causas infortunii, quod sibi accidisset, investigat etiam Tibullus Eleg. 5. l. 1. juxta collocationem Scaligeri:

Nam Veneris magna violavi numina verbo,

*Et mea nunc penas impialingua
luit? &c.*

v. 7. *impiorum*] Bene monuerunt Critici *pium, & impium* poetam Catullo *doctum, & indoctum* esse: rationem verò nullam afferunt; ii saltem, quos vidi. Obser-

vandum est, poetica studia sacra passim vocari; poetas vero sacerdotes. Virgii us 2. Georgicon:

Me verò primùm dulces ante omnia Musæ,

Quarum sacra fero ingenti parentis amore,

Accipiant —

Propertius Eleg. 1. l. 3.

Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos

Itala per Grajos orgia ferre choros.
Quos igitur nascentes Musæ placido lumine non vidissent, nec sacer ille spiritus afflaret, sine quo nihil cedro dignum paginis committi potest, tamen invito Apolline carmen tentantes, *impios* merito appellat Catullus. Hinc Horatio novam facem accendo, qui Ode 17. l. 1. sic exultabundus;

Dii

Quòd si, ut suspicor, hoc novum, ac repertum
 Munus dat tibi Sulla litterator :
 Non est mi malè, sed bene, ac beatè, 10
 Quòd non dispereunt tui labores.
 Dii magni horribilem, & sacrum libellum!
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum
 Misti, continuo ut die periret,
 Saturnalibus, optimo dierum. 15
 Non non hoc tibi, false, sic abibit;
 Nam si luxerit, ad librariorum
 Curram scrinia: Cæsios, Aquinos,
 Suffenum, omnia colligam venena,
 Ac te his suppliciis remunerabor. 20
 Vos hinc interea valere, abite
 Illuc, unde malum pedem tulistis,
 Sæchi incommoda, pessimi poëtar.

CAR.

O B S E R V A T I O N E S.

<p><i>Dii me tuentur: Dii PIETAS meam</i> <i>Es Musa cordi est</i> ——— vides conjungi Musæ pietatem. Et Maroni, qui 6. Æneid. vers. 662. unice firmat explicationem no- stram. Audi; <i>Quique PII vates,</i></p>	<p><i>Phæbo digna locuti.</i> Sed heu, quantum impiorum etiam nostra sæcula tulerunt! Nominibus par- co, tantum hoc ajo: <i>Scribimus indocti, doctique poemata</i> <i>passim.</i></p>
--	---

*Petit ab Aurelio, ut manus seorsum habeat à puero
suo: si focus fecerit, mulctam indicit.*

Commando tibi me, ac meos amores,
Aureli. veniam peto pudentem,
Ut, si quidquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
Conserveis puerum mihi pudicè: 5
Non dico à populo; nihil veremur
Istos, qui in plateâ modò hic, modò illuc
In re prætereunt suâ occupati:
Verum, à te metuo, tuoque pene,
Infecto pueris bonis, malisque: 10
Quem tu, quâ lubet, ut lubet, movero
Quantum vis, ubi erit foris, paratum.
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter:
Quòd si te mala mens, furorque vecors
In tantam impulerit, scelestè, culpam, 15
Ut nostrum insidiis caput laecssas,
Ah tum te miserum, malique fati!
Quem attrahis pedibus, patente portâ,
Percurrent raphanique, mugilesque.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. XV. v. 3. *si quidquam animo tuo cupisti*] Optima sanè ratio: ex ore Turni letum à se deprecâti:
aliquid impetrandi, cum eum, à quo — fuit & tibi talis
expetimus, carissimorum pigno- *Anchises genitor* —
rum admonemus. Virg. XII. *Encid.* v. 19. *Percurrent*] Obscenissi-
mum est. Epigramma in Chloën
Mar-

CARMEN XVI.

*Furio, & Aurelio quiddam turpe comminatur, quod
è mollibus versiculis se minus pudicum existimassent.*

Pædicabo ego vos, & irrumabo,
Aureli patrice, & cinæde Furi:
Qui me ex versiculis meis putastis,
Quod sint molliculi, parum pudicum.
Nam CASTUM esse deter plum postam 5
Ipsam, versiculis nihil necesse est;
Qui tunc denique habens salem, ac leporem,
Si sunt molliculi, ac parum pudici,
Et quod pruriat incitare possunt,
Non dico pueris, sed iis pilosis, 10
Qui duros nequeunt movere lumbos.
Vos, quod nulla multa basiorum

Le-

OBSERVATIONES.

Martiali falso adscriptum:

*En fide gony mode culu: se quiti-
bet intras.*

quod verbum paria requirit.

CARM. XVI. v. 1. *Pædicabo ego
vos*]. Ut scilicet re ipsa experiri pos-
sit me marem esse, qualem antea
non putabatur. Ita carminis ob-
sceni auctor:

Me non fœditer esse non spudonem.

v. 4. *parum pudicum*]. Impudicus
apud priscos habebatur, non scor-
rator, aut motus, sed tantum-

modò, qui alienam ho. d. ment. exci-
piebat. Citatus auctor in Priapum:
Si fur veneris, impudicus his.
Inde impudicitia magis propria
feminarum.

v. 9. *quod pruriat, incitare*]. Acri-
ter Petrus in poetas corruptores
1. Sat.

*cum carmina lumbum
Intrant, & tenera scalpuntur nōs
intima versu.*

v. 12. *nulla multa basiorum*].
Mentem carmen ad Lesbiam 5. & 7.

B 4

v. 13.

Legistis, malè me marem putastis,
 Si qui fortè mearum ineptiarum
 Lectores eritis, manusque vestras
 Non horrebitis admovere nobis:
 Pædicabo ego vos, & irrumabo.

15

CARMEN XVII.

*Coloniam rogas, ut de suo ipsa ponte stolidissimum
 quemdam hominem Veronensem in paludem
 mitti patiatur.*

O Colonia, quæ cupis ponte ludere longo,
 Et salire paratam habes, sed vereris inepta
 Crura ponticuli adfulantis, irredivivus
 Ne

OBSERVATIONES

v. 13. *malè marem*] Cinædum
 vestri similem. Ovidius in Artibus:
Es si quis MÆLE vir queris habere virum.

v. 14. *Si qui fortè*] Expungunt
 nonnulli tres istos versiculos ab al-
 bo hujus Epigrammatis, veluti mi-
 nus ad rem, quæ de agitur, perti-
 nentes: verum injuriâ pergit enim
 Catullus alloqui Aurelium, &
 Furium. Sententia est: vos, impro-
 bi exoleti, conjecturam facitis ex
 lasciviâ versuum meorum, me
 quoque esse perditæ nequitie: sed
 nihilominus mea scripta prurientes
 legitis: aut igitur manus ab iis re-
 movete, aut, si volvere non desini-

tis, porro supplicium expectate.
 Particula *si* superabundat, ut sæ-
 piuscule apud Propertium:

*Nec SI qua Arabia lucet bombyce
 puella.*

*Nec SI qua illustres femina jactas
 avos.*

*SI qua venis serò, magna ruina
 venit.*

Pedo Albinovanus Elegiâ de mor-
 te Mœcenatis:

*Vivacesque magis servos docet esse
 parentes,*

*SI quorum in torva cornua frons
 rigens.*

CARM. XVII. v. 3. *irredivivus*]
 Non instauratitius. Hujusmodi
 epi-

Ne supinus est, cavâque in palude recumbat:
 Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat, 5
 In quo vel Salisubfuli sacra fuscipiunt:
 Munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
 Quemdam municipem meum de tuo volo ponte
 Ire præcipientem in lutum per caputque, pedesque
 Verum ceterius ut lacus, puridæque palodis 10
 Lividissima, maximèque est profunda vorago.
 Insulsiſſimus est homo, nec sapit pueri instar
 Bimuli, tremula patris dormientis in ulna.
 Cui cum sit viridissimo nupta flore puella,

Et

O B S E R V A T I O N E S .

epitheta rebus inanimis attribui
 consuetum est, præsertim à poetis.
 Juvenalis 6. Sat.

Ac velut exhausta REDIVIVUS
pullules arca

Nummus ———

v. 7. *Munus*] Acutè simul, & ve-
 rè notavit Statius, intelligendum
 hoc cum respectu ad munera pu-
 blicæ ætatis, quæ à prætoribus,
 vel illustribus viris, exhiberi populo
 solebant. *Leges* Suetonium in Cæ-
 sariis, nec non Spartianum, Lam-
 pridium, Capitolinum, & socios,
 apud quos passim de talibus habe-
 tur sermo.

v. 9. *præcipientem per caputque, pe-
 desque*] Attingit vocis ethymolo-
 giam: *præceps* enim dicitur, quasi
præmissis capite, ut *biceps*, mon-
 strum duobus capitibus insigne &c.

v. 14. *viridissimo flore*] Viripo-

tens, ut loquuntur J. C. annisque
 ad patiendum gestientibus. *FLOS*
 pro ætatis vigore frequenter usur-
 patur. Ovidius 7. Metamor. v. 215.

Nunc opus est succis, per quas ro-
novata senectus

In FLOREM redeat ———

& 2. de Arte v. 665. loquens de
 puellâ senescente:

Præcipue si FLORE caret, me-
linque paratum

Tempus; & albenses jam legit il-
la comas.

Cui concinit lepidissimus Arbiter
 in Satyr. *Matrona inter primas ho-*
nesta, Philomene nomine, quæ mul-
tas sæpe hereditates officio ætatis ex-
torserat, sum anus, & FLORIS ex-
sincti. Philius quoque Epist. 21. l. 4.
Ite mihi luctuosum videtur, quod
puellas honestissimas in FLORE pri-
mo fecunditas absint.

v. 16.

Ex puella tenellulo delicatior hædo, 15
 Asservanda nigerrimis diligentius uvis:
 Ludere hanc finis, ut iubet, nec pili facit uni,
 Nec se subleuat ex sua parte: sed velut alius
 In fossâ Liguri jacet supernata securi,
 Târundè omnia sentiens, quâ si nulla sit usquâ: 20
 Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit.
 Ipse qui sit, utrum sit, an non sit, id quoque nescit.
 Hunc ego volo de tuo ponte mittere proutum,
 Si pote stolidum repentè excitare veterum,
 Et supinum animû in gravi derelinquere coeno, 25
 Ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

CAR-

OBSERVATIONES.

v. 16. *nigerrimis diligentius uvis*.
 Sed camus ad calculos, & videamus
 numquid altioris intellectus insit
 sub hac similitudine, quam cæteri
 in *actum* relinquunt Horatius Ode
 5. l. 2. comparat puellam iugo nup-
 tiali nondum idoneam uix acer-
 bat, monetque amicum, vel se ip-
 sum (nam id satis exploratum non
 est) ad ejus desiderium ponendum.
 Flacci verba sunt:

— tolle cupidinem.

Inmisit UPÆ: jam sibi livida

Distingues Autumnum racemos,

Purpurea. variis colore.

Ut autem vitis æstivo tempore,
 cum fructus ineptos gustui sustin-
 ent, minori diligentia custodiuntur,
 quàm Autumnus, cum uva

du' exdo viatores ad furandum alli-
 cit: ita puellæ rudes amorum, ob
 ætatis reneritudinem, non ita ser-
 vantur, ut *istæ* grandiores, quarum
 in *cor Veneris dulcedinis gustu fil-*
levis. Etenim auctore Aristotele
 l. 7. de historia animalium c. 1. vir-
 gunculis ingens adhibenda custo-
 dia est, cum ubera primum turge-
 scere incipiunt, & menstruæ purga-
 tiones effluere, & vox in asperiores
 sonum mutari. *Nigerrime*, igitur
uvæ sunt ad plenam maturitatem
 Solis calore perductæ: primum
 enim virent, deinde lyescent, ul-
 timò nigrescant.

v. 18. *Nec se subleuat*. Quid sit
 hoc, lector ipse per se suspicari
 potest.

CARM.

Priapo silvam dedicat.

HUnc lucum tibi dedico, consecroque, Priape,
Quà domus tua Lampfaci est, quàque silva,
Priape,

Nam te præcipuè in suis urbibus colit ora
Hellepontia, cæteris ollyceosior oris.

CAR-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XVIII. v. 3. *ora Helles-*
pontia] Videndus Natalis Comes
lib. 5. Mythologiae c. 15. ubi Priapi
fabulam, sive historiam persequi-
tur. Nam, ut veram historiam po-
tius reat, impellat auctoritate Pru-
dentii, Christianorum poetarum
elegantissimi, cuius carmina huc
pertinentia ex lib. 1. conera Symma-
chum non gravabor adscribere:

*Ecce deum in numero formatus, &
æneus æstus*

*Grævus homo, augustaque Næmæ
præfulget in arce:*

*Sirenonis exculsi dominus: quidam
fuit agri,*

*Horrorumque opibus memorabilis:
hic nomen idem*

*Scortator nimis, multaque libidi-
ne fœtus*

*Ruficolas tuncare lapas, interque
salicibus*

*Et densas fœpes, obscuras cubilia
inire:*

*Indomium intendens animum,
semperque paratam*

*Al facinus, nunquam calidis de-
bat reia rursus.*

*Hic deus è patrio prænobilis HEL-
LESPONTO*

*Venis ad usque Italos sacris cum
urpibus hortos:*

*Sinum lacris, & hac votorum li-
ba quotannis*

*Accipis, & rursus servas vinetis
Sabini,*

*Turpiter adfixo pudens quem visere
vamo.*

Plures etiam Priapos memorat au-
ctor liberi carminis illo versiculo:

*Naiadas antiqui, Dryadasque ha-
buere Priapi.*

Quòd fortasse homines mutonis
magnitudine, vel ardore libidinis,
præcipientes, non alio nomine ap-
pellari solerent. Notum est illud
Sidonii Apollinaris carm. 9. de Pe-
tronio:

*Et te Massiliensium per hortos
Sacri Sipitis, Arbiter, colorem,
HELLESPONTIACO pariem Priape
po.*

CARM.

*Inducitur Priapus Hortorum Deus fures admonens,
ut ab hortulo sibi commissæ manus abstineant.*

Hunc ego, juvenes, locū, villulamque palustrē,
Tectam vimine junceo, caricisque maniplis,
Quercus arida, rusticâ conformata securi
Nutrivi: magis, & magis ut beata quotannis;
Hujus nam domini colunt me, Deumque salutant, &
Pauperis tugurii pater, filiusque coloni:
Alter assiduâ colens diligentia, ut herba
Dumosa, asperaque à meo sit remota sacello:
Alter parva ferens manu semper munera largâ.
Florido mihi ponitur picta vere corolla:
Primitu, & tenerâ virens spica mollis aristâ:
Luteæ violæ mihi, luteumque papaver,
Pallentesque cucurbitæ, & suaveolentia mala,
Uva pampineâ rubens educata sub umbrâ.
Sanguine hanc etiam mihi (sed tacebitis) aram 15
Bar-

OBSERVATIONES.

CARM. XIX. v. 15. *sed tacebitis*] Cur Priapus vetet, ne hujusmodi sacrificia, & hircorum jugulationes in vulgus proferantur, non adeo compertum est. Eorum sententiam cadere necesse est, qui cum Livinejo existimarunt, majoribus tantum Diis hostias mactare licitum fuisse; non item his pusillis, & rusticis;

quis enim ignorat, Priapum apud veteres asini sanguine publicè placari solitum? Immo Pollænus Petronianus hircum, & porcellum lactentem Priapo vovet, ut sibi nervos restituat. En tibi versus:

*Non sine honore tuum patiar decus:
ibit ad aras,*

Sancte, tuas hircus: pecoris pa-
ter

Barbatus limit hirculus, cornipesve capella;
Pro queis omnia honoribus hæc necesse Priapo
Præstare, & domini hortulum, vineamque tueri.
Quare hinc, ô pueri, malas abstinere rapinas.
Vicus prope dives est, neglegensque Priapus. 20
Inde sumite, semita hæc deinde vos feret ipsa.

C A R M E N XX.

Idem rapaci viatori panam condicit.

EGO hæc, ego arte fabricata rusticâ,
Ego arida, ô viator, ecce populus
Agellulum hunc, sinistrâ tute quem vides,
Heri-

O B S E R V A T I O N E S.

per ibis ad arces

*Corniger, & querula fetus suis,
hospita lactans.*

Igitur, si verum invenire volumus, aliò confugere oportet. Nocturno plurimum tempore sacris Priapi operabatur antiquitas: eoque meretriculæ profligati pudoris, & feminis viri molliores confluebant, ubi nullus flagitiis modus, & obscenissima pervigilia. Audi carmen liberum:

*Cum sacrum fieres Deo salaci,
Conducta est pretio puella parvo,
Communis satis omnibus futura &c.*
Quapropter confectis tam turpium sacrorum nihil magis commendabatur, quàm silentium. Quartilla

meretrix apud Petronium cit. *Major in prætoribus dolor sapit, qui me usque ad necessitatem mortis deducit, ne scilicet juvenili impulsu licentia, quod in sacello Priapi vidistis, vulgetis, Deorumque consilia proferatis in populum.* Protendo igitur ad gemma vestra supinas manus, petoque, & oro, ne nocturnas religiones jocum risumque faciasis: neve tradere velitis tot annorum secreta, que mysta vix omnes noverunt. Hinc facile colligere potes, mi lector, Priapum taceri velle polluta hæc sacrificia, quæ severos homines ad iracundiam & vindictam provocassent. His porò similia sunt, quæ narrat Livius de Bacchanalib. l. 39.

CARM.

Hortique villulam, hortulamque pauperis
 Teor, malasque furis arceo manus. 5
 Mihi corolla picta vere ponitur
 Mihi rubens arista sole fervido
 Mihi virente dulcis uva pampino
 Mihique glauca dura oliva frigore.
 Meis capella delicata pascuis. 10
 In urbem adulta lacte portat ubera:
 Meisque pinguis agnus ex ovilibus
 Gravem domum remittit are dexteram,
 Tenerque, matre mugiente, vaccula
 Deum profundit ante templa sanguinem. 15
 Proin', viator, hunc Deum verberis,
 Manumque sorsum habebis: hoc tibi expedit:
 Parata namque crux, sine arte mentula.
 Velim pol, inquis: ac pol ecce, villicus
 Venit, valente cui revulsa brachio 20
 Fit ista mentula, apta clava dexteræ.

CAR.

OBSERVATIONES.

CARM. XX. v. 13. *Gravem are dexteram*] Virgilius Eclogâ 1.

Non unquam GRATIS ARE domum mihi DEXTRA credibas.

v. 18. *Crux*] Non ineptè jocofum illud supplicium *crucem* vocat: & quidem acutam fuisse convenit, de quâ Seneca in Consolat. ad Martiam: *Videō istic CRUCES, nec unius generis, sed aliter ab aliis fabricatas. Alii capite converso in ter-*

ram suspendere, alii per obscana stipitem egerunt. Et Maccenas ab eodem Seneca citatus Epist. 101.

Vita domi superest, bene est.

Hanc mihi, vel amica

Si sedeam CRUCE, fustine.

Qui mos occidendi noxios apud immanissimum Turcarum populum etiam nunc viget.

v. 19. *Velim pol, inquis*] Indicat hominem impudicum. Sic auctor

li-

In Aurelium pauperem, puera suo infidias instruente.

AUreli, pater. esuritionum,
Non harum modò, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut aliis erunt in annis:
Pedicare cupis meos amores,
Nec clam: nam simul exjocaris una, 5
Hærens ad latus omnia experibis.
Frustra; nam infidias mihi instruente
Tangam te prius irrumatione.
Atqui, si id faceres satur, tacerem:
Nunc ipsum id doleo, quod esurire 10
Ne meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico:
Ne finem facias, sed irrumatus.

CAR-

O B S E R V A T I O N E S .

liberi carminis:
*Quidam mollior anseris medulla
curatum venit hoc, amore panis
& alibi:
Nimirum aperta convolutis ad panem,
Et vos hoc ipsum, quod minamur,
invisat.*

CAR. XXI. v. 3. *Tangam* } TAN-
GERE in re libidinis usitatissimum
est scriptoribus poeticis. Ovidius 3.
Metamorph. de Narcisso:

*Multis illum juvenes, multa opsa-
vere puella.*

Sed tui in venera tam dura su-

perbia forma }
Nulli illum juvenes, nulle TE-
TIGERE puella.

Hinc intactus pro pudico. Propertius l. 2. Eleg. ult.

*Felix, intactum Corydon qui sen-
tat Alexin*

Agricola domini carpere delicias.
Magnam segetem exemplorum co-
accervare possem, sed consulto præ-
termitto, nelectorem aliò prope-
rantem detineam.

v. 13. *Ne finem facias* } subaudi
eandem.

CARM.

Ad Varrum.

*Mali poeta Suffeni, mirè sibiipsi placentis, ridiculam
φιλαυτίαν describit.*

Suffenus iste, Varre, quem probè nosti,
Homo est venustus, & dicax, & urbanus,
Idem.

PROBES BRIVATIO NES.

CARM. XXII. v. 1. *Suffenus*] Placet referre verba Fulvii Urfini lib. de Familiis Romanorum, in gente Nonia: *Reperitur*, inquit, *in antiquis denariis SEXT. NONIUS SUFFENAS*, qui prator Indos voti-vos fecerit. Ac fortasse is est, cuius meminit Catullus illo versu ad Var-rum:

*Suffenas iste, Varre, quem probè
nostis.*

Ita enim legendum est; non, ut in vulgatis libris, SUFFENUS. Quem iure merito reprehendit Scaliger his verbis, licet dissimulato nomine: *SUFFENAS*, ait quidā hic legendū, sed delirat; quomodo enim constaret versus? Addo ego, Urfini lectio-nem omnino labefactari Catulli versu, qui sequitur infra:

*Quem non in aliqua re videre Suf-
fenum*

Possis

At, si primo versu poeta scripsisset *Suffenas*, ut somniabat Urfinus,

quarto casu non *Suffenum*, at *Suffe-nam* posuisset, ut inflexionis ra-tio clare postulat.

v. 2. *dicax*] Qui falsa in queinli-bet dieteria iacet. Porro adjectiva nomina, quæ desinunt in *ax* vim significant ejus rei, in qua unus-quisque maxime præstat: veluti *fallax*, *mendax*, *procax*, *pertinax*, & centena id genus. Ovidius de Arte l. 1. versu 423.

*Institor ad dominam veniet discein-
ctus ematem.*

id est ad puellam multivolam, quæ integra patrimonia corpore cir-cumferre non dubitat: quæ, ut amatoris loculos emungat, novam quotidie causam emendi secum ipsa meditatur. Sed illustrior locus est ejusdem poetæ l. 2. Fastorum, ubi sacra Charistia describit:

*Innocui veniant: procul hinc, pro-
cul, impius esto*

*Frater, & in partus mater acerba
suos:*

Cui

Idemque longè plurimos facit versus.
 Puto esse ego illi milia aut decem, aut plura
 Perscripta: nec sic, ut sit, in palimpsesto
 Relata; chartæ regiae, novi libri,
 Novi umbilici, lora rubra, membrana
 Directa plumbo, & pumice omnia æquata.
 Hæc cum legas, tum bellus ille, & urbanus
 Suffenus, unus caprimulgus, aut fossor 10
 Rursus videtur: tantum abhorret, ac mutat.
 Hoc quid putemus esse? qui modò scurra,
 (Aut, si quid hac re tritius) videbatur,
 Idem inficeto est inficetior rure;
 Simul poemata attigit: neque idem unquam 15

OBSERVATIONES.

*Qui pater est vivax, qui matris
 digerit annos.*
 Longè absit, inquit, cui senectæ pa-
 tris molesta est: qui eum ultra de-
 bitum tempus vitam obstinatè
 trahere conqueritur. Horatius pa-
 riter Sat. 1. l. 2.
 — *Scævæ vivacem crude nepoti
 Matrem, nil facies sceleris pia
 dextera, mirum.*
*Us neque calce lupus quemquam,
 neque dense pesis bos.*
*Sed mala tolles animum vivax melle
 cicuta.*
 v. 6. *charta regia*]. Puto de illis
 poemata intelligere, quæ majores
 appellantur in lemma appposito
 Disticho Martialis 8. in Apopho-
 retis.

v. 10. *fossor*]. Opponitur *arbitrio*:
 rustici enim homines animo supi-
 no, & simpliciori solent esse. Ap-
 posite Persius 1. Sat.

— *nec, cum sis cætera FOSSOR,*
*Tres tantum ad numeros Sæpti
 moveare Bathyli.*

v. 13. *Si quid hac re tritius*]. Hic
 aqua hæret interpretibus: ego bre-
 vitate, qua soleo, nodum extricare
 contendam. Tero verbum ad ex-
 tremam nequitiam non raro acco-
 modatur, ut patet ex Propertii ver-
 siculo, l. 2. Eleg. 9.

*Et famulos inquit femina TRITA
 suos.*

& passim ex Martiali. Pueri
 autem meritorii, quos lauto-
 rum quisque (honus sit auribus)
 rur-

Æquè est beatus, ac poema cum scribis.
 Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur.
 NIMIS quidem omnes fallimur, neque est quisquam,
 Quem non in aliqua re videre Suffenimus.
 Possis. Suis cuique attributus est ornor. 20
 Sed non videmus, mantica quod in tergo est.

CARMEN XXIII.

Ut mendicium Furium irrideat, commodi pauperatis
 ironicè recenset.

Furi, cui neque servus est, neque arca,
 Nec cimeæ, neq araneus, nec ignis.
 Verùm est & pater, & noverca, quorum
 Dentes vel stficem comesse possunt:
 Est pulchre tibi cum tuo parente, 5

Et

OBSERVATIONES.

turpiter terebat, salibus, & leom-
 matibus in convivis gratiam do-
 mini sibi conciliabant. Hi verò ex
 Ægypto plurimum accersebantur.
 Testis: Quintilianus l. 1. Institur.
 c. 3. ubi passim am liberorum edu-
 cationem sugillat: Si quid licen-
 tias, inquit, dixerim, verba ne Ale-
 xandrinis quidem permittenda dele-
 citrisse, et osculo exaripimus. Vides
 hic ex Alexandria Ægypti Regnam
 ad vestros servos, dicaculos, & im-
 pudentes: Quod censuras, c. 10.
 Martialis Epig. 42. l. 4.

Si quis foret mihi posset prestare
 roganti:

Audi quem puerum, Flacce, ro-
 gare velim.

Niliacis primum puerulis nascen-
 tibus in oris;

Nequisitias tollas, scit dare nulla
 magia.

Idem alibi vocat buccam ciciadi lo-
 quasem. Tacite igitur Catullus no-
 rat Suffenum impudenter, com-
 eum seu ræ nomine appellat: de-
 inde subdit: si quid hæc re viciant,
 ciciadi enim tritissimi.

CARM.

Et cum coniuge lignæ parentis.
 Nec miram; bene nam valetis omnes,
 Pulchre concoquitis; nihil timetis:
 Non incendia, non graves ruitas,
 Non facta impia, non dolos venoniæ, 40
 Non casus alios periculorum.
 Atqui corpora sicciora cornu,
 (Aut, si quid magis aridum est) habetis,
 Sole, & frigore, & esuritione.
 Quare non tibi sit bene, ac beate? 15
 A te sudor abest, abest saliva,
 Muccusque, & mala puerita nasi.
 Hanc ad mundiciem adde mundiorē,
 Quod cibus tibi parior salillo est,
 Nec toto decies cacas in anno: 20
 Atque id cilius est fabâ, & lupinis:

O P E R V A T I O N E S.

CARM. SAT. v. 8. *Pulchre concoquitis*
 coquitis. Sanè cruditate laborare
 nequeunt, quibus vix est, quod ru-
 bidam orem pellant.

v. 9. *Non incendia*. Quæ tamen
 Romæ frequentissima, ut refert
 Iuvenalis 13. Sat.

v. 11. *casus alios periculorum*. Ita
 Propertius Eleg. 19. l. 13.

librorumque tuorum. Nocte adnandæ
 fabæ.

v. 14. *Sole, & frigore*. Papinius
 Statius l. 2. Achilleidos:

duræque mælo

Sole, gelataque cibus

v. 16. *A te sudor abest*. Cicero 5.
 Tuscul. Modici victus utilitates
 enumerans, eadem ferè ait, quæ
 Catullus: *Abbe STOCIFIDEI*,

que consequitur hanc continentiam in-
victu: adde integritatem *PALE-*

TUDIERIS. Confer SUDANTES,
distantes, refertos epulis, tanquam
opimos boves: cum intelliges, qui vo-
luptatem in accinis supponitur, eos mi-
nime consequi, ipsamque vitæ vi-
ctus esse in desiderio, non in suscitatio-

v. 21. *lupinis*. Ita legit Hor-
 ma-

Quod tu si manibus teras, fricesque,
 Non unquam digitum inquinare possis.
 Hæc tu commoda tam beata, Furi,
 Noli spernere, nec putare parvi. 25
 Et sestertia, quæ soles precari,
 Centum, desine; nam sat es beatus.

C A R M E N XXIV.

*Expostulat cum Juventio puero, quod, se posthabito,
 pauperi crispam florem ætatis fructum præbuisse.*

O Qui flosculus es Juventiorum,
 Non horum modò, sed quot aut fuerunt,
 Aut posthac aliis erunt in annis:
 Mallem delicias mihi dedisses,
 Quàm isti, cui neque servus est, nec arca: §
 Quàm sic te sineres ab illo amari.
 Qui? non est homo bellus, inquires? est:
 Sed bello huic neque servus est, neque arca.

Hæc

O B S E R V A T I O N E S.

manus, quem sequor. Vulgati libri habent *lapillis*.

CARM. XXIV. v. 6. *te sineres amari*] Ovidius Epist. Sapphus: *Non, ut ames, oro, verum ut* *AMAR*
 RE SINAS.

v. 8. *bello huic neque servus est, neque arca*] Non habet, quo pretium Veneris persolvat. Pueri autem pathici mercedulam officii ab-

amatoribus exigebant. Cicero 2. in Anronium acerbissimè: *Sumpisti virilem togam, quam statim mulierem stolum reddidisti. prima vulgare scortum: certa flagitii merces, nec ea parva: sed cito Curio intervenit, qui te à meretricio questu ab-
 auxit &c.* Idipsum attingit Aristophanes in Pluto Act. 1. sc. 2. postquam locutus fuisset de mulier-
 cula—

Hæc tu quàm lubet ; abjice , clevaeque :
Nec servum tamen ille habet , neque arcam. 10

CARMEN XXV.

*T'ballo furunculo flagella minatur , ni surreptum
pallium , & quædam alia sibi remittat .*

CInæde Thalle , mollior cuniculi capillo ,
Vel anseris medullulâ , vel imulâ oricillâ ,
Vel pene languido senis , situque araneoso :
Idemque Thalle , turbidâ rapacior procellâ ,
Cum

OBSERVATIONES.

cularum cupiditate :

Καὶ τὸς γὰρ πᾶσι τοῖς τῶν τῶν
το δῶκεν ,

Οὐ τὸν ἐπὶ τῶν , ἀλλὰ τ' ἀπὸ τῶν
χάρις .

Hæc ipsum ajunt facere pueros te-
nellulos ,

Non propter amatores , sed quæstus
gratia .

Fortasse non aliâ ratione explican-
dum est illud Pauli Apostoli ad
Romanos c. 1. v. 27. quod ita vertit
vulgaris interpretes : *Similiter au-
tem & masculi , relicto naturali usu
femina , exarserunt in desideriis suis
ad invicem , masculi in masculos tur-
pitudinem operantes , & mercedem ,
quam oportuit , erroris sui in semet-
ipsis recipientes .* Alii aliter inter-
pretantur .

v. 9. Hæc tu , quàm lubet , abjice]

Licet divitias contemnas , & simul
monita mea , turpe tamen est te
ingenuum adolescentulum pauper-
rimi hominis contubernio obsole-
scere , cum ab honestioribus gra-
tiam inire possis .

CARM. XXV. v. 1. *cuniculi ca-
pillo*] Sic auctor obscœni carminis
alicubi lanuginem inguinum CA-
PILLOS vocat .

v. 4. *Idemque Thalle*] Subdole
Ovidius hinc videtur derivasse , quæ
Polyphemus in Galateam convitia
ingerit , & quidem post varias lau-
des : licet suo more ὀψιμα latissimè
prosequatur . Formula certè Ca-
tulliana est :

*Candidior nivei folio , Galatea ,
lignstri ,*

*Floridior pratis , longa procerior
alno ,*

C 3

Splen-

Cum de viâ mulier alites ostendit oscitantes :
 Remitte pallium mihi meum, quod involasti,
 Sudariumque Serabum, catagraphosque Thynos,
 Inepre, quæ palam soles habere, tanquam avita :

Que

O B S E R V A T I O N E S .

*Splendidior viro, tempero lascivior
 hado &c.*

& paulò post :

*Senior indomitæ, EADEM Ga-
 latea, juvencis,*

*Durior annosa quercu, fallacior us-
 das &c.*

v. 5. de viâ mulier] Emendatio Scaligeri; legunt alii *Diva Mater*, & interpretantur de Thetyde maris dominâ, cujus est imminentes tempestates præmonstrare. Tu, lector, icesse quod mavis.

v. 6. *pallium, quod involasti*] Quatuor fuisse palliorum genera scriptores veteres evolventi comperitum est. Primum, idque celebratissimum, quo Græci supra tunicam utebantur, quemadmodum Romani togâ. Legendus Tertulianus opere singulari, quod inscripsit *de pallio*. Alterum inter vestes matronales, à palla non diversum, teste Nonio Marcello. Ovidius ad puellam cursum equorum spectantem; *Amorum* l. 3. Eleg. 2.

*Sed nimium demissa jacens tibi
 PALLIA terra.*

Collige: vel digis in ego tollo meis,
 Tertium stragula vestis, sive ad lectum operiendum. Propertius:

Tum queror in toto non sedere PALLIA lecto.

Fecerunt tepidas PALLIA nuptias.

Ultimum sudarioli genus, quo ægel, vel femine, virique molliores caput obnubebant adversus aeris injurias. De hoc explicandus Martialis l. 9. Epig. 33.

Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur.

& Ovid. citatus *Artis Amatorie* lib. 1.

Ægrotum te factio simulas, nec turpe putaris.

PALLIOLUM viridis imposuisse comis.

Nunc inquiramus, quale fuerit pallium, quod sibi Catullus ait à Thallo surreptum. Non profectò primi generis, nec enim Græcus poëta noster: non secundæ, aut tertii, quoniam voluminis majoris ea erant, quàm ut pueri *vola* concederentur; si quidem à *vola* dictum *involare* juxta Grammaticos veteres. Superest igitur, ut dicamus fuisse velum capitis, quod pugillo nullo negotio contineretur.

v. 7. *catagraphosque Thynos*] Thynia Bithyniæ contremina regio: cata-

Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latusculum, natesque mollicellas, 10
Illusa turpiter tibi flagella conscribissent.
Et insolenter æstues, velut minuta magno
Deprensa navis in mari, vesaniente vento,

CARMEN XXVI.

*Furia stansisti, tui vento villa sua abnoxia esset,
per disigiam faceret responder.*

Furi, villula nostra non ad Austrum
Elatus opposita est, nec ad Favonum,
Nec sævi Boreæ, aut Apelloræ?
Verum ad millia quindecim, & ducentos.
O ventum horribilem, atque pestilentem!

CAR-

OBSERVATIONES.

catagraphi autem Thyri, sunt homines eius regionis, velibus, seu perperam conscribuntur. Virgilius 3. Georg.

Purpurea intexti tollunt aulea Brunnini.

quod jam a. i. monuerunt, sed thymus perperam legentes.

v. 9. *reglutina*] Furum enim pica-
ta manus..

v. 11. *conscribissent*] Lacerat velut icera graphio scinditur. Vi-
de Prudentium in supplicio Cassia-
ni Martyris Hymn. 9. *scinditur*
Huc pertinet, quod à γρησιν seu

scribo videtur deductum 1. alium
verbum *graffare*, ob *απλογισ*.

v. 13. *Deprensa navis in mari*.
Horacius Ode 16. l. 2.

Quam Deos regas in paranti

PRENSUS *Egae*

CARM. XXVI. v. 4. *Verum ad*

millia] Jocus ex inexpectato. In-

terrogaverat Furius Catullum, cui

vento ejus villa opposita esset, sive

in quam cæli regionem spectaret:

poeta, ut erat festivo ingenio, &

ad jocandum parato, responder pi-

gnori oppositam esse, ob certam

pecuniæ summam, de quâ dividia

Cyathos meri vividioris à ministro poscit.

Minister vetuli puer Falerni,
 Inger mî calices amariores,
 Ut lex Posthumiae jubet magistræ,
 Ebriosâ acinâ ebriosioris.
 At vos, quò lubet, hinc abite lymphæ, &
 Vini perniciës, & ad severos
 Migrate: hic merus est Thyonianus.

CAR-

OBSERVATIONES.

magnæ inter Criticos. Legunt nonnulli *quindesim*, & *ducenta*. Nos lectionem Scaligeri sequimur, veterum Codd. auctoritate subnixam. Consulendus Gronovii liber de pectunia veteri. Cæterum *opponere pignori* dixit etiam Terentius Phormione Act. 4. sc. 3. *Ager OPPOSITUS est pignori ob decem minas.*

CARM. XXVII. v. 2. *calices amariores*] Saporis austrioris, qualem vina contrahunt è vetustate. v. Scarii notas, qui affert Plinii testimonium.

v. 4. *Ebriosâ acinâ ebriosioris*] Indicat feminam convivio præfectam aded temulentam fuisse, ut ne ipsa quidem acinis in uvæ succo immersis madore cederet. Hic autem *acinâ* est secundi generis, ut innuit Gellius Noct. Attic. l. 7. c. 20.

v. 5. *lymphæ vini perniciës*] Contra Propertius l. 2. Elcg. 22.

At pereas quicumque meracas reperis minas,
Corruptisque bonas neccare primæ aquas.

CARM.

C A R M E N XXVIII.

*Amicorum, & suam ipsius, in sequendis pratoribus
fortunam sinistram indignam.*

Personis cōmites, cohors inanis,
Aptis sarcinulis, & expeditis,
Veranni optime, tuque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? satissime cum isto
Vappâ, frigoraque, & famem tulistis? 5
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum? ut mihi, qui meum securus

Præ-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XXVIII. v. 2. *Aptis sarcinulis*]. *Aptus est is, qui conveniens alicui junctus est, auctore Festo.* Iridet igitur Catullus sodales suos, qui ex Italia retulerant unde nihil impedimenti eorum itineri obveniret. Eadem ferè sententia Javani Sat. 6.

Collige, *SARCINULAS*, dices liberum, *Oxi.*

Loquitur de libello repudiij, quem uxoribus mariti mittere soliti erant, si quando illos conjugij prœtulerat. Indicat autem mulierem fuisse dote tenuiori. Sed magis apparet *api* significatio ex voce *habilis*, quæ non diversæ significationis est. Virgilius 1. *Æneidos*:

habilemque humeris suspenderat arcum.

Italicè diceret: *fatto a suo doſo*. Et Ovidius de quadam pusillæ statueret Amor 2. *Eleg.* 4.

Hac habilis brevisate sua est — verte: *maneggevole*. Quam versionem confirmo ex Virgilio cit. 2. Georgicon versu 248.

Tinguis item quæ sit tellus, hoc denique pacto

Discimus: haud unquam MANIBUS JACTATA fatiscis,

Sed picis in morem ad digitos lentescis HABENDO.

videt habere & manibus jactare nihil prorsus differre in hac sententia. *Habilis* autem ab *habeo*, ut vel pueris notum.

v. 7. *expensum*] Subaudi *vobis* & *pratore*.

v. 8. da-

Pratorem, refero datum Lucello:

O Memmi, bene me, ac diu supinum

Tota ista trabe lentius irramasti; 10

Sed, quantum video, pari fuistis

Casu; nam nihilo minore verpâ

Farti estis, & pete nobiles amicos.

At vobis mala multa Dii, Deæque

Dent, opprobria Romuli, Remique. 15

CAR.

OBSERVATIONES.

v. 8. datum Lucello] Subaudi mi-
bi à pratore meo.

v. 9. O Memmi] Hæc sunt verba,
quæ Catullus in syngraphâ scripsit:
nihil enim aliud potuit referre ac-
ceptum stolidissimo Memmio. Jo-
sephus Scaliger, quæ erant iudicii
dexteritate, ista pulcherrimè con-
cinnavit, cum essent antea pessimè
divulsa. Miror autem viros, alio-
qui doctos, repositos, quibus hujus-
modi emendationes improbarentur,
cum, ausim dicere, si Catul-
lus ab inferis resurgeret, optime
secum actum non invitum fateretur.

Ibid. supinum] Quæ sequuntur

ut *supinum* accipienda, ut egregiè
advertit laudatus vir. *Supinus* hic
est incogitans, se ludificari patiens.

v. 11. Sed, quantum video] Con-
vertit sermonem ad amicos.

v. 13. pete nobiles amicos] Indi-
gnabundè hoc pronuntiandum,
q. d. Nunc, sequere prætore. Pro-
pertius ita se ipsum increpat Eleg.
20. l. 2.

Inunc, & noctes discite manere domi.

v. 14. vobis] Piso, & Memmi,
spurcissima capita. O lepidum pro-
fecto Catallum! accedant modò quæ
Martialem præ illo amplectun-
tur.

CARMEN XXIX.

Mamurram præfectum fabrorum Caesaris, (ut è Cornelio Nepote Plinius refert l. 36. c. 6.) ad immensas opes epectum, moxque ipsum Casarem probris omnibus proscindit.

Quis hoc potest videre, quis potest pati,
Nisi impudicus, & vorax, & helluo?
Mamurram habere, quod comata Gallia
Habebar unctum, & ultima Britannia?
Cinæde Romule hæc videbis, & feres?
Es impudicus, & vorax, & helluo.
Et ille nunc superbus, & superfluens
Perambulabit omnium cubilia,
Ut albulus columbus, aut Adoneus?

Ci-

OBSERVATIONES.

CARM. XXIX. v. 5. *Cinæde Romule*] Juli Cæsar, qui clavum Reipublicæ moderans. *Romuli* vocabantur xxi' ῥωμῦλοι, quialiquam egregiam operam patriæ navassent. Sallustius Crispus 1. Historiarum in oratione Lepidi contra Sullam: *Que cuncta sævus iste ROMULUS, quasi ab externis rapta, tenes*. Idem adversus Ciceronem (si tamen Sallustii est ea declamatio) *ORO te, ROMULE Arpinas, qui egregia tua virtute omnes Paulos, Fabios, Scipiones superasti*. Hæc tamen stomachabundè, & ironicè jacta sunt in

emulos. Addo Florum cap. ultimo l. 4. qui de Octaviano Cæsare ita: *Tractatum etiam in Senatu, an, quia rondidisset Imperium, ROMULUS vocaretur*. Suetonius in ejus vita c. 7. *Quibusdam censensibus ROMULUM appellari oportere, quasi & ipsum conditorem urbis*.

Ibid. *hæc videbis, & feres?*] Similis indignatio Juvénatis 13. Sat. — audis

Jupiter hæc, nec labra moves, cum mittere vocem

Deberas, vel marmoreus, vel athenens?

V. 11. E:

Cinæde Romule, hæc videbis, & feres? 10
 Es impudicus, & vorax, & helluo.
 Eone nomine, imperator unice,
 Fuisti in ultimâ occidentis insulâ;
 Ut ista vestra diffututa mentula
 Ducenties comisset, aut trecenties? 15
 Quid est aliud? sinistra liberalitas
 Parùm expatratavit? an parùm helluatus est?
 Paterna prima lancinata sunt bona;
 Secunda præda Pontica: inde tertia

Ibe-

O B S E R V A T I O N E S.

V. 11. *Es impudicus*] Conclusio syllogismi, dixerat enim supra:

Quis hoc potest videre, quis potest pati,

Nisi impudicus & vorax, & helluo? Argumentatio huiusmodi est:

PROPOS. Nemo, præter hominem omni visitorum genere inquinatissimum, facile pati potest Maurram ad tantas opes malis artibus emeruisse.

ASSUMP. Tu Cæsar facile pateris, nam, cum posses prohibere, potentia tua pepercisti.

CONCL. Igitur sateri necesse est nullum esse visum, cuius tu sordibus sedatus non sis.

V. 16. *sinistra liberalitas*] Quid hoc rei sit, explicat M. Tullius l. i. Officiorum: *Videndum est igitur, ut ea liberalitate utamur, quæ profis* amicis, noceat nemini: quare L. Sul-

la, C. CÆSARIS pecuniarum translatio à iustis dominis ad alienos non debet LIBERALIS videri: nihil enim LIBERALE, quod non idem sit iustum. Longè diversam elargiendi rationem sequebatur Trajanus optimus Princeps, si Plinio Consuli auscultare velimus. Nihil magis, ait Orator elegantissimus, in tua tota liberalitate laudaverim, quam quod congiarium das de tuo, alimenta de tuo: neque à te liberi civium, miserarum catuli, sanguine, & cadibus nutriuntur; quod que gratissimum est accipientibus, sciunt dari sibi, quod nemini est ereptum; locupletatisque tam multis, pauperiorum esse factum principem tantum. Hæc autem conferre licet cum iis, quæ superius dixerat: Nihil largiatur Princeps, dum nihil auferat: non alas, dum non occidat &c.

V. 20. *quam*

Ibera , quam scit amnis aurifer Tagus . 20
 [Hunc Gallia timent , timent Britannia ?]
 Quid hunc , malum , fovetis ? aut quid hic potest ,
 Nisi uncta devorare patrimonia ?
 Eone nomine , imperator unice ,
 Socer , generque perdidistis omnia ? 25

C A R M E N XXX.

Alphenum perfidia etiamne inensat .

Alphene immemor , atque unānimis false so-
 dalibus ,
 Jam te nil miseret , dure , tui dulcis amiculi :
 Jam me prodere , jam non dubitas fallere , perfide .
 NEC facta impia fallacum hominum caliculis placem ;
 Quæ

O B S E R V A T I O N E S .

v. 20. *quam scit amnis aurifer Tagus*] Male aliqui legunt , *quam au-*
xis ; nam & carm. 4. utitur testi-

moni rerum inanimatarum :
Anastri Pontica , & Cythore bauxifer ,
Tibi hæc fuisse , & esse cognitissima
Sit phasellus —

v. 21. *Hunc Gallia timent*] Non
 immerito dubitat Scaiger de huius
 versiculi fide , nimis enim senten-

tiam interrumpit .
 v. 23. *Nisi uncta devorare patrim.*]
 Horatius Ep. st. 2. l. 1. ad Lolium :
Nec numerus sumas , & fruges con-
sumere nati .

v. 24. *Eone nomine*] Tantæ igitur

molis erat Mamurram locupleta-
 ri , ut ideo Cæsar , & Pompei , Rem-
 publicam ex imo fundo m. scere de-
 beretis ? O turpissimum exitum ve-
 stri certaminis ! Eiusdem generis
 sunt illa Juvénalis in Annibalem
 Sat. 10.

— *i demens , & servas curæ per*
Alpes ,

Ut pueris placeas , & declamatiofias .

CARM. XXX. v. 4. *Quæ tu negli-*
gis] Quibus concoquendis ferreum
 stomachum habes : quæ jam pro
 lusibus æstimas . Salomon Proverb.
 c. 18. v. 3. *Impius , cum in profundum*
veneris peccatorum , contemnit .
 v. 8.

Quæ tu negligis, ac me miserum deferis in malis. ⁊
Heu heu, quid faciant, dic, homines, cuive
habcant fidem?

Certè tute jubebas animam tradere, inique, me.
Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
Idem nûc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaque
Ventos irrita ferre, & nebulas aërias sinis. 10
Si tu oblitus es, at Dii meminèrunt, meminit Fides,
Quæ te ut poeniteat postmodò facti faciet tui.

C A R M E N XXXI.

*E Bithynia hilariter domum suam se recipiens, Sirmid-
nem lacus Bœnaci peninsulam amœnissimam salutat.*

PENinsularum, Sirmio, insularumque
Ocelle, quascumque in liquentibus stagnis,
Marique vasto fert uterque Neptunus:
Quàm

O B S E R V A T I O N E S.

v. 8. *Inducens in amorem*] Tibul-
lus Eleg. 7. l. 1.

*Semper, ut INDUCAR, blandos
offers. mihi vultus,*

*Post tamen es misero tristis & as-
per, Amor.*

Ibid. tuta omnia] Vide interpre-
tes ad illud Maronis 4. Æn. v. 298.

Omnia tuta timens —

v. 11. *Si tu oblitus es, ac Dii me-
minèrunt*] Par est omnino locus
Virgilio 1. Æncid.

*SI genus humanum, & mortalia
sœvissis arma,*

*AT sperate Deos MEMORES fan-
di, atque nefandis.*

Ibid. meminit Fides] Fidem apud
Romanos divinis honoribus vul-
tam cum aliunde cognoscere licet,
cum ex Juvenali apertum sit, q. i
Sar. 1.

— *nullas nominum creximus
aras,*

Ut colimus Pax, atque FIDES —

CARM

Quàm te libenter, quàmque lætus in viso,
Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos;
Liquisse campos, & videre te in tuto.
O quid solutis est beatius curis,
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore fessi venimus Larem ad nostrum,
Desideratoque acquiescimus lecto? 10
Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
Salve ô vênusta Sirmio, atque hero gaude:
Gaudete vosque ludæ lacus undæ:
Ridete quidquid est domi cachinnorum.

C A R M E N XXXII.

*Hypsibullam rogat, ut sibi post prandium concubitus
copiam faciat.*

A Maô, mea dulcis Hypsibilla,
Meæ deliciæ, mei lepôres,
Jube ad te veniam meridiatum.
Quod si jusseris, illud adjuvato.

Ne

O B S E R V A T I O N E S:

CARM. XXXI. v. 7. *O quid solutis* [Non video cur rante parè à viris
erudit. rejicienda fuerit, nota in-
terrogationis, quæ huic versiculum
proximè subsequēbarur: cum præ-
sertim ita explicari possit: *O quid
felicius est illis, qui soluti sunt curis?*
Aget me, tædetque, Douzampa-
trom, è sanctiore litterarum fa-
milia, nodum in scirpo quæsis-
v. 13. *ludæ lacus undæ*] Emen-
davit Scaliger, cum antea legeretur
Lydia. *Ludia* igitur erunt *salsarri-
tes*, vel à motu piscium, vel à ven-
to suaviter crispante.

CARM.

Ne quis liminis obseret tabellam ,

5

Neu tibi lubeat foras abire :

Sed domi maneat, paresque nobis

Septem continuas fututiones.

Verum , si quid ages , statim iubeto :

Nam pransus jaceo , & satur supinus

10

Pertundo tunicamque , palliumque.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. XXXII. v. 8. *Septem continuas*] Lumborum valentium fuisse oportet poetam Veronensem, qui uno spiritu stadium laboriosissimum toties decurrere sibi postulet: sed existimo poetice dictum, quomodo ab Ovidio Amor. 3. El. 7.

At nuper bis flava Chie, ter candida Pisto,

Ter Libas officio CONTINUAT

meo.
*Exigere à nobis angusta nocte Corin-
thiam,*

*Me memini maneros sustinuisse
noctem.*

v. 9. *si quid ages, statim iubeto*] Huc pertinet Distichon Ausonii de tarda gratia:

*Si bene quid facias, facias cito.
Nam cito factum*

*Gratum erit: ingratum gratia
tarda facit.*

v. 10. *pransus jaceo*] Ciborum abundantia Venicem dormientem excitare solet. Persius in calce primæ Satyræ luxuriosos quosdam perstringens:

*His mane edistum, post PRAN-
DIA Callirhoen do.*

famosam scilicet meretricem. Nec tantum absoluto convivio, sed inter mensam ipsam, & calices, adhibita scorta. Lampridius in Heliogabalo: *Exhibuit aliquando & tale convivium, ut haberet viginti & duo scortula ingentium epularum, sed per singula lavarent, & mulieribus uterentur & ipse, & amici, cum iurejurando, quod efficerent voluptatem.* Quod pertinet illud Plaur. Mil. Act. 3. sc. 1. *Neque ego unquam alienum scortum subigito in convivio.*
v. 11. *palliumque*] Intellige stragula lecti discubitorii, aut synthesin, quam induebant convivæ.

CAR.

C A R M E N XXXIII.

*In Vibennios patrem, & filium: alterum furem,
alterum cinadum.*

O Furum optime balneariorum
Vibenni pater, & cinæde fili:
Nam dextrâ pater inquinatiores,
Culo filius est voracior:
Cur non exilium, malasque in oras
Itis? quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo: & natès pilosas,
Fili, non potes ase venditare.

C A R M E N XXXIV.

*Diana laudes, à choro puerorum & virginum
canenda.*

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri:
[Dianam pueri integri,]
Puellæque canamus.

O L I -

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XXXIII. v. 3. *dextra in-
quinatiores*] Glutinosâ, & mæcâ pice
illitâ. supra carm. 25.

*Que nunc suis ab unguibus regu-
tina, & remitte.*

CARM. XXXIV. v. 1. *Diana su-
mus in fide*] Id est, Diana tuteatur nos,

vigilat nostræ incolumitati. Hinc
recipere in FIDEM apud Cicero-
nem 1. de Officiis, id est in tutelam:
Es cum iis, inquit, quos vis deviceris,
consolendum est, sum is, qui, armis
positis, ad Impenatorum FEDERUM
fugione, quamvis, inordinatis per-
casse-

- O Latonia, maximi
 Magna progenies Jovis,
 Quam mater prope Deliam
 Deposivit olivam;
 Montium domina ut fores,
 Silvarumque virentium,
 Saltuumque reconditorum,
 Amniumque sonantum.
 Tu Lucina dolentibus
 Juno dicta puerperis:
 Tu potens Trivia, & notho es
 Dicta lumine Luna.
 Tu cursu, Dea, menstruo
 Metiens iter annuum,
 Rustica agricolæ bonis
 Tecta frugibus explēs.
 Sis quocumque tibi placet

San-

OBSERVATIONES.

cuserit, recipiendi sunt. Propertius
 l. 4. Eleg. 6.

Vincit Roma FIDE Phabi.

v. 9. *Dianam pueri integri*] Hic
 versus in MSS. desideratur, cum-
 que primus impressit A'dus Ma-
 nutius: verisimile tamen est ita Ca-
 tullum scripsisse, ob simplicita-
 tem locutionis.

v. 8. *Deposuit.*] Sicuti puerpera-
 rum erat *deponere*, ita oblectricum
tollere; vel *suscipere*. Exempla in
 auctoribus obvia.

v. 15. *& notho et d. l. l.*] Luna ip-
 sa apud Lucianum in Icaromenip-
 po, de Philosophis conquerens:
 ἔτι τελευτᾷς ὃ, καὶ τὸ φῶς αὐτῷ.
 κλοπιμῶνα τε καὶ ΝΟΘΟΝ τῷ φασί
 μοι, αἰνέειν ἡκοι, καὶ τὴν ἑλπίδα.
Postremo ipsū quoque LUMEN ajunt
mihī & furtivum esse, & NOTHUM:
quodque supernè à Sote proficiscatur.

v. 20. *Tecta frugibus explēs*] Plu-
 nius l. 18. c. 30. *Crecente enim Luna*
frumentum grande scunt.

v. 21. *quocumque tibi placet*] Mo-
 rarius

Sancta nomine, Romulique,
Ancique, ut solita es, bonâ
Sospites opte gentem.

CARMEN XXXV.

*Cacilium poetam Novocomo, ubi puella cujusdam
amoribus vacabat, Veronam accersit.*

POETA tenero meo sodali
Velim Cæcilio, papyre, dicas:
Veronam veniat, Novi relinquens
Comi moenia, Lariumque litus;
Nam quasdam volo cogitationes
Amici accipiat sui, meique.
Quare, si sapiet, viam vorabit,
Quamvis candida millies puella.
Euntem revocet, manusque collo
Ambas injiciens, roget morati.
Quæ nunc, si mihi vera nuntiantur,
Illum deperit impotente amore.
Nam, quo tempore legit inchoatam
Dindymi dominam, ex eo millellæ

Ignes

OBSERVATIONES.

satius pariter cæciliæ seculari:

Rite maturos aperire parvos
Amis lilyia, nova matres
Sive in facine probas venari,
Sen genialis.

CARM. XXXV. v. 14. ex eo]

Virgilius 2. Æncidos:

Et illo fuerit, ac retro sublapsa
referri
Omnia —

Se Propertius Eleg. 20. l. 2.

Et illo felix nax mihi nulla fuit.

D 2

CARM.

Ignes interiorem edunt medullam. 15
 Ignosco tibi Sapphicâ puella
 Musâ doctior, est enim venustè
 Magna Cæcilio inchoata mater.

CARMEN XXXVI

*Forerat puella, si misem Catullum habuisset, male
 poëta scripta igni se daturam: nunc itaque Ca-
 tullus reconciliatus, ut eam voti religione,
 solvat, Annales Volusi cremandos ait.*

A Nnales Volusî, cacata charta,
 Votum solvite pro meâ puellâ;
 Nam sanctæ Veneri, Cupidinique
 Vovit, si sibi restitutus essem,
 Desissemque truces vibrare jambos;
 Electissima pessimi poëta
 Scripta tardipedi Deo daturam
 Infelicibus ustulanda lignis.
 Et hæc pessima se puella vidit

Jo-

OBSERVATIONES.

CARM. XXXVI. v. 9. *pessima*
puella] Vox blanditiarum *ra. pes-*
sima. sic infra carm. 15 35
Camerinum mihi, pessima puella.
 Joci liberioribus amici uti consue-
 verunt inter se, qui, si ex inimi-
 ci ore prodirent, contumeliosi ha-
 berentur. Optime igitur, & mo-

tatè Terentius, apud quem Eunuo-
 cho Act. 3. sc. 4. Antipho adole-
 scens Chæream socrum suam fa-
 cetè illudit.

Tuon equidem ostus os tuum impu-
dens videre nimium valens.
Qui esset stans, stibellum tenere
se aynum carmen.

Ibidi.

Jocosè , & lepidè vovere Divis . 10
 Nunc , ô caruleo creata ponto ,
 Quæ sanctum Idalium , Urnosque apertos ,
 Quæque Ancona , Cnidumque arundinosam
 Colis , quæque Amathunta , quæque Golgos ,
 Quæque Durrachium Adriæ tabernam : 15
 Acceptum face , redditumque votum ,
 Si non illopidum , neque invenustum est .
 At vos interea venite in ignem
 Pleni turis , & inficetiarum
 Annales Volusî , cacata charta . 20

C A R M E N XXXVII.

*Contubernalibus quibusdam , qui puellam ab ipso
 transfugam detinebant , ultionem minatur.*

Salax taberna , vosque contubernales ,
 A pileatis nona fratribus pila ,
 Solis putatis esse mentulas vobis ?
 Solis licere quidquid est puellarum
 Confuturare , & putare cæteros hircos ? 5
 An ,

O B S E R V A T I O N E S .

[*Ibid. vidis*] Arbitror dictum pro
curavis , quemadmodum Cicero
 Academic. Quæst. ed. 1. l. 2. n. 6.
Nec quidquam aliud VIDENDUM
est nobis , quæ populus Romanus hoc
in gradu collocavit , nisi ne quid pri-
vatis studiis de opera publica detra-

hamus. Vel sic : vidit calida puella
 Volusii annales esse poematum
 omnium ineptissimum , ideoque
 non alia carmina , sed tantum illos
 Vulcano vovit .

CARM. XXXVII. v. 2. *pileatis*
fratribus] Pausanias in rebus Mel-

D 3 sc-

An, continenter quòd sedetis insulsi
 Centum, aut ducenti, non putatis ausurum
 Me unà ducentos irrumare sessores?
 Atqui putate: namque totius vobis
 Frontem tabernæ scipionibus scribam.
 Puella nam mea, quæ meo sinu fugit,
 Amata tantum, quantum amabitur nulla,
 Pro quâ mihi sunt magna bella pugnata,
 Confedit istic! hanc boni, beatique
 Omnes amatis: & quidem, quod indignum est,
 Omnes pusilli, & semitarii mœchi.
 Tu præter omnes une de capillatis

Cu-

OBSERVATIONES.

fenicis describit nobis Goniupum & Panormum, Dioscuros se esse simulant, gestantesque idcirco dicitur. *pilos in capitis.*

v. 6. *continenter*] Deinceps, perpetuâ serie. Ut autem Catullus de loco, ita Cæsar l. 1. Belli Gallici de tempore idem adverbium usurpavit: *Proximi sunt Germanis, qui trans Rhenum incolunt, quibuscum CONTINENTER bellum gerunt.* & Julius Obsequens de prodigiis c. 36. *In Albano monte biduum CONTINENTER lapidibus pluit.*

v. 8. *irrumare*] Pro nihilo habere: hic enim obscœnum verbum contemptum significat, accipiturque translato, ut rectè admonuit Scaliger.

v. 11. *quæ meo sinu fugit*] Hinc arbitror jocum quæsitum à Cicerone Act. 3. in Verrem n. 18. *Calumniatores, inquit, EX SINU SUO apposuit, qui illam hæreditatem Veneri Erycinæ commissam esse dicerent.* Explicant interpretes de suis *familiaribus*, ego tamen censeo intelligendos exoletos, inter quos Vertes ille spurcissimè volutabatur. Sciunt omnes Tullium huiusmodi salibus non pepereisse, cum illud monstrum hominis incesset. Vide Ciacconium de tr. elinio, ubi explicat, quid sit IN SINU recubere.

v. 16. *semitarii mœchi*] Qui metretices consecramini, obolo in angiportis prostantes. Semita est deflexus à via, ut licet ex Plauto cognoscere, qui Casinâ: *De via in semitam*

Cuniculosæ Celtiberiæ fili
Egnati, opaca quem bonum facit barba,
Et dens Iberâ defricatus urina.

CARMEN XXXVIII.

Conqueritur de Cornificio, quod se morore confectum
nullo sermone solatus esset.

MALÈ est, Cornifici, tuo Catullo:
Malè est mellecule, & laboriosè.
Magisque, & magis in dies, & horas
Iralcor tibi. Sic meos amares
Quem tu, quod minimum, facillimumque est,
Qua solatus es adlocutione?
Paulum quid lubet adlocutionis,
Mœstus lacrymis Simonideis.

CARMEN

OBSERVATIONES.

nitam egredere. Phædrus prologo
l. 3. loquens de Æsopo fabulatore:
Ego illius parro semina feci viam,
Escogitavi plura, quam reliquerat.

CARM. XXXVIII. v. 4. sic meos
amores. Ellipsis ad vim doloris of-
fendendam; sic autem supplenda
sententia. Iste, o Cornifici, vete-
ris necessitudinis, quæ mecum tibi
intercedit, sanctissimum vinculum
defricatui habes, ut mihi in tantis
miseriis posita brevem aliquam al-
locutionem negare veritus non sis?

v. 5. quod minimum, facillimum-
que. Verba etenim minimè sum-
ptuosa.

v. 6. adlocutione. Alloqui non-
nunquam sumitur pro solari. Ovi-
dus Tristium l. 1. Eleg. 3.

ALLOQUOR extremum MOESTOS
abituus amicos

v. 7. Paulum quid lubet. Subaudi
satis fuerat. Dum hæc lego, videor
mihi audire singultientem homi-
nem, cuius oratio frequenti gemitu
passim interrumpatur.

CARMEN XXXIX.

*Egnatium temerè ubique ridentem, quò dentium
candorem urina haustu questum ostenderet,
nafo suspendit.*

EGnatus, quòd candidos habet dentes,
Renidet usquequaque: seu ad rei ventum est
Subsellium, cum orator excitat fletum,
Renidet ille: seu pii ad rogum filii.
Lugetur, orba cum flet. unicum mater,
Renidet ille: quidquid est, ubicumque est,
Quodcumque agit, renidet. hunc habet morbum,
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
Quare monendus es mihi, bone Egnati:
Si Urbanus esses, aut Sabinus, aut Tiburs,
Aut porcus Umber, aut obesus Etruscus,
Aut Lanuvinus ater, atque dentatus,
Aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
Aut.

OBSERVATIONES.

CARM. XXXIX. v. 5. *Lugetur*]
ἀπορούμενος, ut apud Terentium
in Andria Act. I. sc. I.

— ad sepulcrum venimus:

In ignem posita est: FLETUR —
ubi Donatus: *Hic bene impersona-*
liter, fletur ab omnibus; extrema
enim quæque mortuorum omnes com-
movent ad lacrymas.

v. 10. *Urbanus*] Romanus; Ro-
ma enim dicta URBS *κατ' ἐξοχὴν*.

v. 11. *porcus Umber*] Pinguis oma-
so distentus. Horatius Epist. 4. l. 1.

Me pinguem, & nitidum bene cu-
rata cuse vides,

Si videre voles Epicuri de grege-
PORCUM.

[legitur & *porcus*.

Aut quilibet, qui puriter lavit dentes:
Tamen renidere usquequaque te nollem. 15
NAM risu inepto res ineptior nulla est.
Nunc Celtiber in Celtiberiâ terrâ
Quod quisque minxit, hoc solet sibi manè
Dentem, atque rursam defricare gingivam.
Ut quò iste vester expolitor dens est, 20
Hoc te amplius bibisse prædicet loti.

C A R M E N XL

*Ravido, si pergat ulterius rivalem pungere, jambosiam
suorum virulentiam minatur.*

Q Uænam te mala mens, miselle Ravide,
Agit præcipitem in meos jambos?
Quis Deus tibi non benè advocatus
Vecordem parat excitare rixam?
Anne ut pervenias in ora vulgi?

Quid

O B S E R V A T I O N E S.

v. 14. *puriter*] Absque lotio: putacandico illo pulvisculo, de cuius usu Apuleji nomen delatum.

v. 16. *risu inepto*] Quamobrem pueri, & mulierculæ, quibus minus inest consilii, facillimè in risum dissolvuntur. E contrario Xenocrates notæ severioris. Philosophus, caperata fronte semper fuit, ut vulgò appellaretur *ἀγέλας*.

CARM. XL. v. 1. *mala mens*]

κακόδαιμον. Mirum, quod narrat Florus l. 4. Hist. c. 7. *Ipsique Bruto per noctem, cum illato lumine ex more aliqua secum agitates, atra quidam imago se obtulit, & quæ esset, interrogata; TUUS, inquit, MALUS GENIUS.*

v. 3. *non bene advocatus*] Non ritè. Simile Italorum adagium: *Non si segnassi bene quæstâ mattina.*

v. 4. *vecordem rixam*] Imparem, in

Quid vis? quâlibet esse notus optas?
Eris: quandoquidem meos amatores
Cum longâ voluisti amare poenâ.

CARMEN XLI.

*Puellam turpiculam, quâ ab ipsâ immanem summam
pro nocte poposcerat, delirare ait.*

AH me, an illa puella defutura
Tota, millia me decem, poposcit?
Ista turpiculo puella naso,
Decostoris amica Formiani?
Propinqui, quibus est puella curæ,
Amicos, medicosque convocate:

Non

OBSERVATIONES.

in quâ tibi jugulum præbere neces-
se fuerit: vel qualis fuit Glauci &
Diomedis apud Homer. 6. Iliados,
de quâ Horat. Sat. 7. l. 1.

*Aut si disparibus bellum incidat,
ut Diomedis*

*cum Lycio Glaucio, discedat pri-
grior, ultra.*

Muneribus missis —

l. epide Juvénalis. 3. Sat.

*Si RIXA est, ubi in pulsas, ego
vapulo tantum.*

v. 6. *qualubet esse notus optas* Quâ-
cumque ratione. Dum modò famam
assequaris, bonane an pessima ea
futura sit, minimè sollicitus vivis.
Infra Epig. 75.

*Difficile est longum subito deponere
amorem:*

*Difficile est; verum hoc. QUALU-
BET efficias.*

CARM. XLI. v. 1. *defutura tota*]

*Omnibus modis larga, ut ait Martia-
lis, vel cuiusve quidem spiritus pu-
rus est; ut Petronius. Minus pla-
cent qui tota referunt ad millia,
nam illud priusquam licentiam Ca-
tulli magis redolet.*

v. 3. *turpiculona so*] Sima fortas-
se, quales capellæ. Hoc vitium in
puellis ad venustatem derogue-
bant infanti amariores Lucretius l. 4.
Simula, stillum, ac saryra est. —

Non est sana puella, nec rogate
Qualis sit. solet hac imaginofum

C A R M E N XLII.

*Hendecasyllabos convocat, ut ad repetenda pugillaria
è manu cujusdam impudica sibi opem feram.*

A Deste hendecasyllabi, quot estis,
Omnes undique, quotquot estis omnes.
Jocum me putat esse moecha turpis,
Et negat mihi vestra reddituram
Pugillaria, si pati potestis.
Persequamur eam, & reflagitemus.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 3. *Imaginofum*] Post Scaligeri,
Mercurialis, aliorumque doctorum
vitorum super hoc loco diligentif-
simas animadversiones, merum
delirium sit, & porro non dissimile
isti, de quo loquitur Catullus, ul-
tæus garræ. Tamen observo pro
coronide, mentionem huius morbi
etiam ab Horatio fieri Epist. 2. l. 2.

— fuit haud ignobilis Argis,
Qui se credebatur miras audire tra-
gedos,
In vacuo letus sessor, plausorque
theatro.

— paulo post:

Hic ubi cognatorum opibus, curis-
que refectus

Extulit elleboro morbum bilemque
merato,

Et redis ad sese: Pater occidisti,
amici,

Non servastis, ais: cui sic extorta
voluptas,

Et demptus per vim mortis gravis-
simus error.

CARM. XLII. v. 1. *Adeste hen-*
decasyllabi] Ita Martialis Epig. 97.

l. 1. alloquitur Scaxonem:

Si non molestum est, seque non pi-
ges, Scaxon,

Nastro, rogamus, pauca verba
Materno

Dicas in aurem, sic, ut audiat solus.

v. 3. *Jocum me putat esse*] Rupam
ceream, de qua sibi ludos faciat.
Horat. Sat. 3. l. 2.

— *hac mea cura est,*
Ne quid impendas, non sis JOCUS.
v. 8.

Quæ sit, quæritis? illa, quam videtis
Turpe incedere, mimicè, ac molestè,
Ridentem catuli ore Gallicani.

Circumsistite eam, & reffagitate: 10

Moecha putida redde codicillos.

Redde putida moecha codicillos,

Non assis facis? ô lutum, lupanar,

Aut, si perditius potest quid esse.

Sed non est tamen hoc satis putandum. 15

Quòd, si non aliud potest, ruborem

Fer-

OBSERVATIONES.

v. 8. *mimicè, ac molestè*] *Histrionicè*, adeò ut spectantibus nauscam creet. Quid sit hoc, videor eruere ex Suetonio Tiber. c. 68. *Incedebas*, inquit, *cervice rigida & obstipa: adducto fere vultu, plerumque tacitus: nullo, aut rarissimo, etiam cum proximis sermone; eoque tardissimo: nec sine molli quadam digitorum gestificatione. Quæ omnia ingrata, atque arrogantiæ plena, & animadvertit Augustus in eo, & excusare tentavit sæpe apud Senatum & populum, professus: Natura vitia esse, non animi. In his Tranquilli verbis mollis digitorum gestificatio totam mimorum rationem designat, nobisque Imperatorem χερσὶν ὀφθαλμοῖς ob oculos ponit. Cum autem ait omnia ista fuisse ingrata, atque arrogantiæ plena, unice explicavit τὸ moleστὸ Catullianum.*

v. 9. *Ridentem catuli ore Gallicani*] *Canes Gallicos spatulo rictu fuisse convenit, idque ad feras mordiculis tenendas. Ovidius 1. Metamorph. v. 533.*

De CANIS in vacuo leporem cum GALLICUS arvo

vidit; & hic prædam pedibus petiit, ille salutem;

Alter in hæsusro similis; jam jamque tenere

Sperat, & extento stringit vestigia rostro &c.

Idem verò l. 3. de Arte, ubi varia puellarum vitia enumerat, sic ait:

Est, quæ perverso distorqueat ora cachinno:

Cum risu lata est altera, flere putes.

v. 16. *si non aliud potest*] *Subaudi exprimi.*

CARM.

Ferreo canis exprimamus ore,
 Conclamate iterum altiore voce:
 Mœcha putida redde codicillos,
 Redde plura: mœcha codicillos: 20
 Sed nil proficimus, nihil movetur.
 Muranda est ratio, modusque vobis,
 Si quid proficere amplius potestis.
 Pudica, & proba redde codicillos.

C A R M E N XLIII.

Deformis puella, quam audierat cum Lesbia comparari, vitia figillatim carpit.

S Alve nec nimio puella dâso,
 Nec bello pede, nec nigris ocellis,
 Nec longis digitis, nec ore sicca,
 Nec sanè nimis elegante lingua,
 De

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XLIII. v. 3. *nec ore sicco*] Parum emunctæ naris; vel immun-
 dis labiis amatores conspuens. Nisi
 malis explicare de cerussa, atque id
 genus venenis, quæ guttatim e fa-
 cie defluerent. Elegantissimè Pe-
 tronius in Satyr. *Perfluebant per
 frontem sudantis acaciæ rivus, & in-
 ter rugas malarum sanctum erat ero-
 se, ut putares detectum parietem
 nimbo laborare.* Cui concinit Ju-
 venal. Sat. 6.

hinc miseri viscantur labra mariti.
 v. 4. *Nec sanè nimis elegante lin-
 gua*] Quod etiam formosis fraudi
 est. Ovidius citat. 13. de Arte:

*Et nocuis formæ BARBARA LIN-
 GUA bone.*

Propertius contra Cynthia suam
 laudat à sermonis elegantia:

*Unica nec dâso jucundis gratia
 verbis,*

*Omnia quæque Penus, quæque Mî-
 nerva probas.*

CARM.

Decoctoris amica Formiani.

Ten' provincia narrat esse bellam?

Tecum Lesbia nostra comparatur?

O sæculum insipiens, & inficetum!

C A R M E N XLIV.

*Ad fundam suam, in quo gravidinam, & frigidissimam
Sextii oratione contractam, optimam victus ra-
tione depulerat.*

O Funde noster, seu Sabine, seu Tiburs,
(Nam te esse Tiburtem autumant, qui-
bus non est

Cordi Catullum lædere: ac quibus cordi est,
Quovis Sabinum pignore esse contendunt.)

Sed seu Sabine, sive verius Tiburs,

Fui libenter in tuâ suburbanâ

Villâ, malamque pectore expui tussim:

Non immerenti quam mihi meus venter,

Dum sumptuosas appeto, dedit, canas.

Nam Sextianus dum volo esse conviva

Ora-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XLIV. v. 2. *quibus non* bant, scripta sua secitarum ami-
est c. l.] Fortasse, quod Tiburti- cis, eos ad canam invitabant, tali
na prædia fertiliora, & amoniora officio iudicii favorem operi cap-
essent, nihil enim certi affirmare tantes: Quod valde improbat Per-
possumus sius 1. Sav.

v. 10. conviva] Lautiores, qui — *calidum seis potere sument,*
oratoris vel poetæ nomen affecta- *Scis comitem horridulum trinarum*
nare.

Orationem in Attium petito-
 Plenam veneni, & pestilentiae legit.
 Hic me gravedo frigida, & frequens tussis
 Quassavit, usquedum in tuum sinum fugi,
 Et me procuravi ocimoque, & urtica 25
 Quare refectus maximas tibi grates
 Ago, meum quod non es ultra peccatum.
 Nec deprecor jam, si nefaria scripta
 Sexti recepto: quin gravedinem, & tussim
 Non mihi, sed ipsi Sextio ferat frigus, 30
 Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.

CAR-

OBSERVATIONES.

mare lacerna,
Es verum, inquit, amo: verum
mibi dicite de me.
Qui potest vis dicam t' magis.
 V. 11. *petitoem*] Magistratum
 ambicentem. Horatius Ode 1. l. 3.
 — *hic genitorum*
Descendas in campum PETITOR
 in comitia videlicet.
 V. 12. *Plenam veneni*] Ineptissi-
 mam, & cicutâ frigidioram. Eo
 pacto supra caban. 14.
 — *Cassus, Apinus,*
Sasfennem, omnia colligem PE-
 NEN.
 V. 15. *procuravi*] Expiavi, veluti
 sanguine idum.
 V. 17. *quod nomen ubi*] Tussim,
 & gravedinem alloquitur: aut, si
 mavis, villam sababbanam.
 V. 20. *Non mi, sed ipsi Sextio*]

Jocus exinexpectato. Ceterum si-
 mile prorsus huic Catulliano Epi-
 gramma est illud in obscenis lusi-
 bus, ubi malus infecunda co'oquum
 suum affatur, quod propter ele-
 gantiam totum exscribere non
 pigebit:
Quid frustra quereris, colone, mecum,
Quod quondam bene fructuosa malus,
Autumnis sterilis duobus adstem?
Non me praegravas, ne putas, senectus:
Nec sum grandina verberata dura:
Nec gemmas modo germine exeuantes
Seri frigoris instularis aura:
Nec venti, pluviaeque, siccitasque,
Quod de se querever, malum dederunt:
Nec sturnus mihi, graculus, va rapitor,
Aut cornix, anas, aut aquosus anser,
Aut corvus, noxius, sicculatus:
Sed quod, carmina possimi gaudere
Romae, saltem, latuisse.

CARM.

*Acmes, & Septimii mutuas blanditias, & felicissimos
amores describit.*

ACmen Septimius suos amores
Tenens in gremio, Mea, inquit, Acme,
Ni te perditè amo, atque amare porro
Omnes sum assiduè paratus annos,
Quantùm qui pote plurimùm perire:
Solutus in Libyâ, Indiâve tostâ,
Cæso veniam obvius leoni.

Hoc

OBSERVATIONES.

CARM. XLV. v. 6. *Solutus in Libyâ* Sociorum ope destitutus, in Africæ litoribus desertis.

v. 7. *Cæso veniam obvius leoni* Glauci ferarum oculi terribiles occurrentibus solent esse. Pindarus Ode 6. Olymp. ερρ. γ.

— δύο δὲ γλαυκῶνες αὐτῶν
δαίμων βελαῖσι ἐ-
βρίψαντο δράκοντες.

Duo vero CÆSII ipsum,

Deorum consiliis, enutriverunt
Dracones.

Huc facit, quod scribit Plinius l. 8. c. 16. omnem LEONIS vim in oculis constare, ideoque tenui velamine supra caput injecto, ejus furorem continuo languescere. Cur autem Septimius è tot tantisque periculis, quæ vitæ mortalium insidiantur, Leonis potissimum meminit? Di-

cam, lector. consuetudo fuit primum apud externos reges, deinde apud Romanos, noxios leonibus devorandos objicere. Inde legimus Iysimachum ob venenum Callistheni datum, jussu Alexandri ferocissimo leoni obiectum: quem tamen ille mirâ fortitudine, arrepta lingua exanimavit, ut loquitur Justinus l. 15. c. 3. Licet Q. Curtius fabulam hanc esse dicat cap. 1. l. 8. suo more Alexandri crudelitatem celare cupiens. Et Latinis verò scriptoribus Lampridius in Commodio inter alias Senatus acclamationes, post obitum illius terribimi monstri, hanc quoque recense: *Delatores ad LEONEM*. Item Tertullianus libro de spectaculis: *Es qui insigniori cunque homicida LEONEM possit, item gladiatori atroci perat.*

Hæc

Hoc ut dixit, Amor sinistra * ut ante
Dextram sternuit adprobationem.

At Acme leviter capus reflectens, 10

Et dulcis pueri ebrios ocellos :

Illo purpureo ore suaviata,

Sic, inquit, mea vita Septimille,

Huic uno domino usque serviamus :

Ut multò mihi major, acriorque 15

Ignis mollibus ardet in medullis.

Hoc ut dixit, Amor sinistra, ut ante,

Dextram sternuit adprobationem.

Nunc ab auspicio bono profecti,

Mutuis animis amant, amantur. 20

Unam Septimius misellus Acmen

Mavult, quàm Syrias, Britanniasque :

Uno in Septimio fidelis Acme

Facit delicias, libidinesque.

Quis ullos homines beatiores 25

Vidit? quis Venerem auspiciorem?

CAR.

OBSERVATIONES.

Hæc pluribus exsequi operæ præ-
tium ratus sum, ne quis fortè nimis
inconsiderato iudicio notam frigi-
ditatis Catullo inureret.

v. 8. sinistra, ut ante.] Corrupta
profecto ista, & legendum inante,

quo pacto Propertius l. 2. Eleg. 2.

Hic dominam exemplo ponat IN AN-

TE meam.

Vol. 1. ebrios ocellos.] Molliter nu-

tantes. Horatius alio Epitheto idem
expressit Ode 36. l. 1.

Omnes in Damalin pueros

Deponunt oculos —

Ovidius l. 2. Artis Amatoræ :

Aspiciet oculos tremulo fulgore mi-
tantes,

Us Sol à liquida sæpe resulget aqua.

Persius de quodam tenebrimo reci-
tatore Sat. 1.

E

— li-

Vare incunite Fronsam relinquere statuit, & in Doby-
niam regredit. Joseph. Scalig.

JAM ver egelidos refert tepores,
 Jam cæli furor æquinoctialis
 Jucundis Zephyri fiescit auris:
 Linquantur Phrygii, Catulle, campi,
 Nicæque ager uber æstivos. 5
 Ad claras Asiæ volemus urbes.
 Jam mens prætrepidans avert vagari:
 Jam læti studio pedes vigescunt.
 O dulces comitum valete coetus,
 Longè quos simul à domo profectos, 10
 Diversos variæ viæ repossant.

CAR-

OBSERVATIONES.

— *liquido cum plasmate guttur* enim vernum venti vehementius
Mobilis collueris, patransi fractus flant. Adde quod oratio concin-
ocello. nior sit.

Quid sit hoc loco *repatransi*, nemo v. 7. *prætrepidans*] Festinans. fræ
 paulò eruditior ignorat. Horatius Ode 4. l. 2.

CARM. XLVI v. 8. *æquinoctialis* *Cujus oclorum TREPIDANTI atas*
lis] Video Muzetum, & Scænum, *(laudare lastrum.*
 hoc adjunctum Zephyro tribuere; Persius cit. Sat. 2. *Letari PRÆ-*
 per me quidem licet, sed ego liben- *TREPIDUM cor.* id est, mirum in
 tius cælo tribuo; sub æquinoctium, modum gesticns, & letabundum,

CARM.

C A R M E N XLVII.

*Indignatur Porcium, & Socratonem nequam homines
Verannio, & Fabullo amicis suis à quodam
divite præferri.*

POrci, & Socraton, due sinistra
Pisonis, scabies, famesque Memmi:
Vos Verannio meo, & Fabullo
Verpus præpositus Pispus ille?
Vos convivia lauta sumptuose
De die facitis, mei sodales
Querunt in triviis vocationes?

CAR-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XLVII. v. 1. *due sinist*
fra Pisonis] *Quorum opera furari*
& compilare solitus Pilo, inquit Fal-
seratius. Optimè. Ita Verrem Si-
ciliæ prætorem, *pluribus canibus*,
quàm Scyllam succinctum vocat Ci-
cero Aët. in eum 3. per quos vide-
licet sociorum facultates deprada-
retur.

v. 2. *scabies, famesque*] Intelligo
eos fuisse Memmio *Avoluptatibus*,
qualis erat Neroni C. Petronius,
teste Cornelio Tacito Annalium
16. *Scabiem* pro libidine usurpat
Martialis l. 11. Epig. 8.

Penelope lites esset sibi sub principe
Nerva,

Sed prohibet SCABIES, ingeni-
umque vetus.

Non abs re, igitur fuerit hoc nomi-
ne appellari nequissimos homines,
qui collantem prætoris purpureum
exquisitis urticis, & stimulis exci-
tarent. Famen quoque *novis ci-*
borum condimentis instaurari so-
litem, scimus ex Juvenali Sat. 4.
ubi de Montano Senatorum pin-
guissimo: — *novenas ille*

*Luxuriam imperii veterem, noctes-
que Neronis*

Jam medias, aliæque FALDEM,
cum pulmo Falerno

Arderet —

At Heliogabalus amabat sibi pretia
rerum æarum majora dici, que ven-
se parabantur, *ovæ in convivio hanc*
esse afferens. verba sunt Lampridii.

v. 7. *Querunt in triviis*] Domi-

Blanditur Juventio puero.

Mellitos oculos tuos, Juventi,
 Si quis me sinat usque basiare,
 Usque ad millia basiem trecenta,
 Nec umquam saturum inde cor futurum est:
 Non si densior aridis aristis.
 Sit nostræ seges osculationis.

CARMEN XLIX.

M. Tullio Ciceroni gratias agit.

Disertissime Romuli nepotum,
 Quot sunt, quotque fuerè, Marce Tulli,
 Quotque post alius erunt in annis:
 Gratias tibi maximas Catullus
 Agit pessimus omnium poeta:

Tan-

OBSERVATIONES.

canium scilicet *canè pejus & angue* virantes.

CARM. XLVIII. v. 4. *Nec umquam saturum*] Isâacus Vossius hunc versiculum ita legit e' priscis codd.

Nec umquâ inde erò satur futurus. hianti, inquit, syllaba, ut solet Catullus. An bene, judicandum relinquo doctioribus. Cæterum huc spectant illa venustissima de oscu-

lis, quæ habentur in fragmentis Petronianis:

*Hic nullus labore est, ruborque nullus:
 Hoc iuravit, iuravit, & diu iurabit:
 Hoc non deficit, incipitque semper.*

CARM. XLIX. v. 1. *Disertissime R. n.*] Quapropter Cornelius Severus poeta magni spiritus, apud Senecam patrem Suasor. 7. canit mortuo Cicerone obmutuisse Romanam.

Tantò pessimus omnium poëta,
Quantò tu optimus omnium patronus.

C A R M E N L.

Ad Calvum Licinium: se ita familiaritatem ejus, & convictum deperire, ut agrè divelli possit.

Hesternò, Licini, die otiosi
Multum lusimus in meis tabellis,
Ut convenerat esse delicatos.
Scribens versiculos uterque nostrum
Ludebat numero modò hoc, modò illoc, 5
Reddens mutua per jocum, atque vinum.
Atque illinc abii, tuo lepore
Incensus, Licini, facetisque,
Ut nec me miserum cibus juvaret,
Nec somnus tegetet quiete ocellos: 10
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer, cupiens videre lucem,
Ut tecum loquerer, simulque ut essem.

O B S E R V A T I O N E S.

nam eloquentiam. Audi versus:

*Absulis una dies cui decus, ista-
que luctu*

*Tonsilis Latic trisib fatundia
lingue.*

Tu lege reliqua, si vacat; pretium
enim operæ feceris.

CARM. L. v. 2. in meis tabellis]
Scribebant veteres in ceratis tabu-

lis, ut lippis ac tonsoribus notum.

v. 3. Ut] Pro ubi, sic sup. carm. 11.

Litus UT longè resonante Roa

Tunditur unda.

v. 5. namqro modò hoc] Vario car-

minis genere jocabamur ex tempo-

re. Non placet Ursinus, qui in Ap-

pendice ad Gioaconium de tricoli-

nio, talorum jactum intelligit.

At defessa labore membra postquam
 Semimortua lectulo jacebant, 15
 Hoc, jucunde, tibi poema feci,
 Ex quo perspiceres meum dolorem.
 Nunc audax, cave, sis: precesque nostras
 Oramus, cave despuas, ocelle,
 Ne poenas Nemesis reposcat à te. 20
 Est vehemens Dea; lædere hanc caverò.

CARMEN LI.

*Supra humanam sortem felices judicat, quibus aspe-
 ctu Lesbæ frui contingat: mox, quasi resi-
 piens, otium damnat.*

Ille mi par esse Deo videtur,
 Ille, si fas est, superare Divos,
 Qui sedens adversus identidem te
 Spectat, & audit
 Dulce ridentem, misero quod omnes 5
 Eripit sensus mihi: nam simul te,
 Lesbæ, aspexi, nihil est super mi

* *

Lin-

OBSERVATIONES.

v. 18. *Nunc audax cave sis*.] Noli
 Superbire, conscius laboris & vir-
 tutum tuarum. Solent enim ple-
 rumque homines, cum laudantur,
 cristas tollere. Vide Propertii Eleg.
 22. l. 9.

CARM. LI. 3. Hanc lacunam
 ingeniosè Parthenius expleverat
 addito versiculo *Quod loquar amant.*
 At in bonis auctoribus aliquid si-
 mile præstare flagitium potius est,
 quam beneficium: si quidem ver-
 cista

Lingua sed torpet : tenues sub artus
 Flamma dimanat : sonitu suopte
 Tintinant aures : geminâ reguntur
 Lumina nocte .

10

Videtur desſe integra ſtrophe .

Otium , Catulle , tibi moleſtum eſt ,
 Otio exultas , nimiumque geſtis :
 Otium & reges prius , & beatas
 Perdidit urbes .

20

CAR.

O B S E R V A T I O N E S .

tusta ſimulacra mutila magis pla-
 cent , quàm diverſi operis additio-
 ne perfecta . Sed nec unum duma-
 xat verſum deeſſe apparet : cum
 enim Catullus eodem poetiz Sappho
 phus Latino carmine vertendam
 ſibi propoſuiſſet , ad finem uſque
 pergere debuit : ſunt enim illa , quæ
 deſiderantur , ejuſdem ferè argu-
 menti :

Καὶ δὲ ἰδὼν φυχὴν καὶ τὴν τριπλῶν
 Πόντος αἰπὴν χαλκωτὴν ὅς ποτὶς
 ἔμπεδον τοῦτον ἔδωκεν δῖον ,
 ὁμοῖον ἄνθρωπος .

ſic autem interpretatur Henricus
 Stephanus :

*Manas & ſudor gelidus , tremorque
 Occupat totam : velut herba , pallens
 Ora : ſpirandi neque compoſ Orco
 Proxima credor .*

Omnino videndus in hunc locum
 Iſaacus Voſſius .

v. 17. *Otium , Catulle*] Increpat ſe
 ipſum , quaſi veteris amoris ex-
 cuſſo . Eodem paſſo Virgilius Ecl. 2.
*Alc Corydon , Corydon , quæ te de-
 mentia cepit*

*Semiputata tibi frondosa vitis in
 ulmo eſt .*

*Quin tu aliquid ſaltem potius , quo-
 rum indiget uſus ,*

*Viminibus , molliſque parvas detexere
 juncos*

Theophrastus apud Stobæum ſerm.
 62. interrogatus quid eſſet Amor ,
 ſapientiſſime reſpondit , καὶ δὲ ψυ-
 χὴν χαλκωτὴν . *affectus animæ orio-
 ſæ . Et Franciſcus Petrarca delictum
 Muſarum & noſtrum ita (nel
 trionſo d'Amore c. 1.)*

*Ei nacque d'OZIO , e di laſcivia
 umana ,*

*Rudrito di penſier dolci , e ſoavi ,
 Faſto Signor , e Dio da gente vana .*

E 4

CARM.

*Indignatur Strumam, & Vatinium nequam homines
magistratum consecutos.*

Quid est, Catulle, quid moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet:
Per consulatum pejerat Vatinius.
Quid est, Catulle, quid moraris emori?

CARMEN LIII.

*De quodam, cui mirum videbatur Calvum pusillum
hominum eloquentiam praeclere.*

Risi nescio quem modò in coronâ,
Qui, cum mirificè Vatinianâ
Meus crimina Calvus explicasset,

Ad.

OBSERVATIONES.

CARM. LII. v. 1. *quid moraris emori?*] Ovidius Epist. De aniræ: *Impia, QUID dubitas Daianiq;*
MORI?
v. 2. *Sella in curuli*] Prætor puer, vel Ædilis: non certè Consul.
v. 3. *Vatinius*] Hinc luce meridiana clarius apparet, Catullum vitam produxisse ultra ætatis annum trigésimum, quo illum denatum Eusebius in Chronico perperam tradit, nisi forte numeri corrupti sunt. Etenim P. Vatinius P. filius Consulatum gessit cum Q. Fusio Caleno Q. F. C. N. Anno ab U. C. D CC VII. ut rerum Romanarum scriptores, & antiqua marmora testantur. Quapropter, si annus Catulli natalis incidit in annum U. C. D CLXVII. ut est apud eundem Eusebium, Consule Vatinio postea post octo lustra jam impleverat. Sed vide Carmen I. 10. ibique observationes meas.

CARM.

Admirans ait hæc, manusque tollens:

Dii magni, salicippium disertum!

5

C A R M E N LIV.

In Cæsarem, & exoletos ejus.

O Thonis caput oppidò pusillum,
Subtile, & leve peditum Libonis,

Vet-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LIII. v. 5. *salicippium disertum*. Risum tenere non potuit Catullus ob novitatem vocabuli ab admirante compositi: *salicippium* enim Latinis auribus ignotum erat. At profectò magis rideret, si monstra lectionum audiret, quæ in hunc locum viri eruditi otiosè nimis commenti sunt. Horum alii *Calabasinum*, alii *Salapinum*, alii denique *Salapinium* sibi finxerunt, cum tamèn vera lectio se obrudat vel invitis. Vide Senecam Rhetorem contravers. 19. ex quo nodi solutio petenda est.

CARM. LIV. v. 1. *Othonis caput*. Venimus ad ænigma totius operis Catulliani multorum sententiâ obsecurissimum, quod Muretus, & cum securus Vossius, velut inextricabile deposuere, illud Hippocratis præcinentes, *desperatis medicinam baud esse adhibendam*. Scaliger contra, & Stratus, nullum non lapidem movent, ut paucis immutatis, plura explicant. quid verò

maximis conatibus ambo proficiant, non est modestiæ nostræ iudicare. Ego (si modò fas est in eandem arenam descendere, ubi litterarum principes non omnino feliciter rem gessisse videntur) solo interpolationis vitio hos versus hætenus non intellectos existimo, at, si rectè distinguas, tam claros esse, quàm Solis radii olim, cum sudum est, solent. Invehitur suo more Catullus in Cæsarem pathicis pueris gaudentem, & quidem sine delectu, bonis videlicet malisque infestum: quem propterea *russicum* vocat. Non enim audiendus Achilles, qui putat *Russicum* esse nomen proprium. Sufficiunt deinde socium flagitii perstringit. Est autem sententia huiusmodi: O Cæsar omnis urbanitatis expertus, & pulchritudinis inepte iudex, optarent tibi, & Sufficio seni temulentos, si non omnia, at saltem hæc in cinas vestris displicere, nempe Othonis pusillum caput: Libonis cre-

tum

Vetti, rustice, semilauta crura:
 Si non omnia, displicere vellem
 Tibi, & Fufficio seni recocto.
 Irascere iterum meis Jambis.
 Immerentibus, unice Imperator.

5

CAR.

OBSERVATIONES.

rum obscenum, quo laborat, sed
 immingere tentat, ut nares tan-
 tummodò teter odor contingat:
 Vetti denique crura sordidiuscula,
 & malè lora. At perge morbosos
 istos amplecti, exspectaque interim
 jamborum, naeorum virulentum
 acumen, cui solitus es itasci, verum
 injuria, non caim, æquum est Sa-
 tyrarum, scriptoribus silentium
 imponere, at potius Imperatorem
 unicum animum suum à vitis
 emendare. Ea tibi, ó lector, liqui-
 da, & plana omnia. Illud jam su-
 perest, ut, scriptorum testimonio
 singula consumemus.

Ibid. *agrus oppido pusillum*. Id est
 valde, & parvulus. Fortasse huc tra-
 hendum illud Horatii Ode 3. 1. 1.

Insignem tenui fronte Lycorida.

Cyri terre amor.

Insignis enim est ille, qui aliquo si-
 gno inter ceteros dignoscitur, sive
 illud tandi, seu vitio deest. Hinc
 apud Ciceronem pro Quintio legi-
 mus *insignis improbum*: pro Rabi-
 tio, *insignis hominem omnibus no-
 tis turpitudinis*. Et magis in rem
 præsentem apud Virg. Georg. 3.
maenlis, uacant insignem. Adde

quod subdit Horatius: *Cyrus in as-
 peram declinat Phloem*, vides hic
 Lycoridem minus formosam esse,
 utpote quæ ultro Cyrum depercat,
 & à Cyro negligatur: quod utrum-
 què à formosis alienum. *Tennis* igitur
frons, quæ respondet *capiti pu-
 scillo*, minus in pretio, imò dedecori
 est. Castigandus ideo Scaliger pa-
 ter, iniquus in Horatium censor,
 qui Poëtes l. 6. c. 7. ita de hoc loco:
*Numquam vel in viro, vel in femina
 latidarem tantum frontem, neque ad-
 docerem, neque ad venustatem*. Effo,
 ut ais, magne vir, sed amabo, un-
 de verò scire potes ab Horatio lau-
 datam? Fingamus tamen lauda-
 tam, adhuc poeta Venuſinus excu-
 sari potest: *trahit enim sua, quæntque
 voluptas*, & non idem est oculorum
 judicium. Sane *frons minima* emi-
 neratur à Perronio inter partes ve-
 nustatis, ubi pulcherrimam femi-
 nam describit, & Martialis Epig. 42.
 l. 4. *frontem brevem* in puero desi-
 derat. Amoris loliginæ septenime-
 rò cæcutiunt homines, ut eà, quæ
 cæteris maxime indecora videntur,
 ipsi laudent, atque in deliciis ha-
 beant. Horat. cit. Sat. 3. l. 1.

Illuc

Illic praevertamur: amatorem quiddam amica

Turpia decipiunt cecum visia, aut etiam ipsa haec

*Delectant; veluti Balbinum poly-
pus Agne.*

& quæ sequuntur ulterius eleganti-
tissima. Par omnino ratio decapite
Othonis pufillo, quod Catul'um of-
fendebat, Jul'um ve. ò Cæsarem
mirè delectabat. Audi M. Tullium
l. 1. de nat. Deorum n. 55. Deinde
nobis, inquit, qui, concedensibus phi-
losophis antiquis, adolescentulis de-
lectamur, etiam vitia saepe iucunda
sunt. Nervus in articulo pueri dela-
ctas Alcæum. at est corporis macula
nervus: illi tamen hoc lumen viden-
batur. Q. Catulus, huius collegæ &
familiaris nostri pater, dilexis mar-
ticipem tuum Rescium: in quem
etiam illud est ejus,

*Consiliatam exoriente amantem
forse salutans,*

*Cum subitò a hæc Rescius exori-
tur.*

*Pace mihi liceat, caelestes, dicere
vestra,*

*Mortalis visus pulchrior esse Deo.
Huic pulchrior Deo? at erat, sicut ho-
die est, perverfissimis oculis. Quid
refert, si hoc ipsum falsum & venu-
stum illi videbatur? Huc pertinet
quæ scribit Lucretius lib. 4. mun-
dissim's versiculis:*

*— hoc faciunt homines plerumque
cupidine cæci,*

*Et tribuunt ea, quæ non sunt his
commoda verè.*

*Mulsi modis igitur pravas, surpes-
que videmus*

○ ○ ○

*Esse in deliciis, summoque in ho-
nore vigere.*

A reliquis abstinco, sunt enim plu-
scula. Videsis Ov'idium l. 2. Anto-
rum Eleg. 4. Catul. supra c. 43. in-
frac. 85. *Quintia formosa est matris
&c. Prope, denique Eleg. 22. l. 3.*
Apud Plutarchum libello de A-
more Nicomachus quidam ad ru-
dem quendam, qui sibi Zeuxidis
Helenam non purchram videri di-
xerat, ira locutus est tur: *ἀλγε τὸς
ἐμὸς ὀφθαλμὸς. ὁ γὰρ τοι φανέ-
ται*. Summe tibi meos oculos, & Dea
tibi videbitur.

v. 2. *subtile & leve pedatum*] Op-
ponitur crepitibus invetecundis, &
resonantibus, quos liberorum quæ,
ac ructus, esse Stoici voluerant. Ci-
cero Epist. 22. l. 9. ad Papirium Por-
cium: SUPPEDIT, *flagitium est.*
*iam eris nudus in balneo, non repre-
hendas.* Horatius Sat. 6. l. 1. ex ore
Priapi:

*— dispersa sonas quantum vesica,
PEPEDI.*

Sed hæc nimis olida, nec amplius
miscenda. Si quis fortasse curiosior
est, consulat Scaligeri notas.

v. 3. *Vetti*] Testatur Isaacus Vos-
sius in antiquis exemplaribus scri-
ptum exstare *Esri*, aut *Veteri*, ex cu-
jus corruptæ scripturæ ductibus ip-
se legendum conjicit *Vetti*, quem
finè, ut oris impuri, traducit poeta
noster carm. 95. Vulgati libri ha-
bent *Hæri*, quod non omnino ma-
lum. Dilectos enim pueros veteres
illi scarnabæi dominos vocabant.
Martialis lib. 11. de quodam fice-
tum alienante:

Plø-

Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?

Ibid. rustice] Agrestes homines Gratiarum sunt expertes, nec ferè dignoscunt, quid distent æra lupinis. Supra carm. 22.

Idem insceto est inscetior RURE. Contra Chærea Terentianus Eunuch. Act. 3. sc. 5. ita de se ad Antiphonem:

— *quid ego eius tibi nunc faciem prædicem, aut laudem, Antipho, Cum ipsum me noris, quam elegans formarum spectator siem?*

In hac commotus sum — Ubi Donatus: *Elegans spectator est, qui sit cunctantis, & fastidiosi iudicii: cui non quid placeat facile.* At rusticus, modò malam libidinem expleat, in quamlibet formam impetum facit.

Ibid. semilauta crura] Id est, malè lotas *Lautum* enim significat lotum, teste Nonio Marcello, apud quem exempla vide. Sordida igitur crura digna rustici amoribus, nam fosso- rum pedes luto ferè inquinati.

v. 4. *Si non omnia*] Concedit aliqua esse in Othone ac Libone haud

omnino improbanda, sed quæ tanti non sint, ut propter ea reliqua tolerantur.

v. 5. *seni recocto*] Ebrietati dedito. Petronius in fragmentis:

Anus RECOCTA vino Trementibus labellis.

Quod superiores explicationes nostras mirè astruit; ebriis enim solent videri pulchra, quæ reapse deformia sunt. Faver Ovidius Artis Amat. l. 3. v. 753.

Et si turpis eris, formosa videre potis.

v. 6. *Irafcere iterum*] Semel enim iratus fuisti ob versiculos de Mammura. At Hendecasyllabum carmen, quo hæc scribimus, aptius est lusibus, quam contumeliis. Ovidius pariter in Ibin:

Postmodò plura leges, & nomen habentia verum,

Et pede, quo debent acris bella geri.

Jambo scilicet. Hætenus per salebras & serupos iter fecimus, nunc ad clariora & minùs impedita pergamus.

Ad Camerium.

*Sic se illum querendo defessum jam esse, rogatque
ubi tandem locorum conveniri velit.*

O Ramus, si forte non molestum est,
Demonstres ubi sint tuæ tabernæ.
Te campo quæsitivus minoré,
Te in circo, te in omnibus labellis,
Te in templo superi Jovis sacro,
In Magni simul ambulatione:
Femellas omnes, amice, prendi,
Quas vultu vidi tamen sereno,

Has

OBSERVATIONES.

CARM. LV. v. 2. *Demonstres ubi
sint tuæ tabernæ*] Præmiator no-
cturnus apud Juvenal. Sat. 3.

*Ede UBI consistas; in qua te quæro
proseucha?*

v. 3. *campo minore.*] Intellige
Martium prope Tiberim, ubi ju-
ventus Romana variè se exercebat:
hunc autem campum vocat *minorem*.
Catullus, propter campum coeti-
torum, in quo populus serebat
suffragia. Hic autem debuit meritò
major appellari, in altero enim lu-
dicra, in hoc seria gerebantur.

Uterque tamen CAMPI nomine
absolutè venit. De primo Pro-
pertius l. 2. Eleg. 3.

*Tos jam abierodres; cum me nec
cura theatri,*

*Nec tetigit CAMPI, nec mea
Musa juvat.*

De secundo Cicero pro Milone:
Hunc diem igitur CAMPI speratum,
utque exoptatum sibi proponens Milo;
idest diem comitiorum. & Hora-
tius Ode 1. l. 3.

— *hic generosior*

Descendat in CAMPUM peritor.
Fuerunt & alii campi Romæ, sed
minùs celebres; puta Esquilinus,
ubi postea horti Mæcenatis, Aven-
tinus, Agrippæ &c. de quibus vide
P. Victorem in libello de regioni-
bus Urbis Romæ, cæterosque anti-
qui-

Has vult te sic ipse flagitabam :
 Camerium mihi , pessimæ puellæ : 10
 Quædam , inquit , nudam finum reducens ,
 En hic in roseis lateat papillis .
 Sed te jam ferre Herculei labos est ;
 Tanto te in fastu negas amice .
 Dic nobis ubi sis futurus , ede hoc 15
 Audacter : committe , crede luci .
 Num te lacteolæ tenent puellæ ?
 Si linguam clauso tenes in ore ,
 Fructus propicies amoris omnes .
VERBOSA gaudet *Venus* loquelâ . 20
 Vel si vis , licet obferes palatum ,
 Dum vestri sim particeps amoris .

Non custos si fingar ille Cretum ,
 Non si Pegaseo ferar volatu ,

Non

O B S E R V A T I O N E S .

<p> quitatum Romanarum scriptores .
 v. 4. <i>Labellis</i>] Diminutivum à
 <i>labro</i> æneo , cuius usus in balneis .
 Cicero ad uxorem Epist. 20. l. 14.
 <i>LABRUM</i> si in balneo nō est , fac ut sis .
 v. 10. <i>Camerium mihi</i>] Subaudi
 indicatote .
 v. 17. <i>lacteola puella</i>] Epigram-
 ma Ovidio adscriptum in codice
 Petri Scriverii :
 <i>LACTEOLAS</i>que animas lactens
 humor alit . </p> | <p> Polyphemus vesò apud eundem :
 15. <i>Metamorph.</i> comparat Ga. atea .
 consuetudinem caseolis è lacte re-
 centis :
 <i>Mellis</i> & <i>cycni planis</i> , & <i>LA-</i>
 <i>CTE</i> coacta .
 v. 19. <i>Fructus amoris</i>] Propertius
 l. 3. Eleg. 18 :
 <i>Semper amor</i> , <i>FRUCTU</i> <i>semper</i>
 <i>AMORIS</i> <i>gens</i> .
 v. 23. <i>custos Cretum</i>] Vide <i>Rid-</i>
 <i>cem</i> nostrum <i>suo loco</i> . </p> |
|--|--|

Non Latus si ego, pennipesve Perseus, 25
 Non Rhesi niveæ, citæque bigæ:
 Adde huc plumipedes, volatilesque,
 Ventorumque simul require cursum,
 Quos junctos, Cameri, mihi dicates:
 Defessus tamen omnibus medullis, 30
 Et multis languoribus peresus
 Essem te, mi amice, quæritando.

C A R M E N LVI.

*Valerio Catoni Grammatico, facetam de puero
 narrat historiam.*

O Rem ridiculam, Cato, & jocosam,
 Dignamque auribus, & tuo cachinno!
 Ride, quidquid amas, Cato, Catullum:
 Res est ridicula, & nimis jocosa.
 Depreadi modò pupulum puellæ 5

Tru-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 26. *[Non Rhesi]* Subaudi si me
 videris. At existimo nonnulla
 deesse.

v. 27. *[Adde huc plumipedes]* Sub-
 audi equos. Potest tamen vim sub-
 stantivæ obtruncare, ut *sonipes*, *qua-*
drupes, *cornipes*, & id genus alia.
 Infra c. 62.

*[Pupulumque noctis umbras vegetis
 sonipedibus.]*

v. 29. *[junctos.]* Currui scilicet.

Inde Virgilius *Eclogâ 3. adduxit*
 explicare volens:

*Atque idem JUNGAT Pulpes, &
 mæneas hircos.*

Sic etiam fieri nequit, ut venti
 iugo copulentur.

CARM. LVI. v. 5. *[Depreadi]*
 proprium sari verbum deprende-
 re, quod nobis Italis cogliere sul far-
 to. Juvenalis Sat. 6. de mulierum
 insigni impudentia:

— nihil

Trufantem. hunc ego, ſi placet Dionæ,
Protelo rigidâ meâ cecîdi.

C A R M E N LVII.

*In Cæſarem & Mamurræ, flagitiſſimumum
amicorum par.*

PULchrè convenit improbis cinædis,
Mamurræ pathicoquæ, Cæſarique.
Nec mirum: maculæ pares utriſque,
Urbana altera, & illa Formiana,
Impreſſæ reſident, nec eluentur.
Morboli pariter, gemelli utrique:

O B S E R V A T I O N E S.

— nihil eſt audacius illis

DEPRENSIS: iram atque animos
à crimine ſumunt,

v. 7. *rigida mea*] Subaudi ſicula.

Ibid. *cecidi*] Hinc præciſus, ille
qui muliebria patitur. Auctor car-
minis in Priapum:

Hic inter frutices loco remoto

(*Dicat forſitan hæc ſibi ipſe*) nemo

PRÆCIſUM ſciat eſſe me. ſed er-
rat:

Magnis teſtibus iſta res agatur.

Hoc autem erat ſupplicium adole-
ſcentulorum, qui nupras mulie-
res, vel concubinas alterius affecta-
bantur, ut notavit Muretus ex
Apuleii Mileſiæ fabellis. Martialis
quoque ait cinædum quemdam li-
berius mœchari ſolitum, quod

nasibus conſideres. At grandiores
non à domino, ſed à mancipiis id
ferre cogebantur. Horatius Sat. 2.
l. 1. quæ tota de adulteriis:

Hunc perminxerunt calones.

CARM. LVII. v. 5. *Impreſſæ re-
ſident, nec eluentur*] Notas vitio-
rum, quas quiſque contraxiſſet,
nullâ humanâ videriles ad infe-
ros ferri, docuit Plato in Gorgiâ;
cujus opinionem albis dentibus ri-
det Lucianus in Caraplo. Ambos
videtiſ, nam mihi ſufficit loca di-
gitro monſtraſſe, utpote longiuſ-
cula. Claudianus ex eadem ſenten-
tiâ l. 2. in Ruſinum:

*Quid demens manifeſta negas? en-
pectus inuſte.*

Deformant MACULÆ —

Uno in lectulo erudituli ambo :
Non hic, quàm ille, magis vorax adulter :
Rivales focii puellularum.
Pulchrè convenit improbis cinædis . 70

C A R M E N LVIII.

Ad Calpurnium de Lesbia quantum meretricium faciente.

Cæli, Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catullus unam
Plus quàm se, atque suos, amavit omnes :
Nunc in quadriviis, & angiportis
Glubit magnanimos Remi nepotes . 5

CAR.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 7. *lectulo*] *Pes creticus* pro *da-tylo*, hianse syllabâ in fine.

Ibid. *erudituli*] Significat *Mamurram* & *Cæsarem* alternis vicibus mutuo simul consuevisse, quod penè incredibile videri possit de tanto Imperatore, nisi momentum adderet *Svetonii* gravis auctoritas, qui ejus famam *Nicomedis* contubernio læsam, & obsecris militum joci petitam aperte narrat. Idem refert scriptor citatus de *C. Caligulâ* in ejus vitâ c. 36. O portenta hominum in apice rerum locata! Quod autem ait *Catullus erudituli*, referendum est ad scientiam flagitiorum, quam uterque ad amissum calcabat. Hinc *Proper-*

tius novam nupram appellat *rudem* *Eleg.* 3. l. 4.

Cum rudis urgenti brachia victa dedi.

Et *Petronius Satyr.* *Nec se resiciebat à blanditijs DOCTISSIMUS puer.* Id est nequitia olim imbutus.

v. 8. *vorax*] *Patrimonii dilapidator.* supra *carm.* 29.

— *uncta* *DEFORARE* *patrimonia.*

CARM. LVIII. v. 5. *Remi nepotes*] *Artingit* illorum opinionem, qui urbem *Romam* non à *Romulo*, sed à *Remo* conditam fuisse tradiderunt. *Propertius* quoque l. 2. *Eleg.* 1. *Regnare prima REMI.* Consulendus *Thomas Dempsterus* *Patalip.* ad c. 1. l. 1. *Rosini* *Antiq. Rom.*

F

CARM.

*Indignatur Rufam quamdam, nuper mendicam, et
superbia devenisse, ut amantis Rufuli preces
eluderet.*

BOnonienſis Ruſa Ruſulum fallat?
Uxor ne Meni? ſæpe quam in ſepulcretis
Vidiſtis ipſo rapere de rogo cænam,
Cum devolutum ex igne proſequens panem
Ab ſemiraſo tunderetur uſtore?
Num te læna montibus Libyſſinis,
Aut ſcylla latrans infimâ inguinum parte,
Tam mente durâ procreavit, ac retrâ,
Ut ſupplicis vocem in noviffimo caſu
Contemptam haberes? ô nimis fero corde! 10

CARMEN LX.

*Hoc nuptiali carmine, quod ſane elegantiffimum eſt,
poëta noſter cum amico uxorem ducenſi gratum ſa-
cere ſtudet, tum ea, que ad veteres connubiorum
ritus cognoscendos maxime pertinent, miro quo-
dam lepore perſequitur.*

Collis ô Heliconei
Cultor, Uranie genus,

Qui

OBSERVATIONES.

CARMEN LX. v. 1. *Rufulum fal-*
ſari] Pronunciandum cum indi-

CARMEN LX. v. 12. *Urania genus*]
Senece Medea Ch. 1. Bacchi filium
facit: Cam-

Qui rapis teneram ad vinum
 Virginem, ô Hymenae Hymen,
 O Hymen Hymenae:
 Cinge tempora floribus
 Suaveolentis amaraci.
 Flammeum cape. letus huc
 Huc veni, niveo gremio
 Luteum pede soccum
 Excitusque hilari
 Nuptialia concinens
 Voce carmina timida,
 Pelle humum pedibus, manu
 Pineam quate cadam.
 Namque Julia Manlio,
 Qualis Idalium colens
 Venit ad Phrygium Venus
 Judicem, bona cum bona
 Nubit alite virgo:

Flg-

OBSERVATIONES.

*Candida thyrsiferi proles generosa
 Lyai,
 Molissimum iam tempus erat suc-
 cedere pinem &c.*
 Claudianus Epith. Palladii de Ce-
 linae Catullum secutus videtur:
*Mollibus exsurgit fœvis, interque
 suorum
 Agnos, & innumeros HÛMENÆ-
 UM possis Amores.*
*Hanc Musa genitum legis Cytherea
 ducemque*

Præfatis thalamis —
 Quæ tamen duo loca ita componi
 poterunt, ut dicamus Uraniam è
 Bacchi scaninè Hymenæi peperisse.
 v. 6. floribus suaveolentis, amara-
 ci.] Virgilius i. Æneidos v. 697.
 — ubi mollis AMARACUS illam
 Floribus, & dulci adspirans com-
 plectitur umbra.
 ubi to adspirans accipiunt interpre-
 tes de suavi odore.

Floridis velut enitens.
 Myrtus Asia ramulis,
 Quos Hamadryades Dea
 Ludicrum sibi roscido
 Nutriunt humore. 25
 Quare age, huc aditum ferens
 Perge linquere Thespiae
 Rupis Aonios specus,
 Lympha quos super irrigat
 Frigerans Aganippe. 30
 Ac domum dominam voca
 Conjugis cupidam novi,
 Mentem amore revinciens,
 Ut tenax hedera huc, & huc
 Arborem implicat errans. 35
 Vos item simul integræ
 Virgines, quibus advenit
 Par dies, agite, in modum
 Dicite: ô Hymenæe Hymen,
 Hymen ô Hymenæe: 40

Ut

OBSERVATIONES.

v. 35. *Arborem implicat errans*] *Comparatio hæc poetis familiarissima est in re amoris honestè obnubendâ. Horatius Ode 36, l. 1.*

— *nec Damalis novo
 Divelletur adultero,
 Lascivis ederis ambrosion.*

v. 36. *integræ virgines*] In ipso

ætatis flore constitutæ. velle epithetum virginitatis proprium. Terentius Hecyrâ Act. 1. Sc. 2.
 — *eam ludibrio haberi, Parmenon,*
Quin INTEGRAM istidom red-
dam, ut accepi ab suis,
Neque honestam mihi, neque usita-
ipſi VIRGINI est.

v. 52.

Ut lubentiùs , audiens
Se citatier ad suum
Munus , huc aditum fera
Dux bonæ Veneris , bon
Conjugator amoris .

45

Quis Deus magis ah magis
Est petendus amantibus ?
Quem colent homines magis
Cælitum ? ô Hymenæe Hymen ,
Hymen ô Hymenæe .

50

Te suis tremulus parens
Invocat : tibi virgines
Zonulâ solvunt sinus :
Te tumens cupidâ novus
Captat aure maritus .

55

Tu

OBSERVATIONES.

V. 52. *Invocas*] Solent enim senio
confecti partesfamilias ardentissi-
mo desiderio teneri nuptias filia-
rum videndi, ne præmorientes, eas
indefensas, ac sine præsidio relin-
quant. Inde Sulpitius ad Cicero-
nem Epist. 5. l. 4. ubi cum de Tul-
liolæ morte consolatur, sic ironice:
*Licetum est tibi, credo, pro tua di-
gnitate, ex hac juvenute generum
deligere, cuius fidei liberos tuos te tu-
to committere putares.* Qua propter
videtur mihi Ovidius non satis ex
decoro Peneum fluvium filiam
Daphnen his verbis alloquentem
introducere 1. Metamorph. Gene-

*rum mihi filia debes: debes mihi na-
ta nepotes; Si enim Deus Peneus,*
ut omnes fluvii, nonne ipse pote-
rat filiam custodire, absque ope
generisique optatam virginitatem
haud gravatè permittere? Si au-
tem immortalis, cur tantoperè so-
licitus erat de posteritate? quam
ideò mortales desiderant, ne omni-
no sui memoria & imago deleatur.

V. 54. *tumens*] Bene repositum,
cum antea legeretur *simens*. Simi-
le illud Lucretii l. 4.

*Irritata TUMENT loca semine,
sique voluntas
Ejicere id, quò se contēdit dira libido.*

Tu fero juveni in manus
 Floridam ipse puellulam
 Matris' è gremio suæ
 Dedis. ô Hymenæe Hymen , 60
 Hymen ô Hymenæe.

Nil potest sine te Venus,
 Fama quod bona comprobet,
 Commodi capere : at potest,
 Te volente. quis huic Deo
 Compararier ausit? 65

Nulla quit sine te domus
 Liberos dare , nec parens
 Stirpe jungier : at potest ,
 Te volente. quis huic Deo
 Compararier ausit? 70

Quæ tuis careat sacris ,
 Non queat dare præsides
 Terra finibus : at queat ,
 Te volente. quis huic Deo
 Compararier ausit? 75

Clau-

OBSERVATIONES.

v. 59. *Matris è gremio suæ*] Vir-
 gines enim in custodiâ matrum, ut
 omnibus notum. Infra carm. 63.
 de Ariadna:

— *quam suaves expirant castus*
odores

Leetulus in molli complexu matris
atebat.

v. 71. *Quæ tuis careat sacris*] Dii
 multumque mecum ipse reputavi,
 quid sibi vellet Catullus hac tro-
 phe: non enim facile invenias re-
 glonem, cujus populi nuptiarum
 sint expertes. At forte fortunâ in-
 Plinium incidi, qui lib. 5. c. 17. ne-
 fecto quos *Æstivos* commemorat.

gen-

Claustra pandite janam.

Virgo adest, videtur, ut faceret

Splendidas quatuor comas?

Sed moraris, abit dies,

+ Prodeas nova nupta. 80

Tardet ingenuus pudor,

Quæ tamem nuptia audient

Flet, quod ite necesse sit.

Sed moraris, abit dies,

Prodeas nova nupta. 85

Fle-

O B S E R V A T I O N E S.

gentem miram, sine *Alia* *semita*,
omni Venere abdicata, sine pecunia,
sociam palmarum. In diis, inquit,
et *Idolo* convenarum turba remanet
sur, large frequentantibus, quas vili
fessos ad mores eorum fortunæ fluctus
agitas. Ita per seculorum *millia*
(incredibile dictu) gens aeterna est,
in qua nemo nascitur. Hæc, ut sint
levia, tamen videntur explicare ali-
quo modo, cujusmodi terram Ca-
rullus indicare voluerit sacris Hy-
menæi carentem; non enim teme-
rè auscultandum Scaligero, qui
ait intelligendos peregrinos, & Ro-
mæ civitatis privilegio non do-
natos, ad quos idcirco curæ magi-
stratum pertinere non poterat.
Nihil sane ista ad Hymenæum, aut
ad ritus Matrimoniorum: nam &
apud peregrinos contrubia celebra-
bantur, & Hymenæi religio Gra-
ecorum prius fuit, quam Romanorum.

rum. Igitur ubi nulla in matrimonia,
necesse est nullum esse regimen,
tutæ Oeconomica potestas quæ-
dam umbra sit Politicæ potestatis:
imò ipsa civitatis gubernatio in-
venta fuerit ad privatorum domus,
& familias regendas.

v. 78. comas.] *Polo* *Albinovanus*
Eleg. Consolat. ad *Liviam* Augu-
stam elegantissimè:

Flamma diu claudata caput con-
tingere sanctum,

Erravis posito lenta sub usque toro.

Tandem ubi complexa est silvas,

alimentaque sumpsis,

Æthera suspectis lambis, &. Astra,
CO. 119.

v. 79. abis dies] *Dantes* *Eeruscus*

poeta, ut illa tempora ferebant,

non inelegans, hanc phrasim Ca-
canti expressit (met. 2. dell'Inf.)

Èo giorno se n'andava.

Flere desine. non tibi
 Aurunculeja periculum est,
 Ne qua femina pulchrior
 Clarum ab Oceano diem
 Viderit venientem: 90
 Talis in vario solet
 Divitis domini hortulo
 Stare. flos Hyacinthinus:
 Sed moraris, abit dies:
 Prodeas nova nupta. 95
 Prodeas nova nupta sis:
 (Jam videtur) ut audias
 Nostra verba (viden? facis
 Aureas quatunt comas.)
 Prodeas nova nupta. 100
 Non tuus levis in malâ
 Deditus vir adulterâ,
 Probra turpia persequens,
 A tuis teneris volet
 Secubare papillis: 105

Len-

OBSERVATIONES.

v. 81. pudor] Nondum enim vir-
 ginalem verecundiam deposuit.
 Tibullus Eleg. 4. l. 3.

Uc juveni primum virgo deducta
 marito

Inficitur teneras ore rubens oenas.

v. 97. (Jam videtur] *μυωμένη*
 ex ore vulgi optantis novam spon-

sam prodire, ut acutissime Scaliger
 emendavit. Sic etiam illa (vident? &c.

v. 101. in mala adultera] Pro-
 pertium hac particulâ eodem pa-
 cto, usum observo, Eleg. 13. l. 1.

Rerdisus IN quadam

&c. l. 2. Eleg. 5.

IN qua populus lussit Eriethonius.

v. 111.

Lenta qui velut affinis
 Vitis implicat arbores,
 Implicabitur in tuum
 Complexum; sed abis dies,
 Prodeas nova nupta.

* * *
 * * *
 * * *

O cubile, quot (ô nimis
 Candido pede lecti)

Quæ tuo veniunt hero,
 Quanta gaudia, quæ vagæ
 Nocte, quæ mediâ die
 Gaudeas, sed abis dies,
 Prodeas nova nupta.

Tollite, ô pueri, faces:
 Flammeum videor venire.

Ite, concinite in modum:

Io Hymen Hymenæe io

Io Hymen Hymenæe.

125
 Nec

O B S E R V A T I O N E S .

v. 111. Hoc loco lacuna est in poeta suo saeculo major, Hymno 2.
 MSS. teste Scaligero, & primitres
 versiculi defuncti; itaque sententia
 fit obscurior.

v. 122. *Flammeum videor venire*]
 Catullus fortasse scripserat, *videor*
videre: quo pacto & Prudentius

videor de Divo Laurentio:
VIDEORVIDERE illustribus
Gemmis aurescens virum.
 Quamquam & illud alterum retin-
 neri potest.

v. 126.

Nec diù taceat **procax**
Fescennina locutio,
 Neu nuces **pueris** neget
 Desertum **domini** audiens
 Concubinus **amorem**. 130

Da nuces **pueris** iners
 Concubine : **satis** diù
 Lufisti **nucibus** : lubet
 Jam **servire** **Thalamo** ..
 Concubine , **nuces** da . 135

Sordebant tibi **villicæ** ,
 Concubine , **hodie** , **atque** **heri** .
 Nunc tuum **cinerarius** ,
 Tondet **os** **miser** , **ah** **miser** !
 Concubino , **nuces** da . 140

Diceris **malè** **re** **à** **tuis** .

Un-

O B S E R V A T I O N E S .

v. 126. *procax*] Seneca *dicatam* appellat Medea ch. 1.

Festa *dicax* *fundat* *convitia* **FESCENNINUS** .

v. 128. *nuces*] Inter alios ritus nuptiarum, mos erat apud veteres, nuces juglandes pueris evoletis dare, quas ante maritale cubiculum strepitum magno miseremur, ne gemitus puellæ virginitorum poneret ad aures proximorum perveniret. Si quis alias causas hujus consuetudinis petit, consulat Ludovicum de la Cerda ad illud Virgilij

Ecl. 8. *Sparge melle* **NUCES** . ubi plures reperiet . Nos enim semel statuimus aliorum scrinia non compilare, nec repetitam cramben lectori apponere. Sunt enim hæc spicilegia, non messis : quæ jam præfecta est .

v. 130. *Sordebant tibi villicæ*] Superbe fastidiebas rusticitiam, et mores in sinu domini entitatus .

v. 137. *hodie, atque heri*] *Nuptiæ admodum* .

v. 141. *malè abstinere*] Virg. *Geot. Mæli* *brumper* *unda carinis* .

v. 147 .

Unguentare glabris, marce

Abstinere, sed abstinere.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 145

Scimus hæc tibi, quæ licent

Sola cognita, sed marito

Ista non eadem licent,

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 150

Nupta tu quoque, quæ tuus

Vir petet, cave ne neques:

Ne petatum aliunde eat.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 155

En tibi domus ut potens,

Et beata viri tui,

Quæ tibi fene ferviet.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 160

Usque

O B S E R V A T I O N E S.

v. 147. *marice ista non eadem li-*
cent] Habes enim, unde v. nupta-
 tem elicere possis, absque concubi-
 no. Adde, quod mulieres nuptæ
 vehementer indignabantur, si ma-
 ritum in pueri amoribus deprehen-
 dissent; sibi que iniuriam fieri vi-
 stimabant. Martialis ad uxorem
 l. 11,

Cur, quasi pellicibus, corquoris in-
 cepas, *in idibus*.

In quibus & brevis est, & fugi-
 tiva. *Hæc*.

v. 151. *que tuus vir petet*] Præ-
 posteram scilicet Venerem, ne ite-
 rum ad exolentem confugiat: subdit
 enim Martialis:

Hi dant, quod non visamur dare --
 v. 163.

Usque dum tremulum movens

Canā tempus anilitas

Omnia omnibus annuit.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 165

Transfer omine cum bono

Limen aureolos pedes,

Rasilemque subi forem.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 170

Aspice, imus ut accubans

Vir tuus Tyrío in toro,

Totus immineat tibi.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe. 175

Illi,

OBSERVATIONES.

v. 163. *Omnia omnibus annuit*] Tremore cervicis videtur omnibus annuere. Lepidè Ovidius in Epist. Herus ad Leandrum:

Jamne putas exisse domo mea gaudia, nutrit?

An vigilans omnes, & times ille suos?

Jamne suas Inmorsis illum deponere vestes?

Pallade jam pingui tingere membra putas?

ANNUIT illa ferè; non nostra quod oscula cures,

Sed movet obrepens somnus AN-
LE caput.

Poëta ingeniosissimus, Catulli vestigiis insistens, traxit ad somnum, quod ille dixerat de communi senectutis morbo.

v. 168. *Rasilem forem*] Ligneant, quia ligna ferè rasilia. Sic autem dictum puto, quomoddò sæpius à poëtis *virides herbe*, *maria humida*, *celum altum* &c id genus alia dicuntur.

v. 171. *Aspice, imus ut accubans*] Vide notam ad versum 191. infra. Isaacus Vossius contendit legendum *mnus*.

v. 173. *immineat tibi*] Ausonius Centone Nuptiali pari verbo usus:

Mon-

Illi, non minus ac tibi,

Pectore uritur intimo.

Flamma, sed penitè magis.

Io Hymen Hymenæe io.

Io Hymen Hymenæe. 180

Mitte brachiolum teres,

Præterrate, puellula.

Jam cubile adeat tui.

Io Hymen Hymenæe io.

Io Hymen Hymenæe. 185

Vos bonæ senibus viris

Cognitæ brevis femine,

Collocate puellulam.

Io Hymen Hymenæe io.

Io Hymen Hymenæe. 190

Jam licet venias, marite.

Uxor

OBSERVATIONES.

Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum, Eripis a femore, & trepidans i servidus FNST AT.

V. 191. Jam licet venias, marite] Miror tot insigniter eruditis viris, qui hætenus hunc poetam interpretati sunt, numquam suboluisse, strophæ istam videri contrariam illi superiori: *Aspice, immo, ut accubant &c.* Cum enim ibi sermo sit de marito cubante, jamque avidis ulnis puellam excipere optante: nunc veluti abscissa accitur, vocis-

que omnium ad lectum genialem vocatur. Qui nodus, ut candidè verum fatear, malè me torisit. Tandem lux affulsit insperanti, dum enim a: tentè considero naturam, & cum tu venias, memini Propertiani versiculi Eleg. 16. l. 2.

Aut si es dura, nega: sin es non dura, VENITO.

Non te laet, o lector, negare proprium esse pudicarum mulierum, aut certè illarum, quæ amatorem excludunt: ut contra dare, facere, venire apta esse ad indicandas feminas

Uxor in thalamo est tibi

Ore floridulo nitens:

Alba parthenice velat,

Luteumve papaver.

195

At, marite (ita me juvent

Cælitæ) nihilominus

Pulcher es, neque te Venus

Negligit, sed abit dies:

Perge, ne remorare.

200

Non diu remoratus es.

Jam venis, bona te Venus

Juverit: quoniam palam

Quod cupis, cupis, & bonum

Non abscondis amorem.

205

Ille pulveris ætheris,

Si.

O B S E R V A T I O N E S.

minas obsequentes, faciles, quarum limen semper patet. Exemplum tibi suppeditabit noster Index. Catullus igitur dum ait: *Jam licet venias, marite*, invitat jacentem sponsum ad fructum Veneris colligendum, ad virile munus obeundum; sequitur enim: *Uxor in thalamo est tibi*, id est, testes quod cupisti, exple desiderium tuum. Hinc lucem capier alter locus ejusdem poetæ supra carm. 8.

Cum VENIT ABAS, quo puella ducebat.

venire, ac ducere hoc loco pertinet ad nequitiam extremam, ideo-

que non audiendus Douza Filius, qui legit dicebat. Ausonius in citato Cent. Nupt. explicat unice:

Jamque fere spatium extremo, sessique sub ipsam.

Finem ADVENTABANT ---

Quæ omnia necesse habui attingere, ut Catullum expedirem.

v. 194. *parthenice*] *παρθένω* Græci appellant.

v. 196. *At, marite*] Cum sponsam laudat, ne id facile videatur ad mariti pulchritudinem elevandam, hanc suspensionem a se averit.

v. 206. *pulveris ætheris*] Cum hoc loco mira esset veterum librorum dif-

Siderumque micantium
 Subducat numerum prius,
 Qui vestri numerare videtur
 Multa millia ludiansi. 210
 Ludite, ut lubens, & brevis
 Liberos date; non decet illi
 Tam, verus suis liberis
 Nomen esse, sed indidem
 + Semper, ingenitari. 215
 Torquatus, volo, puerulus
 Matris è gremio fuisse
 Porrigens ætænas manus,
 Dulce ridear ad patrem
 Semihians, labello. 220

OBSERVATIONES.

discrepancia, censebat Scaliger legendum *enthei*, explicabatque de pulvere, quem sacerdos in æthere cerdotes dispergebant. At multis *parafangis* meliorem, sed quædam *sedmianthe* ingentiam. Theophrasti Maritimi Professoris, regii, quædam *proprium* eundemque *quædam* veluti genuinam & à manu *Caroli* Pulvis ætherius vocantur corpuscula minuta per ætrem irrequieto motu volitantia, quæ nonnunquam in cubiculo Solis radiis illustrato videre est. Adeundus Lucretius l. 4. Cæterum eadem ratione ponitur *ætheri*, ultimâ per Crasimum circumflexâ, quâ Horatius dixit

Ode 2. l. 1.

Quem voces Divum populus ruentis
Inpari tabus &
 & infra Ode 6. eiusdem libri:
Laudes integri Casaris, & mas,
Tempa decem ingenti
Via. 14. Quædam Familiæ. Cicero
repro. Cur. Blau. 10. Es suum 20-
 MEN, utraque familia, consulare.
 Non dubitas igitur, quin omnes, qui
 faciens nobilitati, qui id, uerant esse
 pulcherrimum, qui imagi,ibus, qui
 NOMINEUS vestris ducuntur, ne
 dilem fecerint?

Ibid. indidem] Ex eadem stirpe, non opæ adoptionis.

Sit suo similis patri:
 Manlio, & facile inſciis
 Noſcitur ab omnibus,
 Et pudicitiam ſuæ
 Matris indicet ore. 225
 Talis illius à bonâ
 Matre laus genus approbet,
 Qualis unica ab optimâ
 Matre Telemacho manet
 Fama Penelopeo. 230
 Claudite oſtia virgines;
 Luſimus ſatis. at boni
 Coniuges bene vivite, &
 Munere aſſiduo valentem
 Exercete juventam. 235

CAR.

OBSERVATIONES.

v. 233. bene vivite] Nefcio an Mihi quidem videtur ſententia
 apud Petronium in cenâ Trimal- concinnior, ſi hanc interpunctio-
 chionis ita ſit accipiendus verſiculus: nem adhibeamus, quam tamen
 Ergo VIVAMUS, dum licet eſſe, Erhardus, & Barthius immeritò
 BEŒE. accuſant:

CARM.

CARMEN LXI.

Carmen istud ejusdem ferè argumenti est cum superiori; In hoc autem illud singulare videri potest, quòd scilicet pueri, & innupta virgines alternis canentes inducantur. Caterùm omnia mel metrum, & verè Catulliana.

JUVENES.

Vesper adest, juvenes consurgite: Vesper
Olympo

Expectata diù vix tandem lumina tollit.

Surgere jam tempus, jam pingues linquere mensas

Jam veniet virgo, jam dicetur Hymenæus.

Hymen ô Hymenæe, Hymen ades ô Hymenæe.

PUELLÆ.

Cernitis, innuptæ, juvenes? consurgite contra
Ni-

OBSERVATIONES.

CARM. LXI. v. 1. *juvenes con-*
surgite] Verba sunt choragi aqua-
les invitantis ad canendum, aen,
ut existimat Muretus, ex personâ
ipsius poetæ. Hoc enim poemato-
tum d*ignitas*.

v. 6. *Cernitis, innuptæ, juvenes?*] *Con-*
sulgebam olim (licet postea mu-
taverim opinionem) *to juvenes* ad
puellas referendum; neque enim
audiebam illos, qui negant nomen
hoc seminei generis usquam repe-
riri: in quibus est Schefferus ad
Phædri versiculum fab. 3. l. 2.

Animosque ejusdem pulchra JUVENES
cepas.

cum adverteretur manifesta Ovidii
auctoritas, qui i. de Arte, va scribit:

Quos caltem stellas, nos habet una
Roma puellas:

Macer & Enca constas in urbe
sui

Seu caperis primis, & adhuc cre-
scensibus annis,

Ante oculos venit vera puella
tuos.

Sive cupis JUVENEM, JUVENES
sibi mille placebunt.

Nimirum Oceano se ostendit noctifer imbre.

Sic certè, viden' ut perniciousè exsiluere?

Non temerè exsiluere: carent quo jure parentis.

Hymenò Hymenæ, Hymen adesò Hymenæ. 10

J U V E N E S.

Non facilis nobis, æquales, palma parata est.

Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirant.

Non frustra meditantur; habent memorabile

quod sit.

Nos aliò mentes, aliò divisimus aures.

Jure igitur vincemur. *Ad ista victoria curamus.* 15

Quare nunc animos saltem committite vestros.

Dicere jam incipient, jam respondere docebit.

Hymenò Hymenæ, Hymen adesò Hymenæ.

PU.

OBSERVATIONES.

Apposui libenter quinque versus ad sententiæ integritatem, ne quis fortè cavillaretur Nasonem de pueris locutum. At, inquiet Grammaticus notæ severioris, hoc loco *juvenis* nomen est adjectivum, cui necessario subaudiendum *puella*; numquam autem erit substantivum feminei generis, ut ab ipso adjectivum regatur: quemadmodum dicimus in genere masculino, *juvenis compositus, formosus, robustus &c.* &c. idcirco Phædri versus ita est explicandus; *& ejusdem juvenis animos pulchra ceperat*, per Ellipsin; vel ita, *& ejusdem animos ceperat pulchra*, & *juvenis*, solum enim poetæ

uti disjunctionibus. Hujusmodi magis duplicem responsionem opponimus. negamus primùm quidquam esse subaudiendum in Ovidiano versiculo, nulla enim puella est anus, quapropter non est necesse intelligi *juvenem puellam*: deinde dicimus, Phædrum nitidissimum scriptorem substantivè accepisse *juvenis* pro puellâ; nec aliter explicari posse, nisi adhibeâ insigni violentiâ.

V. 9. *carent quo jure parentis.*

Representavi Scaligeri lectionem, quæ haberet in textu: licet in verbis lateat libi non suppetere conjecturam, quæ expleat animum suum.

P U E L L A E.

Hesperè , qui cælo fertur crudelior ignis ?
 Qui natam possis complexu avellere matris , 20
 Complexu matris retinentem avellere natam ,
 Et juveni ardenti castam donare puellam ?
 Quid faciant hostes captâ crudelius urbem ?
 Hymen ô Hymenæe , Hymen ades ô Hymenæe .

J U V E N E S.

Hesperè , qui cælo huic incundior ignis ?
 Qui desponsa tuâ fides connubia flammâ munda
 Quod pepigere viri , pepigerunt ante parentes ,
 Nec jungere prius , quam fœtus exulit ardor ?
 Quid datur à Divis felici optatus horâ ?
 Hymen ô Hymenæe , Hymen ades ô Hymenæe . 30

P U E L L A E.

Hesperus è nobis , æquales , abstulit unam .

Nonnulla desiderantur.

J U V E N E S.

Namque tuo adventu vigilat custodia semper .
 Nocte latent fures , quos idem sæpe revertens , 40
 Hef-

O B S E R V A T I O N E S.

um. Vulgati libri: *cenens* , quos mi fœx ad puellas , ultimus ad juvenes pertinebat .

32. Hic ingens sacra defunt V. 47. *mutato nomine* Lucifer matrem versum septem , quorum prius ne dicitur , qui fœro Hesperus . Cicer-

Hesperè, mutato comprehendis nomine eòdem.
 At lubet innuptis fìcto te carpere questu.
 Quid tum sic carpunt, tacitâ quod mente requirunt?
 Hymen ô Hymenæe, Hymen ades ô Hymenæe!

P U E L L Æ

Ut flos in sepris secretus nascitur hortis, 45
 Ignotus pectori, nullo contusus aratro,
 Quem mulcent auræ, firmæ Sol, educat imber,
 Multi illum pueri, multæ optavere puellæ:
 Idem cum tenui carpus defloruit ungui,
 Nosti illum pueri, nullæ optavere puellæ: 50
 Sic virgo dum intacta maneo, tum cara suis: sed
 Cum castum amisit polluto corpore florem,
 Nec pueris jucunda manet, nec cara puellis.
 Hymen ô Hymenæe, Hymen ades ô Hymenæe.

P U E R N E S.

Ut vidua in nudo vitis quæ nascitur arvo, 55
 Numquã se extollit, numquã misera educat uvam,
 Sed tenerum pronò deflectens pondere corpus,
 Jam jam contingit summum radice flagellum.
 Hanc nulli agricolæ, nulli accollere juvenci:

A

O B S E R V A T I O N E S.

10 2. de Nat. Deorum: *Stella Veneris, quæ quorundam Græcè, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem: cum subsequitur autem, Hesperos.*

v. 51. *tum cara suis,*] Parem loquendi modum exhibet Inscriptio ve-

tus XCVI. apud Reinesium cl. 171.

ROMPEIAR. C. F. RVFAE

MATRI. TIRONIS

PROBA. ET. SANCTA.

CARA. SVIS. VIXIT.

v. 55. *in nudo arvo*] Ita Virg. E-

cloga 1. *filice in NUDA.*

v. 65.

At si fortè eadem est ulmo conjuncta marito, 60
 Multi illam agricolæ, multi accollere juvenci:
 Sic virgo dum intacta manet, tum inculta senescit:
 Cum par connubium maturo tempore adepta est,
 Cara viro magis, & minùs est invisa parenti.
 [Hymen ô Hymenæe, Hymen ades ô Hymenæe] 65
 At tu ne pugna cum tali conjuge virgo;
 Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
 Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
 Virginitas non tota tua est; ex parte parentum est.
 Tertia pars patri data, pars data tertia matri, 70
 Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
 Qui genero sua jura simul cum dote dederunt.
 Hymen ô Hymenæe, Hymen ades ô Hymenæe
 CAR.

OBSERVATIONES.

v. 65. *Hymen*] Achilles Statius|quiri, cum sermo juvenum ad
 admonuit hoc ~~fratrem~~ deesse in|sponsam conversus ulterius proce-
 MSS. quod quidem censeo non re-|dat.

Argumentum ex Mureti Commentario.

Cum Aty in nemus Cybele sacrum venisset, magnâ comitum
 supatus manu, furore correptus virilia sibi amputavit. Idem
 fecere ceteri quoque, qui cum eo venerant. Tum per aliquod
 tempus, ut mos factorum ferebat, munulatusi obdormierunt.
 Expergescens Aty, cum ad se redisset, cepit lamentari
 conditionem suam, etiamque de repetendâ patriâ cogitabat:
 cum Cybele objecto leone eam ita perterritus, ut ab ultimo li-
 core, quò jam processerat, iterum in membris opacitatem
 cumpulerit: abi omne reliquam vitæ spatium exegit.

Super alta vestus Aty celeri rate maria,
 Phrygium nemus citato cupide pede tetigit,
 Aditque opaca filvis rectissima loca Deæ:
 Stimulatus ubi furenti rabie, vagus animi
 Devoluit illa acutè sibi pondera siliæ. 5
 Itaque ut relictâ sensit sibi membra sine viro:
 Et jam recente terræ sola sanguine maculans,
 Niveis citata cepit manibus leve typanum,
 Typanum, tubam, Cybelle, tua, mater, initia.
 Quatientsque terga tauri teneris cava digitis, 10
 Canere hæc suis adorta est tremebûda comitibus:
 Agite, ite ad alta, Gallæ, Cybeles nemora simul,
 Simul ite, Dyndjmenæ dominæ vaga pecora,
 Aliæ-

OBSERVATIONES.

CARM. LXII. v. 5. *Devoluit*] dem testiculi veluti funiculis invo-
 Apriissimo verbo usus est, si qui-]luti; ut norunt Anatomes studiosi.

v. 13.

Aliena quæ petentes, velut exules, loca,
 Sectam meam exsecutæ, duce me, mihi comites 15
 Rapidum salum tulistis, truculentæque pelagi.
 Et corpus evirastis Veneris nimio odio.
 Hilarate excitatis erroribus animum.
 Mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini
 Phrygiam ad domum, Cybelles Phrygia ad
 nemora. Deæ
 Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
 Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
 Ubi capita Mænades vi jaciunt edentigeræ,
 Ubi sacra sancta acutis ulularibus agitant,
 Ubi suevit illa Diæ volitare vaga cohors: 25
 Quò nos decet citatis celerare tripudiis.
 Simul hæc comitibus Atys cecinit nova mulier;
 Thiasus repente linguis trepidantibus ululaty
 Leve tympanum remugit, cava cymbala recte panti.
 Viridem citus adit Idam properante pede cho-
 rus.

30

Fu-

OBSERVATIONES.

v. 15. *duce me, mihi comites*] Tibul. Eleg. 6. l. 3.

*Neve neget quisquam ME DUCE
 se COMITEM.*

v. 16. *truculentæque pelagi*] Quæ-
 lia multa mari navæ patiuntur in
 alto, ut loquitur divinus Maro.

v. 18. *Hilarate excitatis*] Post
 Anapæstum hiatus relinquitur, &
 Sinalæphe negligitur, ut constet
 mensura versus.

v. 18. *excitatis erroribus*] Festi-
 vis, & properis discursibus.

v. 21. *reboant*] Convenienter ad-
 modum, nam tympana è tauti ter-
 go: reboare autem est vocem tau-
 rorum imitari.

v. 23. *vi jaciunt*] Hinc frequen-
 rativum *jactare*, quod nonnum-
 quam ad superbiam pertinet; su-
 perbi enim cervicem quassant.

G 4

Ho-

Furibunda simul anhelans, vaga vadit, animo
egens,

Comitata tympano Atys, per opaca nemora dux,
Veluti juvenea vitans onus indomita jugi.

Rapidæ ducem sequuntur Gallæ pede propero.

Itaque, ut domum Cybelles tetigere lassulæ, 35

Nimio è labore somnum capiunt sine Cerere.

Piger his labante languore oculos sopor operit.

Abit in quiete molli ravidus furore animi.

Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis

Lustravit æthera album, sola dura, mare ferum, 40

Repulitque noctis umbras vegetis sonipedibus.

Ibi somnus exitum Atyn fugiens citus abiit.

Trepidantem eum recepit Dea Pasithea sinu.

Ita de quiete molli ravidâ sine rabie,

Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit, 45

Liquidâque mente vidit sine queis, ubique foret,

Animo æstuante rursus reditum ad vada retulit.

Ibi

OBSERVATIONES.

Horatius Sat. 5. l. i. de Messio scur-
râ cum Sarmiento jurgantes:

— Ridemus i. & ipse

Messius, accipio; CAPUT & move:

O tua cornu.

Nj fores exsulto frens, inquis,
quid faceres, cum

Sic mutuum minicaris?

v. 36. sine Cerere.] Ovidius 10.

Metamorph. vers. 74. de Orpheo:

Squalidus in ripa CERERIS SI-

NE munere sedis.

Cura dolorque animi, lacrymaque
alimenta fuere.

v. 41. vegetis sonipedibus [Virgi-
lius interpres esto Æneid. 12.

Postera vix summos spargebas lu-
mine montes.

Orsa dies; cum primum alto segur-
gite tollunt.

Solis equi, lucemque elatis navibus
efflant.

Pœuit elegantius?

21. 65.

Ibi maria vasta visens lacrymantibus oculis,
 Patriam adlocuta voce est ita mœsta miseriter
 Patria ô mea creatrix, patria ô mea genetrix, 50
 Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
 Famuli solent, ad Idæ tetuli nemora pedem:
 Ut apud (miser) ferarum gelida stabula forem,
 Et ut omnia earum adirem futibunda latibula:
 Ubi nam, aut quibus locis te posita, patria, fear? 55
 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
 Rabie ferâ carens dum breve tempus animus est:
 Egone à meâ remota hæc ferar in nemora domo?
 Patriâ, bonis amicis, genitoribus abero?
 Abero foro, palæstrâ, stadio, & gymnasiis? 60
 Miser ah miser querendum est etiam, atque
 etiam anime.

Quod enim genus figuræ est, ego non quod ha-
 buerim?

Ego puber, ego adolescens, ego ephœbus,
 ego puer,

Ego gymnasii sui flos, ego eram decus olei.

Mihi januæ frequentes, mihi limina tepida, 65
 Mihi

OBSERVATIONES.

v. 65. *limina tepida*] Frequentiâ
 eorum, qui meam domum venti-
 tabant. Huc pertinet illud Cice-
 ris ad Atticum Epist. 1. l. 1. Cum
 Romæ à iudeis forum refociliaris.
 Quod imitatus videtur Prudentius,

veterum elegantiarum studiosissi-
 mus, Hymno 2. *ubi sepimus* v. 498.

Refrixus ex illo die

Cultus Deorum sursum:

Plebs in sacellis rarior:

Christi ad tribunal curritur.

v. 66.

Mihi floridis corollis redimita domus erat,
 Linquendum ubi esset orto mihi Sole cubiculum.
 Egone Deū ministra, & Cybeles famula senar?
 Ego Menas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
 Ego viridis algida Idæ nive amicta loca colā? 70
 Ego vitam agam sub altis Phrygiæ columinibus:
 Ubi cerva silviculrix, ubi aper nemo rivagus?
 Jam jam dolet, quod egi, jam jamque poenitet.
 Roscis ut huic labellis palans sonitus abis,
 Ibi juncta iuga resolvens Cybele leonibus, 75
 Geminas eorum ad aures nova nuntiat ferens,
 Lavumque pecoris hostē stimulans, ita loquitur:
 Agedū, inquit age ferox, i, face ut hinc furoribus,
 Face ut hinc furoris laetare reditum in nemora ferat,
 Mea liber ah nimis qui fugere imperia cupit. 80
 Age, cæde terga caudā: tua verbera patere:
 Face cuncta mugienti fremitu loca retonent:
 Rutilam ferox rorosa cervice quate jubam.

Ait:

OBSERVATIONES,

v. 66. *Mihi floridis corollis*] *Lundi* Valerius Aëdianus diversā longē
 enim dicebatur in Græcia adolescentibus plurimos habere amatores, ut
 ait Corn. Nepos in Praefatione. 1

v. 69. *vir sterilis*] Spado, Eunuchus, cui matrimonium interce-
 pitur.

v. 72. *silviculrix*] Ita Phædrus
 fab. 4. l. 2. vocat *foem. nomenclatricem*.

v. 74. *labellis palans sonitus abis*]

Valerius Aëdianus diversā longē
 sensu eandem phrasim adhibuit in
 venustissimo quodam Epigramate:
*Dixerunt coner. curam tibi, Pam-
 phila, cordis;*

*Quid mihi abs te querant, verba:
 LABRIS ABSENT.*

v. 83. *rorosa cervice*] Virgilius à
 Casullo, ut patet, xi l. 2. Acid.

*Sancius ille gravi venatione vul-
 nere pectus.*

Tum:

Ait hæc mimæ Cybellæ, religatque iuga manu;
Ferus ipse se se adhortans rapidum incitat ani-
mum:

85

Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.

At ubi ultima albicantis loca litoris adit,

Tenerumque vidit Arya prope marmora pelagi:

Facit impetum. ille demens fugit in nemora fera.

Ibi semper omne vitæ spatium famula fuit. 90

Dea, magna Dea, Cybellæ, Didymi Dea domina,

Procul à meâ tuis sit furor omnis, hera, domo,

Alios age incitatos, alios age rabidos.

CARMEN LXIII.

De Nuptiis Pelci, & Thetidos.

*Enarraturus poeta Pelci, & Thetidos nuptias, creditur à tem-
pore, quo illas contigisse litteris traditum est, cum videlicet
Argonauta dux Jason ad vellus aureum repetendum Colchos
profecti sunt: idque homines æstivantes in errorem induxit,
ut perperam bocopus inscriberent Argonautica. Deinde vi-
sionem Ariadna à Theseo relicta, quam in pulvinari Theti-
dæ ac uxoriam fuisse fingit, more Lycoræ latissime perse-
quitur. Tandem ad propositum regressus, Parcarum vaticini-
um exponit de Achille nascituro.*

PELIACO quondam prognatæ vertice pinus
Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Pha-

OBSERVATIONES.

Tum demum motus æmæ LEO: CARM. LXIII. v. s. prognatæ]
gondemur æmæ --- Genitæ in cacumine Peli Thessa-
liæ montis. Horatius non abit, qui
Ode

Phasidos ad fluctus, & fines Ætæos:
 Cum lecti juvenes Argivæ robora pubis
 Auratam optantes Colchis avertere pellem, 5
 Ausi sunt vada falsa citâ decurrere puppi,
 Cærule verrentes abiegnis æquora palmis:
 Diva quibus retinens in summis urbibus arces,
 Ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
 Pineæ conjungens inflexæ texta carinæ. 10
 Illa rudem cursu prima imbuat Amphitriten.
 Quæ simul ac rostro ventosum proscidit æquor,
 Tor-

OBSERVATIONES.

Ode 14. l. 1. ita de navi:

Quamvis Pontica pinus

Silvæ filia nobilis

Jactes & genus, & nomen inutile.

v. 2. *nasse*] Supra c. 4. ubi phasellum laudat:

Neque ullius NATANTIS imperium trabis

Nequisset praterire --

Propertius tamen videtur tribuere natationem illis dumtaxat navibus, quæ scopulis occurrentibus colliduntur; Ita enim Eleg. 17. l. 2.

*An quisquam in mediis persolvit
 vota procellis,*

*Cum sæpe in portum fracta carina
 NATET?*

Cui ad stipulatur Ovidius Epist. Herus:

*Quod cupis, hoc nauta metuunt,
 Leandre, NATARE;*

Exitus hic fractis puppibus esse solet.

v. 3. *Phasidos ad fluctus*] Novè dictum de fluvio, quod maris proprium est.

v. 9. *currum*] Eidem metaphora insistens Ovidius Eleg. 3. l. 1. Tristitium, navis gubernatorem aurigam appellavit:

*Sic, non quò voluit, sed quò rapit
 imperius unde,*

Aurigam video vela dedisserati.

Imò venti, quorum ope navigia feruntur, quandoque à poetis equi vocantur. Valerius Flaccus t. Argonautic.

*— fundans se carcere Lati
 Thraces equi, Zephyrusque, &
 nocti contolor alas*

Nimborum cum prole Notus —

v. 11. *rudem cursu p. imbuat A.*] Idem Valerius eodem libro, de Triptolemo loquens:

*— ignavus Cereis qui vomere
 terras*

Tortaque remigio spumis incanuit unda,
 Emergere feri candenti è gurgite vultus:
 Equoreæ monstrum Nereides admirantes;
 Illâque, atque aliâ viderunt luce marinas
 Mortales oculis mudato corpore Nymphas
 Nutricum tenus exstantes è gurgite cano
 Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
 Tû Thetis humanos non despexit Hymenæos,
 Tum Thetidi pater ipse jugandum Pelea sensit.
 O nimis optato sacclorum tempore nati
 Heroes salvere, Deum genus; ô bona mater:
 Vos ego saepe meo vos carmine compellabo.
 Teque adeo eximie tædis felicibus aucte
 Thessaliæ columen Peleu, cui Jupiter ipse,
 Ipse suos Divum genitor concessit amores.
 Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
 Tene suam Thetys concessit ducere neptem,
 Oceanusque mari totum qui amplectitur orbem?
 Quæ simul optata finito tempore luces
 Advenere, domum conventu tora frequentat
 Thessalia: oppletur lætanti regia coetu.

Dona

OBSERVATIONES.

IMBUT, & *flava quercum dam-*
navis arista.

v. 23. Ô bona mater] Recte Mu-
 retus hoc ait intelligendum de Ar-
 go navi, ex quâ, velut ex utero,
 tot clarissima capita prodierunt.
 Ita Virgilius Duratæum equum

describens *Eneid.* 2.*scandis fatalis machina muros**Feta armis*

v. 32. conventu tota frequentat

Thessalia] Propertius Eleg. 5. l. 2.*Ad cuius jacuit Gracia TOT A fo-*
res.

v. 46.

Dona ferunt : præ se declarant gaudia vultus :
 Deseritur Scyros : relinquunt Phthiotica Tempus 35
 Grajugenasque domos ; ac moenia Larissæa per
 Pharsalon coeunt ; Pharsalia tecta frequentant :
 Rura colit nemo ; mollescunt colla iuvençis :
 Non humilis curvis purgatur vinea rastris :
 Non glebam prono convellit vomere taurus : 40
 Non falx attenuat frondatorum arboris umbram :
 Squallida desertis rubigo inferitur iratris :
 Ipsius at sedes ; quacumque opulenta recessit
 Regia ; fulgenti splendent auro ; atque argento :
 Candet ebur solis ; collucens pocula mensæ : 45
 Tota domus gaudet regali splendida gaza :
 Pulvinar verò Divæ geniale locatur :
 Sedibus in mediis ; Indo quod dente politum
 Tincta tegit roseo conchylî purpura flico :
 Hæc vestis priscis hominum variata figuris : 50
 Heroum mirâ virtutes indicat arte :
 Namque fluentifono prospectans litore Dia
 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur :
 Indomitos in corde gerens Ariadna furores ;
 Nec dum etiam se se ; quæ visit ; visere credit. 55
 Ut .

OBSERVATIONES.

v. 46. *Tota domus gaudet* . Mirus
 lepor. loquendi . qualis Horatii
 Ode 11. l. 4.

Rides argento domus —
 vide infra v. 284.

v. 55. *Nec dum etiam* . I. Isaacus
 Vossius ex antiquorum Codicum
 vestigiis ita legendû suspicatur ; quæ
 lectio tamdiu retinenda est , quam-
 diu melior & certior non emerget .

Urpote facta, quæ tunc primis excita somno
 Deserta mihi sedem miseram se cernit arenâ.
 Immemor adjuvenis fugiens pollice vada remis,
 Irrita ventosæ linquens promissa procellæ:
 Quem procul ex algâ montis Minos ocellis, 66
 Saxea ut effigies haurientis prospicit Evæ,
 Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
 Non flavo retinens subridem vertice mitram,
 Non contexta levi velatum pectus amictu,
 Non tereti strophio luctantes vincta papillas, 67
 Omnia quæ toto delapsa è corpore passim.
 Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant.
 Sed neque tû mitræ, neque tum fluitantis amictus
 Illa vicem curas, toto ex te pectore, Theseu,
 Toto animo, totâ pendebat perdita mente. 70
 Ah! misera, afflictus quam luctibus extenuavit
 Spinosas Erycina ferens in pectore curas.
 Illâ tempestate ferox, & tempore Theseus
 Egredius curvis è litoribus Piræi
 Attigit injasti regis Gortyniæ tecta. 75
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam
 Androgeonæ poenas exsolvere cædis,

Ele-

OBSERVATIONES.

v. 61. Saxea ut effigies J Opera
 pretium, fuerit legere Ovidianam
 epistolam Aristæ ad Thesem,
 in qua peram peram invenit im-
 rationem Carminis. Hæc eadem hæc
 facit versiculus ille:

Quamque lapsi sedes, tum lapis ipsa
 sui.

v. 73. Illa tempestate. Hæc enim
 vestem descripsit, nunc orditur
 narrationem.

Electos juvenes simul, & decus innuptarum
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotaurum.
 Queis augusta malis cum moenia vexarentur, 80
 Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
 Projicere optavit potius, quam talia Cretam
 Funera Cecropiae ne funera portarentur
 Atque ita nave levi nitens, ac lenibus auris,
 Magnanimum ad Minos veniens, sedesque sua
 perbas. 85
 Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
 Regia, quam suaves exspirans castus odores
 Lectulus, in molli complexu matris alebat;
 Quales Eurotae progignunt flumina myrtos,
 Aurave distinctos educit verna colores: 90
 Non prius ex illo flagrantia declinavit
 Lumina, quam cuncto concepit pectore flammam.

Fun-

OBSERVATIONES.

v. 80. *Augusta mania*] Augurio condita, inquit Scaliger, & confirmat Enniano versu. Cave auctores legentibus *angusta*.

v. 82. *optavit*] Elegit, ut saepe apud veteres; Livius unus fuerit satis l. 6. ab U. C. *Introductis in Senatum captivis, tum bello persequendos Tusculanos patres censuissent, Camilloque id bellum mandassent: adiutorem sibi ad eam rem unum peti: permissoque ut ex collegis OPTARET, quem vellet, contra spem omnium L. Furium optavit.* Hinc habemus l. 33.

Pandectarum Juris titulum 6. de OPTIONE, vel electione legata: ubi Ulpianus J. C. Leg. 2. initio sic eleganter: *Quotiens servi electio vel OPTIO datur, legatarius OPTABIT, quem velis.* Haec autem omnia originem ducunt à Græco verbo *ἐπιλογαί*, idest *video*: qui enim optionem accipit, diligenter inspicere solet, utrum ex duobus propositis eligere conveniat.

v. 83. *funera ne funera*] Ita dies ne fastus erat ille, in quo prætori fari, seu jus dicere non licebat.

Funditus, atque imis exarsit tota medullis,
 Heu miserè exagitans immitti corde furores.
 Sancte puer, curis hominū qui gaudia misces, 99
 Quæque regis Golgos, quæque Idaliū frondosum,
 Qualibus incensam jactastis mente puellam
 Fluctibus, in flavo sæpe hospite suspirantem!
 Quantos illa tulit languenti corde timores!
 Quantum sæpe magis fulgore expalluit auri! 100
 Cum sævum cupiens contra contendere monstrū,
 Aut mortē oppeteret Theseus, aut præmia laudis.
 Non ingrata, tamen frustra, munuscula Divis

Pro-

O B S E R V A T I O N E S.

V. 94. *imitti corde*] Immaturo, vers. 231.
 & nondum talibus assuetus.

V. 100. *magis fulgore expalluit auri*
 r.] Dat puellæ meruenti pallorem,
 sed aureum, & qui ad augendam
 formam conducit plurimum. In
 hanc sententiam duo insignia scri-
 ptorum loca observavi, alterum
 Statii Papinii, alterum Silii Italici;
 quæ si expendas, non tam pomum
 pomo simile judicabis, quam ipsa
 inter se. Nescias utrum plagii po-
 stules: vixit enim uterque Domi-
 tiani temporibus. Prior igitur car-
 mine Lyrico ad Maximum Junium
 l. 2. Silvarum:

*Quando te dulci Latio remittens
 Dalmata montes? ubi Dite viso
 PALLIDUS fessor redit, erutoque
 Concolor AURO.*

Posterior l. 1. de 2. bello Punico

— *Assur avarus*

*Inscribis lacerae telluris mergitur
 imis,
 Et redit infelix effosso concolor AU-
 RO.*

Si lis ad tribunal meum deferatur,
 pro Papinio sententiam pronun-
 ciens, fuit enim acrioris ingenii,
 & ad excogitandum promptioris,
 ut ex ejus operibus facile cognosci
 potest. Alter ille perpetuo languis-
 dus, Virgiliani poematis compila-
 tor, & planè ad aliorum imita-
 tionem compositus.

V. 103. *Non ingrata, tamen fru-
 stra*] Hoc vult Catullus; Ariadna
 Thesei periculum videns, contra
 immanissimum fratrem tendere
 parantis: frequenti se voto damna-
 bat, & eaque superis daturam polli-

H

cc-

Promittens, tacito suspendit vota labello.
 Nā velut in fummo quatiens brachia Tauro 105
 Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum
 Indomitus turbo contorquens flamine robur
 Eruit: illa procul radicibus exturbata
 Prona cadit, latēque, & cominūs obvia frangens:
 Sic domito seivum prostermit corpore Theseus 110
 Nequidquam vanis jactantem cornua ventis.
 Indē pedem sospes multā cum laude reflexit,
 Erra-

O B S E R V A T I O N E S.

cebarur, quibus unice delectati so-
 lent, puta nidorem thuris, & vi-
 ctimarum occisarum: ne scilicet
 carissimi capitis jacturam faceret,
 sed potius interempto Minotauro
 Theseus incolumis ad se rediret,
 cujus conjugio tandem frueretur.
 Sed hæc omnia frustra, fata enim,
 quæ in Jovem ipsum imperium
 exercent, partem voti ratam ha-
 buerunt, conjugii verò spem irri-
 tam fecerunt.

V. 104. *tacito suspendit vota label-
 la*] Ne scilicet desiderium proderet
 fraternæ mortis. Mirum, ut ait Jo-
 sephus Scaliger ad Tibullum, hanc
*veteribus superstitionem fuisse, ut
 semper taciti vota conciperent. Sed
 admiratio cesserit, si consideremus
 quænam sibi à superis expetere so-
 liti fuerint. Omitto Martialem
 l. 1. Epig. 40. Persium Sat. 2. Juve-
 nalem Sat. 10. ver. 220. quia mul-
 tis observati; Tibullum etiam,*

quem vide in cæce Eleg. 1. l. 2.
 Carm. 5. lib. 4. Sequentes dabo.
 Horatius lepidesimè Epist. 16. l. 1.
 de nebulo ne quodam:

*Vir bonus, omne forum quem spe-
 ctas, & omne tribunal,
 Quando cumque Deus vel porco, vel
 bove placas,*

JANE PATER clarè, clarè cum
 dixit APOLLIO.

*Labramus metuens audisi: Pul-
 chra Læurna,*

*Damih fallere, damusum sanctum-
 que videri:*

*Noctem peccasis, & frandibus obvi-
 ce nubem.*

Ovidium 10. Metamorph. in fabellā
 Pygmalionis:

*Conspice, & timide: si Diæ dane
 cum te gressis,*

*Siscamque opta (non ausus, ebur-
 nea virgo,*

*Dicere): Pygmalion, similis man-
 dixit, eburna.*

Pe-

Errabunda regens tenui vestigia filo:
 Ne labyrinthis è flexibus egredientem
 Tecti frustraretur inobservabilis error. 115
 Sed quid ego à primo digressus carmine plura
 Commemorem? lūquens genitoris filia vultum,
 Ut consanguineæ complexum, ut denique matris,
 Quæ misera ingrata vixit deperdita relâ,
 Omnibus his Thesei dulcem præferret amor? 120
 Aut ut vecta ratis spumosa ad litora Divæ
 Aut ut eam tristi devictam lumina somno
 Liquerit immemori discedens pectore conjux?
 Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem
 Clarificas imò fuisse è pectore voces: 125
 Aut tum prærupto tristem conscendere montes,
 Un-

OBSERVATIONES.

Petronius Satyr. agens de re nequissima: *Itaque timidissimo marmore votum feci, O, Domina, inquam, Femus &c.* Quos Hispano sale perficit Seneca l. 2. de Beneficiis cap. 1. his verbis: *Vota homines parcius facerent, si palam facienda essent.* & l. 6. c. 38. *Quam multa sunt vota, quæ etiam sibi fieri pudes t. quàm pauca, quæ facere coram teste possimas t. denique Epist. 10. Nunc enim quantæ dementia est hominum turpissima vota Diis insusurrant: si quis admovent aures, consuecunt; & quod scire hominem volumus, Deo narrans. At nonnumquam secretò* vovebant veteres ob invidia me-

tum. Ovid. cit. r. Tristitum Eleg. 1. *Es T. CITUS socum, ne quis malus audias, opter, Sit mea lenta Cesare pena minor.* E contrario palam ad averrendam suspicionem; quamobrem idem poeta l. 2. Artis versu 327. monet amantem sollicitum de puellæ valetudine: *Mulca voce, sed euncta palam.* Hæc non ingrata viris eruditis fore confido.

v. 116. *Sed quid ego* Vidit Catullus errorem suum, sed amavit, ut mortalium omnium consuetudo est.

v. 126. *conscendere montes* Notanda locutio: *perhibens conscendere,*

H 2 qua-

Unde aciem in pelagi vastos protenderet ætus :
 Tum tremuli salis adversas procurrere in undas
 Mollia nudatæ tollentem tegmina furæ :
 Atque hæc extremis mœstâ dixisse querelis, 130
 Frigidulos udo singultus ore cientem :
 Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris ,
 Perfide deserto liquisti in litore Theseu ?
 Siccine discedens neglecto numine Divûm
 Immemor ah devorâ domû perjurâ portas ? 135
 Nullane res potuit crudelis flectere mentis
 Consilium ? tibi nulla fuit clementia præsto ,
 Immite ut monstri vellet miscere pectus ?
 At non hæc quondam nobis promissa dedisti
 Voce : mihi non hoc miseræ sperare jubebas : 140
 Sed connubia læta , sed optatos hymenæos :
 Quæ cuncta ærii discerpunt irrita venti .
 Tum jam *NULLA* viro juranti femina credas ,
 Nulla viri speres sermones esse fideles :
 Qui , dum aliquid cupiens animus prægestit apisci, 145
 Nil metuunt jurare , nihil promittere parcunt ;
 Sed simul ac cupida, mentis satiata libido est ,
 Dicta nihil metuere , nihil perjurâ curant .
 Certè ego te in medio versantem turbine Ieri
 Eripui , & potiùs germanum amittere crevi , 150
 Quàm

OBSERVATIONES.

quasi res agatur in præsentia. Sic enim ex animo Theseus juraverat ;
 infra , procurrere . sed summis tantum labris .

v. 140. Voce] *impetante* , non v. 144. esse] *pro fore* .

Quàm tibi fallaci supremo in tempore deessem.
 Pro quo dilaceranda feris dabor, atribusque
 Præda, neque injectâ tumulabor mortua terrâ.
 Quænam te genuit solâ sub rupe leana?
 Quod mare conceptum spumantibus exspuit
 undis?

Quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Cha-
 rybdis;

Talia qui reddis pro dulci præmia vitæ?
 Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
 Sæva quod horrebas prisce præcepta parentis,
 Attamen in vestras potuisti ducere sedes;
 Quæ tibi iucundo famularer serva labore,
 Candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 Purpureæve tuum consternens veste cubile.
 Sed quid ego ignaris nequidquâ conqueror auris
 Externata malo, quæ nullis sensibus auctæ
 Nec missas audire queunt, nec reddere voces?
 Ille autem prope jam mediis versatur in undis,
 Nec quisquam apparet vacuâ mortalis in algâ.

Sic

O B S E R V A T I O N E S.

V. 151. *supremo in tempore*] Cum
 periculum vehementius instaret;
in novissimo casu, ut alibi loquitur.

V. 159. *prisce*] Antiquæ severi-
 tatis, cui amores juvenum fasti-
 dium creant. Huiusmodi senes mo-
 roso graphicè describit Terentius
 Heautont. Act. 2. Sc. 1.

Quàm iniqui sunt patres in omnes
 adolescentes iudices,
 Qui æquum esse censent nos à pueris
 illicq. nasci senes;
 Neque illarum affines esse rerum,
 quas fert adolescentia!
 Ex sua libidine moderantur, nunc
 quæ est, non quæ olim fuit.

H 3

v. 170.

Sic nimis insulans extremo tempore lava
 Fors etiam nostris invidit questibus aures. 170
 Jupiter omnipotens, utinam ne tempore prius
 Gnoſſia Cætopiæ tetrigiſſent litora puppes
 Indomito nec dira ferens ſtipendia tauoi.
 Perfidus in Cretam religaſſet navita funem:
 Nec malus hic, celans dulci crudelia formâ 173
 Conſilia, in noſtris requieſſet ſedibus hoſpes!
 Nam quò me referam? quali ſpè perdita mita?
 Iſthmon, coſne petam montes, ah gurgite lato
 Diſcernens pontû truculentû ubi dividû equor?
 An patris auxiliû ſperem, quecine ipſa reliqui 180
 Reſperſum juvenem fraternâ cæde ſecuta?
 Conjugis an fido conſolèr memet amore,
 Quine fugit lentos incurvans gurgite remos?

Prae-

OBSERVATIONES.

v. 170. *noſtris invidit queſtibus aures*] Similiter Virgilius Ecloga 7. *Liber pampineas INVIDIT collibus umbras.*

utrobique pro *negavis*, vel *abſulis*.

v. 173. *celans dulci crudelia &c.*

Narrat Svetonius, Neronem hominum crudeliſſimum *pulchro vul-*
tu fuiſſe, in ejus vitâ c. 31. Et quotidiano experimento diſcimus fronti non eſſe credendum. Verus philoſophus apud Joannem Stobæum ſerm. 63. eo nomine pulchritudinem laudat, quòd præ cæteris animi, fortunæque bonis, cognitu facil-
 liſſima ſit. Formoſum etenim uno

intuitu agnoſcimus, non item claris parentibus ortum, aut virtutè præditum, aut opulentum.

v. 177. *quò me referam?*] Italicè diceret: *A qual partito m'appiglio?*

v. 178. *Iſthmon*] Implicata eſt horum verſuum ſententia, & certè aliquod inſigne mendum ſub iis, quod ſine ope librorum MSS. tolli nequit.

v. 183. *incurvans gurgite remos*] Non quia re verà curvi ſint, ſed quia videntur, oculorum errore. Lucretius l. 4.

N. 118

Præterea litus solum, nullo insula recto;
 Nec parer egressus pelagi cingentibus undis. 185
 Nulla fugæ ratio, nulla spes: omnia muta,
 Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
 Non tamen ante mihi languescunt lumina morte,
 Nec prius à fesso fecedens corpore fessus,
 Quàm iustâ à Divis exposcam prodita multâ, 190
 Cælestumque fidem postremâ comprecet horâ.
 Quare facta virum multantes vindicæ poenâ
 Eumenides, quibus angustæ redimta capillo
 Frons expirantis præportat pectoris iras,
 Huc huc adventare, meas audite querelas, 195
 Quas ego, vâ miseræ, extremis proferre medullis
 Cogor inops, ardens, amenti cæca furore;
 Quæ quoniam verè nascuntur pectore ab imo,
 Vos nolite pati nostrum vanescere luctum:
 Sed quali solam Theseus mente reliquit, 200
 Tali mente, Deæ, funestè seque, suosque.
 Has postquam moesto profudit pectore voces,
 Sup-

OBSERVATIONES.

*Nam quæcumque supra rarem salis
 edita pars est.*

REMORUM, *multa est et resistit
 superis gubernis:*

*Quæ demersa liquore obversis, refracta
 clauduntur.*

*Omnia conterrita, fursumque superis
 præportant.*

*Et reflexa prope in summa subare
 liquore.*

ubi vide interpretes.

V. 194. *From ex sp. prep. p. iras*]

Animi speculum humana frons:
 hæc enim, ut ait Plinius l. 11. c. 37.
*visibilia, hilares, clementia,
 severitatis index.* vide tamen sup-
 riorum observ. ad vers. 175.

Supplicium sævis exposcens anxia factis :
Annuit invictō cælestum numine rector ,
Quo tunc & tellus , atque horrida contremue-
runt .

Equora, concussitque micantia sidera mundus .
Ipse autem cecā mentem caligine Theseus .
Confusus obliſo dimisit pectore cuncta ,
Quæ mandata prius constanti mente tenebat :
Dulcia nec moesto sustollens signa parenti ,
Sospitem , & ereptum se ostendit visere portum .
Namque ferunt , olim clauſi cum moenia Divæ
Lin-

OBSERVATIONES.

V. 204. *invictō numine* [Ανικητοῦ θεοῦ, & ἐπὶ ἄλλοις ὑπονοεῖται, πο-
Jovē nobis describit, vel ἀδამασον.
Est autem perpetuum Epitheton,
ut *omnipotens*, *Saturninus*, & id ge-
nus multa. Quamvis non negave-
rim etiam aliis numinibus tribu-
tum. Id apparet vel ex Inscripti.
XXXIII. cl. x. apud Gruterum, quæ
huiusmodi est:

DEO
INVICTO

MITHRAB

C. LVCRETIVS. MNESTER

M. AEMILIUS. PHILETVS

SVM. MAG. ANNI. PRIMI

M. AEMILII. CHRYSANTI

D. S. D. D.

Epidē Lucianus initio Dialogi,
qui Timon seu *μισάνθρωπος* inscri-
bitur: Ω. Ζῆν φιλῶ, & ἔστιν, &
ἐπαίρε, & *ἐφείσε*, & *ἀπορεσσε*,
& *ὄρκια*, & *ἐπελεγεσθῆ*, & *ἐειπ*-

δαπε, & ἐπὶ ἄλλοις ὑπονοεῖται, πο-
θηταὶ καλῶς, & *μαλίστῃ* ὅσον ἀλο-
γῶν ὡς & *μέτρη*. τίτε γὰρ αὐτοῖς
παλαιῶν & *ὑπονοεῖται* ὡς *ἐπὶ*
τὸ *πίπτει* & *μέτρη*, & *ἀνακλινεῖ*
τὸ *παχλῶς* & *ῥυθμῷ*. *Jupiter*
Philie (idest amicitie præses)
hospitalis, *sodalitie*, *domestice*,
fulgurator, *jurjurandice*, *νυκτογέ*,
grandistrepe, & si quod aliud sibi
cognomen *attonisi* poeta tribuitur :
maximè cum *hærent in versu*. nam
cum illis in multinominis factus, car-
minis ruinam fulcis, metrique exple-
hiatum. Sed mirum videri non de-
bet à Luciano poetas perstringi,
cum & gravissimos philosophos in
scenam producat usum populo
daturus, & barbaram Deorum affi-
dudē volat, quæ sibi risum excutiat.

V. 212. *mania Divæ* [Athēnas in-
tutelā Palladis positas .

Linquentem gnatum ventis concederet Ægeus,
 Talia complexum juveni mandata dedisse:
 Gnate mihi longâ jucundior unice vitâ, 215
 Gnate, ego quē in dubios rogor dimittere casus,
 Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ:
 Quâdoquidem fortuna mea, ac tua fervida virtus
 Eripit invito mihi te, cui languida nondum
 Lumina sunt gnati carâ saturata figurâ: 220
 Non ego te gaudens latanti pectore mittam,
 Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ:
 Sed primùm multas expromam mente querelas,
 Canitiem terrâ, atque infuso pulvere scedans:
 Indè infecta vago suspendam lintea malo, 225
 Nostros ut luctus, nostræque incendia mentis
 Carbasus obscurâ dicat ferrugine Iberâ.
 Quod tibi si sancti concesserint incola Itoni,
 Quæ nostrum genus, ac sedes defendere fretis
 Annuit, ut tauri respergas sanguine dextram: 230
 Tum verò facito, ut memori tibi condita corde
 Hæc vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas:
 Ut simul ac nostros invisent lumina colles,
 Funestam antennæ deponant undique vestem,
 Candidaque intorti sustollant vela rudentes: 235
 Quam-

OBSERVATIONES.

v. 225. *infecta*] Tincta; indè in-

fectores.

v. 227. *ferrugine Iberâ*] Purpurâ
 nigricanti, quam Propertius mi-

nium appellat Eleg. 2. l. 2.

Ut *Maotica* nix minio si certet
 IBERO.

Quamprimùm cernens ut latâ gaudia mente
 Agnoscam, cum te reducem ætas prospera sistet.
 Hæc mandata prius constanti mente tenentem
 Thesea, ceu pulsæ ventorum flamine nubes
 Aërium nivei montis, liquere, cacumen: 240.
 At pater, ut summâ prospectum ex arce petebat,
 Anxia in assiduos absûmens lumina fletus:
 Cum primùm inflati conspexit lintea veli,
 Præcipitem se se scopulorum è vertice jecit,
 Amisum credens immiti Thesea fato. 245.
 Sic funesta domus ingressus tecta paternâ
 Morte, ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
 Obrulerat mente immemori, talem ipse recepit.
 Quæ tamen ad spectans cedentem moesta carinâ.
 Multiplices animo volvebat saucia curas. 250.
 At parte ex aliâ florens volitabat Jacchus,
 Cum thiaso Satyrorum, & Nyssigenis Silenis,
 Te quarens, Ariadna, tuoque incensus amore:
 Qui cum alacres passim lymphatâ mente furebant:
 Evocæ bacchantes, evocæ capita inflectentes. 255.

Ho-

OBSERVATIONES.

[243. inflati] Libentius lege- domus funesta genitoris interitu.
 rem infestâ, quod sententia postulat. Sic autem dicit tecta domus, ut su-
 v. 246. paternâ morte] Male inter- pra. lintea veli.
 pungit Muretus post paternâ, & v. 251. florens] Ætate integrâ.
 peius explicat: Superbus, inquit, ab Eibul. Eleg. 4. l. 1.
 Minotaurum interfectum, Non hoc Solis æterna est Phæbo, Bacchoque
 vult Catullus, ac ita potius: The- juvenis.
 seus ingenio ferox ingressus tecta consule obseq. nostras ad Carm. 17.
 (sup. v. 14. 257.

Horum pars testâ quæriebant cuspide thyrsos,
 Pars è divulso jactabant membra juvento,
 Pars se se tortis serpentibus incingebant,
 Pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,
 Orgia, quæ frustra cupiant audire profani. 166
 Plangebant alii proceris tympana palmis,
 Aut rereri tenues rinnitus ære ciebant.
 Multi raucis sonis efflabant cornua bombis,
 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
 Talibus amplificè vestis decorata figuris, 167
 Pulvinar complexa suo velabat amictu.
 Quæ postquam cupide spectando Thessala pubes
 Expleta est, sanctis cepit decedere Divis.
 Hic quadis flatu placidum mare matutino
 Horrificans Zephyrus proclives incitat undas 170
 Aurorâ exoriente, vagi sub lumina Solis:
 Quæ tarde primùm clementi flamine pulsa
 Procedunt, lenique sonant plangore cachiinni:
 Post ventor crescente, magis magis increbescunt,

Pue-

O B S E R V A T I O N E S.

V. 257 è divulso jactabant mem-
 bra juvento] Furoris hujusmodi me-
 moria etiam Ovidiana i. Metamor.
 ubi de Bacchis Orpheum discerp-
 tibus:

Et primùm attonitas stantibus
 voces exornant

Innumeras volucres, angustique

agmenque ferarum

Menades Orphici stantibus rapere

diatriba:

Inde cruciatis vertuntur in Orphea
 dactylis.

Et infra:

Quæ postquam rapere fera, cor-
 uaque minantur

DIVULSÆ bonæ: ad satisfac-
 ta recurrunt.

valde placet lectio Scaligeri rapere
 bonæ.

Purpureâque procul nantes à huoc resurgunt: 275
 Sic tum vestibuli linquentes regia recta
 Ad se quisque vago passim pede discedebant.
 Quorum post abitum princeps è vertice Peltr.
 Advenit Chiron portans silvestria dona. 280
 Nam quocumque ferunt campi, quos Thessalia
 magnis
 Montibus ora creat, quos præter fluminis undas
 Aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
 Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
 Queis persoufusa domus jucundo risit odore
 Confestim Penæos adest, viridantia Tempe, 289
 Tempe, quæ silvæ cingunt superimpedentes,
 Minyasin linquens Doris celebranda choris,
 Craæna æolionamque: tulit radicibus altas.
 Fagos, ac recto præceras stipite laurus,
 Non sine nutanti platano, fletuque sorore 290
 Flammari Phaëtronis, & æriâ cupressu.
 Hæc circum sedes latè contexta locavit,
 Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.

Post

OBSERVATIONES.

v. 278. *Quorum post abitum*] A quemadmodum loquitur Virgilius mortalium discessu accedunt Semidei gratulantes: deinde Jupiter cum cœtu Deorum universo.

v. 287. *Minyasin*] Thessalis nymphis, quæ ita dictæ à Minyis Thessaliæ populis.

v. 288. *radicibus*] Ab radice,

quemadmodum loquitur Virgilius de Silvano 1. Georg. In cuius loci observatione, ut sit, me prævertit Actilles Stadius.

v. 293. *molli velatum fronde*] Propert. Eleg. 3. l. 4.

Flore sacella rego, verbonis compta VELO.

v. 309.

Post hunc consequitur solerti corde Prometheus,
 Extenuata gerens veteris vestigia poenæ: 295
 Quam quondam silici restrictus membra catenâ
 Persolvit, pendens è verticibus præruptis.
 Indè pater Divûm sanctâ cum conjugè, natisque
 Advenit cælo, te solum, Phœbe, relinquens,
 Unigenamque simul cultricè môtibus hydri: 300
 Pelea nam tecum pariter soror aspernata est,
 Nec Thetidis tadas voluit celebrare jugales.
 Qui postquam nivèos flexerunt sedibus artus,
 Largè multiplici constructæ sunt dape mensæ.
 Cû interea infirmo quatientes corpora motu, 305
 Veridicos Parcæ ceperunt edere cantus.
 His corpus tremulum complectens undique vestis
 Candida, purpureâ Tyrios intexerat orâ.
 At roseo nivææ residebant vertice vittæ,
 Eternumque manus carpebant ritè laborem. 310

Lz-

O B S E R V A T I O N E S .

309. *A roseo*] Quid sit *roseus ver-*
tex in Parcis, p'anè fateor ignora-
 re: valde autem suspicor pro verâ
 & germanâ Catulli lectione ab im-
 peritiis librariis notham esse confi-
 ctam. Scripsit sine dubio poëta:

Ambrosio nivææ residebant vertice
vittæ.

quod non intelligentes *ἀμύρον* ho-
 mines, vocem pessimè diviserunt,
 nonnullis litteris commutatis. Fa-
 vet nostræ conjecturæ vates Man-
 nianus, qui 1. *Æneidos* versu 407.

de Venere sic:

AMBROSIAE QUE comæ divinum
VERTICE odorem

Spiravere —

ἀμβροσία Græcis est *immortalis*.
 Cur verò capillis Deorum potissi-
 mùm hoc epitheton tribuatur, si
 curiosè aliquis exquirat, paulò al-
 tius repetenda res est. Putabant ve-
 teres maximum vitæ robur in cri-
 nibus consistere, & propterea mo-
 rientis cujuslibet comam Proserpi-
 næ forcipe attonderi: quod ab eo-
 dem

Læva colum molli lanâ retinebat amictam :
 Dextera tum leviter deducens fila supinis
 Formabat digitis : tum prono in pollice torquens.
 Libratum tereti versabat turbine fufum :
 Atque ita decerpēs æquabat sæper opus dens, 315
 Laneaque aridulis hærebant morfa labellis,
 Quæ prius in leni fuerant exstantia filo.
 Ante pedes autem candentis mollia lanæ
 Vellera virgari custodibant calathifci .
 Hæ tum clarifonâ pellentes vellera voce, 320
 Talia divino fuderunt carmine fata ,
 Carmine , perfidiæ quod post nulla arguet ætas :
 O decus eximium magnis virtutibus augens ,
 Emathiæ columen Peleu , clariffime natu :
 Accipe , quod læta pandunt tibi luce forores, 325
 Veridicum oraculum : sed vos , quæ fata fequuntur ,
 Cur-

OBSERVATIONES.

dem Marone non est prætermiffum
l. 4. Æneid.

Sic ait, & deorra crimem, fecit:
omnis & una

Dilapsus calor, atque in venter vi-
ta recessit.

Imò non ante admovebatur cul-
ter jugulo victimæ, quàm ex eius
capite aliquot feræ præcinderen-
tur, ex eadem superstitione . Jure
igitur optimo comæ Deorum, &
Parcarum ambrosiæ, vocantur, ut
pore quæ mortis novacula obno-
xia non fuit.

v. 314. *Libratum*] Et istud men-
dose : legendum enim *vibratum*,
quod est consortium. Virg. 12. Æn.
— *sed ara in pulvere crines.*

Fibras, calida ferro. —

v. 320. *pellentes vellera voce*] Fru-
stra fuit, qui emendant *pellentes*,
nam Catullus ipse fungitur vice in-
terpretis, cum toties incukat :
Currite ducentes subtemina, currite
fusi.

Hortantur scilicet Paræ, fufos ad-
currendum . Plaut. Aulul. *Deus*
mihî impulsor fuit, id est, horroror.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Adveniet tibi jam portans optata maritis
 Hesperus: adveniet fausto cum sidere conjux,
 Quæ tibi flexanimo mentē perfundat amore, 330
 Languidulosque paret secum conjungere somnos,
 Lævia subternens robusto brachia collo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Nascetur vobis expertus terroris Achilles,
 Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus: 335
 Qui persæpe vago victor certamine cursus,
 Flammea prævertet celeris vestigia cerva.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Non illi quisquam bello se conferet heros,
 Cum Phrygii Teucro manabit sanguine rivus: 340
 Troicaque obsidens longinquo mœnia bello
 Perjuri Pelopis vastabit tertius hares.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Ulixis

OBSERVATIONES.

v. 330. *flexanimo mentem p. a. j.*
 Ita Pacuvius Hermionæ:

— *o FLEXANIMÆ,*
Atque omnium regina rerum vras.

v. 334. *Nascetur vobis j.* Ante
 hunc versum legebatur in vulgatis
 tetrastichon, quod felici manu de-
 levit Scaliger. Est autem hujus-
 modi:

*Nulla domus sales umquam conte-
 xis amores:*

*Nullus amor salis conjunxis fœdere
 amantibus:*

*Qualis erat Thetidi, qualis con-
 cordia Peleo.*

*Currite ducentes subtemina, currite
 fusi.*

v. 337. *prævertet celeris vest. c. j.*
 Achilles de se ipso apud Statium:

*Pix mihi bisseuos annorum torserat
 urbes.*

*Vita rudis, volucres cum jam PRÆ-
 VERTERE CERVOS,*

*Es Lapichus coquebat, non pramissæ
 que CURSU*

Telle sequi

v. 378.

Illius egregias virtutes, claraque facta
 Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres, 345
 Cum cinere incanos solvent à vertice crines,
 Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Namque, velut densas præsternens messor aristas
 Sole sub ardenti flaventia demetit arva: 350
 Trojugenùm infesto prosternet corpora ferro.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
 Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto:
 Cujus iter cæsis angustans corporum acervis, 355
 Alta tepefaciet permistâ flumina cæde.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Denique testis erit morti quoque reddita præda:
 Cum teres excelso coacervatum aggere bustum
 Excipiet niveos percussæ virginis artus. 360
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis,
 Urbis Dardaniæ Neptunia solvere vincla:
 Alta Polixeniâ madefient cæde sepulcra;
 Quæ, velut ancipiti succumbens victima ferro, 365
 Projiciet truncum submisso poplite corpus.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi:
 Quare agite optatos animi conjungite amores,
 Accipiat conjux felici fœdere Divam,
 Dedatur cupido jamdudum sponsa marito. 370
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Non

Non illam nutrix orienti luce revisens,
 Hesterno collum poterit circumdare filo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Anxia nec mater discordis moesta puellæ 375
 Secubitu, caros mittet sperare nepotes.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.
 Talia præfantes quondam felicia Pelci
 Carmina divino cecinerunt omine Parca.
 Præfantes nâque ante domos invisere castas 380
 Sæpius, & se se mortali ostendere coetu.
 Cælicolæ nondum spretâ pietate solebant.
 Sæpe pater Divûm templo in fulgente revisens,
 Annua dum festis venissent sacra diebus,
 Conspectit terrâ centum procurrere currus. 385
 Sæpe vagus Liber Parnassi vertice summo
 Thyadas effusis evantes crinibus egit:
 Cum Delphi totâ certatim ex urbe ruentes
 Acciperent læti Divum fumantibus aris.
 Sæpe in letifero belli certamine Mavors, 390
 Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnusia virgo
 Armatas hominum est præfens hortata catervas.
 Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
 Justitiamque omnes cupidâ de mente fugarunt:

Per-

OBSERVATIONES.

v. 373. *Hesterno poterit*.] Cervicis torias, quod sentit Douza Pater in
 quâ venâ à coitu intumescit re so- quodam carmine ad Hauteim
 lent, ut observant Scaliger, & Me- v. 380. *Præfantes*.] Vide Propo-
 curialis: vel ob morfiunculas ama- rium Eleg. 11. l. 3. à versu 41.

I

v. 404

Perfudere manus fraterno sanguine fratres : 395
 Destitit extinctos natus lugere parentes :
 Optavit genitor primævi funera nati,
 Liber ut innuptæ poteretur flore novercæ :
 Ignaro mater subternens se impia nato ,
 Impia non verita est Divos scelerare Penates: 400
 Omnia fanda , nefanda malo permista furore
 Justificam nobis mentem avertère Deorum .
 Quare nec tales dignantur visere coetus ,
 Nec se contingi patiuntur lumine claro .

CARMEN LXIV.

*Opusculum de comâ Beronices inter fraterna mortis
 mærores absolutum Orsalo mittit .*

ET si me assiduo confectum cura dolore
 Sevocat à doctis , Ortale , virginibus :
 Nec potis est dulces Musarum expromere fetus
 Mens animi . tantis fluctuat ipsa malis :

(Nam .

OBSERVATIONES.

v. 404. *lumine claro*] Huc perti-
 net Actæonis fabula , qui cum Dia-
 nam lavantem imprudens aspexis-
 set , mutatus est in cervum , & à
 propriis canibus misère disceptus .
 Pii tamen homines etiam corrupto
 sæculo Deos nonnumquam impu-
 ne viderunt , veluti Æneas Virgi-
 lian us patriâ procumbente . Utor

eius testimonio :

*Cum mihi se , non ante oculis tam
 clara , videndam*

*Obtulit , & pura per noctem in lu-
 ce resulsis*

*Alma parvæ , confessa Deam , qua-
 lisque videri*

Caliculis , & quænta soles —

CARM.

(Namque mei nuper Lethæo gurgite fratris 5
 Pallidulum manans alluit unda pedem,
 Troia Rheteo quem subter litore tellus
 Ereptum nostris obterit ex oculis.
 * * * * *

Numquam ego te vitâ frater amabilior 10
 Aspiciam posthac? at certè semper amabo,
 Semper mœsta tuâ carmina morte canam:
 Qualia sub densis ramorum concinit umbris
 Daulias, absumpti fata gemens Ityli.)
 Sed tamen in tantis moeroribus, Ortale, mitto 15
 Hæc excerpta tibi carmina Battiadæ:
 Ne tua dicta vagis nequidquam credita ventis
 Effluxisse meo fortè putes animo:
 Ut missum sponsi furtivo munere malum
 Procurrit casto virginis è gremio, 20
 Quod miseræ oblata molli sub veste locatum,
 Dum adventu matris profilit, excutitur,
 Atque illud prono præceps agitur decursu:
 Huic manat tristi conscius ore rubor.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM.-LXIV. v. 9. Hic inepti Sed Critici doctiores expunxerunt,
 homines versiculum spurium sup- jussèruntque illuc redire, unde
 posuerant: malum pedem tulerat. Deest igi-
 Alioquer. audierò namquam tua tur legitimus.
 verba loquentem?

Elegia de Comâ Beronice.

Beronicæ Ptolemai Evergetis Ægyptiorum regis conjux & soror, viro adversus Assyrios proficiscente, comam suam Veneri voravit, si maritus re-prospere gesta sospes, & victor domum redisset. Cum autem omnia e sententiâ evenissent, votique fidem, comâ in æde Veneris appensâ, Regina solvisset, ea postridiè non apparuit. Quapropter ambobus conjugibus juxta mœrentibus Conon percelebris Astronomus persuasit comam à superis in caelum sublatam, ibique novum fidus fallam. Hoc autem ibem a prior Callimachus versu tractavit, ex quo Catullus ista desumpsit, ut non obscure colligitur ex Elegiâ precedenti.

OMnia qui magni dispexit lumina mundi,
 Qui stellarum ortus comperit, atque obitus ::
 Flammeus ut rapidi Solis nitor obscuretur,
 Ut cedant certis sidera temporibus,
 Ut Triviam furtim sub Latmia saxa relégans, &
 Dulcis amor gyro devocet aërio :
 Idem me ille Conon caelesti lumine vidit.
 E Beroniceo vertice cæsariem.
 Fulgentem clarè : quam multis illa Deorum,
 Lævâ protendens brachia, pollicita est, 10
 Quâ rex tempestate, novo auctus Hymenæo
 Va-

OBSERVATIONES.

CARM. LXV. v. 9. multis Deorū] Addo ego, Æsculapio Pergamum
 Observavit Starius ex vetusto Persii usque missam in aureâ pyxide cæ-
 Scholiaste, cirros, seu rursus spopus cer- sariem Flavii Earini, quod testa-
 tis numinibus consecratos fuisse, tur Papinius l. 3. Silv. carm. 4.

Vastatum finēs juerat Assyrios,
 Dulcia nocturnæ portans vestigia rixæ,
 Quam de virgineis gesserat exuviis.
 Estne novis nuptis odio Venus? anne parentū 15
 Frustrantur falsis gaudia lacrymulis,
 Uberrima thalami quas intra limina fundunt?
 Non, ita me Divi, vera gemunt, juverint.
 Id mea me multis docuit regina querelis,
 Invisente novo prælia torva viro. 20
 At tu non orbem luxuri desertæ cubile,
 Sed fratris cari flebile dissidium,
 Cum penitus mœstas exedit cura medullas;

Uc

O B S E R V A T I O N E S.

V. 12. *Vastatum finēs juerat* Cum hæc attentè considero, venit in mentem loci cuiusdam Virgiliani pessimè ab interpretibus accepti, qui sic habet 1. *Æneidos*:

Antenor potuit mediis elapsus Achivis

Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus

Regna Libanorum, & fontem superare Timavi:

Unde per ora novem vasto cum murmure montis

IT MARE PRORUPTUM, & pelago premis arua sonanti.

Adrianus Turnebus litteratorum sui ævi facile princeps, existimavit hoc dictum à Virgilio Græcorum imitatione, qui & ipsi flumina maris nomine interdum appellant,

confirmatque Nicandri testimonio. Sed, ignoscant mihi tanti viri magis, non est necesse confugere ad occultiora, quando clarior explicatio se oculis objicit. Quis enim vel Grammaticis rudimentis imbutus non statim explicet, unde *Timavi* per novem ora, cum magno montis murmure, ita ad mare prorumpendum? eâ ratione, quâ Catullus dixit *vastatum finēs*, pro *ad finēs vastandos*. At sæpe id evenit, ut qui multa lectionis famam aucupatur, à mente bonorum auctorum quàm longissime abeant, in eosque mera somnia comminiscantur.

V. 23. *Cum* Pro *quandoquidem*, ut apud Tibul. Eleg. 5. l. 2.

Es faveo morbo, CUM juvat ipse dolor.

Ut tibi nunc toto pectore sollicita
 Sensibus ereptis mens excidit atqui ego certe 25
 Cognoram à parvâ virgine magnanimitatem.
 Anne bonum oblita es facinus, quod regium
 adepta es

Conjugium? quod non fortior aut sit alis?
 Sed sum moesta viri mittens quæ verba locuta es!
 Jupiter, ut tereti lumina sæpe manu! 30

Quis te mutavit tantus Deus? an quod amantes
 Non longè à caro corpore abesse volunt?

At quæ ibi, proh, cunctis pro dulci conjugè Divis
 Non sine taurino sanguine pollicita es,

Si reditum tetulisset is, aut in tempore longo 35
 Captam Asiam Ægypti finibus adjiceret!

Queis ego pro factis cælesti reddita cætu

Pristina vota novo munere dissolvo.

Invita, ô regina, tuo de vertice cessi,

Invita. adjuro teque, tuumque caput, 40
 Digna ferat, quod si quis inaniter adjurarit.

Sed qui se ferro postulet esse parem?

Ille quoque eversus mons est, quem maximû in oris
 Progenies Phthiæ clara supervehitur:

Cum Medi peperere novum mare: cumque

ju-

OBSERVATIONES.

v. 37. *cælesti reddita cætu*] Ita su- qui maternum genus ducebat ab
 pra carm. 63. *mortali ostendere cætu*] Achille Phthio Græcorum fortissi-

v. 44. *Progenies Phthiæ*] Mace- mo. Vide Cyprium l. 4. c. 6. Vel-
 donum reges Alexandri successores, lejum Paterculum l. 1.

v. 52.

juventus

45

Per medium classi barbara navit Athon.
 Quid facient crines ; cum ferro talia cedant ?
 Jupiter, ut χαλὺβας omne genus pereat:
 Et qui principio sub terrâ quærere venas
 Instiit, ac ferri frangere duritiem ! 50
 Abruptæ paulò ante comæ meæ sata sorores
 Lugebant, cum se Memmonis Æthiopis
 Unigena impellens nitantibus aëra penois
 Obtulit Arfinoës Chloridos ales equus ;
 Isque per ætherias me tollens ad volat umbras, 55
 Et Veneris casto collocat in gremio.
 Ipsa suum Zephyriis cò famulum legarat,
 Gnata Canopiis incosa litioribus
 Ludit ubi, vario ne solum in lumine cæli,
 Aut Ariadneis aurea temporibus 60
 Fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus

De-

OBSERVATIONES.

V. 52. *Memmonis Æthiopis unig.*] uxor. Scaliger. hæc abunde.
 Pegasus eadem natus matre, quâ
 Memnon Æthiops : licet alii fa-
 bulatores ortum tradant è sangui-
 ne Medusæ, cuius caput Perseus fal-
 cato ensẽ reciderit. Sed quid fabu-
 lis inconstantius?

V. 54. *Arfinoës Chloridos*] Hic se-
 mel monitum lectorem volo, Arsi-
 noën Beronices matrem cultam
 fuisse apud Ægyptios nomine Ch-
 loridis, & Veneris : Chloris autem
 Zephyriis dicitur, quia Zephyri

V. 58. *litioribus ludis*] Talem des-
 cribit Medicam Valerius Flaccus l. 5.
 Argenteæ.

— *fluvios, ripamque petebas*
Phacidis, aequali Scythidum co-
misante casurus.

Floræ per uerni qualis iuga duxit
Hymetti,

Aut Siccilæ sub roga choros, hinc
gressibus hærens

Palladas, hinc casta Proserpine
iuncta Diææ.

I 4

v. 66.

Devotæ flavi verticis exuviæ.

Vuidulo à flatu cedentem ad templa Deum me
Sidus in antiquis Diva novam posuit.

Virginis & sævi contingens namque Leonis 65
Lumina, Callistoe juncta Lyncæonæ,

Vertor in occasum tardum dux ante Booten,
Qui vix ferò alto mergitur Oceano.

Sed quamquã me nocte premunt vestigia Divum,
Luce autem canæ Tethyi restitutor : 70

(Pace tuâ fari hæc liceat Rhamnusia virgo :

Namque ego non ullo vera timore tegam :
Non si me infestis discerpant sidera dictis,

Condita quin veri pectoris evolam .)

Nô his tam lætor rebus, quàm me absorte séper, 75
Absorte me à dominæ vertice discrucior.

Quicum ego, dum virgo quondam fuit, omni-
bus expers.

Unguentis, murrhæ millia multa bibi.

Nunc vos, optato quæ junxit lumine tæda

Non post unanimis, corpora, conjugibus : 80
Tradite nudantes rejectâ veste papillas,

Quâ jucunda mihi munera libet onyx :
Vester onyx, casto petitis quæ jura cubili.

Sed:

OBSERVATIONES.

v. 66. *Callistoe*] Ita excudendum enim, ut Didò, Didús, Didoni, curavimus ab Græco *Kallisto*, mo- Dido.
nente Scaligero, qui negat *Callisto* v. 79. *optato lumine*] Die votis
dici posse tertio casu : inflectitur omnibus expetitâ. sic infra *festis la-*
minibus. r. 22.

Sed quæ se impuro dedit adulterio,
 Illius ah mala dona levis bibat irrita pulvis: 85
 Namque ego ab indignis præmia nulla peto.
 Sed magis, ô nuptæ, semper concordia vestras,
 Semper amor sedes inolat assiduus.
 Tu verò, regina, tuens cum sidera, Divam
 Placabis festis luminibus Venerem: 90
 Sanguinis expertem non siveris esse tuam me,
 Sed potius largis affice muneribus.
 Sidera cur retinent? utinam coma regia fiam!
 Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion.

C A R M E N LXVI.

Januam cujusdam mulieris inducit cum viatoribus colloquentem, dominæque suæ flagitia & scelera per ambages memorantem.

V I A T O R E S.

O Dulci jucunda viro, jucunda parenti,
 Salve, teque bonâ Jupiter auctet ope,
 Janua, quam Balbo dicunt servisse benignè
 Olim, cum sedes ipse senex tenuit:

Quam-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 90. *Venerem*] Arsinoën matrem tuam.

v. 94. *Proximus Hydrochoi*] Hoc vult Catullus: Dummodò in capite Beronices iterum sedeam, perturbetur ordo siderum, & disjun-

ctissima quæque simul coëant: nihil ad me attinet. Similis concessio illa pastoris morituri apud Virg. in Pharmaceutriâ. *Omnia vel medium fiant mare.* Quod si Critici animadvertissent, minùs profectò à scopo aberrassent.

CARM.

Quamque ferunt rursus voto servisse maligno, 5
 Postquam est porrecto facta marito sene.
 Dic agedum nobis, quare mutata feraris
 In dominum veterem deseruisse fidem..

J A N U A.

Non (ita Cæcilio placeam, cui tradita nunc sum).
 Culpa mea est, quamquam dicitur esse mea. 10.
 Nec peccarum à me quicquam pote dicere quid-
 quam

* * * * *

Quin quacumq; aliquid reperitur non bene factū,,
 Ad me omnes clamant: Janua, culpa tua est..

V I A T O R E S.

Non istuc satis est uno te dicere verbo, 15;
 Sed facere, ut quisvis sentiat, & videat..

J A N U A.

Qui possum? nemo quærit, nec scire laborat..

V I A T O R E S.

Nos volumus: nobis dicere ne dubita..

J A N U A.

Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,

Fal-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXVI, v. 8. *In dominum veterem*] Fortasse, quod moechos intro dmitteret..

v. 12. Non tot ornatus Vertum-
 no fuerunt, quos huius versiculi
 lectiones à plerisque conceptæ sunt,
 quem propterea delendum censui-
 mus: constat enim obtrusum à
 correctoribus, lacuna in agrè scien-

tibus. Scaliger ex hoc persuadere
 contendit, Catullum Quinti præno-
 mine appellatum; sic autem legit:
Verum isti populi nenia, Quinque,
facit:

Sed fragili nimium tibicine opinio-
 nem firm fuleit, ut quisque nullo
 negotio videre potest, cum viatores
 januam interrogent, non poeta ipse.

u. 29.

Falsum est. non quì illam vir prior attigerit, 20
 Languidior tenerâ cui pendens sicula berâ
 Numquam semediam sustulit ad tunicam:
 Sed pater ille sui nati violasse cubile
 Dicitur, & miseram conscelerasse domum:
 Sive quòd impia mens cæco flagrabat amore, 25
 Seu quòd iners sterili semine natus erat:
 Et quærendum unde unde foret nervosius illud,
 Quod posset zonam solvere virgineam.

V I A T O R E S.

Egregium narras mirâ pietate parentem,
 Qui ipse sui nati imminxerit in gremium. 30

I A N U A.

Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
 Brixia Chinæ supposita speculæ:
 Flavus quam molli percurritumine Mela:
 Brixia Veronæ mater amata meæ:

Sed

O B S E R V A T I O N E S.

v. 20. attigerit] Devirginaverit,
 vel quoquo modo corrupevit. Ti-
 bul. Eleg. 7. l. 1.

Parcite, quam custodis Amor,
 violare puellam:

Ne pigeat magno post didicisse
 mala.

ATTIGERIS. Labenne spes etc.

v. 21. Languidior tenera berâ] Pa-
 ri omnino metaphorâ usus est Ar-
 biter in re simili:

Ter corripui terribilem manu bi-
 pennem,

Ter LANGUIDIOR coliculi tepente

thyrsu

Ferrum nimis, quod tropido male
 dabat usum.

v. 32. Brixia Chinæ supposita spe-
 cula] Populus Brixientis è speculâ
 Chinæâ prospiciens; quod ne qu-
 temerè à me affirmari existimet,
 Ovidium audiat, qui epistolâ Lean-
 dri unice Catullum illustrat:

Ascensurus eram: nisi quòd, cum
 vincula proræ

Solveres, IN SPECULIS omis-
 Abydos erat.

nimirum populus Abydenus.

Sed de Posthumio, & Corneli narrat amore, 35

Cum quibus illa malum fecit adulterium.

Dixerit hìc aliquis: Quì tu isthæc Janua nosti,

Cui numquam domini limine abesse licet,

Nec populum auscultare: sed huic suffixa tigillo

Tantum operire soles, aut aperire domum? 40

Sæpe illam audiavi furtivâ voce loquentem

Solam consciolis hæc sua flagitia,

Nomine dicentem, quos diximus: utpote quæ mî

Speraret nec linguam esse, nec auriculam.

Præterea addebat quemdâ, quem dicere nolo 45

Nomine, ne tollat rubra supercilia.

Longus homo est, magnas cui lites intulit olim

Falsum mendaci ventre puerperium.

CAR-

O B S E R V A T I O N E S.

V. 44. *nec linguam esse, nec auriculam*] Sed spes illam sua frustrata est, nam ut verissimè Juvenalis 9. Sat.

— *servi ut taceant, jumenta loquentur,*

Es canis, & posses, & marmora —

V. 47. *Longus homo est*] *Insulsi-*
mus, ut alibi loquitur, & cui nulla
in tam magno corpore mica salis.
Persius quoque *ingentem* hominem
pro bardo videtur posuisse in calce
Sat. 5.

Dixeris hæc inter varicosos Centu-
riones :

Continuò crassum ridet Pulpenius
ingens,

Et centum Græcos curso centusse
licetur.

& supra versu 95.

Sambucam citius caloni aptaveris
alto.

servi enim lignarii artis musicæ
penitus ignari.

C A R M E N LXVII.

Ad Manlium.

De Antonii Mureti Argumentum.

Pulcherrima omnino hac Elegia est, atque haud scio, an ulla pulchrior in omni Latina lingua reperiri queat. Nam & dictio purissima est: & mira quadam affectuum varietate permixta oratio: & tot ubique aspersa verborum, ac sententiarum lumina, ut ex hoc uno poemate perspicere liceat, quantum Catullus ceteris in hoc genere omnibus praestare poterit, si vim ingenii sui ad illud excolendum consulisset. Primum enim quod Manlius in duris, atque acerbis rebus suis, ea quae sibi solatio forent, ab ipso potissimum petere volueris, gratam sibi esse affirmat illam amicitiae significationem. Cum autem illo duorum generum munera peteres, Musarum videlicet, & Veneris; ostendis neutrum à se praestari posse; quod è fratris sui morte tantum dolorem hauseris, ut earum rerum studia ipsi penitus ex animo exciderint. Postremo beneficia à Manlio apud se posita elegantissimis versibus commemoras, atque fausta, feliciaque omnia à Diis immortalibus comprehensas.

Quod mihi fortunâ, casuque oppressus acerbo
 Conscripturn hoc lacrymis mittis epistolum,
 Naufragum ut ejectum spumantibus æquoris undis
 Sublevem, & à mortis limine restituum,
 Quem neque sancta Venus molli requiescere
 somno

5

De-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXVII. v. 5. mollire
 quiescere somno. Indè adagium.
 somno mollire, ad molliorem quid
 significandum. Virg. Eclogâ 7.
 Muscosi fontes, & SOMNO MOL-
 LIOR herba.

Ante illum verò Theocritus id. 5.

ἢ μὴ ἀπαιδευτὸς, & ἀπὸ τοῦ
 τοῦ πικροῦ
 Αἴν' ἐνδὸς ὕπνῳ παχύνεται —
 Cori hic pelles agninas, & lanas
 calcabis,
 SOMNOS MOLLIOR —
 Et sanè nihil infirmius hamine
 dor-

Desertum in lecto cœlibe perpetitur,
 Nec veterum dulci scriptorum carmine Musæ
 Oblectant, cum mens anxia pervigilet :
 Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicū,
 Muneraque & Musarū hinc petis, & Veneris. 10
 Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Manli,
 Neu me odisse putes hospitis officium :
 Accipe queis merfer fortunæ fluctibus ipse,
 Ne amplius à misero dona beata petas.
 Tēpore quo primū vestis mihi tradita pura est, 15
 Jucundum cum ætas florida ver ageret,
 Multa satis lusi : non est Dea nescia nostri,
 Quæ dulcem curis miscet amaritiem..
 Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors.
 Abscidit. ô misero frater adempte mihi ! 20
 Tu mea, tu moriens fregisti commoda, frater :
 Tecum unā tota est nostra sepulta domus ::

Om--

O B S E R V A T I O N E S.

dormiente; nervis enim resolutis, veluti cadaver aut saxum, minimo impulsu labitur, & in quamcumque partem vacillans fertur. Vel hoc epithetum somno tribuitur *μυρτυνικὴς*, quia scilicet soporis causa sit humor quidam pinguis cerebrum obnubens, ut Philosophi ferè sentiunt. Aut denique Somnus ipse Deorum ignavissimus innuitur, cuius venustam descriptionem dabit Ovidius l. 11. Metamorphi.

V. 15. *vestis mihi tradita pura est*]

Toga virilis, quæ unicolor: cum vestis puerorum limbo purpureo prætexta esset. *Purpurea*. Latinis est *πορφυρεά*: hinc *argentum purum*; id est læve, nullisque emblematis insigne, quod minoris pretii: *pura scilicet* eadem acceptione:

V. 18. *dulcem amaritiem*] *γλυκύπικρον* vocat Musæus v. 166. de amoribus Hērūs & Leandri, & Franciscus Petrarca frequentissimè: *dolce amaro*.

Omnia tecum unâ perierunt gaudia nostra,
 Quæ tuus in vitâ dulcis aiebat amor.
 Cujus ego interitu totâ de mente fugavi 25
 Hæc studia, atque omnes delicias animi.
 Quare, quod scribis Veronæ turpe Catullo
 Esse: quod hîc quisquis de meliore notâ
 Frigida deserto repescit membra cubili:
 Id, Manli, non est turpe: magis miserum est. 30
 Ignosces igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
 Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
 Nam quod scriptorum non magna est copia
 apud me,
 Hoc fit, quod Romæ vivimus: illa domus,
 Illa mihi sedes, illic mea carpitur ætas: 35
 Huc una è multis capsula me sequitur.
 Quod cum ita sit, nolim statuas me mente malignâ
 Id facere, aut animo non satis ingenuo,
 Quod tibi non utriusque petiti copia facta est.
 Ultrò ego deferrem, copia si qua foret. 40
 Non

OBSERVATIONES.

v. 28. de meliore nota] Primâ nobilitate. Quod autem Lesbia dare consuevisset viris principibus, habemus ex carmine 38. supra:
 Nunc in quadrivallis, & angiportis,
 Glubit magnanimas Remi nepotes.
 v. 38. non est turpe, magis miserum est] Quæ vitio nostro non accidunt incommoda, ea porius infortunia, quam flagitia, dici merentur.

Optimè Phædrus fab. 11. l. 3.
 Sed quid fortuna, stultæ, delictum arguis?
 ID demum est homini TURPE, quod meruit pati.
 Magis pro potius lego apud Valerium Flaccum 1. Argonaut. v. 74. quem si cum Caspare Barthio poteram post Virgilium, æquissimam porò

Non possum reticere, Deæ, quâ me Allius in re
 Juverit, aut quantis juverit officiis
 Ne fugiens sæclis obliuiscens ætas
 Illius hoc cæcâ nocte tegat studium.
 Sed dicam vobis. vos porro digite multis
 Millibus, & facite hæc charra loquatur anus.

* * * * *
 Notescatque magis mortuus, atque magis:
 Ne tenuem texens sublimis aranea telam,
 In deserto Allî nomine opus faciat.
 Nam mihi quam dederit duplex Amathusia curâ;
 Scitis, & in quo me torruerit genere:
 Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
 Lymphaque in Oetæis Malia Thermopylis;
 Mœsta neque assiduo tabescere lumina fletu
 Cessarent, tristisque imbre madere genæ:
 Qualis in aërii pellucens vertice montis
 Rivus muscoso prosilit è lapide.

Qui

OBSERVATIONES.

porro sententiam tuleris: ad eod mag-
 ni spiritus, lectissimique sermonis
 auctor est. En tibi verba:

*Heu quid agat? populumne levem,
 veterique tyranno*

*Insensum, atque olim miserantes
 Æsona patres*

*Advocet? an socia Junone, &
 Pallade fretus*

*Armifona, superet MAGIS
 freta iussa capebat?*

v. 47. In vulgari hoc loco exstat
 huiusmodi verius:

*Omnibus Inque locis celebratur sa-
 ma sepulsi.*

Scaliger delevit, quem consule.

v. 50. In deserto Allî nomine. In
 titulo statuae supposito. Colloca-
 bantur autem simulacra maiorum
 in atris domum, ut nâmini ob-
 scurum est: sed cum servarentur,
 negligentius, pulvere, situ, ru-

Quicum de pronâ præceps est valle volutus,

Per medium densi transit iter populi, 60
Dulce viatori lasso in sudore levamen,

Cum gravis exustos æstus huiuscat agross
Ac velut in nigra jactatis turbine nautis

Lenius aspirans aura secunda venit,
Jam prece Pollucis, jam Castoris imploratâ: 65

Tale fuit nobis Manlius auxilium.

Is laxum lato patefecit limite campum,

Isque domum nobis, isque dedit dominam:
Ad quam communes exerceremus amores,

Quò mea se melli candida Diva pede 70
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam

Innixa, argutâ constitit in soleâ:

Con-

O B S E R V A T I O N E S.

bigine, araneis deturpabantur. Quamobrem legimus apud Juv. 8. Sat.

Et Curios jam dimidiòs, nâsumque minorem

Coruini, & Galbam amiculis, nâsque carontem.

& paulò post:

Fumosos equitum cum Diffatore magistros.

Promittit ergò Catullus Manlio nominis immortalitatem carminum suorum adiumento, quæ marmoribus vetustate corrosis, tamen duratura sint.

V. 65. Jam prece Pollucis, jam Castoris] Alternis vicibus modò Polluci, modò Castori yoro concepto.

Tibullus Eleg. 2. l. 1.

JAM ciet infernas magico stridore caveruas,

JAM jubet aspersas lacte referre pedem.

Sed præcem implorare insolens videtur Achilli Statio, mihi non item qui sciam à poëtis non rarè induci Deos minores Jovi supplicantes, ut ex uno Virgilii poemate videtur. Poterant idèò nautæ Diocuros rogare, ut ipsi à patre Jove matris tranquillitatem impetrarent.

V. 72. arguta confixit in soleâ]

Quæ aliq. nomine dicta crepida, & crepida scilicet, quem edebat inter ambulandum.

K

v. 73.

Conjugis ut quondam flagrans advenit amore,
 Protulit Laodamia domum
 Inceps frustra, nondum cum sanguine sacro 75
 Hostia caelestos pacificasset heros.
 Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,
 Quod temerè invitis suscipiatur heris.
 Quàm jejuna pium desideret ara erudem,
 Docta est nulli Laodamia viro, 80
 Conjugis ante coacta novi dimittere totum,
 Quàm veniens una atque altera rursus huius
 Noctibus in longis avidum saturasset amoris,
 Posset ut abrupto vivere conjugio.
 Quod sciant Parcae non longo tempore abesse, 85
 Si miles muros isset ad Iliacos.
 Nam tum Helenæ rapto primores Argivorum
 Ceperat ad sese Troia cedere viros.
 Troia (nefas) commune sepulcrum Europæ, Asiæque
 Troia virum, & virtutum omnium acerba
 cinis; 90

Que,

OBSERVATIONES.

- v. 73. *Conjugis ut quondam*] Incipit poeta latissime vagari, donec ad fratris mortem dolendam miro quodam artificio, veluti aliud agens, rursus se conferat.
 v. 75. *Inceps frustra*] Malis avibus, & Diis aversantibus ob neglecta sacrificia.
 v. 76. *caelestes heros*] Terrarum dominos, ut ait Horatius. Ita su-
 pra c. 62. ad Cybelen:
Procul à mea suis sit furor annis,
HERA, domo.
 Ennius quoque apud Ciceronem 1. de Officiis, ex ore Pythiæ:
Pesce velis an me regere HERA,
quidve feras fons.
 v. 90. *virum, & virtutum omnium acerba cinis*] Quæ procumbens simul Heroum genus in ætæ visum est.

Quæ, væ te, nostro letum miserabile fratri
 Attulit. hei misero frater adempte mihi!
 Hei misero fratri jucundum lumen ademptum!
 Tecum unâ tota est nostra sepulta domus:
 Omnia tecum unâ perierunt gaudia nostra, 95
 Quæ tuus in vitâ dulcis aiebat amor.
 Quem nunc tam longè non inter nota sepulcra,
 Nec prope cognatos compositum cineres,
 Sed Troiâ obscoenâ, Troiâ infelici sepulcrum
 Detinet extremo terra aliena solo: 100
 Ad quam tû properans fertur undetundique pubes
 Græca penetrales deseruisse focos:
 Ne Paris abductâ gavissus libera moecha
 Otia pacato degeret in thalamo.
 Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia, 105
 Ereptum est vitâ, dulcius, atque animâ
 Conjugium. Tanto te absorbens vortice amoris
 Ætus in abruptum derulerat barathrum:
 Quale ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum
 Sic-

O B S E R V A T I O N E S .

est: quis enim sequentibus tempo-
 ribus aut Achille fortior, aut He-
 ctore constantior, aut Ulyssæ sag-
 acior, aut Nestore prudensior exi-
 rit? quis vel peti passu ad gloriam
 tendit? quis vèl proxime accessit?
 Ita Catullus; at nos longè diversâ
 opinione sumus: nullum enim
 seculum virtutibus maximis, pa-
 nterque ingentibus vitiis caruit.

v. 99. *Obscoenâ*] Sinistris auspiciis
 conditâ. *Obscuram* opponitur au-
 gusto. Accius Oenomaos:
Citer omnibus fausta angustam
adhibeant
Favensiam, ore OBSCOENâ di-
ta sequebantur.
 Noster supra carm. 63. de Athenis:
Quæ angustis malis cum mania
verarentur.

Siccari emulsâ pingue palude solum , 110
 Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
 Audet falsiparens Amphitryoniades :
 Tempore quo certâ Stympthalia monstra sagittâ
 Percussit, imperio deterioris heri :
 Pluribus ut cæli tereretur janua Divis, 115
 Hebe nec longâ virginitate foret.
 Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
 Quod Divum domitum ferre jugum docuit.
 Nam neque tam earum confecto ætate parenti
 Una caput feri gnata nepotis alit : 120
 Qui cum divitiis vix tandem inventus avitis
 Nomen restatas intulit in tabulas,
 Impia derisi gentilis gaudia tollens,
 Suscitât à cano vulturium capite;
 Nec tantum niveo gavisa est ulla columbo 125
 Compar, quæ multò dicitur improbius
 Oscula mordenti semper decerpere rostro :

Quam-

OBSERVATIONES.

V. 110. *Siccari emulsâ*] Narrat quàm ut ipsi Hercules.
 Pausanias in Arcadicis, Herculem
 Tyrynthæ ab Eurystheo pulsum,
 V. 123. *gentilis*] Gentiles, juxta
 Ciceronem in Topicis, appellantur
 Pheneum se recepisse : cumque
 ejusdem familiæ, sive nominis, ho-
 Olbium amnis immodicâ eluvione
 mines, ingenui tamen, & quorum
 Pheneaticum agrum vastaret, fos-
 sam duxisse longitudine stadiorum
 capite minurus fuerit.
 L. sub vicinos montes excurrentem,
 inquam paludes defluerent.
 V. 124. *deterioris heri*] Eurysthei
 divitiis inhiaret, non aliter ac vul-
 digni potius, qui Herculi serviret,
 tures cadaveribus.

Quamquam præcipuè multivola est mulier.
Sed tu olim magnos vicisti sola furores,

Ut semel es flavo conciliata viro: 130

Aut nihil, aut paulò cui tum concedere digna

Lux mea senos trum contulit in gremium;

Quam circumcursans hinc illinc sæpe Cupido

Fulgebat crocinâ candidus in tunicâ.

Quæ tamen etsi uno non est contenta Catullo, 135

Rara verecundæ furta feremus heræ:

Ne nimium simus stultorum more molesti:

(Sæpe etiam Juno maxima cælicolûm

Conjugis in culpâ flagravat quotidianâ,

Noscens omnivoli plurima furta Jovis: 140

Atquæ nec Divis homines componier æquum est.)

Ingratum tremuli tolle parentis onus.

Nec tamen illa mihi dextrâ deducta paternâ

Fragrantem Assyrio venit odore domum:

Sod

O B S E R V A T I O N E S.

V. 137. *stultorum more*] Dementes ea cupere solent, quæ nullo modo fieri possunt. Ovidius Tristium 3. Eleg 8.

STULTE, quid hæc frustra votis
puerilibus optas,

Quæ non illa tibi fertque feretque
dies?

V. 140. *omnivoli Jovis*] Notum
Distichon:

Ζεὺς πάντων, τὰ πάντων, εὐρύς,
ἡρώς δι' ἑρμῆ.

Ἄνδρ', Εὐρώπης, Ἀντιόπης, Δαναῶν.

Jupiter cœnus, cœurus, satyrus, aurum factus est, ob amorem

Lede, Europæ, Antiopæ, Danaës.

V. 142. *tolle parentis onus*] Id est; omnia feremus, dominæ arbitriis morem gerentes, excepto sene morosissimo, quem velim sepultum, ne amores mutuos inturbet.

V. 144. *Assyrio odore*] Non prætermittendus est Solini locus c. 48. huc maximè pertinens: ASSYRIORUM, inquit, initium Adyabene facie,

K 3

Sed furtiva dedit mirâ munuscula nocte, 145
 Ipsius ex ipso dempta viri gremio.
 Quare illud satis est, si nobis is datur unus,
 Quem lapide illa diem candidiore notat.
 Hoc tibi, quod potui, confectum carmine munus
 Pro multis, Alli, redditur officiis: 150
 Ne vestrum scabrâ tangat rubiginis nomen
 Hæc atque illa dies, atque alia, atque alia:
 Huc addent Divi quamplurima, quæ Themis olim
 Antiquis solita est munera ferre piis.
 Sitis felices & tu simul, & tua vita, 155
 Et domus, ipse in quâ lusimus, & domina:
 Et qui principiò nobis te tradidit, à quo
 Sunt primo nobis omnia nata bona:
 Et longè ante omnes mihi quæ me carior ipso est,
 Lux mea: quâ vivâ vivere dulce mihi est. 160

CAR-

O B S E R V A T I O N E S .

cit. in cuius parte Arbelitis regio est, quem locum victoria Alexandri Magni non sine præseriri Nam ibi copias Darii fulit, ipsumque subegit, expugnatique ejus castris, in reliqua apparatus regis scrinium unguentis repletum reperit, unde primum Romana luxuria fecit ingressum ad ODO- RÆS peregrinas, Tibul. Eleg. 3. l. 1.

Non serar, ASSYRIOS cinari que dedas ODORES.

v. 149. Quod potui] Pra virili. Virg. Eclog. 3.

QUOD POTUI, puero silvestri ex arbore lecta

Aurea mala decem misi, cras altera mittam.

CARM.

C A R M E N LXVIII.

Miranti Rufo cur se puella fugerent, trago, sive axillarum graveolentiâ, id effici ait.

Noli admirari, quare tibi femina nulla,
 Rufe, velit tenerum supposuisse femur:
 Non si illam raræ labefactes munere vestis,
 Aut pelluciduli deliciis lapidis.
 Læditte quædam mala fabula, quâ tibi fertur
 Valle sub alarum trux habitare caper.
 Hunc metuunt omnes: neque mirum; nam mala
 valde est
 Bestia, nec quicum bella puella cubet.
 Quare aut crudelem nasorum interdice pestem:
 Aut admirari desine, cur fugiunt. 10

C A R M E N LXIX.

*Lesbia, unaque feminarum omnium, levitatem
 sugillas.*

Nulli se dicit mulier mea nubere malle,
 Quàm mihi: non si se Jupiter ipse petat.
 Di-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXVIII. v. 1. Noli admirari] Sua quemque vitia fallunt, & nemo sibi fastidiendus videtur. Huc pertinent illa Horatii amarissima Epod. 8. in vetulam prurientem:

Rogare longo putidam te saculo,
 Vires quid enerves meas?
 Cum sis tibi dens ater, & rugis vestis
 Fronsem senectus exares? &c.
 K 4 CARM.

Dicit: *Sed MULIER cupido quod dicit amanti,
In vento, & rapidâ scribere oportet aquâ.*

CARMEN LXX.

Ad Virronem de rivali ejus.

SI cui, Virro, bono facer alarum obstitit hircus,
Aut si quem meritò tarda podagra fecat:
Æmulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem,
Mirificè est à te nactus utrumque malum.
Nam quoties fuit, toties ulciscitur ambos, &
Illam affligit odore, ipse perit podagrâ.

CAR.

OBSERVATIONES.

CARM. LXXIX. v. 3. *Sed mulier*
Femineum genus apud poëtas malis rumoribus passim flagrat, nec injuria: quippe mulieres nihil promittere parcunt, ut os sibi frigefactent, & amatori sublinant. Sed hæc omnia vulgata.

CARM. LXX. v. 6. *Illam affligit odore* Optime dictum; qui enim graveolentiâ laborat, vitium ipse suum vix animadvertit, vicinis tamen, quibuscum versatur, molestiam creat. Quamobrem hircosus ille Rufus, de quo paulò ante, admirabatur cur se cane ppius & angue mulieres fugerent, morbi sui videlicet nescius. Plinius idem observat de pretiosis unguentis l. 13. c. 3. Ejus verba sunt: *Summa commendatio eorum, ut transiente femina odor invicet etiam aliâ agentes. Ex-*

ceduntque quadragenos denarios libra. Tanti emitur voluptas aliena! Etenim ODOREM qui gerit, ipse non sentit. Vis autem diuturnæ consuetudinis id efficit, quâ sensus hebetiores fieri videntur. Ovidius Artis Amat. l. 2. versu 633.

Eximit ipsa dies omnes à corpore mendas,

Quodque fuit vitium, desinit esse mora.

Ferre novæ naves cautorum terga recusant:

Affiduo domitis tẽpore fallit ODOR.

Quid tamen detestus halat bubulis pellibus recenter detractis? Inde Plautus Casinâ spectatores domum dimittens, optat ei, qui manibus clare non plausisset, hircum nautea unctum pro scorto supponi. Nautea vero est aqua coriariorum.

CARM.

C A R M E N LXXI.

Lesbia ruptam fidem exprobras.

Dicebas quondam, solum te nosse Catullum,
 Lesbia, nec præ me velle tenere Jovem.
 Dilexi tum te, non tantum ut vulgus amicam,
 Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
 Nunc te cognovi; quare, etsi impensius uror, 5
 Multò mi tamen es vilior, & levior.
 Quì potis est? inquis. Quod amantem injuria talis
 Cogit amare magis, sed bene velle minùs.

C A R M E N LXXII.

De ingrati animi vitio.

Define de quoquã quidquã bene velle mereri,
 Aut aliquem fieri posse putare tuum.
 Om-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXXI. v. 1. *nosse*] Magni æstimare. Ita Cicero pro Archia poëta: *Omnes, qui aliquid de ingeniis poterant judicare, COGNITIONE atque hospitio dignum existimavimus.* Contra Propertius Elegia 2. l. 2.
Jupiter, ignaro prisina furta tua.
 Id est, despiciatui habeo, contemno, elevo.

v. 8. *amare magis, sed bene v. m.*] Amo enim te vehementius, quo

magis aditus omnes mihi præcludere tentas: nihil enim aliud est amare, quàm immodicè cupere; in ea verò potissimum copias nostras omnes intendimus, quorum difficilis possessio apparet, aut de quibus nobis cum altero rixa est. Sed quì possum, o Lesbia, tibi à Diis immortalibus prosperos rerum eventus deprecari, cum ob perfidiam de cælo tangi potius merere?
 CARM.

Omnia sunt ingrata: nihil fecisse benignè e st:
 Imò etiam tædet, statque magisque magis.
 Væ mihi, quē nemo gravius, nec acerbius urget, &
 Quàm modò qui me unum atque unicum ami-
 cum habuit.

C A R M E N LXXIII.

In Gellium incestum.

Gellius audierat, patrum objurgare solere,
 Si quis delicias diceret, aut faceret.
 Hoc ne ipsi accideret, patrum perdesit ipsam:
 Uxorem, & patrum reddidit Harpocratem.
 Quod voluit, fecit: nam quamvis irrumet ipsum &
 Nunc patrum, verbum non faciet patruus.
 CAR-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM: LXXII. v. 3. *nihil fecisse benignè est*] Nihil omnino prodest se munificum præbere, imò etiam nocet. Cato de re rustica: EST interdum præstare populo, mercaturis rem quærere. Italicè dicimus: *seruare à conto*.

v. 4. *Sæpeque*] Animo infixum est beneficiendi tædium: certum & decretum est largitionibus finem imponere. Virg. 2. *Æneidos*:

STAT casus renovare omnes, om-

nemque reverti
Per Trojam, & rursus caput obje-
ctare periculis.

v. 6. *unum atque unicum*] Ε'μψ-
 ατηκός.

CARM. LXXIII. v. 3. *Hoc ne ipsi accideret*] Sciebat enim patrum: talia flagitia operiturum silentio, ne per ora hominum suæ domus infamia vulgaretur.

v. 6. *verbum non faciet*] Operi obscuro impeditus.

In Lesbiam foedifragam.

NULLA potest mulier tantum se dicere amatam
Verè, quantum à me Lesbia amata mea es.
Nulla fides ullo fuit umquam foedere tanta,
Quanta in amore tuo ex parte reperta meâ est.
Nunc est mens deducta tuâ mea, Lesbia, culpâ, 5
Atque ita se officio perdidit ipsa pio:
Ut jam nec bene velle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

C A R M E N LXXV.

*Ab amore, quod inmensum sibi semper malè cesserit,
Deorum ope capis exsolvi.*

SI qua recordanti benefacta priora voluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium:
Nec sanctam violasse fidem, nec foedere in ullo
Divum ad fallendos numine abusum homines:
Multa parata manent in longâ ætate, Catulle, 5
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.

Nam

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXXIV. v. 3. *Omnia si fallendos.* Parem loquendi formu-
facias] Etiam si consultò id agas, lam observo apud Curtium l. 10.
ut amoris tui omnem ex animo c. 9 Cum ejus nomine, quem ipse se-
nece delectas. Omnia facere est nul- cerat regem, in perniciem suam ABU-
lum lapidem non movere. TENTES videres inimicos.

CARM. LXXV. v. 4. *Divum ad*

Nam quæcumque homines bene cuiquam aut dicere possunt,

Aut facere : hæc à te dictæque , factæque sunt ;
Omnia quæ ingrata perierunt credita menti .

Quare jam te cur ampliùs excrucies ? 10
Quin te animo offirmas itaque , instructoque
reducis ?

Et , Diis invitis , definis esse miser ?

Difficile est longum subito deponere amorem :

Difficile est : verùm hoc qualubet efficias .

Una salus hæc est , hoc est tibi pervincendum . 15

Hoc facies , sive id non pote , sive pote .

O Dii , si vestrũ est misereri , aut si quibus umquam

Extremâ jam ipsâ in morte tulistis opem :

Me miserum aspiciate , & si vitam puriter egi ,

Eripite hanc pestem , perniciemque mihi ; 20

Quæ mihi subrepens imos , ut torpor , in artus ,

Expulit ex omni pectore lætities .

Non jam illud quæro , contra ut me diligat illa ,

Aut , quod non potis est , esse pudica velit :

Ipse

O B S E R V A T I O N E S .

v. 12. *Diis invitis*] *Fortuna quidem & satum , ó Catulle , in te conjurant , sed tu medium illis unguem ostende . In eâ enim hæresi erant antiqui , ut putarent , sapientem arbitrii sui viribus posse virtutem adipisci , superis etiam repugnantibus .*

bus . Juvenalis 10. Sat.

Monstro quod ipse tibi possis dare .

Semita certè

Tranquilla per virtutem patet unica vita .

v. 16. *sive id non pote , sive pote*]

Sive id factu difficile , sive primum .

CARM.

Ipse valere opto, & tetrū hunc deponere morbum;
O Dii reddite mī hoc pro pietate meā.

C A R M E N LXXVI.

*In Rufum, quodd contra fidem amicitiae cum
Lesbiā consuevisset.*

RUfe mihi frustra, ac nequidquā, credite amice,
Frustra? imō magno cum pretio, atque malo.
Siccine subrepisti mī, atque intestina perurens,
Mī misero eripuisti omnia nostra bona?
Eripuisti. heu heu nostræ crudele venenum
Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiae.
Sed nunc id doleo, quod puræ pura puellæ
Suavia comminxit spurca saliva tua.
Verū id non impune feres, nam te omnia sacra
Noscent, &, qui sis, fama loquetur anus. 10

C A R M E N LXXVII.

*Gallum quemdam ut libidinum inter suos ad-
ministrum notat.*

GALLUS habet fratres: quorum est lepidissima
conjug

Al-

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXXVI. v. 9. *Non im-* nem, vulnera enim, quæ à bonis
pune feres] Gravissimam quidem poëtis calamo infliguntur, ad ci-
Catullus rivali suo minatur ultio- catricem serò perveniunt.

CARM.

Alterius, lepidus filius alterius.

Gallus homo est bellus, nam dulces jungit amores.

Cum puero ut bello bella puella cubet.

Gallus homo est stultus, nec se videt esse maritum,

Qui patruus patruum monstrat adulterium.

CARMEN LXXVIII.

In Gellium, quem ipsi Lesbia prænlerat.

Gellius est pulcher: quidni? quem Lesbia malit,

Quam te cum totâ gente, Catulle, tuâ.

Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullus,

Si tria notorum suavia reppererit.

CARMEN LXXIX.

In Gellium: impuri hominem oris.

Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
Hibernâ fiant candidiora nive:

OBSERVATIONES.

Ma

CARM. LXXVII. v. 5. *nec se videt esse maritum*] Non cogitat, se quoque simili de dora accipisse, ac secum suo jure agi.

CARM. LXXVIII. v. 3. *vendat cum gente Catullum*] Non recuso quin me cum totâ familiâ subhâster, dummodò tres tantum inveniat, qui se amicitiae osculo excipiant. *no vendat* permittentis est.

v. 4. *notorum*] Familiarium. Ho-

ratius Sat. 1. l. 1.

Non uxor saluum se vult, neque filius a omnes.

Vicini oderunt, NEQUE, pueri hunc puella.

v. 4. *Suavia*] Tacite objicit Gellio spurciciam labiorum. Pariter Mart.

Bassa das aliis, aliis das, Posthume, doctam.

Queri surum malim, Posthume: mala manum.

CARM.

Manè domo cum exis, & cum re octava quiete
 E molli longo suscitatur hora die?
 Nescio, quid certe est: an verè fama susurrat,
 Grandia te medii tenet vorare viri?
 Sic certè: clamant Victoris rupta miselli
 Illa, & emulso labra notata sero.

CAR.

OBSERVATIONES.

CARM. LXXX. v. 3. *Octava*] Hora meridiana, de qua citat. Martialis:

Sufficit in nonam nescidis OCTAVA
palestris.

eà enim cœnatui prius exercebantur, lavabant, corpus fricabant atque ungebant, sudorem ciebant &c.

v. 4. *longo die*] Ita Cicerò l. 6. de Rep. *sermoneus in mulsam noctem produximus.*

v. 5. *Nescio, quid certe est.*] Ignoro quænam causa sit huius inusitatis candoris, at sane magnam aliquid esse oportet. Virgil. Pharmaceutriâ:

Aspice, corripuit tremulis altaria
flammis

Sponse suæ, dum ferre moror, cinis ipse: bonum sit.

NE SCIO, QUID CERTE EST, &
Hylæ in limine latras.

v. 6. *medii viri*] Quamvis locutiones istæ sapiant obsecrationem, nonnumquam tamen honestè intel-

ligi debent, nisi accedant alia verba manifestè impudica, ut in hoc versiculo. Terentius Adelph. Act.

3. Sc. 2.

Sublimem MEDIUM arriperem, & capite primum in terram statuerem,

Ut cerebro dispergas viam —

Idem Andria Act. 1. Sc. 1.

interea hæc soror,
Quam dixi, ad flammam accessit imprudens hæc,

Satis cum periculo ibi tum exanimatus Pamphilus

Bene dissimulatum amorem, & celatum indicat:

Accurrit: MEDIAM mulierem complacitam:

Idem Glycerium, inquit, quid agis? cur te is perditum?

v. 7. *sic certe*] Supra carm. 61.

SIC CERTE, addens porro iter explicare:

CARM.

Juventium irrides, quòd minùs elegantem amatorem elegisses.

NEmone in tanto potuit populo esse, Juventi,
Bellus homo, quem tu diligere inciperes:
Præterquàm iste tuus moribundâ à sede Pisauri
Hospes, inauratâ pallidior statuâ:
Qui tibi nunc cordi est, què tu præponere nobis;
Audes? ah nescis, quod facinus facias.

CARMEN LXXXI.

Ad Quintium, ne amores suos attingat.

Quinti, si tibi vis oculos debere Catullum,
Aut aliud, si quid carius est oculis:
Eripere ei noli, multò quod carius illi
Est oculis, seu quid carius est oculis.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. LXXX. v. 3. *moribunda à sede Pisauri* Fortasse quòd aëris vitio Pisauenses omnes misèrè pallerent. Hic autem color mortis proximos occupare solet. Virg. 4. *Æneid.*

— *maculisque tremantes*

Interfusa genas, & PALLIDA morte futura.

Lucanus lib. 7.

— *multorum PALLOR in ore*

Mortis ventura est, faciesque simillima fato.

Optima sunt, quæ in hunc locum attulit Isaacus Vossius. illum videtis.

CARM. LXXXI. v. 1. *Quinti*

Fortasse hic Quintius ille Veronensis est, cui carmine 97. infra Catullum præponit. Quod magis verisimile sit consideranti, Aufilenam Quintio & Catullo simul in amoribus fuisse: & propterea in hoc Epigrammate non Lesbia, sed Aufilena intelligenda est.

CARM.

C A R M E N LXXXII.

Maritum Lesbia subsannat.

Lesbia mī præsente viro mala plurima dicit.
 Hoc illi fatuo maxima lætitia est.

Mule nihil sentis. si nostri oblita taceret,
 Sana esset; quod nunc gannit, & obloquitur,
 Nō solum meminit: sed, quæ multò ærior est res,
 Irata est: hoc est uritur, & loquitur.

C A R M E N LXXXIII.

Arrium perstringit, quod inter pronunciandum temere aspirationibus uteretur.

Commoda dicebat, si quando commoda vellet
 Dicere, & *binsidias* Arrius insidias:
 Et tum mirificè sperabat se esse locutum,
 Cum, quantum poterat, dixerat *binsidias*.
 Credo sic mater, sic Liber avunculus ejus,
 Sic maternus avus dixerit, atque avia.

Hoc

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXXXII. v. 3. *Mule*] lege reliqua, quæ huc unice faciunt. Idem censet Ovidius de adolescentibus cum amicâ expostulationibus:
 Bipedum omnium stolidissimæ, & brutæ pecudi non absimilis.

v. 6. *uritur, & loquitur*] Interpres optimus Propertius Eleg. 6.
 l. 3. ubi de Cynthiâ iratâ:

*Nimirum veri dantur mihi signa
 caloris,
 Nam sine amore gravi femina
 nulla dolet.*

— qui dicit multa puella
Probra, satisfieri postulat illesbi.
 Denique Terentius verissimâ yvovun
*Amantium ira amoris integratio
 est.*

L

CARM.

Hoc misso in Syriam, requierant omnibus aures,
 Audibant eadem hæc leniter, & leviter.
 Nec sibi postillâ metuebant talia verba,
 Cum subito affertur nuntius horribilis:
 Jonios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
 Jam non Jonios esse, sed *Hionios*.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. LXXXIII. v. 8. *Audi-*
bant ead. hæc len. & lev. Populus
 enim Romanus longè aberat à tam
 ineptâ consuetudine, & nemo te-
 nues litteras aspirabat. Igitur post
 Arrii discessum ab Urbe, *commoda*,
 & *insidiæ*, & pleraque alia generis
 ejusdem jam pronuntiabantur ab
 omnibus *leniter & leviter*, id est si-
 ne aspirationis molestiâ, ideoque
aures omnium duro illo & fragoso
sonitu concussæ tandem requie-
rant. Hæc genuina, & simplicissima
 hujus loci explicatio est. Nam quod
 vir doctus ait, *hunc sonum quantum-*
vis asperum, lenem tamen & levem
visum fuisse omnibus propter longam
consuetudinem, à Catulli mente
 longissime discedit, cum statim se-
 quatur:

Nec sibi postillâ metuebant talia
verba.

Non metuebant scilicet, quod Ar-
 rius in Syriam esset missus: at ver-
 ba ipsa metuenda erant, & idcirco

lenia & levia videri non poterant.
 Adde *nuntium horribilem*. cur au-
 tem *horribilis*, nisi quia ingratus
 & asper audientibus?

v. 11. *postquam illuc Arrius isset*]
 Hinc nonnulli conjiciunt, Arrium
 tempestate absorptum, & propte-
 rea *fluctus Jonios* dictos *Hionios* ab
hiatu, seu voragine. Vide quò de-
 veniant nimis acuti homines. Ec-
 ce tor *sanus* *in illuc* de Syria iarelligeret
 quod autem poëta maris Jonii men-
 tionem faciat, id absque ratione non
 est: qui enim ad provincias versus
 Orientalem plagam positas admini-
 strandas mittebantur, à Brundisio
 Calabriae oppido, quod maris A-
 driatici, atque Jonii fines attingit,
 vela solvebant; ut patebit legenti
 Ciceronis epistolas. Non igitur
Hionii fluctus ab *hiatu* dicti, sed ita
 corruptè appellari ab ipso Arrio;
 cujus novæ appellationis rumor in
 Urbem perlatus est.

CARM.

CARMEN LXXXIV.

Ad Lesbianam Iuvenem.

Odi, & amo, quare id faciam, fortasse requiris.
Nescio: sed fieri sentio, & excrucior.

CARMEN LXXXV.

Quintiam Lesbiam confiteor.

Quintia formosa est multis: mihi cādidā longa,
Recta est. hoc ego. sic singula confiteor.
Totum illud, FORMOSA, nego: nā nulla venustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quæ cū pulcherrima tota est, &
Tum omnibus una omnes surripuit Veneres.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. LXXXIV. v. 1. Odi, & amo. Elegantiſſimè Pſuxarchus apud Stobæum ſerm. 62. Amorem comparat Sphingi: hoc autem illud diſſerre cenſet, quod ænigmatica ſolvenda non proponat, ſed ipſe obſcuriſſimum ænigma ſit. Uti ſi quis interroget, quid ſit, quod ODERIT ſimul & AMET, fugiat & perſequatur, minetur & ſupplicet, irascatur & miſereatur, deſpiciat & velit ac nolit, eadem re maxime ſum gau-

deat, cum exiſtat &c.

CARM. LXXXV. v. 4. Mica ſalis. Id eſt nullus necyus, cuius illeco-bais & venuſtate amari detineatur. Huc unice pertinent, quæ obſervamus ad CARMEN 54. ſuperius: illud præcipit Ciceronis: ut erat (Roſcius) ſicut hadie aſt, parveniſſimis oculis. Quid reſert, ſi tunc ipſum SALLUſTII & venuſtum illi videretur?

In Gellium incestum.

Quid facie is, Gelli, qui cum matre atque sorore.
 Prurit, & abjectis pervigilat tunicis?
 Quid facit is, patrum qui non finit esse maritum?
 Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?
 Suscipit, ô Gelli, quantum non ultima Thetys, 5
 Non genitor Nympharum abluit Oceanus.
 Nam nihil est quidquâ sceleris, quo prodeat ultra:
 Non si demisso se ipse voret capite.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. LXXXVI. v. 6. *abluit Oceanus.* Ea veterum animis falsa persuasio infederat, ut putarent adulteria, stupra, nefarias libidines, hominum cædes, atque id genus delicta marinis, vel flumineis aquis tolli posse, cumque ad facrum accessuri erant, corpus lavabant: quo facto, omnem ex animo viriorum squallorem detersum simul opinabantur. Hunc errorem video ab Ovidio notatum 2. Fastorum, ubi de purgaminibus:

*Ab minium faciles, qui tristia crimina cedis
 Flumineâ tolli posse putatis aqua.*

Sed acrius Lactantius Firmianus religionis veræ propugnator miscram superstitionem insectatur Div. Instit. l. 5. c. 20. *At illi infelices, inquit, nec ex sceleribus suis intelligunt quàm malum sit, quod colant, quandoquidem flagitior omnibus inquinati veniunt ad precandum, & se pie sacrificasse opinantur, si cunctis laverint, tamquam libidines intra peccatus inclusas ulli amnes ABLUANT, aut ulla MARIA purificent. Quam id satius est mentem potius eluere, quæ malis cupiditatibus sor didatur, & uno virtutis ac fidei lavacro inversa vitia depellere.*

C A R M E N LXXXVII.

In eundem.

Gellius est tenuis. quidni? cui tam bona mater,
 Tamque valens vivat, tamque venusta soror,
 Tamque bonus patruus, tãque omnia plena puellis
 Cognatis. quare is desinat esse macer?
 Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere nõ est, §
 Quantumvis quare sit macer, invenies.

C A R M E N LXXXVIII.

In eundem.

Nascatur Magus ex Gelli matrisque nefando
 Conjugio, & discat Persicum aruspicium.
 Nam Magus ex matre & gnato nascatur oportet,
 Si vera est Persarum impia relligio:
 Gnatus ut accepto veneretur carmine Divos, §
 Omentum in flammâ pingue liquefaciens.

CAR-

O B S E R V A T I O N E S.

- CARM. LXXXVII. v. 1. *Gellius* p̄iis cum primis; de his Plutarchus
est tenuis] Vix ossibus hærens, ob libello de Iude & Osiride: ei βρο-
 assidua stupra cum feminis consan- *deis*, & *isegis* *irres*.
 guineis. Ib. *accepto*] A maioribus deinceps
 - CARM. LXXXVIII. v. 3. *Gnatus* veluti per manus tradito. Ita Ci-
ut accepto] Innuit, apud Persas eos- cero l. 1. de Nat. Deorum: *Anaxa-*
 dem sacerdotes esse, qui reges. Hoc *goras*, qui *ACCEPIT* ab *Anaximene*
 multis nationibus usitatum, *Aegy-* *disciplinam*.

In eundem, quod puellam suam attraxisset; est autem amarissimo felle mistum Epigramma.

Non idèd, Gelli, sperabam te mihi fidem
In misero hoc nostro perduto amore fore:
Quòd te cognossem bone, constanremque putarè,
Aut posse à turpi mentem inhibere probro;
Sed neque quòd matrem, nec germanam esse
videbam

Hanc tibi, cujus me magnus edebat amor.
Et quamvis tecum multo conjungerer usu,
Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis id duxti. tantum tibi gaudium in omni
Culpâ est, in quacumque est aliquid sceleris.

C A R M E N XC.

De mutuis inter se puellamque maledictis.

Lesbia mî dicit semper malè, nec tacet umquam
Deme: Lesbia mî, dispeream, nisi amât.

Quo

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. LXXXIX. v. 10. *Culpâ* facis, icam à scamoliat. Satâ fac-
est, in quacumque est aliquid sceleris xior hi versiculi ex Eleg. 3. l. 1. Trist.
Culpæ nomine gaudent delicta le-
viora, quæ vel humane fragilitatis
vicio, vel negligentia committi so-
lent: ac scelerat dicuntur, quæ male-
nocendi animo ab iniquis homini-
bus patrantur. Utitur Quintus hac
distinctione frequentissimè, ut Cæ-
s. 2. supra.

*Calestimo viro, quis me decepe-
ris error,*
Dicitur: pro CULP. *Aut SCILINDE* se
se pœt.

CARM. XC. v. 1. *Lesbia mî*

Vide quæ observationes ad eundem
v. 3.

Quo signo? quasi non totidem mox deprecor illi
Assiduè; verum dispaream, nisi amo.

C A R M E N XCI.

*In Casarem, & Mammurram, quos turpi
nomine appellas.*

Nihil nimium studeo, Cæsar, tibi velle placere,
Nec scire utrum sis albus, an ater homo.
Mentula mœchatur: mœchatur mentula certè.
Hoc est, quod dicunt: ipsa olera olla legis.

CAR-

OBSERVATIONES.

v. 3. *quasi non totidem*] *et pueri*, ut apud Tullium 1. de Nat. Deorum: QUASI aut aer sine ulla forma Deus esse possit. Quod alii per *tamquam* variarunt. Virgilius Eclogâ 10.

— *tamquam hæc sit nostri medicina furoris.*

Ovidius Epist. Herûs:

*Impostas tamquam furoris arena
notas.*

& Epist. Sapphûs:

*Antra nescis que peto, tamquam no-
mus antraque profins.*

CARM. XCI. v. 1. *Nihil nimium*]

Apparet Carullum hoc Epigramma in Cæsarem scripsisse, novo quodam ejus adulterio commotum. Principio autem ait se non adeo laborare, quem amicitia gradum apud ipsum obtineat: hanc verò sollicitudinem exoletis relin-

quere, quibus exploratissimum sit, candeat juxta curis, necne. Deinde respondet Cæsari fabam in Mammurram cadenti, Romæ pervulgato adagio.

v. 3. *Mentula mœchatur*] Valuri diceret Cæsar: Non ego sum, ô Catulle, qui metrenarum pudori calles intendam, sed improbus ille Mammura, ob inexplebilem libidinem, cauda (a acis nomine appellandus. Supra c. 29.

Ut ipsa vestra diffundis MENTULA

Ducensias emisset, aut trecenties.

v. 4. *Ipsa olera olla legis*] Quemadmodum inepta foret excusatio furiæ hortensis, qui manifesto in furto deprehensus, non suum, sed canistrî delictum esse contenderet: ita, ô Cæsar, omnibus ridiculum te præbes, dum flagitiorum Mamuræ

*Smyrnam Cinna laudat: Volusii annales irridet:
Epigrammata sua cordi sibi esse dicit.*

Smyrna mei Cinnae nonam post denique messem
Quam cepta est, nonamque edita post hiemē,
Millia cum interea quingenta Hortensius uno
* * * * *

Smyrna cavas Atracis penitus mittetur ad ūdas;
Smyrnam incana diu sæcula pervoluent.
At Volusii annales apuam porgentur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.
Parva mei mihi sunt cordi monumenta laboris,
At populus tumido gaudeat Antimacho. 10

CAR.

OBSERVATIONES.

murrae ne quidem particeps videri cupis, quæ tuo potissimum hortatu, & favore gravissima in dies emergunt. Nisi enim perditum hominem in intimam familiaritatem recepisses, aut pinguibus patrimoniis ditasses, nã ille casta cubilia non perambulare, nec incertum genus facere pergeret. Tu Mamurræ scorta conquis, tu illum spoliis provinciarum, & proscriptione civium locupletas: ipse vicem otis præstat injecta devorando, & sinistrae liberalitatis tuæ fructum percipiendo. Scio, neminem antehac satis affectum hujus Epigrammatis sententiam. Vossius nescio

quæ spurca hic somniat, sed perperam.

CARM. XCI. v. 5. *Atracis penitus mittetur ad ūdas*] Scriptores Græcos provocatura; est enim Ætolia, ubi Atrax fluvius, Græciæ contermina.

v. 7. *porgentur*] Porrigentur, veluti cadavera. Ita emendavit Scaliger.

v. 8. *Scombris sæpe dabunt tunicas*] Hoc fatum malorum librorum. Jocosè verò Martialis in præfatione Xeniorum ait se scribere, *Ne roga cordyllis, ne panula desit olivis.*

v. 9. *mei monumenta laboris*] Cum diffi-

C A R M E N X C I I I .

Ad Calvum Quintilia obitum deflentem.

SI quidquam mutis gratum, acceptumque sepulcris

Accidere à nostro, Calve, dolore potest,
Quo desiderio veteres renovamus amores,
Atque olim amissas flemus amicitias:

Certè non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

CAR-

O B S E R V A T I O N E S .

difficillimum sit Heroico poemate scribendo elegantiam & doctrinam Cinnæ proximè attingere, facillimum verò aleam Volusii subire, ego Catullus pangendis Epigrammatibus honestum otium insulam, in quibus minus periculi, & levior jactura. Hæc verissima explicatio; nam quod Scaliger ait, Smyrnam tacitè à Catullo perstringi; ut poema prolixum & obscurum, liberè dicam, non placet; cur enim tot laudibus prius extulisset, si reprehensurus postea fuerat?

CARM. XCIII. v. 5. non tanto mors immatura dolori est] Contra-

riam sententiam continet vetus epitaphium honestæ matronæ, quod Romæ asservatur:

Ille ego, quæ claris fueram prælata puellis,

Hoc Homonæa brevi condita sum tumulo.

Cui formam Paphia, Charites tribuere decoram,

Quam Pallas cunctis artibus erudit:

Nondum bis decem ætas mea viderat annos,

Injecere manus invida fata mihi.

Nec pro me queror hoc: morte est mihi tristior ipsa

Moror Asineri conjugis ille mei.

CARM.

In Æmilium turpissimi oris hominem.

Non (ita me Dii ament) quidquā referre putavi,
 Utrumne os, an culum olfacerem Æmilio.
 Nil immundius hoc, nihiloque immundius illud,
 Verū etiam culus mundior, & melior:
 Nā sine dentibus est. hoc dentes sesquipedales,
 Gingivas verò ploxemi habet veteris.
 Præterea rictum, qualem defessus in æstu
 Mejēntis mulæ cunnus habere solet.
 Hic futuit multas, & se facit esse venustum,
 Et non pistrino traditur, atque asino?
 Quem si qua attingit, non illam posse putemus
 Ægroti culum lingere carnificis?

CARMEN XCV.

Vetuli garrulitatem insectatur.

Ite, si in quemquam, dici pote, putide Vetti,
 Id quod verbosus dicitur, & fatuis:

Ista

OBSERVATIONES.

CARM. XCIV. v. 9. *facis*] Putat, existimat.

v. 11. *Quem si qua attingis*] Germana est indignatio illa Tibulli Eleg. 10. l. 1.

Hic tamen accubuit noster puer

hunc ego credam

Cum truncibus Venarem iungere posses feris.

v. 12. *Ægroti*] Sordentis & marcidī ab immundo tractandorum cadaverum officio.

CARM.

*Istâ cum linguâ, si sensus veniat tibi, possis
Culos, & crepidas lingere carbasinas.*

*Si nos omnino vis omnes perdere, Vetti,
Dicas: omnino quod cupis, efficies.*

C A R M E N. XCVI.

*Juvenio puer, osculum sibi à poetâ inter luden-
dum surreptum, indignabundo se nihil tale am-
plius ausurum promissit.*

Surripuit tibi, dum ludis, mellite Juventi,
Suaviolum dulci dulcius ambrosiâ.

Verum id non impune tuli, namque amplius horâ
Suffixum in summâ me memini esse cruce:
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum vestræ demere favitæ.

Nam

O B S E R V A T I O N E S.

CARM. XCV. v. 6. *Dicas*] Elo-
quere tantum, & olidissimi oris
tui spiritu afflati, veluti peste, pe-
ribimus: vel molestiâ verborum
jugulati concidemus. Quod poste-
rius confirmat Horatius Sat. 9. l. 1.
festivissime:

*Confice, namque infectum mihi
visse, Sabella*

*Quod puer cecinit divina mea
carmine:*

*Hunc neque diem vivemus, nec hosti-
tis auferet visse,*

*Dixi, lacrima dolor, aut visse, nec
sorda pedagum.*

*Garrulus hunc quando consumer
cumque. laquaces,
Si sapias, vites, simul atque adole-
veris ætas.*

CARM. XCVI. v. 2. *dulcius am-
brosia*] Lucianus in Dialogis Deo-
rum verbis Junonis ait, *fori daf-
tulationem Ganymedis ipso nectare
suaviorem esse.*

v. 8. *vestræ favitæ*] Id est, quâ
vos, ô formosi, amantes torque-
re soletis. Ovidius Epist. Penelopes:
*Me ego dum fules modior (que
VESTRA libido est)*

*Esse peregrino cupens amare possis.
ut*

Nam simul id factum est, multis diluta labella
 Guttis absterxisti omnibus articulis:
 Ne quidquam nostro contractum ex ore maneret,
 Tamquam comminctæ spurca saliva lupæ. 10
 Præterea intesto miserum me tradere amanti
 Non cessasti, atque omni excruciare modo;
 Ut mi ex ambrosio mutatum jam foret illud
 Suaviolum, tristi tristius helleboro.
 Quam quoniam poenâ misero proponis amanti, 15
 Non umquam posthac basia surripiam.

CARMEN XCVII.

De Calij, & Quintii Veronensium juvenum amoribus.

CÆlius Aufilenum, & Quintius Aufilenam
 Flos Veronensium depereunt juvenum;
 Hic fratrem, ille sororē. hoc est, quod dicitur, illud
 Fraternum verè dulce sodalitium.

Cui

OBSERVATIONES.

ut mos est virorum, dum longè
 absunt ab uxoribus. Achilli Statio
 non assentior, qui hoc dictum de
 uno tantum interpretatur.

v. 7. multis diluta labella guttis]
 Hic desidero Mureti diligentiam,
 qui ait *Juventium os aqua sibi pro-*
luisse ad basii notam delendam.
 Apage commentum istud. quas
 guttas poeta significet, non ob-
 scurum est, si quidem sequitur:

Ne quidquam nostro contractum ex
ore maneret,

Tamquam comminctæ spurca sali-
va lupæ.

Intelligit ergo salivæ guttulas pue-
 ri labellis inhærentes, veluti osculi
 reliquias, quas non aliter ille ab-
 stergere festinavit, ac si meretricis
 fuissent ab opere obsceno recen-
 tis. Sunt enim, qui *basia conspuant*,
 ut cum Petronio loquar.

CARM. XCVII. v. 4. *Frater-*
nium verè] Horatius in hanc omni-
 no sententiam Sat. 3. l. 2.

Quin-

Cui faveam potius? Cæli, tibi. nam tua nobis
 Perspecta, exigitur unica amicitia,
 Cum vesana meas torreret flamma medullas.
 Sis felix Cæli, sis in amore potens.

CARMEN XCVIII.

Frateris cineribus paremat.

MULTAS per gentes, & multa per æquora vectus
 Advenio has miseras, frater, ad inferias,
 Ut te postremo donarem munere mortis,
 Et mutum nequidquam alloquerer cinerem.
 Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsū :
 Heu miser indignè frater adempte mihi!
 Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
 Tradita sunt tristes munera ad inferias,
 Accipe fraterno multum manantia fletu :
 Atque in perpetuum frater have, atque vale. 10

CAR.

OBSERVATIONES.

Quintæ progenies Arri, parabile
 FRATRUM,
 Nequitia, & neqis, pravorum &
 amore gemellum.
 v. 5. Cui faveam potius? Cæli, ti-
 bi] Pari usus est interrogatione
 carm. 1.
 CUI dono lepidum novum libellum,
 Arida modo pumice expoliturus?
 Corneli, TIBI —
 v. 6. exigitur] Ducit metapho-

ram à re fabrilī, ut rectè monuit
 Achilles. Propertius quoque inde
 Eleg. 1. l. 3.
 EXACTUS tenui pumice versus eat.
 v. 8. potens] Voti compos.
 CARM. XCVIII. v. 10. have]
 Inscriptio antiquissimi sepulcri Za-
 cynthi reperti sic habet:
 M. TVLLI. CICERO. HAVE.
 ET. TV.
 TEPTIA. ANTONIA.
 CARM.

Cornelio se optimè servaturum arcana pollicetur.

SI quidquam tacito commissum est fide ab amico,
Cujus sit penitus nota fides animi:
Meque esse invenies illorum jure sacratum,
Corneli, & factum me esse puta Harpocratem.

CARMEN C.

Ad Silonem, lenoniam artem superbè exercentem.

AUc sodes mihi redde decem sestertia, Silo,
Deinde esto quamvis sævus, & indomitus:
Aut, si te nummi delectant, desine quæso
Leno esse, atque idem sævus, & indomitus.

CARMEN CI.

Purgat se cuidam, quòd amica non maledixerit.

CRedis, me potuisse meæ maledicere vitæ,
Ambobus mihi quæ carior est oculis?
Non potui, nec, si possem, tam perditè amarem,
Sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. XCIX. v. 4. *Harpocratem*] minimè decet superbo esse, & potius divitibus obsecundare; ut votii colebant, vide opus eruditissimum Gisleberti Cuperi.

CARM. CI. v. 4. *omnia monstra facis*] Monstra dicuntur scriptoribus priscis nefariæ Ubidines. Huc

par-

C A R M E N CII.

*In Mamurræ, ad scribendos versus animum
appellamentum.*

MEntula conatur Pimplæum scandere montem:
Musæ furcillis præcipitem ejiciunt.

C A R M E N CIII.

De puero, & præcone.

Cum puero bellos præconem qui videt esse,
Quid credat, nisi se vendere discupere?

CAR-

O B S E R V A T I O N E S.

pertinet locus insignis Juvenalis
Sat. 2 ubi de quodam pæthico so-
lenni ritu nubente:

*Quadringenta dedis Gracchus se-
stertia dotem*

*Cornicini, sive hic uestro cantave-
rat ære.*

*Signasse tabule, dictum FELICI-
TER, ingens*

*Cena, sed & gremio jactis nova
nuptæ mariti.*

*O proceres, censere opus est, an aruf-
pice nobis?*

*Scilicet lioreros, majoraque MON-
STRÆ putares,*

*Si audiar vitulum, vel si hoc edores
agnum?*

CARM. CII. v. 1. *scandere*] Ma-
cus Vossius testatur, in omnibus

antiquis libris diserte scriptum esse
scindere, tucturque hanc esse ger-
manam Catulli lectionem. Sed cum

Josepho Scaligero vulgatam pla-
cuisset videam, qui & ipse plures
Codices manu exaratos inspexerat,
eam retinere satius duxi, cum &
sententia planior fiat.

v. 2. *furcillis*] Proverbium sapir.

Cicero ad Atticum Epist. 2. l. 16.

quemadmodum legunt Lambinus

& Bosius: *Sed quoniam FURCILLÆ*

extrudimur, Brundisium cogiso. Ho-

ratius Epist. 10. l. 1. ad Fuscum. A-
ristium: *Naturam expellas FURCÆ*

lices, usque recurrit.

CARM. CIII. v. 2. *vendere di-
scupere*] Nam in auctionibus præ-
cone utebantur.

CARM.

Alloquitur Lesbiam postliminio ad se redeuntem.

SI quidquam cupidoque, optantique obtigit
umquam

Insperanti, hoc est gratum animo propriè:
Quare hoc est gratum, nobis quoque carius auro,
Quod te restituis, Lesbia, mihi cupido.

Restituis cupido, atque insperanti ipsa refert te
Nobis. & lucem candidiore notâ!

Quis me uno vivit felicior, aut magis est me
Optandus vitâ? dicere quis poterit?

CARMEN CV.

In Cominium maledicum, & improbum senem.

SI, Comini, populi arbitrio tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat:

Non equidē dubito, quin primū inimica bonorū
Lingua exsecta avido sit data vulturio:

Effossos oculos voret atro gutture corvus,
Intestina canes, cætera membra lupi.

CAR-

OBSERVATIONES.

CARM. CIV. v. 7. *aut magis est me optandus vitâ*] Si absolutissimam felicitatem aliquis petat, nullam certē præter hanc meam sibi eligere debeat. Contra Propertius Eleg 13. l. 2.

Durius in terris nihil est quod vivas amante,
Nec (modò si sapias) quod minis esse velis.

CARM. CV. v. 5. *Effossos oculos voret*] Plinius non ineptam rationem

C A R M E N C V I.

*Petit à superis , ut lepidum Lesbia promissum
ratum habeant .*

Jucundum , mea vita , mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos , perpetuumque fore.
Dii magni , facite , ut verè promittere possit :
Atque id sincerè dicat , & ex animo ;
Ut liceat nobis totâ perducere vitâ
Alternum hoc sanctæ foedus amicitiae .

C A R M E N C V I I.

*Ad Aufilenam : ut vel pretium recuset , vel accepto
noctem largiatur .*

Aufilena , bonæ semper laudantur amicæ .
Accipiunt pretium , quæ facere instituunt .
Tu quodd promisti mihi , quodd mentita inimica es ,
Quodd nec das , nec fers : sæpe facis facinus .
Aut facere ingenuæ est , aut nō promissæ pudicæ ,
Aufilena , fuit . Sed data corripere

Frau-

O B S E R V A T I O N E S .

nem videtur asserre , cur volucres
carnivoræ potissimum oculos in-
vadant l. 11. c. 37 . *Ea causa est , in-*
quit , ut pleræque alitum è manibus
hominum oculos potissimum appetant ,
quodd effigiem suam in iis cornentes ,
velut ad cognata desideria sua ven-
dunt .

CARM. CVI. v. 6 *Alternum*]
Mutuum , reciprocum . Quidam le-
gunt *Æternum* .

CARM. CVII. v. 4. *nec fers*]
Nec reddis , quæ accepisti noctis
nomine .

M

CARM.

Fraudando, efficitur plusquam meretricis avaræ,
Quæ sese toto corpore prostituit.

CARMEN CVIII.

In Aufilenam incestam.

Aufilena, viro contentas vivere solo
Nuptarum laus è laudibus eximiis.
Sed cuivis quamvis potius succumbere fas est,
Quàm matrem fratres efficere ex patruo.

CARMEN CIX.

Nasoni homini sui pleno impudicitiam objicit.

Multus homo est, Naso (nam tecum multus
homo es) qui
Descendit? Naso, multus es, & pathicus.
CAR.

OBSERVATIONES.

CARM. CVIII. v. 2. *laus è laudibus eximiis*] Ocyus enim extorquebis à plenisque matronarum, ut oculo uno contentæ sint, ut falsè Juvenalis 6. Sat.

v. 4. *fratres*] *Patruales*, inquit Muretus. rectè. Confirmo ex Ovidio, qui epist. Hermiones:

Quid, quod avus nobis idem Pelopæus Atreus?

Et, si non esses vir mihi, FRATER eras?

At Hermione Orestis germana so-

ror non fuit: cum altera Menelai & Helenæ filia, alter Agamemnonis & Clytæmnestræ filius feratur. Menelaum tamen Agamemnonis fratrem, & Helenam Clytæmnestræ sororem historiarum tradunt.

CARM. CIX. v. 1. *Multus homo*] *ignominiosus*. Propriè verò loquendo multus homo est, qui variis muneribus fungitur, qualem describit Petronius Trimalcionis uxorem Fortunatam: *Trimalcionis*, inquit, *est*. Nec abie-

CARMEN CX.

Ad Cinna, de frequentia mæchorum.

Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant
Mœchi. illi ah tacto Consule nunc iterum

Man-

OBSERVATIONES.

abit Sidonius Apollinaris carm. 7.
— *tunc Respublica nostra.*

Tota Camillus eras —

Quibus Ovidium adjungo Epist.
Medæ:

*Deseror (amissis regno, patriaque,
domoque)*

Conjuge, qui nobis Omnia solus erat.

Albinovanus de Druso:

*MULTI in te amissi: nec tu, eos
turba bonarum,*

Omnis cui virtus contigit, unus eras.

Ibid. secum] Tibi ipsi privato ju-
dicio vir egregius videris. Supra
carm. 22.

*Tam gaudet in se, tamque se ipse
miratur.*

v. 2. *Descendis*] Inclinator ad pa-
tiendum stuprum.

Ibid. *mutus es, & pashicus*] Cum
tot egregie partes impleas, etiam
cinædi personam scitissime agis.

CARM. CX. v. 1. *Consule Pom-
peio primum*] Anno ab U. C. D C
LXXXIV. P. Virgillii natalibus cla-
ro, quo Cn. Pompeius Magnus col-
legam habuit in primo Consulatu
M. Licinium Crassum Divitem.

Ibid. *solebant*] Subaudi *matrona-*

rum pudicitiam sollicitare, vel certe
quippiam simile.

v. 2. *tacto Consule. nunc iterum*]

Videlicet Anno ab U. C. DCXCIX.

cum eodem Crasso. Eos igitur nu-

gari necesse est, qui Catullum an-

nos natum triginta decessisse scri-

bunt: hoc enim Epigramma, jux-

ta illorum supputationem, à poe-

tâ nostrâ biennio post mortem

conscripsum fuisset. Quod monuit

olim Obertus Gifanius vir doctissi-

mus in prolegomenis ad Lucre-

tium. At Isaacus Vossius nodum

aliâ ratione conatur expedire: Bene

se habet, inquit, *scriptura optimi*

exemplaris:

Consule Pompeio primum duo, Cin-

na, solebant.

Cæcilio tacto Consule nunc iterum

Manferunt duo —

Pompeius primum Consul anno Urbis

DCLXXXIV. una cum Licinio Cras-

so. Sequens verò annus Consules ha-

buit Cæcilium Metellum Creticum, &

Q. Hortensium. Clarum itaque, quid

velis Catullus. Pessimum exemplar

fuit illud meo iudicio, quod tam

absurdam lectionem continebat.

Manferunt duo : sed creverunt millia in unum
Singula. *FECUNDUM semen adulterio.*

CARMEN CXI.

Ad Mamurræ sumptuosum, de saltu Formiano.

FORMIANUS saltus non falsò, Mentula, dives
Fertur : qui quot res in se habet egregias !
Aucupia omne genus, pisces, prata, arva, ferasque.
Nequidquam. fructus sumptibus exsuperas.
Quare concedo sit dives, dum omnia desint. &
Saltum laudemus, dum tamen ipse egeas.

CARMEN CXII.

In eundem, divitias vitis aquantem.

MENTULA habet iusta triginta jugera prati,
Quadraginta arvi. cætera sunt maria.

Cur.

OBSERVATIONES.

Quid enim facias *τὸ primum*, & *τὸ*. Consulatum.

iterum ? quæ certe nemo inficias v. 4. *secundum semen adulterio*]
iverit ad unum eundemque Con- Malæ filicis more vitia uberrimè
sulem pertinere. Vide supra ob- germinant.

servationes nostras ad Carm. 52. ubi CARM. CXI. v. 4. *fructus*] Hinc
de Catulli ætate nonnulla diximus. *agros fructuarios* legimus in episto-
la Cælii ad Ciceronem.

v. 3. *creverunt millia in unum* CARM. CXII. v. 2. *cætera sunt*
sing.] Id est, singulis mœchis prio- *maria*] Piscinæ ingentes. Refert
ribus singula millia recentiorum Svetonius, Neroni fuisse *stagnum*.
acceserunt, quindecim annorum *MARIS instar, circumseptum adi-*
spatio: tot enim numerantur à pri- *ficiis ad urbium speciem.*
mo ad secundum Pompeii Magni

Cur non divitiis Crœsum superare potis sit;
 Uno qui in saltu totmoda possideat?
 Prata, arva, ingentes silvas, saltusque, paludesq;
 Usque ad Hyperboreos, & mare ad Oceanum.
 Omnia magna hæc sunt: tamen ipse est maxi-
 mu' lustro,
 Non homo, sed verè mentula magna, minax.

C A R M E N CXIII.

Gellio, ineptis versiculis in ipsum debaccanti, Diras
 acerrimas minitatur.

Sæpe tibi studioso animo venanda requirens
 Carmina uti possem mittere Battiadæ,
 Queis

O B S E R V A T I O N E S.

v. 4. totmoda] Omnigenas delicias. Ita legit Scaliger.

v. 6. Usque ad Hyperboreos.] Auctoris poetica.

v. 8. Non homo, sed verè mentula magna] Petronius de quodam bene muroniatò: Habebat enim ingluviem pondus tam grande, ut ipsum HOMINEM laciniam fascini crederet. Cui concinit Arnobius l. 6. prope finem: Genitalibus propriis inferior Priapus. Juvenalis pariter ad gustum Catulli, obesum Senatorem ventrem appellavit Sat. 4.

Montani quoque venser adest, ab domine tardus.

Ibid. minax.] Auctor liberi carminis:

Falce MINAX, & parte tui majore Priape.

Columella de cultu hortorū v. 13.

— numen venerare Ithyphalli

Terribilis membri, medio qui semper in horto

Inguinibus pueri, prædoni falce MINATUR.

CARM. CXIII. v. 1. studioso animo venanda] Obscuræ doctrinæ, atque eruditionis plena, & ad quæ intelligenda sagacissimo ingenio sit opus. Hæc translatione utitur Cicero l. 5. de Finibus n. 54. Maxima autem sunt, primum, ut mihi quidem videtur, & iis quorum nunc in ratione versamur, consideratio, co-

163 CATULLI LIBER.

Queis te lenirem nobis, neu conarere
Telis infesto mi icere musca caput:
Hunc video mihi nunc frustra sumptum esse la-
borem,

Gelli, nec nostras hinc valuisse preces.
Contra nos tela ista tua evitamus amictu,
At fixus nostris tu dabi' supplicium.

OBSERVATIONES.

gnitioque rerum celestium, & earum, quas à natura occultatas, & latentes indagare ratio potest.

v. 4. *musca*] Impudentis & modesti hominis Microglypticum musca fuit apud Ægyptios, quemadmodum tradunt Horus, & Joannes Picinius.

v. 7. *evitamus amictu*] Velut Indici elephanti. Lucanus l. 6. versu 207.

Genitus densis Elephas oppressus ab armis

Omne repercutsum squalentis missile tergo

Frangis, & haerentes mota cunctis discutis hastas.

Viscera tua latens penitus, citraque cingrem

Confixa stans TELA sera —

Hæbetudinem telorum Gellii subsonat, cum etiam lacerti debilitatem. Dum hæc lego, videor cernere Triamum adversus Pyrrhum languide insurgentem, quem divinus Maro ita nobis ob oculos ponit 2. Æneid. versu 544.

Sic factus senior TELUMque imbel-
le sine ictu

Coniecit, rauce quod protinus ære repulsum,

Et summo clypei nequidquam umbone pependit.

v. 8. *tu dabi' supplicium*] Terentius Eunuchio Act. 1. sc. 1.

Es te ultro accusabis, & DABIS ultro SUPPLICIUM.

F I N I S.

ALBII TIBULLI
EQUITIS ROMANI
LIBRI EV.

LIBRARY OF THE
COMMONS
IN
PARLIAMENT

ALBII TIBULLI

EQUITIS ROMANI ELEGIARUM

LIBER I

ELEGIA I

*Sit se rure dum vixerit perpetuo futurum, & opum
cupidine possidit in amariis Delia sua-
riter moriturum.*

Divitiis alius fulvo sibi congerat auro,
Et teneat culti jugera multa soli:
Quem labor assiduus vicino terreat hoste,
Marta cui somnos classica pulsa fugent.

Me

OBSERVATIONES.

ELEG. I. v. 2. *jugera multae*] Op- R. R. c. ro. Eius verba sunt: *Ver-*
sum observavit Achilles Statius, *sum dicunt, centum pedes quoque cer-*
hanc lectionem idem praeferebant, *nium quadratum. JUGERUM, quod*
vulgare magis, quod antiqui scri- *quadratus duas alas habeat. Alus*
ptos ita se locuti sunt, cum in- *quadratus, qui & latus est pedes cen-*
cidisset mentio *jugentum*. Adde- *tum viginti, & longus totidem, is*
ego, certum fuisse *jugeri* magnitu- *medius, et minus Latinè appellatur.*
dinem, ut liquet ex Varone l. 1. de En latitudo *jugeri* fuit pedum CC.

XL

Me mea paupertas vitæ traducat inerti, 5
 Dum meus exiguo luceat igne focus:
 Nec spes destituat, sed frugum semper acervos
 Præbeat, & pleno pingua musta lacu.
 Ipse feram teneras maturo tempore vites
 Rusticus, & facili grandia poma manu. 10
 Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
 Aut stimulo tardos increpuisse boves:
 Non agnamve sinu pigeat, fetumve capellæ
 Desertum oblitâ matre referre domum.
 Hic ego pastoremque meû lustrare quotannis, 15
 Et placidam soleo spargere lacte Palem;
 Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,
 Seu vêtus in trivio florea ferta lapis.
 Et quodcumque mihi pomû novus educat annus,
 Libatum agricolæ ponitur ante Deo. 20

Plas

OBSERVATIONES.

XL, & longitudo toridem: igitur omnia æqualia, nec aliud parvum, aliud magnû. Qui tritam sectionem, sicutur, injuriam Tibullo faciunt, eumque postulant aut in scitiæ in agriculturâ, aut otiosi epirberi: quod utrumque abest à frugali patrefamilias, & summissimo poeta, qualem ex eius operibus ipsum fuisse cognoscimus.

Mal. O. grandia poma. Solem agricolæ præstantissimâ quæque ad factionem sceligere, ne rerum species in deterius mutantur. Virgil. ecl. 5.

GRANDIA sept. quibus stando-
 vimus bardea sulcis.

& rationem subdit in Georgicis:

Vidi, lecta diu, & multis spectata
 labore,

Degenerare tamen, ni vis humana:
 quinquennis.

Maxima quæque, Marto legeres.

Idemque præcipit Columella ru-

Rico suo l. 2. c. 19. Optimam quanti-

que spicam legere oportet, separatim-

que et ea semina reponere.

V. 15. pastoremque meum lustrare.]

Non est, cur se torquant viri erue-

dici.

Flava Ceres, tibi sit nostro de ture corona
 Spicem, quæ templi pendeat ante fores.
 Pomosque ruber custos ponatur in hortis,
 Terreat ut savâ falce Priapus aves.
 Vos quoque felices quondam, nunc pauperis
 horti

Custodes, fertis munera vestra, Lares.
 Tunc vitula innumeros lustrabat cæsa juvencos:
 Nunc agna exigui est hostia magna soli.
 Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes
 Clamet: iocundæ, & bona vina date. 30
 Aditis Divi, nec vos è paupere mensâ
 Dona, nec è porris spernite fœtilibus.
 Fœtilia antiquus primum sibi fecit agrestis
 Pocula, de facili composuitque lyto.
 At vos exiguo pecori furesque, lupique 35
 Partis: de magno est præda perenda gregæ.
 Non ego divitias patrum, fructusque requiro,
 Quos tulit antiquo condita messis avo.

Par-

OBSERVATIONES.

dicti quærentes, quid sit *histrare pæ-*
stem: nec ad Panæ confugiendum
 censo, ut ipse nodum extricet. Ti-
 bullus sibi met cereum lucet, cum
 ait Eleg. 1. l. 2. *purgamus agras, pur-*
gamus agrestes. Clarius tamen M.
 Caro c. 141. huiusmodi solenne sa-
 crum describens: *Mars pater, in-*
quit, ne precor, quasque, nisi sis
volens propisus mihi, domo, fa-

milieque nostræ, quibus rei ergo
agrum, terram, fundumque meum
suæque familia circumagi iussi. &
 post aliqua *PASTORES*, pecuæque
salva servassis, domusque bonam sê-
tem, valentiamque mihi, domui,
familieque nostræ.

V. 36. *de magno est præda perenda*
grege] Simile monitum Priapi apud
 Catullum c. 19.

Quare

Parva seges satis est: satis est requiescere lecto,
 Si licet, & solito membra levare toro. 40
 Quàm juvat immites ventos audire cubantem;
 Et dominam tenero continuïsse sinu:
 Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
 Securum somnos imbre juvante sequi!
 Hoc mihi contingat; sit dives jure, furorem 45
 Qui maris, & tristes ferre potest pluvias.
 Jam modò non possum contentus vivere parvo,
 Nec semper longæ deditus esse viæ:
 Sed Cànis æstivos ortus vitare sub umbrâ
 Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ. 50
 O quantum est auri pereat, potiusque smaragdi,
 Quàm flectat ob nostras ulla puella vias!
 Te bellare decet terrâ, Messala, marique,
 Ut domus hostiles præferat exuvias.
 Me retinent vinctum formosæ vincla puellæ, 55
 Et sedeo duras janitor ante fores.
 Non ego laudari cupio, mea Delia: tecum
 Dum-

OBSERVATIONES.

*Quare hinc, o pueri, malas ab-
sistete rapinas.*

*Vicinus prope dives est, neglegensque
Priapus.*

*Indè sumite, semita hæc deinde vos
feret ipsa.*

v. 40. membra levare toro] Iure-
ligo torum discubitorium; membra
verò levare, est corpus fessum cibo
nutrire: cuticulam curare.

v. 45. sit dives jure] Imitatus est
Propertius Eleg. 3. l. 3.

*Præda sit hæc illis, quorum mercede
re labores.*

& pari sarcasmo Juvenalis in eum,
qui laterum officio vetulæ testa-
mentum captabat:

*Accipias sanè mercedem sangui-
nis* —

Dummodò sim, quæso segnis, inersque vocer :
 Ipse boves, mea, sim tecum modò, Delia, possim
 Jungere, & in solo pascere monte pecus. 60
 Et, te dum teneris liceat retinere lacertis,

Mollis & incultâ fit mihi somnus humo.

Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo

Prodest, cum fletu nox vigilanda venit?

Nâ nequetia phloxæ, nec stragula picta soporê, 65

Nec sonitus placidæ ducere possit aquæ.

Ferreus ille fuit, qui, te cum possit habere,

Maluerit prædas stultus, & arma sequi:

Ille licet Cilicum victas agat ante catervas,

Ponat & in capto Martia castra solo: 70

Totus & argento contextus, totus & auro

Insideat celeri conspiciendus equo.

Te spectem, suprema mihi cum venerit hora:

Te teneam moriens deficiente manu!

Flebis & arfuro positum me, Delia, lecto, 75

Tristibus & lacrymis oscula mista dabis.

Flebis; non tua sunt duro præcordia ferro

Vincta, nec in tenero stat tibi corde filex.

Illo non juvenis poterit de funere quisquam

Lumina, non virgo, sicca referre domum. 80

Tu manes ne læde meos, sed parce solutis

Cri-

OBSERVATIONES.

v. 81. *manes ne læde meos*] Qui, injurii esse credebantur. Quomodo-
 kustu immoderato defunctorum sa- | brem Cornelia apud Propertium
 ta prosequabantur, eorum umbris, ita maritum stentem increpat:

Desi-

Crinibus, & teneris, Delia, parce genis.
 Interea, dum fata sinunt, jungamus amores;
 Jam veniet tenebris mors adoperta caput;
 Jam subrepet iners ætas, nec amare decebit, 85
 Dicere nec cano blanditias capite.
 Nunc levis est tractanda Venus, dū frāgere postes
 Non pudet, & rixas inseruisse juvat.
 Hic ego dux, milesque bonus, vos signa, tubæque
 Ite

OBSERVATIONES.

*Desine, Paulo, meum lacrymis
 urgeri sepulcrum.*

& defunctus juvenis apud Lucianum libello de Luctu sic paternis querelis respondet: ὦ καπὸδαμον ἄθροπε, τί κίεχεγας; τί δὲ μοι κίεχεγας πρᾶγματι; πάντων τι μοῖρῳ τῷ κούλῳ, & τὸ πρίστωρον ἔξελπιωλῆς ἑμῶν ἀλοκαλῆς & δυσμορῶν, πολὺν βελτίω, & μακροτέρω γεγενῆσθαι. Infelix homo, quid clamas? quid mihi malestus es? Desine vellicare comam, ac vultus etiam cunctum lacerare. cur mihi convictum facis, ac miserum appellas & infortunatum, qui jam sit te multo melior, tum etiam felicitior? Omitto reliqua, sunt enim plura in hanc sententiam. Puto autem id opinatos esse veteres, quod mors malorum omnium finem afferret, humanasque animas ab ergastulis corporum liberatas vel in purissimum ætherem, vel ad Elysios mitteret: ideoque bonorum obitum deplorare summæ

stultitiæ tribuebant. Creusa Virgiliana nostræ sententiæ subscribitur.

— *lacrymas dilectæ pelle Crense.*

Non ego Myrmidonum sedes, Dolopumque superbas

Aspiciam: aut Graiis servitum matribus ibo.

Cui concinit Seneca Tragicus Troadis Choro 1.

Alio lacrymas flestite vestras:

Non est Priami miserranda mei

Mors, Iliades. **FELIX PRIAMUS:**

Dicite cuncta; liber manes.

Palit ad imos: nec ferec unquam

Vincta Grajum cervice jugum &c.

Cicero in somnio Scipionis ex Academicorum sententiā: Imò vero, inquit, hi vivunt, qui ex corporum vinculis, tamquam è carcere, evolverunt. Vestra verò, qua dicitur vita, mors est. ad quem locum vide commentariorum Macrobij l. 1. c. 10. His adde, si vocat, Senecam in Consolatione ad Marciam, ubi multa cognitu dignissima invenies.

Ite procul ; cupidis vulnera ferte viris : 90
 Ferte & opes. ego composito securus acervo
 Despiciam dites , despiciamque famem.

ELEGIA II.

*Queritur januam puella sua sibi clausam esse : deinde
 variis deliamentis puellam ipsam ad se venire
 conatur .*

ADde merū, vinoque graves compesce dolores,
 Occupet ut fessi lumina victa sopor.
 Neu quisquam multo perfusum tempora Batcho
 Exciret , infelix dum requiescit amor ;
 Nam posita est nostræ custodia sæva puellæ , 5
 Clauditur & durâ janua firma serâ.
 Janua difficilis domini , te verberet imber ,
 Te Jovis imperio fulmina missa petant .
 Janua jam pateas uni mihi victa querelis ,
 Neu furtim verso cardine aperta sones : 10
 Et,

OBSERVATIONES.

V. 92. *Despiciam dites*] Hoc dicit :
 non timebo paupertatis mala , nec
 divitiarum incommodis obnoxius
 ero. Unicus interpres Horatius Ode
 10. l. 2. ad Licinium :

Auram quisquis mediocritatem

Diligit, tanto caret obsolet

Sordibus necti, caret invidenda
Sobrius aula.

ELEG. II. v. 1. *vinoque graves*

compesce dolores] Anacreon idem ju
 se fateretur experiri :

Ὅστι οὐ βαρυὶ καὶ σιναλδῇ.

Εὐδυσσεὺς αὖ μεσσημαί.

Ut me subis Lyæus,

Tunc cura dormis omnis.

V. 3. *posita est custodia*] Custodes,
 veluti gravissimum onus , procaci-
 bus puellis dicti sunt imponi. Ovi-
 dius Amorum 3. Eleg. 4.

Dis-

Et, mala si qua tibi dixit dementia nostra,
 Ignoscas. capiti sint precor illa meo.
 Te meminisse decet, quæ plurima voce peregi
 Supplice, cum postî floreâ ferta darem.
 Tu quoque ne timidè custodes Delia falle, 15
 Audendum est: *FORTES adjuvat ipsa Venus.*
 Illa favet, seu quis juvenis nova limina tentat,
 Seu referat fixo dente puella fores.
 Illa docet furtim molli decedere lecto,
 Illa pedem nullo ponere posse sono. 20
 Illa viro coràm nutus conferre loquaces,
 Blandaue compositis abdere verba notis.
 Nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
 Nec vetat obscurâ surgere nocte timor;

Nec

OBSERVATIONES.

Dure vir, IMPOSITO teneræ CUSTODE PUELLÆ.

& simplicius Propertius Eleg. 4. l. 2.

Quos igitur tibi CUSTODES, quæ limina PONAM?

V. 19. *furtim molli decedere lecto*

Clanculum, stertente marito, è toro conjugali surgere, atque ad mœchum prorepere. Quod facere consuevit impudentissima Messalina Claudii principis uxor, teste Iuvenali 6. Sat.

— dormire virum cum senseras uxorem,

Ansa Palatino tegetem præferre cubili,

Sumere nocturnos meretrix Augusta cunculos,

Linguebas —

V. 24. *nec vetas obscura*] Post hunc

versiculum in vulgatis editionibus sequitur ineptissimum Distichon, quod felici manu sustulit Jos. Scaliger, ne purissimum Tibulli sacrarium coinquinaret. Id est huiusmodi:

En ego cum tenebris tota vagor anxius urbe,

Securum in tenebris me facis ipsa Venus.

Quicumque tandem ille fuit, qui Romano poetæ barbarum appinxit emblemata, sibi certè non constat, cum unum & eundem hominem *anxium*, & *securum* simul descri-

cri-

Nec finit occurrat quisquam, qui corpora ferro 25
 Vulneret, aut raptâ præmia veste petat.
QUISQUIS amore tenetur, leas transque socrum
Qualibet: insidias non timuisse decet.
 Non mihi pigra nocent hibernæ frigora noctis,
 Non mihi, cum multâ decidit imber aquâ. 30
 Non labor hic lædit, referet modò Delm postes,
 Et vocer ad digitum me taciturna sonum.
 Parcite luminibus, seu vir, seu femina fias
 Obvia: *CELARI vult sua furta Venus.*
 Neu strepitu terrete pedil, neu quarite nomē, 35
 Neu prope fulgenti lumina ferte face.
 Siquis & imprudens aspexerit, occulat ille,
 Perque Deos omnes se meminisse neget.
 Nam fuerit quicumque loquax, is sanguine narâ,
 Is Venerem è rapido sentiet esse mari. 40
 Nec tamen hūc credet conjux tuus, ut mihi verax
 Pollicita est magico saga ministerio.
 Hanc ego de cælo ducentem sidera vidi:
 Fluminis hæc rapidi carmine verrit iter.
 Hæc cætu finditque solum, manesque sepulcris 45

Eli-

OBSERVATIONES.

cribat: quæ duæ naturæ contrariæ
 si conjungere velis, *nihiloplus agas,*
quàm si des operam, ut cum ratione
insanias.

v. 32. *voces ad digitum sonum*] Ne
 sentiat maritus insidias sibi parari.
 Collisio digitorum lautis in usu fuit

etiam ad cecidos vernas, ut co-
 gnoscimus ex Petronio cap. 27. Sat.
Cum has miraremur lautissias, Tri-
malcio lautissimus homo DIGITOS
concrepuit: ad quod signum matellam
spado ludens suppulsit. Vide Mar-
 tianem Epig. 62. l. 3. Epig. 119. l. 14.

Elicit, & tepido devocat p̄ssa rogo.
 Jam ciet infernas magico fridore cæternas:
 Jam jubet asperfas lacte referre pedem.
 Cum libet, hæc tristi depellit nubila calori
 Cum libet, æstivo convocat orbe nives. 50
 Sola tenere malas Medæ dicitur herbas:
 Sola feros Hecates perdomuisse canos.
 Hæc mihi composuit cantus, quæis fallere posses,
 Ter cano, ter dictis despue carminibus.
 Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam: 55
 Non tibi, si in molli viderit ipso toro.
 Tu tamen abstineas aliis, nam cætera cernet
 Omnia: de me uno sentiet esse nihil.
 Quid egodam? nempe hæc eadem se dixit amores
 Caribus, aut herbis solvere posse meos. 60
 Ex me lastravit rædis, & nocte serenâ
 Concidit ad magicos hostia pulsa Deos.
 Non ego totus abeisset amor, sed mutus esset,
 Orabam: nec te posse carere velim.

Videntur aliqua desiderari.

ELE.

OBSERVATIONES.

v. 64. *posse carere*] Invenio Mar-
 tianalem citat. hac locutione familia-
 riter usum. Ex pluribus duo loca
 profero. Epig. 53. l. 3.
*Tota te POTERAM, Chloë, CA-
 RERE.*

Epig. 57. l. 11.

*O quam magnus homo es, qui fece-
 rubentis aceti,
 Et stipula, & nigro pane CAR-
 RE POTES!*

ELEG.

ELEG. III.

*Adversâ valitudine proci, à parente detentus, longam
 itineris damnavit, sequi mori ad Elissios mori
 obitâ migraturum sperat.*

I Bitis Egeas sine me, Messala, per undas,
 O utinam memores ipse, cohorsque mei.
 Me tenet ignotis agrum Phœacia terris:

Abstineas avidas mors precor atra manus;
 Abstineas mors atra precor; non hic mihi mater, s

Quæ legat in montos ossa perusta sinus:
 Non soror, Assyrios cinerum quæ dedat odores,

Et fleat effusis ante sepulcra comis:
 Delia non usquam, quæ me quàm mitteret urbe

Dicitur ante omnes consuluisse Deos.
 Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi

Rettulit è triviis omina certa puer.
 Cuncta dabant reditus, tam è deterrita numquam,

Quin fieret, nostras respiceretque vias.
 Ipse ego solator, cum jam mandata dedissem, 15

Quærebam tardas anxius usque moras.

Aut

OBSERVATIONES.

ELEG. III. v. 10. *consuluisse*] Vi- Eleg. 3. l. 1. Tristium:
 de quæ observantur ad Eleg. 3. l. 4. *Sæpe vale dicto rursus: sunt multum*
 Propertii, versu 17. *locum;*
 v. 13. *mandata dedissem*] Idem *Et quasi discedens. oscula summa:*
 sibi usquevenisse, cum Rontâ iussu *dedit.*
 principis discederet, scribit Ovidius *Sæpe eadem MANDAT DEDIT*
 me.

N. 2.

Aut ego sum causatus aves, aut omina dira
Saturni sacrâ me tenuisse die.

O quonies ingressus iter mihi tristia dixi
Offensum in portâ signa dedisse pedem.

196] Tibullus

Au-

OBSERVATIONES.

maque ipse fessellâ
Respicens oculis pignora cara meâ.
v. 18. Saturni sacrâ] Romani su-
perbia pignora in urbem
recepérant, sed potissimum Judæo-
rum religionem observabant, cuius
rei auctor idemque Horatius Sat.
9. l. 1. ubi cum Fulco Aristio con-
fabulatur:

Certe nescio quid feceris velle illi.

Abbas mecum Memini bene,
sed melior

Tempore dicam, totidie fessellâ
Sabbata vin' tu

Curtis Judæis oppedere? Nolla mi-
hi, inquam,

Religio est. At mi (sum paulo
infirmior, unus

Mulebrum.) ignoscas: alias lo-
quar

Nec prætermittendus Persius, qui
Sat. 15. versu 184.

Labra moves tacitus, recubisque
Sabbata palles

Sed omnium disertissime Aquinas
poëta Sat. 14. v. 97.

Quidam fortis metuentem Sabbata
patrem,

Nil præter nubes, & cali numen
adorant.

Nec distare putant humana carnem
Sullam,

Qua pater abstinnis; mox & præ-
putia ponunt;

Romanas autem soliti contemne-
re leges,

Sadæcum ediscunt, & servant, &
memunt ius,

Tradidit arcano quodcumque volu-
mine Moseæ.

Nec monstrare vias eadem nisi sa-
cra colunt:

Quasitum ad fontem solos deduce-
re verpos.

Sed pater in causa est, cui septima-
que fuit lux.

Ignava, & partem vite non attri-
git ullam.

Idcirco minus placent, qui hunc
Tibulli versiculum explicant de Sa-
turnalibus, cum præcipue Ovidius

à me steter, qui Remed. amoris ju-
venes ad longa itinera ineunda his

verbis hortatur:

Nec pluvias vites, nec te peregrina-
morantur

Sabbata: nec damnis Allia no-
ta suis.

Omnino igitur fuit, plenum-
que alæ, Saturni die, seu Sabbata

vix se committere. Nescio an lit-
teræ

Audeat invito ne quis discedere Amore,
 Aut sciat egressum se prohibente Deo.
 Quid tua nunc Isistibi, Delia? quid mihi profunt
 Illa tuâ toties ara repulsa manu?
 Quidve, piè dum sacra colis, pureque lavari
 Te (memini) & puro secubuisse toro?
 Nunc, Dea, nunc succurre mihi; nam posse mederi
 Picta docet templis multa tabella tuis.
 Et mea votivas persolvens Delia noctes
 Ante sacras lino tecta fores sedeat:
 Bisque die resoluta comas tibi dicere laudes
 Insignis turbâ debeat in Phariâ.
 At mihi contingat patrios celebrare penates,
 Reddereque antiquo menstrua thura Lari.
 Quàm bene Saturno vivebât rege, priusquàm
 Tellus in longas est patefacta vias!
 Nondum cæruleas pinus contempserat undas,
 Effusum ventis præbueratque sinum:

Nec

OBSERVATIONES.

terre insistendo, huc pertinenti-
 la CHRISTI apud Mattheum c. 24.

*Orate autem ut non fiat super vos
 frigus in hieme, vel Sabbatum.*

Y. 28. *Picta docet templis* [Leptis
 cit. Juvénalis 12. Sat. ubi de nau-
 fragiis passis:

— *Pars dira quidam, sed cogni-
 ta multis,*

Et quam miris usantur fana

TABELLA

Plurimum: PICTORES quæ nescio
 ab ISTIS pefecit

Y. 29. *Legunt non angli-
 ni, sed perperant.* [Infra Eleg. 7.

*ET inhiat sine thure legens, laudane
 nec ullam*

Passim; quis oculos, apparet illa

Y. 31. *Bisque die resoluta comas ti-
 bi dicere laudes* [Hoc non tantum

in sacris Isis ritè servatum fuit;

-N 3

sed

Nec vagus ignotis repereus compendia terris
 Praeferat externa navita mætec ratem. 40
 Illo non validus subiat iuga tempore taurus,
 Non domito fraudis ore momordit equus.
 Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris,
 Qui regeret certis finibus arva, lapis.
 Ipsa mella dabant quercus, ulcroque ferebant. 45
 Obvia securis ubera lactis oves.
 Non acies, non ira fuit, non bella: nec effes
 Immiti sævus duxerat arte faber.
 Nunc Jove sub domino caedes, & vulnera semper:
 Nunc mare, nunc leti mille repente viæ. 50
 Parce Pater, timidum non me peritura terrent;
 Non dicta in sanctos impia verba Deos.
 Quod si fatales jam nunc explevimus annos,
 Fac lapis inscriptis stet superbo sa florib.
 HEC. IACET. INUITO CONSUMPTVS. MORTE. TIBVLLVS
 MESSALAN. TERRA. DIVM. SEQVITVRQVE. MANDV.
 Sed

OBSERVATIONES.

sed etiam in Veneris. Horatius, temporum consuetudinem secuti,
 Odo 1. l. 3. ad Cytheream. *illuc BIS pueri DUE*
Nam cum pueris virginibus mui
LUDANTES
 Simile quiddam de Christianis in Versen A. G. 2. ubi Siciliam com-
 narrat Plinius Traiano Epist. 97. *Quod effone solis, stato die an-*
 te lucem convenire: carmenque Chri-
 sti: quæ deo, DICERE, secum in-
 volem. Et sancti Monachi de Sacra-
 doret nostri: piæ illam veterum
 post matutinam supplicationem
 carmen inchoant, quod LAUDES
 appellant.
 V. 39. compendia] Bæta. Ciceron.
 in Verren A. G. 2. ubi Siciliam com-
 mendat. Quos illa parum mercibus
 impediendis, cum quæstione COMPEN-
 DIOQUE dimittit, parum &c. His
 contraria dispendia.
 V. 46. ubera lactis] Hypallage, pro
 lac uberrimum.

Sed me, quod facilis teneros sum semper amori,

Ipsa Venus campos ducet in Elysios.

Hic choreæ, cantusque vigent, passimque vagantes

Dulce sonant tenui gutture carmen. *2 ves. 160*

Fert casiam non culta seges, torosque per agros

Floret odoratis terra benigna rosis.

Ac juvenum series teneris immista puellis.

Ludit, & assidue prælia miscet Amor.

Illic est cuicumque rapax mors venit amanti, *65*

Et gerit insigni myrtea festa comæ.

At scelerata jacet sedes in nocte profunda

Abdita, quam circum flumina nigra sonant:

Tisiphoneque impetra feros pro crimibus angues

Sævit, & huc illuc impia turba fugit. *70*

Tum ingerit portæ seipens: tum Cerberus ore

Stridet, & aratas excubat ante fores.

Illic Junonem tentare Ixionis ausi

Versantur celeri noxia membra rotæ.

Porrectusque novem Tityus per jugera terræ *75*

Affiduas atro viscere pascit aves.

Cautiones **OBSEVATIONES**

v. 58. *Ipsa Venus*] Hoc ait, quia vulgo Mercurius umbrarum ductor putabatur.

v. 62. *Terra benigna*] Plinius negy. Trajani: Itaque beneficio nec maligna tellus, & obsequens Nilus, Ægypto quidem sæpe, sed gloria nostra nunquam largior fluxit.

v. 67. *scelerata jacet sedes*] Virgilius Æneidos 6. materiam eandem tractans:

Nulli fas casto SCELERATUM
insistere limen.

v. 71. *serpens: tum Cerberus ore*] Melior lectio, quam præferunt aliqui Codd.

Tantalus est illic, & circumstantes sedantem
 Jam jam posuri deserit unda sitim;
 Et Danaï proles, Veneris quæ numina læso;
 In cava læthæas dolis portat aquas: solus
 Illic sitis; quicumque meos violavit amores;
 Optavi lentas, & mihi militias.
 At tu cæsta; precor, maneat, sanctique pudoris
 Affideat custos sedula semper anus;
 Hæc tibi fabellas referat, positæque nocturnæ;
 Deducat plenæ stamina longa color;
 Ac circa gravibus pensis affixa puella
 Paulatim somno fessa remittat opus:
 Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
 Sed videar calo missus adesse tibi;
 Tunc mihi, qualis eris, longos turbata capillos,
 Obvia nudato, Delia, curte pede
 Hoc precor: hunc illum nobis Aurora nitentem
 Luciferum roseis candida porret equis.

OBSERVATIONES

Tam niger in porta serpentem Cor-
 bernus ore
 Stridet

v. 32. lentas] Ut diutius, me ab-
 sente, deliciis nostris frui posset.

ELEGIA IV.

*Inducta Priapus fugitivos tradentem artes, quibus
os* *offenderet, abundè instrueretur.*

Sic umbrosa tibi contingant tecta, Priape,
Ne capiti soles, ne noceantque nives:
Quæ tua formosos cepit solertia? certè
Non tibi barba niter, non tibi culta coma est.
Nudus & hibernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æstivi tempora sicca Canis.
Sic ego: tum Bacchi respondit rustica proles
Armatus curvâ sic mihi falce Deus.
Tu, puero quodcumque tuo tentare libebit,
Cedas: *OBSEQUIO* plurima vincit Amor.
Sed ne te caprant, primò si fortè negabit,
Tædiâ: paulatim sub juga colla dabit.
LONGA dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli saxa peredit aquâ.

ANNUS in apricis maturat collibus uvas, 15
Annus agit certâ lucida signa vice.

Nec

OBSERVATIONES.

ELEG. 4. v. 1. umbrosa tibi contingant tecta] Sacellum. Auctor liberi carminis:

Eius hoc quisquis es in Dei salacis
Dicorut grave nepus sacellum.

v. 4. Non tibi barba niter] Apud eundem auctorem Priapus graphi-

cè se ipsum describit:

Parum est mihi, fixi quod hic miser scdam

Agens terra per Caniculam rimas,
Siticulosam sustinens diu aestatem:

Parum, quod imi perstruunt finus
imbre,

Es

Nec jurare time; *VENERIS* perjuria ventis
 Irrita per terras, & freta summa ferunt.
 Gratia magna Jovi: vetuit Pater ipse valere;
 Jurasset cupidè quidquid ineptus amor. 20
 Perque suas impunè sinit Dictynna sagittas.
 Affirmes, crines perque Minerva suos.
 Ah, si tardus eris, errabis. transiet ætas.
 Quàm citò non segnis it, remeatque dies!
 Quàm citò purpureos deperdit terra colores! 25
 Quàm citò formosas populus alta comas!
 Quàm jacet, infirmæ venere ubi fata senectæ,
 Qui prior Elèo est carcere missus equus!
 Vidi jam juvenem, premeret cum senior ætas,
 Moerentem stultos præteruisse dies. 30
 Crudeles Divi! serpens novus, exuit annos:
 Formæ non ullam fata dedere moram.
 Solis æterna est Phæbo, Bacchoque juventa,
 Nam decet intonsus crinis utrumque Deum.
 Neu.

O B S E R V A T I O N E S.

Et in capillos grandines cadunt no-
 stros;
 Horretque dura BARBA victa
 crysallo.
 v. 17. Nec jurare time] Catul. c. 63.
 Nil metuunt JURARE.
 v. 19. Gratia magna Jovi] Ovid.
 Eleg. 10. l. 4. Trist. GRATIA mu-
 sa tibi.
 Ibid. vetuit Pater ipse valere] Hoc
 vulgò creditum antiquis, ut libe-
 rior esset peccandi licentia. Idip-
 sum affirmat Plato philosophus
 poeta in Symposio: Ο δὲ δαιμό-
 νιος, ὡς γε λέγουσι οἱ πολλοί.
 ὅτι ἐ παύετε μὴν ἐκφυγίωμη
 ὁδὸν γεῖν, ἐκβαίνετε τὰ ἄγ-
 νον. ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΝ γὰρ ὈΡΚΟΝ,
 ἢ οὐκ ἔστιν ὅτι ἐ οἱ θεοὶ ἐ οἱ ἀν-
 ῥωποι παύονται ἐκφυγίωμη
 τῇ ἐφύγε, ὡς ἐ λέγουσιν οἱ ἀνδρες.
 Quod verò maximi momenti est plé-
 riqne.

Nec domes ire neget, quamvis via longa pareat, 33
Et Canis arenti torreat arva siti.

Quamvis prætexens picta ferrugine celum,
Venturam admittat imbrifer arcus aquam.

Vell si carulus puppi velit ire per undas,
Ipse levem remo per freta pelle natem. 40

Nec te poeniteat duros subiisse labores,
Aut operi infocatas interuisse manus.

Nec, velit insidiis alras si claudere valles,
Dum placeas, humeri retia ferre neget.

Si volet arma, levi tentabis ludere dextra: 45
Sæpe dabis nudum, vincat ut ille, latus.

Tunc tibi miris viis, raptas tunc cara licabit
Oscula, pugnabit, sed tamen apta dabit.

Rapax dabit præmâ, post offeret ipse volenti,
Postquam collo se implicuisse volet. 50

Hæc male nunc artes miseras hæc sæcula tractant!
Jam tener assuevit munera velle puer.

Jam

OBSERVATIONES

*vique tradens, solis videlicet am-
anissis pueris Dico tantum dure
Fenarum quippe RES YURANDUM
nihil valere ajunt. Itaque Jam Dii,
quoniam homines omnes amicitia licen-
tiam persequuntur, vel lute nostris in-
statum autem non est.*

*V. 23. ubi si tandem. unde.] Docet
Priapus, ut ait, inquit, quibus moni-
tis de his ludibria inquit, quæ fieri solent*

*placita labe facere possint.
V. 46. nudum.] Clypeo nudo prote-
gitur. Vide Epistolum Satiræ. l.
c. 20.*

*V. 48. pugnabit.] Detestabile ba-
lia. Orisiani. de Arte v. 647.
PUGNABIT PRIMO fortassis &
improbe, dicitur.*

*Pugnabit, videlicet sed tamen illa vo-
let.*

v. 25.

Jam tua, qui Venerem docuisti vendere prius,
 Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
 Pieridas, pueri, doctos & amate poetas:
 Aurea nec superent munera Pieridas:
 Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni sunt,
 Ex humero Pelopis non nitisset ebur.
 Quem referent Musæ, vivet, dum robora tellus,
 Dum cælum stellas, dum vehet annis aquas,
 At qui non audit Musas, qui vendit amorem,
 Idææ currus ille sequatur Opes:
 Et tercentenas erroribus expleat urbes,
 Et secet ad Phrygios vilia membra modas.
 Blanditis vulceffe locum Venus ipsa querelis:
 Supplicibus miseris, flentibus ipsa, faveo.
 Hæc mihi, quæ caverem Titio, Deus edidit ore,
 Sed Titium conjux hæc meminisse vesas:

OBSERVATIONES.

v. 57. *Carmine purpurea est*] Ad Horatium Ode 8. l. 4. Ovid. Amor. 3. Eleg. 12. utrobique plura invenies huic sententiæ consona.

v. 61. *At qui non audit Musas*] Qui precibus facilis esse consuevit, adine dicitur. Contra Horatius Ode 2. l. 4.

— *prece quæ fatigant*
Virgines sanctæ minus AUDIEN-
TEM

Carmina Pestant?
 v. 63. *erroribus expleat urbes*] Miserissima est profugorum vita, & in-

juriis tempestatum obnoxia. Infra Eleg. 10.

*Uretur facies,urentur Sole capilli,
 Deteret invalidos & via longa pe-*
des, quæcunque virginitas, quæcunque
hinc illas querelas Virgiliani Ennius
Ipse signatus egens, Libye deserens
peragro,

Europæ atque Asia pulsas.
 Cæterum adverte, numerum cer-
 tum à Tibullo pro incerto usura-

rum, ut solent poëtæ. Catul. c. 11.
Quos simul complena canes TRECANT
TOS: Virg. civ. 4. & Incidos de sagis

TER-

O fuge recte tenebris puerorum credere turbae,

Nam causam iusti semper amoris habent. 70

Hic placet, angustis quod equi cōpescit habenis;

Hic placidam niveo pectore pellit aquam.

Hic, quia foris adest audacia, cepit: at illi

Virgineus teneras stat pudor ante genas,

Pareat ille suæ; vos me celebrate magistrum, 75

Quos malè habet multâ callidus arte puer.

GLORIA inique sua est; me qui spernentur amantes

Consultent; cunctis janua nostra patet.

Tempus erit, cum me Venetis præcepta ferentem

Deducat juvenum sedula turba senem. 80

Eheu quàm lento Marathus me torquet amore!

Deficiunt artes, deficiuntque dolî.

Par-

OBSERVATIONES

TERCENTUM sonat ore Deos.

v. 69. *O fuge*] Verba uxoris ad Titium.

v. 73. *Hic, quia foris adest audacia, cepit*] Alius petulantia quadam, & lascivia puerili in sui amorem inducit: alius verò virginali verecundia diligi meretur. *Adest pro est* invenio apud principem poetarum Eclog. 4.

Non me carminibus vincet vel Thracius Orpheus,

Vel Linus: huic mater quemvis, atque huic pater ADSIT,

Orpheo Calliopæ, Lina formosæ Apollo.

item apud Martialem Epig. 6. l. 1. *Que majora pueris miracula? sumus nos nrisque*

Aulior ADSIT: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

v. 80. *Deducat*] Per urbem committetur honoris gratia. Hinc *deductus* res apud Q. Ciceronem de petitione Consulatus: *Nam ex ea ipsa copia,* inquit, *conjectura fieri poterit, quatenus sis in ipsa campo virium ac facultatis habiturus. Minus autem rei res partes sunt: una salutaribus, cum domum veniunt: altera DEDUCTORIUM: turba affertur enim.* Marcus autem frater Catone majore

Parce puer quæso, ne nobis fabula fiam.

Cum mea ridebunt vana magisteria. 1

ELEGIA V.

Expōstulat cum amica, quod, se relicto, tutus pre-
cibus famitari restituta. fuerat, rivalem suum.
recipiat.

A Spernam, & bene diffidū me ferro loquar:
Ar mihi nunc longè gloria fortis, abest.
Namque agor, ut per plina citus, sola verberer:
turban,

Quem, :

OBSERVATIONS.

jore, ubi senectutis voluptatem maximam in auctoritate positam esse demonstrat, sic ait: *Hec enim ipsa sunt honorabilia, quæ videntur levis atque communia, saluberrima, appetita, decedi, affurgere, DEDUCI, reduci, CONSULI: quæ & apud nos, & in aliis civitatibus, ut quæque optime morata, ita diligentissime observantur*: Nec prætermittendi sunt vericilli Callimachi apud Joannem Stobæum ferri. 114. quos videtur Tibullus in animo habuisse, dum hæc scriberet:

Γηράσκει δ' ὁ γέρον καὶ ἑλα-
φρότερον.

Κῦροι ἡ φιλέωσι· μέοι δέμῃ, οἷν
τρῆνε...

Σελος. ἐπ. οἰκίῳ ἄχρῳ ἄγρῳ
ῥύπῳ.

jore, ubi senectutis volupratem maximam in auctoritate positam esse demonstrat, sic ait: *Hec enim ipsa sunt honorabilia, quæ videntur levæ acque consensio. Sublevis, ap-*

v. 84. *Com. urea, ridens*] Quam-
quidem subsannabunt, præcepta
agris ipsi omnino inutilia. Pul-
tre Ovidius de huiusmodi consul-
t. 1. *Avris Amatoris*.

Quique aliis cavet, non cavet ipse
sibi

ELEG. V. v. 1. *Loquatur*] *Loqui*
nonnumquam pertinet ad super-
biam, & vanum tumorem. Pro-
pertius Eleg. 1. l. 1. *Siamodolib-*
eris, quarelibet, LOQUI. Aul-
novanus de morte Drusi :

*Hic mihi, quam facile est (quantitas
hic contigit omnes).*

Quem celer assuetâ versar ab arte puer.
 Ure ferum, & torquet libeat ne dicere quidquâ
 Magnificum possit hac, horrida verba domat.
 Parceret enim, te per furtivi fœdera lecti,
 Per Venerem quaeso, compositumque caput.
 Ille ego, cum eristi morbo defessa iaceres,
 Te dicor votis eripuisse meis: 10
 Ipseque ter circum lustravi sulphure puro,
 Carmine cum magico præcinnisset anus:
 Ipse procuravi, ne possent sava nocere
 Somnia, ter falsâ deventeranda molâ:
 Ipse ego velatus filo, tunicisque solutis 15
 Vota novem Trivia nocte silente dedi.

Om-

OBSERVATIONES.

Alius lucu fortia verba, LO-
 QUI.
 Cicero ad familiarem. 1. Epist. 22.
 Pansa & sensis bene, & LOQUI-
 TUR fortiter.
 v. 3. sola] Catullus pariter c. 62.
 v. 7.
 Et jam recente terra SOLA sangui-
 ne maculans.
 v. 4. ab arte] Particula ab redun-
 dant eleganter, ut apud Ovidium
 Amor. 2. Eleg. 4.
 Et tenerum molli torquet AB AR-
 TE laus.
 v. 5. compositumque caput] Quod
 simul iuaximus, Veneri opor-
 dantes. Petronius Satyr. In hoc gra-
 mine pariter COMPOSITI mille af-
 culis lesimus.

v. 14. falsa mola] Inter cornua
 victimæ struem veteres colloca-
 bant ex farre, ac sale, quam ap-
 pellabant molam falsam: inde ver-
 tum: immolare. Expiabantur au-
 tem pessima somnia sacrificiis, ut
 nos docet ipse Tibullus Eleg. 4. l. 3.
 Ab natum in curas hominum genus
 omnia nobis
 Farre pio placante, & saliente sale.
 v. 15. velatus filo, tunicisque solu-
 tis] Idem præcipit Themis Ovidia-
 na 1. Meram, Deucalionem & Pyr-
 rhon, iactu lapidum homines re-
 paraturis.
 Et PELATE caput, circumfusaque RE-
 SOLVITE vestes.
 v. 16. Vota novem Trivia] Ter-
 na

Omnia persolvi; fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix utitur ille meis.
 At mihi felicem vitam, si salva fuisses,
 Fingebam demens, sed renuente Deo:
 Rura colam, frugumque aderit mea Delia: custos,
 Arca dum messes sole calente teret.
 Aut mihi servabit plenis in limribus uvas,
 Pressaque veloci candida musta pedo.
 Consuesces numerare pecus: consuesces amare, Ores
 Garrulus in domina ludere, verna furem.
 Illa Deo sciet agricola pro vitibus uvam,
 Pro segete spicas, pro grege ferre dapem:
 Illa regat cunctos, illi sint omnia cara,
 Et juvet in totâ me nihil esse domo.
 Huc veniet Messala meus, cui duleia poma
 Delia selectis detrahabet arboribus;
 Et tantum venerata virum, hunc sedula curret,
 Huic paret, atque epulas ipsa ministra gerat.
 Hæc mihi fingebam, quæ nunc Caurusque, No-
 tusque

30

35

Ja-

OBSERVATIONES.

na scilicet singulis Dianæ capitibus,
 quæ *triformis* Horatio dicitur,
 Virgilio *tergemina*, Græcis *τρίμορφη*,
 ob triplicem
 potestatem: Luna enim in cælo,
 Diana in silvis, Proserpina, seu
 Hecate, apud inferos putaba-
 tur.

v. 21. *Rura colam*] Hæc sibi fin-
 gebat poeta credulus, quæ irrita
 ceciderunt.

v. 33. *virum, hunc*] Negligit poë-
 ta Eclypsim licet. a M, idque
 propter insequentem aspiratio-
 nem, quæ vicem sustinet mutæ
 consonantis.

v. 36.

Jactat odoratos vota per Armenios.
 Num Veneris magnæ violavi numina verbo,
 Et mea nunc poenas impia lingua luit?
 Num feror incestus sedes adijisse Deorum,
 Sertaque de sanctis deripuisse focis? 40
 Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
 Et miserum sancto tundere poste caput:
 Non ego, si merui, dubitem procumbere templis,
 Et dare sacratis oscula liminibus.
 At tu, qui lætus rides mala nostra, caveto: 45
 Mox tibi non unus sæviet usque Deus.
 Vidi ego, qui juvenum miseros lussisset amores,
 Post Veneris vinctis subdere colla senem;
 Et sibi blandicias tremulâ componere voce,
 Et manibus canas fingere velle comas. 50
 Stare nec ante fores puduit, caræve puellæ
 Ancillam mediò detinuisse foro.

Hunc

OBSERVATIONES.

v. 36. *Jactat odoratos*] Longin-
 quam, & certam regionem desi-
 gnat, ut desiderii sui frustratio-
 nem *ἡμῶν τε καὶ τῶν ἄλλων* ostendat. Sic
 Horatius, ut magnam animi securi-
 tatem significet, hæc scribit Ode
 26. l. 1.

Musis amicus tristitiam & metus
Tradem protervis in mare Creticum
Portare ventis —

v. 41. *tellurem genibus perrepere*]
 Piaculi hujus meminit & Juvenalis
 6. Sat. v. 325.

— *Inde superbi*
Totum regis agrum nuda & tremen-
bunda cruentis

EREPTET GENIBUS —

v. 42. *tundere poste caput*] Quos
 gravior aliqua calamitas vexat,
 præsertim si vitio suo accidisse ag-
 noscant, caput parietibus illidere
 solent. Hac rabie agitato Octa-
 vianum Cæsarem post cladem Va-
 rianam, narrat Suetonius c. 23. in
 ejus vita.

O

v. 54.

Hunc puer, hunc juvenis turba circumfretâ arctâ,
 Despuit in molles & sibi quisque sinus.
 At mihi parce Venus: semper tibi dedita servit
 Mens mea. quid menses uris acerba tuas?

ELEGIA VI.

*Dolet sibi divitem in amore præferri, puellamque do-
 cet, quæ officia pauper præstare possit.*

SEPE ego tentavi curas depellere vino,
 At dolor in lacrymas verterat omne merum:
 Sæpe aliam tenui: sed, jam cum gaudia adirem,
 Admonuit dominæ, deseruitque Venus.
 Tum me discedens devotum femina dixit;
 Et (pudet heu!) narrat scire nefanda mea.
 Non facit hoc verbis: facie, tenerisque lacertis
 Devovet, & flavis nostra puella comis.

Ta-

OBSERVATIONES.

v. 54. *Despuit*] Rei novitatem admirantes, & veluti portentum avertere studentes; Magnam vim salivæ hominis inesse, Plinius docet l. 28. c. 4. quem vide.

v. 55. *sibi dedita*] Hujusmodi sententiam expressit Ovidius Amor. 2. Eleg. 9. ubi ad Cupidinem:

*Nos tua sensimus populus sibi DE-
 DITUS arma:*

Pigna reluctanti cessat in hoste manus.

v. 56. *menses uris acerba tuas?*] Par-

illud Flacci adagium: *vineta sua cadere.*

ELEG. VI. v. 5. *devotum femina dixit*] Beneficio contactum, ut loquitur Petronius Arbiter ex Polyzæni personâ. Ovidius à magistro suo Amor. 3. Eleg. 7.

Quid me ludis? ait. quis te male sane jubebat

Invicem nostroponere membra toro?

Aut se trajectis hæc a venefica laniis

*DEFORET: aut alio lapsos amo-
 re venis.*

v. 12.

Talis ad Amonium Nerëis Pelea quondam
 Vecta est frenato carula pisce Thetis. 10
 Hæc nosceremur quod adest huic dives amator,
 Venit in animum callida Iena meum.
 Sanguineas edat illa dapes, atque ore cruento
 Tristitia cum vultu pocula felle bibat.
 Hanc volitæt animæ circum sua fata querentes 15
 Semper, & ætæstis strix violenta canat.
 Ipsa fame stimulante furens, herbasque sepulcris
 Quærat, & à saxis ossa relicta lupis.
 Currat & inguinibus nudis, ululetque per urbem
 Postagat à triviis aspera turba canum. 20

Ere-

OBSERVATIONES.

v. 10. *Vecta est frenata*] Idem
 Ovidius Fastorum 2. v. 41.

VECTAM FRENATIS per inane
 draconibus *Egens*

Credulus, immerita Phæda ju-
 vit ope.

Et 2. *Metamorph.* sub initium:

Dorideque, & natis: quæcumq; pars
mare videtur,

Pars viridas in mole sedens ficcare
capillos,

PISCES VBI quædam

Cæterum formosas puellas, qua-
 rum amore tenerentur, poætæ an-
 tiquis Hærois, imò & Deabus
 comparant. Catullus c. 67.

Quo meæ se molli candida Diva
pede

lunatis, & triso fulgentem in li-
mine plantam

Innixa, arguta confisit in solea:
Conjugia ut quondam flagrans ad-
venit amore

Protesilæam Laodamia domum.

v. 19. *ululetque per urbes*] Optat,
 pessimam vetulam eo melancholizæ
 genere vexari, quo affecti se lupos
 esse arbitrantur, ideòque furorẽ
 perciti ululatus tollunt, obvios
 moribus appetunt, pecora inva-
 dunt, noctu degunt in silvis: unde
 fabula incredula, homines magicis
 artibus in veros lupos converti pos-
 se, quam refutat Plinius cap. 22.
 l. 8. Scio, nemini Tibullum ita ex-
 plicatum, eam tamen sequenti ver-
 siculo ipse quid voluerit manifestò
 indicet: canes enim viso lupo, na-
 tivæ simulatis memores, turba-
 tim ad fugandum accurrunt, quòd

Eventet: dat signa Deus. *SUNT* Numina amanti:
Seruis & iniusta lego relicta Venus.

At tu quamprimum saga præcepta rapacis

Desere: *NAM* domus vincitur omnis amor.

Pauper erit præsto tibi, præsto pauper adibit 25

Primus, & in tenero fixus erit latere:

Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ

Subjicietque manus, efficietque viam:

Pauper ad occultos furtim deducet amicos,

Vinclaque de niveo detrahet ipse pede. 30

Heu canimus frustra, nec verbis victa patefcit

Janua: sed plenâ est percutienda manu.

At tu, qui potior nunc es, mea furta caveto.

VERSATUR ceteri Fors levis orbe rota.

ELE-

OBSERVATIONES.

Si aliquem audiant lupinam vocem imitatum, latratibus temperare nequeunt. *Ululare* proprium est luporum, quomobrem divinus Maro nihil temerè effutiens ita l. Georg. Per noctem resonare. *LUPIS ULULANTIBUS URBES*. Euerunt, qui se crederent juvencos esse, & idcirco mugirent, quâ infantiâ filias Eræti laborasse, idem poëta narrat Eclog. 6.

Prædites implerunt falsis mugitus agros.

At non tam surpos pecudum tamen ulla secuta est

Concubitus, quamvis collo simulisset amicum,

Es sepe in lævi quassisset cornua frontis.

v. 30. *Vinclaque de niveo*]. Servilia munia exsequetur sedulo. Hinc De Joannet. Baptista Luca c. 3. *venies autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum* &

ELEG.

ELEGIA VII.

*Monet conjugem puella sua, ut eam sibi ferendam
committat; ob cuius matris merita ubi
se non effecturum pollicetur.*

Semper, ut inducar, blandos offers mihi vultus;
Post tamen es misero tristis & asper. Amor.
Quid tibi savitiæ mecum est? an gloria magna
Insidias homini composuisse Deum?
Jam mihi tenduntur casses; jam Delia furtim;
Nescio quem tacitâ callida nocte fovet.
Illa quidem tam multa negat, sed credere du-
rum est;

Sic etiam de me pernegat usque viro.
Ipse miser docti, quo posset ludere pacto
Custodes, cheu nunc premor arte mea! 10
Fingere tunc didicit causas, cur sola cubaret:
Cardine tunc tacito vertere posse fores:
Tunc succos, herbasque dedi, queis livor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus.

At

OBSERVATIONES.

ELEG. VII. v. 11. *Fingere tunc
didicit causas*] Puta Ceteris, vel
Isidis religionem, quarum sacris
operatæ mulieres à visorum am-
plexibus abstinabant. Propert.
Eleg. 5. l. 4.

Denique ubi amplexu Venerem pro-
miseris empto,

Fac simulacra puros Isidis esse dies
v. 13. *succos, herbasque dedi*] Sina-
pi solum livoribus illini cum mel-
le & adipe anserino, aut cera Cy-
priâ, docet Plinius l. 20. c. 23. Eo-
dem fabæ, ac lupinorum farinâ
emendari l. 23. c. 25. diserte scribitur.

O 3

v. 16.

At tu fallacis conjux incaute puella, 15
 Me quoque servato, peccet ut illa nihil.
 Neu juvenes celebret multo sermone caveto,
 Neve tui laxo pectus aperta sinu:
 Neu te decipiat muti, digitoque liquorem
 Ne trahat, & mensæ ducat in orbe moras. 20
 Exhibet quàm sæpe, time: seu visere dicet
 Sacra Bonæ maribus non adeunda Dea.

OBSERVATIONES.

V. 10. *Me quoque servato*] Illam mihi ut credam concedas, fædo deinde, ne quis juvenum cum ipsâ rem habeat: sed veluti Hesperius Dracō tibi & mihi solis factam testari præstitero, ad quam communes amores exerceamus: quod faultum, felix, & utique sit tutile nostrum. Placent, qui legunt: *peccet ut illa vinus*: JOANNES verò CHECCOTIUS Vicentinus, adolescens bonis artibus ornatissimus, quem honoris & amicitie causâ nostrum, hanc nostræ explanationi minimè acquiescit, censetque id velle Tibullum, ac si diceret: Dummodo puella, quam efflictum depereo, nemini det, ipse quoque haud gravatè ab ejus consuetudine abstineto: & propterea tu marite cave diligenter, ne ad illam accedam. Tæctur autem vulgatam lectionem: *peccet ut illa nihil*. Si quis Checcotii sententiam nostræ persequendam existimet, non

valde abnuam, qui nimirum Etiam iratos homines id moris habere, ut desiderio nocendi adversariis sua ipsi vineta credant. Vide Senecam lib. 1. de Ira c. 10. Non tali similem insaniam elegantè adagio significare consuevimus: *Can dell'Ortolano, che non mangia lattuga, ne lascia, che altri ne mangi*. Cæterum servare hic, si Checcotium audimus, est observare, impicere, oculis notare. Virgilius pariter 6. *Æneid.* v. 338.

Dum sidera SERVAT.

Val. Flaccus Argonaut. 1. v. 18.

— neque enim in Tyrias Cynosura carinas

Certior, aut Graiis Helice SERVANDA magis.

& lib. 4. v. 437.

— simul æquora SERVANT.

Altra simul —

V. 22. *Sacra Bonæ*] Illuc enim Clodii surrepunt. vide Juvenal. 8. Sat.

At mihi si credas, illam sequor unus ad aram :
 Tunc mihi non oculis sit transiisse meis . . .
 Sape velut gemmas suas signumque probare,
 Per causam nemini me tenuisse manum .
 Sape mero formum peperit ubi et ipse bibebant
 Sobria supposita pocula victor aqua . . .
 Non ego te lasi prudens : ignosce fatenti
 Jussit Amor. *CONTRA* *Quis faciat arma Deas?* 30
 Ille ego sum (nec majam dicere vera pudebit)
 Instabat tota cui tua nocte canis .
 Non frustra quidam jam nunc in limine prestat
 Sedulus , ac crebro prospicit , ac refugit :
 Et simulat transire domum : mox deinde recurrit 35
 Solus , & ante ipsas excrescat usque fores .
 Nescio quid furivus amor parat : utere quæso
 Dum licet in liquidâ nat tibi linter aqua .
 Quid

OBSERVATIONES.

v. 21. *At mihi si credas*] Enimvero, Tibulle, hoc fuerit ovem lupo committere, nonne paulo ante dixisti :

Pamper ad seculum surgam deducere amicos :

v. 24. *non oculis sit transiisse meis*] Non verborum, ne forte cæcus fiam, sacris aspicendis, quæ viris interdita sunt .

v. 26. *perausum*] Itali dicerent : *fatto preteso, fatto colore* .

v. 29. *prudens*] Quod adversum

te malè animatus forem, sed potius Amorem instigante . Cicero l. 6. ad famili. Epist. 6. Sic ego PRUDENS & sciam ad possum. *ante oculos possum. sum profectus* .

v. 30. *Jussit Amor*] Sic & I. yconides Plautinus Aulul. confidit se concubaturum apud Euctionem, cuius filiam virginem viriaverat :

DEUS *anibi impulsor fuit, is me ad illam illece*

v. 37. *utere quæso*] *Me scilicet* .

Quid tenerâ tibi conjuge opus, tua si bona nescis
Servareâ frustra clavis inest foribus. 40

Tot teneros absentes alios suspirat amores,
Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi servandam credas non sava recuso
Verbera: detrecto non ego vincla pedum.

Tunc procul abstas, quisquis colit arte capillos, 45
Effluit effuso cui toga laxa sinu.

Quisquis se occurret, ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante viâ.

Sic fieri jubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi divino varicinata sono. 50

Hæc ubi Bellonæ moru est agitata, nec acrent
Flammam, nec demens verbera torta timet.

Ipsa bipenne suos cædit violenta lacertos,
Sanguineque effuso spargit inulta Deam.

Statque latus præfixa veru, stat faucia pectus, 55
Et canit eventus, quos Dea magna monet.

Parcite, quam custodit Amor, violare puellam:
Ne

OBSERVATIONES.

v. 42. *condoluisse caput*] Tibi percontanti, cur frequentes gemitus ducat, re spondet: puella nequissima, & dolis omnibus instructa, se repentino capitis dolore tentati.

v. 53. *Ipsa bipenne suos*] Furoris hujus immanissimij Propertius imminit Eleg. 16. l. 2.

Cor aliquis sacris laniat sua: brachia culoris.

Sacerdotes Baal, ut ignem elicerent ad victimam comburendam, simili ritu Deum suum placare studebant, ut habemus l. Regum 3. c. 18. Verba Scripturæ sunt: *Clamabant ergo voce magna, & incidebant se juxta ritum suum cultris & lanceis, donec PERFUNDERENTUR SANGUINE.*

Ne pigeat magno post didicisse malo,
 Attigeris; labentur opes, ut vulnere nostra
 Sanguis, ut hic ventis dissipaturque cinis. 66
 Et tibi nescio quas dixit, mea Delia, poenas;
 Si tamen admittas, sit precor illa levis.
 Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
 Me movet, atque iras aurea vincit amas.
 Hæc mihi te adducit tenebris, multoque timore 65
 Conjungit nostras clam taciturna manus:
 Hæc foribusque maner nocturne affixa, proculque
 Cognoscit strepitus me veniente pedum.
 Vive dum mi dulcis anus: proprios ego tecum,
 Sit modò sis, annos contribuisse velim. 74
 Te semper, gratumque tuum te propter amabo.
 Quidquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
 Sit modò casta doce, quamvis non vitta ligatos
 Impediat crines, nec stola longa pedes.
 Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam 75
 Possim ego, quin oculos appetat illa meos.
 Et si quid peccasse putor, dusterque capillis
 Immerito, properas proriipiarque vias.

Non

OBSERVATIONES.

- V. 59. *Attigeris; labentur opes*] supplicium sumere.
 Paxi modulo Juven. 3. Sat. v. 78.
Græculus esuriens insulam, jussu-
ris, ibit. Virg. *Æneidos* 6. *Protrahit salq. manu*
 V. 62. *sit precor illa levis*] Conni-
 veat delicto, nec extemplo velit *pejas arces* SANGUIS TUUS.
 u. 80.

Non ego te pulsare velim, sed venerit iste

Sis furor, optarim non habuisse manus. 80

Ne saevo sis casta metu, sed mente fideli

Murus absenti te mihi servet amor.

At quæ fida fuit nulli, post victa senectâ

Ducit inops tremulâ stamina torta manu:

Firmaque conductis annectit licia telis, 85

Tractaque de niveo vellere ducta putat.

Hanc animo gaudente vident, juvenūque catervæ

Commemorant meritò tot mala ferre senem:

Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo

Spectat, & infidis quàm sit acerba, monet. 90

Hæc aliis maledicta cadant: nos, Delia, amoris

Exemplum canâ simus, uterque comâ.

ELE-

Q B S E R V A T I O N E S.

- v. 80. *optarim non habuisse manus*] morte Drusi:
 Ovidius Amor. 1. Eleg. 7. dolens, *Occidit EXEMPLUM juvenis ve-*
quodd amicum verberasset. *quoddam amicum*
Atque meos, hominis vellere cecidisse Verus denique inscriptio apud At-
lacertos: dum juniorem in. Orrographia
Utilis potui parte carere mei: pag. 57.
 v. 91. *amoris Exemplum*] Citat. ANICIAE. FALTONIAE
 Juven. 10. Sat. v. 246. PROBÆ. FIDEI. NOBILITA-
Rex Pylius, magnos quidquam cre- TIS. ANTIQVAE. ORNA-
dis Homero, MENTO. ANICIANAE
EXEMPLUM vixit suis à cornice FAMILIAE SERVANDAE. AC
formidit. DOCENDAE. CASTITATIS.
 Ita Podo Albinovanus Eleg. de EXEMPLO &c.

ELEG.

ELEGIA VIII.

*Celebrat natalem Messala, opportuna ad ejus victorias
recondendas, undatunquae regionum laudes
excurrentes.*

Hunc cecinere diem Parca fatalia nentis
Stamina, non ulli dissoluenda Deo:
Hunc fore, Aquiranas posset qui fundere gentes,
Quem tremere et fore milite victus Atur.
Evenere. novor pube Romana triumphos
Vidit, & evinctos brachia, capta duces.
At te, victrices lauros, Messala, gerentem
Portabat nitidis curtus eburaus equis.
Non sine me est tibi partus honos; Tarbella
Pyrene

Testis, & Oceani litora Saronici:
Testis Arar, Rhodanusque celer, magnusque
Garumna,

Carnuti & flavi cæcula lympha Liger.
At te Cydne canam, tacitis qui leniter undis
Ceruleus placidis per vada serpis aquis?
Quantus & æthereo contingens vertice nubes
Frigidus intonsos Taurus alar Cilicas?
Quid referam, ut volitet crebras intacta per ur-
bes,

Alba Palestino sancta columba suo?
Utque maris vastum prospicer turribus æquor

Prima

Prima ratem ventis credere docta Tyros? 20
 Qualis &, arentes cum findit Scirius agros,
 Fertilis æstivâ Nilus abundet aquâ?
 Nile pater, quânam possum te dicere causâ,
 Aut quibus in terris oculuisse caput?
 Te propter nullos tellus tua postulat imbres, 25
 Afida nec pluvio supplicat herba Jovi.
 Te canit, atque suum pubes miratur Osirin
 Barbara, Memphitem plangere docta bovem.
 Primus aratra manu solerei fecit Osiris,
 Et teneram ferro sollicitavit humum. 30
 Primus inexpectæ commisit semina terræ,
 Pomâque non notis legit ab arboribus.
 Hic docuit teneram palis adjungere vitem,
 Hic

OBSERVATIONES.

ELEG. VIII. v. 20. *Prima ratem*
venit] Qui primus mortalium na-
 vigandi artem vulgavit, non con-
 venit inter auctores. Lege Plinium
 l. 7. c. 56.

v. 21. *cum findit Scirius agros*
 Hoc observatum Claudiano in
 Eidylliis:

*Quoque die Titana Canis flagran-
 tior armat,*

*Es rapit humores madidos, vana-
 que calore*

*Compescit, radiisque potentibus æ-
 snas axis;*

*NILIO brumâ vasis contraria tem-
 pora mundo,*

*Defectis solium referens dulcoribus
 aquar.*

v. 28. *Memphitem plangere docta*
bovem] Ridiculam de Api. Ægyptio-
 rum superstitionem describunt Plin-
 ius l. 8. c. 46. & Julius Solinus c.
 45. quem iure optimo umbram,
 & simiam Plinii dicere possis, adeo
 ejus verba sublegere curat, velu-
 ti ex locorum collatione facillè di-
 gnoscitur.

v. 30. *ferro sollicitavis humum*
 Claudianis præfatione ad 1. lib.
 de raptu Proserp.

*Inventa secuit qui PRIMUS navæ
 profundum,*

*Es ridibus remis SOLLICITAVIT
 aquas.*

Hic viridem durâ cadere falce comant.
 Illi iacundos primùm matura sapores 35
 Expressa incultis uva dedit pedibus.
 Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
 Movit & ad certos nescia membra modos.
 Bacchus & agricolæ magno confecta labore
 Pectora tristitiæ dissoluenda dedit: 40
 Bacchus & afflictiis requiem mortalibus affert,
 Crura licet durâ compede pulsa sonent.
 Non tibi sunt tristes curæ, nec luctus, Osiri,
 Sed chorus, & cantus, & levis aptus Amor:
 Sed varii flores, & frons redimita corymbis, 45
 Fusa sed ad teneros lutea palla pedes:
 Et Tyriæ vestes, & dulci tibia cantu,
 Et levis occultis conscia cista sacris.
 Huc ades, & centum ludos, Geniumque choræ
 Concelebra, & multo tempora funde mero: 50
 Illius & nitido stillent unguenta capillo,
 Et capite, & collo mollia ferta gerat.
 Sic venias hodiernæ: tibi dem thuris honores,
 Liba & Mopsopio dulcia melle feram.
 At tibi succrescat proles, quæ facta parentis 55
 Augeat, & circa stet veneranda senem.

Nec.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 56. *veneranda*] Formæ dignitate præcellens: quemadmodum Italiani secuti fuerant:
 Ascanius Virgilianus *Æneid.* 9. ad *Te verò, mea quem spatii propioribus atas*
 Euryalum pulcherrimū omnium,

In-

Nectaceant monumenta viæ, quæ Tuscula tellus,
 Candidaque antiquo detinet Alba Lare;
 Namque opibus congesta tuishic glærea dura
 Sternitur, hæc aptâ jungitur arte fîlex. 60
 Te canet agricola, è magnâ cum venerit urbe
 Serus, inoffensum rettuleritque pedem.
 Actu, natalis, multos celebrande per annos,
 Candidior semper, candidiorque veni.

E L E G I A IX.

De infelicibus Maratibi amoribus.

Non ego celari possim, quid nutus amantis,
 Quidve ferant mihi lenia verba sono.
 Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra Deorum:
 Præcinit eventus, nec mihi cantus, avis.
 Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
 Perdocuit multis non sine verberibus.
 Desine dissimulare. *DEUS crudelius urit,*

Quos;

O B S E R V A T I O N E S.

Insequitur VENERANDE puer —
 Poeta idem in Culice:

Ostendi VENERANDE meis allat-
bere ceptis,

Savisse puer. —

Sicuti fortasse mirum videatur for-
 mosos hoc nomine appellari, co-
 gitet non dissimili ratione à Teren-
 tio *honestum* usurpari pro pulchro,

Eunu. Act. 3. Sc. 2. PAR. *ubi tu es?*
 Dore. 1. *accedo huic homo comichum-*
tibi. Quam liberali facie, quam
etate integrâ 1. TH. *Isa. me. Dii*
amant, HONESTUS est. Ad quem
locum Donatus affert illud Maronis
Æneid. 1. Latos oculis afflaxerat hono-
res. Sanè quæ honesta sunt, mo-
rentur venerationem.

ELEG.

Quos videt inuitos succubuisse sibi.
 Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
 Sapeque mutatas disposuisse comas? 10
 Quid fucosplendente genas ornasse? quid ungues
 Artificis docta subsecuisse manu?
 Frustra jam vestes, frustra mutantur amictus,
 Ansaque compressos colligat arcta pedes.
 Ipsa placet, quamvis inculto venerit ore, 15
 Nec nitidum tarda complerit arte caput.

Num

OBSERVATIONES.

ELEG. IX. v. 8. Quos videt inuitos] Hoc est potentium ingenium, parcere nimirum subiectis, & superbos debellare, quemadmodum ait Maro de Romanis. Nec tantum heroibus, aut principibus viris, hos inelle mores videmus, sed etiam feris generosioribus. Quod Aristoteles confirmat l. 2. Rhetoric. cap. 3. h's verbis: οτι δ' ορεος τις ζωνων, ομοιως παύεται η ορη, & οι ανις δηλον, η δ' ανωτατος τις αηζονος. alueros autem se submittenes requiescere iram, etiam canes manifestum factum, non mordentes eos, qui prostrati sunt. Plinius tamen solis leonibus id videtur tribuere, sic enim l. 8. c. 16. Leoni tantum ex feris clementia in supplices: prostratis parcia: & ubi saevit, in viros potius, quam in feminas, fremit; in infantes non nisi magna furor. Ceterum Euripides Hippolyto simili omnino sententia Tibullum atrevertit:

Κινησθ' οδ' α φορητις, ηι ποθη
 ην.
 Η δ' ομοιως, ηουχη μετα-
 χεται.
 Ο, δ' ανωτατος, & ορεος αηζονος
 ομοιως.
 Τυ το λαβουσα, πος δουδης, αδ-
 υβειται.

Intolerabilis Venus est, si abundaveris: quae contendentem SIBI leniter sequitur, & benignius trahit: illum vero, quem praeteritis abestis sapore inveniatis: comprehensum multis absurdum afficit. Huc pertinet illud quod omnium trinum adagium: iDucunt volentem fata, nolentem trahunt.

V. 14. Ansaque compressos] Hoc est, quod Ovidius amatorculis praecipit, ut videlicet calceis astrictioribus utantur, puellarum gratia captanda:

Nec vagus in laxa pos tibi pelle
 nates.

v. 28.

Num te carminibus, num te pallentibus herbis

Devovit tacito tempore noctis anus?

Cantus vicinis fruges traducit ab agris:

Cantus & iratæ detinet anguis iter: 20

Cantus & è curru Lunam deducere tentat,

Et faceret, si non æra repulsa sonent.

Quid queror heu misero carmen nocuisse? quid
herbas?

FORMA nihil magicis utitur auxiliis.

Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse 25

Oscula, sed femori conseruisse femur.

Nec tu difficilis puero tamen esse memento;

Persequitur poenis tristitia facta Venus.

Munera ne poscas. det munera canus amator,

Ut foveat molli frigida membra sinu. 30

Carior est auro juvenis, cui lævia fulgent

Ora, nec amplexus aspera barba terit.

Huic tu candentes humero suppone lacertos,

Et regum magnæ despiciantur opes.

At Venus inveniet puero succumbere furtim, 35

Dum tumet, & teneros conserit usque sinus:

Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Of-

OBSERVATIONES.

v. 28. *tristitia facta*] Animi duri-
tiam, & inexorabilem crudelita-
tem. Virgilius *Æneidos* 2. v. 548.

— *illi mea TRISTITIA FACTA*,
Degeneremque Neoptolemum nar-

rare memento.

v. 36. *conserit usque sinus*] Persius
ultimâ Satyrâ obscœniùs expressit
his verbis: *Patritia inmejat vulve*.
Hæc factis, ne sentina moveatur
v. 36.

Oscula, & in collo figere dente notas.
 Nō lapis hanc geminæque juvent, quæ frigore sola
 Dormit, & nulli sic cupienda viro. 40
 Neu SERO revocatur Amor, seroque iuventa,
 Cum vetus infecit cana senecta caput.
 Tū studium formæ est: coma tū mutatur, ut annos
 Dissimulet viridi cortice tincta nucis:
 Tollere tum cura est albos à stirpe capillos, 45
 Et faciem demptâ pelle referre novam.
 At tu, dum primi floret tibi temporis ætas,
 Utere; non tardo labitur illa pede.
 Neu Marathum torque; puero quæ gloria victo est?
 In veteres esto dura puella fenes. 50
 Parce precor teneo. non illi fontica causa est,
 Sed

OBSERVATIONES.

v. 50. *veteres fenes*] Ita Horatius
 Epod. 8.

Cum sis tibi dens ater, & rugis
 PETUS

Propterea SENECTUS enarra.

v. 51. *fontica causa*] Festus Pompeius ex emendatione Josephi Scaligeri: SONTICA CAUSA dicitur à morbo sonto, qui quid agendum agere non permittit. Sed locus interpolatus est; in antiquis enim codicibus, quibus usum testatur Antonius Augustinus diligentissimus antiquitatis scrutator, ita fere legitur, phantibus literis corolis & fugientibus *causa dicitur à morbo erendum agere*

Gratius verò Faliscus non ignobilis poeta, qui temporibus Augusti vixit, causas pro morbis manifesto usurpavit eo versiculo Cynegeri CAUSASQUE, affectusque canum tua cura tueri est.

Indè causarii milites dicti, qui ob malam valetudinem sacramento militiæ solvebantur. Et causaria missio apud Iuriconsultos. Nec deductum aliunde existimaverim elegans vocabulum, quo politioris Errusæ linguæ scriptores graciliorum hominem & frequentibus morbis obnoxium significare consueverunt: idest cagionevole. Audi Joannem Boccacium & nella novel-

Sed nimius luto corpora tingit amor.

Vah miser, absenti moestas quam sepe querelas

Conjicit, & lacrymis pennis plena madent!

Quid me spernis? ait, poterat custodia vini;

Ipsè dedit cupidis fallere posse Deus.

Nota Venus furtiva mihi est, ut lenis agatur

Spiritus, ut nec dent oscula raptæ foris.

Et possum mediâ quamvis obrepere nocte,

Et strepitu nullo clam referare fores.

Quid profunt artes, miserum si spernit amantem,

Et fugit ex ipso læva puella toro?

Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,

Est mihi nox multis evigilanda malis.

Dum mihi venturam fingo, quodcumque mo-
verur,

65

Illius credo tunc sonuisse pedes.

Ah pereant artes, & mollia jura colendi.

Horrida villosâ corpora veste tegam!

Nunc, si clausa mea est, si copia rara videndi,

Me miserum, laxam quid juvat esse togam?

Desistas lacrymare puer; non frangitur illa,

Et

OBSERVATIONES.

la 6. giorn. 4.) Il Re uggendola bella l'abbecare; ma perciochè CAGIONE POLA era alquanto della persona, infino a tanto che più forte fosse, comandò che ella fosse messa in certe case bellissime d'un suo giardino &c.

v. 66. *non sonuisse pedes* In carmine libero, quod Tibullo adscribitur:

*As ille cum verbis amantem puer,
Simul sonantem sensu iur
PEDIS*

v. 73.

Et tunc jam fletu lumina fessa tument.
 Oderunt, Pholoë, moneo, fastidia Divi,
 Nec prodesse sanctis thura dedisse focis.
 Hic Marathus quondam miseros ludebat amares 75.
 Nescius ultorem post caput esse Deum.
 Sæpe etiam lacrymas fertur risisse dolentis,
 Et cupidum ficta derivasse moram.
 Nunc omnes odit factus, nunc displicet illi
 Quæcumque opposita est janua firma serâ. 80.
 At te poena manet, nisi desinis esse superba.
 Quam cupies votis hunc revocare diem!

ELEG. X.

*Tullius incusat, quod vi munerum captus juratam
 sibi fidem frangeret.*

Quid mihi, si fueras miseros læsurus amores,
 Foedera per Divos jam violanda dabas?
 Ah.

OBSERVATIONES.

v. 75. Hic Marathus J. Saxrudæ.
 Tullius Catone Majore: Sæpenu-
 merò militari soleo cum HOC C. Lelio.

v. 76. Nescius ultorem p. c. e. D. J.
 Homines, quibus fortunæ favor
 blanditur, miseros despectos ha-
 bent, nec illud cogitant, se quoque
 à felicitatis vertice in barathrum
 ærumnarum ætu bari posse: Pul-
 chre Virg. Ius s. Æneid. de Cleo-
 patre stupore:

Regina in mediis partior vocat ag-

*mina sistro,
 Nec dum etiam geminos à argente
 spicit angues.*

Aspides videlicet, quarum morsu
 interituræ erant. Idem l. 10. gravis-
 simè:

*NESCIT AMEN HOMINUM FASE, ser-
 tisque futura,
 Et servare modum, rebus sublata
 secundis.*

ELEG. X. v. 1. Quid tu si fueras]
 Quid astinebar conceptissimis ver-
 bis.

Ah miser, *ET SI* quis primò perjurja celas,
Sera tamen raptis pœna venit pedibus.

Parcite cœlestes, æquum est impune licere
Numina formosis lædere vestra semel.

Lucra petens habili tauros adjungit aratro,
Et durum terræ rusticus urget opus..

Lucra petituras freta per parentia ventis
Ducunt instabiles sidera certa rates.. 10

Muneribus meus est captus puer; at Deus illa
In cinerem, & liquidas munera vertat aquas.

Jam mihi persolves pœnas, pulvisque decorem
Detrahet, & ventis horrida facta coma.

Uretur facies, urentur sole capilli, 15
De-

O B S E R V A T I O N E S.

biste jurare à datâ fide numquam
discessurum, si mox testes Deos ni-
bili facturus eras? Hæc autem in-
dignationis, & exprobrationis ple-
na. Horat. Epod. 15.

Cum tu magnorum nomen LÆSU-
RA Deorum,

In verba jurabas mea.

v. 5. æquum est impune licere]
Ovidius Amor. 2. Eleg. 14.

Dii faciles, peccasse SEMEL con-
cedite rursò:

Id satis est. pœnam culpa secunda
ferat.

v. 9. freta per parentia ventis]
Arbirrio ventorum tolluntur, &
deprimuntur fluctus. Poëta Sul-
monensis Tristium 1. Eleg. 2.

Inter utrumque fremunt immani-
turbine VENTI:

Nescis, cui domino PAREAT,
unda maris.

v. 14. Uretur facies] Plinius l. 29.

c. 3. occurrit incommodo: Candido
overum, ait, in oculis & pili re-
clinantur, Hammoniaco trito,
admistoque. & vari in facie cum
pinis nucleis, ac melle modico. Ipsa
FACIES illita SOLE non ADURITUR.

Quod jam inde à Senecæ
temporibus in usu oportuit esse,

sic enim Philosophus Epist. 123.
Omnium pædagogia oblita facie ve-
huntur, ne SOL, ne frigus teneram

cicem lædat. turpe est, neminem esse
in comitatu PUERORUM, cujus sa-

næ

Detrahet, & ventis horrida facta coma.
 Admonui quoties! auro ne pollue formam;
SÆPE solent auro multa subesse mala.
 Divitiis captus si qui violavit Amorem:
 Asperaque est illi, difficilisque Venus. 20
 Ure meum potius flammâ caput, & pete ferro
 Corpus, & intorto verberare terga seca.
 Nec tibi celandi spes sit peccare paranti;
EST Deus, oculos qui versat esse dolos.
 Ipse Deus tacito permisit vela ministro, 25
 Ede-

OBSERVATIONES.

na *FACIES* medicamentum desideret.

v. 17. *auro ne pollue formam*] Vide Eleg. 2. l. 1. Propertii, & ibi observ. nostras.

v. 20. *Asperaque est illi*] Supra Eleg. 7. v. 89.

Hanc: *VENUS* ex alto stentem sublimis Olympo

Spektat, & infidis quam sit acerba, monet.

v. 21. *Ure meum potius*] Qui se auctorabant ludo gladiatorio, in hæc tria iurabant, *URI FLAMMIS, virgis SECARI, FERROQUE necari*, teste Acrone in Horatium. Plura dabit Lipsius l. 2. Saturnal. c. 5.

v. 24. *EST Deus*] Verissima, & homine Christiano digna sententia, quam paulò aliter extulit Plautus Captiv. Act. 2. Sc. 2.

EST profecto DEUS, qui, que

nos gerimus, antequam & c.

v. 25. *permisit vela ministro*] Flagitii conscio, & adiutori potestatem loquendi fecit, licet os obfignatum haberet. Germanâ metaphorâ usus est Juvenalis. Satyrâ, ubi se ipsum hortatur ad corruptos Romanorum mores albis dentibus, acrique dicendi genere persequendos:

Omne in præcipiti vitium stetit: utere VELIS,

Totos pande sinus —

Et Plinius junior de libris Maximî Epist. 20. l. 4. *In quo tu ingenii simul, laborisque VELIS latissime ventuses.* Et ante utrumque Naso Metamorph. 15. v. 176. ex ore Pythagoræ differentis:

— quoniam magno feror equore, plenaque ventis

VELA dedi —

Ederet ut multo libera verba mero.
 Ipse Deus somno domitos emittere vocem
 Jussit, & invitos facta regenda loqui.
 Hæc ego dicebam. nunc me flevisse loquentem,
 Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes. 30
 Tunc mihi jurabas, nullo te divitis auri
 Pondere, non gemmis vendere velle fidem;
 Non, tibi si pretium Campania terra daretur,
 Non, tibi si Bacchi cura Falernus ager.
 Illis eriperes verbis mihi sidera cæli 35
 Lucere, & puras fluminis esse vias.
 Quin etiam flebas; at non ego fallere doctus
 Tergebam humentes credulus usque genas.
 Quid

OBSERVATIONES.

- v. 26. *multo libera verba mero*] *Expensum?* —
 Propertius Eleg. 23. l. 2.
Una tamen causa est, qua crimina tanta remisit,
Errabant MULTO quod tua VERBA MERO.
 v. 28. *& invitos facta regenda loqui*] Cicero Topic. Es per SOMNUM, vinum, insaniam, multa sepe patefacta sunt.
 v. 32. *Pondere*] Antiqui summam pecuniæ ingentem appendebant, non, ut hodiè, numerabant. Hinc frequenter invenias apud scriptores, *impendere, expendere, expensum referre*, & hujusmodi alia. Catull. c. 28.
Ecquidnam in tabulis pater lucelli Epist. 4. *si vera sunt, ignoscere: si*
Expensum? — Livius l. 5. ab V. C. Per altercationem nondum omni AURO appenso, dictator intervenit. Cicero pro C. Rabirio: *in etiam tanto PONDERE AURI, quantum tempus illud postulabat, discessum illum sustinuerunt.*
 v. 35. *Illis eriperes verbis mihi*] Persuadere posses tuâ facundia id, quod oculorum sensui manifestò contrarium est. Italicè: *mi daresti ad intendere, che gl'Asini volano.* Hoc est, quod ait Juvenalis 3. Sat. *maneant, qui nigra incandida verunt.* *Eripere*, hac notione, significat veterem opinionem ex animo discutere. Cicero ad Atticum l. 16. Epist. 4. *si vera sunt, ignoscere: si*
fab-

Quid faceres, nisi & ipse fores in amore puellæ?

Sic precor exemplo sed levis illa tuo. 40

O quoties, verbis ne quisquam conficius esset,

Ipse comes multâ lumina nocte ruli!

Sæpe insperanti venit tibi munere nostro,

Sed latuit clausas post adoperta fores.

Tunc miser interii, stultè confusus amari; 45

Nam poteram ad laqueos cauior esse tuos.

Quin etiam attonitâ laudes tibi mente canebam;

At me nunc nostri, Pieridumque pudet.

Illâ velim rapidâ Vulcanus carmina flammâ

Torreat, & liquidâ delectat amnis aquâ. 50

Tu procul hinc ab sis, formam cui vendere curæ est,

Et pretium plenâ grande referre manu.

At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,

Rideat assiduâ uxor inulta dolis.

Et cum furtivo juvenem lassaverit usu, 55

Tecum interpositâ languida veste cubet.

Sint:

OBSERVATIONES.

falsa, me libense ERIPIES mihi hunc errorem.

v. 39. *fores in amore puellâ*] Puellam amares. Contra Cicero Aët. 6. in Verrem: Unde igitur potius incipiam; quam ab ea civitate, quæ tibi una IN AMORE, atque in deliciis FUIT?:

v. 44. *clausas post adoperta fores*] Quæ lascivia mulierum. Horat. Odæ 9. l. 1.

Nunc & LATENTIS proditor intimo.

Gratus puellâ risus ab angulo dæd. v. 55. *usu*] Propriè, ut semper, locutus Tibullus: nam, somnia adulteræ mancipia maritorum suorum esse videntur, usu maritorum ventitantium. Hinc apud Plautum prologo Amphitruonis:

Is amare cepit Alcmenaem, clau-
virum,

P. 4.

usu-

Sint externa tuo semper vestigia lecto,
 Et pateat cupidis semper aperta domus.
 Nec lasciva soror dicatur plura bibisse
 Pocula, vel plures emeruisse viros. 60.
 Illam sæpe ferunt convivia ducere Baccho,
 Dum rota Luciferi provocet orta diem.
 Illa nulla queat melius consumere noctem,
 Atque operum varias disposuisse vices.
 At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis, 65.
 Cum tibi non solita corpus ab arte movet..
 Tunc putas illam pro te disponere crines?
 Aut tenues denso pectere dente comas?
 Ista hæc persuadet facies, auroque lacertos
 Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu. 70.
 Non tibi, sed juveni cuidam vult bella videri,
 Devoveat pro quo remque, domumque tuam..
 Non

O B S E R V A T I O N E S :

USURAMque eius corporis cepis
 sibi.

v. 59. Nec lasciva soror] Facessant, qui hæc intelligunt de sorore corruptoris. Hoc loco soror accipienda est pro meretrice in lupanari prostante. Petron. Arbiter: Si non fastidis, inquit, feminam ornatam, & hoc primum anno virum expertam, concilio tibi; o juvenis, SOROREM. Martialis l. 10. Epig. 64.

Quare desino me vocare fratrem,

Nese, Carmenion, vocem SOROREM.

v. 64. Atque operum varias.] Naso interpres esto 2. de Arte:

Utrque velis Venerem jungens per mille figuras.

Invenias plures nulla ta bella mēdos.

v. 66. non solita corpus ab arte movet.] Officium tibi facit, maximam ex concubitu voluptatem capere simulans, ut adulterii suspicionem a se avertat.

Non facit hoc vitio, sed corpora: foeda podagra

Et senis amplexus culta puella fugit.

Huic tamen accubuit noster puer: hunc ego credam.

75.

Cum trucibus Venerem jungere posse feris.

Blanditiæne meas alii tu vendere es ausus?

Tunc alii demens oscula ferre mea?

Tunc flebis, cum me vinetum puer alter habebit,

Et geret in gremio regna superba tuo.

80.

At tua tum me poena juret, Venerique merenti

Fixa notet casus aurea palma meos:

HANC. TIBI. FALLACI. RESOLVTVS. AMORE. TIBVLLVS.

DEDICAT. ET. GRATA. SIS. DEA. MENTE. ROGAT.

ELE-

OBSERVATIONES.

[v. 82. aurea palma] Censet Scalliger emendatione hunc locum indigere, quod palmā non sit opus, ubi nulla victoria: conaturque restituere *lamina*, seu *parma*. Ejus tamen bonā cum veniā dixerim, nihil omnino mutandum est, cum hic *palma* non arborem, sed manum doloſi amoris catenis expeditam significet, quod ostendit *notas* digitis convenientissimum. Vovet igitur Veneri Tibullus manum auream, quæ subsequens distichon in pariete, vel tabulā incidisse videatur, quales & nostro tempore in cælitū templis aliquando conspiciuntur. Cornificius Rhetoric: ad Herennium l. 3. ubi de arte memoriæ copiose disserit, sic

habet: *Et ne forte in numero locorum falli possimus, quintum quemque locum placet notari: quod genus, si in quinto loco MANUM AUREAM collocemus &c.* Vides, hujusmodi si mulacra non fuisse Romanis peregrina. Scimus alioqui membra diutino morbo vexata, si Deorum auxilio invocato pristinas vires & sanitatem recepissent, pingi & suspendi solita in fanis & sacellis; quæ de re jocosum exstat Epigramma inter Priapeja:

*Cur pictum memori sis in sabella
Membrum, queris, unde præcrea-*
mur?

*Cum penis mihi forte latus esset,
Chirurgique manum miser timerem:
Diis me legitimis, nimisque magnis*

Cu.-

*Ad bellum sturus militiam detestatur, & pacis
otia laudat.*

Quis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
Quàm ferus, & verè ferreus ille fuit!
Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata,
Tunc brevior diræ mortis aperta via est.
At nihil ille miser meruit; nos ad mala nostra
Vertimus, in sævas quod dedit ille feras.
Divitis hoc vitium est auri; nec bella fuerunt,
Faginus adstabat cum scyphus ante dapas.
Non arces, non valluserat, somnumque petebat.
Securus varias dux gregis inter oves. 10
Tunc mihi vita foret! vulgi nec tristitia nossem.
Arma, nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor, & jam quis forsitan hostis.
Hæsuræ in nostro tela gerit latere.
Sed patrii servate Lares: aluistis & iidem, 15
Cursarem vestros cum tener ante pedes.
Neu.

OBSERVATIONES.

Curatum dare mentulam verebar. sentiremus, aperuisse.
Huic, dixi, fer opem, Priape, parti ELEG. XI. v. 11. *Tunc mihi vita foret!*
etc. *foret!* Subaudi *minam foret autem*
At de tabellis votivis plerique scripsit pro *fuisse* more poetarum:
Atque nostri actum agere. satis fuerit, super hoc Tibulli versiculo quid
Catullus c. 2. *Tecum ludere, sicut ipsa, possent.*

Neu pudeat prisco vos esse è stipite factos;

Sic veteris sedes incoluistis avi.

Tunc melius renuere fidem, cum paupere cultu

Stabat in exigua ligneus æde Deus. 20

Hic placatus erat, seu quis libaverat uvam,

Seu dederat sanctæ spicea ferra comæ.

Atque aliquis voti compos liba ipse ferebat,

Postque comes purum filia parva favum.

At nobis ærata, Lares, depellite tela; 25

Hostia erit plenâ mystica porcus harâ.

Hanc purâ cum veste sequar, myrtoque canistra

Vincta geram, myrto vinctus & ipse caput.

Sic placeam vobis. alius sit fortis in armis,

Sternat & adversos Marte fremente duces. 30

Ut mihi potantî, possit sua dicere facta

Miles, & in mensâ pingere castra mero.

QUIS furor est atram bellis accersere mortem?

Imminet, & rucio clam venit illa pede.

Non seges est infra, non vinea culta, sed audax 35

Cerberus, & Strygæ navita puppis aquæ.

Illic percussisque genis, ustoque capillo

Errat ad obicuros pallida turba lacus.

Quàm

OBSERVATIONES.

v. 26. *mystica*] Quia Ceteri sacra, cuius ærana religio, & silentio involuta fuit. Testatur sâmen Achilles Statius in omnibus Codd. MSS. *mystica* liquidò existare, quod magis placet.

v. 37. *ustoque capillo*] Omnes enim imagines mortuorum calva singuntur, comis igne rogi consumptis. Vide Lucianum in Dialogo Nirei, Diogenis, & Theritis.

v. 34

Quàm potius laudandus hic est, quem prole parat;
 Occupat in parvâ pigra fenestra casâ! 40
 Ipse suas sectatur oves, at filius agnos,
 Et calidam fesso comparat uxor aquam.
 Sic ego sim, liceatque caput candescere canis,
 Temporis & prisca facta referre senem.
 Interea Pax arva colat; Pax candida primum 45
 Duxit araturos sub juga curva boves:
 Pax aluit vites, & succos condidit uvæ,
 Funderet ut gnato testa paterna merum:
 Pace bidens, vomerque nitent: at tristia duri
 Militis in tenebris occupat arma situs. 50
 Rusticus è lucoque vehit malè sobrius ipso
 Ukorem plaustris, progeniemque domum.
 Sed Veneris tunc bella calent, scissosque capillos
 Femina, perfractas conqueriturque fores.
 Flecte teneras subtrusa genas: sed victor & ipse 55
 Flet sibi dementes tam valuisse manus.
 At lascivus Amor rixæ mala verba ministrat,
 Inter & iratum lentus utrumque sedet.
 Ah lapis est ferrumque, suam quicumque puellam
 Verberat; è cælo deripit ille Deos. 60

Sit

OBSERVATIONES.

v. 54. *perfractas conqueriturque
 fores*] Quas ætate, vinoque fervi-
 dus adolescens vestibus labefacta-
 vit. Horatius Ode 26. l. 3.

— hic hic ponite lucida
Funalia, & vestes, & arcus
Oppositis FORIBUS minaces.

Sit satis è membris tenuem perscindere vestem :

Sit satis ornatus dissoluisse comæ.

Sit lacrymas movisse satis. quater ille beatus,

Quo tenera irato flere puella potest.

Sed manibus qui sævuserit, scutūque sudēque 65

Is gerat, & anti sit procul à Venere.

At nobis Pax alma veni, spicamque tenero,

Perfluat & pomis candidus ante sinus.

AL-

OBSERVATIONES.

v. 65. *scutūque sudēque* Is ge- | Venuſtè Propertius Eleg. 5. l. 4.
ras] Si tantoperè sæviendi cupidus | *Nec sibi displicet miles non fa-*
 est, militiæ durum opus exerceat. | *ctus amor.*

BLEG.

ALBII TIBULLI

EQUITIS ROMANI ELEGIARUM

LIBER II

ELEGIA I.

* *Sacrum Ambarvale describit.*

Quisquis adest, faveat : fruges lustramus,
& agros,

Ri-

OBSERVATIONES.

* *Sacrum Ambarvale dictum* est ab arvis ambiendis. rustici enim statis anni temporibus visitant circum prœdia sua ducebant, Deos agrorum præsides orantes, uti volentes propitii segetem, vineam, pecus, liberos, totamque familiam fortunarent : atque ita diem illam potu & cantu hilares transigebant. Vide Catonem de R. R. c. 141. Virgilium 1. Georg. At JOANNES ANTONIUS ASTORIUS J. C. Veneris (quo ego viro nihil elegantius, nihil humanius fieri posse ar-

bitum : cui plurimum debent ac semper debeant studiosi antiquitatis ob insignem de Diis Cabiris editum libellum, in quo sic materiam obscurissimam dilucidavit, ut omnia eruditorum tulerit puncta) monuit me per epistolam, Petrum Marcellinum Corradinum Summi Pontificis Auditorem in libro, cui titulus : *Petrus Latinum profanum, & sacrum lib. 1. cap. 19. pag. 261. dubitare, an re verâ Tibullus hac Elegiâ sacrum Ambarvale describat, cum in plerisque* Vir-

Virgilio dissentire videatur, & quædam addat, de quibus alter ille non loquitur. Cui dubitationi Astorius ipse calculum addit. Ego verò (pace dicam tantorum virorum) M. Antonium Marcum, Achillem Statium, Ludovicum de la Cerda, Fridericum Taubmanum, duos priores ad Tibullum, posteriores ad Virgilium, securus, communem sententiam tuam malo. Licet enim poeta noster sacrum hoc pluribus fortasse describat, quàm Virgilius: non idcirco præbet ansam dubitandi, an sacrum Ambarvale significare voluerit; cum præsertim cetera mirè conveniant. En tibi utriusque poetæ collationem:

Virgilius.

Sacra refer Cereri —

Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret.

Et Cererem clamore vocant in tecta —

Tibullus.

— spicis tempora cinge Ceres.

dixerat autem præcedenti versiculo: *Bacche veni*, quòd scilicet agricolæ Bacchum & Cererem unà invocarent. Columella de cultu horum lib. 10. prope finem:

Este Menalium, te Bacchum, teque Lyæum,

Lenamque patrem canimus sub tecta vocantes.

Quamvis non diffitear, eo loco lætitiæ Autumnalis temporis à Columella describi: cum sacrum Ambarvale verè fieri solitum esset.

Virgilius.

Tunc agni pingues —

Tibullus.

Cernite, fulgentes ut eas sacæ agnus ad aras.

Pingues enim victimæ Diis cadebantur; & largissimis pabulis enutritæ.

Virgilius.

— Et tunc molissima vina.

Tibullus.

Vina diem celebrent; non festa luce madere

Est rubor, errantes & male ferre pedes

Virgilius.

Terque novas circum felix eas hostia fruges.

Tibullus.

— fruges lustramus & agros.

At quid est lustrare, nisi expiare circumeundo? Testis Virgilius citatus l. 6. *Æneid.* v. 229.

Idem ter socios pura circumtulit unda,

Spargens rore levi, & ramo feliciæ olivæ:

Lustravitque viros, dixitque novissima verba.

Adde illud poetæ nostri:

Vos mala de nostris pellite limitibus.

videlicet exterminate, propulsate a finibus agrorum, circum quos victimam ducimus. At in re clarâ diutius morari piget. Si quis tamen dubitare malit, id magnis auctoribus faciet.

Ritus ut à prisco traditus exstat avo.
 Bacche veni, dulcisque tuis è cornibus uva
 Pendeat: & spicis tempora cinge Ceres.
 Luce sacrâ requiescat humus, requiescat arator,
 Et grave suspensio vomere celsset opus.
 Solvite vincla jugis; nunc ad præsepia debent
 Plena coronato stare boves capite.
 Omnia sint operata Deo: non audeat ulla

La-

OBSERVATIONES.

V. 2. *Ritus ut à prisco*] Hinc illæ
 querelæ Symmachi præfecti urbis,
 pro veteri Deorum cultu adversus
 Christianos: Jam si longa ætas au-
 ctioritatem religioni facit, servan-
 da est tot sæculis fides, & sequendi
 sunt nobis parentes, qui sequuti sunt
 feliciter suos. Romam nunc putemus
 assistere, atque his vobiscum agere
 sermonibus: Optimi principes, pa-
 tres patriæ, reveremini annos meos,
 in quos me pius RITUS adduxit
 utar ceremoniis AVTIS, neque enim
 pœnitet: Vivam meo more, quia li-
 bera sum. Cui scitè Prudentius re-
 spondet l. 1.

Ut semel obsedis gentilia pectora
 patrum

Vana superstitio, non interrupta cu-
 currit

Ætatum per mille gradus: tener hor-
 ruit hæres,

Et coluit, quidquid sibi met vene-
 rabile cani

Monstrant AT AVI. puerorum in-
 fantia primo

Errorem cum lacte bibis —

Sed Cicero propius ad rem nostram
 2. de Legibus: Eademque ratio-
 nem læci habens in agris, neque ea,
 quæ à majoribus prodita est cum do-
 minis, cum famulis posita in fundi,
 villæque conspectu religio patrum re-
 pudianda est. Jam RITUS familiæ,
 patrumque servari, id est, quoniam
 antiquitas proximè accedit ad Deos,
 à Diis quasi TRADITAM religio-
 nem tuere.

V. 5. *Luce sacra requiescat humus*] Non omne opus diebus festis inter-
 mittere necesse habebant agricolæ,
 sed ea tantum, quæ duriorē la-
 borem afferebant, nam ut ait Ca-
 to c. 2. R. R. Per ferias verò fossas
 veteres tergeri, viam publicam my-
 niri, vepres recidi, hortum fodiri,
 pratum purgari, virgas vinciri, spi-
 nas runcari cremarique, ex piscina
 immunditias afferri, munditias fieri
 nulla religio vetuit. Ideo Tibullus
 grave opus dumtaxat cessare jubet.

Lanificam penlis imposuisse manum. 10.
 Vos quoque abesse procul jubeo (discedite ab aris)
 Quis tulit hesternâ gaudia nocte Venus.
 CASTA placent superis. purâ cum veste venite,
 - Et manibus puris sumite fontis aquam.
 Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras. 15
 Vinetaque post oleâ candida turba comas.
 Dii patrii, purgamus agros, purgamus agrestes,
 Vos mala de nostris pellite limitibus.
 Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
 Neu timeat celeres tardior agna lupos. 20
 Tunc nitidus plenis confusus rusticus arcis
 Ingeret ardenti grandia ligna foco.
 Turbaque verarum saturi bona signa coloni
 Ludet, & ex virgis extruet arte casas.
 Eventura precor. videntur felicibus extis 25
 Significet placidos nuntia fibra Deos?
 Nunc mihi fumosum veteris proferte Falernum
 Consulis, & Chio solvite vincla cado.
 Vina diem celebrent; non festâ luce madere
 Estrubor, errantes & malè ferre pedes. 30
 Sed

OBSERVATIONES.

v. 25. *videntur felicibus extis*.] Ca- de seneparicissimo:
 tull. c. 60. *VIDENTur faces aureas* Qui quandoque jugum perusa ad
quasiens comas? compita figis,
 v. 28. *solvite vincla*.] Resignate *Seriola veteris metuens deradere*
 cadum pice obstrictum; quod Te- *limum,*
 rentio Heautont. Act. 3. sc. 1. est *Ingenis* —
velinere dolia. Persius 4. Sat. v. 29.

Q

v. 27.

Sed bene-Messalâ sua quisque ad pocula-dicat;
 Nomen & absentis singula verba sonent.
 Gentis Aquitanæ celeberrima Messala triumphis,
 Et magna intonsis gloria victor avis,
 Huc ades, aspira que mihi, dum carmine nostro 35
 Redditur agricolis gratia cælitibus.
 Rura cano, rurisque Deos: his vita magistris
 Desuevit quernâ pellerè glande fœtè.
 Illi compositis primùm docuere rigillis
 Exiguam viridi fronde opèrire domum: 40
 Illi etiam tauros primùm docuisse feruntur
 Servitium, & plastro supposuisse rotam.
 Tunc victus abiere feri: tunc confita pomus:
 Tunc bibit strigivas fertilis hœtus aquas:
 Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores, 45
 Mistaque securo est sobria lymphæ mero.
 Rura ferunt messes, calidi cum sideris æstu

De-

OBSERVATIONES.

v. 37. *vita*] Subaudi *humana*, Lucet. l. 1.

*Humana ante oculos fadè cum VI-
 TA jaceret*

*In terris oppressa gravi sub relli-
 gione.*

Idem l. 2. Ellipsi Tibullianâ:

*Omnis cum in tenebris præsertim
 FIT laborat.*

v. 38. *Desuevit quernâ*] Antiqui mortales, ut nemo nescit, glandi-
 vori fuerunt, donec ad mitiorem

cibum Triptolemo auctore revoca-
 rentur. Is tritici semine primus ar-
 va consperxit, & curru per aërem
 vectus, frumentariam plerosque
 populos docuit. Valer. Flaccus l.
 Argonautic.

*aut curru ut servos frenasse
 dracones*

*Credimus, ignaras Cæteris qui vo-
 mere terras*

*Imbuis, & flata QUERCUM dam-
 naris arista.*

v. 40.

Deponit flavas annua terra comas.
 Rure levis verno flores apīs ingerit alveo,
 Compleat ut dulci sedula melle favos.
 Agricola assiduū primūm satiat aratro,
 Cantavit certo rustica verba pede:
 Et satur arenti primum modulatus avenā
 Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.
 Agricola & mimio suffusus, Bacche, rubenti

Pri-

OBSERVATIONES.

v. 40. *viridi fronde operire domum.*] Huc pertinent, quæ scribit Vitruvius Architect. l. 2. c. 1. de priscorum hominum ædificiis: *Primumque furcis erectis, & virgulis interpositis, luto parietes texerunt. Alii luteas glebas arefacientes struebant parietes, materia eos ingruentantes, vitandoque imbres & æstus, tegebant arundinibus, & FRONDE.*
 v. 51. *satiatus*] Diuturni laboris iactio affectus. Cicero in Lælio: *Non enim amicitiarum esse debent, sicut aliarum rerum, SATIETATES.*

v. 53. *satur*] Fami etenim & carmini non convenit. Lepide Juven. 7. Sat. ubi de miseris poetarum: *SATUR est, cum dicit Horatius: ohe.*
 Ibid. *modulatus*] Libentius legere meditatus, ut esset simile illi Virgiliano:

Silvestrem tenui Musam meditaris

AVENÆ

tum etiam propter ea, quæ sequuntur: *ut ornatos duceret ante Deos,*

Debuit enim agricola secum ipse meditari, quæ postea in frequentia sacrorum ante aras Numinum canere oportebat. Catul. c. 61.

Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirant;

Non frustra meditantur: habent memorabile quod sit.

v. 55. *mimio suffusus*] Aut capse purpureo colore infectus, aut facibus vini perunctus. Horat. A. P. v. 275.

Ignorūm tragica genus invenisse Camanæ,

Dicitur, & plausivis vexisse poemata Thespi,

Quæ canerent, agerentque peruncti facibus ora.

Ibid. *Bacche.*] Non satis ex decoro dubitat Achilles Statius, ante hunc vesiculum nonnulla deesse, quod scilicet Bacchi improvisa inentio fiat. Quivis enim vel mediocriter eruditus intelligit à Tibullo hic attingi principia Tragediæ, quæ humilia & agrestia fuerunt,

Primus inexperta duxit ab arte choros.
 Huic datus à pleno memorabile munus oviss
 Dux pecoris hircus (duxerat hircus oves.)
 Rure puer verno primum de flore coronam
 Fecit, & antiquis imposuit Laribus. 60
 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida vellus ovis.
 Hinc & femineus labor est, hinc pensa, colusque;
 Fusus & appposito pollice versat opus.
 Atque aliqua assidue texitrix operata Minervâ, 65
 Can-

OBSERVATIONES.

xunt, ut omnia maximarum rerum rudimenta. Cum Icarus à Baccho vini usum edoctus, diligenter admodum vitem coluisset, forte fortuna hircum invenit folia ejus, tenerima depascentem, quem arreptum statim jugulavit, Bacchique aris imposuit. Ad hoc sacrificium vero plurimos ex vicinis pagis convocavit, qui carminibus incompris Dei ultionem celebrare cœperunt: mox poëta quotannis τρυγιδιον, sive poëma de hircio certatim scribere perrexerunt, & qui victoriam sub arbitris adeptus esset, hircio donabatur. Lusibus deinde immista seria, & actor introductus, cujus esset herois alicujus gesta recensere, donec Thespis plausu scenam circumferret, moxque gnavior Æschylus personam, syma, cothurnos, pulpita, cæteraque ornamen-

ta, quibus Tragœdia nitet, reperiret. Vide Bulengerum de Theatro l. 1. c. 1.

v. 56. *inexperta duxit ab arte choros*] Supra Eleg. 8. lib. 1.

Ille liquor docuit voces inflatere cantu,

Movet & ad certos pascia membra modos.

v. 58. *duxeras hircus oves*] Rectè Scaliger emendavit è corruptâ lectione *auveras*. Porro hac parenthesis venuste usus est Ovidius Eleg. 5. l. 3. Amor.

Utque procul vidit carpentes pabula tauros;

(Carpebant tantâ pabula lata procul)

v. 62. *lucida*] Pinguis, & nitida. Martialis l. 13. Epig. 2.

Cetea quæ patulo LUCET ficedula lumbis.

Cantat, & appulso tela sonat latere.
 Ipse quoque inter agros, interque arma Cupido
 Natus, & indomitas dicitur inter equas.
 Illic indocto primum se exercuit arcu,
 Hei mihi, quàm doctas nunc habet ille manus! 70
 Nec pecudes, velut ante, petit: fixisse puellas
 Gestit, & audaces perdomuisse viros.
 Hic juveni detraxit opes: hic dicere jussit
 Limen ad iratae verba pudenda senem.
 Hoc duce custodes furtim transgressa jacentes 75
 Ad juvenem tenebris sola puella venit:
 Et pedibus praetentat iter suspensa timore,
 Explorat caecas cui manus ante vias.
 Ah miseri, quos hic graviter Deus urget: at ille
 Felix, cui placidus leniter afflat Amor! 80
 Sancte veni dapibus festis, sed pone sagittas,
 Et procul ardentes hinc procul abde faces.
 Vos celebrem cantate Deum, pecorique vocate
 Voce: palam pecori, clam sibi quisque vocet:
 Aut etiam sibi quisque palam, nam turba jocosa 85
 Obstrepit, & Phrygio tibia curva sono.
 Ludite, jam nox jungit equos, currumque se-
 quuntur
 Matris lascivo sidera fulva choro.

Post-

OBSERVATIONS.

v. 84. *clam sibi quisque vocet*] Vi-[c. 63. v. 104.
 de qua observavimus ad Catull.

Q₃

ELEG.

Postque venit tacitus furvis circumdatus alis
Somnus, & incerto somnia nigra pede. 90

ELEGIA II.

Cerintæ natalem celebrat.

Dicamus bona verba, venit natalis: ad aras
Quisquis ades linguâ vir mulierque fave.
Urantur pia thura focis, urantur odores,
Quos tener è terrâ divite mittit Arabs.
Ipse suos Genius adsit visurus honores, 5
Cui decorent sanctas mollia ferra comas.
Illius puro distillent tempora nardo,
Atque satur libo sit, inadeatque mero.
Annuat & Cerintæ tibi quodcumque rogabis.
En age, quid cessas? annuit ille, roga. 10
Auguror, uxoris fidos optabis amores,
Jam reor hoc ipsos edidicisse Deos;
Nec tibi malueris totum quæcumque per orbem
For-

OBSERVATIONES.

ELEG. II. v. 3. *urantur odores*] liciarum nativam affluentiam. Catul. c. 62.
Aromata odorata, puta cinnamomum, costus, casia, bdellium, stacte, & hujusmodi suffimenta.
Cicero Tuscul. 3. *Fasciculum ad naves admovebis? incendes ODORES?* inflexione. Ita & Valer. Flaccus 1. Argonaut.
Tacitus Annalium 3. initio: *ODORES, aliaque funerum solemnia cremabant.* Hanc mihi militiam, veterum quæ pulchrior actis.
v. 4. *tener*] Luxu perditus, ob de- *ANNUE* —

Fortis arat valido rusticus arva bove :
 Nec tibi gemmarum quidquid felicibus undis r̄
 Nasclitur , Eor quā maris unda rubet .
 Vota cadunt . utinam strep̄tantibus advolet alis ,
 Flavaque conjugio vincula porret Amor :
 Vincula quā maneāt semper , dum tarda senectus
 Inducat rugas , inficiatque comas . 20
 Huc veniat natalis avis , prolemque ministret ;
 Ludat & ante tuos turba novella pedes .

ELE.

OBSERVATIONES.

V. 17. *Vota cadunt*] Malè quidam interpretantur : desideria tua frustrantur Numina , ó Cerinthe , quid enim paulò ante dicere attinebat : annus ille , roga ? Satin' sanus Tibullus esset ? Cadere hic est evenire , accidere . Tullius 1. Epistolarum ad Q. Fratrem : sed certe à te mihi omnia semper honesta , & jucunda CECIDERUNT . Idemque 2. de Legibus mirifice ad rem nostram : Jam verò permultorum exemplorum & nostra plena est Respublica , & omnia regna , omnesque populi , cunctæque gentes , augurum prædictis multa incredibiliter vera CECIDISSE .

V. 18. *Flavaque conjugio vincula*] Ceston cingulum Veneris luteo colore , qui color nuptiis dicatus . Juven. 6. Sat. Ursidium à matrimonio deterrens , capistrum hujusmodi vincula fortasse appellavit : — si machorum notissimus olim

Stulia maritali jam porrigat ora capistro .

V. 21. *natalis avis*] Hic scèdè lapsum Achillem Statium licet animadvertere , si quidem rō avis dictum existimare de majoribus Cerinthe , casu tertio , vel sexto numeri multitudinis . Rectè Scaliger intelligit volucrum boni ominus , puta cornicem symbolum conjugalis concordiae . Addo ego ex meâ petu , veteres observare solitos fuisse in partu , quæ aves volarent , seu garrirant , inde recenter natis felicia , seu tristia prædicentes . Ovidius in Ibin :

Qui simul impura matris prolapsus ab alvo

Cinyphiam sedo corpore pressis huiusmodi .

Sedit in adverso nocturnus calmine lupo ,

Fimereoque graves edidit ore sonos .

Q4.

Cum

Amicam rusticari malè fert, seque Apollinis exemplo agreste opus facturum dicit.

Rura tenent, Cornute, meam villæque puellam.
Ferreus est cheu quisquis in urbe manet.
Ipsa Venus lætos jam nunc migravit in agros,
Verbaque aratoris rustica discit Amor.

O ego cum dominam aspicerem, quàm fortiter illic

Verfaren validò pingue bidente solum!

Agricolæque modo curvum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arva ferenda boves:

Nec

OBSERVATIONES.

Cum verò paulò ante Amoris facta mentio sit, quem Tibullus optat strepitantibus alis huc advenire, & flava conjugio vincula portare, haud procul absum ab ea opinione, ut existimem ipsum Cupidinem vocari *natalem avem*, quòd videlicet nascente Cerintho, & Cerinthi uxore, felix utrique omen sternuerit, ut loquitur Propertius Eleg. 2. l. 2.

Nam tibi *NASCENTI* primis,
mea visa, diebus

Aridus argutum sternuit omen
Amor!

Sanè Bion Smyrnæus elegantissimus poëta, in Bucolicis Amorem avem appellat. En tibi versus:

Ἰθάξ' ἐστὶ κῶ, ὃν ἄλσσι δει-
δράσκει.

ὈPNEA θηράων, τὸν ἀποτρόπων
οἶδεν ΕΡΩΤΑ

Ε'σδ' ὄρνιθον πύξω ποτὶ κλάδου
ὧς δ' ὄνυσσε

Χαίρων, ὅτε καὶ δὴ μέγ' ἀφάειτο
ὈPNEON αὐτῷ. &c.

Adolescens olim aucup in nemore
arboribus densò.

Dum venatur *AVES* fugitivum vi-
dit *AMOREM*

Buxi ramo insidentem. Ut igitur
animadvertis,

Gaudens (quoniam *AKIS* ei perman-
gna videbatur.) &c.

Omitto reliqua, sunt enim plura.
Nostræ sententiæ adstipulatur,
quod.

Nec quereret, quod sol graciles exureret artus,
 Læderet aut teneras pustula rupta manus. 10
 Pavit & Admeti tauros formosus Apollo,
 Nec cithara, intonsæ profueruntve comæ:
 Nec potuit curas sanare salubribus herbis;
 Quidquid erat medicæ vicerat artis Amor.
 Tunc

OBSERVATIONES.

quod statim sequitur in hoc Tibulli versiculo: *prolemque ministret*; cuius autem est, nisi Amoris, ministrare prolem?

ELEG. III. v. 8. *steriles*] Testiculis demessis; vel, si feminæ, vulvâ extractâ. Catul. c. 62.

Ego Menas, egæmei pars, ego vir
 STERILIS ero?

v. 10. *pustula rupta*] Ut accidit iis, qui teneriori sunt cute, atque opere faciundo pondum occalluerunt. Martialis l. 14. Epig. 165.

Fervida ne tristo tibi pollice PUSTULA surgat,

Exornent docilem garrula plestra lyram.

Cornelius Celsus Medicinæ l. 5. c. 28. §. 15. *PUSTULÆ*, inquit, *livide sunt, aut pallide, aut nigre, aut aliter naturali colore mutato: subestque illis humor. Ubi hæ RUPTÆ sunt, infra quasi exulcerata caro apparet.*

v. 11. *Pavit & Admeti*] Virgilius Eclogâ 10.

Et FORMOSUS oves ad flumina
 PAVIT Adonis.

v. 14. *Quidquid erat medicæ*] Apollo ipse apud Ovidium 1. Metamorph. sic Daphnen fugientem alloquitur:

Invenit MEDICINÆ meum est, opiferque per orbem

Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.

Hei mihi, quod nullis AMOR est MEDICABILIS herbis,

Nec profunt domino, quæ profunt omnibus artes.

* Crassâ litterarû inscitia regnum tenente, barbari homines quatuor impurissimos versus commenti sunt, quibus mundam Tibulli suppellestem sædè conspurcarent; credo, quod arbitrarentur sententiam haud satis absolutam esse. Scaliger emunctæ naris homo filicem istam primus erancavit, cuius felicem audaciam necesse habent probare, quicumque tandem in studiis humanioribus aliquid sentire videri volunt. Nihilominus, ut curiosis morem geram, hic eos proferam: qui fascinum timent, despuant sibi in sinum.

Ep/a

Tunc fiscella levi dextera est vimine iuncti, 15

Raraque per nexus est via facta fero.

O quoties illo vitulum gestante per agros,

Dicitur occurrens, erubuisse soror!

O quoties ausæ, caneret dum valle sub altâ,

Rumpere mugitu carmina docta boves! 20

Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus,

Venit & à templis irrita turba domum:

Sæpe horrere sacros doluit Larona capillos,

Quos admirata est ipsa noverca prius.

Quisquis inornatūque caput, crinesque solutos 25

Aspiceret, Phœbi quæreretur ille comam.

De--

O B S E R V A T I O N E S.

Ipsè Dens solitus stabulis expellere vaccas,

Es potum pastas ducere fluminibus:

Es miscere novo docuisse coagula lacte,

Lacteus & mistis obriguisset liquor.

V. 15. dextera est vimina iuncti.]

Virgilius Eclog. 2.

Quintu aliquid saltē possis, quorum indiges usus,

VIMINIBUS, mollique paras DETEXERE JUNCO?

Detexere Latinis est perfectè texere.

Titianius Fullonibus: *Que interdecem annos nequissi unam togam*

DETEXERE.

V. 17. vitulum gestante per agros.]

Id quoque pastoritium est. Supra Eleg. 1. l. 1.

Non agnatus sinu pigan; sciturve capelle

Desertum oblita, matre referre domum.

v. 22. irrita turba.] Inconsulti abeunt, ut ait Maro. Æneidos 3.

v. 452.

v. 26. quæreretur.] Desideraret dicens, ubi nunc honor comarum?

Phavorinus apud Stobæum serm. 64. veram pulchritudinem laudans, ita scribit: Et τὸν Σωκράτην

καλὸν. Ἀλλ' ἂν βιάδην, ὃ ἐξ ὧν ὁ ἀποποιεῖται τὸ πλεονέκτημα, ἐπὶ τοῖς κα-

τοῖς τῆς ἄρεος ἀφεικμένῳ, εἶτα ὃ ἐπὶ τῇ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ ἐν τῇ ὁ-

νιότητι. Εἴη τοι. ἢ Ἀλλ' ἂν βιάδην.

So--

Delos ubi nunt, Phœbe, tuæ est? ubi Delphica Pytho?

Nempe Amor in parvâ te jubet esse casâ.
Felices olim, Veneri cum fertur apertè

Servire æternos non puduisse Deos. 30

Fabula nunc ille est: sed cui sua cara puella est,

Fabula sit, mavult, quàm sine amore, Deus.

At tibi dura seges, Nemesim quæ abducis ab urbe,

Per solvat nullâ semina terra fide.

Et tu, Bacche tener, jucundæ confitor uvæ, 35

Tu quoque devotos, Bacche, relinque lacus.

Haud impunè licet formosas tristibus agris

Abdere: non tanti sunt tua musta, pater.

O valeant fruges: ne sint modò rure puellæ.

Glans alat, & prisco more bibantur aquæ. 40

Glans aluit veteres, & passim semper amarunt.

Quid

OBSERVATIONES.

Socrates etiamnum pulchior est: Alcibiadem verò viventem adhuc sua destituit pulchritudo: & multi, qui post pubertatem eum accesserunt, quorum nonnulli eum antea viderant, nunc etiam intuentes, Alcibiadem QUÆREBANT.

v. 31. *Fabula nunc ille est*] Nunc Apollo per ora hominum traducitur. Horat. Epod. 11. *Hæc me, per urbem (nam pudet tanti mali) FABULA quanta FUI!* Ovidius *Amorum* 3. Eleg. 1.

FABULA, nec sentis, tota jactaris in urbe.

v. 32. *sine amore*] Absque amicâ. Exempla dabit noster Index.

v. 39. *valeant fruges*] Nil moror proventus agrorum. Propert. Eleg.

4. l. 4.

ET VALEAT probro *Vesta pudenda* meo.

v. 41. *passim*] Sine delectu in quodcumque incidissent, eo fluentes.

FLEG.

Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
 Tum, quibus aspirabat Amor, præbebat apertè
 Mitis in umbrosâ gaudia valle Venus.
 Nullus erat custos, nulla exclusura volentes 45
 Janua. si fas est, mos precor ille redi.
 Ducite: ad imperium dominæ fulcabimus agros.
 Non ego me viaculis verberibusque nego.

ELEGIA IV.

Avaritiam puellarum dominat, qua contemptis poetis, divites tantum recipere.

Hic mihi servitium video, dominamque paratam:

Jam mihi libertas illa paterna vale.
 Servitium sed triste datur, teneorque catenis,
 Et numquam misero vincla remittit Amor.
 Et, seu quid merui, seu quid peccavimus, urit. 5
 Uror, io remove sæva puella faces.
 O ego, ne possim tales sentire dolores,
 Quàm mallem in gelidis montibus esse lapis:
 Stare vel insanis cautes obnoxia ventis,
 Naufraga quam vasti tunderet unda maris! 10
 Nunc

OBSERVATIONES.

ELEG. IV. v. 2. *mihi*] Ita Ovidius Tristium 1. Eleg. 3.

Esse salvatæ tempus in omne MIHI.

Ibid. libertas illa paterna] Signi-

ficat se ingenuum esse, nec libertatem adeptum ope manumissionis.

v. 10. *Naufraga*] Quasi navifraga.

Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est,
 Omnia nam tristi tempora felle madent.
 Nec profunt Elegi, nec carminis auctor Apollo;
 Illa cavâ pretium flagitat usque manu.
 Itē procul Musæ, si non prodestis amanti. 15
 Non ego vos, ut sint bella canenda, colo.
 Nec refero solisque vias, & qualis, ubi orbem
 Complevit, versis Luna recurrat equis.
 Ad dominam faciles aditus per carmina quæro.
 Itē procul Musæ, si nihil ista valent. 20
 At mihi per cædem, & facinus sunt dona paranda,
 Ne jaceam clausam flebilis ante domum.
 Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis;
 Sed Venus ante alios est violanda mihi.
 Illa malum facinus suadet, dominamque rapacē 25
 Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.
 Opereat quicumque legit viridesque smaragdos,
 Et niveam Tyrio murice tingit ovem!

Hic

OBSERVATIONES.

fraga. Horatius Ode 16. l. 1.

— non acma

Sic geminant Corybantes æra,
 Tristes ut ira: quas neque Noricus
 Deterret ensis, nec mare NAU-
 FRAGUM.

Valer. Flaccus Argonautic. l. 1.

Has nimbi, ventisque domos, &
 NAUFRAGA servas

Tempestas —

v. 28. ovem] Id est lanam; quem-

admodum Virgilius in calce 6.
 Æneidos usurpavit elephantum pro
 ebore:

Sunt gemina somni portæ, quarum
 altera fertur

Cornæ, qua veris facilis datur
 exitus umbris:

Alter a candenti perfecta nitens ele-
 phanto:

Sed falsa ad calum mittunt infor-
 tunia manes.

v. 29.

Hic dat avaritiæ causas, & Coa puellis
 Vestis, & è rubro lucida concha mari. 30
 Hæc fecere malas: hinc clavin. janua sensit;
 Et coepit custos luninis esse canis.
 Sed pretium si grande feras, custodia victa est,
 Nec prohibent claves, & canis ipse tacet.
 Heu quicumque dedit formam cælestis avaræ, 35
 Quale bonum multis attulit ipse malis!
 Hinc fletus, rixæque sonant, hæc denique causa
 Fecit, ut infamis hic Deus esset Amor,
 At tibi, quæ pretio victos excludis amantes, 36
 Eri-

OBSERVATIONES.

v. 29. *Hic dat avaritiæ causas*] Credimus? an celeres &c. Audi ver-
 Vide Propertium Eleg. 1. l. 3. ubi
 hoc argumentum venustissime tra-
 ctat.

v. 34. *Et canis ipse tacet*] Quia &
 ipse parasitum agit. Leua Plautina
 Asin. Act. 1. sc. 5. graphicè novi
 amatoris mores describens, hæc ait:

— ubi de pleno promitur,

Neque ille scis quid des, quid dam-
 ni faciat, illi rei studeo.

*Vole placere se se amice, vole mi-
 hi, vole pedisseque,*

*Vole famulis, vole etiam ancillis:
 & quoque CATULO meo.*

*Subblanditur novus amator, se ut
 cum videat, gaudeat.*

Cæterum hunc locum Tibulli vi-
 detur imitatus ANDREAS MA-
 RANUS Nob. Vicentinus, erudi-
 tissimus vir, in Eleg. quæ incipit

*Credimus? an celeres &c. Audi ver-
 sus, & aureos judicabis:
 Optamus serò que oblata remisimus
 ultro.*

*Utere, felici dum licet esse tibi
 Mox subeunt casus subeuntque pe-
 ricula mille:*

*Advigilas custos, advigilatque
 CANIS.*

*Mutantur CLAVES, firmo sub car-
 dine frides*

*Janua; non tenui vertitur illa so-
 no.*

*Dum pretio capitur custos, & dum
 unguine posses,*

*Dum cena, aut alia fallitur arte
 CANIS;*

*Interea obrepunt morbi, vel deca-
 lor ætas:*

*Elanditias nec fas dicere nec fa-
 cere.*

Eripiant partas ventus & ignis opes. 40
 Quin tua tunc juvenes spectent incendia læti,
 Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam.
 Seu veniet tibi mors, neque erit qui lugeat ullus,
 Nec qui det mœstas munus in exequias.
 At bona, quæ nec avara fuit, cætum licet annos 45
 Vixerit, ardentem flebitur ante rogam.
 Atque aliquis senior veteres veneratus amores,
 Annua constructo sestra dabit tumulo.
 Et bene, discedens dicet, placideque quiescas,
 Terraque securæ sit super ossa levis. 50
 Vera quidem moneo, sed profunt quid mihi verâ?
 Illius est nobis lege colendus Amor.
 Quin etiam sedes jubeat si vendere avitas,
 Ite sub imperium, sub titulumque lares.
 Quidquid habet Circe, quidquid Medea ve-
 neni, 55
 Quidquid & herbarum Thessala terra gerit:
 Et quod, ubi indomitis gregibus Venus af-
 flat amores,
 Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ:
 Si modò me placido videat Nemesis mea vultu:
 Mille alias herbas misceat illa, bibam. 60

ELE-

OBSERVATIONES.

V. 40. *ventus & ignis*] Bene con- | V. 42. *addat aquam*] Supra Eleg.
 Junxit, ventus enim alit incendia. | 2. l. 1. ADDE *merum*.

ELE 3.

*Messalino in Collegium Quindecimviro-
rum cura erat Sibyllinos versus interpretari:
oracula Sibyllarum laudat, Phœbique
opem implorat.*

PHœbe fave: novus ingreditur tua templa
sacerdos,

Huc age cum citharâ, carminibusque veni.

Nunc te vocales impellere pollice chordas,

Nunc precor ad laudes flectere verba meas.

Ipse triumphali devinctus tempora lauro, 5

Dum cumulant aras, ad tua sacra veni;

Sed nitidus, pulcherque veni: nunc indue vestem

Sepositam, longas nunc bene pecte comas,

Qualem te memorant Saturno rege fugato,

Victori laudes concinuisse Jovi. 10

Tu procul eventura vides: tibi deditus augur

Scit bene, quid fati provida cantet avis;

Tuque regis sortes, per te præsentit aruspex,

Lubrica signavit cum Deus extra notis.

Te duce Romanos nūquā frustrata Sibylla est, 15

Ab-

OBSERVATIONES.

ELEG. V. v. 7. *nunc indue vestem* stitus, palla inaurata indutus, cum
Sepositam] Theatrale syrma, quo corona aurea, citharam tenens auro
citharædi prodibant in publicum. & ebore distinctam, ipse præterea
Cornificius ad Herennium l. 4. *Us* statim sit appositus ad dignitatem
citharædi cum prodieris optime ve- &c.

Abdita quæ senis fata canit pedibus .
 Probe sacras Messalinum sine tangere chartas
 Vatis : & ipse precor , quod canat illa , docet
 Hæc dedit Enææ sortes , postquam ille parentem
 Dicitur , & raptos sustinuisse Lares . 20
 Hæc fore credebat Romam , cum moestus ab alto
 Ilion , arduentes respiceretque Deos
 Romulus æternæ nondum formaverat Urbis
 Moenia , consorti non habitanda Remo .
 Sed tunc pascebant herbosa Palatia vacca , 25
 Et stabant humiles in Jovis arce case .
 Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ ,
 Et facta agresti lignea falce Pales ;
 Pendebatque vagi pastoris in arbore votum
 Garrula silvestri fistula sacra Deo : 30
 Fistula , cui semper decrescit arundinis ordo ,
 Nam calamus cerâ jungitur usque minor .
 At quæ Velabri regio pater , ire solebat :
 Exiguus pulsâ per vada linter aquâ :
 Illâ sæpe gregis dici placitura magistro . 35
 Ad juvenem festâ est vocata puella dies ;
 Cum quæ secundi redierunt munera ruris
 Caseus , & niveæ candidus agnus ovis .

Im-

O B S E R V A T I O N E S .

v. 36. *festâ die*] Palilibus , quæ nediſtum invenies apud auctores :
 agebantur xi. Kalendas Majas , *pulli equarum* , *catuli tigris* ,
 tunc enim pecora maximè secunda . *ſeymi leonum* , *hinnuli cervorum* .
 v. 38. *agnus ovis*] Eadem ratio - &c. Vulgaris Bibliorum interpres
 R Psalm.

Impiger Æthea volitantis frater Amoris,
 Troica qui profugis sacra vehis ratibus, 40
 Jam tibi Laurentes assignat Jupiter agros,
 Jam vocat errantes hospita terra Deos.
 Troja quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet
 Vos bene tam longâ consuluisse viâ.
 Illic sanctus eris, cum te veneranda Numici 45
 Unita Deum cælo miserit indigerem.
 Ecce super fessas volitat Victoria puppes:
 Tandem ad Trojanos Diva superba venit.
 Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris;
 Jam tibi prædico, barbære Turne, necem. 50
 Ante oculos Laurens castrû, murusque Lavini est,
 Albaque ab Ascanio condita Longa duce.
 Te quoque jam video, Marti placitura sacerdos
 Iliæ, Vestales deseruisse focos:
 Concubitusque tuos furtim, vitasque jacentes, 55
 Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
 Carpite nunc tauri de septem montibus herbas,
 Dum licet: hic magnæ jam locus urbis erit.
 Roma, tuum nomen terris fatale regendis,
 Quâ

OBSERVATIONES.

Psalm. 113. *Montes exsultaverunt ut arietes: & collas sicut AGNI OVIUM.* indigenæ, sive indigetes, Heroes, quos jactu lapidum reparavit Deucalion; unde consuetudo invaluit

v. 46. *Deum cælo miserit indigetem*] *Αἰσχροδαίμον*, id est exli semine oriundi, ob ingentia facta homine Deum. Dicti sunt autem cælorum in templa recepti fuerant. 4.62.

Quà sua de caelo prospicit arva Ceres: 60
 Quàque patent ortus, & quà fluitantibus undis
 Solis anhelantes abluat amnis equos.
 Vera cano; sic usque sacras innoxia lauros
 Vescar, & æternum sit mihi virginitas.
 Hæc cecinit vates, & te sibi, Phœbe, vocavit, 65
 Jactavit fusâ sed caput ante comâ.
 Quidquid Amalthea, quidquid Marpeſsia dixit,
 Herophile Phœbo grata quod admonuit:
 Quasque Albuna sacras Tiberis per flumina sortes
 Por-

OBSERVATIONES.

v. 62. *amnis*] Oceani undæ. Infra Eleg. 4. l. 3.

Jam nox ætherium nigris emensa quadrigis.

Mundum, caruleo lævras AMNE rotas.

v. 63. *Lauros vescar*] Quia laurum comedissent paulo frequentius, eos ad perfectam vaticinandi scientiam ope Phœbi perventuros, credula & vana existimavit antiquitas. Huc animum adhibuit Juvenalis 7. Sat. v. 17.

Nemo tamen studiis indignum ferre laborem

Cogetur posthac, nectis quicumque canoris.

Eloquium vocale modis, LAURUMQUE momordis.

Et faciunt verba Commodi apud Xiphilinum de se ipso: *δαδόντες ὅλκον αὐτῷ τὰ στεφάνια ἐξ ὧν αὐτὸς ἀνέσχετο. Ἐδὲ LAURI folia, quæ erant*

coronatus.

v. 67. *Quidquid Amalthea*] Hæc videntur cum superioribus continuanda; iis nimirum:

Phæbe sacras Messalinum sine tangere chartas.

Vatis; & ipse precor, quod canas illa, doce.

Interferuit enim longam Sibyllæ Cumæ prædictionem, nunc transit ad reliquas laudandas, veluti Apollinem ita roget: Non tantum, ô Phœbe, & te doceri cupio Messalinum, quid cecinerit Cumana sacerdos, at etiam quid Amalthea, quid Marpeſsia, quid Albuna. Profecto antequam hoc animadvertentem, aqua mihi hærebat, secumque obscurissimum indicabam: de qua tamen difficultate docti viri ne verbum quidem.

v. 69. *Quasque Albuna*] Sic extendendum curavi sententiâ postulat-

R 2

Portarit; sicco perlueritque sinu. 70
 Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen,
 Multus ut, in terras deplueretque lapis:
 Atque tubas, atque arma ferunt strepitantia cælo
 Audita, & lucos præcuisse fugam.
 Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit, 75
 Jungere pallentes nubilus annus equos:
 Et simulacra Deum lacrymas fudisse repentes,
 Fataque vocales præmonuisse boves.
 Hæc fuerunt olim; sed tu jam mitis Apollo
 Prædigia indomitis merge sub æquoribus; 80
 Ut succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
 Omine quo felix, & sacer annus eat.

At

O B S E R V A T I O N E S.

lante. Inepti sunt, qui vulgatam lectionem tuentur. Quodque. Ipsi non explicaverint, quæ aliis audacter propinant.

v. 71. *Hæ fore dixerunt*] Supra de Sibyllâ Cumæi: *Hæc dedit Enææ sortes.*

v. 74. *Lucos, præcuisse fugam*] Deos lucorum ingenti voce minatos discessum. Mirum est, quod narrat Cornel. Tacitus l. 5. Histor. *Expasta repente delubri fores, & audita major humana vox: excedere Deos. Simul, ingens motus excedentium.* Titus Livius pariter l. 5. ubi dicit: *Veiorum excidio: Deinde cum quidam seu spiritum divino tactus, seu juvenili joco, visne Romanam ire*

Juno? annuisse ceteri Deam conclamaverunt: inde fabula adjectum est, vocem quoque dicentis, Velle, auditam. Consule interpretes ad illud Maronis *Æneidos* 2.

Excessere omnes, adytis arisque relictis,

Dii, quibus imperium hoc steterat —

v. 79. *Hæc fuerunt olim*] Catul. c. 4. *Sed Hæc prius FUERE.*

v. 80. *Prodigia indomitis*] Infra carm. 4. l. 4.

Et quodcumque mali est, & quidam quæ triste timeamus, In pelagus rapidis evehat annis aquis.

Hunc ritum expiandi portenta pro-

66

tA laurus bona signa dedit: gaudete coloni;
 Distender spicis horrea plena Ceres:
 Oblitus & musto feriet pede rusticus uvas, 85
 Dolia dum, magni deficiuntque lacus.
 Armadidus Batecho sua testa Palilia pastor
 Concinet, à stabulis tunc procul este lupi;
 Ille levis stipulae solennes potus acervos
 Accendet, flammam transilietque sacras. 90
 Et fetus matrona dabit, natusque parenti
 Oscula comprehens auribus eripiet.
 Nec tædebit avum parvo advigilare nepoti,
 Balbaque cum puero dicere verba senem.
 Tunc operata Deo pubes discumbet in herbâ, 95
 Arboris antiquæ quæ levis umbra cadet,
 Aut è veste sua tendent umbracula fertis
 Vincita; coronatus stabit & ipse calix.
 At sibi quisque dapes, & festas exstruet altè
 Cespitibus mensas, cespitibusque torum. 100
 Ingeret hic potus juvenis maledicta puellæ,
 Postmodò quæ votis irrita facta velit;
 Nam ferus ille suæ, plorabit sobrius idem,
 Et

OBSERVATIONES.

bè noverat P. Claudius, qui, ut *ses*, abjici eos in mare iussit, dicens
 auctor est Valer. Maximus l. 1 c. 4. *Quia esse noluit, bibant.*
 bello Punico primo, cum prælium v. 26. *Dolia dum*] Si quidem tan-
 navale committere vellet, auspicia ta erit ubertas vindemiar, ut mu-
 que mora majorum petisset, & pulla- sto capiendò suffectura vasa nou-
 tius non exire cavea pullos novitaf- liant.

Et se jurabit mente fuisse malâ.
 Pace tuâ pereant arcus, pereantque sagittæ,
 Phoebe, modò in terris erret inermis Amor.
 Ars bona, sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
 Hei mihi, quàm multis ars dedit illa malum.
 Et mihi præcipue, jaceo cum saucius annum.
 Et faveo morbo, cum juvat ipse dolor;
 Vixq; cano Nemesin, sine quâ versum mihi nullus
 Verba potest, justos aut reperire pedes.
 Acer Amor, fractas utinam tua tela sagittas,
 Si licet, extinctas aspiciamque factas.
 Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
 Cogis, & insanâ mente nefanda loqui.
 At tu, nam Divam feruas, tutela potas,
 Præmoneo, vaci parce, puella, sacro
 Ut Messalinum celebrem, cum præmia belli
 Ante suos currus oppida victa feret.
 Ipse gerens laurus, lauro devinctus agresti,
 Miles id magnâ voce triumphæ canam.
 Tunc Messala meus pia det spectacula turbae,
 Et plaudat curru prætereunte pater.
 Annue, sic tibi sint intonsi, Phoebe, capilli,
 Sic tua perpetuò sis tibi casta soror.

ELE-

OBSERVATIONES.

v. 123. *pia det spectacula turbae*] rum in Circo, ad favorem vulgi capi-
 Ob filii triumphum exhibeat mu- randū: Plebs enim Romana mirificè
 hus gladiatorium, vel Amphithea- hujusmodi spectaculis decinebat
 tri venationem, vel certamen equo-
 v. 126. *sis tibi casta soror*] Non
 ait,

ELEGIA VI.

*Revocat Maetrum militatum abeuntem, praeda cupi-
dinem improbens, & amantiū quādam esse
militiam docens.*

Castra Macer sequitur tenero quid fiet Amori?
Sit comes, & collo fortiter arma gerat:
Et, seu longa virum terræ via, seu vaga ducent
Æquora, cum telis ad latus ille volet.
Ure puer quæso, tua qui ferus otia liquit, 5
At-

OBSERVATIONES.

git, puto, quod Orion, unus ex
Gigantibus, olim Dianæ vim in-
ferre tentasset, sed nullo successu.
Horat. Ode 4. l. 3.

*Testis mearum centimanus Cyds
Sententiarum notus, & integra
Tentator Orion Bida,
Virgineæ domitus sagitta.*

ELEG. VI. v. 1. *tenero quid fiet
Amori?* Ita Ovidius Artis Ama-
toriae l. 1. v. 538.

*Perfidus ille abile, QUID mihi
FET ait.*

v. 2. *collo fortiter arma gerat* Bal-
thanem scilicet militarem, qui e-
collo per dextrum humerum ad la-
tus oppositum decurrens, ensen-
dependenem sustinebat, vel pha-
retam cum sagittis. Virgilius Æ-
neidor. 12. *intellix humero cum ap-
paruit alto Baltheus.* Nos Itali dic-
mus: *poriare il pendaglio à ARMATA*

COLLO, quæ phrasis vernacula ma-
ximè Tibullum illustrat.

v. 3. *Et seu longa* Cave auscultes
Joseph Scaligero, qui nodam in
serpo quærens, elegantissimos
versus misere corrupit. Omnia pla-
na sunt, & clara, modò rectè ac-
cipiantur: non enim caculam, vel
armigerum Maetrum ipsum futu-
rum ait poeta: noster, quod con-
tendit bonus Scaliger, sed magis
Cupidinem, utpote puerulum tel-
lis gerendis aptissimum. Confir-
mox Valerio Flacco 1. Argonau-
ticon v. 107.

*Protinus Inachidis ultro Tirynthius
Argis*

*Advolat: Arcadio rursus flammæa
veneno*

*Tela puer, facitque manuio Gau-
dentibus arcus*

*Gesser thylas: vobis illa quidem
sed*

Atque iterum erronem sub tua signa voca.
 Quòd si militibus parces, erit hic quoque miles
 Ipse, levem galeâ qui tibi portet aquam.
 Castra peto, valeatque Venus, valeantque
 puellæ;

Et mihi sunt vires, & mihi facta tuba est. 10
 Magna loquor, sed magnificè mihi magnalocuto
 Excutiunt clausæ fortia verba fores.
 Juravi quoties reditutum ad limina nunquam!
 Cum bene juravi, pes tamen ipse redit.
 At tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido 15
 Im-

OBSERVATIONES.

sed dextera nondum

Paro mihi, clavaque capax —

v. 6. *Erronem sub tua signa voca*]

Hunc versum habuit in animo
 Torquatus Tassus, meo judicio
 poetarum Italorum facili prin-
 ceptis, cum ita cecinit (C. 1. st. 1.)

— *ESOTTO a i santi*

*SEGN'ridusse i suoi compagni ER-
 RANTI.*

v. 7. *eris hic quoque miles*] To his
 pronuntiandum est *dextera*,
 loquitur enim Tibullus de se ipso,
 ut ego primus omnium observo.
 Euryalus apud Maronem *Ænei-*
dos 9.

Est hic, est animus lucis consum-
ptor: & ipsum

Qui vita bene credas emi, quaten-
dis, honorem.

Sequentia est; O Cupido, si rescie-

ro bellatores commodius à te habere
 ti, ego quoque militiæ sacramen-
 to me adstringere non cunctabor.

v. 14. *pes tamen ipse redit*] Hæc
 locutio sapit adagium, & bonis au-
 ctoribus frequenter usurpatur.
 Virgilius *Eclog.* 9.

*Quo te, Mari, PEDES? an, quò
 via ducit, in urbem?*

Horatius *Epod.* 11.

*Erebar incerto, PEDE
 Ad non amicos, hæu, mihi posses
 &c.*

Idem *Ode* 11. l. 3.

E, PEDES quò te rapinns —
 Plinius *Epistolâ* 5. l. 7. ad uxorem:
*Quibus horis te visere solebam, ad
 dietam tuam IPSI me, ut verissi-*
mè dicitur, PEDES ducunt. Nec
abstinuerunt Græci. Theocritus
apud Stobæum *serm.* 61.

Imperitat, nostrâ sint tuâ castra domo.
 Ferrea non Venerem, sed prædam sæcula laudant;
 Præda tamen multis est operata malis.
 Præda feras acies cinxit discordibus armis;
 Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorque
 venit.

20

Præda vago iussit geminare pericula ponto,
 Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.
 Prædator cupit immensos obsidere campos,
 Ut multa innumerâ jugera pascat ove.
 Cui lapis externus curæ est, urbisque tumultus,
 Portatur validis mille columna jugis:
 Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
 Negligat hibernas piscis adesse minas.
 At tibi læta trahant Samiæ convivia testæ,
 Fictaque Cumanâ lubrica terra rotâ.
 Eheu divitibus video gaudere puellas.
 Jam veniant prædæ, si Venus optat opes:
 Ut mea luxuriâ Nemesis fluat: utque per urbem
 Incedat donis conspicienda meis.

30

Illa

OBSERVATIONES.

— Ο δ' εἰ ποῦδες ἄγον ἐχέμεν, faciamus.

μυστήριον —

Ille autem, quò PEDES ferebant

procedens

Insanlebas.

V. 16. nostrâ sint tuâ castra domo

Simus in eodem contubernio, uno
 sub Imperatore Cupidine stipendia

V. 29. At tibi læta trahant] Per-
 sonatus quidam locuples penes
 Cornificium l. q. Rhetoric. Edes
 commodavi, familiam dedi, er-
 gentum quoque vidi? Tamen si hospi-
 tes habeo, tamen utatur licet, nos
 SAMILIS delectabimur.

V. 42.

Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa 35
 Texuit, auratas disposuitque vias.
 Illi sint comites fulci, quos India torret,
 Solis, & admotis inficit ignis equis.
 Illi selectos gerent præbere colores.
 Africa punicum, purpureumque Tyros. 40
 Nota loquor: regnum ipse tenet, quæ saepe coëgit
 Barbara gypsatos ferre catasta pedes.

ELEGIA VII.

*Aut se modicâ spe sustentari: deinde Nemesis ad se
 vertere variis rationibus tentat.*

Finirent multi leto mala: *CREDULA* vitam
 Spes fovet, & melius cras fore semper ait.
 Spes alit agricolas, spes fulcis credit aratis
 Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
 Hæc laqueo volucres, hæc captat arundine
 pisces,
 Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
 Spes etiam validâ solatur compede vinctum:
 Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
 Spes facilè Nemesis spondet mihi, sed negat illa.

Hei

OBSERVATIONES.

7. 42. *Barbara gypsatos.*] Man-
 cipii in catastâ prostantibus pedes
 gypso, vel cretâ illinebantur. Ovi-
 dius Amorum 1. Eleg. 8.

*Nec tu, si quis eris capitis mercede
 redemptus.
 Despice GYPSATI crimen inane
 PEDIS.*

ELEG.

Hei mihi, ne vincas dura puella Deam. No
Partes, per immatura tuæ predor ossa sororis?
Sic bene sub tenerâ parva quiescat humo.
Ille mihi sancta est, illius dona sepulcro,
Et madefacta meis ferra feram lacrymis.
Illius ad tumultum fugiam, supplexque sedebo, rō

Et

OBSERVATIONES.

EL. VII. v. 15. *supplexque sedebo*] Graviter dolentes, veteri consuetudine ferè sedebant. Id liquet tam è sacris, & profanis auctoribus. David Psalm. 126. *Surgite, postquam SEDERITIS, qui manducatis panem doloris.* Isaias cap. 47. *Desponde, SEDE in pulvere, virgo filia Babylon;* *SEDE in terra, non est solitudo filie Chaldaeorum, quia pulvis non vocaberit mollis, & tenera.* Jeremias Threnis cap. 1. *Quomodo SEDENS sedit civitas plena populo, facta est quasi vidua domina gentium; princeps proviniatium factus est subtribus.* Ezechiel cap. 8. *Et ecce mulieres SEDEBANT plangentes Adonidem.* Jonas cap. 3. *Et pervenit verbum ad regem Ninive, & surrexit à solio suo, & abiecit vestimentum suum à se, & indutus est sacco, & SEDIT in cinere.* cum sexcentis aliis toro Bibistorum volutamine. Jam Ethnikos aliquot proferamus. T. Livius 1. libro prope finem. *Lucretiam SEDENTEM matrem in cubiculo inveniens. advenit subitum lachryma oborse.* Vir-

gilius l. 9. de Turno avi manibus parentante. *sacra vultu SEDEBAT.* & l. 11. *etiamque vidimus CONSEDISSE urbem luctu.* Quia etiam divinus poeta sessionem tribuit aviculis plorantibus, ut 4. Georg. philomela: *Elet noctem, ramoque SEDENS miserabile catmen Inebras.* & buboni sanella volucri 12. *Aeneidos: Quæ quondam in bustis, aut culminibus desertis Nocte SEDENS serum canis imporrantia per umbras.* Propertius Eleg. 15. l. 1.

Multis illa dies incomptis massa capillis SEDERAT, injusto multa locuta salo.

Ovidius Epist. Ariadnæ: *Aut mare prospiciens in saxo frigida SEDI.* *Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fuit.*

Petrönius cap. 17. Sat. *SEDEBAT QUB super toro meum, Alia Ravis.* At cesso ab exemplis, ne oculo lectoris abuti videar.

Et mea cum muto fata querar cinere.
 Non feret usque suum te propter flere clientem.
 Illius ut verbis sis mihi lenta veto.
 Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
 Mœstaque sopitæ stet soror ante torum,
 Qualis abi excelsâ præceps delapsa fenestrâ
 Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
 Desino, ne dominæ luctus renoventur acerbi;
 Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
 Nec lacrymis oculos digna est foedare loquaces.
 Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
 Lena vetat miserum Phryne, furtimque tabellas
 Occulto portans itque redditque sinu.
 Sape, ego cum dominæ dulces à limine diro
 Agnosco voces, hæc negat esse domi.
 Sape, ubi nox promissa mihi est, languere puellam
 Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.
 Tunc morior curis: tunc mens mihi perdita fingit,
 Quisve meam teneat, quot teneatve modis:
 Tunc

OBSERVATIONES.

V. 18. *Illius ut verbis*] Syntaxis ita ordinanda: *Veto ut sis mihi lenæ, verbis illius*, idest iussu tuæ sororculæ. Cicero ad familiares 1.9. Epist. 6. *Caninius nosse me TUIS VERBIS* admonuit, ut scriberem ad te.

V. 26. *Lena nocet nobis*] Conque-

fio similis Argyrippi adolescentis

apud Plautum *Afin. Act. 1. sc. 2.* Nam isti quod succenseam ipsi (puellæ nimirum) nihil est: nihil quidquam meret. *Tuo facis iussu, tuo imperio pares: mater tu, eadem heras.*

V. 34. *quot teneatve modis*] Nequitæ plena consideratio. Sumpsit Ovidius *Amor. 2. Eleg. 8.*

Quo-

Tunc tibi, Iena, precor diras. satis anxia vivas, 35
Moverit è votis pars quotacumque Deos.

AL-

OBSERVATIONES.

Quoque loco secum fuerim; quies-
que, Cypassi,

Narrabo domine, QUOTQUE,
quibusque MODIS.

v. 35. precor diras] Horatius

Epod. 5. ex ore pueri beneficio per-
euntis:

DIRIS agam vos. *DIRA* deestatio

Nolla expiatur victima.

ALBII TIBULLI

EQUITIS ROMANI ELEGIARUM

LIBER III.

ELEGIA I.

*Festis Matronalibus Musas rogat, ut ad Nearam
perferant librum suum.*

MArtis Romani festæ venere Calendæ;
Exoriens nostris hinc fuit annus avis.
Et vaga nunc certâ discurrent undique pompâ.
Perque vias urbis munera, perque domos.
Di-

OBSERVATIONES.

ELEG. I. v. 2. *Exoriens nostris*] nuarium reliquis omnibus præpo-
Principio Romulus annum consti-
tuit mensium decem, quorum pri-
mum de parentis nomine *Martium*
appellavit: inde factum, ut post
Junium cæteri deinceps à numero
vocarentur, nempe Quintilis,
Sextilis, September, October,
November, December. Quod si Ja-
nas, id poscente novâ consuetudi-
ne, ratio numerosum haud am-
plius constabit: etenim Quintilis
ordine Septimus fiet, Sextilis Octa-
vus, &c.
v. 3. *certa pompa*] Itali dicerent:
in processione.

Dicite Pierides, quonam donetur honore
 Seu mea, seu fallor, cara Næra tamen.
CARMINE formosæ, præd capitiunt avara.
 Gaudeat, ut digna est, versibus illa meis.
 Lutea sed niveum involvat membrana libellum,
 Pumex & canas tondeat ante comas: 10
 Summaque prætexat tenuis fastigia chartæ,
 Indicet ut nomen littera pacta meum:
 Atque inter geminas pangantur cornua frontes,
 Sic etenim computum mittere oportet opus.
 Per vos auctores hujus mihi carminis oro, 15
 Castaliamque umbram, Pieriosque lacus,
 Ite domum, cultumque illi donate libellum
 Sicut erit: nullus defluat inde color.

Illa

OBSERVATIONES.

v. 6. *sen fallor, cara Næra tamen*] Infra Eleg. 6. hujus libri:

Persida, sed quamvis persida, CARMEN TAMEN

v. 9. *Lutea sed niveum*] Veteres interiore tantum libri parte scribebant, quæ candida erat, ut litteræ succo liginia exarata magis apparerent: extrinsecus verò membranam colore luteo, vel purpureo insciebant. Quamobrem indignatur Juvenalis Orestem cujusdam tragici poetæ marginibus contineri non posse, æque in rerum chartæ damnosâ loquacitate rediitdate.

v. 10. *tondeat ante comas*] Abre-

v. 12. *littera pacta*] Infixa. Sic Virgilius Epigrammate quodam ad Venerem:

Non ego ihure modò, aus PACTA tua templa cabella

Ornabo.

Nec aliter accipiendum reor illud Propertii Eleg. 18. lib. 3.

Ergo qui PACTAS in fœdera ruperis aras.

v. 18. *Sicue erit*] Non explicitum, sed obstrigillis clausum, & sigillo munitum. Notatu digna sunt, quæ scribuntur: *nullus defluat inde color.* Dum enim volumen temere aperitur, color paulatim atteritur, & diluitur. Horatius Epist. 13. l. 1.

V.

Illa mihi referet, si nostri mutua cura est,
 An minor, an toto pectore deciderim. 20
 Sed primum Nympham largâ donatę salute,
 Atque hæc submisso dicite verba sono:
 Hæc tibi vir quondam, nunc frater, casta Neæra,
 Mittit, &, accipias munera parva, rogat.
 Teque suis jurat caram magis esse medullis. 25
 Sive sibi conjux, sive futura soror;
 Sed potius conjux. hujus spem nominis illi
 Auferet extincto pallida Divis aqua.

ELE-

OBSERVATIONES.

*V. 19. Illa mihi referet] Epistolâ
 felicit missâ.
 V. 21. Nympham] Hæc lectio præ-
 ferenda vulgatę meritam, cum pro-
 ximę conjugii mentio fiat. NYMPH
 ex æquâ Græcis nupta, dicitur. Ita
 locutus & Ovidius Epist. Penelopes:
 Grata ferunt NYMPHÆ pro salyis
 dona, meritis.*

*ubi satis clare vides uxores desi-
 gnari.
 V. 22. submisso dicite verba sono]
 Veteres pauidissimo, tenuique
 murmure solitos fuisse vora concipere,
 diximus ad Catullum carm.
 63. Bene igitur Tibullus, qui Neæ-
 ræ matrimonium opprobabat, man-
 dat Musis, ut submissa voce de hoc
 fucellę verba faciant.*

*V. 23. vir quondam, nunc frater]
 Optime Lipsius hunc locum expli-
 cavit, nec idcirco tamen curiosorum
 hominum linguas penitus obtu-
 xit. Quomodo, inquit, rō fra-
 ter concubinum significare valeat,
 si poeta vocat Neæram castam? at
 quæ viro concumbit, casta profe-
 cto vocari nequit. Næ illi oscitan-
 ter Tibullum legerunt, qui supra
 Eleg. 7. l. 1. auream illam aniculam,
 cujus filiâ potiebatur, hoc pacto
 alloqui non dubitavit;
 Sit modo casta doce, quamvis non
 vitta ligatos
 Impediat crines, nec stola longa
 pedes.
 Casta nostro est, quæ cæteris ama-
 toribus exclusis, uni sibi noctis co-
 piam facit. Eadem Elegiâ v. 81. Ne
 servo sis casta meum. Eleg. 3. ejusdem
 libri: At tu casta precor maneat.
 Valeant ergo nugatores.*

ELEG.

*Mandat, quomodò mortuus condi sepulcro velit,
ubi elegantissimè offilegium describit.*

Qui primùm caram juveni, carumque puellæ
Eripuit juvenem, ferreus ille fuit.
Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Vivere & ereptâ conjuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
Ingenio. *FRANGIT fortia corda dolor.* 6
Hæc mihi verba loqui pudor est, vitæque fateri
Tot mala perpessæ tædia nota meæ.
Ergo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaque ossa super-nigra favilla-teget, 10
Ante meum veniat longos incompta capillos,
Et flicat ante meum mœsta Neæra rogam.
Sed

OBSERVATIONES.

ELEG. II. v. 6. *Ingenio*] Nativam
cujusque vim & facultatem, Latini
scriptores *ingenium* appellant. Plau-
tus Truculento Act. 4. sc. 3.

— *qui improbus est, sive sub-*
bibit,

Sive adeo caret temeto, tamen ab

INGENIO est improbus.

Quod etiam ad res inanimas trans-
fertur. Petronius Satyr. *Crines IN-*
GENIO suo flexi, per totos se se hu-
meros effuderant. id est crispi suapte
naturâ. Apulejus lib. 9. Asini au-
rei: *Interdum acerrimo gravique*

odore sulphuris juvenis inescatus ab-
que obnubilatus, intercluso spirito
diffuebat: utque est INGENIUM
vivacis metalli, crebras ei sternu-
tationes commovebat.

v. 8. *tædia nota*] Placet lectio A-
chillis Statii *tædia nata.*

v. 9. *Ergo ego cum tenuem*] A riti-
bus funerum exponendis consulto
manum abstinco, id enim plerique
viri famâ eruditionis nobiles abun-
dè præstiterunt.

v. 10. *super-nigra favilla-teget*] *Hyperbaton pro super-tegetes.*

S 7. 14.

Sed veniat caræ matris comitata dolore;
 Mœreat hæc genero, mœreat illa viro.
 Præfatæ ante meos manes, animamque rigatæ, 15
 Perfusæque pias ante liquore manus:
 Pars quæ sola mei superabit corporis, ossa
 Incinctæ nigrâ candida veste legant.
 Et primùm annoſo ſpargant collecta Lyæo,
 Mox etiam niveo fundere lacte parent: 20
 Poſt hæc carbæſeis humorem tollere ventis,
 Atque in marmoreâ ponere ficca domo.
 Illic,

OBSERVATIONES.

V. 14. *Mœreat hæc genero*] Sic Latine dicimus *alicui mœuere*. Exemplum obvia.

V. 21. *carbæſeis humorem tollere ventis*] Hæc omnium Codd. MSS. constantissima ſcriptura, ut Statius teſtatur, & confirmat Scaliger. Sed alter ſicco pede locum præterit, alter malè interpretatur: quid enim frigidiuſ excogitari potuit, quàm *ossa in linteo ventilari ſoliſa*, *ne exſugereſetur humor*, *quo ſparſa erant*? Noſtro tempore ab oleribus ita guttas excutiant coqui. Nullum præterea idoneum auctorem producit, quo ſententiam ſuam tueatur, ſed quaſi ex tripode ac lauro conſulentibus reſponſa daret, ſibi credi jubet. Spero me veriſſimam explicationem allaturum, faveant modò lectores candidi. *Veni carbæſei* ſunt byſſina lintea tenuiſſima, inſtar nebulæ præſe-

rentia. Manus dabit, qui meminerit elegantiffimorum verſuum Publîi Syri Mimographi apud Reſtronium Arbitrum:

Æquum eſt induere nuptam VENTUM TEXTILEM?

Palam proſtare nudam nebula lineæ?

Fortè aliuſ quiſpiam obſervaverit, cui gloriâ ſuam non inviderim.

V. 22. *domo*] Neſcio an Peto Albinovanuſ Elegiâ de morte Druiſi domum hac ipſâ notione uſurpaverit. Hi ſunt verſiculi:

Claudite jam, Parce, nimium reſerata ſepulcra:

Claudite. pluſjuſto jam DOMUS iſta patet.

ideſt rumuluſ Auguſtæ familiæ. Quamquàm & pro familiâ ipſâ Parciſ nimium obnoxia rectè accipi poſſe lubenſ fateor. Huc pertinet elegans Inſcriptio, quæ apud Reſtr-

ne

Illic, quas mittit dives Panchaja, merces,

Eoque Arabes, dives & Assyria:

Et nostri memores lacrymæ fundantur eodem. 25

Sic ego componi versus in ossa velim.

Sed tristem mortis demonstret littera causam,

Atque hæc in celebri carmina fronte notet:

LYGDAMVS. HIC. SITVS. EST. DOLOR. HVIC. ET. CVRA.
NEAERAE.

CONIVGIS. EREPTAE. CAUSA. PERIRE. FVIT.

ELE- 30

OBSERVATIONES.

nesium legitur classe 14. n. 16. Est autem huiusmodi:

V. F.

M. AMNOLVS. PONTICVS.

SIBI. ET. SABINAE.

DOCTA LYRA GRATA ET GESTV FORMOSA PVELLA

HIC IACET AETERNA SIBI HVMATA DOMO.

CVIVS FATALES PENSARE OPTAVERAT HORAS

PONTICVS HVIC CONIVX VLTIMA DONA TVLIT.

Item vetustissimum Distichon Patavii tumulo Antenoreo insculptum
ad D. Laurentii:

EXVLIT EVGANEOS PATAVINAM CONDIDIT VRBEM
QVEM TENET HIC HVMILI MARMORE CAESA DOMVS.

v. 27. *mortis demonstrat littera
causam*] In cippo sepulchrali causam
incidabant, quâ quis diem supremum
obiisset. Ovidius Epist. Phyl-
lidis:

*Inscribere mea CAUSA invidiosa
sepulcro:*

*Aus hoc, aut simili carmine notus
eris:*

*Phyllida Demophoon loco dedit,
hospes amantem:*

*Ille neci CAUSAM præbuit, ipsa
maronem.*

Albinovanus ad Liviam: CAU-
SAQUE dicemus nos tibi, Druse,
necis. Obierat enim Drusus pro pa-
triâ pugnans adversus Germanos.

*Ad Nearam: se nihil aliud umquam optavisse,
quàm ut ejus conjugio frueretur; sed vota
perdidisse.*

Quid prodest cælum votis impleſſe, Neara?
Blandaſque cum multâ thura dediſſe prece?
Non ut marmorei prodirem è limine teſti
Inſignis clarâ, conſpiciuſque domo:
Aut ut multa mei renovarent jugera tauri, 5
Et magnas meſſes terra benigna daret:
Sed tecum ut longæ ſociarem gaudia vitæ,
Inque tuo caderet noſtra ſenectâ ſinu
Tunc, cum permenſo deſunctus tempore lucis
Nudus Lethæâ cogerer ire rate. 10
Nam grave quid prodeſt pōdus mihi divitis auri,
Arvaſque ſi findant pingua mille boves?
Quidve domus prodeſt Phrygiis innixa columnis:
Tænare ſive tuis, ſive Caryſte tuis?
Et nemora in domibus ſacros imitantia lucos, 15
Au-

OBSERVATIONES.

ELEG. III. v. 9. *renovarens*] Verterent ad novam ſationem. Ovidius 1. Metamorph.

*Nec RENOVATUS ager gravidis
canebat ariſtis.*

v. 10. *Nudus Lethæâ*] Propertius Eleg. 16. l. 3.

*NUDUS ab inferna, ſulte, vehere
RATE.*

Cæterum hic poëta uſus eſt nume-
ris paulò aſperioribus, ob itera-
tam geminationem caninæ litteræ.

v. 15. *nemora in domibus*] Fidem
excedunt, quæ narrat Syeronius
de

Auratæque trabes, marmoreumque solum?
 Quidve in Erythræo legitur quæ litore concha,
 Tinctæque Sidonio murice lana juvat?
 Et quæ præterea populus miratur? in illis
 Invidia est. *FALSO plurima vulgus amat. 20*
NON opibus mentes hominum, curaque levantur,
Nam fortuna suis tempora lege regit.
 Sit mihi paupertas tecum jucunda, Neæra,
 At sine te regum munera nulla volo.
 Oniveam, quæ te poterit mihi reddere, lucem! 25
 O mihi felicem terque quaterque diem!
 At si pro dulci reditu quæcumque voventur
 Audiat aversâ non meus aure Deus:
 Nec me regna juvent, nec Lydius aurifer amnis,
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes. 30
 Hæc

OBSERVATIONES.

de Neronis ædibus & viridariis, in
 ejus vitâ cap. 31. Postquam enim
 de vestibulo immensæ domus, &
 amplitudine stagni lectorem ad-
 monuit, hæc addit: *Rura insuper*
arvis asque vineis, & pascuis sil-
visque, varia cum multitudine omnis
generis pecudum ac ferarum. subau-
di fuerunt.

v. 20. *Falsò*] Injuriâ: non enim
 divitiæ aut honores bona sunt ab
 hominibus tantopere expectanda,
 si quidem fortunæ imperio subie-
 cta, horæ momento sæpe dilabun-
 tur. Adde metus, insomnia, sa-

tietatem, quæ potentibus & locu-
 pletibus, magis quàm pauperibus
 & humilibus nocere solent. Nota
 vium, & proprietatem adverbii *falsò*
 Crisp. Sallustius initio Belli Ju-
 gurthini: *FALSO queritur de na-*
tura sua genus humanum, quod im-
becille, asque ævi brevitas, sortis por-
tiis, quàm virtute regatur. Italicè
 redderes: *A torto si lamenta &c.*

v. 22. *sua tempora lege regit*] Sa-
 pienter Seneca Tragicus Thyestè
 ch. 3.

Quem dies vidit veniens super-
bum,

Hæc alii cupiant: liceat mihi paupere cultu
Securo carâ conjuge posse frui.

Adsis, & timidis faveas, Saturnia, votis,
Et faveas conchâ Cypria vestrâ tuâ.

Aut si fata negant reditum, tristesque sorores, 35
Stamina quæ ducunt, quæque futura neunt:
Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem
Dives in ignavâ luridus Orcus aquâ.

ELEGIA IV.

*Narra se somniantem à Phæbo admonitum de Neære
pacta sibi conjugis perfidiâ; itemque doctum;
quibus artibus eam flectere posset.*

DLi meliora ferant, nec sint insomnia vera,
Quæ tulit extremâ proxima nocte quies.
Ite procul, vanum falsumque avertite visum:
Desinite in vobis quærere velle fidem.

Di-

OBSERVATIONES.

Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Parcius igitur insolecant divites,
humanæ inconstantia memores.

v. 33. *Saturnia*] Juno Lucina
matrimonii præses.

v. 36. *neunt*] Placet Heinssii con-
jectura *cantunt*, sed in textum reci-
pere non aulim.

v. 38. *ignava*] Cænosâ, tarde-
que fluente.

ELEG. IV. v. 2. *extrema nocte*] Cum cibo concocto, abeunt cras-

siore imagines, & somnia viden-
tur *pituita purgatissima*, ut loqui-
tur Persius 2. Sat. Ovidius Epistolâ
Herûs:

Namque sub Auroram, jam dor-
mitante lucerna,
SOMNIA quo cerni tempore vera
solent.

Tertullianus lib. de Anima cap. 48.
Certiora, & colatiora SOMNARI
affirmant sub EXTREMIS NOCTI-
BUS. lege reliqua.

c. 6.

Divi vera monent: venturæ nuntia fortis 5

Vera monent Thuscis exta probata viris.

SOMNIA fallaci ludunt temeraria nocte,

Et pavidas mentes falsa timere jubent.

At natum in curas hominum genus, omnia noctis

Farre pio placant, & saliente sale. 10

Est tamen, utrumque est, sive illi vera moneri.

Mendaci somno credere sive volent:

Efficiat vanos noctis Lucina timores,

Et frustra immeritum pertimuisse velit.

Si mea nec turpi mens est obnoxia facto, 15

Nec læsit magnos impia lingua Deos.

Jam nox æthereum nigris emensa quadrigis

Mundum, cæruleo laverat amne rotas;

Nec

OBSERVATIONES.

v. 6. *Thuscis exta probata viris*] *quedam etiam ex hominibus, pecu-*
Aruspicinâ maximè illustres fue-
runt Etrusci, quin etiam omni su-
perstitione laborantes. Tanaquil
vocatur à Livio l. 1. Historiarum
perita, ut vulgo Etrusci, celestium
prodigiorum mulier. Sed audien-
dus M. Tullius, qui l. lib. de Divi-
natione rem ita declarat. Etrusci
autem, quod religione imbuti studio-
sius, & crebris hostias immola-
bant, EXTORUM cognitioni se ma-
ximè dederunt: quodque propter
aeris crassitudinem de calo apud eos
multa fiebant, & quod ob eandem
causam multa inusitata parùm ex
calo, alia ex terra oriebantur,
quedam etiam ex hominibus, pecu-
dumve conceptu & sato, portentsarum
exercitatissimi interpretes extiterunt.
v. 8. falsa timere jubent.] Vide quæ
observ. ad Eleg. 3. l. 1. Propertii v. 8.
v. 13. Lucina.] Ridiculi sunt, qui
Lunam intelligunt: nihil enim ad
rem. Junonem Lucinam precatur
poëta, ut quandoquidem ea nu-
ptiis contrahendis præsecta sit, Nex-
æ conjugium sibi conservet, nec
patiaturs mala somnis, & spei suæ
contraria, vim habere. Seneca Me-
decæ Act. 3. sc. 1.
Dii conjugales, suæque genialis tori
Lucina custos: —
v. 18. Mundum.] Ingenua cæli

Nec me sopierat menti Deus utilis ægræ
SOMNUS; sollicitas deficit ante domos. 20
 Tandem cum summo Phœbus prospexit ab ortu.
 Pressit languentis lumina sera quies.
 Hic juvenis castâ redimitus tempora lauro
 Est visus nostrâ ponere sede pedem.
 Non illo quidquam formosius ulla priorum 25
 Ætas, humanum nec videt illud opus.
 Intonsi crines longâ cervice fluebant:
 Stillabat Syrio myrtea rore coma.
 Candor erat, qualem præfert Latonia Luna,
 Et color in niveo corpore purpureus. 30

Ut

O B S E R V A T I O N E S.

spatia. M. Manilius eodem pacto
 usurpavit initio i. lib. Astronomic.

*Carminibus divinas artes, & conscia
 fasti*

*Sidera diversos hominum varian-
 tia casus*

*Celestis rationis opus, delucere
 MUNDO*

Aggredior —

Plinius quoque l. 1. Nat. Hist. c. 1.
*MUNDUM, & hoc, quod nomine
 alio calum appellare libuit.*

v. 23. *Hic*] Adverbium loci, pro
 adverbio temporis; cum dicere de-
 buerit *tunc*. Ita Virgilius *Ænei-*
dos 2.

*Hic aliud majus miseris, multoque
 tremendum*

*Objicitur magis, atque improvida
 pectora turbat.*

v. 25. *Non illo quidquam formo-*
sus] Dum hos versus attentius le-
 go, ad scopulum impingere videor,
 nulla enim sana sententia ex his eli-
 ci potest. Scaliger consultò præte-
 rit, quasi lectorem moraturi non
 sint. Statius in Pentametro ma-
 nult fuit pro *vides*, nec tamen ali-
 quid proficit. Ego lubens depono,
 & peritiori manui committo. Cer-
 tē latet malignum ulcus, quod
 Chironis auxilio indigeat.

v. 28. *myrtea coma*] Myrti colo-
 rem præferens, qui pannis tin-
 gendis etiam adhibitus. Vide Qvi-
 diam 3. de Arte v. 121.

v. 29. *qualem præfert Latonia Ly-*
na] Optimè, quia Phœbus Lunæ,
 sive Dianæ frater: oportuit igitur
 illi similem esse.

2835

Ut juveni primùm virgo deducta marito,
 Inficitur teneras ore rubente genas:
 Ut cum contexunt amaranthis alba puellæ
 Lilia, & Autumno candida mala rubent.
 Ima videbatur talis illudere palla, 35
 Namque hæc in nitido corpore vestis erat.
 Artis opus raræ, fulgens testudine & auro
 Pendebat lævâ garrula parte lyra.
 Hanc primùm veniens plectro modulatus eburno,
 Felices cantus ore sonante dedit. 40
 Sed postquam fuerant digiti cum voce locuti,
 Edidit hæc tristi dulcia verba modo:

Sal-

OBSERVATIONES.

v. 35. *Ima videbatur*. Palla usque minas dissectis varia opera fingebant artifices. Virgilius 2. Georg. gentium ornat: fuit enim index majestatis, & potentiz. Virgilius

de Venere 1. *Æneidos: pedes vestis defluxit ad imos, Et vera incessu patuit Dea* Propertius de Baccho Eleg. 15. l. 3.

Es series imos veste fluente pedes. Valerius Flaccus Mopsium Phæbii filium paterno amictu induit 1. Argonaut.

Hic vates, Phæbique fides non vana parentis

Mopsus: puniceo cui circumfusa cothurno

PALLA imos ferit alba pedes —

v. 36. *fulgens testudine* Corticibus marinæ testudinis in remys la-

Nec varios inhians pulchra TESTUDINE postes.

v. 41. *digiti cum voce locuti* Casiodorus Variarum l. 4. Epist. 51. eodem pacto vocat gesticulatorum LOQUACISSIMAS manus, LINGUOSOS DIGITOS. Elegantissimè autem vetus poëta de Pantomimo:

Tot lingua, quot membra viro: mirabilis est ars,

Quæ facis ARTICULOS VOCE silentis LOQUI.

v. 42. *tristi modo* Vel Elegiacò carmine ad res flibiles apto, vel eà narrans, quæ poëtæ displicitura erant.

Salve cura Deūm, casto nam ritè poetæ
 Phœbusque, & Bacchus, Pieridesque favent.
 Sed proles Semeles Bacchus, doctæque forores 45
 Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.
 At mihi fatorum leges, ævique futuri
 Eventura Pater posse videre dedit.
 Quare ego quæ dico non fallax, accipe, vates:
 Quodque Deus vero Cynthius ore ferat. 50
 Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
 Quantum nec cupido bella puella viro:
 Pro quâ sollicitas cælestia Numina votis,
 Quæ tibi securos non finit ire dies:
 Et cum te fusco somnus velavit amictu, 55
 Vanum nocturnis fallit imaginibus:
 Carminibus celebrata tuis formosa Neæra.
 Alterius mavult esse puella viri;
 Diversasque suas agitat mens impia curas,
 Nec gaudet castâ nupta Neæra domo. 60
Ah crudele genus, nec fidum femina nomen!
Ah pereat, didicit fallere si qua virum!
 Sed.

OBSERVATIONES.

v. 51. *Tantum cara sibi*] Ut perfidiae crimen vehementius appareat, recenset Apollon, quantus amor Tibulli fuerit erga Neæram.

v. 59. *Diversasque suas*] Rectius, qui legunt *suas*, & consanguineos puellæ intelligunt, à quibus Tibul-

lo-desponsa fuerat. Catul. c. 61.

At tu ne pugna tali cum conjugè uirgo?

Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,

Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.

Sed flecti poterit: mens est mutabilis illis.

Tu modò cum multâ brachia tende fide.

Sævus Amor docuit validos tentare labores, 65

Sævus Amor docuit verbera sæva pati.

Me quondam Admeti niveas pavisse juvencas,

Non est in vanum fabula ficta joenum.

Tunc ego nec citharâ poteram gaudere sonorâ,

Nec similes chordis reddere voce sonos, 70

Sed perlucenti cantus meditabar avenâ,

Ille ego Latonæ filius, atque Jovis.

Nescis quid sit Amor, juvenis, si ferre recusas

Immitem dominam, conjugiumque ferum.

Ergo ne dubita blandas adhibere querelas; 75

VINCUNTUR molli pectora dura prece.

Quòd si vera canunt sacris oracula templis,

Hæc illi nostro nomine dicta refer:

Hoc tibi conjugium promittit Delius ipse.

Felix hoc. alium desine velle virum. 80

Dixit, & ignavus defluxit pectore somnus.

Ah ego ne possim tanta videre mala!

Nec tibi crediderim votis contraria vota,

Nec tantum crimen pectore inesse tuo.

Nam

OBSERVATIONES.

v. 64. cum multa brachia tendo fi-
de] Obtestando sæpius fidem ho-
minum, & Deorum. Propertius
l. 2. Eleg. 12.

Es non ulla meo clamas in ore FL-
DES.

v. 71. Ille ego] ἵματις. qua-
si dicat Quod Phœbum deo is, quem
non docet?

ELEG.

Nam te nec vasti genuerunt æquora Ponti, 85
 Nec flammam volvens ore Chimæra fero.
 Nec canis anguinæ redimitus terga catervâ,
 Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput,
 Scyllaque virgineam canibus succincta figuram:
 Nec te conceptam sæva læna tulit. 90
 Barbara nec Scythiæ tellus, horrendave Syrtis,
 Sed culta, & duris non habitanda domus,
 Et longè ante alias omnes mitissima mater,
 Isque pater, quo non alter amabilior.
 Hæc Deus in melius crudelia somnia vertat, 95
 Et jubeat tepidos irrita ferre Notos.

ELEGIA V.

*Ad amicos in thermis Etruscis commorantes, ut pro
 suâ valetudine vota suscipiant.*

VOs tenet, Etruscis manat quæ fontibus unda,
 Unda sub æstivum non adeunda Canem.
 Nunc autem sacris Bajarum maxima lymphis,
 Cum se purpurco vere remittit hiems.
 At mihi Persephone nigram denuntiat horam. 5
 Im-

OBSERVATIONES.

ELEG. V. v. 3. *Bajarum maxima*] gatam lectionem tuetur Scaliger
 Caspar Scioppius in Paradoxis literariis legit *proxima*, quod valde Apollinaris.
 arripit. Eset simile illi Horatiano v. 5. *nigram denuntiat horam*
 Ode 12. l. 1. *PROXIMOS illi tamen occupavit Pallas honores.* Vult Mortis diem Propertius l. 4.
 Eleg. 3

Ula

Immerito juveni parce nocere Dea.
 Non ego tentavi nulli temeranda virorum
 Audax laudandæ sacra docere Deæ.
 Nec mea mortiferis infecit pocula succis
 Dexterâ, nec cuiquam tetra venena dedit. 10
 Nec nos sacrilegos templis admovimus ignes,
 Nec cor sollicitant facta nefanda meum.

Nec

OBSERVATIONES.

III. dies hornis eadem DENUN- his verbis: *Cum Æsculapium ipsum*
TIAT agnis.

v. 8. laudandæ sacra docere Deæ] quoad ipsi super suis vita, & precibus fatigarent, & miserrimis votis invitarent, nonne alios scimus malis suis commortuos? cruciatibus alios consensisse morborum? perniciosius alios se se habere capisse, postquam dies noctesque in continuis precibus, & sanitatis expectatione triverunt? Quid ergo prodest ostendere unum aut alterum fortasse curatos, cum tot milibus subveniris nemo, & plera sint omnia miserorum, infeliciumque delubra? Cappadox leno apud Plautum Curculione Act. 2. sc. 1.

v. 11. Nec nos sacrilegos] Lectio valde suspecta. Fuit in antiquis Codd.

Nec nos sacrilegis templis admovimus egros.

Muto litterulam, & locum fanis restituo:

Nec nos sacrilegos templis admovimus egros.

In Æsculapii fano excubabant olim ægreti, ut valetudinem pristinam a Deo reciperent, quam superstitionem ridet Arnobius l. 1.

Migrare certum est jam nunc è sano foras,

Quando Æsculapii ita sensio sententiam:

Ut qui me nihili faciat, nec salvum velis.

Hinc facilis est conjectura, Tibulum quoque idem remedium tentasse, at nullo successu: & propterea conquestus ait, se non ingressum sacraria coinquinatum sacrilegii

Nec nos insanæ meditantés jurgia linguæ
 Impia in adversos solvimus ora Deos.
 Et nondum cani nigros læsere capillos, 15
 Nec venit tardo curva senectâ pede.
 Natalem primò nostrum videre parentes,
 [Cum cecidit fato Consul uterque pari.]
 Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis,
 Et modò nata malâ vellere poma manu? 20
 Tarcite pallentes umbras quicumque tenetis,
 Duraque fortiti tertia regna Dei.
 Elysios olim liceat cognoscere campos,
 Lethæamque ratem, Cinumeriosque lacus,
 Cum mea rugosâ pallebunt ora senectâ, 25
 Et referam pueris tempora prisca senex.
 Atque utinam vano nequidquam terrear æstu;
 Languent ter quinos sed mea membra dies.
 At.

OBSERVATIONES.

legii labe. Frustra enim sacrilegi
 Dorum opem implorant, quorum
 sacra compilaverunt. Existat ele-
 gans Æsopi Apologus in hanc
 sententiam: Κόραξ ἰσοῦν ἔφη τῇ
 μητρί, Μῆτερ ἄχου τῷ Θεῷ, ἔμην
 θρῆναι. Ἡ δ' ὑπολαβῶσα ἔφη, τίς
 σε, ὦ τέκνον; τῷ Θεῷ ἐλεῆται;
 τί τοι κρείσσον ὡς οὐ γέννησάντων;
 Corvus egrotans ait matri: Mater
 precare Deum, nec lamentare. Ea
 verò respondit, dixitque: quis Deo-
 rum, ὦ fili, miserebitur tui? cu-
 jus enim tu cogenes non es furatus?

Nec te moveat, lector ingenue,,
 geminatio epitheti, quando & Vir-
 gilius 6. Æneidos ira cecinit: In-
 cent genialibus aliis. Aurea sacra
 toris. & Catullus: Cui dono lepi-
 dum novum libellum?

V. 18. Cum cecidit fato] Spurius
 versiculus, de quo consule nostra
 Prolegomena cap. 5. Imò & præ-
 cedentem delendum autumo, ubi
 τὸ primò Gallicâ nive frigidius.
 Profectò alienum hoc distichon to-
 tam sententiam interrumpit.

V. 28. Languent ter quinos] Supra
 Elg.

At vobis Thuscæ celebrantur numina lymphæ,
 Et facilis lentâ pellicitur unda manu. 30
 Vivite felices, memores & vivite nostri,
 Sive erimus, seu nos fata fuisse velint.
 Interea nigras pecudes promittite Diti,
 Et nivei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VI.

Marore confectus, quod puella sua pactam sibi fidem violaverit, curas ebrietate abigere statuit, sed amore impellente sæpius ad querelas relabitur.

CAndide Liber ades; sic sit tibi mystica vitis,
 Sic ederâ semper tempora vincta feras.
 Aufer & ipse meum paritet medicando dolorem;
 Sæpe tuo cecidit munere victus Amor.
 Care puer, madeant generoso pocula Baccho, 5
 Et nobis pronâ funde Falerna manu.
 Ite procul durum curæ genus, ite labores:
 Fulserit hîc niveis Delius alitibus.
 Vos modo proposito dulces faveatis amici,
 Neve neget quisquam me duce se comitem. 10

Aut

OBSERVATIONES.

Eleg. 5. l. 2. jactocum saucius annum.

v. 32. seu nos fata fuisse velint]

Albinovanus Elegiâ in obitum

Mæcenatis:

Mollibus ex oculis aliquis tibi deci-

det humor,

Cum dicar subita voce FUISSE
 sibi.

ELEG. VI. v. 10. Neve neget quis-

quam m. d. f. e.] Horatius Ode 3. 5.

l. 1.

Aut si quis vini certamen mite recuset,
 Fallat eum tecto cara puella dolo.
 Ille facit dites animos Deus: ille ferocem
 Contudit, & dominæ misit in arbitrium.
 Armenias tigres, & fulvas ille lænas 15
 Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
 Hæc Amor, & majora valet; sed poscite Bacchi
 Munera; quem vestrûm pocula sicca juvant?
 Convenit ex æquo, nec torvus Liber in illos,
 Qui se, quique unâ vina jocosa colunt. 20
 Jam venit iratus nimium nimiumque severis:
 Qui timet irati Numina magna, bibat.
 Quales his poenas qualis quantusque minetur,
 Cadmeæ matris præda cruenta docet.
 Sed procul à nobis hic sit timor: illaque, si
 qua est, 25
 Quid valeat læsi sentiat ira Dei.

Quid

OBSERVATIONES.

l. 1. ad Fortunam:

Tc spes, & albo rara fides colis
Velata panno, NEC COMITEM
ABNEGAT,

Utrumque mutata potentes
Veste domos inimica linquis.

v. 17. *Hæc Amor, & majora va-*
let] Id est Bacchum gestis æquat,
 superatque.

v. 18. *pocula sicca*] Cyathi mero
 exhausti.

v. 25. *illaque si qua est*] Non hæc

ad Agaven referenda, ut malè Scalliger censet, cui ad stipulatur Douza pater, sed ad Neeram. Sequitur enim: *Quid precor ah demens?* Maledixerat poeta puellæ perfidæ, sed statim eum pœnituit maledictorum, ex amantium consuetudine. Idcirco abstinet à nomine, utiturque imperfectâ oratione, quasi lingua nō auderet apertè convitiari. Hoc debuerant Critici advertere, nec solum in voculis emen-

Quid precor ah demens? venti temeraria vota,
Aëriæ & nubes diripienda ferant.

Quamvis nulla mei superest tibi cura, Neæra,
Sis felix, & sint candida fata tua. 30

At nos securæ reddamus tempora mensæ.

Venit post multas una serena dies.

Hei mihi, *DIFFICILE* est imitari gaudia falsa,
Difficile est tristi fingere mente jocum.

Nec bene mendaci risus componitur ore, 35
Nec bene sollicitis ebria verba sonant.

Quid queror infelix? turpes discèdite curæ.
Odit Lenæus tristia verba pater.

Gnossa, Thesææ quondam periuria linguæ
Flevisti ignoto sola relicta mari. 40

Sic cecinit præ se doctus, Minoi, Catullus,
Ingrati referens impia facta viri.

Vos

OBSERVATIONES.

etmendandis, & MSS. inculcandis cum fastidio lectoris inhærere.

v. 30. *Sis felix*] Catul. c. 67. *SITIS FELICES & tu simul, & tua visa.*

v. 31. *reddamus tempora*] Multis exantlatis laboribus, reliquum temporis genio, & jucundæ comestationi debetur; & quamobrem poeta noster verbo *reddendi* elegantissimè usus est. Martialis pariter Epig. 49. l. i.

Non impudenter visa, quod reliquum est, pæsit,

Cum fama, quod satis est, habet.

v. 36. *Nec bene sollicitis*] Hinc videtur derivasse, quæ scribit Plinius Junior Oratione ad Traianum: *Aliud SOLICITUDINIS, aliud securitatis ingenium est; alia tristitium inventio, alia gaudensium. Neutrū simulationes expresserint. habent sua VERBA miseri, sua VERBA felices.*

T

v. 43.

Vos ego nunc moneo: *FELIX*, quicumque dolore
Alterius discas posse carere tuo.
 Nec vos aut capiant pendenti brachia collo, 45
 Aut fallat blandâ sordida lingua fide.
 Et si perque suos fallax juravit ocellos,
 Junonemque suam, perque suam Venerem,
 Nulla fides inerit. *PERJURIA* videt amantium
Jupiter, & ventos irrita ferre jubet. 50
 Ergo quid toties fallacis verba puellæ
 Conqueror? ite à me seria verba precor.
 Quàm vellem tecum longas requiescere noctes,
 Et tecum longos pervigilare dies!
 Perfida, nec meritò nobis inimica; merenti 55
 Perfida, sed quamvis perfida, cara tamen.
Najada Bacchus amat. cessas ô lente minister?
 Teni-

OBSERVATIONES.

v. 43. *Vos ego nunc moneo*] Sermo-
 nem vertit ad convivas, veluti dicat:
 Monuit puellas Catullus, ne
 virosum juramentis fidem habere-
 rent, proposito exemplo Thesei;
 ego vicissim viros admonéo, ut si-
 bi caveant à muliercularum levi-
 tate, proposito exemplo Næære.

v. 48. *Junonemque suam*] *Infra l.*
 4. *carm. 13.*

Hæc tibi sancta TUÆ JUNONIS
numina juro,

Qua sola ante alios est mihi ma-
gna Deas.

v. 52. *seria verba*] Tristia, &
 lamentabilia.

v. 55. *merenti Perfida*] Mihi de
 te oprimè merito. v. *Indicem ver-*
bo merere.

v. 57. *Najada Bacchus amat*] *A*
 Nymphis enim educatus fuit, quod
 poëticum figmentum innuit me-
 rum aquâ diluendum esse. Melea-
 ger in *Anihologia*:

Αἱ Νύμφαι τῷ Βάκχῳ, ἔτ' ἐν
 πύρρῳ ἤλαθ' ὁ κύρῳ,
 ἢ ἴσῳ, ὑπὲρ τέφρας ἀρτί-κυλίσ-
 μῳ.

Τῷ τε καὶ σὺν Νύμφαις Βρόμῳ
 φίλῳ, ἢ δέσσῳ εὐργῆς
 μίσγεσθαι, δέξῃ τὸν ἐπὶ καὶ οὐρανόν.

E

Temperet annosum Martia lymphæ merum.
Non ego, si fugiat nostræ convivæ mensæ

Ignotum cupiens vana puella torum, 60
Sollicitus repetam torâ suspiria nocte.

Tu puer, liquidum fortius adde merum.
Jamdudum Syrio madefactus tempora nardo
Debueram fertis implicuisse comas.

AL-

OBSERVATIONES

E cinere ut Bacchum Nymphæ cepere
sorores,

Membraque lavarunt fonte peren-
nis aquæ,

functus amicitia est Nymphis. Si
forte repellas,

Natum de flammis experire De-
um.

& Phavorinus apud Stobæum
serm. 112. Καθάπερ φησὶν ὁ Πλάτων
ἐπὶ τῷ μεγυμῶντι πρὸς ὕδωρ αἰκ-

ρίτη, κασιούσας θείον ἐτέραν θείαν
ῥήδην πρὸς φρονίῳ. Quemadmodum
Plato inquit de vino aquæ miscendo
insanientem Deum ab alio Deo sobrio
TEMPERARI.

Ibid. cessas o lecte ministrare? Vir-
gilius 6. Æneidos ex ore Sibyllæ:

— CESSAS in vota, præcæsqne
Tros, ais, Æneæ, CESSAS? —
v. 62. fortis. Adverbium est, ut
cuius manifestum.

ALBII TIBULLI

EQUITIS ROMANI

*variorum Carminum Liber , vulgò
Elegiarum IV.*

CARMEN I.

*Laudat Messalam ab animi prudentiâ , & rebus belle
gestis : eumque toto illustrem orbe futurum
vaticinatur .*

TE, Messala, canam. Quamquàm me co-
gnita virtus
Terret, ut infirmæ nequeant subsistere vires,

In-

OBSERVATIONES.

CARM. I. v. i. *cognita virtus*]
Robur & fortitudo animi, cuius
ego probè sum conscius. Virgilius
Æneidos v. 455. citatus à Nonio
Marcello :

*Tum pudor incendit VIRES , &
conscia PIRTUS .*

At ibi contrariâ sententia est, co-
gnoscit enim Entellus fortissimus
pugil se magnis viribus Dareti præ-
stare: Tibullus autem se nervorum
succisorem esse, imparemque lau-
dibus Messalæ. Utrobique tamen
virtus pro vigore accipitur.

u. 4.

Incipiam tamen. At meritas si carmina laudes
Deficiant: humilis tantis sim conditor actis:
Nec tua, te præter, chartis intexere quisquam;
Facta queat, dictis ut non majora supersint:
Est nobis voluisse satis. Nec carmina parva
Respueris, etiam Phœbo gratissima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho jucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sidera cælo 10.
Erigoneque, Canisque, neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus Olympum
Lata Molorchæis posuit vestigia rectis.

Par-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 4. *conditor*] Apud poëtas non-
numquam condere est immortalisati
consecrare. Propertius Eleg. 1. l. 2.

*Nec mea conveniunt duro præcordia
versu*

*Cæsaris in Phrygiis CONDERE
nomen avos.*

v. 5. *te præter*] Mira laus à facun-
diâ, & bonis artibus. Paria Li-
vius de M. Tullio Histor. l. 20. cuius
fragmentum debemus Rhetori Se-
nece Suasor. 6. *Si quis tamen virtu-
tibus vitia pensarit, vir magnus,
acer, memorabilis fuit, & in ejus
laudes persequendas Cicero laudato-
re opus fuerit.*

v. 6. *dictis ut non majora supersint*
Polyanus Petronianus ad mulie-
rem pulcherrimam describendam
iragradum facit. *Nulla vox est,
que formam ejus possit comprehendere.*

re, nam quidquid dixerò, minus erit.

v. 9. *Cres*] Quis hic sit erit, neque
scimus, neque multum interest aa
sciamus. V. Scaligeri ad Eusebium
pag. 17. Si fas est in re dubiâ divina-
re, à Cretensibus hospitio exceptum
Apollinem existinaverim, cum
propter interfectos Cyclopas, à Jo-
ve cælo pulsus aberrabat. *Cres* nu-
mero multitudinis facit *Cretes*. Ovi-
dius Amorum 3. Eleg. 10.

*Cretes erunt testes, nec fingunt
omnia Cretes.*

v. 10. *puro cælo*] Seneno, etenim
nubilis noctibus astra non apparent.

v. 12. *Alcides Deus*] Ne putes
otiosum esse *Deus*, nam signifi-
cat Herculis *εὐδοκῶν*, qui antea
mortalis fuerat. vide Ovid. citat.
9. Metamorph.

v. 13. *Lata*] Hilæis Molorchæ
tectâ

Parvaque cælestes pacavit mica, nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu. 15
Hic quoque sit gratus parvus labor, ut tibi possim
Indè alios, aliosque memor componere versus.

Alter dicter opus magni mirabile mundi,
Qualis in immensum defederit æra tellus,
Qualis & in curvum pontus confluxerit orbem, 20
Et vagus è terris quâ surgere nititur ær,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentique super claudantur ut omnia cælo.
At quodcumque meæ poterunt audere Camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuat,
ultra, 25

Sive minus (certèque canet minus) omne vovemus
Hoc tibi, nec tanto careat mihi nomine charta.
Nā, quāquā antiquæ gentis superant tibi laudes,
Non tua majorum contenta est gloria famâ,
Nec

OBSERVATIONES.

testa introivit, non indignatus
hospitis paupertatem. De hac ma-
gni Herois comitate, atque opum
contemptu Evander apud Virgil. 8.
Æneidos:

— hæc, inquit, limina victor
ALCÉDES subiit, hæc illum regia
cepit.

Aude hospes contemnere opes, & te
quoque dignum

Impinge Deo, robisque veni non asper
egenis.

V. 15. Inaurato cornu.] Talis vete-

rum elegantia in ornandis victi-
mis. Valerius Flaccus 1. Argonaut.

— dabit AURATIS & CORNU-
BUS igni

Colla pastor, nivesque greges alcantia
cingent.

V. 20. pontus confluxerit.] Genesis
cap. 1. Dixitque Deus: Congregentur
aquæ, quæ sub cælo sunt, in locum unum.

V. 28. superant.] Pro superfluit.
Ovidius 1. de Arte versu pepulit.
Pars: SUPERAT capiti, pars est
ambagosa laboris.

Nec quartis, quid quâque index sub imagine
dicat :

Sed generis præcos contendis sincere honores,
Quam tibi majores, majus decus ipso futurus.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Eterno sed erunt tibi magna volumina versu,
Convenientque tuas cupidi componere laudes
Undiq; quique canene vincto pede, quicq; soluto.
Queis potius certamen erit, sim victor in illis,
Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Nam quis te majora gerit castrisve, forove?
Nec tamen hinc, aut hinc tibi laus majorve,
minorve :

Iusta pari premitur veluti cum pondere libra,
Prona nec hac plus parte fedit, nec surgit ab illâ,
Qualis, inæquatû si quando onus urget utrimque,
Instabilis natat æterno depressior orbe.
Nam seu diversi fremat inconstantia vulgi,
Non alius sedare queat: seu judicis ira

Sic

OBSERVATIONES.

v. 46. *judicis ira*] Judices irasci
flagitium est, tuac etenim viden-
tur homines, non scelera, odisse.
Claudianus de Mallii Theodori
Consulatu sapientissimè:

Quin etiam sonse expulsa corrigis
IRA,

Et placidus delicta domos, nec
densibus umquam

Instrepis horrendum, fremitu nec

verbera poscis.

Qui fruitur pana, foras est, la-
gumque videtur

Vindictam præstare sibi: cum vi-
scera felle

Canduerint, ardet simulis, fet-
urque nocendi

Prodignus, ignarus causa. Diis
proximus ille est,

Quem ratio, non illæ novet —

T 4

v. 51.

Sit placanda, tuis poterit miscere verbis.
 Non Pylos, aut Ithace tantos genuisse feruntur
 Nestora, vel parvæ magnum decus urbis Ulysses;
 Vixerit ille senex quamvis, dum terna per or-
 bem

50

Sæcula fertilibus Titan decurreret horis:
 Ille per ignotas audax erraverit urbes,
 Quæ maris extremis tellus includitur undis.
 Nam Ciconumque manus adversis reppulit armis:
 Non valuit Lotos coeptos avertere cursus: 55
 Cessit & Etnææ Neptunius incola rupis
 Victa Maroneo foedatus lumina Baccho.
 Vexit & Æolios placidum per Nerea ventos,
 Incultos aditææ strigones, Antiphatenque,
 Mobilis Arracæ gelidos quos irrigat unda. 60
 Solum nec doctæ verterunt pœcula Circes:
 Quamvis illa foret Solis genus, apta vel herbis,
 Aptaque vel cantu veteres mutare figuras.

Cim-

OBSERVATIONES.

v. 51. *fertilibus horis*] Secum v. 60. *gelidos*] Quæ ratione Læ-
 omnia ferentibus, res humanas mu- strigones antiquissimi Siciliæ po-
 tantibus: *Fertilis à ferendo*, ut ne- puli gelidi vocari queant, equi-
 mo nescit. Ideo Virgilius Eclog. 9. dem ignoro: Sicilia enim regio ca-
Omnia FERT ætas, *animum quo-* lida est, utpote in Africam & Me-
que. — ridionalem plagam conversa. Lo-
 id est *auferre*. Contrario sensu Ve- cus igitur cubat in mœdo, & for-
 nius in A. P. tasse ita legendus:
MULTA FERUNT anni venientes *Mobilis Arracæ gelida quos irri-*
commoda secum. *gas unda.*

v. 70.

Cimmerion etiam obscuras accessit ad arces,
 Queis numquam candente dies apparuit ortu, 65
 Sive supra terras Phœbus, seu curreret intra.
 Vidit ut inferno Plutoni subdita regna
 Magna Deum proles levibus discurreret umbris:
 Præteritque citâ Sirenum litorea puppi.
 Illum inter geminæ nantem confinia mortis, 70
 Nec Scyllæ sævo conterruit impetus ore,
 Cum canibus rapidas inter fræta serperet undas;
 Nec violenta suo consumpsit more Charybdis,
 Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
 Vel si interrupto nudaret gurgite pontum. 75
 Non violata vagi sileantur pascua Solis,
 Non Amor, & secunda Atlantidos arva Calypsus;
 Fi-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 70. *Illum inter geminæ*] Oc- thesis illa. Sed malo doctos viros
 casione arreptâ videor mihi pre-
 tium operæ facturum, si lectoribus
 meis indicavero, quomodo cen-
 seam scribendos tres Virgilii versus
 ex 3. Æneide, hætenus pessimè in-
 ter punctos, & pejùs intellectos. Hi
 verò sunt, maximèque ad Tibul-
 lum pertinent:
*Contra, jussa monens Heleni, Scyl-
 lam atque Charybdim*
*Inter (utramque viam leti, dis-
 crimine parvo)*
*Ni teneant cursus: certum est da-
 re linsea retro.*
 Haud facile cogitatu est, quan-
 tam lucem afferat Virgilio paren-

thesis illa. Sed malo doctos viros
 ipse meam diligentiam venditare.
 Quid verò turbatius, quàm vul-
 gara scriptura?

*Contra, jussa monens Heleni, Scyl-
 lam atque Charybdim*

*Inter utramque viam, leti discri-
 mine parvo,*

*Ni teneant cursus: certum est dare
 linsea retro.*

Certè hic locus Grammaticis mo-
 lestiam sæpè creavit. Sat scio.

v. 77. *secunda arva*] Notum est
 Calypso ex Ulyssè filium Ausonem
 enixam, quam obrem suspicor sub
 hac arborum translatione obsce-
 rum

Finis & erroris miseri Phæacia tellus.
 Atque hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
 Fabula siue novum dedit his erroribus orbem, 80
 Sic labor illius, tua dum facundia major.
 Nam te non alius belli tenet aptius artes,
 Quà deceat tutam castris præducere fossam:
 Qualiter adversos hosti defigere cervos:
 Quemue locū ducto melius sit claudere vallo, 85
 Fontibus ut dulces erumpat terra liquores,
 Ut facilisque tuis aditus sit, & arduus hosti,
 Laudis & assiduo vigeat certamine miles.
 Quis tardamve sudem melius, celeremve sagittant
 Jecerit, aut lento perfregerit obvia pilo? 90
 Aut quis equū celeremve arcto compescere fræno
 Possit, & effusas tardo permittere habenas?
 Inque vicem modò directo contendere passu,
 Seu libeat curvo melius contendere gyro?
 Quis parmâ, seu dextra velit, seu læva tueri, 95
 Sive hæc, sive illac veniat gravis imperus hastæ,
 Amplior, aut signata citâ loca tangere funda?
 Jam

OBSERVATIONES.

num aliquid latere, quod poëta
 honesto. verborum circuitu vela-
 verit: cum potissimum præcesserit
 mentio de amore. Lucretius l. 4.

Aique in eo est Venus, ut mulie-
bria conferat ARVA.

Quem imitatus Maro Georgicon 3.

Hoc faciunt, nimio ne luxu obru-

sior usus

Sic genitâ ARVA, & falcos obli-
mez inertes.

v. 97. signata loca] Oculis nota-

ea: Nos Itali vocamus *il bersaglio*.

Citat. Virgilius 3. *Aeneidos* de cur-

su certantibus: *simul ultima St-*

GNANT; ubi Servius: *invenientes*

in-

Jam simul audacis veniant certamina Martis,
 Adversisque parent acies concurrere signis,
 Tunc tibi non desit faciem componere pugna: 100
 Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
 Rectus ut æquatis decurrat frontibus ordo:
 Seu libeat duplicem, seu juctum cernere Martem,
 Dexter uti lævum teneat, dextrumque sinister
 Miles, sitque duplex gemini victoria casus. 105
 At.

OBSERVATIONES.

Inquit, & notantes ultima spatia, id est finem, aviditate vincendi, & deest visu. ut Cicero: notat & DESIGNAT oculis.

v. 100. *faciem componere pugna*] Exercitum ad prælium instruere.

v. 101. *quadratum acies consistat in agmen*] Antiquis temporibus ratio aciei disponendæ simplicissima hæc fuit, ut scilicet copię omnes unâ stipatę incederent quadratâ figurâ, & rectis frontibus. Observandum tamen est *non consistat*, quod videretur magis pertinere ad expectationem hostis, quàm, ad ipsam manuum commixtionem.

Neque Tibullus h's versibus triplicem instructionem exercitus innuere voluit, ut quidam falso arbitrati sunt: *duplex* enim, & *juncta* pugnae facies, nihil aliud sunt, quàm species *quadrati agminis* vel in geminum cornu leviter flexi, vel conjunctim in hostem immixsi, cum esset munus Imperatoris alterutrum eligere, Clau-

rius adhuc rem enodare contendam: Castris motis, ducis jussu legiones omnes in unum confluebant, deinde uti opus fuisset, vel collectę usque ad pugnam proceededebant, vel ante novo quodam ordine disjungebantur.

v. 104. *Dexter uti lævum*] Non dissimulabo legendum videri superioriori versu:

Seu libeat junctum, duplicem seu cernere Martem.

vulgata enim lectio maximè sententiam implicat, quæ talis est: Cum geminum cornu Romanorum in geminum hostium impetum facit, tunc noster miles, qui dextro latere dimicat, sinistras adversariorum copias laceffit; contra, qui sinistro præliatur, dexteram concutit, atque ita duplex victoria de gemino inimicorum casu, seu lapsu, refertur. Hæc, spero, tam dilucida nunc erunt, quàm *Solyradii, olim cum Suddumest, sol-*

At non per dubias errant mea carmina laudes,
 Nam bellis experta cano. testis mihi victæ
 Fortis Japidix miles: testis quoque fallax
 Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes:
 Testis Arupinis & pauper natus in armis, 110
 Quem si quis videat vetus ut non fregerit ætas,
 Terna minùs Pyliæ miretur sæcula famæ.
 Namque senex longæ peragit dum sæcula vitæ,
 Centum secundos Titan renovaverit annos,
 Ipse tamen velox celerem super edere corpus 115
 Audet equû, validisque sedet moderator habenis.
 Te duce non aliàs conversus terga domator
 Libera Romanæ subjecit colla catenæ.
 Nec tamen his contentus eris, majora peractis
 Instant, compertû est veracibus ut mihi signis, 120
 Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
 Nam modò fulgentem Tyrio subtemine vestem
 Induceras, oriente die duce fertilis anni,
 Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis,
 Et

OBSERVATIONES.

v. 107. *bellis experta cano*] Ita
 supra Eleg. 8. l. 1.

Non sine me est tibi partus honos,
Tarbella Pyrene

Testis, & Oceani litora Santonici.

v. 110. *natus in armis*] Ut Cali-
 gula, qui cognomen castrensi joco tra-
 xit, quia manipulario habitu inter
 milites educabatur. Imò versiculi,
 imperante mox eo divulgati, apud

*hibernas legiones procreatum indi-
 cant:*

*In castris NATUS, patriis nutri-
 tus IN ARMIS*

Jam degnati principis omenerat.
 Svetonius in ejus vita c. 8. & 9.

v. 113. *Namque senex longæ*] Hanc
 versum reperi in editione Scalige-
 ri, sed Tibulli non est, ac meo pe-
 riculo delendus.

Et fera discordes tenuerunt flamina venti, 125
 Curva nec assuetos egerunt flumina cursus :
 Quin rapidum placidis etiam mare cōstitit undis ,
 Ulla nec aërias volucris perlabitur auras ,
 Nec quadrupes densas depascitur aspera silvas :
 Quin largita tuis sunt multa silentia votis . 130
 Jupiter ipse levi vectus per inania curru
 Adfuit , & cælo vicinum liquit Olympum ,
 Intentâque tuis precibus se præbuit aure ,
 Cunctaque veraci capite annuit : abditus aris
 Lætior eluxit structos super ignis acervos. 135
 Quin hortante Deo magnis insistere rebus.
 Incipe : non iidem tibi sint , aliisque triumphî :
 Non te vicino remorabitur obvia Marte
 Gallia , nec latis audax Hispania terris :
 Nec fera te Tyrio tellus obseffa colono: 140

Nec.

OBSERVATIONES.

v. 125. *Esfera discordes*] Oportuit Jovem surdastrum esse , ut enim preces Messalæ audiret , cuncta siluerunt , & ipse domum suam reliquit , aureque intendere necesse habuit . Quamobrem Elias Regum 3. c. 18. subsannat sacerdotes Baal dicens : *Clamate voce majore : Deus enim est , & forsitan loquitur , aut in diversorio est , aut in itinere , aut certe dormit , ut excitetur .*

v. 139. *latis audax Hispania terris*] Pomponius Mela l. 2. de situ

orbis cap. 46. *Ipsa HISPANIA , inquit , nisi quæ Gallias tangit , pelago undique incincta est : ubi illis adheret maximè angusta , paulatim se in nostrum mare , & Oceanum extendit , magis magisque latior ad Occidentem abis , ac fit ibi LATISSIMA .*

v. 140. *Nec fera te Tyrio*] Ab Hispaniâ opportunè transit in Africam , quæ ab illâ interfluentæ Gaditano freto solum disjungitur , ubi Herculis cœlumnæ . Dido reginacum magnâ Tyriorum manu

in

Nec quâ vel Nilus, vel regia lympha Choaspes
 Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
 Ardet Areëteis aut unda perhospita campis.
 Nec quâ regna vago Tomyris finivit Araxe,
 Impia nec sævis celebrans convivium mensis 145
 Ultima vicinus Phœbo tenet arva Padæus:
 Quâque Hebrus, Tanaisque Geras rigat, atque
 Magynos.

Quid moror? Oceanus ponto quâ continet orbem,
 Nulla tibi adversis regio sese offeret armis.
 Te manet invictus Romano Marte Britannus, 150
 Teque interjecto Mundi pars altera Sole.
 Nam circumfuso consistit in aëre tellus,

Et

OBSERVATIONES.

in eam regionem venit, atque ibi
 Chartaginem condidit. v. Virgil.

1. *Æneidos*.

v. 142. *Cyri dementia Gindes*]
 Rem enarrat Seneca l. 3. de ira c. 21.
Hic iratus fuit genti, & ignota, &
immericæ; sensura tamen: Cyrus
flumini. Nam cum Babylonem op-
pugnaturus festinaret ad bellum, cur-
pus maxima momenta in occasioni-
bus sumo, GINDEN latensum am-
nem vado transire tentavit: quod
vix tutum est, etiam cum sensa es-
tatem, & ad minimum deductus est.
Ibi unus ex iis equis, qui trahere
regium currum albi solebant, abrep-
tus, vehementer commovit regem.
juravit itaque annem illum regis
aquæ meatum auferentem, eò se re-

ducturum, ut transiri calcarique
etiam a feminis posset. Huc deinde
omnem transulit belli apparatus,
& tandem affedit operi, donec C. &
LXXX. cuniculis divisum alveum in
CCC. & LX. rivis dispergeret, &
siccum relinqueret, in diversum
fluentibus aquis. Perit itaque &
tempus, magna in vanis rebus ja-
ctura, & militum ardor, quem
inutilis labor fragit, & occa o ag-
grediendi imparatos, dum ille bel-
lum indictum hosti cum flumine ge-
rit. Totum locum libenter tran-
scripsi, ut commodis lectoris infer-
virent. Si cui otium est, adeat
Herodotum in Clio.

v. 143. *Ardet Areëteis*] De hoc
 versu consule Scaligeri notas.

u. 161.

Et quinque in partes totus disponitur orbis.
 Atque duæ gelido vastantur frigore semper:
 Illic & densâ tellus absconditur umbrâ, 153
 Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
 Sed durata riget densam in glaciëque, nivemque:
 Quippe ubi non umquam Titan superegerit ortus.
 At media est Phœbi semper subiecta calori,
 Seu propior terris æstivum fertur in orbem, 160
 Seu celer hibernas properat decurrere lucas.
 Non ergo pressa tellus consurgit aratro,
 Nec frugum segetes præbent, nec pabula terræ.
 Non illic colitarva Deus, Bacchusve, Ceresve,
 Nulla nec exustas habitant animalia partes. 165
 Fertilis hanc interposita est, interque rigentes,
 Nostraq; & huic adversa solo pars altera nostro,
 Quas similis utrimque tenens vicinia cæli
 Temperat, alter & alterius vires necat aër.
 Hinc placidus nobis per tēpora vertitur ānus, 170
 Hic & colla iugo didicit summittere taurus,
 Et lenta excelsos vitis conscendere ramos,

Ton-

OBSERVATIONES.

v. 161. *properat*] Virgilius *Æneidos* l. v. 749.

Quid tantum Oceano PROPERENT se tingere Soles
HIBERNI —

v. 170. *per tempora vertitur annus*] In quatuor tempestates dividitur, cum sub zonâ torridâ per-

petua sit æstas, sub rigentibus verò perpetua hiems. Ovidius l. Metamorph. v. 116.

Jupiter antiqui contraxit tempora veris,

Perque hiemes, æstusque, & inæ-
quales autumnos,

Et breve ver, spatium exegit qua-
ntior

Tondeturque seges maturos annua partus,
 Et ferro tellus, pontus confinditur ære:
 Quin etiam struētis exsurgunt oppida muris. 175
 Ergo ubi per claros jerint tua facta triumphos,
 Solus utroque idem dicēris magnus in orbe.
 Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis;
 Ipse mihi non si præscribat carmina Phoebus.
 Est tibi, qui possit magnis se accingere rebus, 180
 Valgius: æterno propior non alter Homero.
 Languida non noster peragit labor otia, quamvis
 Fortuna, ut mos est illi, me adversa fatiget.
 Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
 Cui fuerant flavi ditantes ordine sulci 185
 Horrea, secundas ad deficientia messes:
 Cuique pecus denso pascebant agmine colles,
 Et domino satis, & nimium furique, lupoque:
 Nunc desiderium superest; nam cura novatur,
 Cum memor anteaſtos semper dolor admonet
 annos. 190
 Sed licet asperiora cadant, spolierque relictis,
 Non

OBSERVATIONES.

tuor annum.

v. 173. *seges annua*] Supra Eleg.
1.1.2.

Deponit flavas ANNUA terra co-
mas.

ideſt, quæ ſeritur quotannis, &
opere agreſti exercetur.

v. 191. *ſpolierque relictis*] Male

Scaliger interpretatur, Tibullum
ære alieno obſtriſtum à creditori-
bus ſpoliari: non enim hoc ex ver-
bis poëtæ elici poteſt, ſed, non
ceſſaturum ſe à laudibus Meſſalæ
canendis, etiamſi ſpolietur, quod
non accidit tamen. vide Prolego-
mena.

v. 198.

Non te deficient nostræ memorare Camœnæ.
 Nec solum tibi Pierii tribuentur honores:
 Pro te vel rapidas ausim maris ire per undas,
 Adversis hiberna licet tumeant freta ventis: 195
 Pro te vel solus densis subsistere turmis,
 Vel parvum Etnææ corpus committere flammæ.
 Sum quodcumque, tuum est. nostri sit par-
 vula cura,
 Sit tibi quanta libet, si sit modò, non mihi regna
 Lydia, non magni, potior sit fama Gylippi, 200
 Posse Meleteas nec mallema vincere chartas.
 Quod tibi si versus noster notusve, minusve,
 Vel bene si notus, summo vel ineret in ore:
 Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
 Quin etiam mea tunc tumulus cū texerit ossa, 205
 Seu matura dies celerem properat mihi mortem,
 Longa manet seu vita, tamen mutata figuram:
 Seu me finget equum rigidos percurrere campos
 Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus:
 Si

OBSERVATIONES.

V. 198. *Sum quodcumque, tuum est*]
 Subaudi *munus*. Propertius Eleg.
 15. l. 2.

*Quidquid eram, hoc animi gratia
 magna tui.*

Horatius Ode 3. l. 4. ad Melpome-
 nen:

*Totum muneris hoc tui est,
 Quod monstror digito prætereuntis*

Romana fidicen lyre.

V. 201. *Meleteas chartas*] Home-
 ricum poema. v. Indicem.

V. 209. *pecoris sim gloria taurus*] Ovidius l. de Arte v. 289.

*Forse sub umbrosis nemorosa valli-
 bus Ida*

Candidus armenii GLORIA TAURUS
erans.

V.

* Cypria

Sive ego per liquidum volucris vehar aëra
pennis: 210

In quemcumque hominē me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

CARMEN II.

* *De Sulpitia Calendas Martias, qui mos matronarum erat, celebrante.*

OBSERVATIONES.

* Cum superiora exarasse, opportune venit ad manus meas *Bibliotheca Latina veterum scriptorum*, libellus utilissimus: Jo: Alberti Fabricii viri litterarum bono nati: quem dum attentius exobis, in hæc verba incidi, quæ leguntur cap. 14. l. 1. pag. 251. ubi de Albio Tibullo: *Librum quartum excepto jam dicto in Messalam Panegyrico Barthii* LIX. 16. suspicatur esse non Tibulli, sed Sulpitiam, quæque mariti Caleni. Sulpitiæ etiam tribuit doctissimus Broukhufius. Hic vehementer admirari cœpi novæ hujus opinionis insolentiam, & mecum ipse cogitare, quibus potissimum argumentis id sibi persuaserint, cæterisque persuadere conati fuerint homines tanti judicii. Nec enim prætor erat Barthii Adversaria, & Broukhufii Commentarios in Tibullum nondum aspexeram. Sed fucum fecit acutissimis Criticis, ut ego quidem existimo,

locus Martialis Epig. 35. l. 10. ubi poeta Hispanus castos amores Caleni & Sulpitiæ miris laudibus extollit, simulque carmina ejusdem Sulpitiæ elegantiae ac pudicitiae nomine commendat. En tibi versus: *Omnes Sulpitiam legunt puella, Uni quæ cupiunt viro placere. Omnes Sulpitiam legunt mariti, Uni qui cupiunt placere nupta. Non hæc Colchidos asserit furorem, Diræ prandia nec refert Thyesta, Scyllam, Eblida nec fuisse credis: Sed castos docet & pios amores, Lusus, delicias, faciatiasque: Cujus carmina qui bene estimarit, Nullam dixerit esse sanctiorem. Tales Egeria jocos fuisse Udo crediderim Numa sub antro: Hac condiscipula, vel hæc magistra Efes doctior, & pudica Sappho. Sed tacum pariter simulque visam Durus Sulpitiam Phaon amaret. Frustra, namque ea nec Tonantis* uxor,

Non

*Nem Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.*

Verum hæc deficiat mulieris nobilissimæ temporum injuria olim intercederunt: quemadmodum & L. Arruntii Stellæ Patavini lusus in Columbam, qui tantopere ab eodem Valerio Martiali pluribus in locis laudantur. Dolendum est valde, nostri temporis eruditos viros quidam libidine ac scabie laborare, antiquorum scripta modo ad unum, modo ad alterum auctorem referendi, & de singulis trepidè nimis ac moleste dubitandi. Quæ tamen dolor levior sanè sit, si ad alios quosdam mentem animi convertas, qui non ita pridem ore durissimo, atque insigni stupore pronunciare non sunt veriti, omnia veterum monumenta, præter pauca, quæ ipsi pro arbitrio excipiunt, ante aliquot sæcula à callidis hominibus fuisse conficta, & prognivis divendita. Quæ quidem opinione (si tamen hujusmodi vanissima capita id sentiunt, quod effutiant, & non potius turbis & dissidiis excitandis, malo dæmone instigante, maxime student) nihil dementius, absurdius, detestabilius excogitari potest: nihil quod ad subvertendam Historiarum veritatem, Ecclesiæ pacem tollendam, litteris univèrsis caliginem offundendam breviori compendio conducatur. Sed è semita in viam redeamus, unde nos impurissimorum hominum infelicia, & nescio an magis ridenda, vel cayen-

da mendacia longè deflexerant. Jam primum omnium satis constat, Sulpiciam poetica facultate illustrem Domitiani temporibus floruisse, idque citari Martialis testimonio. At Sulpitia nostra vixit Augusto rem Romanam gubernante, quod pluribus argumentis evincere parati sumus. Etenim carm. 8. hujus quarti libri sit mentio Messalæ, quem omnes norunt Equitis nostri patronum fuisse de Tibulli aurem ætate neminem arbitror dubitare. Deinde Cerinthus mollissimus & pulcherrimus adolescens, quem Sulpitia mirifice diligebat, notatur ab Horatio Sat. 2. l. 1. hoc pacto:

Desine matronas sectarier: unde laboris

Plus haurire malies, quam ex re decerpere fructus,

Nec magis hinc inser. niveas viridisque lapillos,

Sis licet hoc. CERINTHE tuum, tenerum est femur, aut crus:

Rectius: atque etiam melius persape rogata.

ubi velim advertas, non tuum accipiedum non esse de ipsius adolescentis femore, ac potius de Sulpitiæ, quo tamen Cerinthus periebatur, & idcirco suum appellare poterat. Cum enim Horatius matronarum amores prætutionibus contemnat, debuit matronæ, non pueri, exemplum adhibere. Id clarius est, quàm ut verbis meis indigeat. Non aliâ ratione locutus est Catullus carm. 66.

Egregium narras mira pietate parentem,

Qui ipse sui nasi minxerit in gremium.

idest nutum suam constupraverit, quæ tamen filii thalamis debebatur. Næ ipse Tibullus Eleg. 10. 1. 2. ad puerum infidelem:

Blanditiæne MEAS alii te vendere es ausus?

Tunc alii demens oscula ferre MEA?

idest blanditiæ & oscula mihi debita: non autem illa, quibus poeta puerum demulcebat. Hinc liquidd. apparet, amores nuptios Cerinthi & Sulpitiæ rem fuisse torâ urbe notissimam, & multorum jocos petirâm. Quamobrem Sulpitia inquit carm. 7.

— mea gaudia narres.

Dicitur si quis non habuisse sua. Fortasse patritiâ hæc mulier filia fuerit Servii Sulpitii Jurisconsulti, cujus ad Ciceronem exstant epistolæ. Id videtur ipsa non obscure innuere carm. 10. ubi Cerinthum suum amicè objurgat:

Sis tibi cura togæ potior, præsumque quasi illo

Scornum, quàm Servii filia Sulpitiæ. En gloriatur de patre suo clarissimo viro, & summis Reipublicæ muneribus functo. Ratio temporum unicè convenit. His omnibus adde, M. Fabium Quintilianum lib. 1. c. 11. imitatum videri lepideum hoc distichon è carmine 2.

Illam quidquid agit, quoque vestigia movit,

Componit furtim, subsequiturque decor.

Verba Fabii sunt: Neque enim *gestan* Oratoris *COMPONI* ad similitudinem saltationis volo, sed subesse aliquid ex hac exercitatione puerili, unde nos non id agentes *FURTIM DECOR*. Ille discitibus traditus *PROSEQUATUR*: Quis neget hæc inde planissimè adumbrata? ut ait Douze filius. At Fabium eloquentissimū Rhetorem puduisset vivētis adhuc fœminæ phrasibus uti, multoque verisimilius est à Tibullo magni nominis poetâ sumere voluisse.

Nec audiendus Caspar Barthius, qui carmina illa, in quibus laudatur Sulpitia, Caleno ejus conjugis tribuit: videbat enim homo eruditus contra honestatem esse, probam & modestam fœminam à seipsâ laudati. Sed inane hoc perflugium est: si quidem Valerius Marcialis in præcitatâ versiculis de Musis Caleni omnino silet. Quomodo autem Sulpitiæ liber *castus* & *pios amores* doceret, si de furtivis amplexibus identidem tractaret? At carm. 5. hujus libri hæc leguntur:

Mutius adsit amor, tua per dulcissima furta,

Perque tuos oculos, per Geniumque rogo.

& passim alia, quæ ad amatorem potius, quàm ad conjugem pertinent. Ulterius Barthium interrogarem, cur Calenus uxorem proprio nomine appellet, & Sulpitia maritum supposito, nempe *Cerinthi*? Numquid pudebat mulierem

inparis conjugii? nihil minus.

Audi verba ipsius:

*Sed peccasse iuvat: vultus compo-
nere fame*

*Tades. cum digno digna fuisse
ferar.*

Deinde cur Tibullus noster Eleg. 2.

l. 2. de quâ, ut puto, controversa nulla est, Cerinthis natalem celebrat? An ille alter est Cerinthus? geræ maximæ. Quod autem ait idem Barthius, omnia quæ in quarto libro continentur, præter Panegyricum Messalæ, Caleno & Sulpiciæ tribuenda esse, in eo quoque falsum deprehenditur; carmen enim

13. præter omnem dubitationis alcæ, à Tibullo conscriptum fateri oportet. Quò enim illa spectant:

*Nunc licet è calo mistamur amica
Tibullo,*

Mittetur frustra, deficietque Venus?

Hæc sufficere poterant ad veritatis defensionem, nisi aliud argumentum superesset maximè idoneum, styli nempe similitudo. Pauca de plurimis excerpere iuvat; reliqua studiosi lectores ipsi per se colligant.

Carm. 2. l. 4.

*Illius ex oculis, cum vult excurrere
Divos,*

*Accendis geminas lampadas acer
Amor.*

dixerat superius Eleg. 5. l. 2.

*Acer Amor fractas noxam tua tela
sagittas &c.*

Carm. 2. l. 4.

*Sola puellarum digna est, cui mol-
lia caris*

*Vellera des succis bis madefacta
Tyros.*

At Eleg. 6. l. 2.

*Illi selectos cernent præbere colores
Africa: puniceum, purpureumque
Tyros.*

Carm. 2. l. 4.

*Cultor odorata drives Arabs se-
getis.*

Huiusmodi numerus Tibullo frequens in libris præcedentibus:

*Qui maris, & tristes ferre potest
pluvias.*

*Ante sacra tibi testa fores sedeat.
Primus, & in tenero fixus eris
latere.*

*Servare? frustra clavis inest fo-
rilus.*

*Expressa incultis vix dedit pedi-
bus.*

*Sera tamen tacitis pana venit pa-
dibus.*

*Mesura in nostro tela geris latere.
Plena coronato stare boves capite.
Cantat, & appulso sela sonat la-
tere.*

*Bellica cum dubiis rostra dedit ra-
tibus.*

*Annua constructo fœda dabitur
tumulo.*

*Abdita quæ senis fata canis peit-
bus.*

*Troica qui profugis sacra vehis ra-
tibus.*

*Et madefacta meis fœta feram la-
crymis.*

*Et mea cum multo fœta querar ci-
nere.*

*Junonemque suam, perque suam
fenerem.*

Carm. 2. l. 4.

*Hanc vos Pierides festis cantate
Calendis.*

At Eleg. 1. l. 3.

*Martis Romani festa venere Ca-
lende.*

Carm. 3. l. 4.

*Nec tibi si duros acuisse in praelia
dentes.*

At Eleg. 7. l. 1.

*Tunc mihi non oculis sit timuisse
meis.*

Carm. 3. l. 4.

*Incolumem custas hunc mihi seruet
Amor.*

rursus Eleg. 7. l. 1.

*Murus absenti te mihi seruet
Amor.*

Carm. 3. l. 4.

*O pereant silvæ, deficiantque ca-
nes!*

At Eleg. 3. l. 2.

*O valeant fruges, no sine modè rursus
puella!*

Carm. 4. l. 4.

*Sancte veni, tecumque feras qui-
cumque saporis,
Quicumque & cantus corpora fes-
sa levans.*

At Eleg. 1. l. 2.

Sancte veni dapibus festis —

Eleg. 3. l. 1.

*Illi jucundos primum matura sa-
pores**Expressa incultis uva dedit pedi-
bus.*

Carm. 4. l. 4.

*Phæbe fave, laus magna tibi tri-
buetur —*

Eleg. 5. l. 2.

*Phæbe fave, novus ingreditur tua
simpla sacerdos.*

Carm. 5. l. 4.

*Qui mihi te Cerinthe dies dedit,
hic mihi sanctus.*Duos versus observo paris duritiæ,
alterum Eleg. 7. l. 1.*Semper, ut indocet, blandos offert
mihi ventos.*

alterum Eleg. 5. l. 2.

*Vixque cano Nemesim, sine qua
versus mihi nullus, &c.**Si quis adhuc peroratâ causâ Tibul-
lo injurius esse mavult, per me
quidem licet: ego certè veritatis
patrocinium semel susceptum in-
victus retinebo.*

Sulpitia est tibi culta tuis, Mars magne, Calēdis:
 Spectatum ē cælo, si sapis, ipse veni.
 Hoc Venus ignoscet; at tu violente caveto,
 Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
 Illius ex oculis, cum vult exurere Divos,
 Accendit geminas lampadas acer Amor.
 Illam, quidquid agit, quoquo vestigia movit,
 Componit furtim, subsequiturque decor.
 Seu solvit crines, fusis decet esse capillis:
 Seu compsit, ~~compitis~~ est veneranda comis, 10
 Urit, seu Tyriâ voluit procedere pallâ,
 Urit, seu niveâ candida veste venit.
 Talis in æterno felix Vertumnus Olympo
 Mille habet ornatus, mille decenter habet.
 Sola puellarum digna est, cur mollia caris 15
 Vellera der suæcis bis madefacta Tyros,
 Possideatque, metit quidquid bene olētibus arvis
 Cal-

OBSERVATIONES.

CARM. 2. v. 1. *tibi culta*] Honori tuo videlicet. Infra carm. 6. ad Junonem:

Tota TIBI est hodie, TIBI se lætissima compso.

Terentius Heautontimor. Act. 2. sc. 2.

Sine auro tum ornata, ita mihi quæ ornatur SIBI.

v. 4. *Ne tibi miranti*] Tanta est pulchritudo Sulpitiæ, ut si propius eam spectes, remissis digitis præstu-

pore, hastam effluere necesse sit. Ovidius Epist. Paridis v. 251.

Dum stupor visis, (nam pocula forte tenebam)

Torsilis è digitis excidit anser mea.

v. 10. *veneranda*] Vide quæ observav. ad Eleg. 8. l. 1. v. 56.

v. 15. *Sola puellarum*] Ita locutus Catull. carm. 1.

Jam tum, cum anser annus itale- rum

Cultor odoratæ dives Arabs segetis:
 Et quascumque niger rubro de litore conchas
 Proximus Eois colligit Indus aquis, 20
 Hanc vos Pierides festis cantate Calendis,
 Et testudineâ Phoebe superbe lyrâ.
 Hoc solenne sacrû multos consummet in annos;
 Dignior est vestro nulla puella choro.

CARMEN III.

*Sulpitia conqueritur Cerinthum suum studio
 venationis abesse.*

PARce meo-juveni, seu quis bona pascua campi;
 Seu colis umbrosi devia montis aper.
 Nec tibi sit duros acuisse in prælia dentes.
 Incolumem custos hunc mihi servet Amor!
 Sed procul abducit venandi Delia curâ. 5
 O pereant silvæ, deficiantque canes!
 Quis furor est, quæ mens, densos indagine colles
 Claudentem teneras lædere velle manus?
 Quid-

OBSERVATIONES.

CARM. III. v. 3. *Neo tibi sit du-
 ros*] Subaudi potestas. Horatius Sat.
 5. l. 1.

*Mansuri oppidulo, quod versu di-
 cere non est.*

Propertius Eleg. 8. l. 2.

*Ut caput in magnis ubi non est tan-
 gere signis.*

Ubique E'monnde.

v. 5. *Delia*] Diana venationis:
 Dea, non Delia Tibulli amica.
 Virgil. Eclogâ 7.

Setos caput hoc apricibi, DELIA,
parum,

*Et ramosa Mycon vivacis cornua
 cervi.*

Quidve juvat furtim latebras intrare ferarum?

Candidaque hamatis crura notare rubis? 10

Sed tamen, ut tecum liceat. Cerinthe vagari,

Ipsa ego per montes retia torta feram:

Ipsa ego velocis quæram vestigia cervi,

Et demam celeri ferrea vincla cani.

Tunc mihi tunc placeant silvæ, si lux mea tecū 15

Arguar ante ipsas concubuisse plagas.

Tunc veniat licet ad casses, illæsus abibit,

Ne Veneris cupidæ gaudia turbet, aper.

Tunc sine me sit nulla Venus; sed lege Dianæ

Caste puer castâ retia tende manu. 20

Et quæcumque meo furtim subrepat amori,

Incidat in sævas diripienda feras.

At tu venandi studium concede parenti,

Et celer in nostros ipse recurre sinus.

C A R M E N IV.

Ad Phæbum, ut Sulpitiam agrotantem saluti restituat.

Huc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades intonsâ Phœbe superbe comâ.

Cre-

O B S E R V A T I O N E S.

V. 19. *Tunc sine me*] Libentius insidiarum. Catul. carm. 76.
legerem: *Nunc sine me.* Ait nem- *Siccine SUBREPSTI mi, arque*
pe Sulpitia: Quandoquidem tecum *intestina pertrans,*
esse non possum, nulla saltem te- *Mi misero epipuisi omnia nostra*
cum sit. *bona?*

V. 21. *furtim subrepat*] Verbum CARM. IV. v. 1. *morbos expelle*
Gix-

Crede mihi propera, nec te jam Phœbe pigebit
 Formosâ medicas applicuisse manus.
 Effice ne macies pallentes occupet artus, 5
 Neu notet informis pallida membra color;
 Et quodcûque mali est, & quidquid tristit memus.
 In pelagus rapidis evehat amnis aquis.
 Sancte veni, tecumque feras quicumque sapores,
 Quicumque & cantus corpora fessa levant. 10
 Neu juvenem torque, metuit qui fata puellæ,
 Votaque pro dominâ vix numeranda facit.
 Interdum vovet, interdum quod langueat illa,
 Dicit in æternos aspera verba Deos..
 Pone metum Cerinthe, *Deus non ladit amantes*. 15
 Tu modò semper ama, salva puella tibi est.
 Nil opus est fletu, lacrymis erit aptius uti,
 Si quando fuerit tristior illa tibi..
 At nunc tota tua est: te solum candida secum
 Cogitat, & frustra credula turba sedet. 20
 Phœbe fave: laus magna tibi tribuetur, in uno
 Corpore servato restituisse duos..

Jam

OBSERVATIONES

Græcis Phœbus est θεὸς ἡλιόφεινος
 Deus malorum depulser, Latinis
 averruncus.

v. 9. *sapores*]. Herbarum succi.
 Non aliò nomine mustum appel-
 lavit Eleg. 8. l. 1.

Illic juncidos primum matura. S. A-
 PORES.

Expressa incultis sua dedit pedi-
bus..

v. 20. *credula turba sedet*]. Aut
 circa lectulum ægrotantis, aut in
 ædibus Deorum, preces pro domi-
 nâ fundens, ut sic ab illâ gratiam
 ineat, sed frustra: nam tibi, O
 Cerinthe, totum animum addixit.

CARM.

Jam celebrer, jam lætus eris, cum debita redder
 Certatim sanctis lætus uterque focis.
 Tunc te felicem dicet pia turba Deorum: 25
 Optabunt artes & sibi quisque tuas.

CARMEN V.

Sulpitia Cerinthe natalem celebrat.

Qui mihi te Cerinthe dies dedit, hic mihi
 sanctus,

Atque inter festos semper habendus erit.
 Te nascente novum Parcæ cecinere puellis
 Servitium, & dederunt regna superba tibi.
 Uror ego ante alias, juvat hoc, Cerinthe,
 quòd uror, 5

Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
 Mutuus adsit amor, tua per dulcissima furta,
 Perque tuos oculos, per Geniumque rogo,
 Magne Geni cape thura libens, votisque faveto,
 Si modò, cum de me cogitat, ille volet. 10

Quòd

OBSERVATIONES.

CARM. V. v. 2. *inter festos sem-*
per habendus eris] Virgilius 5. *Æ-*
ncidos:

Jamque DIES, ni fallor, adest,
quem SEMPER acerbum,
SEMPER honoratum (sic Dii vo-
luisse) HABEBO.

V. 10. *volet*] Efficiam deprecabit.

Supra Eleg. 3. l. 2.

Nullus erat custos, nulla exclusu-
ra POLENTES

Janua ———
Martialis Epig. 59. lib. 11.

Cum me VELLE vides, tenentumque,
Telaphore, sentis,
Magna rogas ———

V. 13.

Quod si fortè alios jam nunc suspirat amores,
 Tunc precor infidos, sancte, relinque focos.
 Nec tu sis injusta Venus; vel serviat æquè
 Vinc̃tus uterque tibi, vel mea vincla leva.
 Sed potiùs validâ teneamur uterque catenâ, 15
 Nulla queat posthac quam soluisse dies.
 Optat idem juvenis quod nos, sed tutiùs optat,
 Nam pudet hæc illum dicere verba palam.
 At tu natalis quoniam Deus omnia sentis,
 Annue; quid refert clamne, palamve roget? 20

CARMEN VI.

*Ad Junonem pro mutuis amoribus Cerinbi, &
 Sulpitiæ.*

Natalis Juno sanctos cape thuris acervos,
 Quos tibi dat tenerâ docta puella manu.

Tota

OBSERVATIONES.

v. 13. *vel serviat æquè*] Simile
 desiderium Phædræ apud Terent.
 Eun. Act. 1. sc. 2.

— *O Thais Thais, usinam esset
 mihi*

*Pars æqua amoris tecum, ac pa-
 riter fieres,*

*Ut aut hoc tibi doleret itidem ac mi-
 hi dolet;*

*Aus ego istuc abs te factum nihil
 penderem!*

Qui enim contemnere incipit,
 amoris vinculo solutus videtur.

v. 17. *tuâs optas*] Ad fugiendam
 invidiam, cui procul dubio esset
 obnoxius, si vulgo innotesceret
 eum amoribus patritiæ feminae
 detineri.

CARM. VI. v. 1. *Natalis Juno*]
 Ut maribus nascentibus Genium,
 sic mulieribus Junonem adesse va-
 na sibi persuasit antiquitas. vide
 interpretes ad illud Maronis Ecl.
 gâ 4.

*Nec Deus hunc mensa, Dea nec di-
 gnata cubili est.*

Tota tibi est hodie, tibi se lætissima compfit;
 Staret ut ante tuos conspicienda focos.
 Illa quidem ornandi causastibi, Diva, relegat; 5
 Est tamen, occultè cui placuisse velit.
 At tu sancta fave, ne quis divellat amantes;
 Sed juveni quæso mutua vincla para.
 Sic bene compones; ulli non ille puellæ
 Servire, aut cuiquam dignior illa viro. 10
 Nec possit cupidos vigilans deprendere custos,
 Fallendique vias mille ministret Amor.
 Annue, purpureæque veni perlucida pallâ.
 Ter tibi fit libo, ter, Dea casta, mero.
 Præcipit & natæ mater studiosa, quod optat, 15
 Illa aliud tacitâ jam sua mente rogat.
 Uritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
 Nec, liceat quamvis, sana fuisse velit.
 Sit juveni grata, adveniet cum proximus annus.
 Hic idem votis jam vetus esset amor. 20

CAR:

OBSERVATIONES.

- v. 9. *Sic bene compones*] Metaphora ducitur à gladiatoribus, qui componi dicebantur, cum simul pugnant. Petronius pariter de re amoris: *Ego sic jam paria COMPOSUERAM, ut si depugnandum foret, ipse cum Quarta confisterem, Ascyrtas cum ancilla, Gison cum virgine.*
- v. 15. *Præcipit & natæ*] Dictat filiz genitrix voti formulam, & rationem: illa tamen aliud ore, aliud mente precatur.
- v. 16. *Jam sua*] Quæ propter ætatem jam possit natare sine cortice, sui juris & arbitrii facta.
- v. 18. *sana*] Cupidinis laqueo expedita. Ovid. Remed. Amoris: *Discite SANARI, per quem didicistis amare.*
- v. 20. *jam vetus esset amor*] Scaliger testatur ita scriptum existare in v.

Sulpitia de honesto Cerinibi amore.

TAndem venit Amor, qualem texisse pudori,
 Quàm nudasse alicui sit mihi, fama, magis.
 Exorata meis illum Cytherea Camœnis.
 Attulit, in nostrum deposuitque sinum.
 Exsolvit promissa Venus. mea gaudia narret, 5
 Diceretur si quis non habuisse sua.
 Non ego signatis quidquam mandare tabellis,
 Ne legat id nemo, quàm meus ante, velim.
 Sed peccasse juvat; vultus componere famæ
 Tædet. cum digno digna fuisse ferar. 10

CAR-

OBSERVATIONES.

veteri libro, sed sententia sit obscura. Melius vulgati Codd.

Sic juveni grata: adveniet cum proximis annus

Hic idem votis jam vetus adfuit amor.

Cupit novellum amorem lapsu temporis veterem, ac firmiorem fieri.

CARM. VII. v. 5. *mea gaudia narret*] Ostendit se rumores nihili facere, quandoquidem ii solum aliena gaudia reprehendere solent, qui suis potiri nequeunt; & est modus irridendi.

v. 8. *ne legat id nemo*] Iterata negatio pro simplici. Virgilius Ecl. 8. 5.

— *nulla neque amnem*

Gustavit quadrupes, nec graminis assigit herbam.

Propertius Eleg. 14. l. 2.

Nulla neque ante tuas orietur rixæ fenestras.

v. 10. *cum digno digna fuisse ferar*]

Similia Horatius. Carm. 1. Ode 27. ad Opuntiam Megillæ fratrem:

— *Qua te cumque domas Kenna, Non erubescendis adaris.*

Ignibus: ingenioque semper Amore. PEGGAS —

Ovidius quoque ad gustum poetæ nostri Epistolâ Helenæ:

Ulla bene erravis, culpamque amare redemis.

CARM.

CARMEN VIII.

*Dolet Sulpitia, quod sibi rurs eundum sit natali
Messala.*

INvisus natalis adest, qui rure molesto,
Et sine Cerint ho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an villa sit apta puellis,
Atque Eretino frigidus annus agro?
Jam nimium Messala mei studiose quiescas, 5
Non tempestivæ sæpe propinque viæ.
Hic animum, sensusque meos abducta relinquo,
Arbitrio quamvis non finis esse meo.

CARMEN IX.

Tibullus ad Messalam de Sulpitia.

SCis iter ex animo sublatum triste puellæ,
Natali Romæ jam licet esse tuo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi fortè venit.

CARM.

OBSERVATIONES.

CARM. VIII. v. 7. Hic animum,
sensusque meos] Euclo ille avarissimus
apud Plautum Aulul. Act. 2.
sc. 2. simile quiddam experiri fate-
tur:

Nunc domum properare propera:
nam egomet sum hic, ANIMUS
domi est.
Sanè amantibus, & avaris ex æquo
convenit.

CARM.

Sulpitia de nimia Cerinthe securitate conqueritur.

GRatum est, securus multum quòd jã mihi de me
Permittis subitò, ne malè inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior, pressumque quasillo
Scortum, quàm Servî filia Sulpitia.
Solliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est, 5
Ne credam ignoto, maxima causa, toro.

CARMEN XI.

Sulpitia agrotans ad Cerinthum.

EStne tibi Cerinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc vexat corpora fessa calor?
Ah ego non aliter tristes evincere morbos
Optarim, quàm te si quoque velle putem.
Ah mihi quid prosit morbos evincere, quòd tu 5
Nostra potes lento pectore ferre mala?

CARM.

OBSERVATIONES.

CARM. X. v. 1. *Gratum est*] *Dis-*
atum ei pormus; re verã enim Sul-
pitia displicebat ea Cerinthe secu-
ritas, quam contemptus filiam
existimabat.

v. 3. *cura togæ*] Togatæ ac liber-
tinæ mulieris.

v. 4. *Servî filia Sulpitia*] Loqui-
tur de se ipsâ, ut de tertiâ personâ.

v. 5. *Solliciti sunt pro nobis*] Ri-

valetui me pluris faciunt, quàm
tu, diligentius enim observant,
quid agam.

Ibid. *illa*] Nimirum *Sulpitia*.
persistit in commutatione personæ.

v. 6. *maxima causa*] Hæc ad ip-
sum Cerinthum, casu vocandi.

Primus omnium Scaliger hujus
Epigrammatis sententiam probè
asseruit.

CARM.

CARMEN XII.

Eadem ad eundem.

NEt tibi sim, mea lux, æquè tam fervida cura,
 Ut videor paucos ante fuisse dies,
 Si quidquam totâ commisi stulta juventâ,
 Cujus me fatear pœnituisse magis,
 Hesternâ quàm te solum quòd nocte reliqui, 5
 Ardorem cupiens dissimulare meum.

CARMEN XIII.

*Tibullus amica pollicetur se ab ejus amore numquam
 discessurum.*

Nulla tuum nobis subducet femina lectum:
 Hoc primum jūcta est fœdere nostra Venus.
 Tu mihi sola places, nec jam, te præter, in
 urbe

Formosa est oculis ulla puella meis.
 Atque utinam posses uni mihi bella videri! 5
 Displiceas aliis, sic ego tutus ero.
 Nil opus invidiâ est, procul absit gloria vulgi:
 Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
 Sic ego secretis possum bene vivere silvis,
 Quâ nulla humano sit via trita pede. 10
 Tu mihi curarum requies, tu nocte vel atrâ
 Lumen, & in solis tu mihi turba locis.

Nunc licet è cælo mittatur amica Tibullo ,
 Mittetur frustra, deficietque Venus.
 Hæc tibi sancta tuæ Junonis numina juro , 15
 Quæ sola ante alios est mihi magna Deos.
 Quid facio demens? heu heu mea pignora cedo.
 Juravi stultè; proderat iste timor.
 Nunc tu fortis eris, nunc tu me audaciùs ures :
 Hoc peperit misero garrula lingua malum. 20
 Jam faciam quodcûque voles: tuus usque manebo,
 Nec fugiam notæ servitium dominæ.
 Sed Veneris sanctæ confidam vinctus ad aras;
 Hæc notat injustos, supplicibusque favet.
 CARM.

OBSERVATIONES.

<p>CARM. XIII. v. 13. <i>Nunc licet è cælo</i>] Idem ferè sentiebat Cephalus Ovidianus l. 7. Metamorph. Ejus verba sunt ad Phocum : <i>Cum me cornigeris tendentem retia cervis</i> <i>Versice de summo semper florens is Hymetti</i> <i>Lutea manè videt pulsas Aurora tenebris :</i> <i>Inuitumque rapis. liceat mihi vera referre,</i> <i>Pace Deæ, quòd sis roseo spectabilis ore,</i> <i>Quòd teneat lucis, zoneat confinia noctis,</i> <i>Nectareis quòd alatur aquis; ego Procrin amabam,</i> <i>Pectore Procris erat, Procris mihi semper in ore.</i></p>	<p>v. 15. <i>Hæc sibi</i>] Fortasse: <i>Per sibi</i>, quod sensus videtur postulare. v. 17. <i>Quid facio demens</i>] Virgilius Eclogâ 2. <i>Eheu quid volui misero mihi?</i> <i>Ibid. mea pignora cedo</i>] Si quidem puellæ timorem juramento adimo, qui solus eam potest in officio continere. v. 19. <i>fortis</i>] Id est superba, & nihil non in amantem sibi permittens. Supra Eleg. 5. l. 1. <i>At mihi nunc longe gloria FORTIS abest.</i> v. 23. <i>Sed Veneris sanctæ</i>] Ubi tu immodicè sævies, ego, quod unicuique auxilium mihi relictum est, ad Veneris templum supplex confugiam, & religione me tutabor.</p>
---	--

CARM.

CARMEN XIV.

De infamia sua puella.

Rumor ait crebrò nostram peccare puellam.
 Nunc ego me surdis auribus esse velim.
 Crimina non hæc sunt nostro sine ficta dolore.
 Quid miserum torques rumor acerbe? tace.

OBSERVATIONES.

CARM. XIV. v. 4. *Quid miserum torques* Non ego, ne pecces, cum sis formosa, recusam,
 Ovidius apertè in hanc sententiam *Amorum* 3. Eleg. 14. *Sed ne sis MISERO scire necesse mihi.*

F I N I S.

*Nonnulli Codices duo Epigrammata Tibullo adscribunt, quæ
inter Priapeja leguntur. Horum, alterum oculis tuis ex-
pono, pudice lector; alterum incipiens: Quid hoc novi
est? quid ira nuntiat Deum? obprofligatam argumenti
nequitiam consultò subduco. Satiùs enim est malè meyeri
de litteris, quàm de moribus.*

Villicus æran quondam, nunc cultor agelli;
Hæc tibi Perspectus templa Priape dico.
Pro quibus officiis, si fas est, sancte, pacifcor,
Assiduus custos ruris ut esse velis:
Improbis ut si quis nostrum violarit agellum;
Hunc tu. sed taceo: scis puto, quod sequitur;

SEXTI AURELII
P R O P E R T II

U M B R I

LIBRI IV.

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 31. PART 1. 1901.

1901.

1901.

SEXTI AURELII PROPERTII

UMBRI MONO'BIBAOΣ, seu vulgò
ELEGIARUM

L I B E R I

OBSERVATIONES.

* MONO'BIBAOΣ] Hunc genuinum titulum quarti libri Propertiani fuisse censet Justus Lipsius Var. Lect. l. i. c. 16. quod nimirum tres priores nugas tantum & amores contineant, ultimus ille materiam singularem, & gravior. m. Ego tamen cum Josepho Scaligero crediderim primo libro tribuendum, id suadentibus Martialis Apophoretis, in quibus cuidam Disticho hujusmodi lemma præfigitur, *Propertii monobiblos*; ipsam verò Distichon tale est:

CYNTHIA facundicarmen juve-

nile PROPERTI

*Accepis famam, nec minus ipsa
dedit.*

Adde quod vicissim & in prioribus gravia tractantur, ut l. III. Eleg. V. VII. IX. XVI. XX. & in quarto levia, ut Eleg. III. V. VII. VIII. Quamobrem Lipsii ratio nulla est. Primus autem liber diverso quodam ab aliis genio, & charactere conscriptus videtur, cum in eo poeta Umber polysyllabis vocibus Pentametrum versum frequentius claudat, more Græcorum: in cæteris ratiùs.

X 4:

ELEG.

E L E G I A I.

Ad Tullum; se Cynthia amore primum capsum fo-
retur, adversus quem remedia querit.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.
Tum mihi constantis dejecit lumina fastus,
Et caput impositis preffit Amor pedibus.

Do-

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. I. v. 1. *me cepit ocellis*] Ve-
nusta phrasis, & ingenio Propertii
dignissima. Ducitur verò metapho-
ra ab aucupibus, qui pedicis, la-
queis, visco instructi incautis aliti-
bus insidiantur. Huius generis lo-
cutiones non semel invenias apud
probatos Latinæ linguæ scriptores.
Elegantissimè Phædrus Augusti
libertus fab. 5. l. 4.

Quidam decedens iras reliquit
filias :

Unam formosam, & OCULIS ve-
nantem viros.

Quod ab illis Plautinis desump-
tum apparet Mil. Glor. Act. 4. sc. 1.

Fiden' tu illam OCULIS venatu-
ram facere, atque aucupium
aureibus ?

licet eorum sententia non ad alli-
cientem feminam, sed ad explo-
rantem pertineat. Huiusmodi ocul-
los rectè quis vocet *fascinantes*.

Virgilius Ecl. 3.

Nescio quis teneros OCULUS mihi

fascinas agnos.

Amor enim quoddam genus est
veneficii.

v. 3. *dejecit lumina fastus*] Fortas-
se Propertius eâ corporis pulchri-
tudine præditus erat, ut mulierum
imperio parere dedignaretur: mul-
toque præstabilius iudicabat ro-
gari, quàm rogare. Notum illud
Juvenal. de puero ministrante Sat. 5.

— *sed forma, sed atas*

Digna supercilio —

Quò spectant illa Catulli carm. 60.
v. 136.

Sordebant tibi villicæ,

Concubine, hodie, atque heri.

& magis Tibulli carm. 5. l. 4. de Ce-
cynthio formoso juvene, quem Sul-
pitia deperibat :

Te nascente novum Parcæ cecinere
puellis

Servitium, & dederunt regna
SUPERBÆ tibi.

Constat certè, Propertium feliciter
impenurò cum amore pugnaf-
se.

Donec me docuit castas odisse puellas 5
 Improbus, & nullo vivere consilio;
 Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,
 Cum tamen adversos cogor habere Deos.
 Minalion nullos fugiendo, Tulle, labores,
 Sævitiā duræ contudit Iasidos; 10
 Nam modò Partheniis amens errabat in antris,
 Ibat

OBSERVATIONES.

se, donec à Cynthia victus est. Horus Mathematicus ita ipsum alloquitur Eleg. 1. l. 4.

*Militiam Veneris blandis patiere
 sub armis,*

Et Veneris pueris utilis hostis eris.

*Nam tibi vidtrices quascumque
 labore parasti,*

Eundet palmas una puella tuas.

v. 5. *castas odisse puellas*] Quæ idcirco minus obsequentes amanti-
 bus. Non placet Barthius, qui *castas puellas* de Musis dictum accipit, quasi Propertius amore interveniente poëticiis deliciis nuncium remisisset: contrarium enim ipse nos docet Eleg. 1. l. 2. ubi materiam carminum suorum ex amoribus potissimum deductam aperte fatetur. Musis autem aded integram virginitatem videtur negare Eleg. 21. ejusdem libri, ubi sic ad Cynthiam:

*Nec tu virginibus reverentia move-
 ris ora;*

*Hic quoque non nescit quid sit ama-
 re choris.*

*Si tamen Oeagri quadam compressa
 figura*

Eistoniis olim rupibus accubuit.

v. 6. *nullo vivere consilio*] Seneca interpres esto in ipso vestibulo libri de vitâ beatâ: *Quamdiu quidem, inquit, passim vagamur, non ducem secuti, sed fremitum & clamorem dissonum in diversa vocantium, conteritur VITA inter errores, brevis, etiam si dies noctesque bona mentis laboremus.* At in hujus bonæ mentis sacrum serò se recepit Propertius, postquam ætatem cessando, & kortando exegerat. v. Eleg. ult. l. 3. *Amorem sine consilio esse* testis fuerit servulus ille frugi apud Terent. Eunuchus; nihil igitur mirum, si ejus auditores temeritatem & inconstantiam vivendi è cæco magistro quotidie discant. Vide adagium, *nullo scopo jaculari.*

v. 7. *toto non deficiis anno*] Ita dixit, quomodò alibi: *tota nocte receptus: tota nocte hospitium paravis: totas expectat in horas, & si qua sunt alia.*

v. 12.

Ibat & hirsutus ille videre feras.

Ille etiam Hylæi percussus vulnere ramis

Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.

Ergo velocem potuit domuisse puellam; 15

Tantum in amore preces, & benefacta valent!

In me tardus Amor non ullas cogitat artes:

Nec meminit notas, ut prius, ire vias.

At vos, deductæ quibus est fallacia Lunæ,

Et labor in magicis sacra piare focis: 20

En agedum dominæ mentem convertite nostræ,

Et facite illa meo palleat ore magis.

Tunc.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 12. *videre feras*] *non* videre. significat hoc loco formidinem, quâ concutimur ad aspectum rei tristis, & metuendæ. Ita Virg. 3. *Æneid.*

Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni

Cessantem, longos & circumflectere cursus,

Quam semel informem vasto VINDISSE sub anro

Scyllam, & cæruleis canibus resonantia saxa.

& infra:

Vix ea factus erat, summo cum monte VIDEMUS.

Ipsam inter pecudes vassa se mole moruentem

Pastorem Polyphemum

& 5. *Æneid.*

Quid si quis cessus, ipseus & Herculis arma.

VINDISSET, tristemque hoc ipso in litore pugnam?
& 6. *Æneid.*

Cocysi stagna alta VIDES, Stygiamque paludem.

frustra igitur sunt, qui hunc locum, quasi dubiæ sanitatis, tentantes, ferire supponebant.

v. 17. *in me tardus Amor*] Aut valde me fallit animus, aut hæc est verissima poetæ sententia: Ignavus Cupido, licet me usu mancupioque suum habeat, tamen circa me inaniter cunctatur, nec novam sibi prædam quærit, ad alios proficiscens. vide *Eleg. 9. l. 2.* simul *Ovid. Amor. 2. Eleg. 9.*

v. 21. *mentem convertite*] infra *Eleg. 15. Quarum nulla tuos potuit CONVERTERE mores.*

Tunc ego crediderim vobis, & sidera, & amnes
 Posse Cytæinis ducere carminibus.
 Et vos, qui serò lapsum revocatis, amici, 25
 Quærite non sani pectoris auxilia.
 Fortiter & ferrum, sævos patiemur & ignes:
 Sit modò libertas, quæ velit ira, loqui.
 Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
 Quà non ulla meum femina norit iter. 30
 Vos remanete, quibus facili Deus annuit aure,
 Sitis & in tuto semper amore pares.
 In me nostra Venus noctes exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore defit Amor.
 Hoc, moneo, vitæ malū suū quemque moretur 35
 Cura, neque assueto mutet amore locum.
 Quòd si quis monitis tardas adverterit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea!

ELEGIA II.

*Pluribus exemplis Cynibiam debortatur à nimio
 forma cultu.*

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo,
 Et tennes Coā veste movere sinus?

Aut

OBSERVATIONES.

v. 31. vos remanete] Sumpsit Ovi-
 dius de remedio Amor.

*Si quis amat, quod amare juvat,
 feliciter ardens*

Gaudens, & vento naviget ille

suo.

*At si quis malè fere indigna regna
 puellæ,*

*De peras, nostra sentias arde
 opem.*

ELEG.

Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?

Teque peregrinis vendere muneribus?

Naturæque decus mercato perdere cultu, 5

Nec sinere in propriis membra nitere bonis?

Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ est.

NUDUS Amor formæ non amat artificem.

Aspice quos summittit humus formosa colores,

Et veniant ederæ sponte suâ melius: 10

Surgat & in solis formosius arbutus antris,

Et sciat indociles currere lympa vias.

Li-

O B S E R V A T I O N E S.

ELE. II. v. 6. *nec sinere in propriis*] Bona membrorum appellat, quæ Ovidius 2. de Arte corporis bona vocavit:

Ingenii dotes corporis adde BONIS.

Forma BONUM fragile est. porro in hanc sententiam scripsit Tibullus Eleg. 10. l. 1.

Admonui quoties, auro ne pollue formam!

Sæpe solens auro multa subesse MALA.

i. e. illepidi, inveniusta, quæ idcirco auro & gemmis teguntur, ne spectatoribus nauseam creent, aut saltem emptoribus minus probari possint. V. Lucianum in Amoris, ubi ad rem plurima.

v. 7. *medicina figura est.*] Eâ formâ per te polles, ô Cynthia, ut quidquid conferas ad illam expoliendam, potius deponet, et

Huc loci revoco Plautina illa Mostell. Act. 1. Sc. 3.

PHIL. Cedo cerussam. SC. quid cerussa opus est? PHIL. nam qui malas oblinam.

SC. Una opera ebur astramento confacere postules. & infra:

PHIL. Tum tu igitur cedo purpurissam. SC. non do. scita es tu quidem,

Nova pictura interpolare vis opus lepidissimum.

v. 9. *colores*] Eâ ratione hîc posui colores pro floribus, quâ l. 2. Eleg. 20. odores pro unguentis:

Spirabunt tibi non Ararum de gramine odores,

Sed quos ipse suis facit Amor manibus.

odores enim facere, quid aliud est, quàm unguentariam exercere, myropolam agere?

v. 12. *indociles*] Quas ipsa suâ spon-

Litora nativis pellucent picta lapillis ,
 Et volucres nullâ dulcius arte canunt .
 Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe , 15
 Pollucem cultu non Thelayra soror :
 Non Idæ , & cupido quondam discordia Phœbo
 Eveni patriis filia litoribus .
 Nec Phrygium falso traxit candore maritum
 Avecta externis Hippodamîa rotis . 20
 Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis ,
 Qualis Apelleis est color in tabulis .
 Non illis studium vulgò conquirere amantes ;
 Illis ampla satis forma , pudicitia .
 Non ego nunc vereor , ne sis mihi vilior istis : 25
 Uni si qua placet , culta puella sat est .

Cum

OBSERVATIONES.

sponte didicit, nullo doctore.

V. 13. *Litora nativis &c.*] Pulchrè
 Juvenalis 3. Satyrâ :

— *quansò præstantius esses*

Numen aque, viridi si margine
clauderet undas

Herba, nec ingenuum violarent
marmora topium ?

quæ fortasse hausit ab Ovidio l. 3.
 Metamorph.

— *in extremo est antrum nemoralis*
recessu,

Arte laborarum nulla: simulave-
rat artem

Ingenio natura suo. nam pumice
vivo,

Et levis topis NATIVUM du-

xerat arcum.

Fons sonat à dextra tenui pellucidus
unda,

Margine gramineo patulos succin-
ctus hiatus.

V. 19. *falso candore*] Arte quæsi-
 to. v. Eleg. 22. l. 3. Contra Teren-
 tium Eunuchò, Act. 2. Sc. 3. PAR.
quid tua isthæc? CH. *nova figura*
oris. PAR. *papa!* CH. *COLOR VE-*
RUS, corpus solidum, & succiple-
num.

V. 24. *illis ampla satis &c.*] Bo-
 nos mores ad veram pulchritudi-
 nem comparandam magis prodesse,
 quàm corporis cultum, & mu-
 liebres munditias, veterum Socra-
 ti-

Cum tibi, præsertim Phœbus sua carmina donet,
 Aoniamque libens Calliopæa lyram:
 Unica nec desit jucundis gratia verbis,
 Omnia quæque Venus, quæque Minerva
 probat.
 His tu semper eris nostræ gratissima vitæ,
 Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ..

30

E L E G I A. III.

*Narrat se Cynthia dormientem reperisse, sed
 excitare non ausum esse..*

Qualis Theseâ jacuit cedente carinâ
 Languida desertis Gnoſſia litoribus:
 Qualis & accubuit primo Cepheïa somno,
 Libera jam duris coribus Andromede:
 Nec

O B S E R V A T I O N E S.

ticorum opinio fuit..

v. 30. *quæque Venus &c.*] In quibus modestia, & venustas pariter collucent. Non abit Petronius Arbitrator, ubi de puero Gitone: *multaque alia moderationis, verecundique VEREA, quæ formæ ejus egregiè decebant* facit etiam Catul. c. 60. *neque te VENUS negligit.* Tibullus quoque Sulpitiam laudans: *Illam quicquid agit, quoquo vestigia moruit, Componis furtim, subsequiturque decor.*

ELEG. III, v. 1. *Qualis Thesea*]

Uſus eſt hac fabularum congerie Sulmonenſis poëta Umbri noſtri perpetuus æmulator, Amorum 1. Eleg. 10:

*QUALIS ab Euræa Phrygiis æve-
 ſta carinis*

*Conjugibus belli cauſa: duobus
 erat:*

*Qualis erat Lede, quam plumis ab-
 ditus albis:*

*Callidus in falſa liſſo: adulter-
 æve:*

*Qualis Anymone ſiccis errabas in
 agris,*

Cum

Nec minùs assiduus Edonis fessa choreis 5

Qualis in herboſo concidit Apidano:

Talis viſa mihi mollem ſpirare quietem

Cynthia, non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem veſtigia Baccho,

Et quaterent ſerâ nocte facem pueri. 10

Hanc ego, nondû etiam ſenſus deperditus omnes,
Molliter impreſſo condor adire toro.

Et quamvis duplici correptum ardore juberent

Hâc Amor, hâc Liber, durus uterque Deus,
Subjecto leviter poſitam tentare lacerto, 15

Oſculaque, admotâ ſumere & arma manu:
Non tamen auſus eram dominæ turbare quietem,

Expertæ metuens jurgia ſævitiæ.

Sed ſic intentis hærebam fixus ocellis,

Argus ut ignotis cornibus Inachidos. 20

Et

OBSERVATIONES.

Cum premeres ſummi verticis urna comam:

Talis eras.

v. 10. *quaterens facem*] Catul. c.

60. *manu Pineam QUAT* Et *adam.*
& hoc eſt ventilare. Propertius ipſe l. 4. Eleg. 3. *Hanc Penus, ut vivat, ventilat ipſa facem.*

v. 11. *nondum etiam ſenſus &c.*] Modica enim ebrietas libidinem excitare ſolet, immoda obruere. Audi Ovid. de remed. Amor.

Vina parans animos Veneri, niſi plurima ſumas,

Ut ſtupens multo corda ſepulta mero.

Aut nulla ebrietas, aut tanta ſit, ut tibi curas

Eripiat: ſi qua eſt inter utramque, nocet.

v. 14. *durus uterque Deus*] Impetioſus, & cui dicto audientem eſſe oporteat. Hinc Ovid. *Nox, & Amor, vinumque nihil moderabile ſuadens; Illa pudore vacas, Liber, Amorque metus.* & Juven. Sat. 6. *quid enim Penus ebria curas?*

Et modò solvebam nostrâ de fronte corollas,

Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus:

Et modò gaudebam lapsos formare capillos;

Nunc furtiva cavis poma dabam manibus:

Omniaque ingrato largibar munera Somno, 25

Munera de prono sæpe voluta sinu.

Et quoties raro duxti suspiria motu,

Obstupui vano credulus auspicio,

Ne qua tibi insolitos portarent visa timores,

Neve quis invitam cogeret esse suam. 30

Donec diversas percurrrens Luna fenestras,

Luna moraturis sedula luminibus,

Compositos levibus radiis patefecit ocellos.

Sic ait in molli fixa toro cubitum:

Tandem te nostro referens injuria lecto. 35

Alterius clausis reppulit è foribus.

Nam-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 21. *corollas*] Et hoc argumentum temulentiaë. Valerius Maximus l. 6. c. 9. ita describit Polemonem Xenocratis auditorium intrantem: *vinogravis, unguentis delibutus, fertis capite redimito*. Multa exempla hujus consuetudinis passim auctores suppeditant.

v. 24. *furtiva poma*] Scio disputatum olim ad Lipsii mensam (ut ipse refert Antiq. Lectionum l. 3.) quænam essent poma ista, de quibus ebriolus noster lepide meminit. Antonius Deinius unus ex

convivis, vir elegantis ingenii, nequitiam hîc latere suspicatus est: à quo tamen, si fas, longè dissentio; adverto etenim sequens distichon scholion esse præcedentis versiculi:

Omniaque ingrato largibar munera somno,

Munera de prono sæpe voluta sinu.

Quid aliud, amabo, hæc *munera*, quam poma ipsa in arbore nata, ob rotundam figuram nullo negotio decurrentia? Catullus ad stipula-

Namque ubi longa meæ consumpsisti tēpora noctis
 Languidus exactis, hei mihi, sideribus?
 O utinam tales perducas, improbe, noctes,
 Me miseram quales semper habere jubes! 40
 Nam modò purpureo fallebam stamine somnum,
 Rursus & Orpheæ carmine fessa lyra.
 Interdum graviter mecum deserta querebar
 Externo longas sæpe in amore moras.
 Dum me jucundis lapsam sopor impulit alis, 45
 Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

ELE-

OBSERVATIONES.

larur, neque ampliùs dubio locum
 relinquit c. 64.

*He. miſſum ſponſi ſurtivo munere
 malum*

Procurris caſto virginis è gremio.

*Quod miſera obliſæ molli ſub veſte
 locutum,*

*Dum adventu matris proſiliis, ex-
 cutium,*

*Atque illu. l. promo præceps agitur,
 decuſu.*

en liquidiffimè aſſerta noſtra ſen-
 tentia. At, neſcio quo pacto,
 elegantioris litteraturæ ſtudioſos
 jam pridem inuaſit peſſimum vi-
 tium, ambigua omnia in deterio-
 rein partem trahendi.

v. 35. *injuria*] Q. d. ad me demum
 confugis, poſtquam tibi alterius
 ſecundæ copia non eſt facta.

v. 37. *mea conſumpſi tempora no-
 ctis*] Conqueritur Cynthia de-
 ſertum à Propercio vadimonium,
 quod in certam noctē promiſerat.

v. 41. *purpureo f. ſt. ſomnium*] Non
 erat hoc villum ancillarum; ut in-
 nuit Horatius Ode 18. l. 2.

*Nec Laconicas mihi
 Trahunt honeſta PURPURAS
 clienſe.*

v. 46. *ultima cura*] Graviffima.
 Ita Eleg. 5. huius libri:

*Infelix! properas ULTIMA noſſe
 mala.*

&c Horatius citatus Ode 16. l. 1.
Ire Thyeſten exitio gravi

*Stravere, & aliis urbibus ULTI-
 MÆ*

*Stetere cauſe, cum perirent
 Funditus*

E L E G I A IV.

*In Bassum, quod se à Cynthia amore abducere
conaretur.*

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
Mutatum dominâ cogis abire meâ?
Quid me non pateris, vitæ quodcumque sequetur
Hoc magis assueto vivere servitio?
Tu licet Antiopæ formam Nycteidis, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
Et quascumque tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere sinat:
Ne dum, si levibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat.
Hæc sed forma mei pars est extrema furoris:
Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat.
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia sub tacitâ dicere veste libet.

Quod

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. IV. v. 14. *Gaudia sub ta-* dia germana locutio est illi Catul-
citis &c.] Quid sit dicere gaudia, lianæ c. 73. si quis delicias DICE-
plurimi quærent, nemo explicat. RET; quod autem his turpiculis
Nonnulli audacissimâ mutandi li- verbis nefas fuerit extra cubiculum
bertate legunt ducere, atque ita uti, disertè indicat Juven. Sat. 6.
nodum Gordium gladio scindunt. — non est hic sermo pudicus
Ego verò vulgaram lectionem tu- In vetula, quædam lascivum inter-
cor, idem ubique factururus, nisi venis illud:
contumax aliquod ukus conjecturæ Zuy & ψυχ. modò sub lodice re-
medicinâ tolli postulet. Dicere gau- liſis

Quò magis & nostros cõtendis solvere amores, 15
 Hòc magis acceptâ fallit uterque fide.
 Non impunè feres: sciet hæc insana puella,
 Et tibi non tacitis vocibus hostis erit.
 Nec tibi me post hæc committet Cynthia, nec te
 Quæret, erit tanti criminis illa memor. 20
 Et te circum omnes alias irata puellas
 Differet. heu nullo limine carus eris.
 Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
 Et quicumque sacer, qualis ubique, lapis.
 Non ullo gravius tentatur Cynthia damno, 25
 Quàm sibi cum raptò cessat amore Deus;
 Præcipuè nostri. maneat sic semper, adoro:
 Ne quidquam ex illâ, quod querar, inveniam.
 ELE-

OBSERVATIONES.

Uteris in turba? —

quæ ad explicandam Propertii
 mentem unice faciunt: audis enim
 nobilissima verba: *visa & anima*;
 audis *lodicem*, seu vestem stragula-
 lam, sub quâ delicta relinquen-
 tæ. Accedat Ovidius. Amor. 3.
 Eleg. 14.

Es quæ nequissimæ locus exigas:
omnibus illam.

*Delictis imple: sit procul indè
pudor.*

*Hinc simul exieris, lascivâ pro-
tinus omnis*

*absis, & in lecto crimina pone
mor.*

*En tibi, crimina in lecto ponere,
sub lodice relinquere, gaudia dicere
sub tacita veste.*

E L E G I A V.

*Galli dementiam irridet, qui amorem Cynthia
sibi efflagitaret.*

INvide tu tandem voces compesce molestas;
Et sine nos curfu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis insane? meos sentire furores?
Infelix! properas ultima nosse mala:
Et miser ignotos vestigia ferre per ignes, 5
Et bibere è totâ toxica Thessaliâ.
Non est illa vagis similis collata puellis:
Molliter irasci non sciet illa tibi.
Aut si fortè ausis non est contraria nostris,
At tibi curarum millia quanta dabit! 10
Non tibi jam somnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis alligat una viros.
Ah mea contemptus quoties ad limina cures,
Cum tibi singultu fortia verba cadent:
Et tremulus moestis orietur fletibus horror, 15
Et timor informem ducet in ore notam:
Et quæcumque voles fugient tibi verba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi, nosse miser.
Tum

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG.V. v.8. *Molliter irasci non* quam mediocriter minatus.
sciet] Ira crudelissimus expilator v.27. *fugient tibi verba querenti*]
Siciliæ Verres; *numquam* (si Tullio) Pari modulo Ovid. Eleg. 7. l.3. ex
credimus Aët. in cum 77. *est cui* Ponto :

PER-

Tum grave servitium nostræ cogere puellæ
 Discere, & exclusum quid sit abire domum. 20
 Nec jam pallorem toties mirabere nostrum,
 Aut cur sim toto corpore nullus ego.
 Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
NESCIT Amor priscis cedere imaginibus.
 Quod si parva tuæ dederis vestigia culpæ, 25
 Quàm citò de tanto nomine rumor eris!
 Non ego tum potero solatia ferre roganti,
 Cum mihi nulla mei sit, medicina mali.
 Sed pariter miseri socio cogemur amore

Al-

OBSERVATIONES.

VERBA mihi desunt eadem sam
 sepe roganti.

Id autem de se miratur Flaccu
 Ode 1. l. 4.

*Cur facunda parùm decore
 Inter verba cadis lingua silentia?*

V. 18. aut ubi] Si quidem aman-
 tes animo illucferuntur, quò cor-
 pore nequeunt. Alcesimarchus
 apud Plaut. Cistell. Act. 2. Sc. 1.

—feror, differor, distrahor, di-
 ripior: ita nubilam mentem
 Animi habeo: ubi sum, ibi non
 sum: ubi non sum, ibi est ani-
 mus.

& Q. Catullus vetus poëta citatus
 ab Agellio l. 19. c. 9.

*Aufugis mi animus: credo, ut so-
 let, ad Theotimum*

*Devenis: sic est, persugium illud
 habes.*

*Quid si non interdixem, ne illum
 fugivum*

*Mitteret ad se intro, sed magis
 ejiceret?*

*Ibimus quasi sum. verum, ne ipse
 teneamur*

*Formido. quid ago? da Venas
 consilium.*

v. 25. *Quod si parva &c.*] Id est,
 si homines, qui multum sapien-
 tiæ tuæ tribuunt, notaverint ex
 aliquo inditio vel minimo, te de-
 scendisse ad amatoriam levitatem.
 Nam, ut scitè Horat. Epod. 12.
*Amantem & languor, & silentium
 Arguis, & latere petitus imo spiri-
 tus. Quæ autem hîc Propertius
 vocat vestigia, inferius Eleg. 18.
 appellat signa:*

*An quia parva damus mutato signa
 calore?*

Y 3

v. 30.

Alter in alterius mutua flere sinu . . . 30
 Quarè, quid possit mea Cynthia, desine Galle
 Quærere. non impunè illa rogata venit.

E L E G I A VI.

*Excusat se Tullo, quòd implicatus amoribus cum eo
 maritimum iter aggredi nequeat.*

Non ego nunc Adriæ vereor mare noscere tecū
 Tulle, neque Ægæo ducere vela salo:
 Cum quo Riphæos possim conscendere montes,
 Ulteriusque domos vadere Memnonias;
 Sed me complexæ remorantur verba puellæ, 5
 Mutatoque graves sæpe colore preces.
 Illa mihi totis arguat noctibus ignes,
 Et queritur nullos esse relicta Deos:
 Illa meam mihi jam se denegat: illa minatur,
 Quæ solet irato tristis amica viro. 10
 His ego non horam possum durare querelis.

Ah

O B S E R V A T I O N E S.

v. 30. *mutua flere sinu*] Simile
 quiddam legitur in fragmentis Pe-
 tronii:

*Namfrangerejecta nudus rate, qua-
 ris eodem*

*Percussum telo, cui sua fata legat.
 Grandine qui segetes, & totum
 perdidit annum,*

*In simili DEFLET tristia fata
 SINU. &c.*

ELEG. VI. v. 7. *arguat noctibus
 ignes*] Præter solitum blanda est:
 vehementius amorem suum quere-
 lis, & suspiriis ostentat, si fortè
 queat me detinere. Puto autem
arguere idem prorsus esse ac *crepa-*
re. Horat. Sat. 3. l. 2. *Si quid Ster-*
tinus veri crepat. Epist. 7. l. 1. *Sul-*
cos, & vineta crepat mera.

Ah pereat, si quis lentus amare potest.
 An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
 Atque Asiæ veteres cernere divitias:
 Ut mihi deductâ faciat convitia puppi 15
 Cynthia, & insanis ora notet manibus:
 Osculaque opposito dicat sibi debita vento,
 Et nihil infido durius esse viro?
 Tu patrui meritas conare anteire secures,
 Et vetera oblitis jura refer sociis. 20
 Nam tua non ætas umquam cessavit amoris:
 Semper at armatæ cura fuit patriæ.
 Et tibi non umquam nostros puer iste labores
 Afferat, & lacrymis omnia nota meis.
 Me sine, quem semper voluit Fortuna jacere, 25
 Hanc animam extremæ reddere nequitia.
 Multi longinquo periere in amore libenter,
 In quorum numero me quoque terra tegat.
 Non ego sum laudi, non natus idoneus armis:
 Hanc me militiam fata subire volunt. 30
 At tu seu mollis quâ tendit Jonia, seu quâ
 Lydia Pactoli tingit aratra liquor:
 Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
 Ibis, & accepti pars eris imperii:

Tum

OBSERVATIONES.

v. 24. *lacrymis omnia nota meis*] Eunuchus, ambo Act. 1. sc. 1. Ex il-
 lid est, mihi lacrymanti. Amoris | lis pete -
 incommoda exsequuntur plenissi- | v. 34. *accepti pars e. imp.*] Olim
 me Plautus Mæcatore; Terentius | suspicabar hic legendum: & acce-
 pro

Tum tibi si qua mei veniet non immemor hora, 35
Vivere me duro fidere certus eris.

E L E G I A VII.

*Ad Ponticum. Poëtam : fore ut aliquandò amans effe-
ctus molles Elegos Heroicis carminibus anteferat.*

DUm tibi Cadmæ dicuntur, Pontice, Thebæ,
Armaque fraternæ tristia militiæ:
Atque (ita sim felix) primo contendis Homero:
Sint modò fata tuis mollia carminibus:

Nos,

O B S E R V A T I O N E S.

pro par eris imperio, idest magnitudine animi amplitudinem provincie, ad quam gubernandam missus es, exæquabis. Deinde mutata sententiâ eò recidebam, ut putarem Propertium *pro par* usurpasse pro *particeps*, at nullâ scriptorum auctoritate firmare poteram opinionem meam: nisi quòd sciebam veteres Iureconsultos eodem pacto *damnas* pro *damnatus* frequenter dixisse, Terentium venò Eunuch. Act. 5. sc. 6. *satiæ* pro *satietas*. At hæc levia & futilia mihi videbantur. Tandem lux oborta est dubitanti, cum enim Virgilio forte fortuna manum admovissem, ad illum versiculum 7. libri Æneidos deveni:

PARS mihi pacis erit dextram tenigisse tyranni.

initium initium faderis. Tunc

animadvertere cœpi locum Propertii simillimum esse; si quidem Augustus Cyzicenis populi Romani sociis, ob gravia in Rempublicam peccata, libertatem ademerat, eoque Tullum cum imperio miserat, ut rectè observavit Boxhornius. Quamobrem Tullus erat *accepti imperii pars*, idest initium & primus moderator Cyzicensorum, post amissam ab illis libertatem. Cæterum apparet Cyzicenos Romano imperio jam pridem subiectos fuisse, antequàm scilicet Mithridatico bello libertate donati essent, poëta enim ita superius: *Es vetera obliis jura refer sociis*. Cur vetera jura, & cur obliis sociis? Quia olim in potestate Romanorum, à quâ propter merita soluti fuerant, & in quam postea Cæsar Augustus illos redegerat.

ELEG.

Nos, ut consueamus, nostros agitamus amores, 5
 Atque aliquid duram quærimus in dominam.
 Nec tantum ingenio, quantum servire dolori
 Cogor, & ætatis tempora dura queri.
 Hic mihi cõteritur vitæ modus, hæc mea fama est,
 Hinc cupio nomen carminis ire mei. 10
 Me laudent doctæ solum placuisse puellæ,
 Pontice, & injustas sæpe tulisse minas.
 Me legat assidue post hæc neglectus amator,
 Et prosint illi cognita nostra mala.

Te

OBSERVATIONES.

ELEG. VII. v. 5. *nos, ut consue-*
mus] Ita festivissimus Anacreon:

Σὺ μὴ λέγεις ὅτι Θέβης,

Ὅδ' αὖ φρυγὴν αὐτὰς

Ἐγὼ δ' ἐμὰς ἀλώσεις.

Thebana bella cantas,

Phrygumque dicis alter:

Meas at ipse clades.

v. 7. *servire dolori cogor*] Nec ideo
 scribimus, quod speremus opus
 nostrum valde probatum in lecto-
 ribus, ac potius ut curas amoris
 leniamus. Propertium imitatus
 videtur Franciscus Petrarca cultis-
 simus poetarum Italorum (nel So-
 netto *S'io avessi pensato* p. 2.)

*E certo ogni mio studio in quel tem-
 p' era*

Pur di sfogare il doloroso core

*In qualche modo; non d'acquistar
 fama.*

*Pianger cercai; non già del
 pianto onore.*

Ante utrumque verò Theocritus
 Idyllio 11. sic eleganter:

Οὐδὲι ποτὶ ἔρωτα πεφυκεν φάρ-
 μακον ἄλλο

Nicia, ὅτ' ἔγχεσθαι ἐμὸι δοκεῖ,
 ὅδ' ὀνίπρασον,

Ἢ Ἐπιχρίδες —

Nullum adversus amorem exstat
 aliud remedium,

O Nicia, nec utiliter aliquid inun-
 gi aut inspergi posse videtur,

Præterquam Pierides —

v. 9. *Hic mihi conteritur v. m.*]

Hoc in stadio currimus, hac in pa-
 lastrâ luctamur. Infra Eleg. 11.
 l. 3. *Quæque TERUNT fastus, Ica-*
riosi, tuos: id est, quæ imitantur
 asperum & severum vivendi mo-
 dum, quo usa es, ô Penelope Ica-
 ri filia, marito absente.

v. 14. *profus illi c.n.m.*] Sapien-
 ter Tibull. Eleg. 6. l. 3.

— *felix quicumque dolore*

ad-

Te quoque si certo puer hic concusserit arcu ; 15
 Quod nolim nostros evoluisse Deos :
 Longè castra tibi , longè miser agmina septem
 Flebis in æterno sarda jacere situ :
 Et frustra cupides mollem componere versum ,
 Nec tibi subiciet carmina serus Amor . 20
 Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam :
 Tunc ego Romanis præferar ingeniis .
 Nec poterunt juvenes nostro reticere sepulcro :
 Ardoris nostri magne poeta jaces .
 Tu cave nostra tuo contempnas carmina fastu ; 25
 SÆPE venit magno fanore tardus Amor .

ELE-

O B S E R V A T I O N E S .

Alterius discas posse carere tuo .
 & Demæ Terentianus Adolph.
 Act. 2. sc. 4.

*Inspicere , tamquam in speculum ,
 in vitas omnium .*

*Jubeo , atque ex aliis sumera exem-
 plum sibi .*

*Hoc facito , hoc fugito , hoc laudi
 est , hoc vitio datur .*

quibus consonat Cicero Philipp. 2
 initio : *Te miror , Antoni , quorum
 facta imitere , ærum exitus non
 perhorrescere .*

v. 18. *surda*] Id est muta , *κρη-
 νηστίνος* . vel absurda & *κακὸφωνα* .
 Idem El. 3. l. 4. *Omnia SURDA* *Ata-
 cent* . & Eleg. 5. ejusd. lib. *Ipsius ti-
 bi sit SURDA* . *Asine arte lyra .*

v. 25. *cave nostra tuo c. c. f.*] Si-
 miliis comminatio Catulli ad Cal-

vumc. 50. *precesque nostras , Ora-
 mus , CAPE despuas .*

v. 26. *magna fanore*] Menander
 in Thesauro apud Stobæum serm.
 61. poetæ nostro prævit his ver-
 siculis :

Τῆς ὕψις ὅσους μὲν ἐν πράσις ἔχει
 νῆος αὐτοῖσι τὰ τα προσκίπει ποιεῖν .
 οἷδ' εἰς τὸ γῆρας ἀναβολὰς ποιῶμεν
 ἔτοι . *ποταπίνισι* . *ἔλας TO-
 ΚΟΥΣ .*

Quibus opes sunt ampliores :
*Juvenitque adhuc , amoris indulgere
 jubeas :*

*Qui verò ad senectutem rem disce-
 runt ,*

*Illi insuper solvunt longi temporis
 USURAM .*

Hujusmodi senem amore insanien-
 tem graphicè describit lepidissimus

Ti-

ELEGIA VIII.

*Expostulat primò cum Cynibia, prætorẽ quemdam in
Illyriam proficiscẽtẽ secuturã: deinde lætatur,
quòd eam à proposito precibus, & blan-
diis averterit.*

TUNE igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelidâ vilior Illyriâ?
Et tibi jam tanti, quicumque est, iste videtur,
Ut sine me vento quolibet ire velis?
Tune audire potes vesani murmura ponti?
Fortis & in durâ nave jacere potes?
Tu pedibus teneris positas sulcare pruinas?
Tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?
Ourinam hibernæ duplicentur tempora brumæ,
Et

OBSERVATIONES.

Tibullus Eleg. 5. l. 1.

*Vidi ego, qui juvenum miseros
lufiffes amores,
Post Veneris vinclis subdere colla
senem &c.*

leg: reliqua.

ELEG. VIII. v. 5. *Tune audire po-
tes] Poterit sanè, o Propertii, dum-
modò libidini suæ morem gerat;
etenim feminæ,*

iusta pericli

*Si ratio est, & honesta, timens,
pavidoque gelantur*

Pectore, nec tremantis possunt infi-

stere planis.

*Fortem animum præstant rebus, quas
corpiter audens.*

*Si jubeat coniux, durum est con-
scendere NAVIM;*

*Tunc sentina gravis, tunc summus
vertitur aer:*

*Quæ machum sequitur, stomacho
valet. illa maritum*

*Convomit, hæc inter nautas &
prandet, & errat*

*Per puppim, & duros gaudet tra-
ctare rudentes.*

Juvenal. Sat. 6. v. 96.

v. 8.

Et sit iners tardis navita Vergiliis! 10
 Ne tibi Tyrrhenâ solvatur funis arenâ,
 Neve inimica meas elevet aura preces.
 Et me defixum vacuâ patiatur in orâ
 Crudelem infestâ sæpe vocare manu.
 Atque ego non videam tales subsidere ventos, 15
 Cum tibi provectas auferet unda rates.
 Sed quocumque modo de me, perjura, mereris,
 Sit Galatea tuæ non aliena viæ:
 Ut te felici prævecta Ceraunia remo
 Accipiat placidis Oricos æquoribus. 20
 Nam me non ullæ poterunt corrumpere, de te
 Quin ego, vita, tuo limine acerba querar.
 Nec me deficiet nautas rogitare citatos:
 Dicite, quo portu clausa puella mea est?
 Et dicam: licet Atraciiis confidat in oris, 25
 Et licet Eleis, illa futura mea est.

Hic

O B S E R V A T I O N E S.

v. 8. *insolitas nives*] Quas Romæ numquam experta fueris, ubi aer tepidus & mitis.

v. 14. *infesta manu*] Genis inter dolendum laceratis. supra Eleg. 6.

— & *insanis ora notes MANIBUS*.

v. 15. *tales subsidere ventos*] Qui nunc mare possident, & navigantibus viam intercludentes, desiderio meo favent. Quid sit in hoc loco *subsidere* Virgil. explicabit *Æneid*.

Cum *VENTI* posuere, omnisque repente *RESEDIT*

Flatus, & in lenso luctantur mare conſe.

v. 17. *quocumque modo*] Infra Eleg. 19. l. 3.

Qualiscumque mihi tuque puella vale.

v. 21. *corrumpere*] Allicere, atque à fide, quam tibi debeo, avertere. Ovid. Amor. 2. Eleg. 4. *CORRUMPOR utraque*.

v. 29.

Hic erit, hic jurata manet. rumpantur iniqui.

Vicinus: assiduas non tulit illa preces.

Falsa licet cupidus deponat gaudia livor;

Destitit ire novas Cynthia nostra vias. 30

Illi carus ego, & per me carissima Roma

Dicitur: & sine me dulcia regna negat.

Ille vel angusto mecum requiescere lecto,

Et quocumque modo maluit esse mea:

Quam sibi dotata regnum vetus Hippodamiae, 35

Et quas Elis opes ante pararat equis.

Quamvis magna daret, quamvis majora daturus,

Non tamen illa meos fugit avara sinus.

Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,

Sed potui blandi carminis obsequio. 40

Sunt igitur Musæ, neque amanti tardus Apollo:

Queis ego fretus amo. Cynthia rara mea est.

Nunc

OBSERVATIONES.

v. 29. *falsa gaudia*] Vide quæ annotavimus ad Eleg. 3. l. 3. Tibulli. v. 20.

v. 41. *Sunt igitur Musæ*] Tibulli.

Eleg. 6. l. 1. *SUNT numina amanti*.

Statius Papinius Soteria pro Rutil.

Gallico: *ESTIS io superi*. Anti-

quorum autem ea fuit levitas, &

deultoria pietatis ratio, ut pro

arbitrio numina statuerent, pro

arbitrio tollerent. Si quid ex ani-

mi sententiâ evenisset, id ope Deo-

rum se consecutos existimabant,

ut hic Propertius, & reliqui cita-

ti: si verò novum occurrisset in-

fortunium, vel Deos incusabant

quasi auctores, vel omnino esse

negabant. Exempla dabo utrius-

que insaniæ. Prioris. Virg. Eclog. 5.

Cum complexa sui corpus miserabi-

le nati,

Atque Deos, atque astra vocat cru-

delia mater,

à quo Tibull. Eleg. 4. l. 1.

Crudeles Divi! serpens novus exiis

annos:

Forma non ullam fasa dedere mo-

ram.

Huc

Nunc mihi summa licet contingere fidera planis.

Sive dies, seu nox venerit, illa mea est.

Nec mihi rivalis certos subducet amores.

Ista meam norit gloria canitatem.

ELEGIA IX.

Pontica insultat, amore, quem antea contempserat,
deflagranti.

Dicebam tibi venturos, irrisor, amores,

Nec tibi perpetuò libera verba fore.

Ecce jaces, supplexque venis ad jura puellæ,

Et tibi nunc quovis imperat empti modo.

Non.

OBSERVATIONES.

Huc spectant verba, Corn. Taciti lib. 1. Historiarum: Nec enim unquam atrocioribus populis. Romani cladibus, magisve justis judiciis approbatum est, non effecit Deis securitatem nostram: esse ultionem. Posterioris. Calvus in Epigrammate:

Marmoreo Licinus tumulo jacet, at

Cato parvo,

Pompejus nullo. quis putet ESSE

Deos?

Ovid. Amorum 3. Eleg. 3.

ESSE Deos credamne? fidem jurata fefellit,

Et facies illi, quæ fuit ante, manet.

Idem Eleg. 9. ejusd. libri.

Cum rapiant mala facit bonos

(ignoscite fasso).

Sollicitor, nullo. ESSE putare Deos.

Vide Annæum Senecam de Providentiâ, Claudianum lib. 1. in Rufinum.

ELEG. IX. v. 4. *empta*] Ancillam loco dominæ habes. Hujusmodi fatuos Romani per fannam ancillariolam appellabant. Martialis Epig. 58. l. 12.

Ancillaridum sua se vocat uxor, at ipsa

Leſicariola est. estis, *ſelanda*, pares.

O par conjugum elegans! atque verbere ſectis corporibus mirum in modum afflictabatur: altera vices marito dependens, amplexus suos in

Non me Chaonia vincant in amore columbae 5

Dicere, quos juvenes quaque puella domet.

Me dolor, & lacrymae merito fecere peritum:

Atque utinam posito dicar amore rudis!

Quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen,

Aut Amphioniae moenia flere lyrae? 10

Plus in amore valet Mimnermi versus Homero:

Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.

I quaeso, & tristes istos deponere libellos,

Et cane quod quavis nosse puella velit.

Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu 15

Insanus medio flumine quaeris aquam.

Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni.

Haec est venturi prima favilla mali.

Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,

Et magis infernae vincula nosse rotae: 20

Quam pueri toties arcum sentire medullis,

Et nihil iratae posse negare tuae.

Nullus Amor cuiquam faciles ita praebuit alas,

Ut non alternam presserit ille manu.

Nec te decipiat, quod sit satis illa parata; 25

Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est.

Quip-

OBSERVATIONES.

in crucem mittebat, ut cum Pe- l. 10. Metamorph. de Apolline
tronio loquar. quid enim aliud amante:
servi lesticarii, quam cruciarum — longaque alit assuetudine flammas
meri?

v. 26. acrius illa subit } Ovidius & in Artibus:

Tac

Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos;
 Nec vigilare alio nomine cedat Amor;
 Qui non ante pater, donec manus attigit ossa.
 Quisquis es, assiduas aufuge blanditias. 30
 Illis & filices, & possunt cedere quercus:
 Ne dum tu possis spiritus iste levis.
 Quare, si pudor est, quamprimùm errata fateri:
 Dicere quo pereas sæpe in amore juvat.

E L E G I A X.

*Gratum se proficitur Gallo, quòd ab eò sacris Cupidinis
 adhibitus fuerit: præcipit deinde, quibus arti-
 bus amorem servet.*

O Jucunda quies, primo cum testis amori
 Affueram vestris conscius in lacrymis!

O B S E R V A T I O N E S.

<p><i>Fac tibi consuescas: nihil assuetu- dine majus.</i> Profectò exitiale videtur, cum pe- riculis familiariter jocari. v. 29. <i>donec manus attigit ossa</i>] Non est novum à poëtis manum, & dexteram usurpari pro cædis in- strumento. Sufficiat unus Virgi- lius, qui 1. Æneid. — <i>mene Iliacis occumbere campis</i> <i>Non potuisse, tuæque animam hanc</i> <i>effundere dextra?</i> & 2. — <i>& si fata fuissent</i> <i>Ut caderem, mernisse</i> BLADU.</p>	<p>sed cello à re vulgari. v. 32. <i>spiritus iste levis</i>] Talis versiculus Ovidii Amor. 2. El. 15. <i>Es peragam partes annulus ille viri.</i> v. 34. <i>Dicere quo pereas</i>] Vel quòd abscondito vulnere nulla medicina possit adhiberi, & ideò relegendum sit: vel quòd Amor mitius agat cum humilibus, & se victos faten- tibus. Tibull. Eleg. 9. l. 1. <i>Desine dissimulare: Deus crudelius</i> <i>uris,</i> <i>Quos videt invitos succubuisse</i> <i>sibi.</i></p>
---	---

Vide

O noctem meminisse mihi jucunda voluptas
 O quoties votis illa vocanda meis!
 Cum te complexâ morientem, Galle, puellâ;
 Vidimus, & longâ ducere verba morâ;
 Quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos;
 Et mediis cælo Luna ruberet equis:
 Non tamen à vestro potui secedere lusu;
 Tantus in alternis vocibus ardor erat. 10
 Sed quoniam non es veritus concedere nobis,
 Accipe commissæ munera lætitiæ.
 Non solum vestros didici reticere dolores:
 Est quiddam in nobis majus, amice, fide.
 Possum ego divisos iterû conjungere amantes, 15
 Et dominæ tardas possum aperire fores,
 Et possum alterius curas sanare recentes,
 Nec levis in verbis est medicina meis.

Cyn-

OBSERVATIONES.

Vide ibi observationes nostras.

ELEG. X. v. 12. *lætitia*] Honeste hoc nomine rem Veneis obnubilit. Scilicet Eleg. 5. l. 2. ubi de laicis picturis:

Ab gemat in terris, ista qui protulit arte

Jurgia sub tacita condita LÆTITIA.

& infra Eleg. 19.

— inter nos LÆTEMUR amantes.

Eadem ratione nos Itali dicimus:

vivere allegrement, darfi bel tempo.

v. 17. *curas sanare recentes*] Non item putidas, & ulcerosas. Ovid. de remed. Amoris:

Principiis obsta: sero medicina paratur,

Cum mala per longas convaluere moras.

v. 13. *in verbis*] In consiliis meis: Caterum an sit aliqua vis in verbis certâ quadam formâ pronuntiatis, disputat luculenter Cælius Rhodiginus l. 16. *Antiq. Lect.* c. 11.

Cynthia me docuit semper quæcumque petenda,
 Quæque cavenda forent. nonnihil egit amor. 20
 Tu cave ne tristi cupias pugnare puellæ,
 Neve superba loqui, neve tacere diù:
 Neu, si quid petiit, ingrata fronte negaris,
 Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
 Irritata venit, quando contemnitur illa, 25
 Nec meminit iustas ponere læsa minas.
 At quò sis humilis magis, & subjectus amori,
 Hòc magis effecta sæpe fruarè hono.
 Is poterit felix unâ remanere puellâ,
 Qui numquam vacuo pectore liber erit. 30

E L E G I A X I .

Ad Cynthia Bais immorantem, ne peccet.

ECquid te mediis cessantem, Cynthia, Bais,
 Quà jacet Herculeis semita litoribus,
 Et

O B S E R V A T I O N E S .

v. 20. *nonnihil egit amor*] Id est, mederi didici agrotando.

v. 23. *ingrata fronte*] Oreduro, ut loquuntur optimi auctores.

v. 24. *pro vano cadant*] Id est, ne tibi nullius pretii videantur blandi sermones, & vernilis adulatio. Hac ipsâ notione Lucret. l. 5. in cake:

Pellis irem CECIDIT, vestis con-
sempta ferita.

v. 30. *Qui numquam vacuo*] Qui dominæ semper præsto erit, qui eius gratiam omnibus officiis promereri non desinet. Ovid. 2. de Arte:

Te semper videas, tibi semper præ-
beas aurem:

Exhibeant vultus noxque diesque
smos.

O amantes capite minuti, & ad opus damnati!

ELEG.

Et modò Thesproti mirantem subdita regno ,
 Et modò Misenis æquora litoribus ,
 Nostri cura subit memores ah ducere noctes ?
 Ecquis in extremo restat amore locus ?
 An te nescio quis simulatis ignibus hostis
 Suffulit è nostris , Cynthia , carminibus ?
 Atque utinam magis te remis confusa minutis
 Parvula Lucrinæ cymba moretur aquâ : 10
 Aut teneat clausam tenui Teuthracis in undâ
 Alternæ facilis cedere lympa manu :
 Quàm vacet alterius blandos audire susurros
 Molliter in tacito litore compositam :
 Ut solet amoto labi custode puella 15
 Perfida , communes nec meminisse Deos .
 Non quia perspectâ non es mihi cognita famâ ,
 Sed quòd in hac omnis parte timetur amor .
 Ignoscas igitur , si quid tibi triste libelli
 Attulerint nostri : culpa timentis erit . 20
 An mihi sit major caræ custodia matris ,

Aut

OBSERVATIONES.

ELEG. XI. v. 5. *memores ah ducere noctes*] Tempori tribuit , quod est personæ . Ita supra Eleg. 6.

Tum tibi si qua mei veniet non Ith- MEMOR hora .

v. 7. *hostis*] Rivalis , quicum simulates asperimur . Ovid. Amorum 1. Eleg. 9. ubi mihi amantem comparat :

Mittitur infestas alter speculator in hostes :

In rivale oculos alter , ut HOSTE , tenet .

& noster l. 2.

Nulla sunt inimicitia , nisi amoris , acerba .

v. 21. *custodia matris*] Fuit enim apud matrem educatus Propertius ,

Z 2

quod

Aut sine te vitæ cura sit ulla meæ?
 Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,
 Omnia tu nostræ tempora lætitiæ:
 Seu tristis veniam, seu contra lætus amicis: 25
 Quidquid ero, dicam: Cynthia causa fuit.
 Tu modò quamprimum corruptas desere Bajæ;
 Multis ista dabunt litora dissidium:
 Litora, quæ fuerant castis inimica puellis.
 Ah pereant Bajæ crimen Amoris aquæ! 30

E L E G I A XII.

Dolet absentiam Cynthia.

Quid mihi desidiæ non cessas fingere crimen;
 Quòd faciat nobis conscia Roma moram?
 Tam multa illa meo divisa est millia læto,
 Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano.
 Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores;
 Cynthia, nec nostrâ dulcis in aure sonat.
 Olim

O B S E R V A T I O N E S.

quod manifestum sit legenti Eleg.
 1. l. 4.

v. 23. *Tu mihi sola domus.*] Hinc
 Ovidius Epistolâ Medæ:

*Deferor (amissis regno, patriaque,
 DOMOQUE)*

*Conjuge, qui nobis omnia SOLUS
 erat.*

ELEG. XII. v. 2. *Quòd faciat nobis*
his] Quòd licet malis rumoribus

flagrem, tamen infamiæ patiens
 pedem ab urbe non efferam.

v. 3. *illa]* Cynthia mea. Tibullus
 pariter Eleg. 6. l. 3.

— *ILLAQUE, si qua est,*
Quid valeat læsi sentiat ira Dei.

v. 6. *dulcis in aure sonat]* Bibliorum interpretem profanis litteris
 eruditum fuisse, cum ex aliis novimus, tum ex locorum collatione.

Olim gratus eram. non illo tempore cuiquam
 Contigit, ut simili posset amare fide.
 Invidiæ fuimus. num me Deus obruit? an quæ
 Lecta Promethæis dividit herba jugis? 10
 Non sum ego qui fueram. mutat via longa puellas.
 Quantus in exiguo tempore fugit amor!
 Nunc primùm longas solus cognoscere noctes
 Cogor, & ipse meis auribus esse gravis.
 Felix qui potuit præsentì flere puellæ. 15
NONNIHIL aspersis gaudet Amor lacrymis.
 Aut si despectus potuit mutare calores,
 Sunt quoque translato gaudia servitio.
 Mî neque amare aliam, neque ab hac discedere
 fas est;
 Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit. 20
 ELEG.

OBSERVATIONES.

ne fateri necesse est. Omissis pluribus fidem fecerit locus Cantici Canticorum 2. 14. *SONET vox tua in AURIBUS MEIS: vox enim tua DULCIS.* Nonne pura puta Propertiana phrasis? Scio quid objiceret valeant homines *auror*, de genere Thracum; at istis non scribo.

v. 10. *dividit*] Subaudi, amantes.

v. 16. *Nonnihil aspersis*] Imò, ut verè Virgilius 10. Eclogâ;

Nec LACRYMIS crudelis AMOR, nec gramina rivis, Nec cythis saturantur apes, nec fronde capella.

Sed elegantissimè Franciscus Petrarca, qui nominis immortalitatem debet carminibus vernaculo idiomate conscriptis (nel Son. 73. p. 1.) ex ore Cupidinis:

Forse non avrai sempre il viso asciutto, Ch'io mi pasco di lagrime, e tu'l sai.

E L E G I A XIII.

Ad Gallum, quòd tandem à vulgivagâ Venere ad stabilem amorem se recepiſſet.

TU, quod ſæpe ſoles, noſtro lætabere caſu
 Galle, quòd abrepto ſolus amore vacem.
 At non ipſe tuas imitabor, perfide, voces;
 Fallere te numquàm, Galle, puella velit.
 Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
 Certus & in nullo quæris amore moram:
 Perditus in quadam tardis pallescere cûris
 Incipis, & primo lapſus abire gradu.

Hæc

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XIII. v. 8. *lapſus abire gradu*] Vulgati libri nullo probò ſenſu *adire*. ſed hæc optima lectio. Sumitur autem à luſtatoribus, qui tum *gradu abire* dicebantur, cum vi adverſarii obnitentis compulſi de loco cedebant. Eadem metaphorâ uſus eſt M. Cicero lib. 1. de Officiis: *Fortis verò & conſtantis eſt non perturbari in rebus aſperis, nec tumultuanſem de GRADU dejici, ut dicitur.* At Croconiatem Milonem, cum conſtitiffet, nemo veſtigio educebat, ut ait Plinius l. 7 c. 20. Galluſigitur, qui ſæpiuſculè cum amore compoſitus, ſiſmo genuum robore palmam retulerat, tandem feſſis vitibus, è ſtatu de-

pulſus procubuit. Huc pertinet lepidum ſomnium, Anacreontis, quod propter ſingularem leporem adſcribere non gravabor:

Εἰδὼν ἔναρ ἰσχυρῆς
 Πτέρυγας φέρει ἐπ' ὤμων,
 Ὃς ἔρας, ἔχων μέλυσδον
 Περὶ τοῖς καλοῖς ποδισκῶς
 Εἰδιώκας, καὶ κίχαιεν.
 Τί θελῶ ἔναρ τὸ ἐν;
 Δουλέω δ' ἑγὼ γε πολλοῖς
 Ἐν ἔρωσι με πλάκιν' εἶ,
 Διελθιδανέιν μὲν ἄλλους,
 Ἐν τῷδε στανδεζέμεν.
Videbar in quiete

*Huc curſitare, & illuc:
 Humeros amiſſus aliſ
 Amor, ſed impeditus*

Pluni-

Hæc erit illatum contempti poena doloris:

Multarum miseras exiget una vices: 10

Hæc tibi vulgares istos compescet amores,

Nec nova quærenda semper amicus eris.

Hæc ego non rumore malo, non augure doctus;

Vidi ego: me quæso teste negare potes?

Vidi ego te toto vinctum languescere collo, 15

Et flere injectis, Galle, diu manibus,

Et cupere opratis animam deponere verbis,

Et quæ deindè meus celat, amice, pudor.

Non ego complexus potui diducere vestros.

Tantus erat demens inter utrosque furor. 20

Non sic Æmonio Salmonida mistus Enipeo

Tænarius facili pressit amore Deus:

Nec sic cælestem flagrans amor Herculis Heben

Sensit in Oetæis gaudia prima jugis.

Una dies omnes potuit præcurrere amantes: 25

Nam tibi non tepidas subdidit illa faces.

Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,

Nec finet abduci. te tuus ardor ager.

Nec mirum, cum sis Jove digna, & proxima Ledæ,

Et Ledæ partu: gratior una tribus 30

Illa sit Inachiis & blandior Heroinis,

Illa

OBSERVATIONES.

*Plumbo pedes senectos,
Me persequensprehendit.
Sibi somnium quid hoc vult?
Mihiquidem videtur*

*Me plurimos amores
Fugisse jam implicatum:
Harere in hoc sed uno.*

Illa suis verbis cogat amare Jovem.
 Tu verò quoniam semel es periturus amore,
 Urere: non alio lumine dignus eras.
 Quæ tibi sit felix, quoniam novus incidit error: 35
 Et quodcumque voles, una sit ista tibi.

E L E G I A XIV.

Ad Tullum: amorem divitiis omnibus præstare.

TU licet abjectus Tiberinâ molliter undâ,
 Lesbia Mentoreo vina bibas opere:
 Et modò tam celeres mireris currere lintres,
 Et modò tam tardas funibus ire rates:
 Et nemus omne satas intendat vertice silvas, 5
 Urgetur quantis Caucasus arboribus:
 Non tamen ista meo valeant contendere amorì.
 NESCIT Amor magnis cedere divitiis.
 Nam sive optatam mecum trahit illa quietem,
 Seu facili totum ducit amore diem: 10
 Tunc mihi Pactoli veniunt sub testâ liquores,
 Et

O B S E R V A T I O N E S.

34. non alio lumine dignus] Ti-
 bul. Carm. 6. l. 4.
 -- ulli non ille puellæ
 Servire, aut cuicumque DIGNIOR
 illa viro.

ELEG XIV. v. 5. Et nemus omne]
 Subaudi, me. Et miraris, ut nemus
 omne silvas intendat. Defectum
 hujus particulæ observare est Eleg.

2. hujus libri:

Aspice quos summissis humus for-
 mosa colores:
 Et veniant edere sponte sua me-
 lius.

sic enim explico: & aspicias velim,
 ut edere per se felicius nascentur.
 Quod Critici non videntes, varia
 importunè commenti sunt.

Et legitur rubris gemma sub æquoribus:
 Tunc mihi cessuros spondent mea gaudia reges,
 Quæ maneant dum me fata perire volent.
 Nam quis divitiis adverso gaudet amore? 15
 Nulla mihi tristi præmia sint Venere.
 Illa potest magnas Heroum infringere vires:
 Illa etiam duris mentibus esse dolor:
 Illa neque Arabium metuit conscendere limen,
 Nec timet ostrino, Tulle, subire toro: 20
 Et miserum toto juvenem versare cubili;
 Quid relevant variis serica textilibus?

Quæ

OBSERVATIONES.

v. 13. *Tunc mihi cessuros*] Hæc felicitium amatorum infania est, ut omnia putent infra fortunam suam. Phædromus Piautinus Curcul. Act. 1. sc. 3.

Sibi sua habeant REGNA REGES, sibi divitias divites,
Sibi honores, sibi vires, sibi pugnas, sibi prælia:

Donum mihi abstineant invidere, sibi quisque habeant, quod suum est.

Et in fine Scenæ:

PLAN. *Facis ut memineris, tene etiam, priusquam hinc abeo, savius.*

PHÆD. *Si quidem tercle mihi REGNUM ætetur, nunquam id potius persequar.*

v. 15. *Nam quis divitiis*] V. Tibul. Eleg. 1. l. v. 61.

v. 18. *duris mensibus*] Seria persequentibus, & fruge Socraticâ im-

butis: Andreas Alciatus Emblemate 198.

Immersus studiis, dicundo & jure peritus,

Et maximus libellio,

Helianiran amat, quantum nec Thracius unquam

Princeps sororis pellicem.

Pallada cur alio superasti iudice Cypri?

Nam sat sub Ida est vincere?

Ut plurimum tamen amor bonarum artium pravi Cupidinis vires retundit. V. Lucianum Dialego Veneris, & Cupidinis, editionis Basilienensis Tomo 1. pag. 205.

v. 22. *te silibus*] Id Propertius ait de morbis animi, quod antea Lucretius dixerat de corporis ægitudine l. 2.

Nec calida citius decedens corpore febris,

Quæ mihi dum placata aderit, non ulla verebor
Regna, nec Alcinoi munera despiciere.

E L E G I A X V .

Perfidiam Cynthia criminatur :

Sæpe ego multa tuæ levitatis dura timebam,
Hac tamen exceptâ, Cynthia, perfidiâ.

Aspice me quanto rapiat Fortuna periclo;

Tu tamen in nostro lenta timore venis:

Et potes externos manibus componere crines, &

Et longâ faciem quærere desidiâ.

Nec minùs Eois pectus variare lapillis,

Ut formosa novo quæ parat ire viro.

At non sic Ithaci digressu mora Calypso

Desertis olim fleverat æquoribus.

Multos illa dies incomptis mœsta capillis

Se-

O B S E R V A T I O N E S .

febres,

TEXTILIBUS si in picturis, affro-
que rubenti

Jactaris, quàm si plebeja in veste
cubandum est.

ELEG. XV. v. 6. longâ faciem q. d.]
Tempus terere speculum consu-
lendo. Terent. Heautonti. Act. 2.
sc. 2. — *nostri mores mulierum;*

Dum molliuntur, dum comuntur,
annus est —

v. 8. *Ut formosa novo]* Aptè ad-

hibita comparatio: quid enim qua-
rebat Cynthia ornatu novo, nisi
novum amatorem? Contra citat;
Terent. Antiphilam pudicam vir-
ginem ita describit:

Sine auro sum ornatam, ita uti quæ
ornantur sibi,

Nulla mala re esse expolitam mu-
liebri.

v. 11. *incomptis mœsta capillis]*
Doloris præsentissimum signum,
ornamenta & munditias negligere:
pæ-

Sederat, injusto multa locuta salo :
 Et quamvis numquam posthac visura, dolebat
 Illa tamen longæ conscia lætitiæ.
 Alphefibœa suos ulta est pro conjugē fratres, 15
 Sanguinis & cari vincula rupit Amor.
 Nec sic Æsonidem rapientibus anxia ventis,
 Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.
 Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Ut semel Æmonio tabuit hospitio. 20
 Conjugis Evadnæ miseros elata per ignes
 Occidit Argivæ fama pudicitia.
 Quarum nulla tuos potuit convertere mōres,
 Tu quoque uti fieres nobilis historia.

De-

OBSERVATIONES

præsertim apud antiquos, quibus
 consuetudo fuit in funeribus pro-
 pinquorum, sordidatos in publi-
 cum prodire. Cato Uticensis apud
 Lucanum l. 2. Pharsaliæ, ex quo
 bella civilia cœperant,

— nec horrificam sancto dimovis
 ab ore

Cæsariem, duroque admisit gaudia
 vultu.

Insonfos rigidam in frontem descen-
 dere canos

Passuseras, massamque genis in-
 crescere barbam.

& in levioribus affectibus Ovidi-
 ana Sappho:

Ece jacens collo sparsi sine lege CA-
 PILLI,

Nec premis articulos lucida gem-
 ma meos.

Peste tegor vili: nullum est in cri-
 nibus aurum:

Non Arabo nosser rore CAPIL-
 LUS olet.

item Laodamia:

Nec mihi pestiferos cura est præbere
 CAPILLOS:

Nec liber aurata corpora vello
 segi.

v. 12. multa locuta salo.] Simile
 illud Virg. 2. Ec.

Montibus & silvis studio jactabat
 inani.

Et nostri Eleg. 18. præsentis libri:
 Et quodcumque mei possunt narrare

dolores,

Coger

Desine jam revocare tuis perjurâ verbis 25

Cynthia, & oblitos parce monere Deos.

Audax ah nimium nostro dolitura periclo,

Si quid fortè tibi durius inciderit.

Multa prius vasto labentur flumina ponto,

Annus & inversas duxerit ante vices: 30

Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura,

Sis quodcumque voles, non aliena tamen:

Quamque mihi viles isti videantur ocelli,

Per quos sæpe mihi credita perfidia est.

Hos tu jurabas, si quid mentita fuisses, 35

Ut tibi suppositis exciderent manibus.

Et contra magnum potes hos attollere Solem?

Nec tremis admissæ conscia nequitiae?

Quis te cogebat multos pallere colores,

Et

O B S E R V A T I O N E S.

Cogor ad argutas dicere solus aves. | norum testem, ac vindicem esse
Ejusdem porro insanitæ videtur | putabant. Homerus Iliad. γ. ubi
queri ad rupes, ad nemora, ad ma- | Agamemnon Deos testes invocat:
re, ad simulacra, & hujusmodi res | Η'ελι^ο θ' ὅς πᾶσι' ἐφαρῆς ἔ
inanimas. | πᾶσι' ἐπαυείης.

v. 30. *vices*] Tibul. Eleg. 4. l. 1.

ANNU agit cæta lucida signa
PICE.

v. 34. *perfidia*] Mendacium.

Ita usurpatur à Catullo c. 63.

Carmine, *PERFIDIE* quod posi
nulla arguet ætas.

v. 37. *contra magnum Solem*]

Quia Sol omnia cernere credeba-
tur, eundemque factorum huma-

*Sol qui cuncta audis, quique omnia
conspicis unus.*

Æschylus in Prometheus:

Καὶ τὸν παρόπῳ κῶλον Ἥλιος
καλῶ.

Poco videntem cuncta Solis circun-
lani.

indè fabulati sunt, ab eo proditum Martis, & Veneris adulterium. v. Ovid. Metamorph. l. 4.

v. 40.

Et fletum invitis ducere luminibus? 40
 Quis ego nunc pereo, similes moniturus amantes:
O nullis tutum credere blanditiis!

ELEGIA XVI.

*Fapnam cujusdam mulieris turpitudinem suam
 conquerentem inducit.*

Quæ fueram magnis olim patefacta triumphis
 Janua Tarpejæ nota pudicitiaë,
 Cujus inaurati celebrarunt limina currus
 Captorum lacrymis humida supplicibus:
 Nunc ego nocturnis potorum faucia rixis 5
 Pulsata indignis sæpe queror manibus.
 Et mihi non desunt turpes pendere corollæ

Sem-

OBSERVATIONES.

V. 40. *Et fletum invitis*] Lacry-
 marum potentes mulierculæ mo-
 dō illas emittunt, modō revocant,
 ut libuerit. Egregiè Juvenalis Sat.

6. de uxore maritum fallente:

*Aut odit pueros, aut ficta pellice
 plorat*

*Uberibus semper lacrymis, semper-
 que paratis*

*In statione sua, atque expectanti-
 bus illam,*

Quojubeat manare modo —

Vide quæ observamus ad Eleg. 22.

l. 3. v. 26.

v. 42. *O nullis tutum*] Nam, ut ait
 Phædrus fab. 19. l. 1.

Habent insidias hominis BLAN-
DITIÆ mali.

Hujusmodi erant fraudes tyranno-
 rum, de quibus Plinius Junior
 panegy. Trajani: *Omnes, inquit,
 ante te eadem ista dixerunt, nemi-
 ni tamen ante te CREDITUM est.*
*Erans sub oculis naufragia multo-
 rum, quos insidiosa tranquillitate
 proventus improvisus turbo perculerat.*
Quod enim tam invidum mare, quàm
BLANDITIÆ principum illorum,
quibus tanta levitas, tanta frans, ut
facilius esset iratos, quàm propitios
habere?

ELEG.

Semper, & exclusi signa jacere faces.
 Nec possum infamis dominæ defendere noctes
 Nobilis obscœnis tradita carminibus. 10
 Nec tamen illa suæ revocatur parcere famæ,
 Turpior & sacri vivere luxuriâ.
 Has inter gravius cogor desere querelas
 Supplicis à longis tristior excubiis.
 Ille meos numquam patitur requiescere postes, 15
 Arguâ referens carmina blanditiâ.
 Janua vel dominâ penitus crudellior ipsâ,
 Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
 Cur numquam referata meos admittis amores,
 Nescia furtivas reddere mora preces? 20
 Nullane finis erit nostro concessa dolori?
 Tristis & in tepido limine somnus erit?
 Me mediæ noctes, me sidera prona jacentem,
 Fri-

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XVI. v. 10. *nobilis*] Derivatur à *nasco*, & in utramque partem accipitur. quamobrem dicimus *nobilem artificem*, *civitatem*, *meretricem*, *latronem*, ut quisque maxime præcellit virtute, vel vicio. M. Tullius l. 2. de officiis. *Testis est Phalaris, cujus est præter ceteros*

NOBILITAS *crudelitas*. Lucilius Satyr. l. 7.

Phryne NOBILIS illa.

Terent. Eunuch. Act. 5. sc. 7.

Tu jam pendebis, qui stultum ada-

lescentulum NOBILITAS

Flagitii —

v. 19. *meos admittis amores*] Me amantem. Harum verò locutionum leges uberrima in Propertio.

v. 21. *nullane finis*] Floratius ad Canidiæ Epod. 17.

Quæ FINIS? aut quod me manet stipendium?

v. 23. *Me mediæ noctes*] Infra Eleg. 22. l. 2.

MEDIÆ nequens te frangere NOCTES.

Frigidaque Eo me dolet atra gelu.
 Tu sola humanos numquam miserata labores 25
 Respondes tacitis mutua cardinibus.
 O utinam trajecta cavâ mea vocula rimâ
 Percussas dominæ vertat in auriculas!

Sit

OBSERVATIONES.

V. 24. *me dolere*] *Hoc in optima*, ait
 Scaiger, & supponit *dolere*, ac
 pace tanti visi velim dixisse, in-
 peccissima correctio est. Primum
 enim novum non est, *dolere* usur-
 patum ab optimis scriptoribus pro
miserari. Cicero ad Atticum l. 8.
 Epist. 2. *Quam à nostro amico sa-*
stum est: cuius ego vicem DOLEO.
 plura exempla possem afferre, sed
 in re tam tritâ pudet morari. De-
 inde solent poëtæ rebus inanimis
 miserationem tribuere. Quis hoc
 neget? Prodeat in scenam Maro
 Ecl. 10.

*illum etiam luari, illum etiam
 fovere myrica:*

*Pinifer illum etiam sola sub rube
 jacentem*

*Manali, & gelidi ferverunt saxa
 Lycæi.*

En audis lacrymantes arbore,
 montes, lapides. Ovidius Epistolâ
 Ariadnæ:

Interea ro o clamanti litore, The-
sen,

*Reddebans nomen concava saxa
 ansum:*

*Et quoties ego te, quoties locus ipse
 vocabas*

*Ipsò locus miseræ ferre volebas
 opem.*

Tendo ulterius. Cælo tribuitur lu-
 cus ab eodem Ovidio Epist. Herûs.

*Me miseram quæso planguntur li-
 tora fructu,*

Et later obscura condita nube dies!

*Forssitan ad pontum mater sua re-
 veris Elles,*

*Marsaque voratis nata sicamr
 aquis.*

Soli, à Tibullo Eleg. 5. l. 2.

*Ipsum etiam Solem deserta lumi-
 ne vidis*

*fungere pallentes nubilus annus
 equos.*

& clarius ab ipso Propertio Eleg.
 3. l. 3.

Solis & atratis luxeris orbis equis!

Quis etiam Divi mortalium fata
 miserrantes inducuntur. Tiberinus

apud Pedonem Albinovanum: Ven-
 nus apud Ovidium de morte Tibuli

li: Hercules apud Virg. l. 10. *Æ-*
neid. in cæde Pallantis. Quod si

omnia huc pertinentia collige &
 vellem, paginæ citius medicece-

rent. At quorsum hæc? inquit.

Ut evincam hanc esse Propertiâ
 mentem: amantem illam, de quo

10-

Sit licet & saxo patientior illa Sicano,
 Sit licet & ferro durior, & chalybe: 30
 Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
 Surget & invitis spiritus in lacrymis.
 Nunc jacet alterius felici nixa lacerto,
 At mea nocturno verba cadunt Zephyro.
 Sed tu sola mei tu maxima causa doloris, 35
 Victa meis numquam janua muneribus.
 Te non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
 Quæ solet iratus dicere trita loco:
 Ut me tam longâ raucum patiare querelâ
 Sollicitas trivio pervigilare moras. 40
 At tibi sæpe novo deduxi carmina versu,
 Osculaque impressis nixa dedi gradibus.

An-

O B S E R V A T I O N E S.

loquitur, apud noctem, sidera,
 & ventum ipsum reperisse clemen-
 tiam, adeò ut cuncta doleant mis-
 rias ejus: unam januam immobi-
 lem, duram, obstinatum exper-
 tum esse. nam subdit:

*Tu sola humanas nunquam misera-
 ta labores.*

v. 29. *patientior*] Durior. Tibul.

Eleg. 2 l. 3. *non hæc P. ARIENTIA*
nostro ingenio. id est durities.

v. 38. *dicere trita loco*] Quæ vul-
 gò irati dicere solent. Loco, est op-
 portune, tempestive, aptè. Sc Dio-
 nysius Cato in distichis de mori-
 bus l. 2.

Insipiens esto, cum tempus postulat, sacratis OSCULA liminibus.

ant res;

*Stultitiam simulare LOCO sapien-
 tia summa est.*

Terentius verò Adelph. Act. 2.
 sc. 2.

*Pecuniam in LOCO negligere ma-
 ximum interdum est lucrum.*

Denique Horatius Ode 12. l. 4. ad
 Virgilium:

*Nigrorumque memor, dum licet,
 ignium*

*Misce stultitiam consiliis brevem.
 Dulce est de pere in LOCO.*

v. 42. *Osculaque impressis*] Argu-
 mentum obsequii osculanti. Qua-
 mobrem Tibul. Eleg. 3. l. 1. *Et dare*

Ante tuos quoties verti me, perfida, postes,
 Debitaque occultis vota tui manibus?
 Hæc ille, & siquæ miseri novistis amantes, 45
 Et matutinis obstrepit alitibus.
 Sic ego nunc dominæ vitiiis, & semper amantis
 Fletibus, æternâ differor invidiâ.

ELEGIA XVII.

Naufragium à se deprecatur.

ET meritò, quoniam potui fugisse puellam,
 Nunc ego desertas alloquor alcyonas:
 Nec mihi Cassiope solitò visura carinam,
 Omniaque ingrato litore vota cadunt.
 Quin etiam absenti profunt tibi, Cynthia, venti. 5
 Aspice quàm sævas increpat aura minas.
 Nullane placatæ veniet fortuna procellæ?
 Hæccine parva meum funus arena teget?
 Tu

OBSERVATIONES.

v. 44. *occultis vota tui manibus*]
 Morem precantium intelligo, qui
 manus velamine obvolvebant,
 quas idcirco poëta *occultas* appel-
 lat. Virg. 7. *Æneid.* in oratione
 Ilionei:

— ne semne, quod ulero

Præferimus MANIBUS vitas, &
 verba precantium.

Ovid. de Arte amandi:

Stiliceras laurumque MANU, vis-

tasque ferentem

Pro nata Chrysen non valuisse
 sua.

ELEG. XVII. v. 8. *parva meum
 funus arena teget*] Cadavera ejecto-
 rum ad litus, solenni fun. r. desti-
 tuta, arenâ condi solebant à præ-
 ternavigantibus. Architas Taren-
 tinus apud Horat. Ode 28. l. 1.

*At tu nanta vage ne parce mali-
 gnus ARENÆ*

Λ α

Offi-

Tu tamen in melius ~~lævas~~ converte querelas,
 Sat tibi sit poenæ nox, & iniqua vada. 10
 An poteris ficcis mea fata reponere ocellis?
 Ossaque nulla tuo nostra tenere sinu?
 Ah pereat, quicumque rates, & vela paravit
 Primus, & invito gurgite fecit iter.
 Nonne fuit melius dominæ pervincere mores? 15
 Quamvis dura, tamen rara puella fuit:
 Quàm sic ignotis circumdata htorâ silvis
 Cernere, & ppratos quærere Tyndaridas?
 Illic si qua meum sepelirent fatâ dolorem,
 Ultimus & posito staret amore lapis: 20
 Illa meo caros donasset funere crines,
 Molliter & tenerâ poneret ossa rosâ:

Illa

O B S E R V A T I O N E S.

*Ossibus, & capiti inhumato**Particulam dare —**v. 9. in melius] Tibul. Eleg. 4. l. 3.**Hæc Deus IN MELIUS crudelia
 somnia VERTIT.**v. 11. mea fata] Me vitâ fun-
 ctum, corpus meum exanime.**v. 12. ossaque nulla] Gracilia, de-
 minuta. Supra Eleg. 5.**Aut cur sem toto corpore NULLUS
 ego.**v. 20. ultimus lapis] Cippus se-
 pularis.**v. 21. donasset funere crines] Hinc
 Phædra illa impudica, & calum-
 niatrix apud Senec. Trag. Hippoly-
 to Act. 5.**Placemus umbras. capitis exuvias
 cape,**Laceraque frontis accipe abscissam
 comam.**v. 22. poneret ossa rosa] Colloca-
 ret in floribus. Juven. Sat. 7.**Dii majorum umbris tenuem, & si-
 ne pondere terram,**Spirantesque crocos, & in urna
 perpetuum rer.**Nec solum prope tumulum, vel in
 sarcophago sternerbantur flores, at
 etiam quâ pompa funeris ducebatur,
 largè spargi soliti fuerunt.
 Auctor Plinius l. 21. c. 3. ubi de Sci-
 pione: Nec erat in bonis funeris
 impensa. Assergeret contulis populis,*

ac

Illa meum extremo clamasset pulvere nomen,
 Ut mihi non alio pondere terra foret.
 At vos æquoreæ formosa Doride natæ 25
 Candida felici solvite vela choro.
 Si quando vestras labens Amor attigit undas,
 Mansuetis socio parcite litoribus.

ELEGIA XVIII.

Nemoribus, & saxis dolores suos manifestat.

Hæc centè deserta loca, & taciturna querenti,
 Et vacuum Zephyri possidet aura nemus.
 Hic licet occulos proferre impunè dolores,
 Si

OBSERVATIONES.

*ac funus elocavit, quaque præferre-
 batur, flores è prospectu omni spar-
 sis. Causam verò satis idoneam
 huius elegantis consuetudinis ex
 ipso Plinio videor subodorari, qui
 proœmio ejusdem libri sic ait:
 Floræ odoresque in diem gignit (na-
 tura) magna, ut palam est, admo-
 nitione hominis, quæ spectatissimi
 florent, celerrime marcescere. Job
 in sacris c. 14. humanam vitam
 comparat flori: Qui quasi flos egre-
 ditur, & contrahitur.*

V. 23. *clamasset pulvere nomen*]
 Supremum VALE dixisset. Hinc
 funera conclamata. Exempla ob-
 via.

ELEG. XVIII. v. 2. *Zephyri possi-*

des aura nemus] Pari verbo usus est
 Ovidius l. 1. Metamorph. ubi va-
 rias ventorum regiones describit:
Hic quoque non passim mundi fabri-
catur HABENDUM

*Aura permisit; vix nunc obstitit
 illis.*

*Cum sua quisque regens diverso
 flamina tractis,*

*Quin laniens mundum. tanta est
 discordia Fratrum.*

Eurus ad Auroram &c.

Sed pressius Propertii vestigiis in-
 stit vulgaris Bibliorum interpres
 Jobi modò citati c. 3. v. 6. *Non tem-*
illam tenebrosus turbo POSSI-
DEAT.

v. 3. *impunè*] Etenim si hoc fieret

Si modò sola queant saxa tenere fidem:
 Unde tuos primùm repetā, mea Cynthia, fastus?
 Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
 Qui modò felices inter numerabar amantes,
 Nunc in amore tuo cogor habere notam.
 Quid tantum merui, quæ te mihi carmina mutant?
 An nova tristitiæ causa puella tuæ?
 Sic mihi te referas levis, ut non altera nostro
 Limine formosos intulit ulla pedes.
 Quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
 Non ita sæva tamen venerit ira mea:
 Ut tibi sim meritò semper furor, & tuæ flendo
 Lumina dejectis turpia sint lacrymis.

An

O B S E R V A T I O N E S.

præfente Cynthia, omnino periculofum foret. Infra Eleg. 13. l. 2.

Affidua multis odium peperere querela.

v. 5. *Unde tuos primùm*] Dido apud Virgiliū l. 4. *Quæ quibus antereferam?* Uberius autem Papinius hanc dubitationem adhibet, sed in re diffimili, Silv. l. 2. carm. 1.

Jamdudum dignas aditus, laudumque tuarum,

O meritò dilectæ puer, primordia querens,

Distrahor. hinc anni stantes in limine vite,

Hinc me forma rapit, rapit inde mediæ præcox &c.

Cui Lucanus, vel quisquis est auctor, prævit Panegyrico ad Cal-

purn. Pisonem:

UNDE prius capiti surgas mihi carminis ordo,

Quosque canam titulos dubius feror. hinc tua, Piso,

Nobilitas, veterisque cicant sublimia Calpi

Nomina Romanas inter fulgentia gentes:

Hinc tua me virtus rapit, &c.

v. 9. *quæ te mihi carmina mutant?*]

Num in te Jambos vibravi, quibus meritò irata sis? v. Catull. carm. 36. Horat. Ode 16 l. 1.

v. 13. *debet*] Citatus Horatius Odq 14. l. 1.

— *Tu, nisi ventis*

DEBES indibrium, cave.

An quia parva damus mutato signa calore?

Et non ulla meo clamat in ore fides?

Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,

Fagus, & Arcadio pinus amata Deo. 20

Ah quoties teneras resonant mea verba sub
umbras,

Scribitur & vestris Cynthia corticibus!

An tua quòd peperit nobis injuria curas,

Quæ solùm tacitis cognita sunt foribus?

Omnia consuevi timidus perferre superbae 25

Iussa, neque arguto facta dolore queri.

Pro quo, Dii, vivi fontes, & frigida rupes,

Et datur inculto tramite dura quies.

Et quodcumque meæ possunt narrare querelæ

Cogor ad argutas dicere solus aves. 30

Sed qualiscūque es, resonant mihi Cynthia silvæ,

Nec deserta tuo nomine saxa vacant.

ELEGIA XIX.

Etiam morte obitâ se Cynthia amaturum.

Non ego nunc tristes vereor, mea Cynthia,
manes,

Nec

OBSERVATIONES.

v. 21. *teneras sub umbras*] Um- di? & idcirco conscientia criminis
bristribuit, quod est foliorum. | territa, vereris ad me accedere!

23. *An tua quòd peperit &c.*] Pu- at ego vix mecumini, quas acciperim
detne te mihi cautam fuisse doien- | injurias.

A 2 3

ELEG.

Nec moror extremo debita fata rogo:
 Sed ne fortè tuo careat mihi funus amore.
 Hic timor est ipsis durior exequiis.
 Non adeò leviter nostris puer habet ocellis,
 Ut meus oblitò pulvis amorè vacet.
 Illic Phylacides jucundæ conjugis heros
 Non potuit cæcis immemor esse locis:
 Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
 Thessalis antiquam venerat umbra domum:
 Illic quidquid ero, semper tua dicar imago:
TRAFICIT & fati litora magnus amor.
 Illic formosæ veniant chorus heroinæ,
 Quas dedit Argivis Dardana præda viris,
 Quarum nulla tuâ fuerit mihi, Cynthia, forma;
 Gratiore, & tellus hoc ita justa sinat:
 Quamvis te longæ remorentur fati senectæ,
 Cara tamen lacrymis ossa futura meis:

Q12

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XIX. v. 11. *tua dicar ima-*
 go] Umbra tibi fidelis.

v. 16. *tellus justa*] Reddit enim
 accepta cum sœnore. Virg. 2. Ge-
 orgic.

Emendat humo facilem victum fu-
 STISSIMA TELLUS.

Est autem perperum epitheton.

v. 18. *Cara tamen lacrymis o. f. m.*
 Hæc est, nisi fallor, poetæ senten-
 tia: Quamvis, ô Cynthia, fato-
 rum imperio ad ultimam senectū-

tam sis perventura, quæ ætate nul-
 lum antiquæ pulchritudinis vesti-
 gium exstabit, sed arida ossa vi-
 tæ tenui regentur cure: ego tamen
 apud inferos desiderium tuum
 ægrè patiens, osculis & lacrymis
 te longo post tempore advenien-
 tem accipiam. Adde, quod ima-
 gines mortuorum ossa fingeban-
 tur. Ovidius in Ibin:

Insequor, & vultus OSSEA FOR-

Mæmor.

E

Quæ tu viva meâ possis sentire favillâ.

Tum mihi non ullo mors sit amara loco. 20

Quàm vereor, ne te contempto, Cynthia, busto

Abstrahat à nostro pulvere iniquus Amor,

Cogat & invitam lacrymas ficcare cadentes!

Flectitur assiduus certa puella minis.

Quarè dum licet, inter nos lætemur amantes. 25

NON satis est ullo tempore longus amor.

ELEGIA XX.

*Gallum admonet exemplo Hylæ, ut formosum puerum
sibi dilectum causè custodiat.*

HOc pro continue te, Galle, monemus amore :
Id tibi ne vacuo defluat ex animo.

Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti ;

Crudelis Minyis dixerit Ascanius.

EST

OBSERVATIONES.

Et facit locus elegans Petronii Satyræ. *Ronansibus ergo, & accuratissimas nobis lautitias mirantibus, larvæ argenteam astutè serpens, & aptam, ut articuli ejus vertebraeque locata in omnem partem flecterentur. Hanc cum super mensam semel iterumque abjecisset, & catenatio mobilis aliquot figuras exprimeret, Trimalchio adjecit :*

Hæu hæu nos miseros, quàm totus homuncio nil est !

Sic erimus cuncti, postquam nos au-

feret Orcus.

v. 19. *Quæ tu viva mea p. i. f.]* *tò viva* castus est rectus numeri singularis, & ad Cynthia pertinet, non ad ossa. Id vult Propertius : *Utinam, ó Cynthia mihi superstes futura, pari pietate funus meum prosequere ! Utinam talia de me sentias, qualia ego de te !*

ELEG. XX. v. 4. *Crudelis Minyis dix. Asc.]* Mirum sane, quantum hic versus torserit ingenia eruditum. Vulgati codices habebant

Aa 4.

dux

Est tibi non infra speciem, non nomine dispar, 5
 Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.
 Hunc tu, sive leges umbrosæ flumina silvæ,
 Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes:
 Sive Giganteâ spatiabere litoris orâ,
 Sive ubicumque vago fluminis hospitio: 10
 Nympharum cupidâ semper defende rapinâ;
 Non.

O B S E R V A T I O N E S.

dixeris; quod mendum Chironiâ manu feliciter sustulit Josephus Scaliger, & reposuit *dixeris*, idest testis fuenit. Porro non dissimiliratione Tibullus Eleg. 6. l. 3. ita cecinit:

Fulserit hic niveis Delus alitibus profulgeat. Idem verò poëta regiones & maris testes producit stipendiorum, quæ sub Messæ imperio miles fecisset, Eleg. 8. l. 1.

Non sine me est tibi partus. honos:

Tarbella Pyrene

Testis, & Oceani litora Sansonici.

Et Catullus pariter phasellum laudaturus, utitur testimonio montium & urbium carm. 4.

Anastri Pontica, & Cythore buxifer,

Tibi hac fuisse & esse cognitissima sit phasellus —

Rutgersius variarum Lectionum l. 3. c. 8. conjungit *to crudelis* cum præcedenti versiculo, idque epitheton *fortune* adjungit: rectè, aminus, non disputo. Ego tamen

Ascanio flumini attribuo, qui *crudelis* vocari potuit ob raptum apud se Hylam Herculis delicias. Juvat poëta ipse, qui postea *indomitum* appellat. Legendus Valerius Flaccus l. 3. ubi dolentes Argonautas hoc infortunio describit.

v. 6. *ardor*.] Puer delicatus, *et audina*. Obscenos istos magni Herculis amores exagitat Prudentius lib. 1. contra Symmachum v. 116.

HERCULEUS mollis pueri famosus amore

ARDOR, & in transiris jactata efferbuit **ARGO**...

Nec maris erubuit Nemea sub polle fovere.

Concubitus, & HYLAN pereuntem. querere celebs.

v. 7. *Hunc tu*] Malim *Hunc tu cum* Lipsio, & quarto ab hinc versu: *Nympharum cupidas semper defende rapinas.*

Ut illud notissimum: *Solstitium pecori defendite.*

Non minor Ausoniis est amor ah Dryasin.
 Ne tibi sit duros montes, & frigida saxa,
 Galle, neque expertos semper adire lacus:
 Quæ miser ignotis error perpessus in oris 15
 Herculis indomito fleverat Ascanio.
 Namque ferunt olim Pagasæ navalibus Argo
 Egressam longè Phasidos esse viam,
 Et jam præteritis labentem Athamantidos undis,
 Myforum scopulis applicuisse ratem. 20
 Hic manus heroum placidis ut constitit oris,
 Mollia compositâ litora fronde regit.
 At comes invicti juvenis processerat ultra
 Raram sepositi quærere fontis aquam.
 Hunc duo sectati fratres Aquilonia proles, 25
 Hunc super & Zethes, hunc super & Calais
 Osci-

OBSERVATIONES.

v. 12. *Non minor &c.*] Subaudi, quàm fuerit in Bithynicis Nymphis, à quibus alter Hylas raptus est.

v. 16. *fleverat Ascanio*] Ita supra Eleg. 12.

Felix qui potuit presenti FLERE puellæ.

v. 17. *Namque ferunt*] Rem ab ovo exorditur.

v. 19. *labentem*] Ennius Annal. LABITUR unctâ carina.

v. 29. *Ille sub extrema*] Malè Pafseratius intelligit de fratribus alatis, quod omnino pertinet ad pue-

rum ipsum. Lubenter enim manus darem, si Pentametro versu, qui statim sequitur, legeretur:

Hic volucres ramo submovet insidiar.

at cum legatur *Et*, non est locus disjunctioni. Sic igitur explico: Dum Hylas Boreadum lasciviâ in altum attollitur, osculum detrectare cupiens, caput addit inter alam & cubitum attollentis: tum etiam frondeo ramo oculos & labra propacis impedit, ne propositum perficere queat.

Oscula suspensis instabant carpere palmis,

Oscula & alternâ ferre supina fugâ.

Ille sub extremâ pendens secluditur alâ,

Et volucres ramo submovet insidias. 30

Jam Pandioniae cesset genus Orithyiae:

Ah dolor! ibat Hylas, ibat Hamadryasin.

Hic erat Arganti πηνή sub vertice montis

Grata domus Nymphis humida Thyniasin.

Quam supra nullæ pendebant debita curæ 35

Roscida desertis, poma sub arboribus:

Et circumrigo, surgebant lilia prato.

Candida purpureis mista papaveribus;

Quæ modò decerpens, tenero pueriliter ungui

Proposito florem prætulit officio: 40

Et modò formosis incumbens nescius undis.

Errorem blandis tardat imaginibus.

Tandem haurire parat demissis flumina palmis,

Innixus dextro plena trahens humere.

Cujus

O B S E R V A T I O N E S.

V. 41. *incumbens, nescius undis*]

Puerili simplicitate admiratus in fonte imaginem suam. Virgilius 2. *Aeneid.* ludicrum puerorum describens:

stupet INSCIATA turba,

Impubesque manus, mirata volubile buxum.

Hæc nos reficiendi animi, & styli exercendi gratiâ ita secuti sumus in Bucolico quodam poematio:

Tum canerem liquidi pendentem è margine fontis

Narcissum, gelida cum se miser arsit in unda:

Ut frustra incumbens labiis, & brachia tendens,

Perderet amplexum, & vana daret oscula formæ.

Ah, ne te similis capiat, Rhodommile, cupido,

I procul à ripis. FORMOSOS fascinat annis. v. 47-

Cujus ut accensæ Dyades candore puellæ 45
 Miratæ solitos destituere choros,
 Prolapsum leviter facili traxere liquore.

Tum sonitum raptò corpore fecit Hylas.
 Cui procul Alcides iterat responsa, sed illi
 Nomen ab extremis fontibus aura refert. 50
 His, ô Galle, tuos monitis servabis amores,
 Formosum Nymphis credere tutus Hylam.

ELEGIA XXI.

*Galli bello Perusino interfecti ad viatorem
 Prosopopæja.*

TU, qui consortem properas evadere casum,
 Miles ab Etruscis saucius aggeribus,
 Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
 Pars ego sum vestræ proxima militiæ.
 Sic te servato possint gaudere parentes,

Hæc

OBSERVATIONES.

v. 47. *Prolapsum leviter.*] Valer. Flaccus eleganter lib. 6 citato:

— nil umbra, comæque,
Turbavitque sonus surgentis ad oscula Nymphae:

Ulla avidas injecta manus, heu sœra cœntem

Auxilia, & magni referentem nomen amici

DETRAHIT; adjunctæ prono nam pondere vires.

v. 52. *credere tutus.*] Parùm sollicitus, nil veritus committere.

ELEG. XXI. v. 5. *Sic te servato.*] Magna est parentum in liberos caritas, & idcirco veteres, cui bene vellent, incolumes & superstites filios maxime optabant. Ovidius Epist. Pœllops:

Tres sumus imbelles numero: sine viribus uxor, Laertesque senex, Telemachusque puer.

Hæc soror Acca tuis sentiat è lacrymis,
 Gallum per medios ereptum Cæsaris enses,
 Effugere ignotas non potuisse manus:
 Et quæcumque super dispersa invenerit ossa
 Montibus Etruscis, hæc sciat esse mea. 10

ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

puer.

*Ille per insidias penè est mihi nuper
 ademptus,*

*Dum parat invitis omnibus ire
 Pylon.*

*Dii precor hoc jubeant, ut eunti-
 bus ordine fatis,*

*Ille meos oculos comprimat, ille
 tuos.*

V. 9. *Et quæcumque super*] Hæc omnia inculcar Gallus commilitoni, ne intumulatus jaceat, cogaturque centum annos errare, antequam cymbâ Charontis ad ulteriorem Erebi ripam transvehatur, quod vel pueri norunt ex 6. Æneid. Virgilit. Quamobrem Hector precatur Achillem victorem Iliad. χ.

Σύμα δ' οἱ ἀδ' ἐμοὶ δόρυμαι πάλιν
 ὄφρα τυρὸς με

Τρώες, & Τρώων ἄλοχοι λελάχ-
 ωσι θανάτου.

*Corpus meum reddas domum seren-
 dum, ut igne me*

*Trojani, & Trojanorum uxores
 dignentur mortuum.*

quem Homeri locum attingit Virgilius Æneid. 42.

*Es me, seu corpus spoliatum lumi-
 ne' mevis,*

Redde meis —

Præcipue verò cupiebant in patriâ sepeliri, quod votum frequentissimum fuit Ovidio exulanti. Illum videbis.

ELEG.

ELEGIA XXII

Ad Tullum de patriâ suâ.

Qualis, & unde genus, qui sunt mihi, Tul-
 le, parentes,
 Quæris pro nostrâ semper amicitîâ.
 Si Perusina tibi patriæ sunt notâ sepultæ,
 Italix duris funera temporibus,
 Cum Romana suos egit discordia cives: 5
 (Sit mihi præcipue pulvis Etrusca dolor:
 Tu projecta mei perpeffa es membra propinqui,
 Tu nullo miseri contegis ossa solo.)
 Proxima supposito contingens Umbria campo
 Me genuit terris fertilis uberibus. 10

SEX.

OBSERVATIONES.

ELEG. XXII. v. 6. *Sis mihi præcipue p. E. d.*] Parenthesis inserta ad significandum vehementem animi moerorem. Talis illa Catulli carm. 64. *Namque mei imper Leshæo gurgite fratris &c.* propiusque ad rem nostram carm. 67. *Quæ, vae te, nostro letum miserabile fratri &c.* quam videtur Propertius in animo habuisse, cum hæc scriberet.

ELEG.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER II.

ELEGIA I.

*Ad Mœcenatem: se Cynthia amoribus irretitum ad
 carmen Heroicum imparem esse.*

QUæritis, unde mihi toties scribantur amores,
 Unde meus, veniat mollis, in ora liber?
 Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo,
 Ingenium nobis ipsa puella facit.
 Sive togis illam fulgentem incedere Cois,
 Hoc totum è Coâ veste volumen erit:
 Seu, vidi ad frontem sparsos errare capillos,
 Gaudet laudatis ire superba comis:
 Sive lyræ carmen digitis percussit eburnis,
 Miramur faciles, ut premat arte manus: 10.
 Seu.

Seu cum poscentes somnum declinat ocellos,
Invenio causas mille poeta novas:

Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc verò longas condimus Iliadas:

Seu quidquid fecit, sive est quodcunque locuta, 15
Maxima de nihilo nascitur historia.

Quòd mihi si tantum, Mœcenas, fata dedissent,
Ut possem heroas ducere in arma manus:

Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositum, ut cæli Pelion esset iter: 20

Nō veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse vada:

Regnave prima Remi, aut animos Carthagi-
nis altæ,

Cimbrorumque minas, & benefacta Mari.
Bellaque resque cui memorarem Cæsaris; & tu 25

Cæsare sub magno cura secunda fores.

Nam quoties Mutinā, aut civilia busta Philippos,
Aut canerem Siculæ classica bella fugæ:

Everfosque focos antiquæ gentis Etruscæ,
Et Ptolemææ litora capta Phari: 30

Aut

OBSERVATIONES.

ELEG. I. v. 24. *Cimbrorumque mi-* gerebatur, *inter esset, non inter in-*
nas] Eò dicit, quia populi truces, *peraret: cum Latinis, Sabinis,*
& nullā præditi humanitate. V. *Samnitibus, Pænis, Pyrrho de im-*
Florum l. 3. c. 3. Pulchrè Cicero l. *perio dimicabatur.*

1. Officiorum: *cum Celsiberis, cum* v. 27. *civilia busta*] Sic supra
CIMERIS bellum, ut cum inimicis, Eleg. ult. l. 1. *Itadi: funera.*

31.

Aut canerem Ægyptum, & Nilum, cum tractus
in urbem

Septem captivis debilis ibat aquis:

Aut regum auratis circumdata colla catenis,

Actiaque in Sacrà currere rostra viâ:

Te mea Musa illis semper contexeret armis, 35

Et sumptâ, & positâ pace fidele caput.

Theseus infernis, superis testatur Achilles,

Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.

Sed neque Phlegræos Jovis, Enceladique tumultus

Intonet angusto pectore Callimachus: 40

Nec mea conveniunt duro præcordia versu

Cæsaris in Phrygios condere nomen avos.

NAVITA de ventis, de tauris narrat arator,

Enumerat miles vulnera, pastor oves.

Nos contra angusto versamus prælia lecto. 45

QUA pote quisque, in eâ conserat arte diem.

Olim

O B S E R V A T I O N E S.

v. 31. *Nilum, cum tractus in urbem*] Id est Nili simulacrum. Sculpebantur enim oppida expugnata, & flumina victarum gentium, currum triumphantis præcessura. V. Ovid. 1. de Arte.

v. 32. *debilis ibat aquis*] More poetarum fluvio tribuit, quod nonnisi homini convenire potest. Virg. 8. *Æneid.* *Euphrates ibat jam mollior undis.* id est superbiam missam fœcerat. Horatius Od. 9. l. 2. *Medumque flumen gentilis addi-*

cum victis, minores volvere rotas.

v. 38. *ille Menœtiaden*] Post hunc versiculum olim est cum suspicor aliqua deesse, non enim absolvitur sententia. Dil gens lector advertat.

v. 46. *Qua pote quisque*] Cicero Tuscul. 1. bene Græcorum proverbio dicitur: *QUAM QUISQUE NORIS ARTEM, IN HAC* se exerceat. & Horatius Epist. 14. l. 1. *QUAM* scit, uterque libens censebo exerceat *ARTEM.* vide adagium: *ne fisor ultra*

etc.

Laus in amore mori; laus altera, si datur uno
Posse frui. fruatur ô solus amore meo!
His saltem ut teneam jam finibus: aut, mihi si quis
Venerit alter amor, acrius ut moriar. 50
Si memini, solet illa leves culpasse puellas,
Et totam ex Helenâ non probat Iliada.
Seu mihi sint tangenda novercæ pocula Phædræ,
Pocula privigno non nocitura suo:
Seu mihi CIRCÆO pereundum est gramine, sive 55
Colchis Jolchiacis urat athena focus:
Una meos quoniam prædata est femina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores,
SOLUS Amor morbi non amat artificem. 60
Tarda Philocteræ sanavit crura Machæon,
Phœnicis Chiron lumina Phillyrides: •
Et Deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
Restituit patriis Androgeona focus:
Mytus & Æmonia juvenis quâ cuspide vulnus 65
Senserat, hac ipsâ cuspide sensit opem.
Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus
Tantalex poterit tradere poma manu:
Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
Ne tenera assiduâ colla graventur aquâ: 70
Idem

OBSERVATIONES.

crepidam, ne faber ultra malleum. | Ovid. Amor. 1. Eleg. 3. *quæ me nuper*
v. 57. prædata est femina sensus] *PRÆDATA* *quella est-*
B b v. 79.

Idem Caucaſeâ ſolvet de rupe Promethei
 Brachia, & à medio pectore pellet avem.
 Non hîc herba valet, non hîc nocturna Cytæis:
 Non Perimedæâ gramina cœcta manu.
 Quippe ubi nec cauſas, nec apertos cernimus
 iſtus, 75

Unde tamen veniant tot mala, cæca via eſt.
 Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger;
 Huic nullum cæli tempus, & aura nocet.
 Ambulat, & ſubitò mirantur funus amici.

Sic eſt incautum, quidquid habetur amor. 80
 Quandocumque igitur vitam mea fata repoſcent,
 Et breve in exiguo marmore nomen ero:
 Mœcenâs noſtræ ſpes invidioſa iuventæ,
 Et vitæ, & morti gloria juſta meæ:
 Si te fortè meo ducet via proxima buſto, 85
 Eſſeda cælatis ſiſte Britanna jugis;
 Taliaque illacrymans mutæ jace verba favillæ:
 Huic miſero fatum dura puella fuit.

ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 79. *mirantur funus*] Subitò
 exanimatum ſtupent. Hic ſemel
 monebo Propertii ſtudioſum, plu-
 rima hujus generis apud hunc poë-
 tam reperiri, quæ à me in poſte-
 rum prætermittentur.

v. 81. *vitam mea fata repoſcent*]
 Ex diſciplina ſapientium; nam, ut
 ait Lucretius l. 3.

Viſa que mancuſio nulli datur, omni-

bus uſu.

quamobrem credita oportet repeti,
 aut citius, aut ſæpius.

v. 84. *Et vitæ, & morti*] Dum
 enim vivo, te patrono gaudeo:
 poſtquam fato ceſſero, dicar tecum
 conſueviſſe, quod mihi glorioſum
 futurum eſt. Auguſtus Imperator
 in quâdam Epîſtolâ Horatium ſic
 increpat: *Iratum me ſibi ſciſto, quid*
 non

ELEGIA II.

*Excusat levitatem suam, quod positis amoribus rursus
navet operam, Cynthia mirâ pulchritudine, ra-
risque dotibus id fieri autumans.*

Qui nihilum tibi dicebas jam posse nocere,
Hæstiteri cecidit spiritus ille tuus.

Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te jam liber alter erit.

Liber eram, & vacuo meditabar vivere lecto, 5
At me complicitâ pace fefellit Amor.

Quærebam siccâ si posset piscis arenâ,
Nec solitus ponto vivere torvus aper:
Aut ego si possem studiis vigilare severis.

DIFFERTUR, numquam tollitur ullus amor. 10

Ac veluti primò taurus detrectat aratra,

Post venit assueto mollis ad arva iugo:

Sic primo juvenes trepidant in amore feroces,

Dehinc domiti post hæc æqua, & iniqua ferunt.

Turpia perpeffus vates est vincla Melampus, 15
Co-

OBSERVATIONES.

*non in plerisque ejusmodi scriptis
mecum potissimum loquaris. An ve-
reris ne apud posteros infame tibi sit,
quid videaris familiaris nobis esse?*

ELEG. II. v. 1. *Qui nihilum* Ex hoc
fieri potest non infirma conjectura,
priorem librum à Propertio scri-

ptum, & editum eo animo, ne ul-
terius pergeret, finemque amato-
riis carminibus faceret: sed postea
ipsum mutato consilio in eandem
arenam descendisse.
v. 7. *Quærebam* Tentabam
adw. 1774.

B. b. 2.

v. 27.

Cognitus Iphicli surripuisse boves:
 Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
 Mox Amithaoniâ nupta futura domo.
 Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit;
 Lilia non dominâ sint magis alba meâ: 20
 Ut Mæotica nix minio si ceteret Ibero,
 Utque rosæ puro lacte natant folia:
 Nec de more comæ per lævia colla fluentes,
 Non oculi geminæ sidera nostra faces:
 Nec si qua Arabio lucet bombyce puella: 25
 (Non sum de nihilo blandus amator ego)
 Quantum quod posito formosè saltat Jaccho,
 Egit ut Evantes dux Ariadna choros:
 Et quantum Æolio cum tentat carmina plectro,
 Par Aganippææ ludere docta lyra: 30
 Et

O B S E R V A T I O N E S.

v. 27. *formosè saltat*] Magnum libidinis incitamentum saltatio, & quo nullum potentius ad castos etiam animos labefactandos. Hinc Horatius:
Motus doceri gaudet Jonios
Matura virgo, & fingitur artibus
Jam nunc, & incestos amores
De tenero meditatur ungui.
 & Juvenalis Sat. 6.
Chironomon Ledam mulli SAL-
TANTE Bathyllo
Thyscia vesica non imperat, Appu-
la gannis
Sicut in amplexu----

Ovidius quoque, licet magister nequitiarum, idem confiteri non dubitavit de remed. Amoris:

Enervant animos cithara, cantus-
que, lyraque,
Et vox, & numeris brachia mo-
ta suis..
Illic assidue ficti SALTANTUR
amantes:

Quid caveas actor, quid jures,
arte docet.

Carmen liberum: *Cymbala cum cro-*
talis, priuiginis arma. quod au-
 tem horum instrumentorum pul-
 su saltarent meretrices, testis est

Vc-

Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
 Carminaque æquævis non putat esse suis.
 Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus
 Aridus argutum sternuit omen Amor?
 Hæc tibi contulerunt cælestia munera Divi, 35
 Hæc tibi ne matrem fortè dedisse putes.
 Non non humani sunt partus talia dona,
 Ista decem menses non peperere bona.
 Gloria Romanis una es tu nata puellis,
 Romana accumbes prima puella Jovi, 40
 Nec

OBSERVATIONES.

vetus poëta:

*Copa Syrisca caput Graia redimita
 mitella,*

*Crispum sub crotalo docta movere
 latus.*

Igitur non immeritò Romanis turpe habitum saltare, ut refert Cornelius Nepos in Epaminondâ. V. Salust. Catilin. Ciceronem pro Murenâ. Græci verò molliores artem saltandi inter liberales numerabant. vide Lucianum Dialogo de hac materiâ. Hæc pluribus profectus sum, ut omnibus notum faciam, me horum poëtarum explicationem non ideo suscepisse, ut juventutem corrumperem, digitumque ad lupanar intenderem, at potius, ut ex eorum flagitiis aliquid bonæ frugis elicerem, quod juvare legentes posset, non perdere. Quis enim, amabè, è religionis veræ cultoribus, choreas probare aufit,

cum Ethnici voluptatibus dediti, & quibus anima pro sale fuit, eas maximè damnent, nec dedecoris exportem judicent, qui hoc libidinis irritamine familiariter utatur?

V. 38. *decem menses*] Tempus, quo infans in utero matris moratur, mensium decem computabant veteres. Ab exemplis abstinéo, quia infinita. Sentent aliqui hos menses fuisse Lunares, & breviores, quorum tamen sententiam evertit Ovidius l. i. Fastorum: cum enim causas enumeret, quibus permotus Romulus in anno suo decem menses posuit, hanc etiam adducit:

*Quod satis est, utero matris dum
 prodeat infans,*

Hoc anno statuit temporis esse satis.

quis autem dicat menses Romuli fuisse

Nec semper nobiscum humana cubilia viles.

Post Helenam hæc terris forma secunda redit.

Hac ego non mirer si flagret nostra juvenus;

Pulchrius hac fuerat Troja perire tibi.

Olim mirabar, quòd tanti ad Pergama belli 45

Europæ atque Asiæ causa puella fuit.

Nunc Pari tu sapiens, & tu Menelæe fuisti:

Tu, quia poscebas: tu, quia lentus eras.

Digna quidem facies, pro quâ vel obirer Achilles,

Vel Priamus. belli causa probanda fuit. 50

Si quis vult famâ tabulas anteire vetustas,

Hic dominam exemplo ponat in ante meam.

Sive illam Hesperis, sive illam ostendet Eois,

Uret & Eeos, uret & Hesperios.

Cur hæc in terris facies humana moratur? 55

Jupiter, ignoro pristina furta tua.

Fulva coma est, longæque manus, & maxima toto

Corpore; & incedit vel Jove digna soror:

Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,

Gor-

O B S E R V A T I O N E S.

fuisse Lunares? Nonnulli ajunt
mares nasci decimo mense, femi-
nas verò nono: sed peperam,
cum ex aliis auctoribus, tum ex
hoc Propertii loco, qui loquitur
de nata amicæ. Huic errori ad-
stipulati sunt Servius ad illud Ma-
ronis:

Adatri longa decem tulerunt fastidia

mensis,
& Macrobius in Somn. Scipionis l.
1. c. 6. Sup. rest igitur ut dicamus
hanc scriptorum computationem
intelligi oportere de mense decimo
inchoato.

v. 58. *Jove digna soror*] Quam
idcirco expulsâ Junone Jupiter uxo-
rem ducat.

ELEG.

Gorgonis anguiferæ pectus operta comis: 60
 Qualis & Ischomache Lapithæ genus heroinæ,
 Centauris medio grata rapina mero:
 Mercurio & sanctis tertur Boebeidos undis
 Virgineum Brimo composuisse larus.
 Cedite jam Divæ, quas pastor viderat olim 65
 Idæis tunicam ponere verticibus.
 Hinc utinam faciem nolite mutare vetustas,
 Et si Cumæ sæcula vatis aget!

ELEGIA III.

Amoris puellarum incommoda enumerat.

MULTA prius dominæ delicta queraris oportet,
 Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas:
 Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,
 Et crepitum dubio suscitet ira pede:
 Nequidquam perfusa meis unguenta capillis;
 Ibat & expenso planta morata gradu.

Nam

OBSERVATIONES.

ELEG. III. v. 2. *sæpe repulsus*
 eas] Ire quandoque pertinet ad
 factum, ut supra Eleg. 1. *Gaudet*
laniatis IRE superbacomis: quan-
 doque ad contemptum, ut hic
 & l. 1. Eleg. 4. *Inferior duro judice*
corpis EAT. Eleg. 2. *Iquofo*, & tri-
 stes istos depone libellos. infra: *At-*
dum demissis supplex cervicibus
IBAM.

v. 6. *exp. planta morata gradu*]
 Delicately nimis, & muliebri qua-
 dam segnitie. Huc pertinet admo-
 nitio Tullii l. 1. de Officiis c. 36.
Curandum est autem ne aut tardita-
tibus utamur, in gressu mollioribus,
ut pomparum ferculis similes esse vi-
deamur &c. Pomparum fercula di-
 cebantur thesæ, quæ simulacra
 Deorum sustinebant.

B b 4

28.

Nam cui non ego sum fallaci præmia vati?

Quæ mea non decies somnia versat anus?

Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas;

Gaudeat in puero, si quis amicus erit. 10
Tranquillo tutâ descendis flumine cymbâ,

Quid tibi tam parvi litoris unda nocet?

Alter sæpe uno mutat præcordia verbo,

Altera vix ipso sanguine mollis erit.

ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

¶ 8. *Quæ mea non decies*] Inter divinandi peritos non infimum locum obtinebant somniorum interpretes. De his Martialis l. 7. Ep. 53.

Semper manè mihi de me mæra SOMNIA narnas,

Quæ moveant animum, sollicitentque meum.

Jam prior ad facem, sed & hæc vindemia venit,

Exorat noctes dum mihi sagas tuas.

idest, dum expiat quæ noctu vidisti. Hi tamen conjectores nihili habiti à prudentioribus. Audi Ennium Telamone:

Non habeo denique nauci Marsum augurem,

Non vicanos aruspices, non de circo Astrologos,

Non Isiacos conjectores, non interpretes SOMNIIUM:

Non enim sunt ii aut scientia, aut arte divinei:

Sed superstitioni vates, impudentesque hariolei,

Aut inertes, aut insanet, aut quibus egestas imperat:

Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam.

Quibus divitiis pollicentur, ab iis drachmam ipsei petunt.

De his divitiis sibi deducant drachmam, reddant cætera.

Habemus tamen in sacris litteris, Josephum Jacobi filium, non aliâ ratione, ad summam Ægypti præfecturam pervenisse, quam interpretatione somniorum Pharaonis. At ille divino spiritu afflabatur: secus est de istis, quorum famos magistra est. V. Tibul. Eleg. 4. l. 3.

¶ 12. *Quid tibi tam parvi*] Simplicitatem puerilem comparat litori leniter fluentis rivuli. Acriter Lactantius Firmianus in hos naturæ inimicos, Divin. Instit. l. 6. c. 23. *Quid enim potest esse sanctum iis, qui ætatem imbecillam, & præsidio indigentem, libidini sue*

ELEGIA IV.

Puella infideli minatur ultionem.

HOC verum est, totâ te ferri, Cynthia, Româ,
 Et non ignotâ vivere nequitiâ?
 Hæc merui sperare? dabis mihi perfida pœnas,
 Et nobis Aquilo, Cynthia, ventus erit.
 Inveniam tamen è multis fallacibus unam, 5
 Quæ fieri nostro carmine nota velit:
 Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
 Vellicet. heu serò flebis amata diù.
 Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus;
 Si dolor abfuerit, crede, redibit amor. 10
 Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ,
 Nec dubio nubes vertitur atra Noto:
 Quàm facilè irati verbo mutantur amantes.
 Dum licet, injusto subtrahe colla iugo.

Nec

OBSERVATIONES.

populandam, sadandamque substra-
verins? Non potest hæc res proma-
gnitudine sceleris enarrari. Nihil
amplius istos appellare possum, quàm
impios & parricidas.

ELEG. IV. v. 1. *Ho: verum est*]
 Seneca Troad. Ch. 2.

VERUM EST, an timidos fabula
decipis?

v. 3. *sperare*] Expectare. Juven.
 Sat. 4. jam quartanam SPERAN-

TIBUS agris. hinc insperatò, præ-
ter expectationem.

v. 5. *Inveniam tamen*] Timorem
 incutit puellæ. ita Virg. 2. Ecloga:

INPENIES alium, si te hic fa-
stidis --

v. 10. *Si dolor abfuerit*] Imò ar-
 ctiore nodo astringetur: si quidem,
 ut est apud Terentium Andriâ:

Anantium iræ AMORIS integrà-
sio est.

v. 15.

Nec tu non aliquid, sed primâ nocte, dolebis: 15

OMNE in amore malum, si patiare, leve est.

At tu per dominæ Junonis dulcia jura

Parce tuis animis, vita, nocere tibi.

Non solum, taurus ferit uncis cornibus hostem,

Verum etiam, instanti læsa repugnat ovis: 20

Nec tibi perjuro scindam de corpore vestes,

Nec mea præclusas, fregerit ira fores:

Nec tibi connexos, iratus carpere crines,

Nec duris, ausim, lædere pollicibus..

Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat, 25

Cujus non ederæ circumiere caput..

Scribam igitur, quod non ûquam tua deleat æras,

Cynthia forma potens, Cynthia verba levis..

Cre-

OBSERVATIONES.

v. 15. *Nec tu non aliquid*] *Lo-* Seneca Epist. 123. *Mecum enim de-*
quitur, secum ipse: certo scio te *hoc ipso loquor, quàm nihil sit gra-*
doliturum, ô Properti, cum pri- *ve, quod leviter excipias: quàm*
um veteres amores deserueris, *indignandum nihil, nisi ipse indi-*
at dolor iste non ultra noctem pro- *gnando adstruas.*
tendetur. Ovid. de remed.

SED, tamen est, artis, strictissima
janua nostræ,

Et labor est unus tempora PRIMA
pati.

v. 16. *Omne in amore malum*] *Horatius Sat. 1. l. 2.*
Nec tantum in amore, sed in quo- *Servius iratus leges ministratur, &*
vis alio rerum genere. Horat. Ode *urnam &*
24. l. 1. *Canidia Albus, quibus est inimica,*
venenum:

Durum, sed levius fit. PATIEN-
TIA.

Quidquid corrigere est nefas..

v. 19. *Non solum taurus*] *Idem*
est, quod Italus: Ogni biscia ha il
suo veleno..

v. 27. *Scribam igitur*] *Poeta mi-*
natur utionem poeticam. Lepidè

Grande malum Turini, si quis se-
judice corses..

Ur

Crede mihi, quamvis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit. 30

ELEGIA V.

*Ad Cynbiam: ait se levibus de causis in rupta fidei
suspicionem induci.*

Non ita complebant Ephyræ Laidos ædes,
Ad cuius jacuit Græcia tota fores:
Turba Menandræ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in quâ populus lusit Erichronius:
Nec quæ deletas potuit componere Thebas, &
Phryne tam multis facta beata viris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos,
Oscula nec desunt qui tibi jure ferant.

Mc

OBSERVATIONES.

Us quo quisque valet suspectos ter-
reat, utque
Imperet hoc natura potens, sic col-
lige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petis.
Unde, nisi intus
Monstratum? —
v. 30. hic tibi pallori] Legimus
Lycamben Archilochi versibus
amarulentis ad suspendium ada-
ctum, en quod illi desponsam fi-
liam turpiter negasset. timeantur
igitur poetæ.
ELEG. V. v. 8. Oscula nec desunt
qui tibi jure ferant.] Martianus Juris-

consultus l. 1. Digest. tit. 1. Non-
numquam JUS etiam pronecessitati-
ne dicimus, velati est mihi JUS
cognitionis, vel affinitatis. Et Sve-
tonius ad rem nostram propius in
Claud. oc. 26. Perum illecebris A-
grippina Germanici fratris sui filia,
per JUS OSTIUM, & blandiciarum
occasionem pellectus in amorem, sub-
ornavit proximo Senatu, qui conse-
craret cogendum se ad ducendam eam
uxorem, quasi Republica maxime
interesset. Excipiebantur autem
consanguinei osculo. Juven. 6. Sa-
tyrâ:

Pau

Me juvenum facies pictæ, me nomina lædunt,

Me tener in cunis, & sine voce puer. 10

Me lædit, si multa tibi dedit oscula, mater:

Me soror, & cum quâ dormit amica simul.

Omnia me lædent, timidus sum; ignosce timori:

Et miser in tunicâ suspicor esse virum.

Felix Admeti conjux, & lectus Ulyssis, 15

Et quæcumque viri femina limen amat.

Templa Pudicitiaë quid opus statuuisse puellis,

Si cuivis nuptæ quidlibet esse licet?

Quæ manus obscenas depinxit prima tabellas,

Et posuit castâ turpia visa domo: 20

Illa

O B S E R V A T I O N E S.

*Pauca adeo Cereris vittas contin-
gere dignæ,*

*Quarum non timeat pater OSCU-
LA —*

Martialis Epig. 105. l. 11.

*Basia me capiunt blandas imitata
columbas,*

*Tu mihi das, avia qualia manè
soles.*

Hinc Biblis Ovidiana, cum fratrem
Caunum depereat:

*Nec peccare putat, quod sæpius
OSCU- LA jungat,*

*Quod sua fraterno circumdet bra-
chia collo:*

*Mendacique diu pietatis fallitur
umbra.*

V. 14. *in tunica suspicor esse virum]*

Eò usque zelotypiâ provehor, ut
vestes ipsas, quas induis, timeam

ne in se aliquid virile contineant.
Franciscus Petrarca poëta Floren-
tinus Umbri nostri vestigiis insi-
stens ita cecinit vernaculo idioma-
te (nel Son *Amor ch'encende* p. 1.)

*Trem'al più caldo, arde al più
freddo cielo,*

*Sempre pien di desire, e di sospet-
to;*

*Pur come donna in un vestire
schietto*

*Celi un uom vivo, o sotto un ple-
ciol velo.*

Similis infantia Eleg. 23. infra:

*Ipsæ meæ solus, quod nil est, æmu-
lor umbras.*

V. 19. *Quæ manus obscenas]* Ma-
gnam vim habent ad pudicitiam
labefactandam apris coloribus pi-
cta flagitia. quod si ad ea confide-
ran-

Illa puellarum ingenuos corruptit ocellos,
 Nequitiaeque suae noluit esse rudes.
 Ah gemat in terris, istâ qui protulit arte.
 Jurgia sub tacitâ condita lætitiâ.
 Non istis olim variabant testâ figuris, 25
 Cum paries nullo crimine pictus erat.
 Sed non immeritò velavit aënea sanum,
 Et mala desertos occupat herba Deos.
 Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
 Quæ numquam supra pes inimicus eat? 30
 NAM nihil invita tristis custodia prodest:
 Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.

ELE-

OBSERVATIONES

randa oculus jam corruptus accesserit, impudentiæ habenas penitus laxat. Chærea Terentianus Eunuchus Act 3. Sc. 5.

— virgo in conclavi sedet

Suspectans TABULAM quamdam PICTAM: ibi inerat pictura hæc, Jovem

Quo facto Danae misisse ajunt quondam in gremium imbrem æreum.

Ego me quoque id spectare capi, & quia consimilem luserat

Jam olim ille lulum, impendio magis animus gaudebat mihi:

Deum sese in hominem convertisse, & per alienas regulas

Venisse clanculum per impluvium fucum factum mulieri.

At quem Deum? qui templa celi

summa sonitu concussit.

Ego homuncio hoc non facerem? —

Suetonius in Tiberio c. 43. Cubicula plurisariam disposita TABELLIS ac signis lascivissimarum PICTURARUM & figurarum adornavit, librisque Elephantidis instruxit: necui in opera edenda exemplar impetrata schemæ desset.

v. 24. Jurgia Id est semina iurgiorum, hinc enim adulteria, stupra & supplicia hæc admittentibus proposita.

v. 29. Quos igitur tibi custodes, q. l. p.] Ita Cæsar l. 1. belli Gallici: Diomnorigi CUSTODES POSUIT, ut quæ agat, quibuscum loquatur, scire posset:

v. 32. Quam peccare pudet] Ovidius Amor. 3. Eleg. 4.

85

*Gaudet sublatam legem de maritandis ordinibus, &
se non ducturum uxorem Cynthia pollicetur.*

GAvisa est certè sublatam Cynthia legem,
Quâ quondam edictâ flemus. uterque diù,
Ne nos divideret. quamvis diducere amantes.
Non queat invitos. Jupiter ipse duos.
At magnus Cæsar. sed magnus Cæsar in armis. 5
Devictæ gentes. nil in amore valent.
Nam citiùs paterer caput hoc discedere collo,
Quàm possem nuptæ perdere amore faces,
Aut ego transirem tua limina clausa maritus.
Respicens udis. prodita luminibus. 10
Ah mea tum quales caneret tibi, Cynthia, somnos.
Tibi funestâ, tristior illa tubâ!

Un-

O B S E R V A T I O N E S.

- Si qua metu dempto casta est; ea denique casta est:*
Que, quia non liceat, non facit, illa facit.
• *Us jam servaris bene corpus, adultera mens est,*
Nec custodiri, ni velis, illa potest.
ELEG. VI. v. 5. *At magnus Cæsar]*
Objectio est.
v. 8. *perdere amore faces]* Sunt, qui legant *prodere*. Ego ramen diversam lectionem sequor, & sic ex-
plico: quàm possem inanem sumptum facere iis parandis, quæ pompa nuptialis requirit, puta facibus, coronis, convivio &c. Neve quis hoc temerè dictum putet, affero locum Juvenalis 6. Satyrâ:
Si sibi legitimis pactam, junctamque tabellis
Non es amatoris, ducendi nulla videtur
Causa, nec est quare cenam, & mustacea PERDAS.
Labense officio crudis donanda —
Quo-

Unde mihi patriis gnatos præbere triumphis?
 Nullus de nostro sanguine miles erit.
 Quòd si Romanæ comitarent castra puellæ, 15
 Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
 Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
 Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.
 Tu mihi sola places; placeam tibi, Cynthia, solus:
 Hic erit & patrio sanguine pluris amor. 20
 Uxor me numquam, numquam me ducet amica.
 Semper amica mihi, semper & uxor eris.

ELEGIA VII.

*Dolet sibi à rivali amicam ereptam, atque in utrosque,
 propositis antiquorum exemplis, probra ingerit.*

ERipitur nobis jam pridem cara puella;
 Et tu me lacrymas fundere, amice, vetas?
 Nullæ sunt inimiciæ, nisi amoris, acerbæ.
 Ipsum me jugula, lenior hostis ero.

Pos-

OBSERVATIONES.

Quovis pignore contenderim, nihil magis idoneum produci possit ad hæc enucleanda.

v. 13. *Tu mihi*] Significat se tenui censu esse, veluti diceret: unde mihi patrimonium, quo prolem educem honestè? unde prædia, quæ pertica tristis metata est? V. Eleg. 1. l. 4.

v. 19. *Tu mihi sola places*] Sum-

psit Ovidium 1. de Arte:

*Dum licet, & franis passim potes
 ire soluris,*

Elige, cui dicas: TU MIHI SOLA PLACES.

& Propertius fortasse à Tibullo, qui lib. 4. c. 13.

*TU MIHI SOLA PLACES, nec
 iam te præter in urbe*

Femosa est oculis illa puella meis
 ELEG

Possum ego in alterius positam spectare lacerto? 5
 Nec mea dicerur, quæ modò dicta mea est?
 His olim, ut fama est, vitiis ad prælia ventum est:
 His Trojana vides funera principiis.
 Aspera Centauros eadem dementia jussit
 Frangere in adversum pocula Pirithoum. 10
 Cur exempla petam Grajùm? tu criminis auctor,
 Nutritus duro, Romule, lacte lupæ.
 Tu rapere intactas docuisti impunè Sabinas:
 Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.
 Ille etiam abreptâ desertus conjuge Achilles 15
 Cessare in tectis pertulit arma sua.
 Viderat ille fugâ tractos in litore Achivos,
 Fervere & Hectoreâ Dorica castra face:
 Viderat informem mûltâ Patroclon arenâ
 Porrectum, & sparsas cæde jacere comas, 20
 Om-

O B S E R V A T I O N E S.

<p> ELEG. VII. v. 10. <i>Frangere in ad-</i> <i>versum pocula</i>] Quoties rixarentur veteres inter cænandum, cyathis & ferculis rem gerebant, utpote armis ad manum. Hinc Horatius ad sodales: <i>Natis in usum lætitiæ scyphis</i> <i>Pugnare Thracum est</i> — Juvenal. 5. Satyrâ de parasito cum servis altercante: <i>Inter vos quoties, libertorumque</i> <i>cchoitem</i> <i>Pugna Saguntina fervet commissa</i> <i>lagena.</i> </p>	<p> Valerius Flaccus l. 1. Argonauti- con hanc ipsam pugnam Centau- rorum describens: — cum signifero cratiere minan- tem <i>Non leviori Pholum manus hac</i> <i>comescuit auro.</i> denique Propertius iterum Eleg. 6. l. 3. <i>Cum furibunda mero mensam pro-</i> <i>pellis, & in me</i> <i>Projicis irata cymbia plena ma-</i> <i>nu.</i> v. 19. <i>mûlta Patroclon arena</i>] No- rat </p>
---	--

Omnia formosam propter Briseida passus.

Tantus in erepto sævit amore dolor!

At postquam serâ captiva est reddita poenâ,

Fortem illum Æmonii Hectora traxit equis.
Inferior multò cum sim, vel Marte, vel armis, 25

Mirum si de me jure triumphat Amor?

Magni sæpe duces, magni, recidere tyranni,

Et Thebæ steterunt, atque Troja fuit.

OMNIA vertuntur, tantè vertuntur amores.

Vinceris, aut vincis: hæc in amore rota est. 30

Iste quod est, ego sæpe fui, sed forsit in horâ

Hoc ipso ejecto carior alter erit.

Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci!

Illa tamen numquam ferrea dixit, amo.

Ergo jam multos nimirum temerarius annos, 35

Improba, qui tulerim teque, tuamque domum.

Equandone tibi liber sum visus? an usque

In nostrum jacies verba superba caput?

Penelope poterat bis denos salva per annos

Vivere, tam multis femina digna procis. 40

Conjugium falsâ poterat differre Minervâ,

Nocturno solvens tekstâ diurna dolo:

Vi-

- O B S E R V A T I O N E S.

rat corporis proceritatem è spatio,
quod occupabat. Virg. de Cyclo-
pe: *jacuitque per antrum immensum.*
Ovidius de apro Calydonio à Mc-
leagro interfecto, 8. Metamorph.

*Immanemque feram MULTA ubi
lure jacentem*

Mirantes spectant —
v. 39. *salva*.] Integrâ castita-

te.

Cc

v. 55.

Visura & quamvis numquam speraret Ulysses;
 Illum expectando facta remansit anus.

Nec non exanimem amplectens Briseïs Achillé 45
 Candida vesanâ verberat ora manu.

Et dominum lavit moerens captiva cruentum,
 [Appositum fluvii in Simoënta vadis]

Fœdavitque comas, & tanti corpus Achillis,
 Maximaque in parvâ sustulit ossa manu. 50

Cum tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
 Scyria nec viduo Deidamia toro.

Tunc igitur veris gaudebat Græcia natis:
 Tunc etiam felix inter & arma pudor.

At tu non unâ potuisti nocte vacare 55
 Impia: non unum sola manere diem.

Quin etiam multo duxisti pocula luxu,
 Forsitan & de me verba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
 Dii faciant isto capta fruare viro. 60

Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem,
 Cum capite hoc Srygiæ jam peterentur aquæ:

Et

O B S E R V A T I O N E S.

v. 55. *vacare*] Fœtari ab impu-
 ris amoribus.

v. 58. *Forsitan & de me*] Ex
 am antium consuetudine, qui om-
 nia timent. Ovidius Epist. Penelopes:
FORSITAN & narres, quam sit
sibi rursica conjux,
Que tantum lanas non sinit esse

rudes.

Idem Epist. Medæ:

*FORSITAN & siulæ dum te ja-
 bare marite*
Quæris, & injussis auribus apta
loqui:

In faciem, moreque meos nova
crimina fingas.

v. 71.

Et lectum stantes circumstaremus amici.

Hic ubi tum (proh Dii) perfida, quisve fuit?
Quid si longinquos retineret miles ad Indos? 65

Aut mea si staret navis in Oceano?

SED vobis facile est verba & componere fraudes:

Hoc unum didicist femina semper opus.

Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,

Nec folia hiberno tam tremefacta Noto, 70
Quàm citò femineâ non constat foedus in irâ,

Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.

Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.

Tela precor pueri promite acuta magis.

Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam; 75

Sanguis erit vobis maxima palma meus.

Sic igitur primâ moriere ætate, Properti?

Sed morere; interitu gaudeat illa tuo.

Exa-

OBSERVATIONES.

v. 71. *Quàm citò femineâ*] Quàm citò femina irata fidem pactam frangit.

v. 76. *Sanguis erit vobis*] Hoc ironicè intelligendum, ut illud Virgilio 4. *Æneid.*

Egregiam verò laudem, & spolia ampla refertis,

Tuque, puerque tuus —

v. 78. *Sed morere*] Dido apud Virg. citatum:

Dixit, & oz impressa toro, MORIAMUR inulsa?

SED MORIAMUR, ait —

v. 78. *interitu gaudeat illa tuo*] Theocritus eid. 3.

*Κεῖσεθ' ἄν' ἔπειδ' ἔτι λυκοὶ δ' ἔμ' ἔδοιπ',
ὧς μάλιστα γλυκύ τ' τοῦ
βρόχου γένετο.*

Hic nunc exanimis collabor, & esca luporum;

Dulcius hoc omni creda tibi melle suarum.

Attuli versionem Hugonis Grotii, qui sensum, non verba servavit.

Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
 Insultetque rogis, calcet & ossa mea. 80
 Quid? non Antigones tumulo Bœotius Æmolus
 Corruit ipse suo saucius ense latus?
 Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
 Quâ sine Thebanam noluit ire domum?
 Sed non effugies: mecum moriaris oportet; 85
 Hoc eodem telo stillet uterque cruor,
 Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura:
 Mors inhonesta quidem, tu morieretamen.
 Sidera sunt testes, & matutina pruina,
 Et furtim misero janua aperta mihi: 90
 Te nihil in vitâ nobis acceptius umquam.
 Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi.
 Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto.
 Solus ero, quoniam non licet esse ruum.
 Atque utinam, si fortè pios eduximus annos, 95
 Ille vir in medio fiat amore lapis!

ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 85. *Sed non effugies*] Virg. in Bucolicis: *Nunquam hodie EFFUGIES*.

v. 87. *Quamvis ista mihi*] Apparet Propertium imitari Maronis studiosissimum fuisse, quod planum fit ex hoc Disticho, cuius ideam cognosces in his Virgilianis *Æneid.* 2.

— namque etsi nullum memorabile nomen

Femineæ in pœna est, nec habet victoriæ laudem,

Extinxisse nefas TAMEN, et sumplisse merentis.

Laudabor penas —

v. 90. *janua*] Domestica scilicet, clam reſerata, ne mater sentiret.

ELEG.

ELEGIA VIII.

*Ut puellam ingratam ulciscatur, à canendis amoribus
ad Caesaris victorias narrandas divertere statuit.*

NON ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani mediâ non sine matre duces:
Quàm mihi si mediâ liceat pugnare puellâ,
Mortem ego non fugiam morte subire tuâ:
Sed tempus lustrare aliis Heliconâ choréis, 5
Et campum Æmonio jam dare tempus equo.
Jam libet & fortes memorare ad prælia turmas,
Et Romana mei dicere castra ducis.

Quòd

OBSERVATIONES.

ELEG. VIII. v. 1. *Non ob regna*] Si unquam aliàs grâtiâ debuit Josepho Scaligero litteratorum familia, hic verò maximè debet; ingenio enim, & industria suâ potissimè auctoris luxata membra concinnavit, & in sedem reposuit. Quis enim ferret monstrum illud Hexastichi, quod post hanc Elegiam proximè sequebatur? Et sunt adhuc, qui Sole meridiano excutire malint, aut inventis frugibus glandes comedere? ipsi viderint, me certè convivam non habebunt.

v. 2. *mediâ non sine matre*] Jocastam intelligit, quæ ab Oedipo filio per errorem compressa Ethoclem & Polynicen pepererat; qui postea mutuis vulneribus concide-

runt. V. Statium 11. Thebaidos. v. 5. *Sed tempus*] Q. d. Sed Titis deliravimus, æquum est aliquandò sapere.

Ibid. *aliis choréis*] Non Jonicis, & mollibus, ut hactenus consuevimus, at virilibus & militaribus. Exemplum satis illustre dabit Seneca lib. de tranquillitate animi: Et Scipio, inquit, *triumphale illud & militare corpus movit ad numeros, non molliter se infringens, ut nunc mos est, etiam incesu ipso, ultra muliebrem molliem fluentibus; sed ut illi antiqui viri solebant inter lusus ac festa tempora virilem in modum tripudiare, non facturi detrimentum etiam si ab hostibus suis spectarentur.*

Quòd si deficiant vires, audacia certè
 Laus erit. *IN magnis & voluisse sat est.* 10
 Ætas prima canat Veneres, extrema tumultus.
 Bella canam, quandò scripta puella mea est.
 Nunc volo subducto gravior procedere vultu:
 Nunc aliam citharam me mea Musa docet.
 Surge anima ex humili jã carmine: sumite vires 15
 Pierides; magni nunc erit oris opus.
 Jam negat Euphrates equites post terga tueri
 Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
 India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho,
 Et domus intactæ re tremit Arabiæ. 20
 Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Sentiet illa tuas postmodò capta manus.
 Hæc ego castra sequar vates: tua castra canendo
 Magnus ero. servant hunc mihi fata diem.
 Ut

O B S E R V A T I O N E S.

- v. 10. *in magnis & voluisse sat est*] *quimur fugientem*, quia scilicet in-
 Epitaphium Phaëtonis apud Ovi- felices Trojani adversis casibus agi-
 dium 2. Metamorph. tati numquam cò se perventuros
Hic situs est Phaëton currus auriga existimabant.
paterni,
Quem si non tenuit, magnis tamen v. 23. *tuacastra canendo Magnus*
excidit AUSIS. *ero*] Q. d. Tu ó Cæsar, & milites
 v. 13. *subducto vultu*] Fronte ru- tui materiam præbete carminibus
 gosâ & caperatâ. meis: ego ad hoc natus sum, ut pu-
 v. 21. *tellus se subtrahit*] Quia gnantium res gestas celebrem po-
 longinqua, & ignota; uti de am- rius, quàm ipse caput periculis ob-
 plitudine Catullus dixit Carm. 63. lectem. Sequebantur autem poe-
Quæcumque opulenta recessit Regia. ræ magnos duces ad prælium. Au-
 & Æneas apud Virgil. *Italiam se-* libus Stiliconis:

Ma-

Ut caput in magnis ubi non est tangere signis, 25
 Ponitur hinc imos ante corona pedes :
 Sic nos nunc inopes laudis conscendere carmen ,
 Pauperibus sacris vilia thura damus .
 Nondū etiam Ascræos norūt mea carmina fontes ,
 Sed modò Permessi flumine lavit Amor . 30
 Scribant de te alii , vel sis ignota , licebit .
 Laudet , qui sterili semina ponit humo .
 Omnia , crede mihi , tecum uno munera lecto
 Auferet extremi funeris atra dies .
 Et tua transibit contemnens ossa viator , 35
 Nec dicet , cinis hic docta puella fuit .

ELE-

OBSERVATIONES.

*Major Scipiades , Italus qui solus facetiis , & lepore scatet :
 ab oris .*

*In proprium vertis Pumice bella
 caput ,*

*Non sine Pieriis exercitis artibus
 arma :*

*Semper eras vatium maxima cura
 duci .*

& paulò post :

*Hærebas doctus lateri , castrisque
 solebas*

*Omnibus in medias Ennius ire
 subas .*

V. 25. *Ut caput in magnis*] Cur ,
 & à quibus Dæorum statueret corona-
 rentur , docet Justus Lipsius l. 3.
 Antiqu. Lectionum . Facit locus
 Plauti Aul. Act. 4. sc. 2. quæ tota

*Tum si CORONAS , sarta, unguen-
 ta iusseris*

*Ancillam ferre suam. Veneri aut
 Cupidini ,*

*Tutus servus servet , Venerine eas
 des , an viro .*

V. 31. *Scribant de te alii*] Ser-
 monem ad Cynthiam convertit ,
 cui oblivionem & contemptum vac-
 tacinatur .

V. 33. *tecum uno munera lecto*]
 Funereo , cui defuncti cadaver im-
 positum cremabatur . Similem sen-
 tentiam continet vetus Inscriptio
 XXII. apud Reinesium classe xviii.
 Integram adscribam :

E L E G I A IX.

Vulgatam Cupidinis imaginem laudat, & ad se ipsum accommodat.

QUicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
Nonne putas miras hunc habuisse manus?
Is primum vidit sine sensu vivere amantes,
Et levibus curis magna perire bona.

Id.

O B S E R V A T I O N E S.

D. M.

QVIBUS SIBI VULT QVAERIS TELLVS CONGESTA VIATOR:
OSSIBVS HIC VXOR MISCVIT OSSA MEIS.
NOBILIS EVFRONIA FACILIS FORMOSA PYELLA
DOCTA OPVLENTA PIA CASTA PVDBICA PROBA.
FORTVNAM MIRARE MEAM: VERVM EXITVS HIC EST
OMNIA MECVM VNO COMPOSVI TVMVLO.
NUNC ET QVICQVAM VOTIS MELIORIBVS OPTA:
ABSVMIT TECVM SINGVLA SARCOPHAGVS.
HERMODORO PARAGMIO ET EVFRONIAE PARAGMIAE
LIB. CARISSIMIS HERMODORVS
PRAETORIVS NOMENCVLATOR POSVIT.

H. M. H. N. S.

ELEG. IX. v. 1. *puerum*] Quoniam ad pueriles ineptias paulatim adducit sectatores suos. Venuste Horatius Sat. 3. l. 2. v. 258.

Porrigit irato PUERO cum poma, recusat.

Summe caselle: negat. si non des, optat. AMATOR

Exclusus qui distat? agit ubi secum eat, an non,

Quò redituus erat non arcessitus,

& heres

Invisis foribus: Nec nunc, cum me vocet ultro,

Accedam? an potius mediter finire dolores?

Exclusus, revocat. redeam? non si obsecres. —

v. 4. *Et levibus curis*] Hoc non

obscurè indicare voluerunt antiqui fabulatores Paridis figmento, qui arbiter electus de pulchritudine

crimen

Idem non frustra ventosas addidit alas, 5
 Fecit & humano corde volare Deum:
 Scilicet alternâ quoniam jactamur in undâ,
 Nostraque non ullis permanet aura locis.
 Et meritò hamatis manus est armata sagittis,
 Et pharetra ex humero Gnoſſia utroque ja-
 cet: 10
 Ante ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
 Nec

OBSERVATIONES.

riū Dearum, Veneri levissima,
 imò & noxia præmia promittenti
 temerè favit contemptis opibus,
 & sapientiâ, quæ Juno & Pallas
 pollicitæ fuerant. En tibi versus
 aureos T. Lucretii Carſi. l. 4. ubi has
 amatorias nugas elegantissimè ir-
 ridet:

*Labitur interea res, & vadimonia
 sunt:*

*Languens officia, atque agrosat fa-
 ma vacillans:*

*Unguenta, & pulchra in pedibus
 Sicyonia ridens:*

*Scilicet & grandes viridicam luce
 smaragdi*

*Auro includuntur, seriturque Tha-
 lassina vestis*

*Affidæ, & Veneris sudorem exer-
 cisa potat:*

*Et bene parva patrum sunt anado-
 mata, mitra &c.*

Sic etiam Dido amore capta om-
 nium obiviscitur, quæ antrè pa-
 raverat ad novæ Carthaginis mu-
 nimentum;

*Non capta assurgunt turres, non
 arma juventus*

*Exercet: portusque, aut propugna-
 cula bello*

*Tua parat. pendens opera interru-
 pta, minaque*

*Murorum ingentes, aquasque ma-
 china celo.*

v. 7. *alterna quoniam jactamur i.*
 v.] Supra Eleg. 7.

*Omnia vertuntur, certè vertuntur
 amores:*

*Vinceris, aut vincis; hæc in amo-
 re vera est.*

Horatius citatus:

*— in amore hæc sunt mala, bel-
 lum,*

*Pax rursum. hæc si quis tempesta-
 ris prope ritus*

*Mobilis, & ceca finitima sorte
 labores*

Reddere certa &c.

v. 8. *ex humero*] Ne obvia sit af-
 fectibus, ut facilius incautos feriat.

v. 11. *Ante ferit*] Insidiator est,
 ex occulto adortur. Ovid. Amor.

Nec quisquam ex illo vulnere sanus abit .
 In me tela manent, manet & puerilis imago :
 Sed, certè pennas perdidit ille suas.
 Evolat, hei, nostro quoniam de pectore nus-
 quam, 15

Affiduusque meo sanguine bella gerit.
 Quid tibi jucundum siccis habitare medullis ?
 Si pudor est, aliò trajice tela tua .
 Intactos isto satius tentare veneno .

Non ego, sed tenuis vapulat umbra mea . 20
 Quam si perdidideris, quis erit qui talia cantet ?
 Hæc mea Musa levis, gloria magna tua est .
 Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
 Et canit ut soleant mollior ire pedes.
 ELE-

O B S E R V A T I O N E S .

1. Eleg. 2.

Nam puto sensirem, si quo tentarer
AMORE.

An subis, & tacita callidus arte
noces?

V. 19. *tentare*] Ea enim tenta-
 mus, ad quæ rudem animum affe-
 rimus. Virgilius 1. Ecl.

Non insueta graves TENTABUNT
pabula —

V. 20. *vapulat umbra mea*] Im-
 potentis crudelitatis est in mor-
 tum sævire. Hinc illa permissio
 desperantis:

Exagitet nostros, manes, sectetur &
UMBRAS,

Insulsetque rogis, calceet & ossa
mea.

cui concinit Ovidius l. 4. ex Pont. Eleg. ultimâ:

Quid juroas extinctos ferrum demis-
tere in artus?

Non habet in nobis jam nova pla-
ga, locum.

Cæterum locutionem Propertianæ
 similem observo apud Livium l. 5.
 Hist. n. 18. editionis Gronov. *Ne*
jam non eundem, SED UMBRAM
nomenque P. Licinii relictum vide-
tis. vires corporis affectæ, sensus
oculorum atque ærium hebetes, me-
moria labat, vigor animi obtusus.

ELEG.

ELEGIA X.

An Cynthia judicio ait se acquiescere, cui pompam & ordinem sui funeris mandat.

NON tot Achæmeniis armantur Susa sagittis,
 Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
 Hic me tam graciles vetuit contemnere Musas,
 Jussit & Ascræum sic habitare nemus,
 Non ut Pieriæ quercus mea verba sequantur,
 Aut possim Ismariâ ducere valle feras:
 Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu:
 Tunc ego sim Inachio notior arte Lino;
 Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
 Nec si qua illustres femina jactat avos. 10

Mc

OBSERVATIONES.

ELEG. X. v. 10. *Nec si qua illustres*] Erant scilicet Romæ, qui tantummodò cum matronis rem habere vellent, feminas verò tenioris fortunæ despectas haberent: quasi nobilitas acrioris libidini stimulos adderet. Horatius testis locuples hujus dementiæ Sat. 2. l. 1.

Sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,

Quarum subsuta talos regas insita veste.

Et portenrum illud hominis Tibertius, auctore Cornelio Tacito l. 6. Annalium, sceleribus adeò indomitis exarserat, ut more regio pubem

ingenuam supris pollueret; nec formam tantum & decora corpora, sed in his modestam pueritiam, in aliis *IMAGINES MAJORUM incitamentum cupidinis habebat*. Huic geminus est locus insignis Quintiliani Declamat. 3. pro milite, qui bello Cimbrico Tribunum C. Marri propinquum sibi tuipem vim inferre tentantem interfecerat: *Necque illa libido fuit saltem viriis usitata, quæ ad obscenos peneris impetus formæ cupidine incenditur, sed quidam perditus consumeliæ amor, ac summa flagitiorum voluptas intemperare honesta: hoc ipsum* *quod*

pr i-

Me juvat in gremio doctæ legisse puellæ;
 Auribus & puris scripta probasse mea.
 Hæc ubi contigerint, populi confusa valeto
 Fabula; nam dominâ judice tutus ero.
 Quæ si fortè bonas ad pacem verterit aures, 15
 Possum inimicitias tunc ego terre Jovis.
 Quâdocûque igitur nostros mors claudet ocellos,
 Accipe quæ serves funeris acta mei.
 Nec mea tunc longâ spatietur imagine pompa,
 Nec

O B S E R V A T I O N E S.

primus ante signa procurrens, quod veteranos tyro præcedis, quod redit pulvere & cruore concretus, istud istud, quod tam uir est. Vulgaria sunt irritamenta cupidinis forma, atas: singularis res est fortis concubinus.

v. 11. in gremio d. l. p.] Hoc est fortasse, quod Horatius deridet l. 1. Sat. 10.

— *Demetri, seque Tigelli*

Discipularum inter jubeo plorare cathedras.

v. 12. *Auribus puris*] Cum enim Cynthia poeticâ facultate præcelleret, rectè judicare poterat de carminibus aliorum. *Aures puræ* hoc loco usurpantur pro liquido & delectato ingenio.

v. 13. *populi confusa valeto Fabula*] Nihil moror, quid popellus imperitus, & levissima illiteratorum capita de me sentiant; tu mihi Cynthia theatrum & concio sola futura es. *Patria* Horatius cit.

— *Nam satis est equitem mihi plaudere: ut audax Contempris diis explosa Arbuscula dixit.*

Men' moveat cimex Pantilius? aut crucier, quod

Vellites absentem Demetrius: aut quod ineptus

Fannius Hermogenis ladet conviva Tigelli?

Plotius, & Varius, Mæcenæ; Virgiliusque,

Valgius, & PROBET hæc Octavius optimus, atque

Fuscus, & hæc utinam Piscorum laudet uterque.

Hæc pertinent illa vehementissima Ciceronis in Antonium Phi ip. 2. *Non placet M. Antonio Consularis meus: at placuit P. Servilio. . . . placuit Q. Lutatius Catulo. . . . placuit duobus Lucullis, M. Crasso, Q. Hortensio, C. Curioni, M. Lepido &c.*

Nec tuba sit fati vana querela mei: 20
 Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
 Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.
 Desit odoriferis ordo mihi lancibus: adsint
 Plebeji parvæ funeris exsequiæ.
 Sat sit, magna mei sitres sint pompa libelli, 25
 Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
 Tu verò nudum pectus lacerata sequare,
 Nec fueris nomen laissa vocare meum.
 Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
 Cum dabitur Syrio munere plenus onyx. 30
 Deinde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
 Accipiat manes parvula testa meos:

Et

OBSERVATIONES.

v. 20. *vana querela*] Cur *vana*?
 An quia poetarum immortale nomen,
 & idcirco eorum funera non lugenda?
 An quia defuncti manes lecto,
 & lamentationibus revocari non possent?
 Favet priori explicationi Epitaphium Ennii poeticae superbix plenum:

Nemo me lacrymis decoret, neque funera stent

Faxis. cur? volito vivum per ora virum.

& Flaccus ad Mæcenatem Ode 20. l. 2.

Absint inani funere nenia,

Luctusque turpes, & querimonia:

Compesce clamorem, ac sepulchri

Mitte supervacuos honores.

Posteriorem adstruit ipse noster Eleg. 11. l. 4.

Desine Paule meum lacrymis urgere sepulcrum;

Panditur ad nullas janua nigra preces.

Sed altera illa propius veritatem accedit.

v. 21. *fulcro st. lectus eburno*] In quo scilicet potentiorum cadavera collocabantur. Sveronius Tranquillus in Julio c. 84. Intraque *LECTUS EBURNEUS*, auro ac purpura *STRATUS*: & ad caput tropæum cum veste, in qua fuerat occisus.

v. 24. *Plebeji parvæ f. c.*] V. Eleg. 5. l. 4. v. 69.

v. 25. *mea sint pompa libelli*] Con-

sule

Et sit in exiguo laurus superaddita busto;
 Quæ tegat extincti funeris, umbra locum.
 Et duo sint versus: QVI. NVNC JACET. HORRIDA. PVLVIS. 35.
 VNVS. HIC QVONDAM SERVVS. AMORIS. ERAT.
 Nec minùs hæc nostri notescet fama sepulcri,
 Quàm fuerant Phthii busta cruenta viri.
 Tu quoque, siquando venies ad fata, memento
 Hoc iter: ad lapides cana veni memores. 40.
 Interea cave sis nos aspernata sepultos;
 Non nihil ad verum conscia terra sapit.
 Atque utinam primis animam me ponere cunis
 Jussisset quævis de tribus una soror!
 Nam, quò tam dubiæ seruetur spiritus horæ? 45.
 Nestoris, est visus post tria sæcla, cinis.
 Si tam longævæ minuisset fata senectæ
 Gallicus, Iliacis, miles in aggeribus,
 Non ille Antilochi vidisset corpus humari,
 Diceret aut, O mors cur mihi sera venis? 50.
 Tu

O B S E R V A T I O N E S .

sule observationes nostras ad carm.
 1. Catulli v. 6. ubi pluribus hunc
 versum, explico.

v. 35. *horrida pulvis*]. Gelida,
 vel etiam sparsa. Persius 1. Sat.

*Scis comisem HORRIDULUM trisa
 donare lacerna.*

i. e. algentem. Tibul. Eleg. 10.

l. 1. *venis. HORRIDA facta coma,*

i. e. dissipata.

v. 45. *dubiæ horæ*] Nescimus
 enim quâ manu, vel quâ viâ sit

aditura: ultima illa rerum linea.

Horat. Ode 13. l. 2.

--- *improvisa levi*

Vis rapuit, rapietque gentes.

v. 49. *[Non ille Antilochi]* Vide

Juvenal. 10. Sat. ubi de senectutis
 damnis, & incommodis.

Ibid. *humati*] Lege meo pericu-

lo *humari*, quam lectionem præ-

ferunt aliqui Codices. nisi enim

Lynceos oculos habeas, *humatum*

cadaver videre non poteris.

Tu tamen amisso nonnumquàm flebis amico ;
 Fas est præteritos semper amare viros.
 Testis, qui niveum quondam percussit Adonim
 Venantem Idalio vertice, durus aper.
 Illis formosum lavisse paludibus, illuc 55
 Diceris effusâ tu Venus isse comâ.
 Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, manes ;
 Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui ?

ELEGIA XI.

Gaudio gestit, quòd amicâ potitus fuerit.

NON ita Dardanio gavisus Atrida triumpho est,
 Cum caderent magnæ Laomedontis opes :
 Nec sic errore exacto lætatus Ulysses,
 Cum retigit caræ litora Dulichiæ :
 Nec sic Electra, salvum cum aspexit Orestem, 5
 Cujus falsa tenens fleverat ossa soror :
 Nec sic incolumem Minôis Thesea vidit,
 De-

OBSERVATIONES.

v. 52. *Fas est præteritos*] At paucissimis seminarum id placet, quæ sæpe adhuc tepente mortui conjugis favillâ, novas nuptias adornant. Vide quàm falsa fuerit Elissa Carthaginis regina, si inodò Maronis fabulam admittimus, quæ ita Æneid. 4.

Ille meos, primus qui me sibi iuravit, amores

Abstulit, ille habeat secum, servæque sepulcro.

Splendida sane verba, sed nullius ponderis. Lege historiam lepidissimam cujusdam Ephesinæ matronæ apud Petronium Arbitrum. Adietiam, si vacat & lubet, Septimium Tertullianum l. 1. ad uxorem, ubi secundas nuptias variis rationibus damnat.

E.I.F.G.

Dædaleum lino cum duce rexit iter:
 Quanta ego præteritâ collegi gaudia nocte.
 Immortalis ero, si altera talis erit. 10
 At dum demissis supplex cervicibus ibam,
 Dicebar sicco vilior esse lacu.
 Nec mihi jam fastus opponere quærit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 Atque utinam non tam serò mihi nota fuisset. 15
 Conditio! emeritis nunc medicina datur.
 Ante pedes cæcis lucebat semita nobis:
 SCILICET *insano nemo in amore videt.*

Hoc

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XI. v. 12. *sicco vilior esse lacu*] Sapit adagium, ut rectè admonuit Scaliger. Jeremias cap. 2. v. 13. *Duo enim mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fontem aque vive, & foderrunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, que continere non valent aquas.* Nisi mavis intelligere vas vinarium amplum, quod veteres *lacum* appellabant. Tibullus Eleg. 3. l. 2.

Tu quoque devotos, Bacche, relinque
LACUS.

Eleg. 5. ejusdem libri:

Dolia dum, magni deficiuntque
LACUS.

Siccum autem fortasse dixerit, quasi exhaustum, vel non imbutum vino. Quemadmodum idem Tibullus Eleg. 6. l. 3.

— *quem vestrum pocula SICCA*

juvant?

v. 14. *lenta sedere potest*] Supinorum hominum est *sedere* in alterius periculo. Inde composita *deser, desidia desidere*. Suetonius Julio c. 4. *Vastante regiones proximas Mithridate, ne DESIDERE in discrimine sociorum videretur, ab Rhodo, quò pertenderas, transit in Asiam.* Tacitus quoque lib. Annal. 13. describit Neronem moriente Britannico reclinem, & nescio similem, utpote cuius iussu paratum venenum & propinatum esset.

v. 18. *nemo in amore videt*] Ex Andriâ Menandri:

Τὸδ' ἐγὼ σκοπεῖν ἄτακτον ὡς
 ἔοικε τοῖς ἀλόγους
 καὶ τοῖς καλοῖς ἔχουσιν.

Ceterum Amor tenebras omnibus offundit, etiam illis, qui secundum
 bo-

Hoc sensi prodesse magis. contemnite amantes;

Sic hodiè veniet si qua negavit heri. 20

Pulsabant alii frustra, dominamque vocabant:

Mecum habuit positum lenta puella caput.

Hæc mihi devictis potior victoria Parthis,

Hæc spolia, hæc régès, hæc mihi currus erunt.

Magna ego dona tuâ figâ, Cytheræa, columnâ, 25

Taleque sub nostro munere carmen erit:

HAS. PONO. ANTE. TVAS. TIBI. DIVA. PROPERTIVS. ÆDES.

EXUVIAS. TOTA. NOCTE. RECEPTVS. AMANS.

Nunc ad te, mea lux, veniat mea litore navis

Servata, an mediis fidat onusta vadis, 30

(Quod, si fortè aliquâ nobis mutabere culpâ)

Vestibulum jaceam mortuus ante tuum.

ELE-

OBSERVATIONES.

bonam rationem, & decenter affectum.
sunt.

v. 23. *Hæc mihi devictis*] Non dubito, quin huc respexerit Claudianus Felcen. de nuptiis Honorii & Mariæ:

*Dices, ô quoties hæc mihi dulcius,
Quam flavos decies VINCERE
Sarmatas!*

Vide Ovid. Eleg. 12. l. 2. Amo-

v. 32. *Vestibulum jaceam m. a. t.* [Theocritus Idyllio 28. quod amator infelix inscribitur, vertente Daniele Heinsio:

— ille fores pandit, massumque
cadaver

VESTIBULO videt in medio —

Lege fabulam Anaxaretis apud Nafonem cir. 14. Metamorph.

E L E G I A XII.

*Voluptates suas recenset, & amatoriam vitam
ceteris præfert.*

O Me felicem! nox ô mihi candida! & ô tu
Lectule deliciis facte beate meis!
Quàm multa appositâ narramus verba lucernâ!
Quantaque sublato lumine rixa fuit!
Nam modò nudatis mecum est luctata papillis, &
Interdum tunicâ duxit operta mórâ.
Illa meos somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, & dixit, siccine lente jaces?
Quàm vario amplexu mutamus brachia! quantùm
Oscula sunt labris nostra morata tuis! 10
Non juvat in cæcò Venerem committere motu.
Si nescis, *OCULI sunt in amore duces.*

Ipse

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XII. v. 2. *Lectule*] Apud
Lucianum in Cataplo lectus & lu-
cerna Megapenthis tyrannicertio-
rem faciunt Rhadamantū severis-
simum inferorum judicem de fla-
gitiis domini sui.

v. 8. *lente*] Itali dicerent: *cori
sen'giaci dormiglione?*

v. 10. *Oscula sunt labris n. m. s.*] Poëta non inelegans apud Agel-
lium l. 19. c. 11.

*Tum si MORÆ quid pluscula
Fuisse in coisn OSCULI:*

Amoris igne percisa (animula).
Transisset, & me linqueret.

v. 12. *Oculi sunt in amore duces*] Neminem ferè poëtarum, vel amœ-
niorum scriptorum invenias, qui
non hanc sententiam vel tractarit,
vel attigerit saltem. Ego circum-
cisus pluribus, paucula quædam
apponam minùs vulgata. Musæus
de amoribus Leâdri & Herûs v. 94.
ὀφθαλμοὺς δ' ὁδὸς ἔστω.

OCULUS autem via est.

Euripides Hippolyto: ὀφθαλμοὶ ἵππος

Ipse Paris nudâ fertur periisse Lacanâ ,

Cum Menelaeo surgeret è thalamo .

Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem 15

Dicitur , & nudæ concubuisse Deæ .

Quod si pertendens animo vestita cubaris ,

Scissâ veste meâs experiere manus .

Quin etiam si me ulterius provexerit ira ,

Ostendes matri brachia lasa tuæ .

20

Nec-

OBSERVATIONES.

ἐκ τῆς οὐμῶντος ἐκ τῆς πῶδου .
Amor, Amor, qui per OCULOS de-
siderium infillat. Aristoteles l. 9.
Ethic. ad Nicomachum : Μη γὰρ
ὑποκρίναι τῇ ἰδίᾳ, οὐδέ τις ἐγγύ.
Nemo enim amore capitur, qui non
fuerit ante forma delectatus. Plu-
rarchus apud Stobæum serm. 64.
ἡ γὰρ εὐφροσύνη, λείπει τὸ πάθος ἐξ.
Virus enim veluti ansa est ca-
piendi amoris. Propterea Za-
leucus Locrensiū legislator ocu-
los erui iusserat ei, qui conju-
gem alterius corrupisset, veluti
præcipua nequitiae instrumenta.
Vide Valer. Maximum l. 6. c. 5. Et
magnis laudibus efferebatur S. ipso
Africanus, qui virginem pulcherri-
mam, ad cuius aspectum concurre-
batur, ad se vetus adduci, patri-
que ejus ac sponsa restitui iussit. ver-
ba sunt Sex. Aureij Victoris libro
de viris illustribus. Nec minor
Alexander Macedo, qui prælio ca-

pram uxorem Darii Persarum re-
 gis tam sanctè apud se habuit, ut
 ne aspicere quidem vellet. Agel-
 lius l. 6. c. 8. ex Appione Græco. Q.
 Curtius l. 4. c. 10. De eodem narrat
 Plutarchus in vitarum compara-
 tione, quod cum vidisset mulieres
 Persicas eximiâ formâ, celsisque
 corporibus, ira jocatus fuerit: ἐς
 οἷον μεγάλας ἀλγυδῶς οὐμῶντος
 Περσίδος. Quàm ingentes OCULO-
 RUM dolores sunt Persides! Coro-
 nidem imponat his omnibus locus
 D. Jobi c. 31. *Pepigi sadus*, inquit,
cum OCULIS meis, ut ne cogitarem
quidem de virgine. Dictu mirum.
 quasi nihil interesset viderne, an
 cogitaret.

v. 13. *pari[ss]e*] Amavisse Ita Virg.
 8. Eclogâ: *Ut vidi, ut PERI.*
 v. 17. *pertendens*] *Obstinata*;
 libentius tamen legrem *peruen-*
dens, i. e. cupiditatem dissimulans,
 ut mos est feminarum.

Dd. 2

221.

Nec dum inclinata prohibent te ludere mammae;

Viderit hæc si quam jam peperisse pudet.

Dum nos fata sinunt, oculos fatiemus amore:

Nox tibi longa venit, nec reditura dies.

Atque utinam hærentes sic nos vincire catenâ 25

Velles, ut numquam solveret ulla dies!

Exemplo junctæ tibi sint in amore columbæ,

Masculus, & totum femina conjugium.

Errat, qui finem vesani quærit amoris.

VERUS Amor nullum novit habere modum. 30

Terra prius falso partu deludet arantes,

Et citius nigros Sol agitabit equos:

Flu-

OBSERVATIONES.

v. 21. *inclinata mammae*] Aniles & flaccidæ. Lucilius l. 4. Sat.

Nunc censet κακὴ πλοκαῖνα, κακὴ σφύρα illam

Non licitum esse merum, atque etiam inguina tangere MAMMIS.

Callicratidas Atheniensis pæderastes apud Lucianum in *Amoribus* inter cætera mulierum vitia hoc absque notâ non præterit: *ἡ δὲ ἔστιν ὡτὶς, γυναικώτερη τῶν ἀνδρῶν, χυρὴ καὶ ἀμορφὸς τοῦ πεπλοῦ καὶ τοῦ σώματος, ὅς τις ἀεὶ ἀειδέμενός ἐστιν αὐτῆς.* Omnia autem quæ intra ipsam sunt, cogniti faciliora, quam facies, usque ad turpiter propendentes istas *MAMILLAS*, quas semper circumfretunt obligatas, ac vinctas.

v. 22. *peperisse pudet*] Ob rugas uteri. V. Ovid. de Arte l. 3. sub calceum, Martialem Epigrammata 42. l. 3. Huic vitio providebant impia mulierculæ, fetus immaturos enecando. Quamobrem Juvenal. Sat. 6.

Sed jaces aurato vix ulla PUERPERA lecto.

v. 29. *totum femina conjugium*] Frigida lectio, & mihi valde suspecta. Existimo fuisse à manu Propertii notum, i. e. notæ fidei. Vide Plinium l. 10. c. 34. ubi pudicitiam columbarum commendat.

v. 31. *falso partu*] I. e. si critici semen gremio receperit, aliud frugis genus produceret. Quod tamen inter aduictum locum tneri nequit; si quidem non raro evenit, ut

Gram-

Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit :

Quàm possim nostros aliò transferre calores. 35

Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.

Quòd mihi si secum tales concedere noctes

Illa velit, vitæ longus & annus erit.

Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.

Nocte unâ quivis vel Deus esse potest. 40

Qualem si cuncti vellent decurrere vitam,

Et pressi multo membra jacere mero :

Non ferrum crudele esset, neque bellica navis ,

Nec nostra Actiacum verreret ossa mare :

Nec toties propriis circū oppugnata triūphis, 45

Lassa foret crines solvere Roma suos.

Hæc certè meritò poterunt laudare minores.

Laserunt nullos pocula nostra Deos.

Tu

OBSERVATIONES.

*Grandia sepe quibus mandavimus
hordea sulcis,*

Infelix lolium, & steriles dominemur avenæ.

Nisi dicamus tunc demum id prodigium futurum, quando ubique terrarum evenerit.

v. 33. *ad caput*] Ad fontem. Ita Horat. Ode 1. l. 1.

— *nunc ad aquæ lensæ* CAPUT sacra.

v. 36. *mortuus huius ero*] Supra Eleg. 19. l. 1.

*Traicit & sati litora magnus
Amor.*

v. 38. *annus vitæ*] Absolutè pro tempore, ut apud Tibullum Eleg. 4. l. 1.

ANNUS in apricis maturas cullibus vuas.

Quod mutuatus Ovidius ita expressit :

*Tempus ut extensis sumeas, facis,
vua racemis,*

*Nixque merum capiant grana, quod
insus habens.*

Dd ;

v. 49.

Tu modò, dum licet, hunc fructum ne desere vitæ.

Omnia, si dederis oscula pauca, dabis. 50

Ac veluti folia arentes liquere corollas,

Quæ passim calathis strata natare vides:

Sic nobis, qui nunc magnum spiramus amantes,

Forsitan includeet crastina fata dies.

E L E G I A XIII.

Rivalem prætorem devovet: Cynthia avaritiam, levitatem, fastidium, nimium forma cultum exagitat: amantes miserrimos dicit: docet, quâ ratione irata puella flectantur.

PRætor ab Illyricis venit modò, Cynthia, terris,
Maxima præda tibi, maxima cura mihi.

Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno:

Ah Neptune tibi qualia dona darem!

Nunc sine me plenâ sunt convivium mensâ: 5

Nunc

O B S E R V A T I O N E S.

v. 49. *hunc fructum ne desere vitæ*] Voluptatem opinor, sine quâ vitam sibi nullam putabant Epicuri de grege porci. Lucretius eleganter suo more l. 3.

Hoc etiam faciunt, ubi discubnere, tenentque

Pocula sæpe homines, & innumbrans ora coronis,

Ex animo ut dicant: brevis est hic FRUCTUS hominibus:

jam fueris, neque post umquam revocare licebis.

v. 52. *calathis*] Calicibus. Virgilius Ecl. 3.

Vina novum fundam CALATHIS Arvisia nectar.

v. 54. *includeet fata*] Venustissime dictum, quasi mortis indagine circumsepti homines ultra præfinitam diem progredi non possint.

Nunc sine me totâ janua nocte paret.
 Quare, si sapias, oblatas ne dolere menses;
 Et stolidum plæpo vellere carpe pecus.
 Deinde ubi consumptum restabit munere pauper,
 Dic alias iterum naviget Illyrias. 10
 Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores:
 Semper amatorum ponderat illa sinus.
 At tu nunc nostro Venus ô succurre dolori,
 Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
 Ergo muneribus quivis mercatur amorem? 15
 Jupiter! indignâ merce puella perit.
 Semper in Oceanum mittit me quærere gemmas,
 Et jubet ex ipsâ tollere dona Tyro.
 Atque utinam Romæ nemo esset dives, & ipse
 Gra-

OBSERVATIONES.

ELEG. XIII. v. 8. *stolidum pl. v. carpe pecus*] Bacchides Plautinæ hoc nomine appellant Nicobulum & Philoxenum senes domum suam adventantes Act. 4. sc. 2. Satis est mihi locum indicasse.

v. 11. *Cynthia non sequitur fasces*] En tibi similem querelam suavissimis Andæreontis:

Γέρου οὐδὲν οἷς ἔσπυρα,
 Σοφὴν φασὶν ἔχειν.

Μοῖνον ἀπὸ γυῖον θλάσσειν.

Νεβίλιαν φασὶν ἔχειν ἀνὸρ,
 Σοφίαν δὲ καὶ νῦν συνεπιδέσσειν.

Solum argentum instaurant.

v. 17. *Semper in Oceanum*] Avarum animal fœmina, & exuviis

amantium gaudens. Eadem habet Juven. 6. Sat. sæpe laudatâ:

Inerea calet, & regnat, postisque maritum

Pastores & ovem Camusinam, ulmosque Falernas.

Quantulum in hoc? pueros omnes, ergastula tota.

Quodque domi non est, & habes vicinus, ematur.

Menſe quidem brumæ cum iam mercator Jason

Clausus, & armatis obſtas caſa candida nautis,

Grandia tolluntur cryſtallina, maxima rursus

Aburrhina, deinde adamas &c.

Gramineâ posset dux habitare casâ! 20
 Numquam venales essent ad munus amicæ,
 Atque unâ fieret cana puella domo.
 Non quia septenas noctes sejuncta cubaris,
 Candida tam foedo brachia fusa viro:
 Non quia peccaris, testor te, sed quia vulgò 25
FORMOSIS levitas semper amica fuit.
 Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,
 Et subitò felix nunc mea regna tenet.
 Aspice quid donis Eriphyla invenit amaris,
 Arserit & quantis nupta Creusa malis. 30
 Nullane sedabit nostros injuria fletus?
 An dolor hic vitiis onescit abesse suis?
 Tot jam abiire dies, cum me nec cura theatri,
 Nec tetigit campi, nec mea Musa juvat.
 Ah pudeat certè, pudeat: nisi fortè, quod ajunt, 35

TUR-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 20. *Gramineâ casa*] Ecespiti-
 bus extructâ.

v. 28. *mea regna*] Puellam, amo-
 res meos. Infra Eleg. 23.

*Ut REGNEM misissas inter conviva
 puellas.*

Tibullus Eleg. 10. l. 1.

*Tunc flebis, cum me vincitum puer
 alter habebis,*

*Et geret in gremio REGNÂ super-
 ba tuo.*

v. 31. *Nullane sedabis*] Num-
 quam contemptus discam contem-
 nere?

v. 33. *abiire dies*] Catul. carm.
 60. *Sed ABIT DIES.*

v. 34. *campi*] Subaudi *Martii*,
 ubi juvenus Romana honestis
 exercitationibus operam dabat.
 Vegetius de re militari l. 1. c. 10.
 hujus campi situm describit: Ro-
 mani campum Martium Tiberi vicini-
 um delegerunt, in quo juvenes post
 exercitium armorum, sudorem, pul-
 veremque dilueret, ac lassitudinem
 cursusque laborem natando depoteret.

v. 36. *Turpis Amor surdis a.e.f.*]
 Verba monentium odio habet.

Ho-

TURPIS Amor surdis auribus esse solet.

Cerne ducem, modò qui fremitu complevit inani
Actia damnatis æquora militibus.

Hunc infamis amor versis dare terga carinis
Jussit, & externo quærere in orbe fugam. 40

Cæsaris hæc virtus, & gloria Cæsaris hæc est;
Illâ, quâ vicit, condidit arma manu.

Sed quascumque tibi vestes, quoscumque smar-
ragdos,

Quosve dedit flavo lumine chrysolithos:
Hæc videam rapidas in vanum ferre procellas. 45

Quæ tibi terra velim, quæ tibi fiat aqua.
Non semper placidus perjuros ridet amantes
Jupiter, & surdâ negligit aure preces.

Vidistin' toto sonitus percurrere cælo?

Fulminaque æthereâ defluisse domo? 50

Non

OBSERVATIONES.

Horatius Epod. II.

*Ex quo expedire non amicorum
queant*

Libera consilia,

Non c. nummuli graves.

V. 38. *damnatis militibus*] Infra
Eleg. 6. l. 4.

*Altera classis erat Teucro DAM-
NATA Quirino.*

V. 42. *condidit arma*] Etenim
post Actiacam victoriam, terrâ
marique pace partâ, Janum Qui-
rini clausit. V. Horatium Ode 15.
l. 4. Suetonium in Octavio c. 22.

Dionem Cassium l. 53. & 54.

v. 45. *in vanum*] Subaudi *aera*,
qui facile ab obviis corporibus rum-
pitur. Hinc *vane larvæ*, *vana*
somnia. Horatius modò cit. Ode
23. l. 3.

— *An vitiis carentem*

Ludis imago

*VANA, quæ porta fugiens eburna
Somnia ducit?* —

Egregiè verò Dantes Etruscus poë-
ta (nel c. 6. dell' Inf.)

*Noi passavam su per l'ombra, ch'
adorna*

La

Non hæc Pleiades faciunt, neque aquosus Orïon:

Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.

Perjuras tunc ille solet punire puellas,

Deceptus quoniam flevit & ipse Deus.

Quarè ne tibi fit tanti Sidonia vestis, 55

Ut timeas, quoties nubilus Auster erit.

Mentiri noctem, promissis ducere amantem,

Hoc erit infectas sanguine habere manus.

Horum ego sum vates, quoties desertus amaras

Explevi noctes, fractus utroque toro. 60

Vel tu Tantaleâ movearis flumina sorte,

Ut liquor arenti fallat ab ore sitim:

Vel tu Sisyphios licet admirere labores,

Difficile ut toto monte volutet onus:

Durius in terris nihil est quod vivat amante, 65

Nec, modò si sapias, quod minùs esse velis.

Quem modò felicem invidiâ admirante ferebant,

Nunc decimo admittor vix ego quoque die.

Nunc facere è duro corpus juvat, impia, saxo,

Sumere & in nostras trita venena manus: 70

Nunc licet in triviis siccâ requiescere lunâ,

Aut

O B S E R V A T I O N E S.

*La greve pioggia, e poniamo le
piante*

*Sopra lor KANIT A, che par per-
sona.*

v. 58. *Hoc eris infectas*] Scelus est
homicidio non levius.

v. 60. *fractus utroque toro*] I.e. las-
sus utrâque lecti spondâ. Unicus
interpres Ovidius Amorum, 3.
Eleg. 14.

*Cur pressus prior est, interiorque
TORUS?*

v. 73.

Aur per rimosas mittere verba fores.
 Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo;
 Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.
 Assiduae multis odium peperere querelæ, 75
 Frangitur in tacito femina sæpe viro.
 Si quid vidisti, semper vidisse negato:
 Aut si quid doluit fortè, dolere nega.
 Quin ego deminua curam, quòd sæpe Cupido
 Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit. 80
 Quid si jam canis ætas mea caneret annis,

Et

OBSERVATIONES.

v. 73. *dominam mutare*] Josephus Scaliger supponit *dominæ mutare*, quem tamen frustra esse, vel ex Pentametro liquet:

Tunc flebit, cum mi senserit esse fidem.

quòd scilicet dominam non mutaverim, licet ab eà indignis modis acceptus.

v. 75. *odium pepere querelæ*] Non abludit Horatius Epist. 17. l. 1. ubi Scævam docet artes, quibus amicicia principum comparatur:

Coram rege suo de paupertate TACCENFES,

Plus poscente ferens —

v. 78. *dolere nega*] Ut Atria illa fortissima Poeti uxor, de qua Plinius Junior Epist. 16. l. 3. *Præclarum illa ejusdem ferrum stringere, perfodere pettus, extrahere pugionem, porrigere marito, addere vocem immortalis ac penic divina* · POETÆ

NON DOLET.

v. 81. *Qui si jam canis*] Hæc videntur diversi argumenti à superioribus, ut pridem suboluit Scalligero. Nec tamen aliquid profeceris, si ab hoc versu novam Eleg. incipias: nec addo MSS. Codices opem suppeditare possunt, quibus non est cur tantoperè confidant eruditi homines, cum maximam partem barbaro sæculo ab imperitis librariis descripti fuerint. Lector in studiis melioribus occupatus aut dormitat, aut ridet, cum identidem ad has tricas impingit, quæ nostro tempore paginas implent: Ita Palatinus codex: hæc est scriptura vetusti libri Parisiensis Bibliotheca: MSS. liber amici mei N. noxæ melioris: A. Patianus av. si quisquissimus; & alia hujusmodi sine modo. Nihil omnino interest ad doctorem conjecturas temerè iactare.

Et faceret scissas languida ruga genas?
 At non Tithoni spernens Aurora senectam,
 Desertum Eoâ passa jacere domo est.
 Illum sæpe suis decedens fovit in ulnis, 85
 Quàm prius abjunctos sedula lavit equos.
 Illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,
 Maturos iterum est quæsta redire dies.
 Illa Deos currum conscendens dixit iniquos,
 Invitum & terris præstitit officium. 90
 Cui majora senis Tithoni gaudia vivi,
 Quàm gravis amisso Memnone luctus erat.
 Cum sene non puduit talem dormire puellam,
 Et canæ toties oscula ferre comæ.
 At tu etiam juvenem odisti me perfida, cum sis 95
 Ipsa anus haud longâ curva futura die.
 Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,
 Frater ego, & tibi sim filius unus ego.

Nunc

O B S E R V A T I O N E S.

textum recipiamus, an verò nugacissimorum hominum somnia sæpe inter se discrepantia mordicus amplectamur. Sed hæc pertransennam.

v. 82. *faceret scissas*] Pro *scinderet*. Memini me legisse in Testamento ludicro M. Grunnii Corocottæ Porcelli similem locutionem: I. 5. Belli Gallici: *Omnes vero se BRITANNI Magirus Cocus dixit, Transi puer, TANNI vitro INFICIUNT*, quod adfer mihi de culina cultum, ut caruleum efficias colorem, atque hoc hunc porcellum FACILAMMENTUM.

v. 97. *Cum tibi nec frater*] Ovidius Epist. Briseidos hunc locum videtur imitatus:

Tot sâmen amissis te compensavimus unum.

Tu dominus, tu vir, tu mihi FRATER eras.

v. 99. *infectos Britannos*] Cæsar I. 5. Belli Gallici: *Omnes vero se BRITANNI vitro INFICIUNT*, quod adfer mihi de culina cultum, ut caruleum efficias colorem, atque hoc hunc porcellum FACILAMMENTUM.

v. 103.

Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
 Ludis & externo tincta nitore caput. 100
 An si cæruleo quædam sua tempora fuco
 Tinxerit, idcirco cærulea forma bona est?
 Ut natura dedit, sic omnis recta figura.
 Turpis Romano Belgicus ore color.
 Illi sub terris fiant mala multa puellæ, 105
 Quæ mentita suas vertit inepta comas.
 De me, mi certè poteris formosa videri,
 Mi formosa satis, si modò sæpe venis.
 Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
 Nec nimis ornatâ fronte sedere velis. 110
 Credam ego narranti (noli committere) famæ.
 ET terram rumor transilit, & maria.

ELE-

OBSERVATIONES.

V. 103. *Ut natura dedit*] V. Eleg.
 2. l. 1. & quæ ad illam observavi-
 mus.

V. 109. *tibi sit custodia lectus*]
 Commendat Cynthiæ secessum in-
 tra domesticos parietes, de quo est
 doctum Alciati Emblema n. 115.

Alma Venus, quam hæc facies?
quid denotat illa

Tessudo, molli quam pede Diva
premis?

Me siccifinxit Phidias, sexumque
referri

Femineum nostra iussit ab effigie
Quoddam manere domi, & tacitas
deces esse puellas,

Suppositis pedibus talia signa meis.
 Noster infra Eleg. 10. l. 3. *Castâ do-*
mi persederat uxor.

V. 111. *noli committere*] *Apra pa-*
rentthesis, velut illa Horatii Sat.
 1. l. 2.

Qui me commoris (melius non can-
gere, clamo)

Flebis, & insignis tota cantabitur
urbe.

ELEG.

Ad Cynthiam rus euntem.

ET si me invito discedis, Cynthia, Romam,
Lætor, quod sine me devia rura colis.
Nullus erit castis juvenis corruptor in agris,
Qui te blanditiis non sinat esse probam.

Nul-

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XIV. v. 3. *castis juvenis corruptor in agris*] Rustici mores frugi & pudici, testante ipsomet Juvenale 6. Sat.

Magna tamen fama est cujusdam rure paterno

Vivensis. Vivat, Gal. iis, ut PTXIT.

IN AGRO,

Vivat Fidenis, & agello crede pater-

verno.
sed postea dubitat:

Quis tamen affirmet nihil actum in montibus, aut in:

Speluncis? adeo? senserunt Jupiter & Mars?

Quam suspicionem auget Seneca Hippolyto. Ch. 2.

Quid deserta petis? tutior aviis.

Non est forma locis, te nemore ab-

ditum,
Cum Tisam medium constituis

diem,
Cinget turba licens Naxades impro-

be,
Ipse solite claudere fontibus:
Et somnis facient insidias tuis.

Lascive nemorum Deus,
Montivagique Penes.

Sed re verâ salaces homines fabularum ambagibus tegerant flagitia sua, ut Mars ille Romanæ gentis pater, qui Rheam Silviam constitupravit. Lepidè profectò ingeniosissimus poetarum 3. Metamorph. ex ore Junonis in verulam conversæ, & Semelen alloquentis:

— — — opo.

Jupiter ut sis, ait, metuo tamen omnia: mulei

Nomine Divorum thalamos inviere pudicos: .

Nonne Tiberius in filiis quoque ac nemoribus passim Venereos locos commentus est, prostansque per antra & cavas rupes, ætærisque saxus pube Paniscorum & Nympharum habitus? Suetonius in ejus vitâ c. 43.

v. 4. non sinat esse probam] Tibullus l. 4:

Hic animum sensusque meos: abdu-
Eta: relinquo;

Arbitrio quamvis NON SITUS:
ES:

Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras, 5
 Nec tibi clamatae somnis amarus erit.
 Sola eris, & solos spectabis, Cynthia, montes,
 Et pecus, & fines pauperis agricolæ.
 Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
 Fanaque peccatis plurima causa ruis: 10
 Illic assidue tauros spectabis arantes,
 Et vitem doctâ ponere falcem comas.
 Atque ibi rara feres inculto thura sacello,
 Hædus ubi agrestes corruet ante focos.
 Protinus & nudâ choreas imitabere surâ, 15
 Omnia ab æterno sint modò tata viro.
 Ipse ego venabor: jam nunc me sacra Dianæ
 Suscipere, & Veneri ponere vota iuvat.
 Incipiam captare feras, & reddere pinu
 Cornua, & audaces ipse monere canes: 20
 Non

OBSERVATIONES.

ESSE meo.
 Ovidius de Sileno:
Nequitia est, quæ te NON SINIT
 ESSE senem.

v. 19. pinu] Prophyrii. Catullus
 de comâ Beronices:

Quis ego pro facili calesi reddita
cornu.

Noster Eleg. 11. l. 1.

Alternæ facilis cedere lymphæ ma-
na.

Ceterum Dianæ pinum consecra-
 bant veteres. Horatius Ode 22.

l. 34

Montium custos, memorumque vir-
go,
Quæ laborantes vtero puellas
Ter vocata audis, adimisque leto
Divæ triformis:
Imminens vixit tuis PINUS esse.
 Quamobrem venationem Dæ
 suspendebant ex arbore capita, &
 cornua ferarum occisarum. Virg.
 Ecl. 7.
Serosi capus hoc aprî sibi, Delia,
parvus
Et ramosa Mycon vivacis COR-
NUA cerui.

v. 21.

Non tamen ut vastos ausim tentare leones;
 Aut celer agrestes cominus ire fues.
 Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
 Excipere, & stricto figere avem calamo:
 Quà formosa suo Clitumnus flumina lueo 25
 Integit, & niveos abluit unda boves.
 Tu quoties aliquid conabere, vita, memento
 Venturum paucis me tibi luciferis.
 Sic me nec solæ poterunt avertere silvæ,
 Nec vaga muscosis flumina fusa jugis: 30
 Quin ego in assiduâ mutem tua nomina linguâ:
 Absenti nemo non nocuisse velit.

E L E G I A XV.

*Apud amicam falso crimine accusatus, illi se purgat
 & accusatori malè precatur.*

Quid fles abductâ gravius Briseide? quid fles
 Anxia captivâ tristius Andromachâ?

Quid-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 21. *Non tamen vastos*] Venerunt apud Ovidium 10. Metam. ab iisdem persequendis cavere jubet Adonin suum:

Nuda genu, vestem ritu succincta.
Diane,

Hortaturque canes: insæque animalia præda

Aut pronos LEPORES, aut celsum in CORNUA ceruam,

Aut agitat damas. à fortibus abstinet apris,
Raptoreſque lupos, armatoſque unguibz urſos
Vitat, & armenti ſaturatoſ cade
LEONES.

Te quoque, ne hoſ timeaſ (ſi quid prodeſſe monendo

Poſſiſ) Adoni, monet —
ELEG. XV. v. 1. Quid fles] Horatius

Quid vemeâ de fraude Deos, vesana, fatigas?

Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?

Non tam nocturnâ volueris funesta querelâ;

Attica Cecropiis obstreperit in foliis:

Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sol-

OBSERVATIONES.

trius Odo. 7. l. 3. QUID FIDES As-
rie?

v. 5. noct. volueris funesta querela]

Noctuum intelligit, quarum Athenis magna copia. Idcirco Lucianus ad Nigrinum scribens: ἡ μὲν ποσειδώνη φησὶ, ΓΛΑΥΚΑΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ. ὡς γελῶσιν ὅτι εἰ τις ἐκτὶ κερμίδος γλαυκός, ὅτι παλαιὰ πρὸ αὐτοῖς εἴσιν. NOCTUAS ATHENAS, inquit proverbium: quasi ridiculum sit, si quis eò noctuas apportet, quoniam illis ibi abundant. Quapropter noctua Minervæ sacra, in cuius Dææ fide fuerunt Athenæ. Id autem genus volucrum stridulo, & nocturno cantu maximè importunum, & ab antiquis mali ominis habitum. Virgilius 12. Æneidos versu 863.

Alitis in parva subitâ collecta figuram,

Que quondam in bustis, aut culminibus desertis

NOCTE sedens, serum canis importuna per umbras.

Noster verò Eleg. 3. l. 4.

Sive in finitimo genuit flans NOCTUA tigno,

Sau voluit tangi parca lucerna

meto,

Ulla dies hornis cadem denuntias agnis,

Succintheque calens ad nova lucra popæ.

ad expiandum scilicet victimâ portentum. Si quis tamen lusciniam intelligere malit, in quam versa Philomela Pandionis regis Athenarum filia, tueri poterit opinionem suam his Maronis versibus ex 4. Georgic.

Qualis populea mævens philomela sub umbra

Amisssas queritur fetus, quos dæmus arator

Observans nido implumes detraxit. at illa

FLET NOCTEM, ramoque sedens miserabile carmen

InTEGRAS, & massis lævè loca questibus implet.

v. 7. bis sex ad busta superba.]

Apparet legendum bis septem, tot enim fuisse liberos Niobes Ovidius tradit 6. Metamorph.

In quamcumque domus adversi lumina pariem

Immensè spectantur opes, accedit eodem

Et

Di-

Sollicito lacrymans depluit à Sipyle.
 Me licet æratis astringant brachia nodis,
 Sint mea vel Danaës condita mēbra domo : 10
 In te ego & æratas rumpam, mea vita, catenas,
 Ferratam Danaës transiliamque domum.
 De te quodcumque ad furdas mihi dicitur aures,
 Tu modò ne dubita de gravitate meâ.
 Ossa tibi juro per matris, & ossa parentis, 15
 (Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis)
 Me

O B S E R V A T I O N E S.

Digna Dea facies. huc natus adjice esse dicitur in monte SIPYLO. Eiusque
septem, hodie LACRIMÆ manere dicuntur.
Et totidem juvenes, & mox gene- & paulo post: Chloris Niobes &
rosque natusque. Amphionis filia, quæ ex septem su-
Quærite nunc, habeat quam nostra peraverat. Hanc habuit in conju-
SUPERBLA causam. gem Neleus Hippocoontis filius &c.
 Et mox idem poëta narrat, mares Præterea novâ & subtili ratione
 omnes ab Apolline, feminas verò Propertium explico: Niobe scilicet
 à Diana sagittis interfectas. Ho- ab interitu duodecim filiorum ad-
 merus tamen Iliados 24. uti ob- huc superbiâ intumescibat, cum
 servavit Natalis Comes l. 6. My- se post ingentem cladem parem La-
 thologiæ c. 19. sex filios, ac toti- tonæ jactaret, gemino partu su-
 dem filias eximiâ pulchritudine persisteret.
 Niobæ tribuit: ex quo vulgatam v. 14. *de gravitate mea*] De con-
 Propertii lectionē rueri possumus. stantia, ut ex adverso *levitas* in-
 Huc etiam accedit, quod nonnulli constantiam significat.
 fabularum scriptores ajunt, Apo- v. 15. *Ossa tibi juro per matris*]
 linem uni ex numero septem juve- Hinc novam faciem præluceo Ve-
 num pepercisse, Dianam autem un- nusino poëtæ Ode 8. l. 2. quam
 ex numero puellarum. De hac scripsit in puellam perjuram. Lo-
 Hyginus fab. 9. & 10. ita: *Diana* cus obscurus est.
filias in regia sagittis interemis, *Expedit MATRIS CINERES* oper-
præter Chloridem. At: genetrix li- tos
beris orba fendo LAPIDEA facta FALLERE ----

Pro-

Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras.
 Ambos una fides auferet, una dies.
 Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
 Posset servitium mite tenere tuum. 20
 Septima jam plenæ deducitur orbita Lunæ,
 Cum de me, & de te compita nulla tacent.
 Interea nobis nonnumquam janua mollis,
 Nonnumquam lecti copia facta tui.
 Nec mihi muneribus nox ulla est emptæ beatæ. 25

Quid.

OBSERVATIONES.

Promissa matri sepulta non implere:
 inquit vir doctus. At quæ se-
 quuntur, hanc explicationem re-
 spiciunt:

— & toto nocturnæ noctis

Signaculum celo, gelidæque divos
Morte carentes.

Quid enim promiserat Barine fide-
 ribus, aut Diis immortalibus? nihil
 profecto. Eorum potius testimo-
 nio usa fuerat, ut amatores deci-
 peret. Quamobrem permittit Ho-
 ratius puellæ, ut per cineres ma-
 tris falsum juret, si quidem hujus-
 modi scelera ei benecederent, nec
 uno turpior ungui fieret. Con-
 firmat Propertius nostram expli-
 cationem, cum subjicit: *Si fallo,*
i. e. si peiero. Ita Eleg. 7. l. 4.

JURO ego factorum nulli revocabile
carmen,

Tergeminusque canis sic mihi mol-
le sonet:

Mi servasse fidem. SI FALLO,

vipera nostris

Sibiles in annulis, & super ossa
cubet.

Fallere igitur Flacco, peierare.
Hujusmodi juramentum veteribus
usitatum; quod colligere M. An-
næo Seneca præfat. l. 3. controvers.
Placet, inquit, sibi rem jurejurando
transigi? jura, sed ego jusiurandum
dabo. JURA PER PATRIS CI-
NERES, qui inconditi sunt.

v. 20. *servitium mite* | *Supra Eleg*
 4. l. 1. *ad Bassum:*

Quid me non patris viæ quodcum-
que sequetur

Hoc magis assueto VIVERE SER-
VITIO?

Simo Terentianus Andriæ Act. 1.
 Sc. 1. *ad Sosiam libertum:*

Ego postquam te emi à parvulo, ut
semper tibi

Apud me iusta & clemens fueris
SERVITUS

Scis —

E c 2.

utro-

Quidquid eram, hoc animi gratia magna tui.
 Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
 Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
 Tunc me vel tragica vexeris Erinnyes, & me
 Inferno damnes Eæce iudicio: 30
 Atque inter Tityi volucres mea poena vagetur,
 Tumque ego Sisyphio saxa labore geram.
 Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis;
 Ultima talis erit, quæ mea prima fides.
 Hoc mihi perpetuò jus est, quod solus amator 35
 Nec citò desisto, nec temerè incipio.
 Ah quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
 Tantum illi Pantho ne sit amica Venus:
 Sed tibi jam videor Dodonæ verior augur:
 Uxorem ille tuus pulcher amator habet. 40

Tot

O B S E R V A T I O N E S.

utrobique *servitium* & *servitus* pro dominatu accipiuntur.

v. 26. *Quidquid eram*] Horatius Ode 3. l. 4. Musæ gratias agens: *Quod spiro, & placeo (s. placeo) TUUM EST.*

v. 31. *mea poena vagetur*] Pulchre dictum de vulture circumvolante.

v. 33. *supplicibus tabellis*] Humilibus epistolis, ut mihi quidem videtur. Hic autem *venerari*, precari est, ut Eleg. 4. l. 1. *adorare.*

v. 37. *Ah quantum*] Optimè coniunxit superioribus vir magni ju-

dicii Scaliger; causa enim cur Cynthia vehementer doleret, fuerant litteræ Panthi, quæ Propertii nomen de ruptâ fide apud ipsam detulerant.

v. 39. *Sed tibi jam videor*] *uipueris* epistolæ Panthi ultimo. renus Disticho., in quo poëta de se loquitur. Hoc nemo ante me animadvertit, quod quidem sciam. Incipit verò Panthus cum quadam irrisione. Italicè diceret: *Non sono io stato verace indovino?*

v. 40. *Ille tuus pulcher amator*] Propertius videlicet. ex quo liquet

Umi.

Tot noctes periere.. nihil pudet? aspice, cantat

Liber: tu nimium credula sola jaces.

Et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus

Dicit se invito saepe fuisse domi:

Dispeream, si quidquam aliud, quam gloria, de te 45

Quaritur. has laudes ille maritus habet.

Colcbida sic hospes quondam decepit Iason:

Ejecta est, semuit namque Creusa domum.

Sic à Dulichio juvene est elusa Calypso;

Vidit amatorem pandere vela suam. 50

Ab nimium faciles aurem prabere puella,

Discite deserta non temere esse bona.

Huic quoque, qui restat, jam pridem quaritur alter.

Experta in primo stulta cœvere potes.

Nos

OBSERVATIONES.

Umbrum poetam liberali facie fuisse, quod suspicabamur ad Eleg. 1. l. 1. v. 3. n̄ ille additur ad invdiam & contemptum. sic infra Eleg. 17.

ILLE TUUS pennas nam cisò verit Amor?

v. 44. *se invito*] Ut beneficium repudiet, ait suo injussu te ipsum domi expectasse. Supra Eleg. 1. l. 1.

Quis te cogebat multos pallere colores?

v. 48. *Ejecta est*] Heinsius & Bynæus de sanitate hujus loci frustra dubitant: quodd enim Creusa ipso nuptiarum die conflagraverit, id non efficit, quin domum Iasonis

tenuerit, cum tenere nonnumquam sit attingere. Virg. 6. Æneidos:

Jamque propinquabam terræ, & jam intra TENEBAM.

Quid, si tenemus & illa, quæ mox amissuri sumus? Quid si domus pro amante quandoque sumitur? Noster supra Eleg. 13.

Atque una fieres cana puella DOMO.

idest unius amoribus consenesceret.

v. 53. *Huic quoque, qui restat*] Puta Prætori, de quo Eleg. 13.

Ibid. quaritur alter] Subaudi: *successor.*

Ec 3

v. 55.

Nos quocūque loco, nos omni tempore tecum, 55
Sive agrā pariter, sive valente, sumus.

E L E G I A XVI.

*Ad Demophoonem: Se multis amoribus capi, feminas
verò tenuis fortuna præcipue sectari: ubi matro-
narum superba fastidia, & morositatem
graphicè ob oculos ponit.*

SCis here mē multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi, Demophoon, multa venire mala,
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.

O nimis exitio nata theatra meo!

Sive aliquis molli deducit candida gestu 5

Brachia, seu varios incinit ore modos:

Interea nostri quærent sibi vulnus ocelli,

Candida non tecto pectore si qua sedet:

Sive vagi crines puris in frontibus errant,

Indica quos medio vertice gemma tener. 10

Quæ si fortè aliquid vultu mihi dura negarat,

Fri-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 55. *Nos quocūque loco*] Hic demum Propertius abijcit larvam Panti, & ex personā suā loquitur. Hanc Elegiam esse paucorum hominum non temerè dixerim.

ELEG. XVI. v. 9. *puris in frontibus*] Serenis, & placidis. Horatius Ode 5. l. 2.

Dilecta, quantum non Phoebe fugax,

Non Chloris: albo sic humero nivers,

Us PURA nocturno renidet Luna mari —

v. 11. *vultus*] Nutu, qui sermo tacitus est: vel torvis oculis.

v. 14.

Frigida de totâ fronte cadebat aqua.

Quæris Demophoon cur sis tam mollis in omnes?

Quod quæris, quare non habet ullus amor?

Cur aliquis facris laniat sua brachia pulvis?

Et Phrygis infanos creditur ad numeros?

UNICUIQUE dedit vitium natura creata;

Mi fortuna aliquid semper amare dedit.

Me licet & Thamyrae cantoris fata sequantur,

Namquam ad formosâs, inuide, cæcus ero.

Sed, tibi si exiles videor tenuatus in artus,

Falleris: haud umquam est culta labore Venus.

Percontare licet. sæpe est experta puella

Officium totâ nocte valere meum.

Jupiter Alcmenæ geminas requieverat arctos,

Et cælum noctu bis sine rege fuit.

Nec

OBSERVATIONES.

v. 14. *Quod quæris*] I. e. tuô Amor. 2. Eleg. 10.

Demophoon causam quæris, cur

ego in varios amores impellar:

ego vicissim te interrogo, quare

nulla ex humanis voluptatibus ra-

tionem habet, quare quæris?

Omnes enim in id quod placet,

impetu rapimur, non ratione.

v. 15. *Cur aliquis facris*] Vid. Eleg. 7. l. 1. Tibulli.

v. 22. *haud umquam est culta lab. Por-*

mus] Hoc Ovidius de se proficitur:

Sæpe ego lascivum sumptis amplexibus

noctis,

illis, & fort. corpore manesui.

v. 24. *Officium*] Lateris videlicet.

Naso citatus 5. Amor. Eleg. 7.

As nuper bis flava Chio, ut can-

dida Pisto,

Ter illas OFFICIO conviomata

meo.

Vide Senecam patrem præfat. l. 4.

Controv. Epir.

v. 25. *geminas requieverat arctos*]

I. e. magnam & minorem Ursam

stare iusserat, nec dici advenienti

cedere, ut ipse diutius amoribus

luis vacare posset, & ingentem il-

lum Hæmalem generare.

Infra

Eleg.

Ec 4.

Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.

NULLUS Amor vires eripit ipse suas.

Quid? cum è complexu Briseidos iret Achilles,

Num fugere minùs Theffala tela Phryges? 30

Quid? ferus Andromachæ lecto cum surgeret

Hector,

Bella Mycenæ non timuere rates?

Ille vel hic classes poterat, vel perdere muros.

Hic ego Pelides, hinc ferus Hector ego.

Aspice uti, cælo modò Sol, modò Luna ministret, 39

Sic etiam nobis una puella parum est.

Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis:

Altera si quando non finit esse locum.

Aut si fortè irata meo sit facta ministro,

Ut sciat esse aliam, quæ velit esse mea. 40

Nam meliùs duo defendunt retinacula navem,

Tu-

○ B S E R V A T I O N E S.

Eleg. 23. huiusce libri:

Quamvis ille suam lassus RE-

QUIESCIT avenam.

Sofias verò Plautinus Amphitru.

Act. 1. Sc. 1. hanc siderum signi-

ficam admiratur:

Credo ego hac noctu. Nocturnum

obdormisse ebrium,

Nam neque se. sepe miriones. quo-

quam in celo commouent,

Neque soluna quoquam mutat, at-

que uni exorta est est semel.

Ne jugula, neque vesperugo, ne-

que vergilie occidunt.

Ita statim stant signa; neque nos
quoquam concedis die.

v. 40. *Ut sciat esse aliam*] De ortu-
pitæ incutiendæ gratiâ, quâ mirum
in modum animi accenduntur:

v. 41. *duo retinacula*] Anchoras
intellige. Epictetus apud Joannem
Stobæum term. 109. *ὅτις πῶς ἐν μίτῃ ἐλπί-*
δῶ ἀπορροῖ. Neque *NAVIM* una
solam *ANCHORAM*; neque vitam una
spe muniri oportet. Quæ mirificè
Propertium illustrent.

Tutiùs & geminos anxia mater alit.
 Aut si es dura, nega: sin es non dura, venito,
 Quid juvat in nullo pondere verba loqui?
 Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti, 45
 Speranti subito si qua venire negat.
 Quanta illum toto versant suspiria lecto,
 Cum recipi, quem non noverit illa, vetat?
 Et rursus puerum quærendo audita fatigat,
 Quem quæ scire timet, quærere plura jubet. 50
 Cui fuit indocto fugienda hæc femita vulgi,
 Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
 Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,
 Ut commissæ suæ verba ferat dominæ?
 Et quærit toties, quænam nunc porticus illam 55
 Integit? & campo quo movet illa pedes?

De-

OBSERVATIONES.

V. 43. *Aut si es dura, nega*] *juu-*
 nis amantis geminâ puellâ super-
 bientis; Q. d. age, si quid agis.
 vel admitte, vel excludere: repul-
 sam tuam nihil moror, altera enim
 excipiet à te abeuntem: ne me sus-
 pensum diu teneas.

V. 48. *quem non noveris illa*] No-
 tum quidem, sed consultò igno-
 ratum.

V. 49. *puerum quærendo aud. fasti-*
gat.] Sciscitatur sedulo ex internun-
 tio, si qua fortasse ex dominæ vul-
 tu, aut sermone. perceperit. V.
 Eleg. 4. l. 3.

V. 51. *indocto*] Cum rudis adhuc
 & inexpertus eram, pulchrumque
 mihi videbatur sectari matronas:
 nunc verò jam doctus viles mulie-
 res nobilibus præfero.

V. 53. *Ingenuus quisquam &c.*]
 Hæc stomachoso vultu gestuque
 pronuntianda. Juvenalis Sat. 5. in
 Trebium parastum:

quis enim tam nudus, ut illum
Bis ferat, Etruscum puero si consi-
git aurum,
Vel nodus sanctum, & signum de
paupere loro?

Similia illa indignationis plena,
 quam-

Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores.

Herculis, ut scribat, muneris ecquid habes?

Et modò pavonis caudæ stabella superbæ,

Et manibus durâ frigus habere pilâ, 60.

Et cupit irarum talos me poscere eburnos,

Quæque nitent Sacra vilia dona viâ.

Ah peream, si me ista movent dispendia: verùm.

Fallaci dominæ jam pudet esse jocum.

Cernere uti possis vultum custodis avari, 65.

Captus & immundâ sæpe latere casâ,

Quam carè semel in toto nox vertitur anno!

Ah pereant, si quos janua clausa juvat.

Contra rejecto quæ libera vadit amictu,

Custodum & nullo septa timore, placet. 70.

Cui sæpe immundo Sacra conteritur via socco,

Nec finit esse moram, si quis adire velit.

Differet hæc numquam, nec poscet garrula, quæ te.

Altri-

O B S E R V A T I O N E S.

quamquam in re dissimili, apud

Virg. 2. *Æneidos*:

Occideris ferro Priamum? Troja ar-
seris igni?

Dardanium talies sudaris sanguine
litus?

& illa Horatii *Epod.* 18.

Inulcus ut tu riseris Cooptia:

Pulgata, sacrum liberi Cupidi-
nis?

V. 63. si me ista movent dispendia]

Phrasim hanc illustro. ad carmen

Catulli 12.

v. 65. *Cernere uti possis*] Cicero
atrocissimè 7. in Verrem ex ore Sc-
stiliatoris: *ut nunc ieiuneturis affe-*
ram mortem filio tuo, quid dabis?
ne diu crucietur, ne sepius feriat.
His respondet adagium tralicum:
pagare il boia, che si frusti. *Leviùs*
juvenalis 3. Sat. ad gustum tamen
poetæ nostris:

quid das, ut Costum aliquando
saltem,

Ut te respiciat, clauso Pecten habeb-
let.

Astrictus pleret sæpe dedisse pater.
 Nec dicet: timeo, propera jam surgere quas, 75
 Infelix! hodiè vir mihi rure venit.
 Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
 Me capiant: nelim furta pudica tori.
 Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
 Nullus liber erit, si quis amare volet. 80
 Tu loqueris, cum sis jam noto fabula libro,
 Et

OBSERVATIONES.

v. 74. *astrictus*] Siccus, & frugi.
 Persius Sat. 5.

— an siccis dedens obsequium
 Cognatis, an rem patriam rumore
 gnifiro

Limen ad obscenum frangam?

v. 77. *& quas mihi misit Orontes*] De his advenis meretriculis, quæ Romanos mores corrumperant, queritur Umbricius apud Juvenalem loco citato:

Jam pridem Syrus in Tiberim desinxis ORONTES,

Et linguam, & moros, & cum tibicine chordas

Obliquas, nec non gentilia tympana secum

Vexis, & ad Circum iussas prostare puellas.

Ite, quibus grata est picta lupa barbara mitra.

Quod autem ad Circum prostarent populari libidini expositæ, testatur & auctor carminis in Priapum.

Deliciae populi toto notissima Circo

Quintia, vibratas docta movere nates:

Cymbala cum crotalis pruriginis arma Priapo

Ponte, & adducta tympana pulsa manu.

v. 78. *furta pudica tori*] I. e. pudici tori, seu matronalis. Locutio similis Eleg. 1 p. liq.

Librorumque natos, docte Minerva, sales.

pro librorum suorum. Eodem pacto Lucræti lib. 1.

Nam simul ac spectes pascua læsta verna diis.

I. e. diei vernæ, temporis verni.

v. 80. *Nullus liber erit, si quis amare volet*] Eò dicit, quia viles ancillarum

amores mancipiis digni videbantur, non ingenuis adolescentibus. Apertè verò colligit. Nullus amans liber est, igitur parum interest quam servitutem servias, stultatene mulieris, an togatæ.

v. 81. *Tu loqueris*] Alia

Et tua sit toto Cynthia lecta foro?
 Cui non his verbis aspergat tempora surdo.
 Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
 Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis, 85
 Non ego nequitiae dicerer esse caput:
 Nec sic per totam infamis traducerer urbem:
 Ureret & quamvis, nomine verba darem.
 Quare ne tibi sit mirum me quærere viles;
 Parcilius infamant: num tibi causa levis? 90
 ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

ex personâ objectantis. Q. d. tu
 isthæc iactas ô Properti, qui pau-
 lō ante Cynthia[m] usque ad infan-
 niam deperibas, Cynthia[m] illam,
 quæ matronali fastidio insignis est?

v. 83. *surdo*] In libris vulgatis
sudor: Emendavit Josephus Scali-
 ger hac sententiâ: quem licet sur-
 dum hæc verba non vellicent? Ita
 supra:

Me licet & Thamyra cantoris fata
sequantur,

Numquam ad formosas, invide,
cæcus ero.

v. 85. *tam*] Pleonasmus, ut sa-
 pe alibi.

v. 86. *nequitiae caput*] Auctor de-
 decoris illius, quod in aliis re-
 prehendo.

v. 88. *nomine*] Facto scilicet, quia
Hestia Propertianæ amicæ nomen
 verum fuit.

v. 90. *num tibi causa levis*] Su-
 ba. di. videtur.

ELEGIA XVII.

Expostulat cum amicâ sibi rivalem præferente, jactatque constantiam suam in amore: denique ad amulum ipsum conversus, docet eum seminarum levitatem.

HOc erat in primis, quod me gaudere jubebas?
 Tam te formosam non pudet esse levem?
 Una aut altera nox nondum est in amore peracta,
 Et dicor lecto jam gravis esse tuo.
 Me modò laudabas, & carmina nostra legebas:
 Ille tuus pennas tam citò vertit Amor?
 Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
 In primis unâ discat amare domo:
 Silibitum tibi erit, Lernæas pugnet ad hydras,
 Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat: 10
 Terra venena libens, & naufragus ebibat undas,
 Et numquam pro te deneget esse miser:
 (Quos utinam in nobis, vita, experiare labores!)
 Jam tibi de timidis ille protervus erit,
 Qui nunc se in tumidū jactando venit honorē. 15
 Dissidium vobis proximus annus erit.
 Dura est, quæ multis simulatum ducit amorem,
 Et

OBSERVATIONES.

ELEG. XVII. v. 15. *se in tumidū jactando v. honorem*] Sic infra
 Eleg. II. l. 3. *Omphale in tantum formæ processu HONOREM.*
 v. 17. *simulatum ducit amorem*]

Et se plus uni si qua parare potest.

At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,

Non labor Alcidx, non niger ille dies. 20
Tu mea compones, & dices: Ossa, Properti,

Hæc tua sunt; cheu, tu mihi certus eras.

Certus eras, cheu, quamvis non sanguine avito

Nobilis, & quamvis non ita dives eras.

Nil ego non patiar, numquã me injuria mutat. 25

Ferre ego formosam nullum onus esse puto.

Credo ego non paucos istâ periisse figurâ,

Credo ego, sed multos non habuisse fidem.

Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,

Phyllida Demophoõ, hospes uterque malus. 30

Jam tibi Jasoniâ nota est Medea carinâ,

Et modò servato sola relicta viro.

Noli nobilibus, noli conferre beatis.

Vix venit, extremo qui legat ossa die.

It tibi nos erimus, sed tu potiùs, precor, ut me 35

Demissis plangas pectore nuda comis.

Unica nata meo pulcherrima cura dolori,

Ex-

O B S E R V A T I O N E S.

Concinnius esset, ut ego quidem existimo:

Dura est, quæ multos simulato ducit amore.

dixit enim superius hoc eodem libro: *promissis ducere amantem*, idest lactare fallaci spe; sed nihil mutuo.

v. 33. *Noli nobilibus*] Cave ne confusas novitatem & inopiam meam imaginibus & divitiis aliorum: confer potiùs fidem.

v. 35. *It tibi nos erimus*] Qui ossa tua legamus, si fortè præmoriatis, quod Dii nolint.

v. 37. *Unica nata meo* p. c. 1.] Super pra

Excludit quoniam fors mea, sæpe venis.
 Ista meis fiet notissima forma libellis,
 Calve, tuâ veniâ: pace, Castille, tuâ.
 Miles depositis annosus secubat armis,
 Gradæque negant ducere aratra boves:
 Putris & in vacuâ requiescit navis arenâ,
 Et vetus in templo bellica parva vacat.
 At me ab amore tuo dedacer nulla senectus,
 Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero.

Et

OBSERVATIONES.

pra Eleg. 16.

O nimis exitio *NATA* theatrum
MEQ!

v. 41. Miles depositis.] Veterani,
 acceptâ missione, per otium vitæ
 reliquum exigebant. Innuvit Ho-
 ratius Sat. 1. l. 1.

Ille gravem duro terram qui ur-
 tit aratro,

Perfidus hic caupo, *MILES*, nam-
 taque, per omne

Audaces mare qui currunt, hac
 mense laborem

Sese ferre, senes ut in oïa tua
 recedant,

Munt, cum sibi sint congeſta ci-
 baria —

Et seditiosi milites apud Lucanum
 5. Pharsaliæ v. 274.

— jam respice canos,
 Invalidasque manus & inanes cer-
 ne lacertos.

Usus abit vitæ: bellis consumpsi-
 mus ævum.

Ad mortem dimitte senes. en im-
 proba vota &c.

Torum autem hunc locum venu-
 stissime imitatur Ovidius Eleg. 8. l.

4. Tristium;

In cava ducuntur quæſta navalia
 puppes,

Ne temere in mediis dissolvan-
 tur aquis.

Ne cadas, & multas palmas im-
 honeste adaptas,

Languidus in pratis gramina car-
 pit equus.

MILES, ne emeritis non est satis
 utilis. *ARMIS*,

PONIT ad antiquos, quæ tulit,
ARMA Laves.

Sic igitur tarda vires minuerent
SENECTA,

Ne quoque donari jam rude, rem-
 pus erat.

v. 47.

Et si sæcla forent antiquis grata puellis,
 Essem ego, quod nunc tu; tempore vincere ego.
 Non tamen ista meos mutabunt sæcula mores.
 Unusquisque suâ noverit ire viâ. 50
 Nonne fuit satius duro servire tyranno?
 Et gemere in tauro, sæve Perille, tuo?
 Gorgonis & satius fuit obdurescere vultu?
 Caucasias etiam si pateremur aves?
 Sed tamen obscurâ teritur rubigine mucro 55
 Ferreus, & parvo sæpe liquore filix.
 At nullo de me teritur sublimine amor, qui
 Restat, & immeritâ sustinet aure minas.

UI-

OBSERVATIONES.

V. 47. *Et si sæcla forent*] Malè omnino hæc explicat Scaliger. Non enim alloquitur Cynthiam Propertius, ut placebat magno viro, sed potius rivalem suum; atque se nihili fieri ab amicâ ob iniquam temporum conditionem, quibus nulla fides insit levibus puellis: quod si essent aurea illa sæcula, quæ præscas illas Heroinas tulerunt, futurum se vori sui compotem, victo & depulso æmulo. *Sæcla puellis antiquis grata* nihil aliud sunt, quàm *antiqua sæcula, vetusti mores*. At Propert. loquitur æmulo ut sæpe aliàs. Ita explicandus versiculus Eleg. 7. l. 1.

— *etatis tempora dura queri*.
 Hoc distichon cum sequenti non erat loco movendum.

V. 51. *Nonne fuit satius*] Virg. Eclog. 2.

NONNE FUIT SATIUS *tristes Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia? nonne Menalcam, Quamvis ille niger, quamvis tu candidus esses?*

V. 58. *Restat, & immerita sustinet aure minas*] Lucræti lib. 1.

— *Nam si certam finem esse viderent*

Æternarum homines, aliqua ratione valerent

Religionibus, atque MINIS obistere vatium.

Nunc ratio nulla est RESTANDI, nulla facultas:

Æternas quoniam panas in morte timendum.

Ulrò contemptus rogat, & peccasse fatetur
 Læsus, & invitis ipse redit pedibus. 60
 Tu quoque, qui pleno fastus assumis amore,
 Credule, *NULLA diu femina pondus habet.*
 An quisquam in mediis persolvit vota procellis,
 Cum sæpe in portu fracta carina natet?
 Aut prius infecto deposcit præmia cursu, 65
 Septima quàm metam triverit ante rota?
MENDACES ludum flatus in amore secundi:
Si qua venit serò, magna ruina venit.
 Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
 In tacito cohibe gaudia clausa sinu. 70
 Nâque in amore suo semper sua maxima cuique,
 Nescio quo pacto, verba nocere solent.
 Quamvis te persæpe vocet, semel ire memento.
INVIDIAM quod habet, non solent esse diu,
 At vos, qui officia in multos revocatis amores, 75
 Quantum sic cruciat lumina vestra dolor?
 Vidistis pleno teneram candore puellam:

Vi-

OBSERVATIONES.

v. 59. *Ulrò contemptus rogat.*] Aquinati poëtæ lectionem Propertii familiarem fuisse non pauca demonstrant, quæ videtur Saryricus à nostri fontibus derivasse. Profectò geminus huic loco est ille 3. Sat.

— *libertas pauperis hæc est:*

Pulsatus ROGAT, & pugnis confisus aderas,

Ueliceat paucis cum densibus inde reverteri.

v. 75. *At vos.*] Id vult Propertius: Qui femine unius iussis obtemperat, minus rimus vivit; quasigitur lacrymas, quæ suspicia futura censet omnivo hominis, & in paucos amores distracti?

v. 77. *Vidistis pleno.*] Sulmonensis poeta idem argumentum copio-

F f

Vidistis fusco; ducit uterque color.
 Vidistis quamdam Argivâ prodire figurâ:
 Vidistis nostras; utraque forma rapit. 80
 Illaque plebeio, vel sit sandycis amictu:
 Hæc atque illa mali vulneris una via est.
 Cum fatis una tuis infomnia portet ocellis,
 Una sit & cuivis femina multa mala.

E L E G I A XVIII.

*Ad Cynethiam: se illam in somnis naufragio proximam
 vidisse, cui se spondet usque fidissimum: atque
 amantem divinatione non indigere ad genus
 mortis sue prænoscendum.*

Vidi te in somnis fractâ, mea vita, carinâ
 Ionio lassas ducere rore manus:
 Et quæcumque in me fueras mentirâ, fateri;
 Nec jam humore graves tollere posse comas.
 Qualem purpureis agitaram fluctibus Hellen, &
 Anrea quam molli tergo vexit ovis.

Quam

O B S E R V A T I O N E S.

se tractat Amor. 2. Eleg. 4.

v. 78. *Vidistis fusco*] Plenus & fuscus candor opponuntur. Quod non temerè apud alios auctores invenias.

v. 83. *infomnia*] Vigiliæ. Tement. Eunuch. Act. 2. Sc. 1.

Nam aut jam revertere; aut mox

noctu te adigent horsum IN-
 SOMNIA.

ELEG. XVIII. v. 1. *Vidi te in somnis*] Callidè admodum Propertius comminiscitur somnium, ut admonitu periculi deterreat Cynethiam à perjurio, & levitate. Porro hæc sunt venustissima, & maxime

Quàm cinni, ne forte tuum mare nomen haberet,
 Atque tuâ labens navita fleret aqua!
 Quæ tum ego Neptuno, quæ tû cû Castore fratri,
 Quæque tibi excepi tum Dea Leucothoë! 10
 At tu vix primas extollens gurgite palmas,
 Sæpe meum nomen jam peritura vocas.
 Quòd si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
 Elles Ionii facta puella maris:
 Et tibi præ invidia Nereides increpitaient, 15
 Candida Nisæ, cæcula Cymothoë.

Sed

OBSERVATIONES.

ximè castigato stylo conscripta.

v. 8. *fleret*] Infortunii tui scilicet
 onem mor.

v. 10. *excepi*] Vox segregavi,
 & in donaria sepofui, Virg. *Ænei-*
dos 9.

Vidisti quo Turnus equo, quibus
ibas in armis

Aureus? ipsum illum clypeum,
crissaque rubentes

EXCEPIAM forte, *nam nunc tua*
præmia, Nisæ.

v. 11. *primas palmas*] Summos
 digitorum articulos, Isa Catul.
 carm. 2. Cui PRIMUM digitorum da-
 re adpesenti &c. At Valerius Flac-
 cus meus nulli poetarum secundus
 his coloribus Hellem porcupentem
 depingit 1. Argonautic.

Ille quidem fessis longe patre humi-
da palmis

Vellera, sed bimulas argenti pon-
dere vestes

Unda trahit, levigata manus la-
bantur ab auro.

Quis tibi Phryxæ dolor, rapido
cum concitus assu

Respiceres, misera clamantia vir-
ginis ora,

EXTREMASQUE MANUS, spar-
sasque per aquora crines!

Hæc Propertio miram lucem asse-
 runt, & sanè videtur ab ipso de-
 ducta, pulcherrimo quodam imi-
 tandi genere.

v. 12. *Sæpe meum nomen*] Nau-
 fragis in ore solent esse nomina eo-
 rum, quos amant. Hoc irata Dido
 comminatur *Æneæ* apud Virg l. 4.

Spero equidem in mediis (si quid
pia nomina possunt)

Supplicia transuram scopulis, &
NOMINE Dido

Sæpe VOCATURUM

Vide etiam, si lubet, Ovidium
 11. Metamorph.

Ff 2

v. 21.

Sed tibi subsidio delphinum currere vidi;
 Qui puto Arioniam vexerat ante Ilyram.
 Jamque ego conabar summo me mittere saxo,
 Cum mihi discussit talia visa metus. 20
 Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
 Serviat, & totâ dicar in urbe potens.
 Non si Cambyſæ redeant, & flumina Cœſi,
 Dicat: de nostro surge poëta toro.
 Nam mea cum recitat, dicit ſe odiſſe beatos. 25
 Carmina tam ſanctè nulla puella colit.
MULTUM in amore fides, multum conſtantia prædeſt.
Qui dare multa poteſt, multa & amare poteſt.
 Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
 Hanc ſequar, & fidos unaaget aura duos. 30
 Unum litus erit ſopitis, unaque teſto
 Arbor, & ex unâ ſæpe bibemus aquâ.
 Et tabula una duos poterit componere amantes,
 Prora cubile mihi, ſeu mihi puppis erit.
 Omnia perpetiar, ſævus licet urgeat Eurys, 35
 Velaque in incertum frigidus Auſter agat,
 Quicumque & venti miſerum vexaſtis Ulyſſem,
 Et Danaum Euboico litore mille rates:

Et

O B S E R V A T I O N E S.

v. 21. *Nunc admirentur*] Sine re-
 ſto caſu, quemadmodum ſupra
 Eleg. 5.

Non ita complebant Ephyrea Lai-
dos ades.

v. 22. *potens*] Felix in amore.

v. 28. *multa & amare poteſt*] Si-
 gnificat divites raro fideles eſſe,
 ſubinde enim ad novas prædas ad-
 jiciunt animum.

Et qui movistis duo litora, cum rudis Argûs
Dux erat ignoto missa columba mari. 40

Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat navem Jupiter ipse licet.

Certè iisdem nudi pariter jactabimur oris.

Me licet unda ferat, te modò terra regat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori, 45

Neptunus fratri par in amore Jovi.

Testis Amymone, latices cum ferret in arvis
Compressa, & Lernæ pulsa tridente palus.

Jam Deus amplexu votum persolvit, at illi
Aurea divinas urna refudit aquas. 50

Crudelem & Boream raptâ Orithyia negavit.

Hic Deus & terras, & maria alta domat.
Crede mihi, nobis mitteret Scyllâ nec unquam

Alternante vorans vasta Charybdis aquâ.
Ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris: 55

Purus & Orion, purus & Hædus erit.
Quòd mihi si ponenda tuo sit corpore vita,

Exitus hic nobis non inhonestus erit.
At vos incertam mortales funeris horam

Quæritis, & quâ sit mors aditura viâ. 60

Quæ-

OBSERVATIONES.

v. 39. *duo litora*] Symplegadas, bant.
insulas ad ostium Pontis quæ olim,
ut quidem poëtæ fabulantur, ma-
rino impetu inter se concurrebant,
aditumque navibus interclude-
v. 49. *votum persolvit*] Deside-
rium suum implevit.
v. 56. *Orion & Hædus*] Pluvia
alioqui sidera.
Ff 3

71. 51.

Queritis & cælo Phœnicum inventa sereno,
 Quæ sit stella homini commoda, quæque mala :
 Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Bri-
 tannos,

Et maris & terræ cæca pericla viæ.

Rursus & objectum fletis capini effecumultum, 65

Cum Mavors dubias miscet utrimque manus.

Præterea domibus flammam, domibusque ruinam,

Nec subeant labris pocula nigra tuis.

Solus amans novit, quando periturus, & à quâ

Morte, neq; hic Boreæ flabra, nec arma timet. 70

Jam licet & Stygiâ fedeat sub arundine remex,

Gernat & inferne tristitia vela tatis:

Si

OBSERVATIONES.

v. 61. *Phœnicum inventa*] Scien-
 tiam astruam, quam verisimile
 est à Tyriis Phœniciæ populis in-
 ventam, ut eâ navigantes uteren-
 tur. Nam, ut ait Tibullus Eleg.
 3. l. 1.

*Prima ratem ventis credere docta
 Tyros.*

Plinius tamen l. 7. c. 37. aliis omni-
 no hanc gloriam tribuit, puta vel
 Atlanti Libyæ filio, vel Ægy-
 ptiis, vel Assyriis.

v. 67. *domibus flammam*] Su-
 baudi obesse tam esse.

v. 68. *tuis*] Finitam personam
 pro indefinitâ usurpat. Ita supra
 Eleg. 17.

Cum fœtis una tuis infœmia por-

tes ocellis.

Hæc verò scriptoribus optimis fre-
 quatissimum. Cicerois exem-
 plum dabo ex oratione pro Quin-
 tio, ubi postquam Mævii mores
 persecutus est, deorũ addit: *Quæ-
 re, quid socium Titi cum veller
 adungere, nihil erat, nisi ut in
 T. Apronia conficeret, qui pecu-
 nia fructus esset.* I. e. nihil erat,
 quod aliquis cum socium sibi vel-
 let adungere &c.

v. 71. *Stygiâ fedeat sub arundine*]
 Id est sub calamis palustribus, qui
 Stygem obsident; Hæc enim veris-
 sima explicatio est illarum rationum,
 quas attulit Douza pater.

Si modò clamentis revocaverit aura puella,
Concessum nullâ lege redibis iter.

ELEGIA XIX.

Jovi supplicat pro amicis agrotantibus.

Jupiter affectæ tandem miserere puellæ:
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus astat aër,
Incipit & sicco fervere terra. Cane.
Sed non tã ardoris culpæ est, neque crimina cæli;
Quàm, toties sanctos non habuisse Deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas:
Quidquid jurarunt, ventus, & unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peraqûe
Præ

OBSERVATIONES.

v. 74. redibis iter] Infra Eleg.
7. l. 4.

Unum impetrassem te REVOCAN-
TE diem.

ELEG. XIX. v. 6. Quàm, amies
sanctos. h. d.] Periumi pernam ait
esse morbum gravissimum, quo
afflicteretur. Sanctos autem Deos cha-
bere, est juramentum castè serva-
re. Agellius l. 7. c. 18. Jurandum
apud Romanos inviolatè, SAN-
CTEQUA HABITUM, servatumque.
Vide Ovidianas epistolas Accontii,
& Cydippes, ubi ad rem plurima.

v. 9. illa peraqûe] Nisi hoc disti-
cho: loco non suo possum facia-

re, ignores necesse est quid sit *peraqûe*. Sed ira restituit, ac omnem
obscuritatem d'scutes:

An consuepta sibi Jovis templa
Tela sagat

Palladis aut oculos ansa negare
bonos?

Num sibi collatam doluit Venus?
illa peraqûe

Præ se formosis invidiosa Dea
est.

Peraquæ, i. e. non secus ac Juno
& Pallas, ulciscitur formosæ
mulierum perulantiam. Non igitur
vitio vertendum Staligero, si
carmina elegantissimi poetæ ab-

Præ se formosis invidiosa Dea est.

10

An contempta tibi Junonis templâ Pelasgæ?

Palladis aut oculos ausa negare bonos?

Semper formosæ non nostis parcere verbis.

Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi formâ dedit.

Sed

O B S E R V A T I O N E S.

oscitantibus librariis pessimè accepta, in pristinam stationem, unde pulsa fuerant, revocavit; ignoscendum potius, quod pauca quædam effugerint ejus diligentiam. Vide infra observ. nostras. ad Eleg. 23. v. 31.

v. 10. *invidiosa*] Non invida, sed aspera & acerba. Ovid. 15. Metamorph.

Tempus edax rerum, suæque INVIDIOSA vetustas

Omnia destruitis —

v. 11. *contempta*] Omissa & posthabita. Supra Eleg. 4. l. 1.

Nullas illa suis CONTEMNET fletibus aras.

i. e. ad omnes aras flebit. *Contemptus* Latinis idem est, quod nobis *Italica non curanza*. Hoc magis patebit ex M. Tulio 1. de officiis: *Equidem & Platonem existimo, si genus forense tractare voluisset, grævissimè & copiosissimè posuisset dicere: & Demosthenem, si illa quæ à Platone didicerat, tenuisset, & pronuntiare voluisset, ornate, splendideque facere posuisse. Eodemque modo de Aristotele & Isocrate judica-*

quorum uterque suo studio delectatus. **CONTEMPSIT** alterum. Hæc postrema sic veritas licet; *Ne puto diverso è il mio parere intorno ad Aristotele, ed Isocrate, l'uno e l'altro de' quali invaghio della sua professione, non si curò di quell'altra.*

v. 12. *Palladis aut oculos*] Minerva enim glaucis oculis ab Homero passim describitur, quos minus probabant elegantie studiosi. Nigri autem in pectore. Id colligimus ex Horatio Ode 32. l. 2.

Et Lycum nigris OCULIS, nigraque

Crine decorum.

tum ex Anacreonte ubi de formâ Bathylli ad pictorem: *Μέλω ἔμυα χερσὶν ἔστω. OCULUS niger sit, & τρυχ.* Cynthia igitur potuit fortasse cæruleos Palladis oculos reprehendere, cum ipsa nigris conspicienda fuerit. Noster supra Eleg. 9.

— *caput, & digitos, & luminina nigra puelle.*

v. 13. *Semper non nostis*] Pronumquam novistis. vel tò semper otiosum est, ut alibi Propertio.

Sed tibi vexatae per multa pericula vitae, 15

Extremo veniet mollior hora die.

Io versa caput primos mugiverat annos:

Nunc Dea, quæ Nili flumina vacca bibit.

Ino etiam primâ terris ætate vagata est:

Hanc miser implorat navita Leucothoën. 20

Andromede monstribus fuerat devota marinis:

Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.

Callisto Arcadios erraverat ursa per agros:

Hæc nocturna suo sidere vela regit.

Quod si fortè tibi properarint fata quietem, 25

Illa sepulturæ fata beata tuæ:

Narrabis Semelæ, quo sis formosa periclo,

Credet & illa suo docta puella malo.

Et tibi Mæonias inter Heroidas omnes

Primus erit, nullâ non tribuente, locus. 30

Nunc, utcumque potes, fato gere saucia morem;

Et DEUS, & durus vertitur ipse dies.

Hoc

OBSERVATIONES.

V. 16. *mollior hora*] Fellicior fortuna. Prædicit puellæ morituræ *ἀνδριων*, allatis pluribus exemplis veterum Heroidum. Superior versiculus ita mihi videtur legendus:

Sed tibi vexatae per multa pericula, visa.

Notum est hoc nomine Propertium Cynthiæ suæ blandiri.

V. 31. *fato gere saucia morem*]

Fer modicè infortunium tuum. Seneca Oedipo choro 4.

FATIS agimur: cedite *FATIS*.

Non sollicita possunt curæ

Mutare rati flamina fusi.

V. 32. *vertitur ipse dies*] Rerum vices mutantur. Tibullus Eleg.

7. l. 2.

— *credula visam*

Spes fovet, & melius cras fore
semper ait.

Hoc tibi vel poterit conjux ignoscere Juno.
 Frangitur & Juno, si qua puella perit.
 Deficiunt magico torti sub carmine rhombi, 35
 Et jacet extincto laurus adusta foco.
 Et jam Luna negat toties descendere calo,
 Nigraque funestum condidit omen avis.
 Una ratis fati nostros portabit amores.
 Cæcula ad infernos velificata lacus. 40
 Si non unius, quæso miserere duorum;
 Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam.
 Pro quibus optatis sacro me carmine damno:
 Scribam ego: PER. MAGNUM EST SALVA PYELLA IOVEM.
 Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit, 45
 Narrabitque sedens longa pericla sua.
 Hæc tua, Persephone, maneat clementia, nec tu
 Persephones conjux sævior esse velis.
 Sunt apud infernos tot millia formosarum:
 Pulchra sit in superis, si licet, una locis. 50
 Vobiscum Antiope, vobiscum candida Tyro,

Vo-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 33. *Hoc tibi*] Sermonem ad Jovem convertit.

v. 47. *Hæc tua*] Si petita impetrayero, o Proserpina, eadem cujus vestigiis nos olim insistentes expectet, quæ Jovi pollicitus sum. Illa enim credebatur animas è vinculis corporum solvere demproctine de vertice capitis. Virgilius 4. *Æneidos*:

Nondum illi flammæ Proserpinæ

vertice crimem

Abstuleras, Stygiæque caput demnaveras Urco.

cujus vestigiis nos olim insistentes ita lusimus:

Tu Dea Persephone fatalem sanguine crimem

Abstineas. morita victima pulchra cadet.

Vobiscum Europe, nec proba Paphlagon:
 Et quot Troja tulit, vetus & quot Achaia formas,
 Et Thebæ, & Priami diruta regna senis.
 Et quæcumque erat in numero Romana puella 55
 Occidit. has omnes ignis avarus habet.
NEC forma æternum, nec cuiquam est fortuna perennis.
LONGIUS, aut propius mors sua quemque manet.
 Tu quoniam es, mea lux, magno demissa periclo,
 Munera Dianæ debita redde choros. 60
 Redde etiam excubias Divæ nunc, ante juvenca;
 Votivas noctes & mihi redde decem.

ELEGIA XX.

Narrat se ab Amorum catervâ noctu comprehensum, & injectis compedibus ad Cymbiam deductum.

Hæternâ, mea lux, cum potus nocte vagarer,
 Nec me servorum duceret ulla manus,
 Ob-

OBSERVATIONES.

v. 55. in numero] Subaudi formosarium.

v. 58. Longius, aut propius] Non est, cur properetis o numina inferorum Cynihæ mortem insere, si quidem exactâ ætate demum accidet in vestram ditionem. Orpheus apud Ovid. 10. Metamorph.

Eurydicem reprensâ Plutone:
Omnia debentur vobis: paulatimque morati,

Serius, aut citius sedem properamus ad unam.

Tendimus hæc unum: hæc est domus ultima: vosque Humanæ generis longissima regna tenetis.

Hæc quoque omni postea morte peregeris annos,

Paris eris vestri. promissa possidetis usum.

ELEG. XX. v. 2. Nec me servorum

Obvia nescio quor pueri mihi turba minuta
 Venerat. (hos vetuit me numerare timor)
 Quorum alii faculas, alii retinere sagittas, 5
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.
 Sed nudi fuerant. quorum lascivior unus
 Arripite hunc, inquit; nam bene nostis eum.
 Hic erat: hunc mulier nobis irata locavit.
 Dixit, & in collo jam mihi nodus erat. 10
 Hic alter jubet in medium propellere, & alter;
 Intereat, qui nos non putat esse Deos.

Hæc

O B S E R V A T I O N E S.

d v. m.] Homines genio, & libi-
 dini dediti, maxime gaudent soli-
 tudine. Idem Palinurus apud Plau-
 tum Curc. Act. 1. sc. 1. reprehendit
 Phædromum adolescentem intem-
 pestâ nocte sine servis foras euntem.

*Hæc quidem nec bellum est, nec
 memorabile,*

*Tunc tibi puer es laetus; laces ce-
 reum.*

v. 5. Quorum alii faculas] Plures
 fuisse Cupidines, præter Græcos
 poetas testatur etiam Claudianus
 de nuptiis Honorii, & Mariæ:

*Mille phætretrati ludant in margi-
 ne fratres,*

*Ore pares, habitu similes, gens
 mollis Ambrum.*

*Hæc Nympha pariunt, illum Pen-
 nus; aurea splum*

Edidit ———

Cæterum videtur Propertius Theo-
 critum imitari voluisse, si modo

Theocriti est Idyllium, in quo par-
 vuli Amores mittuntur à Venere
 ad aprum vest gandum, qui Ado-
 nin dente percusserat. Omitto
 Græca, quia multa.

Illi statim volucres

Percussantque silvam,

Et incidunt in illum:

Ligantque, vinciuntque.

COLLO dat hic catenas,

Capræ in trahatur:

At urges ille pone,

Et terga cedit arcem.

Aper gradus est tremente;

Ut Cyprin expavescent.

v. 9. Locavit] Subaudi sumien-
 dum, indignisque modis accipien-
 dum. Locabantur autem opera
 publica, ædificia, vestigia, fu-
 nera, ludii, & alia multa generis
 ejusdem; qui verò hæc perficien-
 da, expediendaque suscipiebat, is
 redemptor dicebatur. Hæc

Ode

Hæc te non meritum totas expectat in horas,
 Attu nescio quas quæris inepte fores.

Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ 15
 Solverit, atque oculos moverit illa graves;
 Assabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.

Parcite jam fratres: jam certos spondet amores,
 Et jam ad mandatam venimus ecce domum. 20
 Atque ita me injecto duxerunt rursus amictu.

I nunc, & noctes discce manere domi.

Ma-

OBSERVATIONES.

Ode 1. l. 3.

— huc frequens

Cementa demissis redemptor

Cum famulis, dominusque terra

Fastidiosus —

Loquitur de molium fundamentis
 In ipsum mare jactis.

v. 17. *suis fecit Amor manibus*]

Catullus carm. 13.

Unguentum dabo, quod mea puella

Donarunt Veneres, Cupidinesque.

v. 21. *me injecto duxerunt rursus*

amictu] Probo conjecturam viri

doctissimi Nicolaï Heinsii, mi inje-

cto duxerunt rursus amictu: I nunc

&c. Qui vulgatam lectionem am-

plectuntur, eos necesse est ita se-

quentem versiculum accipere, ut

Propertius se ipsum objurget, qui

scilicet noctu domo exierit, & in-

grassatores incidit. Omnino ta-

men ab Heinsio standum esse cen-

seo. Querat aliquis non sine cau-

sa, quid sit hoc loco *to injecto ami-*

ctu. Sciendum est, ganecones illos

veteres, quoties nocturno tempo-

re ad lustra, vel popinas ire placuis-

set, caput pallio, vel cucullo, vel

pileo testum habuisse. Produco

auctores, & primum quidem Sve-

tonium Tranquillum in Nerone c.

26. Post crepusculum statim, arre-

propileo, vel galero, popinas inibat,

circumque vicos *VAGABATUR* tu-

diundus. Cui proximè accedat Ju-

lius Capitolinus in Vero: *Fertur &*

nocte perpeti alea luisse, cum in Sy-

ria concepisset id vitium, atque in

tanum vitiorum Caiarum, & Ni-

ronianorum, & Vitellianorum fuisse

amulum, ut VAGARETUR NO-

CTE per tabernas ac lupanaria, ob-

jecto capite cucullione vulgari viato-

rio, & commisceretur cum arioni-

bus.

Mane erat, & volui si sola quiesceret illa,
 Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.
 Obstupui. non illa mihi formosior unquam
 Visa, nec ostrina cum fuit in tunica.
 Ibat & hinc castæ narratum somnia Vestæ,
 Neu sibi, neve mihi quæ potitura forent.

Ta-

O B S E R V A T I O N E S.

bus, & commiseret rixas, dissimulans quis esset. Nora sunt similia flagitia prurientis Messalinæ, quæ sic infectatur Juven. 5. Sat.

Ausa Palatino segetem præferre cubili,

Somnia nocturnæ meretrix angustæ cucullor.

& paulò post:

Sed nigrum flavo crinem abscondente galero,

Intravit calidus veteri cense lupanar.

Ingamus igitur, Propertium capite aperto fores meretricum quævisse, ne scilicet ab occurrentibus agnoscî posset: deinde à Cupidinum grege detectum, & inspectum diligenter: postremò agnitum, vinctum, & ad amicam deductum minutos illos satellites evasisse, qui tamen antequam abirent, injecto rursus amictu, i. e. capite iterum obvoluto, his verbis temulentum prosecuti sint:

I nunc, & noctes disce manere domi.

quasi dicens: Te quidem è com-

pedibus nostris liberum emittimus, at cave ne in posterum aliquid simile committas, ut nimirum amicam frigidam in lecto relinquant. *Manete domi*, est à latere puellæ nondiscedere. Supra Eleg. 1.

Ex hac ducentur funera nostra DOMO.

Et clarius Eleg. 17.

In primis una discat amare DOMO. Sanè isti nocturni grassatores capita redeuntium à cæna nonnumquam revelabant. Quod Catoni censorio notissimæ severitatis viro evenisse narrat Plinius l. 3. Epist. ad Aet. Sever. *Arms*, inquit, *officia antelucana*, in quæ incidere impune ne Catoni quidem licuit, quem tamen C. Cæsar isæ reprehendit, ut laudes. describit eos, quibus OBTUS fuerit, cum caput EBRII revertissem, erubuisse. deinde adjicit: *Puriores non ab illis Casonem, sed illos à Casone deprehensos.* Spero jam ab omnibus intellectum iri, quid sit amictum injicere hoc Propertii versu, qui sanè hactenus obscurissimus fuit.

Talis visa mihi fomne demissa recenti,
 (Heu quantum per se candida forma valet!) 30
 Quid tu maturinus, ait, speculator amicae,
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis. sat erit mihi cognitus unus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 Apparent non ulla toro vestigia presso, 35
 Signa voluptatis, nec jacuisse duos.
 Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
 Spiritus, admissio notus adulterio.
 Dixit, & oppositi propellens suavia dextra,
 Proslit in laxa nixa pedem solea. 40
 Sic ego tam sancti custode recludor amoris.
 Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

ELE.

OBSERVATIONES

V. 19. *fomne demissa recenti*] Scilicet
 tra Eleg. 19. magno DEMISSA
 periculo.

V. 32. *vestris moribus*] Idem co-
 rumpit.

V. 38. *notus adulterio*] V. Indi-
 cat verbum adulterium.

V. 39. *propellens suavia dextra*]

Horat. Epod. 7. ad Maccratem
 MANUM pedis SUAVIO opponit
 an.

V. 42. *Ex illo*] Tra Virg. 2. Aeneid.
 EX ILLO fuit, ac recte subiuncte
 refertur

Quia —

*Apollinis porticum amica describit, ejusque fidem ait
se suspectam habere: quam tamen peccantem ex
communi consuetudine defendit.*

QUæris cur veniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus à magno Cæsare aperta fuit.
Tota erat in species Poenis digesta columnis;
Inter quas Danaï femina turba senis.
Hic equidem Phœbo visus mihi pulchrior ipso.
Marmoreus tacitâ carmen hiare lyra.
Atque aram circum steterant armenta Myromis,
Quatuor artificis vivida signa boves.

Tum

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XXI. v. 5. Hic equidem
Phæbo v. m. p. i.] Si tibi hic adver-
bium esse censeas, versiculum ita
commodè explicabis: In hac por-
ticu visus est mihi marmoreus qui-
dam, siue marmorea quedam effi-
gies, pulchrior ipso Phæbo &c. At
ne, quid tecum dissimulem, can-
dide lector, totum locum sic resti-
tuendum opinor:

Quæris cur veniam tibi tardior?
aurea Phæbi

Porticus à magno Cæsare aperta
fuit.

Tota erat in species Poenis digesta
columnis:

Inter quas Danaï femina turba
senis.

Tum medium Clario surgebas
marmore templum,

Es patria Phæbo carius Orty-
gia.

Auro Solis erat supra fastigiatur-
rus,

Es valvæ Libyci nobile densis
opis.

Altera dejectos Parnassi vertice
Gallos,

Altera mærebas funera Tanta-
lidos.

Deinde inter matrem Deus ipse,
interque sororem

Pythius in longa carmina vesse
sonat.

Hic equidem Phæbo visus mihi
pulchrior ipso

Mara

Tum medium Clario surgebat marmore templum,
Et patriâ Phœbo carius Ortygiâ. 10

Auro Solis erat supra fastigia currus,
Et valvæ Libyci nobile dentis opus.

Altera dejectos Parnassi vertice Gallos,
Altera moerebat funera Tantalidos.

Deinde inter matrem Deus ipse, interque so-
rorem 15

Pythius in longâ carmina veste sonat.
Illic aspicias scopulis hæere sorores,

Et canere antiqui dulcia furta Jovis:
Ut Semele est combustus, ut est deperditus Io,

Denique ut ad Trojæ tecta volarit avis. 20
Qui videt, is peccat: qui non & viderit ergo

Non cupiet: *FACTI crimina lumen habet.*
Quod

OBSERVATIONES.

*Marmoreus tacita carmen hiare
lyra.*

*Aque aram circumfeterant ar-
menta Myronis*

*Quatuor artificis virida signa
boves.*

*Illic aspicias scopulis hæere sore-
res. &c.*

En tibi apta & disposita omnia.
Describit primò porticum, quâ
templum Apollinis circumseptum,
ejusque picturas: deinde ipsius
templi exteriorem faciem, vide-
licet valvas, & fastigium: postre-
mò aram & simulacrum Apol-

linis.

v. 13. *Altera*] Duo insignia Phœ-
bi facinora geminis valvis erant
insculpta: Brenni Gallorum ducis
temeritas repressa, & superbia
Niobes Tantalii filiz liberorum
cæde multata. v. Indicem nostrum
verbo Brennus, Niobe.

v. 16. *in longa veste*] Pallam in-
telligit ad talos usque demissam.
V. Tibul. *Æg.* 4. l. 3.

v. 22. *facti crimina lumen habet*] Huc pertinent, quæ observavi ad
illud *Eleg.* 12. supra: *Oculi sunt in
amore duces.*

Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma,
 Communis culpæ cur reus unus agor?
 Unâ contentum pudeat me vivere amicâ? 25
 Hoc si crimen erit, crimen Amoris erit.
 Mî nemo obijciat, libeat tibi, Cynthia; mecum
 Roscidâ muscosis antra tenere jugis.
 Nec tu Virginibus reverentia moveris ora;
 Hic quoque nō nescit, quid sit amare, chorus: 30
 Si tamen Oeagri quædam compressa figuâ
 Bistonis olim rupibus accubuit.
 Hic ubi nos primâ statuent in parte choræ,
 Et medius rectâ cuspidē Bacchus erit:
 Tum capiti sacros pariat pendere corymbos: 35
 Nam sine te nostrum non valet ingenium.
 Hoc utinam spatium loco, quodcumque vacabis,
 Cyn-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 26. *crimen Amoris erit*] Non
 aliam ob causam antiqui mortales
 Venerem, & Cupidinem inter
 Deos collocaverunt, quàm ut li-
 berius genio indulgerent, & cupi-
 ditatibus impune fræna laxarent.
 Ita & Lyconides P. aurinus Aulu-
 Aët. 4. Sc. 10. confidit se excusatum
 iri apud Euelioem, cujus finem
 virginem vitiaverat:

*Dens mihi impulsor fuit, is me
 ad illam illexit.*

Sed reverâ non superis hortatori-
 bus flagitia patrantur, at potiù
 fœdiorumque Deus pro dira cupido.

v. 29. *reverentia moveris ora*] Ne

vultum rubore perfundas coram
 Camœnis, veluti minimè deceat
 puellam corruptam virginum cœ-
 tibus interesse: nam & Musæ no-
 verunt, ô Cynthia, quid sit Amor,
 & furtivi concubitus. Porro ita
 dixi. *Virginibus ora movere* v. Eleg.
 12 l. r. *presenti flore juellæ*; Ecq.
 20 eiusdem lib. *steverat Ascanio*
 &c. Id habet proprium poeta Um-
 ber, ut quàm longissimè rec-dat
 à vulgari consuetudine loquendi.

v. 34. *rectâ cuspidē*] Hastâ, seu
 baccho pampnis involuto, quem
 thysum appellabant.

v. 37. *Hoc utinam spatium loco*] Ne

l. c.

Cynthia: sed tibi me credere turba vetat,
Cum videt accensis devotam currere tædis.

In nemus, & Triviæ lumina ferre Deæ.
Nam quid Prænestis dubias & Cynthia sortes?

Quid petis Eæi moenia Telegoni?

Curve in Herculeum deportant effeda Tibur?

Appia cur roties te via ducit anum?

Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis 45

Porticus aulaeis nobilis Attalicis:

Et creber platanis pariter surgentibus ordo,

Flumina sopito quæque Marone cadunt:

Et leviter Nymphis tota crepitantibus urbe,

Cum subito Triton ore recondit aquam. 50

Fal-

OBSERVATIONES.

I.e. utinam deambules in porticu Apollinis Palatini; cum tibi per domesticæ negotia prodire licebit.

v. 39. Cum videt accensis. &c.] Causam scilicet religiosis amoribus suis præcedebat pœllata & dolosa puella.

v. 41. Prænestis dubias sortes] Ob id fortasse dubias vocat; quod eas Romani patriis auspiciis posthaberent. Favet Vahlenus Maximus apud quem l. 1. c. 1. telego: Lutatius; qui primam Punicum bellum confecerat & Senonum prædibit; est SORTES; fortasse PRÆNESTINÆ adire. Auspiciis enim patriis; non alienigenis: Rempublicæ administriari oportere iudicabant.

v. 45. Scilicet.] Quæ sequuntur usque ad versum 51. circumdant intelligenda; cui enim sordet merito poterant operâ tam illustria, & magnifica?

v. 47. platanis pariter surgentibus] Apud Pompejanam porticum fuisse nemora variis arboribus confita innuit Martialis Epig. 14. l. 2. Inde perie: centum pendentia recta COLUMNIS.

Illinc POMPEII dona; TEMUS-QUE duplex.

v. 48. Flumina sopito q. Marone cadunt] E simulacro fluminis reclinati, ac dormientis.

v. 50. Triton] Marmorea Tritonis statua, cuius ex ore aqua si phos-

Falleris; ista tui furtum via monstrat amoris.

Non urbem, demens: lumina nostra fugis,
Quo fugis ah demens? nulla est fuga, talicet usque

Ad Tanaim fugias, usque sequetur Amor.

Non, si Pegaseo vesteris in aëra dorso: 59

Nec, tibi si Persei moverit ala pedes;

Vel, si te sectæ moveant talaribus auræ,

Nil tibi Mercurii proderis alta via.

Instat semper Amor supra caput, instat amanti,

Et gravis ipse super libera colla sedet. 60

Excubat ille acor custos, & tollere numquam

Te patietur humo lumina capta semel.

Et jam si pecces, Deus exorabilis ille est,

Si modò præsentem viderit esse preces.

Nū jã, dura, paras Phrygias nunc ire per undas, 61

Et petere Hircani litora nota maris?

Spargereque alternâ communes cæde penates,

Et ferre ad patrios pramia dira Lares?

Nil agis, insidias in me componis inanes:

Tendis iners docto retia nota mihi. 70

Sed

○ B S E R V A T I O N E S.

nibus expressa cadebat. *Nymphas* autem pro aquis ipsis usurpari, norunt illi, qui citati Martialis Epigrammata, & Pedonis Albinovani Elegiam in obitum Mœcenatis legerunt. A Pedone vocantur *canore*, quemadmodum hic à Propertio *crepitanter*.

v. 64. *præsentem preces*] Efficaces, validas. Eodem pacto dicimus, *medium præsentem, Dii præsentem* &c. v. 65. *Nū jam, dura* &c.] Lepidissime irridet amicam, q. d. Mulieres cum longa itinera capessunt, non jam ad rem gerendam cum hostibus proficiscuntur, ut

Sed de me minor est famæ jactura pudicæ:

Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.

Nuper enim de te nostras me lædit ad aures

Rumor, & in totâ non bonus urbe fuit.

Sed te non debes inimicæ credere linguae. 75

SEMPER formosis fabula poena fuit.

Non tua deprenso damnata est fama veneno.

Testis eris puras, Phoebe, videre manus.

Sin autem longo nox una, aut altera lux

Consûpra est, nō me crimina parva movent. 80

Ista senes licet accusent convivia duri,

Nos modò propositum, vita, teramus iter.

Illo-

OBSERVATIONES.

denique victrices, & manubii onustæ domum suam revertantur. Nichil tale de illis credere oportet, siquidem bello ineptæ procreatæ sunt. Quid igitur existimandum, quoties, ab Urbe discedunt? Eas nimirum oculos virorum, & amantium fugere, ut libidinem suum securius expleant.

v. 78. *Testis eris puras P. v. m.* Vide quæ observavi ad Eleg. 15. l. 1. v. 37.

v. 80. *crimina parva*] Ea hæresis infederat veterum animis, ut adulteria, stupra, & id genus flagitia vix in delictis haberent, nomine usum cohonestantes. Petronius Sat. de scelestis nuptiis immaturæ virgunculæ: *LUSUMQUE pueritum libidinosam spectabam diligenter*

Et Martialis Epig. 2. l. 6. de lege Domitiani adversus adulteros lata:

LUSUS erat sacra connubia salutare eade.

Juvenalis ad calcem 7. Sat. *ne turpia LUDANT.* Nec alio trahendum, quod narrat Suetonius in Tiberio c. 45. *Feminarum quoque, & quidem illustrium, capitibus quantopere solitus sit illudere, evidenter apparet Mallonia cujusdam exitu &c.*

Ib. d. movent] Negotium facessunt. Ita supra Eleg. 16. *Ah peream, si me ista MOVENT* dispendia.

v. 81. *Ista senes*] Vide Catul. c. 5. v. 2.

Illorum antiquis onerentur legibus aures.

Hic locus est, in quo tibia docta sonas:

Quæ non iure vado Mæandri jacta natasti, 85

Turpia cum faceret Palladis ora tumor.

Tyndaris externo patriam mutavit amore,

Et sine decreto viva reducta domum est.

Ipsa Venus quamvis corrupta libidine Maris,

Nec minis in cælo semper honesta fuit. 90

Quamvis Ida Parim pastorem dicat amasse,

At-

OBSERVATIONES.

v. 83. *onerentur legibus aures*] Ob-
ruantur ingentis antiquorum in-
stitutis, & præceptis. Acrior ver-
bo usus est Persius 1. Sat. in re non
profus dissimili:

*Sed quid opus teneras mordaci ra-
dere vero*

ATRICULAS? —

v. 87. *patriam mutavit*] Scripserit
fortasse Propertius patriam; con-
cinnius enim videtur patriam amo-
rem externo mutare, Menelaum
scilicet Paride. Fuit autem Helena
Spartana, & Menelaus Spartæ
rex.

v. 88. *sine decreto*] Interpretor
absque procerum Græcorum suf-
fragiis, conjuge tantum insecu-
dente, ne occideretur. Rem por-
rò, securi gesta est, narrat Dicty
Cretensis l. 5. de bello Troiano.
Namque post captum Ilium. Iliac ve-
cordatus eorum, que tantis tempe-
statibus propter mulierem perpessi ex-

peritque essent, primus omnium in-
terfeci eam jussit: jamque appro-
bantibus consilium Asiæ multis bo-
nis. Menelaus amorem conjugii etiam
nunc retinens, singulos ambiendo
orandoque ad postremum perfecerat,
ut intercessu Ulyssis, Helena incolu-
mis sibi tradideretur. Et quidem de-
cernere apud Jurisperitos est, cau-
sæ quædam aliquid statuer. l. 1. ff.
de offic. adf. l. 9. §. ubi DECRE-
TUM ff. de offic. proconsulis, &
passim. Noluit igitur Menelaus
causam Helenæ per concilium pro-
cerum cognosci, sed ipse vi tyran-
nicâ, & ope fratris nixus eam à
crimine absolvit. Quamquam
enim Dictys affirmet preces inter-
positas, quis nescit principum pre-
ces nihil à jussis distare, Horat.
Sat. 3. l. 2.

— *Cæsar, quid cogere posset,
Si poterat per amicitiam patris,
atque suam &c.*

Atque inter pecudes accubuisse Deam:
 Hoc & Hamadryadum spectavit turba sororum,
 Silenique senes, & pater ipse chori.
 Cum quibus Idæo legisti potnia sub antro 95
 Supposita excipiens, Nai, caduca manu.
 An quisquam in tanto stuprorum examine quærit
 Cur hæc tam dives? quis dedit? unde dedit?
 O nimium nostro felicem tempore Romam,
 Si contra mores una puella facit! 100
 Hæc eadem hæc ante illâ impunè & Lesbia fecit.
 Quæ sequitur, certè est invidiosa minùs.
 Qui quærit Tatios veteres, durosque Sabinos,
 Hic posuit nostrâ nuper in urbe pedem.

Tu.

OBSERVATIONES.

- v. 92. *Atque inter pecudes*] Oëno-
 do. Audi Biblin Ovidianam 9.
 ne Ovidiana hoc. ipsum fatetur :
Metamorph.
Sape greges INTER requirimus
arbore: tecti.
 96. *Nai, caduca*] Ita emendâ-
 vit vir omni laude major Josephus
 Scaliger, in cuius sententiam pe-
 dibuseo. Antea legebatur corru-
 ptissimè; *Naise dona.*
 v. 98. *unde dedit?*] Notissimus
 Ennii versiculus, quem mutuatur
 Juvenalis Sat. 14.
UNDE habeas. QUÆRIT nemo,
sed oportet habere.
 v. 102. *Quæ sequitur*] Nôvi sce-
 lèris auctores graviori censurâ di-
 gnos iudicat; illos verò, qui ad
 exempla peccant, mitius haben-
- dos. Audi Biblin Ovidianam 9.*
Metamorph.
Quid liceat nescimus adhuc, &
cuncta licere
Credimus, & SEQUITUR ma-
gnorum exempla Deorum.
 v. 104. *posui n. n. in urbe pedem*]
 Peregrinus est, nec. dum d' dicit
 Romanorum consuetudinem. Ovid.
 cit. 3. Amor. Eleg. 4.
Rusticus est nimirum, quem Lædis
adultera coniux;
Et notos mores non satis URBS
habet.
In qua Martigene non sunt sine
crimine nati
Romulus Iliades, Iliadesque Ro-
mas:

Tu prius & fluctus poteris siccare marinos, 105

Altaque mortali deligere astra manu :

Quàm facere ut nostræ nolint peccare puellæ.

Is mos Saturno regna tenente fuit.

Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,

Et post antiquas Deucalionis aquas, 110

Dic mihi quis potuit lectum servare pudicum?

Quæ Dea cum solo vivere sola Deo?

Uxorem quondam magni Minôis, ut ajunt,

Corrupitorvi candida forma bovis.

Nec

O B S E R V A T I O N E S.

v. 106. *deligere astra manu*] Hoc vernaculo idiomate ita diceret: *spiccare le stelle dal firmamento*. Figura enim ducitur à floribus, qui ungibus decerpuntur. Idem Ovidius Epist. Phædræ:

Est aliquid plenis pomaria carperet ramis,

Es tenui primam DELIGERE ungue rosam.

v. 108. *Is mos Saturno*] Aurea sæcula sub imperio Saturni floruerunt, quibus nullæ fraudes, nulla scelera mentes hominum invaserant: colabatur passim justitia, vigebat pietas, honestas in pretio erat. Quamobrem Juvenalis debortatur Ursidium. Posthumum ab uxore ducendâ, cum veteris ætatis minima quæque vestigia insequentium temporum pravitas abolevisset, & jam adulteriorum libertas eo usque procederet, ut

qui tale facinus admitterent, *hilariter nitidique* vocarentur. Ita verò exorditur Sat. 6.

Credo pudicitiam SATURNO REGE moratam

In terris; visamque diu &c.

Naso autem, ut solitus, Præperitium imitatur ep. Phædræ, quam paulò ante attuli:

ISTA vetus pietas, ævo moritura futuro,

RUSTICA SATURNO REGNA TENENTE, fuit.

v. 109. *Et cum Deucalionis aquæ*]

Post fuit præcedente versiculo colloca punctum, ut rectè monuit Douza P. Hic verò lege meo punctulo:

At cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,

Et post antiquas Deucalionis aquas, Dic mihi quis potuit lectum servare pudicum?

Nec minùs ærato Danaë circumdata muro, 115
 Non potuit magno casta negare Jovi.
 Quòd si tu Grajas, seu sis imitata Latinas:
 Semper vive meo libera iudicio.

ELEGIA XXII.

*Queritur Cynthia scitubitum, dum sacris Isidis opera-
 retur, eamque hortatur ne bibendo pulchritudi-
 nem corrumpere velit.*

Tristitia jam redeunt iterum solennia nobis,
 Cynthia jam noctes est operata decem.
 Arque utinam Nilo pereat quæ sacra repente
 Misit matronis Inachis Aufoniis!
 Quæ Dea tam cupidos toties divisit amantes, 3
 Quæcumque illa fuit, semper amara fuit.
 Tu certè Jovis occultis in amoribus Io
 Sensisti, multas quid sit ire vias:
 Cum te iussit habere puellam cornua Juno,
 Et pecoris duro perdere verba sono. 10
 Ah quoties quernis læsisti frondibus ora:
 Mansisti stabulis abdita pasta tuis!
 An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
 Jupiter, idcirco facta superba Dea es?

An

OBSERVATIONES.

v. FIG. *negare*] Huic verbo con- [obscenam velant. Exempla ob-
 trarium *dare*, utraque autem rem [via legenti Martialis Epigrammata.

ELEG.

An tibi non satis est fuscis Ægyptus alumnis? 15;
 Cur tibi tam longa Roma petita viâ est?
 Quidve tibi prodest viduas, dormire puellas?
 Sed tibi, crede mihi, cornua rarius erunt.
 Aut nos è nostrâ te, sæva, fugabimus urbe:
 Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuat. 20
 At tu, quæ nostro nimium placare dolori es,
 Noctibus his vacui reficiamus iter.
 Non audis, & verba finis mea ludere, cum jam
 Electant Icarii sidera, tarda boves.
 Lenta bibis: mediæ nequeunt te frangere po-
 Ætes. 25;

An:

O R S E R V A T I O N E S.

ELEG. XXII. v. 15. *fuscis alu-*
mnis] Utpote ad meridiem posi-
 tis, & Solis itineri subiectis. Con-
 tra Septemtrionales populi flavis
 capillis decori, vultusque candore
 præcellentes. Disertè Vitruvius l.
 6. Architect. c. 1. *Sub Septemtrio-*
nibus nutriuntur gentes immanibus
corporibus, candidis coloribus, di-
recto capillo & rufo, oculis cæcis,
sanguine multo, quoniam ab hume-
ris plenitate, calique refrigeratio-
nibus, sunt conformati. Qui autem
 sunt proximi ad axem meridianum,
 subiectique solis, cursui, brevioribus
 corporibus, colore FUSCO, crispo
 capillo, oculis nigri, cruribus in-
 validis, sanguine exiguo, solis im-
 petu perficiuntur. Martialis de pueri
 electione ad Flaccum Epig. 42. l. 4.

Sit nive candidior, namque in-
Mareotide FUSCA;

Pulchrior est, quanto rarius, iste
color.

De huiusmodi, aut certe finiti-
 mis gentibus venisse Isidorus l. 19.
 c. 23. *Mauros habet: terra nox corpo-*
rum & Etroni fragmentum:

Tinctus colore noctis.

Manu puer loquaci;

id est cithæædus Ægyptius.

v. 22. *reficiamus iter*] Parcant
 verecundæ aures: innuit poetâ
 obsecram equitationem; cui no-
 vum curriculum instaurare parat
 noctium aliquot abstinentiâ.

v. 25. *mediæ nequeunt te frangere*
noctes] Nepotuli, & delicati homi-
 nes cœnam in lucem producebant,
 quod significat hoster Eleg. 6. l. 4.

Sic:

An nondum est salos mittere laffa manus?
 Ah pereat quicumque meracas repperit uvas,
 Corruptique bonas nectare primus aquas.
 Icære Cecropiis meritò jugulate colonis,
 Pampineus nosti quam sit amarus odor. 30
 Tu quoque ô Eurytion vino Censuiste peristi,
 Nec non Ismario tu Polypheme mero.
VINO forma perit, vino corrumpitur atas:
Vino sapere sauma nescit amica virum.
 Me miserum, ut multo nihil es mutata Lyæo, 35
 Jam bibe; formosa es, nil tibi vina nocent.
 Cum tua præpendent demissæ in pocula fentæ,
 Et mea deducta carmina voce legis,

OBSERVATIONES.

Sic NOCTEM patera, sic ducam
carmine, donec

Injicit radium in mea vina dies.
 languentem verò famera acido-
 rum esu denuò excitabant, teste
 Juven. 4. Sat. ubi de Montano Sc-
 natore:

— novrat ille

Luxuriam imperii vestrem, no-
Elasque Neronis

Jam MEDIAS, aliamque famem
cum potino Balneo

Arderet. nulli major facio usus
edepè!

Tempestas mea: Circeis nata fo-
rons, an

Lucrinum ad saxum, corrupti-
noxe edita fundo

Ostrea, callebas primo deprende-
re morsu.

v. 28. *bonas aquas*] Dixit: mul-
 tò ante Pindarus Ode 1. Olymp.
 ἄριστον πόσις & δαΐ. *OPTIMA* quidem
 est *AQUA*, quòd præta sententiam
 Thaleris Milesii ex aqua omnia op-
 tum ducere. Sed existimq Pro-
 pertii mentem aliam fuisse, lym-
 phæ scilicet porum, veluti uri-
 liorem & magis salubrem, com-
 mendandi.

v. 33. *Vino forma perit*] Ex ad-
 verso de Phylide meretriculâ ita
 loqui ut Eleg. 8. l. 4.

Sobria græva parum, cum bibis,
omne decet.

Sed ibi latet nequitia.

Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
 Spumer & aurato mollius in calice, 40
 Nulla tamen lecto recipit se sola libenter;
 Est quiddam, quod vos querere cogat Amor.
SEMPER in absentes felicior astus amantes.
Elevat assiduos copia longa viros.

E L E G I A XXIII.

*Lynceum, quod Cynthia castitatem tentasses, primum
 objurgat. Deinde amatorem factum gaudet, do-
 ktorumque virorum exemplis confirmat.*

Cur quisquā faciem dominæ jam credat amori.
 Sic crepta mihi penè puella mea est.

Ex-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 39. *Largius effuso*] Subaudi
quamvis, cui respondet *Nulla sa-*
men sequentis Hexametri.

Ibid. madeat tibi mensa F.] Li-
 bationem intelligo. Virgilius 1.
Æneid.

Dixit, & in MENSA laticum
libavit honorem.

v. 40. *mollius*] Cave ne adver-
 bium comparativum existimes.
 Mollius Falernum interpretor,
 melle admixtum, sive mulsam,
 quod Romanis in deliciis erat.
 Martialis l. 13. Epig. 108.

Ætica nectareum curbastis mella
FALERNUM.

Misceri decet hoc à Ganymede

merum.

v. 44. *Elevat assiduos*] Longa
 enim consuetudo tædium, & con-
 temptum parit.

ELEG. XXIII. v. 1. *amori*]
 Bene Scaliger ex vetustis Codd.
 cum Beroa'dus reposuisset *amico*.
amorem pro *amante* usurpatum li-
 quet ex alio Propertii loco Eleg.
 18. l. 3.

Forſitan ille alio pectus AMORE
terris.

Ibi tamen de muliere loquitur.

v. 9. curam] Supra Eleg. 17.
Unica nata meo pulcherrima CU-
RÆ dolori.

Expertus dico: *NEMO est in amore fidelis.*

Formosam rarò non sibi quisque petit.

Polluit ille Deus cognatos, solvit amicos, 5

Et bene concordēs tristia ad arma vocat:

Hospes in hospitium Menelao venit adulter.

Colchis & ignotum nonne secuta virum est?

Lynceu, tunc meam potuisti tangere curam?

Perfide, nonne tuæ tunc cecidere manus? 10

Quid si non constans illa, & tam certa fuisset,

Possset & in tanto vivere flagitio?

Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno:

A dominâ tantum te modò tolle meâ.

Te socium vitæ, te corporis esse licebit, 15

Te dominum admitto rebus, amice, meis.

Lectò te solùm, lectò te deprecor uno:

Rivalem possum non ego ferre Jovem.

Ipsè meas solus, quod nil est, æmulo umbras,

Stultus, quòd stulto sæpe timore tremo. 20

Una tamen causa est, quâ crimina tanta remitto,

Errabant multo quòd tua verba mero.

Sed

OBSERVATIONES.

V. 18. *Rivalem possum n.e. f. f.*] *xii, ut ne RIVALEM quidem Nerone æquo TULERIT animo.*
 V. 22. *Errabant multo q. s. v. m.*]
 Propertio locutionem similem derivasse: *Poppeam Sabinam, tunc adhuc amicam ejus. (Neronis) abductam marito, demandatamque interim sibi nuptiarum specie recepit. Nec corruptisse contentus, adeo dile-*
 Subdoli quidam veteratores ficta ebrietate delicta sua excusabant; quod tamen excusationis genus refutat Callicles Plautinus, senex emunctæ natæ Trucul. Act. 4. Sc.

Sed numquam vitæ me fallat ruga severæ.

OMNES jam norunt, quàm sit amare bonum.
 Lynceus ipse meos seros insanit amores. 25
 Solum te nostros lætor adire Deos.

Quid!

O B S E R V A T I O N E S.

3. Huic igitur ita supplicat Dinar-
 chus adulescens, qui ejus filia vir-
 ginis stuprum intulerat:

*assum. Callicles. per tua ob-
 secro.*

*Gemma, ut tu istuc insipienter fa-
 ctum, sapienter seras.*

*Mihique ignoscas, quod animi im-
 pos. VITI vicio feterim.*

*Cujus precibus bellè occurrat Cal-
 licles.*

*Non places. In matrum culpam
 confers, quod nequis loqui.*

*Nam vinum si fabulari posset, se
 defenderet.*

*Non vinum hominibus moderari;
 sed vina homines solent.*

*Qui quidem probi sunt. Verum
 qui improbus est, siue subbibit,*

*Siue adeo caret temere, tamen
 ab ingenio est improbus.*

V. 23. Sed numquam vitæ &c.]

Apage te superciliosum caput.
 Quid mihi venditas Caroniana

verba? quid incedis obstipā cervi-
 ce? quære jam alios, quos in er-
 rorem inducas; ego te penitus co-
 gnovi.

De huiusmodi versipelli-
 bus, & nequitiis alitè dissimu-
 lantibus, locus est pulcher imlus

apud Senecam Tragicum Hippol.

Act. 3. Sc. 3.

O. VITI fallax! abditos sensus
 geris.

*Animi que pulchram turpibus fa-
 ciem induis.*

*Pudor impudentem celat; auda-
 cem quies,*

*Pietas nefandum: vera fallaces
 probant,*

Simulantque molles dura —

V. 24. Omnes jam norunt.] Non
 tantum homines luxuriâ perdit,

verum etiam castissimi Philoso-
 phorum. Huc pertinent, quæ scri-
 bit Alexis Comicus apud Stobæum

serm. 61.

οὐτ' ἂν μὲν γινώσκῃς ὅτι θεὸς ἔρω.
 καὶ τιμωρὸς γένηται πάντων πολὺ.

ἡ δὲ αἰὶς ὅς ἐστις ὁ φειδωλὸς σφόδρα
 ἀνθρώπων, ἡ δὲ ἔτις ἀνθρώπων τῶν

τεόντων.

ὅς ἐστι τὸ τῶ μελὶν τῶ θεῶ γέμει.
 Nimirum igitur maximus est di-
 vorum Amor;

Et longè omnium nobilissimus;
 Nullus enim usque adeo parcus est

Homo, neque moribus tam exquisi-
 sitis.

Qui non huic Deo partem aliquam
 tribuas.

V. 26. Solum.] Hoc equidem gau-
 deo.

Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
 Proderit? aut rerum dicere posse vias?
 Aut quid Lucreti tibi profunt carmina lecta?
 Nil juvat in magno vester amore senex. 30
 Tu satius Musis meliorem imitare Philetam,
 Et non inflati somnia Callimachi.
 Nam rursus licet Ætoli referas Acheloi
 Fluxerit ut magno factus amore liquor:
 Atque etiã ut Phrygio fallax Mæandria campo 35
 Errat, & ipsa suas decipit unda vias:
 Qualis & Adraſti fuerit vocalis Arion
 Tristia ad Archemori funera victor equus:
 Non non Amphiarææ tibi fata quadrigæ
 Profint, aut Capanei grata ruina Jovi, 40
 Desine Achilleo componere verba cothurno,
 Desine, & ad molles membra resolve choros.
 Incipe jam angusto versus componere torno,
 Inque tuos ignes dure poëta veni.
 Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero: 45
 Despicit & magnos recta puella Deos.

Sed

O B S E R V A T I O N E S.

deo, temilitiæ nostræ nomen de- addo.

diffe: quamquam illud penitus doleo, quod hic statione pellere tentaveris.

v. 29. *Lucræti*:] Hanc lectionem agnoscunt Adrianus Turnebus, & Josephus Scaliger, quorum sententia non inivis calculum

v. 46. *recta puella*] Superbiæ arrogantia plena, cuius inditium solet esse facies erecta. Eli-phaz Themanites apud Jobum cap. 15. v. 26. ita de impio Deum flocci faciente. *Tenuis enim adversum Deum manum suam, & contra Om-*

Sed non ante gravi taurus succumbit aratro,
 Cornua quàm validis hæserit in laqueis.
 Nec tu tam duros per te patieris amores,
 Trux tamen à nobis ante domandus eris. 50
 Harum nulla solet rationem quærere mundi,
 Nec

O B S E R V A T I O N E S .

Omnipotentem roboratus est. Cuccur-
 ris adversus eum ERECTO collo. Et
 Cicero lib. 1. de Oratore, indoctos
 quosdam caussidicos infectatus:
 Hac igitur, & horum similia, jura
 sue civitatis ignorantem, ERE-
 CTUM, & celsum, alacri & prom-
 pto ore huc atque illuc insipientem va-
 gari magna cum caetera toto foro,
 presidium clientibus, atque opem
 amicis, & prope cunctis civibus lu-
 cem ingenii & con liti sui porri-
 gentem atque tendentem, nonne in
 primis flagitiosum putandum est?
 Nisi malimus Propertium explica-
 re de animi magnitudine; quò
 pertinent illa eiusdem Ciceronis ad
 Atticum Epist. 24. l. 2. novæ edi-
 tionis Grævianæ Amstæod. Nos
 tamen his miseris ERECTO animo,
 & minimè perturbato sumus. &
 Cornelii Nepotis in Themistocle:
 Que contumelia non frogit eum, sed
 EREXIT. Prior tamen interpre-
 ratio magis arridet. Id verò moris
 habet poeta Umber, ut pleraque
 verba per Aphæresin deminuat,
 quod ante me observavit Lipsius
 Var. Lectionum l. 3. c. 7.

V 48. Cornua quàm validis h. i. d.]

Hoc juvencorum primum & di-
 mentum. Simile quid videtur
 docere Virgilius 3. Georg. vers. 166.

Ac primum laxos vincti de vimin-
 ne circlos

Cervici subnecte: dehinc ubi libera
 colla

Servitio assuerine, ipsæ e torqui-
 bus aptas

Junge pares, & coge gradum con-
 ferre juvencos.

Cum autem Propertius cornibus
 obligandos esse dicat, secutus vi-
 detur eam arandi rationem, quam
 tantoperè improbat Columella l.
 2. de R. R. c. 2. his verbis: Nam
 illud, quod in quibusdam provinciis
 usurpatur, ut CORNIBUS illigetur
 jugum; ferè repudiatum est ab omni-
 bus, qui præcepta rusticis conscri-
 pserunt, neque immeritis: plus enim
 querunt pecuies collo & pectore co-
 nari, quam CORNIBUS. Bene id-
 circò Virgilius, qui juvencos collo
 jugum aliquandò laturos, ab hac
 pariter disciplinâ incipere jubet,
 ut collum vimineis torquibus im-
 peditum gerant.

V. 51. Harum nulla soles] Versus

luxati, ut attentius consideranti

ROM

Nec cur fraternis Luna laboret equis:
 Nec si post Stygias aliquid restaverit undas,
 Nec si consilio fulmina missa tonent.
 Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est, 55
 Nullus & antiquo Marte triumphus avi:
 Ut regnem mistas inter conviva puellas
 Hoc, ego quo tibi nunc elevor, ingenio.
 Me juvet hesternis positum languere corollis,
 Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus: 60
 Actia Virgilium custodis litora Phœbi,
 Cæsaris & fortes dicere posse rates:
 Qui nunc Æneæ Trojani suscitât arma,
 Jactaque Lavinis moenia litoribus.
 Cedite Romani scriptores, cedite Graji; 65
 Nescio quid majus nascitur Iliade.

Tu

OBSERVATIONES.

non obscurum erit. Quò etenim referendum sit *non harum*, planè factor ignorares miroque Scaligerum, in cæteris Epidaurio serpente oculatiorẽ, hoc loco Phineum, vel Thamyram fuisse. Sic autem concinno:

Nec tu tam duras per te patieris
 amores,

Trux tamen à nobis ante domandus eris.

Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est,

Nullus & antiquo Marte triumphus avi:

Ut regnem mistas inter conviva
 puellas

Hoc, ego quo tibi nunc elevor,
 ingenio.

Harum nulla solet rationem querere mundi,

Nec cur fraternis Luna laboret equis:

Nec si post Stygias aliquid restaverit undas,

Nec si consilio fulmina missa tonent.

Me juvet hesternis &c.

v. 61. Actia Virgilium] Subaudi juvet.

Hh

7070.

Tu canis umbrosi subter pineta Galei
 Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus;
 Utque decem possint corrumpere mala puellam,
 Missus & impressis hædus ab uberibus. 70
 Felix, qui viles pomis mercaris amores,
 Huic licet ingrata Tityras ipse canat.
 Felix, intactum Corydon qui teneat Alexin
 Agricola domini carpere delicias.

Quam-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 70. *impressis*] Scaliger interpretatur ubera non multa, sed perperam, cum libri non habeant *impressis*, sed *impressis*. Melius igitur explicabis de agno latente, qui uberibus os imprimat. Juven. Sat. 9

Tu tantum erucis IMPRIME dentem.

& noster Eleg. 16. l. 1.

Osculaque IMPRESSIS nixa dedit gradibus.

v. 71. *pomis mercaris amores*] Venus apud Lucianum in Deorum judicio sic Paridem alloquitur: *ἄντα ᾧ ἐσθλὸς καὶ τὴν ἐντα. τὸ καλόν, ἢ γὰρ, τίς τὸ μὴν ἀφ' οὗ.* Omnia enim licet tibi hæc, & AMOREM, & formam & mæcias POMO isto MERCARI.

v. 74. *Agricola domini*] Alexis ergo puer Mæcenatis, non Pollionis, ut nonnullis placuit. Poëta nimirum in fingendis personis, quarum involucre latent vera nomina amicorum, solent studia eorum & mores ob oculos ponere,

ut facile dignosci possit, de quo per ambages loquantur. Propertius itaque non abs re vocat Mæcenatem agricolam, quippe qui angusto clavo contentus intra domesticos hortos procul ab ambitione vitam exegerit. Testis Peto Albinovanus Eleg. in ejus obitum:

Majus erat paruisse, samen nec velle triumphos:

Majores res magnis abstinuisse fuit. Maluit umbrosam quercum, Nymphasque canoras,

Paucasque pomos, iugera culta soli. Pieridas, Phæbumque colens in mollibus hortis,

Sederat argutus garrulus inter aves.

cui iam sententiæ favit Martialis Epig. 56 l. 8 his versibus:

Iugera perdidideras misere vicina Cremonæ,

Flebas & abductas Tityrus æger oves.

Risit Thuscus eques, pauperatamque malignam

Rep-

Quamvis ille suam lassus requiescat avenam, 75
 Laudatur faciles inter Hamadryadas.

Tu canis. Ascræi veteris præcepta poetæ,
 Quo seges in campo, quo viret uva iugo.
 Tale facis carmen doctâ testudine, quale

Cynthius impositis temperat articulis. 80
 Non tamen hæc ulli venient ingrata legenti,
 Sive in amore rudis, sive peritus erit.

Nec minor his animis, nec se minor, ore canorus.
 Anseris indocto carmine cessit olor.

Hæc quoque perfectio ludebat Iasone Varro, 85
 Varro: Leucadiæ maxima flamma suæ.

Hæc quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
 Lesbia queis ipsâ notior est Helenâ.

Hæc etiam docti confessa est pagina Calvi,
 Cum caneret miseræ funera Quinctiliæ. 90

Et modò formosâ quàm multa Lycoride Gallus.
 Mortuus: internâ vulnera lavit aquâ!

Cynthia quin etiam versu laudata Propertî;
 Hos inter si me ponere fama volet.

SEX.

OBSERVATIONES.

Populis, & celeri iussu abire fuga: conscribendo. Tiberius Imperator initio principatus sui parem animi celsitatem ostendit: adversus enim convitiâ, malosque rumores, & famosa de se ac suis CARMINA firmus: ac patiens; subinde jactabas, in civitatem libera linguam: mentemque liberasse debere. Sueton. Tiber. c. 28.

Tu licet: & nostrum, dixit;
 ALEXIN ames.

v. 83: nec se minor. Id est, eundem le præstitit. Virgilius in contemnendis æmulorum maledictis, quem in divino Æneidos opere

Hh 2:

ELEG.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER III.

ELEGIA I.

*Elegiæ carminis facultate nominis immortalitatem
 sperat se consecuturum.*

CALLIMACHI manes, & Coi sacra Philetæ,
 Investrum, quæso, me finite ire nemus.
 Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos.
 Italia per Grajos orgia ferre choros.
 Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro, 5
 Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam.
 Ah

OBSERVATIONES.

ELEG. I. v. 3. *puro de fonte*] Re- | Propertium diximus in Prologo-
 liquis intacto. Atqui falsum esse | menis; quæ vide.

v. 9.

Ah valeat, Phœbum quicumque moratur in armis.

Exactus tenui pumice versus eat,

Quo me fama levat terrâ sublimis, & à me

Nata coronatis Musa triumphat equis, 10

Et mecum in curru parvi vēstantur Amores,

Scriptorumque meas turba secuta rotas.

Quid frustra missis in me certatis habenis?

• Non datur ad Musas currere lata via.

Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent, 15

Qui finem imperii Bactra futura canent:

Sed quod pace legas, opus hoc de monte sororum

Detulit intactâ pagina nostra viâ.

Mollia Pegasides vestro date ferra poetæ:

Non faciet capiti dura corona meo. 20

At mihi quod vivo detraxerit invida turba,

Post obitum duplici scenore reddet honos.

OMNIA post obitum fingit majora vetustas,

MA-

OBSERVATIONES.

v. 9. terra sublimis] Pro subli-sequentium.
nem. Ita supra Eleg. 3. l. 1.

Ut te felici prævecta Cerannia
remo.

Idest prævectam.

Terentius Andriâ Aët. 5. Sc. 2.

SUBLIMEM hunc intro rape,
quantum potes.

Idem Adelph. Aët. 5. Sc. 2.

SUBLIMEM medium arriperem --

v. 12. scriptorum] Poëtarum
Elegiacorum, vestigia nostra per-

v. 13. missis in me certatis habenis]
Metaphoram ducit ab equis, quos
ad cursum impellimus effusis in
cervice habenis. Hinc equi admissi.

Ovidius Epist. Penelopis:

Hic lacer admissos servavit Hector
equos.

v. 20. Non faciet] Inepta erit;
quemadmodum Tibullus El. 6. l. 2.

--- Et mihi FACTA iuba est.
apta scilicet.

Hh 3

v. 24.

Majus ab exequiis nomen in ora venit.

Nam quis equo pulsas ab Ægno nosceret arces? 25

Fluminaque Amonio cominus ille viro?

Idæum Simoënta Jovis cunabula parvi?

Hæctora per campos ter maculasse rotas?

Deiphobumque, Helenumque, & Polydaman-
tas in armis?

Qualemque Paria vix sua nosset humus. 30

Exiguo sermone fores nunc Iliæ, & tu

Troja bis Octavi numine capta Dei

Nec

O B S E R V A T I O N E S.

v. 24. *Majus ab exequiis n. i. o. v.* Sapienter Horatius Ode 24. l. 3.

*Piræum inodolentem odimus, Sublatam ex oculis querimus in-
vidi.*

v. 25. *equo pulsas ab Ægno*] Plinius interpret esto l. 7. c. 57. EQUUM, ait, qui nunc aries appellatur, in muralibus machinis Epeum ad Trojam invenisse dicunt.

v. 29. *Polydamantas*] Effert numero multitudinis, quod singulari offerendum fuit. Cæsar apud Lucanum l. 1. *Pharſaliæ*: *Et nomina vana Catones.* Martialis lib. 9. ad Crestum, *Epurior*:

Curios, Camillos, Quincios, Numas, Ancos,
Et quidquid usquam legimus pilorum

*Exqueris, fortasse grandibus mi-
nax verbis.*

Noster infra Eleg. 7.

— *magnos equalunt ista Camillos*
Judicia —

v. 31. *Exiguo sermone*] Si Troia nunc oppugnaretur, tanti belli forma decresceret, ac fortasse mille naves principum Græcorum, quas plenis buccis Meleagenes inronat, ad aliquot scapharum numerum redigerentur; sed cum hæc omnia maximè remora sint à nostro saculo, ingeniorum vi momenti plurimum acquirunt. Sallustius in Catilin. haud procul ab initio quadam huc pertinentia scribit: *Atheniensium res gesta, sicut ego existi-
mo, satis sumptu; magnificæque fue-
rant, verum aliquando minores sa-
men, quam tanta feruntur: sed,
quia provenire ibi magna scripto-
rum ingenia, per vitæ ortem
liberensum facta proximis ce-
le-*

Nec non ille tui casus memorator Homerus
 Posteritate suum crescere sensit opus.
 Meque inter seros laudabit Roma nepotes: 35
 Illum post cineres auguror esse diem.
 Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcræ
 Provisum est, Lycio vota probante Deo.
 Carminis interea nostri redeamus in orbem,
 Gaudeat ut solito tacta puella sono. 40
 Orpheæ detinuisse feras, & concita dicunt
 Flumina Threiciæ sustinuisse lyrâ.
 Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem
 Sponte suâ in muri membra coisse ferunt.
 Quin etiam, Polypheme, serâ Galatæa sub Ætnâ 45
 Ad tua rorantes carmina flexit equos.
 Miremur nobis & Baccho, & Apolline dextro,
 Turba puellarum si mea verba colit?

Quodd.

OBSERVATIONES.

Librantur. ita eorum, qui ea fecerunt, virtus tanta habetur, quantum verbis ea ponere extollere præclaræ ingenia.

V. 34. *posteritatem suam crescere sensit opus.* Sumptum videtur ab Horatio, qui Ode 30. l. 3.

— usque ago. POSTERÆ

CRESCAM. laude recens —

Facere Juvenalis 7. Sat. de quodam lauto Poëticis deliciis animum applicante:

Ipsæ facit versus, atque uni cedis
 HOMERO,

Propter mille annos —
 Quali verò nihil aliud in Homericis carminibus dignum foret admiratione hominum, præter vetustatem.

V. 42. *sustinuisse*] Optimè repositum à Criticis, cum antea legeretur *detinuisse*; insuavi repetitione. Pari verbo usus est Albino-vanus Eleg. ad Liviam Augustam, ubi de Tiberiæ Drusi rogam extinguere meditante:

SUSTENTABAT aquas, cursusque inhibebat equestrum.

H h 4.

v. 57.

Quòd nō Tænatiis domus est mihi fulta columnis,

Nec camera auratas inter eburna trabes; 50

Nec mea Phæacas æquant pomaria silvas;

Non operosa rigat Martius antra liquor:

At Musæ comites, & carmina cara legenti,

Et defessa choris Calliopæa meis.

Fortunata, mea si qua es celebrata libello:

Carmina erunt formæ tot monumenta tuæ:

Nam neque Pyramidum sumptus ad sidera ducti,

Nec Jovis Elëi cælum imitata domus:

Nec Mausolei dives fortuna sepulcri.

Mortis ab extremâ conditione vacant. 60

Aut illis flamma, aut imber subducet honores,

Annorum aut ictu pondera victa ruent.

At non ingenio quæsitum nomen ab ævo

Excidet. *INGENIO stat sine morte decus.*

ELE.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 57. *Nam neque Pyramidum*] Germana leges apud citat. Horatium Ode 39. l. 3. Ovidium in Calce Metamorph.

v. 64. *ingenio stat sine morte decus*] Enimvero ubi Romanorum Imperatorum ædes magnificæ? ubi Neronis aurea domus? ubi Titi Amphitheatrum? vix pauca superstunt rudera, quæ ista fuisse aliquando sidera faciant posteritati. At vivunt, & semper vivent scriptorum illustrium monumenta, quorum adminiculo res gestæ for-

tium virorum ab interitu vindicantur. Præclare igitur Minius l. 7. c. 30. ad Ciceronis manes: *Salve primus omnium parens patriæ appellatus, primus in toga triumphum, lingueque lauream merite, & facundia Latinarumque litterarum parens: atque. (ut dissator Cæsar habetis quondam mors de te scripsit) omnium triumphorum lauream adeptæ majorem, quanto plus est INGENII Romani terminos in tantum protulisse, quam imperiū. Contra-* rium tamen longè sensit Severinus.

Roc.

ELEGIA II

Narrat se inter dormiendum à Pbœbo, & Calliops reprehensum, quòd Heroici carminis fontes attingeret.

Vissus eram molli recubās Heliconis in umbrā,
Bellerophonæ quā fluit humor equi,
Reges, Alba, tuos, & regum facta tuorum
Tantum operis nervis hircere posse meis:

Par-

OBSERVATIONES.

Boethius de cons. Philosoph. l. 2. metro 2. Audi gloriæ inanis contemptorem:

Sed quid decora novissimus vocabula,

Nam scire consumptos datur?

Facis ergo profusus ignorabilis,

Nec fama notos efficit.

Quod si putasis longius vitam trahi

Mortalis aura nominis,

Cum sera vobis rapiat hoc etiam dies,

Tam vos secunda mors manet.

ELEG. II. v. 1. *Vissus eram hircere*

Terentius pariter Eun. Act. 3. Sc. 2.

Audire vocem VISA SUM modo militis.

Ibid. in umbra] Præter vulgaram significationem, nemo paulo eruditior nescit, *umbram* apud optimos Latinitatis auctores accipi pro ignaviâ, & otio. Quod ut notum fiat rudioribus, assero exempla. Ovid. Artis Amat. l. 3. vers. 541. de poetis loquens:

Nec nos ambitio, nec amor nos tangit habendi;

Contempto colitur lectus, & UMBRA foro.

& Amorum 3. Eleg. 18:

Nos, Mater, ignava Venoris cessamus in UMBRA.

Juvenalis quoque securus vestigia superiorum, ita de Historicis Sat.

7. v. 104. *Sed genus ignavum, quod cæso gaudet, & UMBRA.* nec aliud

respicit Columella, cum l. 1. de Re Ruff. c. 2. inquit: *Quidquid*

verò dabitur occasionis, ruri moretur; que non sit mora segnis, nec

UMBRATILIS. Hinc, puto, *UMBRATICÆ* appellatæ scholæ declamatorum, quòd nimirum id

hominum genus fictis causis agendis tempus tereret; nec umquam

in forum, & publicam lucem egredi auderet. videndi Petronius Arbitr. initio Satyræ: Seneca Pater

in proœmio Controv. l. 2. Plinius Junior Epist. 2. l. 9. Juven.

cisatus vers. 172.

v. 4. *nervis*] Vinibus, & oratio

Parvaque tam magnis admoram fontibus ora, 5
 Unde pater sitiens Ennius ante bibit,
 Et cecinit Curius fratres, & Horatia pila,
 Regiaque Æmiliâ vecta trophæa rare,
 Victorisque moram Fabii; pugnamque sinistram
 Cannensem, & versos ad pia vora Deos, 10
 Annibalemque Lares Romanâ sede fugantes,
 Anseris. & tutum voce fuisse Jovem:
 Cum me Castaliâ speculans ex arbore Phœbus:
 Sic ait auratâ nixus ad antra lyrâ:
 Quid tibi cum tali, demens, est flumine? quis te 15
 Carminis. heroi. tangere jussit opus?
 Non hic ulla tibi speranda est fama, Properti:
 Mollia sunt parvis prata terenda rotis,
 Ut tuus in scamno jactetur sæpe libellus,
 Quem legat expectans sola puella virum. 20
 Cur.

O B S E R V A T I O N E S.

tionis contentione. Horat. A. P. vers. 26.

— *sectantem Levia. NERVI*

Deficiunt, animique —

v. 7. *Horatia pila*] Fratrum Horatorum, qui, Tullo rem Romanam gubernante, cum Albanis Curiatis pedem contulerunt. Livius l. 1. *Inter hæc senex juvenem amplexus, spolia CURIATORUM fixa eo loco, qui nunc PILA HORATIA appellatur, ostendans &c.*

v. 8. *Regiaque Æmilia*] Persei Macedonum regis, de quo Paulus

Æmilius magnâ gloriâ, nec minore animi moderatione triumphavit. vide Livium l. 45. Florum l. 2. c. 12. Aurel. Victorem de viris illust.

v. 20. *expectans virum*] Nequitii videlicet prurientis paginæ dormientem Venerem excitatura. Martialis Epig. 97. l. 12. ad Instanium Rufum:

*Musei pathicissimos. LIBELLOS;
 Qui certant Sybariticis libellis,
 Et tinctas sale pruriente chartas
 Instanti lege Ruse: sed PUELLA*

Sia

Cur tua præscriptos evecta est pagina gyros?

Non est ingenii cymba gravanda tui.

Alter remus aquas, alter tibi radat arenas:

Tutus eris; medio maxima turba mari est;

Dixerat, & pleetro sedē mihi monstrat eburno, 25

Quā nova muscoso semita facta solo est.

Hic erat affixis viridis spelunca lapillis,

Pendebantque cavis tympana pumicibus.

Ergo Musarum, & Sileni patris imago

Fictilis, & calami, Pan Tegeæ, tui. 30

Et Veneris dominæ volucres mea turba columbæ

Tingunt Gorgoneo Punica rostra lacu.

Diversæque novem sortitæ jura puellæ

Exer-

OBSERVATIONES.

Sic sectam tua &c.

Ejusdem ferē argumenti est Epigramma. i. 7. l. 11. Tu igitur, o mi lector, qui bonis moribus consultum cupis, antequam ad molliora scripta evolvenda manum atque animum admoveas, pharmacum præsume, ut si, qui ad boletos invitantur: omnia etenim munda mundis, at qui regio morbo laborant, nihil non pollutum aspicere solent.

V. 24. *turba*] Perturbatio, & procella: mens autem poetæ hujusmodi est: Tutius multo existimo prope litus navigare, quam profundo mari cymbam committere, ubi maxima vis tempestatum

insurgit. *Turbam* antiqui scriptores usurparum pro tumultu, non secus ac *turbas*, teste Nonio Marcello. Accius Trophæo: *Non vides quantam TURBAM, quantoque fluctus concites?* qui locus Propertium unice illustrat. Cicero Catione majore: *Tum in illud divinorum animorum concitium, casumque proficiscar, tumque ex hac TURBA & colluvione discedam.* Idem Epist. 6. l. 7. *Exponere etiam que admodum tunc, & quanta in TURBA, quantæque in confusione rerum omnium viveremus.*

V. 26. *nova semita*] Inquit se Romanorum primum Elegiæ conscribendæ operam dedisse. v. supra Eleg.

Exercent teneras in sua dona manus.
 Hæc ederas legit i thyrsos, hæc carmina nervis 35
 Aptat, & illa manu textit utrâque rosam.
 E quarum numero me contigit una Dearum:
 Ut reor à facie, Calliopæa fuit.
 Contentus niveis semper vestabere cynis,
 Nec te fortis equi ducet ad arma sonus. 40
 Nil tibi fit rauco prætoria classica cornu
 Flere, nec Aonium cingere Marte nemus:
 Aut quibus in campis Mariano prælia signo
 Stent, & Teutonicas Roma refringat opes:
 Barbarus aut Suevo perfusus sanguine Rhenus 45
 Saucia moerenti corpora vèctet aquâ.
 Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
 Nocturnæque canes ebria signa fugæ.
 Ut per te clausas sciat excantare puellas,
 Qui volet austeros arte ferire viros. 50
 Talia Calliope, lymphisque à fonte petitis,
 Ora Phileteâ nostra rigavit aquâ.

ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

Eleg. 1. vers. 5.

v. 42. *Aonium cingere Marte nemus.* Videtur à Virgilio derivatum, qui 9. *Æneidos* de silvâ equitatu cinctâ sic elegantissimè:

*Obijciunt equites sese ad diversa
 nota*

*Hinc, atque hinc, omnemque adi-
 tum custode coronans.*

v. 48. *canes* Quæ ad januam vi-

gilant, & minimo strepitu istæ
 confestim latratum tollunt. Ho-
 ratius *Epod.* 5.

*Senem (quod omnes rideant) adul-
 terum*

Latrent Suburrana CANES.

v. *Tibul. Eleg.* 7. l. 1. v. 32. *Eleg.* 4.
 l. 2. v. 34. *Propertium iterum* L. 4.
Eleg. 5. v. 74.

ELEG.

ELEGIA III.

*Cæsare Indis bellum illaturo, ait se amoribus & otio
vacare velle; donec ætate ingravescente severio-
ribus studiis manum admovere deceat.*

A Rma Deus Cæsar dices meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna viri merces, parat ultima terra triumphos.
Tigris, & Euphrates sub tua jura fluent.
Sera, sed Ausoniis veniet provincia virgis: 5
Assuescent Latio Partha trophæa Jovi.
Ite agite expertæ bello date linthea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi.
Omnia fausta cano. Crassos, cladesque piate:
Ite, & Romanæ consulite historiæ. 10
Mars pater, & sacræ fatalia lumina Vestæ,
Ante meos obitus sit precor illa dies,
Quâ

OBSERVATIONES:

ELEG. III. v. 5. *Sera, sed Auso-
niis*] Ego ita explico: serò quidem
Parthorum imperium, à quibus
tor clades nobis infligæ sunt, in
formam Romanæ provinciæ redi-
getur, sed aliquando tamen. Hanc
explicationem debemus Ovidiano
versiculo 1. de Arte:

*Capta vides SERO Pergama, ca-
pta tamen.*

v. 9. *piate.*] Delete ignominiam

veterem, hostibus ad sepulcrum
Crassi jugulatis.

v. 11. *fatalia lumina Vestæ*] Eò
dicit, quòd arcanum imperii pi-
gnus in æde Vestæ servaretur; Li-
vius luculenter ista conjungit l. 26.
*VESTÆ ædem peticam, & æternos
ignæ, & conditum in penetrali
FAT. ALE imperii pignus.* Quale
autem fuerit, vestigat Lipsius Syn-
tagmate de Vestâ, & Vestalib. c. 9.

v. 14.

Quâ videam, spoliis onerato Cæsaris axe,
 Ad vulgi plausus sæpe resistere equos.
 Inque sinu caræ nixus spectare puellæ: 15
 Incipiam, & titulis oppida capta legam:
 Tela fugacis equi, & braccati militis arcus,
 Et subter captos arma sedere duces:
 Ipsa tuam prolem serva Venus: hoc sit in ævum,
 Cernis ab Æneâ quod superesse, caput. 20
 Præda sit hæc illis, quorum meruere labores:
 Me sat erit Sacrâ plaudere posse viâ.
 Pacis Amor Deus est, pacem veneramur amantes:
 Stant mihi cum dominâ prælia dura: meâ.
 Nec tamen inviso pectus mihi carpitur auro, 25
 Nec bibit è gemmâ divite nostra sitis:
 Nec mihi mille jugis Campania pinguis aratur,
 Nec miser æra peto clade, Corinthe, ruâ.
 O pri-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 14. *sæpe resistere equos*] Hoc
 Hemistichium legere est apud Ovi-
 dium, Tristium l. 4. Eleg. 2. y. 54.

v. 24. *stant*] Supra Eleg. 2.

Aut quibus in campis . Mariano

PRÆLIA signo.

STENT — .

v. 26. *bibit è gemma*] Intelli-
 gunt vulgò gemmata pocula, ego
 verò lapides pretiosos in poculum
 excavatos. Nam & iis bibebant
 luxuriosi veteres. Cicero testatur
 l. 6. in Verrem: *erat etiam vas vi-*
narium. EX una GEMMA pragan-

di, nulla excavata; cum manu-
bria aurea. Gratius quoque Faliscus
 Cyneget. ubi luxuriæ damna re-
 censet:

Hæc illa est; Pharios qua fregit
noxia, reges;

Dum servata CAPIS potant Ma-
reotica GEMMIS.

v. 28. *clade, Corinthe, tua*] Si-
 gna ex ære Corinthio usque ad in-
 faniam olim perita docemur à Plin-
 io l. 34. c. 2. *Quamobrem* Velle-
 jus Paternulus l. 1. de hac effusissi-
 mâ cupiditate ita scribit: *Mam-*
mi:

O prima infelix fingenti terra Prometheo!

Ille parùm cauti pectoris egit opus: 30

Corpora disponens, mentem non vidit in arte.

Recta animi primùm debuit esse via.

Nunc maris in tantum ventis jactamur, & hostem

Quærimus, atque armis nectimus arma nova.

HAUD

OBSERVATIONES.

minus tam rudis fuit, uscapta CORINTHO, cum maximorum artificum perfectas manibus tabulas, ac statuas in Italiam portandas locaret, juberet prædici conducentibus, si eas perdidissent, novus eos redderetur. Non tamen puto dubites, Finici, quin magis pro republica fueris, maximo adhuc rudem CORINTHIORUM intellectum, quam in tantum ea intelligi; & quin hac præsens illa imprudensia decori publico fueris convenientior.

v. 31. [Corpora disponens] Prometheus hominum plastas, corpora quidem eorum vulcu ad cælum erecto molitus est, animum verò ad vicia prorum pulchro domicilio inclusit. Hinc illa exclamatio Persii Sat. 2. O curvæ in terras animæ, & cælestium inanes! Hanc porro Umbri nostri querelam venuste imitatus est Torquatus Tassus (nell'Aminta Atto 3. Sc. 1.) his versiculis:

O Donna ingrata, o ore fiato, e
quattro

Ingratissimo fesso, e in Natura

Negligente maestra, perche solo
Ale donne nel volto, e in quel di
fuori,

Ponesti quanto in loro è di gentile,
Di mansueto, e di cortese; e tutte
L'altre parti obliasti —

Nec prætermittendum omnino est, præcos homines causas vitiorum suorum, sive corporis essent, sive animi, ad Prometheus auctorem retulisse. Horatius iratus puellæ, iram suam excusat hæc potissimum fabellâ Ode 16. l. 1.

Fertur PROMETHEUS addere
principi

Limbo coactus particulam undique
Defectam, & insani leonis

Vim stomacho apposuisse mastro.

Phædrus expositurus, cur tribades, & cinædi enoustra hominum passim occurrerent, non inscitum figmentum cōmimiscitur fab. 14. l. 1.

— PROMETHEOS auctor vulgi
fictilis,

Qui simul offendit ad fortunam,
frangitur,

Natura parces, velle quas colas
pudet,

Cam

HAUD ullas portabis opes *Acherontis* ad undas: 35

NUDUS ab infernâ, stulte, *vebere* rate.

Victor cum victis pariter miscebitur umbris:

Consule cum Mario capte Jugurtha sedes.

Lydus Dulichio non distat *Cloëlus* ab *Iro*.

OPTIMA mors, parca qua venit apta die. 40

Me juvat in primâ coluisse *Helicon* juventâ,

Musarumque choris implicuisse manus.

Me

OBSERVATIONES.

Cum separatim toto finxisset die,
Aptare mox ut posset corporibus
suis;

Ad canam est invisatus subito à
Libero:

Ubi irrigatus venas mado nectare,
Serò domum est reversus timban-
si pede.

Tum semisemno corde, & errore
ebrio,

Applicuit virgine genitri mascu-
lo,

Et masculina membra applicuit
feminis.

Ac nunc libido pravo fruitur gau-
dio.

In eam sententiam abit quoque
Juvenalis, qui *Satyrâ* 14. non-
nullos ait è turbâ juvenum repe-
riri, qui nobiliore argillâ constru-
cti sint, ideoque pravis exemplis
non corrumpantur:

— unus & alter

Enstent hæc spernent juvenes, qui-
bis arte benigna

E meliore luto finxit præcordia
Titan.

Martialis demique in simulacrum
fictile gibberi lusus, hinc jocum
trahit l. 14. *Epig.* 182.

Ebrins hæc terris fecit, puto,
monstra PROMETHEUS,
Sannalio lusi & ipse luto.

v. 36. *Nudus ab inferna*] *Job* in
Scripturis ad opum suarum dire-
ptionem fortiter ferendam, hoc
adhibet munimentum: *NUDUS*
egressus sum de utero matris meæ, &
NUDUS reversar illuc.

v. 39. *Lydus Dulichio*] *V. Lucia-*
num in *Dia* ogis mortuorum.

v. 40. *Optima mors, parca*] *Mors*
illa felicissima censenda est, quæ
pauperibus contingit, eosque mi-
seriarum cumulo prorsus exoner-
rat. vel si mavis: felices illi, qui
mediâ ætate moriuntur, nec ad ul-
timam senectutem vitam produ-
cunt: mortes filiorum, excidia
patris, rem familiarem immatu-
tam

Me juvat & multo mentem vincere Lyæo,
 Et caput in vernâ semper habere rosâ.
 Atque ubi jâ Venerê gravis interceperit ætas, 45
 Sparserit intêgras alba senectâ comas:
 Tum mihi Naturæ libeat perdiscere mores,
 Quis Deus hanc mundi temperet arte domum:
 Quâ venit exoriens, quâ deficit, unde coactis
 Cornibus in plenum mênstrua Luna redit: 50
 Unde salo superant venti: quid flamine captet
 Eurûs, & in nubes unde pèrennis aqua:
 Sit ventura dies, mundi quæ subruat arces:
 Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas:
 Aut cur Perrhæbitremuere cacumina Pindi, 55
 Solis & atratis luxerit orbis equis:
 Cur segnis versare boves, & plaustra Bootes:
 Pleiadum spisso cur coit igne chorus:
 Curve suos fines altum non exeat æquor,
 Plenus & in partes quatuor annus eat: 60
 Sub terris sint jura Deûm, & tormenta Gigantum:
 Tisiphones atro si turit angue caput:

Aut

OBSERVATIONES.

tam fortasse visuri; sic autem par-
 ca dies est modicum vivendi tem-
 pus, quo pacto apud Tibul. *longa*
dies vetustatem significat. Prior
 tamen explicatio magis placet.

V. 56. *atratis equis*] Sordidatis,
 & Cæsaris violentum interitum lu-
 gentibus.

V. 59. *altum æquor*] Globosum,
 actumidum, nec tamen effluens,
 quod scilicet communi centro te-
 neatur.

V. 60. *in partes quatuor*] Hanc
 tempestatum distributionem à Jo-
 ve factam tradit Ovidius 1. Meta-
 morphoseon, cum antea sub im-
 pe-

Li

pe-

Aut Alcmeoniæ furæ, aut jejunia Phinci:

Num rota, num scopuli, num fides inter aquas:
Num tribus infernum custodit faucibus antrum;

Cerberus, & Tityo jugera pauca novem;
An ficta in miseras descendit fabula gentes,

Ectimor haud ultra, quàm rogus, esse potest.
Exitus hic vitæ superest mihi; Vos, quibus arma
Grata magis, Crassi signa referte domum. 70

E L E G I A IV.

Lygdamum servum obtestatur, ut sibi de tristitiâ puella ab se intermissa quàm verissimam referat.

Dic mihi de nostrâ quæ sentis vera puellâ,
Sic tibi sint dominæ, Lygdame, lenta juga.
Dum me lætitiâ tumefactum fallis inani,
Hæc referens, quæ me credere velle putas.
Om-

O B S E R V A T I O N E S.

perio Saturni ver æternam fuisset. rex mentiebatur arcana cum Jove colloquia, leges laturus, quas ab universis observari volebat. Næ autem stupidissimi fuerunt antiqui morales, quibus tam facile absurda signimenta suaderi poruerint; at sanè posterior ætas magis emundæ naris homines tulit, potiusque impiegate, quàm superstitione peccantes. In his familiam ducunt Diagoras, Epicurus, Leucippus, Lucretius, Plinius, cum sectatoribus innumeris.

ELEG.

Omnis enim debet sine vano nuntius esse, 5
 Majoremque timens servus habere fidem.
 Nunc mihi si quatenus, ab origine dicere primâ
 Incipe: suspensis auribus ista bibam.
 Siccine eam incompris vidisti flere capillis?
 Illius ex oculis multa cadebat aqua? 10
 Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto?
 Ornabat niveas nullane gemma manus?
 Ac moestam teneris vestem pendere lacertis?
 Scriniaque ad lecti clausa jacere pedes?
 Tristis erat domus? & tristes sua pensa ministræ 15
 Carpebant? medio nebat & ipsa loco?

Par-

OBSERVATIONES.

ELEG. IV. v. 10: *aqua*] Uthic
aquam pro lacrymis, ita Eleg. 16.
 l. 2. pro sudore usurpavit:

*Brigida: de tota fronte cadebat
 AQUA.*

v. 13: *vestem pendere lacertis*] So-
 lutam scilicet armillis aureis, qui-
 bus, delicatæ mulieres ornare ac
 circumdare brachia consueverant.
 Quod non obscure innuere vide-
 tur Tibullus: Eleg. 10: l. 1. ubi de
 puellâ maritum fallente:

*Ista hæc persuadet facies, atroque
 LACERTOS.*

*Vincas, & Tyrio prodeas apta
 sinu:*

Nec tantum feminæ apud Roma-
 nos, verum etiam viri Sabino-
 rum iis utebantur, quod ex Livio
 discimus Hist. 1. Addeitur fabula,

quod vulgò Sabini aureas armillas
 magni ponderis brachio laxo, gem-
 masque magna specie annulos ha-
 buerint; popigisse eam. (Tarpejam)
 quod in sinistris manibus haberens.
 Igitur amica Propertii, ut sum-
 mum animi mœrorem ostendat,
 munditias omnes negligit, nec
 scrinia recludit, unde pretiosa quæ-
 que depromebantur.

v. 16: *medio nebat & ipsa loco*] Talem describit Livius Lucretiam
 Collatini uxorem repertam à ma-
 zito, & Sexto Tarquinio. Eius
 verba sunt l. 1: circa finem: per-
 gunt inde Collatiam, ubi Lucretiam
 hanc quaquam ne regias natus, quas
 in convivio luxurque cum aequalibus
 viderant sumpus terentes; sed nocte
 I 1 2: bran-

Humidaque impressâ siccabat lumina lanâ?

Rettulit & querulo jurgia nostra sono?

Hec te teste mihi promissa est, Lygdame, merces?

Est pœna seruo rumpere teste fidem.

20

Hle potest nullo miseram me linquere facto?

Equalem nullâ dicere habere domo?

Gaudet me vacuo solam tabescere lecto?

Si placet, insultet, Lygdame, morte mea.

Non me moribus illa, sed verbis improba visci:

25

Stamineâ rhombi ducitur ille rotâ.

Illum

O B S E R V A T I O N E S.

brantes ancillas in medio adûm sedentem inveniunt. Ita Syrus famulus apud Terentium Heautont Antiphilam pudicam virginem invenit *existentem salam*. Studiosè. Utque mulieres frugi pensis invigilabant, ita lascivientes, atque ignavæ, calathos, & lanam abiciebant. Horatius Ode 12. l. 3.

*Tibi qualum Cytheree puer ales,
Tibi telas, operoseque Minerva
Studium aufert, Neobulâ, Lipa-
rei, nidor. Habri.*

quod procul dubio è Sappho derivavit, cujus versiculi proferuntur ab Hephæstione:

Γλυκὴ μᾶτερ ἔτοι δαίμα καὶ
καὶ τ' ἴσον,

Πίστη δαμῶσα παῖδας, βραδὺν
δὲ ὑπρόδισιν.

*Dulcis mater, non possum exere
salam*

*Amore victa pueri per acrem Pen-
nerem.*

v. 19. *Hec te teste*] μιμησις
puellæ, usque ad-versum:

Quæ tibi si veris animis &c.

v. 21. *facto*] Factum-pro crimine-
boni scriptores dixerunt: Viig. 21.

Æncid: ex personâ Pyrrhi:

— *illi mea tristitia FACTA,*

*Degeneremque Neoptolemm narra-
rare. memento.*

Tibullus Eleg. 5. l. 3:

*Neq. cor sollicitans FACTA nesan-
da meum.*

v. 22. *equalem nulla domo*] Amicam, cui parem invenire nusquam speret. Simonides nartiseè ad mentem Propertii:

Τὴν δ' ἐν θαλάσῃ ἐν φρεσὶ
— γ' ἦδη νόον.

Τὴν μὲν γὰρ τε καὶ γέγονεν
ἡμέτερον.

E-

Illum turgentis rana portenta rubeta ,
 Et lecta exsectis anguibus ossa trahunt :
 Et strigis inventa per busta jacentia pluma ,
 Cinetaque funesto lanca vitta viro . 30
 Si non vana canunt mea somnia , Lygdame , testor :
 Pana erit ante meos sera , sed ampla pedes .
 Putris & in vacuo texitur aranea lecto :
 Noctibus illorum dormiet ipsa Venus .
 Quæ tibi si veris animis est quæsta puella , 35
 Hæc eadem rursus , Lygdame , curre viâ :
 Et mea cum multis lacrymis mandata reporta :
 Iram , non fraudes esse in amore meo .

Me

OBSERVATIONES.

Ἐπαιέσει μὲν ξείνῳ ἐν δόμοις
 ἰδὼν .

Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆςδε λούων γυνή
 Ἐν τῷ αὐτῷ ἀνδράποισιν , ὅδ' ἀλ-
 λῶν .

Nunc animus ad illam verte ;
 que nata est mari .

Modò læta totum gaudet , ac ride-
 diem ,

Uo hospes illam landet intuens
 domi ,

Nullamque juret feminam usquam
 gentium

Ronis honestisque hanc priorem mo-
 ribus . &c.

vertit Georgius Buchananus .

v. 26. *Staminea rhombi d. i. r.*]
 Nonabit Lucanus , qui 6. Phar-
 saliz v. 458. ita de infandis artibus
 Thesfæke veneficæ :

— quos non concordia misti .

Alligat ulla tori , blandaque po-
 tentia formæ ,

Traxerunt torti magica vertigine
 fili .

v. 27. *rana portenta rubeta*] φιλτρον
 intelligit . vide Plinium l. 32. c. 3.
 ubi latè hanc materiam persequi-
 tur .

v. 29. *strigis*] Omnino adeun-
 dus Ovidius l. 6. Fastorum , hæc
 avium ingenium , & perniciofa
 effecta noscere cupienti . Quæ ta-
 men omnia pueris terrendis apertis-
 sima .

v. 33. *texitur aranea*] In locis lon-
 go situ obsoletis araneæ suum opus
 moliantur . Sapit autem adagium ,
 quod nos Itali dicimus : pigliar la
 ragnata .

ii 3

ELEG.

Me quoque confimili impositum torquerier igni
 Jurabo, & bis sex integer esse dies. 40
 Quòd mihi si tanto felix concordia bello
 Exstiterit, per me, Lygdame, liber eris.

E L E G I A V.

Poeticusjussdam adolescentis naufragium deplorat: simul avaritiam hominum, & navigandi morem execratur.

ERgo sollicitæ tu causa, pecunia, vitæ es?
 Per te immaturum mortis adimus iter.
 Tu vitiis hominum crudelia pabula præbes:
 Semina curarum de capite orta tuo.
 Tu Poetum ad Pharios tendentem lintea portus
 Obruis infano terque quaterque mari.
 Nam dum te sequitur, primo miser excidit ævo,
 Et nova longinquis piscibus esca natat.
 Flens tamen extremis dedit hæc mādāta querelis,
 Cum

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. V. v. 4. *de capite*] De fonte, atque origine, Virgilius 11. *Æneidos* ex ore Drancis cum Turno jurgantis:
 — O Latio CAPUT horum, & causa malorum.
 Græcis pariter usitatum est ἀσπί-
 λων ἀπάρτοις, hac ipsa significa-
 tione.
 v. 8. *longinquis piscibus*] Ovidius

in Ibin, plura violentæ mortis ge-
 nera enumerans, hoc intactum
 non prætermittit:

*Sive per immensas jactabor nau-
 fragus undas,*

Nosstraque LONGINQUUS viscera PISCIS EDET.

v. 9. *manduca*] Vota, & preces.
 Naso citat. 2. *Metamorph.*

*Inter utrumque tene. Fortunæ sibi
 sera*

Cum moribunda niger clauderet ora liquor: 10
 Dii maris, Ægæi quos sunt penes æquora ponti,
 Et quæcumque meum degravat unda caput:
 Quò rapitis miseros primæ lanuginis annos?
 Attulimus longas in freta vestra manus:
 Ah miser! Alcyonum scopulis affigar acuris: 15
 In me cæruleo fuscina sumpta Deo est.
 At saltem Italiæ regionibus advehat æstus!
 Hoc de me sat erit, si modò matris erit.
 Subtrahit hæc fantem tortâ vertigine fluctus:
 Ultima quæ Poeto voxque, diesque fuit. 20
 Poete

OBSERVATIONES.

vera MANDO.

V. 12. *Et quæcumque*] Simili omnino flexu Eleg. ult. l. 4.

ET QUÆCUMQUE MEOS implicas UNDA pedes.

V. 14. *longas manus*] *Perjurio non debilitatas*, inquit Scaliger, & ad suam opinionem tuendam trahit vel invitos quosdam Horatii versus ex Ode 8. l. 2. ad Juliam Barinens. *Integras paul' ante, maxque mutilatas: siccum collisione*, ait Douza pater. Quorum neutri subscibere possum, nam utraque explicatio longius petita videtur, quàm manus ipsæ longæ fuerint. Ego, si licet à talium, tantorumque virorum sententiis diffidere, hanc existimo fuisse mentem Propertii: Parcite Dii maris, non enim sacrificia vestra neglexi, antequam

funem de litore solverem, immò pelagus intravi supplicibus palmis, & ad vos protensus. Non dubito quin cordatioribus hæc interpretatio nostra, veluti multò simplicior, artitura sit. Suffragatur Ovidius, qui Epist. Ariadnæ prope finem describit nobis miserabilem supplicis gestum:

Has tibi, plangenda lugubria perflora lasso,

Infelix tendo trans FRETALONGA MANUS.

Quid? si habuit ante oculos verum Propertii, dum hæc paginis committeret? audis enim & *freta*, & *longa*, & *manus*, & pares numeros. Utinam in cæteris quoque ita feliciter divinare mihi concessum foret?

Poete quid ætatem numeras? quid cara natanti

Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.

Nam tibi nocturnis ad faxa ligata procellis

Omnia detrito vincula fune cadunt.

Et mater non iusta piæ dare debita terræ, 25

Nec pote cognatos inter humare rogos.

Sed tua nunc volucres astant super ossa marinæ:

Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.

Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyæ,

Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi? 30

Aur quidnam fracta gaudes Neptune carina?

Portabat sanctos alveus ille viros.

O centum æquoræ Nereo genitore puellæ,

Et tu materno tacta dolore Thetis,

Vos decuit lasso supponere brachia mento; 35

Non poterat vestras ille gravare manus.

Red-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 22. *Non habet unda Deos*] Videtur quæ observavimus ad Eleg. 8. l. i. v. 41.

v. 34. *materno tacta dolore*] Quæ scilicet misereri debueras, cum & ipsa noveris quid sit filium amittere. Innuir Achillis mortem, quem Thetis ex Peleo suscepserat. Simile verò πένθος apud Maronem Æneidos 9.

— *perculsa mente dederunt*

Dardanida lacrymas: ante omnes pulcher Julius,

Æque animum patriæ strinxit pie-

tatis imago.

& magis ad rem nostram l. 10. ubi Æneas adolescentem Lausum occisurus:

Ingemuit miserans graviter, dextramque tetendit:

Et mentem patriæ subiit pietatis imago.

Pio enim Heroi venit in mentem Ascanii filii.

v. 35. *supponere brachia mento*]

Ovidiana Sappho è Leucadio promontorio corpus missura, ut ob-

stinatum amorem animo expelleret.

Reddite corpus humo, positâque in gurgite vitæ
Pœtum sponte tuâ vilis arena tegas.

Ut quoties Pœti transibit nauta sepulcrum,
Dicat: & audaci tu timor esse potes. 40

Ite rates curvæ, & leti quoque texite causas.

Ista per humanas mors venit acta manus.

Terra parum fuerat, fatis adjecimus undas:

Fortunæ miseras auximus arte vias.

Anchora te teneat, quem non tenere penates? 45

Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?

Natura insidians pontum substravit avaris.

Ut tibi succedat, vix semel esse potest.

Ventorū est quodcumque paras. *HAUD* ulla carina
Consenuit: fallit portus & ipse fidem. 50

Sunt

OBSERVATIONES.

ret, simili affectu ventos, & Cupidinem precatur:

*Quidquid eris, melius quam nunc
eris. Aura subito.*

*Et mea non magnum corpora pondus
habens.*

*Tu quoque, mollis Amor, pen-
nas SUPPONE cadenti,*

*Ne in Lencadiæ mortuae crimen
aque.*

v. 46. *Quid meritum dicas*] Magna profecto audacia, ut rupto natura fudere terrestre animal homo, ventorum & maris objectus ira, se fluctibus audeas credere, semperque, ritum volucrum, longinqui litoris pe-

reginus ignatum pererret orbem? verba sunt Columellæ præfat. ad P. Silvinum.

v. 47. *insidians pontum substravit*] Maris tranquillitate homines affecti navigare cœperunt, at illos paulò post inventi sui pœnituit. Lucretius l. 5. describens antiquissima mundi tempora:

*Nec poterat quemquam placidi
pellaciz ponti*

*Subdola jellidere in fraudem ris-
dentibus undis.*

ad quem locum vide Lambini commentarium. Quamobrem apud Virgiliū leges; *aura vela vo-*
gans;

Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
 Quæ notat Argyni pœna natantis aquâ.
 Hoc juvene amisso classem non solvit Ærides;
 Pro quâ mactata est Iphigeniâ morâ.
 Saxa triumphales fregere Capharea puppes, 55
 Naufraga cum vasto Græcia tracta salo est.
 Paulatim sociûm jacturam flevit Ulysses,
 In mare cui soli non valere doli.
 Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno:
 Pœtus ut occideret, tot coiere mala. 60
 Non tulit huic pectus stridorem audire procellæ,
 Et duro teneras lædere fune manus:
 Sed thyiæ thalamo, aut Oryciæ terebinthi
 Effulto plumâ versicolore caput.
 Huic fluctus vivo radicitus abstulit unguës, 65
 Et miser invitam traxit hiatus aquam.
 Quòd si contentus patrio bove verteret agros,
 Verbaque duxisset pondus habere mea:
 Viveret ante suos dulcis conviva penates,
 Pauper, at in terrâ, nil ubi flere potest. 70

At

O B S E R V A T I O N E S.

cans; lenis crepitans vocat Austrem
in altum; & pleraque hujusmodi
verba insidiarum.

v. 52. notat] Infamat. Pulchre
Sannazarius amœnissimi vir inge-
niû in Eclogis piscatoriis:

Piscamus scopulos infames morte
Lyconis.

v. 59. Hunc] Ulyssẽm, quem
comparat Pœto.

v. 65. vivo] Lege meo periculo
vivos. Ita Horatius de Lucilio
Sat. 10. l. 1.

Sape caput scaberet, PIPPOS & ro-
deret UNGUES.

v. 70. nil ubi flere potest] Ubi li-
cebat

At tu, sæve Aquilo, numquam mea vela videbis;
Ante fores dominæ condar oportet iners.

ELEGIA VI.

*Sit amorem sine rixis insuavem esse: paucis deinde
rivalem suum insectatur.*

Dulcis ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas,
Vocis & insanæ tot maledicta tuæ:
Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
Projicis insanâ cymbia plena manu.
Tu verò nostros audax invade capillos, 5
Et mea formosis unguibus ora nota:
Tu minitare oculos subjectâ exurere flammâ,
Fac mea rescisso pectora nuda sinu:

Ni-

OBSERVATIONES.

cebat illi securo, atque otioso de-
gere. *Potest, pro potius, more poë-
tarum.* Porro naufragi flere so-
lent, i. e. flendo cupere propinquo-
rum & amicorum carissimos; &
honorem sepulcri desiderare. Gra-
phicè Ovidius l. 11. Metamorph.

*Non tenes hic lacrymas: stupet
hic: vocat ille beator,*

*Funera quos maneant: hic votis
numen adorat,*

*Brachiaque ad celum, quod non
videt, irrita tendens*

*Poscit opem: subavit illi fratres-
que parentisque:*

Hinc cum pignoris domus, et

quod cuique relictum est.

*Alcyone Ceyx movet, Ceycis in
ore*

Nulla nisi Alcyone est —

& libro Tristium 1. Eleg. 2.

*Est aliquid fætoris suo, ferroque
cadentum*

*In solida moriens ponere corpus
humo:*

*Et mandare suis aliqua, et spe-
rare sepulcrum,*

*Et non equoreis piscibus esse ci-
bum.*

ELEG. VI. v. 7. oculos subjecta
exurere flammâ] Cum oculi pars
nobilissima corporis, præ cæteris
mem-

Nimirum veri dantur mihi signa caloris,
NAM sine amore gravi femina nulla dolet. 10
 Quæ mulier ravidâ jactat convitia linguâ,
 Et Veneris magnæ volvitur ante pedes:
 Custodum gregibus circum seu stipat euntem,
 Seu sequitur medias, Mænas ut acta, vias,
 Seu timidam crebro dementia somnia terrent, 15
 Seu miseram in tabulâ picta puella mover:
 His

O B S E R V A T I O N E S.

membris cari habeantur, magna profectò vis amoris in illo apparet, qui rem tanti pretii flammæ objicere paratus sit, ut puellæ animum rectè habeat exploratum. Memini me legisse apud Theocritum Idyllio 11. magnifica hæc Polyphemi verba Galateam depereuntis:

Καὶ ὁμῶς δ' ὑπὸ τοῦ ἐν
 ψυχῇ ἀνέχομαι,
 Καὶ τὸν ἐν' ὀφθαλμοῖς, τῷ μοι
 γλυκερώτερον ἄν.

*Esperferre possum, ut etiam anima mea à te comburatur,
 Et unicus ille OCULUS, quo mihi nihil dulcius est.*

V. 12. *volvitur ante pedes*] *Advolsi* supplicum erat. Noster infra Eleg. 15.

Nunc, ó Bacche, tuis humiles
 ADVOLTIMUR aris.

Genibus autem pedibusque potissimum advolvebantur, quæ deprecandi ratio Q. Haterio Senatori exitialis penè fuit. Vide Corn. Ta-

citum Annalium 1. Hinc lucem capiunt illa Eleg. 4. supra, quæ minus rectè considerantibus subobscura videri poterant.

Pana eris ante meos sera, sed ampla PEDES.

idest Propertius ipse veteris amoris transfuga, humilior jam factus ad pedes dominæ accedet, veniam rogaturus. Malè igitur Scioppius Verisimilium 3. cap. 20. mutabat, *ante ejus. Panam* pro illo, qui supplicio affectus est, ita dixit, ut alibi *scelus* pro *scelesto*; *dolorem* pro *dolente*; *amorem* pro *amante*; & si qua sunt alia generis ejusdem.

V. 13. *Custodum gregibus*] *Pydagogos* amanti præficit, veluti consueverant patres liberis prætextatis. Ex horum numero, quibus poetam suum commédaverat Cynthia, fuit Bassus ille, de quo noster Eleg. 4. l. 1.

Nec tibi me posthac committe: Cynthia, nec te

Que-

His ego tormentis animi sum verus aruspex;

Nam didici certas sæpe in amore notas.

NON est certa fides, quam non injuria versat.

Hostibus eveniat lenta puella meis. 20

Ut morso æquales videant mea vulnera collo,

Me doceat livor mecum habuisse meam.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem:

Sive meas lacrymas, sive videre tuas.

Testa superciliis si quando verba remittis, 25

Aut tua cum digitis scripta silenda notas.

Odi ego, quos numquã pungunt suspiria, somnos.

Semper in iratam pallidus esse velim.

Dulcior ignis erat Paridi, cum Graja per arma

Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ. 30

Dum

OBSERVATIONES.

Quæres. eris tantis criminis illa tur infestas morsuunculas præ se
uremor. ferre. Hinc jocum petivit Cicero

Ipsæ vicissim puellam cuidam Lyn- 7. in Verrem: *Scilicet est metuen-*
ceo mandaverat custodiendam, dum, ne ad exitum defensionis tuæ
cujus perfidiam criminatur Eleg. *vetus illa Antoniana dicendi ratio,*
23. l. 2. *atque auctoritas proferatur ne exci-*

Cur quisquam faciem domitæ jam setur. *Vires, ne denudetur à pectore,*
credat amoris. ne cicatrices populi Romanus aspi-

Quo pacto autem Propertius dixit *ciat, ex mulierum MORSU vesti-*
gregibus custodum, hoc Juvenalis i. *gia libidinis atque requiritæ.*

Sat. GREGIUS comitum. v. 22. *doceat livor*] Indicat caro

v. 21. *In morso æquales &c.* Igni- sublivida. Tibul. Eleg. 7. l. 1.

vi milites illi, qui cicatrices adver- Tum succos herbasque dedi, quæis

so corpore offendere nequeunt; LIVOR abiret;

cum igitur amantium sit militia Quem facit impresso nutua dense

quædam, & ipsis gloriosum vide- *venit.*

Dum vincunt Danaï, dum restat barbarus Hector,
 Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
 Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma
 Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
 Gaude quòd nulla est æquè formosa: doleres, 35
 Si qua foret: nunc sis jure superba licet.
 At tibi, qui nostro nexisti reria lecto,
 Sit focer æternum, nec sine matre domus.
 Cui nunc si qua data est furandæ copia noctis,
 Offensa illa mihi, non tibi amica dedit. 40

E L E G I A. VII.

Alios, aliis, magis aptos esse: sibi verò Mæcenatis moderationem exemplo esse, ne grandia nimis, nisi ea duce, aggrediatur.

Mœcenas eques Etrusco de sanguine Regum,
 Intra fortunam qui cupis esse tuam:
 Quid.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 35. Gaude, quòd nulla est æ.f.] Pulchritudinem tuam tibi gratulare, cujus præsidio mixta impune convitari potes; quòd si deteriore formâ esses, non fuisset tot iniuriarum patiens, teque pœnituisse maledictorum.

v. 38. Sit focer æternum. &c.] Quorum duritie impeditus, libidini tuæ morem gerere nequeas.

ELEG. VII. v. 2. Intra fortunam

tuam] Ovidius à Propertio Trist. l. 3. Eleg. 4.

Crede mihi, bene quî lacrimis, bene vixit, & INTRA.

FORTUNAM. debet quisque mœnere SUAM.

Nec audiendus vir doctus, qui utrobique legit INFRA, & ad lectionem suam tuendam affert verficulum Senecæ Medcæ Act. 3.

FORTUNAM semper omnis INFRA ME.

Quid me scribendi tam vastum mittis in æquor?

Non sunt apta meæ grandia vela rari.

TURPE est, quod nequeas, capsti committere pondus: 5

Et pressum inflexo mox dare terga genu.

OMNIA non pariter rerum sunt omnibus apta,

Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.

Gloria Lysippo est animosa effingere signa,

Exactis Calamis se mihi jactat equis. 10

In Veneris tabulâ summam sibi ponit Apelles,

Parrhasius partâ vindicat arte locum.

Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ,

At^q

OBSERVATIONES.

me stetit.

Contraria enim sunt, fortunam stare infra hominis animum, & hominem stare infra fortunam. Primum illud pertinet ad virtutem, alterum vitio vertitur. At insanabile novandi *naxos* Criticorum oculis loliginem offundit.

v. 3. *scribendi æquor*] Antiquis tabella cerata, in qua graphioli acie litteræ sculpebantur, æquor dicta est. Italicè verteretur: *il piano del foglio*. Aufonius Epig. 138. ad notarium velocissimè excipiantem:

Tibi nec aures ambigunt,

Nec occupatur pagina,

Et mota parçè dextera

Volat per ÆQUOR certum.

Prudentius quoque Christianus poëta 9. Hymno *πρὸς τὸν πᾶν* de supplicio Cassiani martyris:

Inde alii stimulos, & æquina ferrea vibrant,

Qua parte arasis cera sulcis scribitur:

Et qua secti apices abolentur, & ÆQUORIS hirti

Rursus nesciens innovatur area.

Potuit igitur Propertius huc mentem adhibere, cum de poëmaris Heroici amplitudine *μεταφορικῶς* loqueretur.

v. 8. *Fama nec ex æquod. v. iugo*]

Non eadem est omnium ad gloriam via: non omnes omnia possumus; quod sequentibus exemplis confirmat. *Iugum* hoc loco est ferarum libræ transversum, à quo lancee dependent.

v. 13. *Argumenta magis*] Id est, Mentoris præcipua laus in historiis optimè celandis posita est. vel cla-

At Myos exiguum flectit acanthus iter.
 Phidiacus signo se Jupiter ornat eburno, 15
 Praxitelem proprius vindicat arte lapis.
 Est, quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ,
 Est, quibus in celeres gloria nata pedes.
 Hic satus ad pacem, hic campestribus utilis armis.
NATURÆ sequitur semina quisque sua. 20
 At tua, Mœcenas, vitæ præcepta recepi,
 Cogor & exemplis te superare tuis.
 Cum tibi Romano dominas in honore secures,
 Et liceat medio ponere jura foro:
 Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes, 25
 Atque onerare tuam fixa per arma domum:
 Et tibi ad effectum vires det Cæsar, & omni
 Tempore tam faciles insinuentur opes:
 Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras,
 Ve-

O B S E R V A T I O N E S.

clarius in statuis Mentoreis historiarum nobilitas vincit formæ dignitatem.

v. 17. *Est quibus Eleæ c. p. q.]* Hellenismus, in quo verbum singulare jungitur nomini pluralis numeri. Plato in Minoe, citatus à Jacobo Gretsero Soc. Jesu cap. 1. Græcæ Syntaxeos n. 8 *πολλοὶ δὲ ὄντων ἀνθρώπων ἑ ἐλλήνων ἑ βερβέρων, ἢ ἔστιν οἱ τινες ἀπέχονται συμποσίων ἢ κῆρτες.* Cum enim multi sint homines & Græci, & Barbari, non sunt, qui à symposiis

abstineant præter Cretes. Quamquam postea neget ipse Gretserus, hoc Latinis scriptoribus licere. Sed obstat auctoritas Propertii, qui professus, si libro Scaligeri fides habenda est, ita scripsit.

v. 19. *campestribus armis]* Exercitationibus campi Martii. Horat. A. P.

Ludere qui nescit, CAMPESTRIBUS abstinet ARMIS.

Vulgati codd. habent *castrisibus*.

v. 29. *in tenues umbras]* Hortos intelligit, quibus mirum in modum

Velorum plenos subtrahis ipse sinus. 30
 Crede mihi, magnos æquabunt ista Camillos
 Judicia, & venies tu quoque in ora virum:
 Cæsaris & famæ vestigia juncta tenebis.
 Mœcenatis erunt vera trophæa fides.
 Non ego veliferâ tumidum mare findo carinâ: 35
 Tota sub exiguo flumine nostra mora est.
 Non flebo in cineres arcem sedisse paternos
 Cadmi, nec semper prælia clade pari:
 Nec referam Scæas, & Pergama Apollinis arces,
 Et Danaüm decimo vere redisse rates, 40
 Mœnia cum Grajo Neptunia pressit aratro
 Victor Palladiæ ligneus artis equus.
 Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
 Et cecinisse modis, pure poëta, tuis.
 Hæc pueri curent, curent hæc scripta puellæ, 45
 Meque Deum clament, & mihi sacra ferant.

Te

OBSERVATIONES.

dum delectabatur Mœcenas. Vel tranquillam vitam, & à gerendis curulibus magistratibus alienam. Vide observ. nostras ad Eleg. 23. l. 2. v. 74. Eleg. 2. hujus libri v. 1.

v. 34. *fides*] Ita Eleg. 1. l. 2. vocat eundem:

Es sumpta, & posita pace, FIDELI caput.

v. 36. *sub exiguo flumine*] Quia carina infima pars navis, ideo sa-

burra onerata sub flumine mergitur.

v. 38. *semper prælia clade pari*] Omnes quippe duces, qui ad Thebanam expeditionem profecti fuerant, præter unicum Adrastum, deinceps occiderunt, donec Ethiole ac Polynice fratribus per tua vulnera interfectis, Creon regno potiretur. Hinc proverbium *καὶ μετὰ νίκην*. Cadmea, seu Thebana victoria.

K k

v. 50.

Te duce vel Jovis arma canam, cæloque minantē
 Cæum, & Phlegæis Oromedonta jugis :
 Celsaque Romanis decerpta Palatia tauris
 Ordiam, & cæso mœnia firma Remo : 50
 Eductosque pares silvestri ex ubere reges ;
 Crescet & ingenium sub tua iussa meum.
 Prosequar & currus utroque ab litore ovantes,
 Parthorum astutæ tela remissa fugæ :
 Castraque Pelusî Romano subruta ferro, 55
 Antonique graves in sua fata manus.
 Mollis tu cœptæ fautor cape lora juventæ,
 Dexteræque immixtis da mihi signa rotis.
 Hoc mihi, Mæcenâs, laudis concedis ; & à te est,
 Quod ferar in partes ipse fuisse tuas. 60
 ELE.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 50. *mœnia firma*] Sublato videlicet consorte potestatis.

v. 52. *Crescet & ingenium*] Aufonius latius hoc explicavit, scribens ad Theodosium Augustum.

Scribere me Augustus jubet : & mea carmina poscit

Penè regans : blando vis later imperio.

Non habeo INGENIUM ; Caesar sed JUSSIT ; habebo.

Cur me posse negem, posse quod ille puer ?

Invalidas vires ipse excitat, & iuvat idem

Qui jubet. obsequium sufficit esse meum.

v. 58. *da mihi signa*] Petit à Mæcenate, ut se castiget, si quando lasciviæ juvenili nimis indulserit : ducit verò metaphoram ab iis, qui in Circo quadrigâ currebant, & sæpe à spectatoribus togâ iactatâ revocabantur. Ovidius Amor. 3. Eleg. 2.

Favimus ignavo. sed enim revocare Quiritas,

Et DATE iactatis undique SIGNA signis.

ELEGIA VIII.

Puellam edoceat, quo cultu suum ipsa natalem celebret.

Mirabar quidnam misissent manè Camoenæ
Ante meum stantes sole rubente torum.
Natalis nostræ signum misere puellæ,

Et manibus faustos ter crepuere sonos.

Transeat hic sine nube dies, stent aëre venti. 5

Ponat & in sicco molliter unda minas.

Aspiciam nullos hodiernâ luce dolentes,

Et Niobes lacrymas supprimat ipse lapis.

Alcyonum positis requiescant ora querelis,

Inerepet absumptum nec sua mater Ityn. 10

Tuque, ô cara, mihi felicibus edita pennis,

Surge, & poscentes iusta precare Deos.

Ac primùm purâ somnum tibi discute lymphâ,

Et

OBSERVATIONES.

ELEG. VIII. v. 6. *Ponat & in sicco*] Non dubito quin à Lucretio desumpserit, cujus ex libro 5. versus hi leguntur :

Sed temerè incassum mare, fluctibus sæpe coortis

Savibat, leviterque MINAS PONEBAT inanes.

ponere dictum invenio activâ, & neutrá significatione de ventis deumefcentibus Horatius Ode 3. l. 1.

— seu *rabiem Noti*,

Quo non arbiter Alria

Major, tollere, seu PONERE vult freta.

Virg. 7. *Æneid.*

Cum venti POSUERE.

v. 11. *felicibus edita pennis*] Bon's avibus, faustis omnibus. Ita Val. Flaccus 1. *Argonautic.* de Idmone vate:

Seu plenum certis interrogos æra PENNIS.

v. 12. *poscentes*] Debita petentes religionis officia.

v. 13. *somnum tibi discute lymphâ*]

Kk 2

Et nitidas presso pollice finge comas.
 Dein quâ primum oculos cepisti veste Propertî, 15
 Indue, nec vacuum flore relinque caput.
 Et pete, quâ polles, ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Indè coronatas ubi thure piaveris aras,
 Luxerit & totâ flamma secunda domo: 20
 Sit mensæ ratio, noxque inter pocula curret,
 Et crocino nares murrheus ungat onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choræis,

Et

O B S E R V A T I O N E S.

pha] Simili genere locutionis utitur Lucianus in Amoribus: τὸ ἐπὶ τῶν ὀμμάτων ἐστὶ λαρὸν ὕπνιον αἰώνιον. ὕδατι λαρῶν. postquam residentem in oculis SOMNUM reliquum AQUA simplici abstergit.

v. 14. nitidas comas] Unguento delibutas. Horat. Epist. ad Tibullum:

Me pinguem & NITIDUM bene curata cute viscs.

hinc *nisida palastra* poetis dicitur, quod athleteæ ceromare ungerentur, ad facilius evadendos adversarii nexus.

v. 20. flamma secunda] Faustum putabant superstitioni veteres, ubi apex ignis altissime ferebatur.

Virg. 4. Georg. vers. 385.

Ter FLAMMA ad summum teti subjecta reluxit,

Omne quo firmans animum se incipit ipsa.

v. 22. murrheus ungas onyx] Nonnemurtha diversa materia est ab onyche: curigitur Propertius confundit: ob maculatum similitudinem, puto. vel onychem pro vase usurpavit, in eo etenim lapide vascula cavabantur. Horat. Ode 12. l. 4.

Nardi parvus ONYX.

v. 23. succumbat rauca choræis] Exilis tibie sonitus obruatur peatius strepitu saltantium. Valerius Flaccus citat. lib. 1. Argonauticon:

Vox tamen Alcimedes planctus superemines omnes,

Femineis tantum illa furens ululatus obstat,

Obruit Idaem quantum tuba Marsia baxum.

v. 24.

Et sint nequitiae libera verba tuae.
 Dulciaque ingratos adimant convivia somnos: 25
 Publica vicina perstrepat ara viae.
 Sit fors & nobis talorum interprete jactu,
 Quem gravibus pennis verberet ille puer,
 Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
 Noctis & instituet sacra ministra Venus: 30
 Annua solvamus thalamo solennia nostro,
 Natalisque tui sic peragamus iter.

ELEGIA IX.

Exemplis mulierum, quae viris imperarint, se femineo amoris mancipatum tuctur: opportunè Cleopatra superbiam, & infelicem successum apud Aetium describens.

Quid mirare, meam si versat femina vitam,
 Et trahit addictum sub sua jura virum?
 Cri-

OBSERVATIONES.

V. 24. *nequitiae libera verba*] Fe-
 scennino sermone uti non pudeat
 in sacris natalitiis, ebrietas enim
 verborum licentiam excusabit.

V. 29. *trientibus*] Poculis. Per-
 sius 3. Sat.

— *calidumque TRIENTEM*
 Excusis è manibus —

ELEG. IX. v. 1. *si versat femina*
vitam] Amantes in rotâ Cupidi-
 dis, ut Plautinis verbis utar, mi-

serè distrahuntur, & ab unius mur-
 ierculae nutu serviliter pendent.
 Hinc verè atque eleganter Tibullus
 Eleg. 5. l. 1.

Namque agor, ut per plana citius
sola verberare turben,
Quem celer assueta versat ab
arte puer.

nec abludit Davus Horatianus Sat.
 7. l. 2.

Tu mihi quæ imperitas, aliis ser-
vis

Kk 3

Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quòd nequeam fracto rumpere vincla iugo?
 Venturam melius præfagit navita mortem: 5
 Vulneribus didicit miles habere metum.
 Ista ego præteritâ jactavi verba juventâ;
 Tu nunc exemplo disce timere meo.
 Colchis flagrantés adamantina sub juga tauros
 Egit, & armigerâ prælia sevit humo: 10
 Custodisque feros clausit serpentis hiatus,
 Iret ut Æsonias aurea lana domos.
 Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
 Mæotis Danaùm Penthesilea rates:
 Aurea cui postquam nudavit cassida frontem, 15
 Vicit victorem candida forma virum.

Om-

O B S E R V A T I O N E S .

*vis miser, atque**Ducis, ut nervis alienis mobilis lignum*

id est, nihil arbitrato tuo facis, at omnia libidinum imperio.

v. 3. *Criminaque ignavi capitis*]

Dixerat superius Eleg. 12. l. 1.

*Quid MIHI desidia non cessas FIN-
GERE CRIMEN?*v. 5. *Venturam melius*] I. e. qui numquam amavit, ignorat amoris tyrannidem: veluti qui numquam ratem pelago commisit, existimat marinos fluctus rem ludicram esse, nec adeò pertimescendam: qui verò urbanis deliciis est innutritus, pugnas & prælia, tam-

quam somnia & aniles fabellas; audire solet. Amator contra, miles, & nauta, sua quisque pericula seridè pendunt; malo enim proprio timere d' dicerunt.

v. 15. *aurea cui postquam*] Achil-

les, postquam Penthesileam reginam Amazonum, singulari certamine secum congressam, humi semianimem fudisset, galeæ vinculis dissolutis, morientis vultum aspiciens, & femine pulchritudine captus, doluit eam interfecisse; ob id à Thersite Græcorum ignavissimo convitiis laceratus. vide Quinti Calabri Paralipomenon ad Iliada Homeri lib. 1.

Omphale in tantum formæ processit honorem,
 Lydia Gygæo tineta puella lacu :
 Ut qui pæato statuisset in orbe columnas,
 Tam durâ traheret mollia pensa manu. 20
 Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
 Ut solidum cocto tolleret aggere opus:
 Et duo in adversum misit per mœnia currus,
 Ne possent tacto stringere ab axe latus:
 Duxit & Euphratē mediū, quā condidit arces, 25
 Jussit & imperio surgere Bactra caput.
 Nā quid ego heroas, quid raptē in crimina Divos?
 Jupiter infamat seque, suamque domum.
 Quid? modò quæ nostris opprobria vexerit armis,
 Et famulos inter femina trita suos, 30
 Conjugis obscœni pretium Romana poposcit
 Mœnia, & addictos in sua regna patres.
 No-

OBSERVATIONES.

v. 20. *dura manu*] Bellè Ovidius in epistolâ Deianiræ:

Ab quoties digitis dura torques flamina DURIS.

Prævalida fusos comminueret MANUS I.

Pedo Albinovanus in obitum Mœcen.

Te propter milites percussit LYDIA noder:

Te propter DURA flamina: rupta MANU.

v. 25. *duxit & Euphratē*] Proprie dictam de flumine. hinc

aqueductus.

v. 30. *trita*] *Tero* verbum extremæ nequitæ, cujus exempla pete ex Martiali, nam hujusmodi locis nimium inhaerere, pudoris nostri non est.

v. 31. *Romana poposcit mania*] Rumor erat inter Augusti milites, M. Antonium, si ei Asiaca pugna prosperè cessisset, Cleopatraz Romam dono daturum, & maiestatem Imperii in Ægyptum transfaturum fuisse. Adcundus. Dio.

Casti. lib. 50.

Kk 4.

v. 37.

Noxia Alexandrina dolis aptissima tellus;

Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos. 39

Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam.
Issent Phlegæo melius tibi funera campo,
Vel tua si focero colla daturus eras.

Scilicet incesti meretrix regina Canopi,

Una Philippeo sanguine inusta nota, 40
Ausu Jovi nostro latrantem opponere Anubin,

Et Tiberim Nili cogere ferre minas:
Romanamque tubam crepitanti pellere sistro;
Baridos & contis rostra Liburna sequi:
Foedaque Tarpeio conopea tendere saxo, 45

Jura

O B S E R V A T I O N E S.

v. 37. *issent funera*.] Ducebatur enim funus potentium virorum longâ pompâ, majorum imaginibus ordine præcedentibus.

v. 41. *Ausu Jovi nostra*.] Benignus est Virgilium, qui 8. *Æneidos* ita Cleopatræ dementiam, atque *Ægyptias* religiones irridet:

Omnigenumque Deum monstra, & LATRATOR ANUBIS

Contra Neptunum, & Venerem, contraque Mineruam

Tela tenet:

v. 43. *crepitanti sistro*.] Virgilius ibid. paulo ante:

Regina in mediis patrio vocat agmina SISTRO

v. 44. *rostra Liburna*.] Naves Augusti Liburnicas, mediocri magnitudine, agiles, & ad invadendum hostem expeditas, numero *quadringentas*, ut scimus ex Floro l. 4. c. 11. Horatius Epod. 2. *Mœcenatem ad hoc prælium abeuntem sic affatur*:

Ibis LIBURNIS inter alta navium,

Anice, propugnacula.

Et Ode 37. l. 1. de Cleopatra, quæ mortem sibi conscivit, ne in triumphum duceretur:

Sevis LIBURNIS scilicet invadens

Privata deduci superbo

Non humilis mulier triumpho.

v. 46.

Jura dare statuas inter & arma Marī.
 Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse secures,
 Nomine quem simili vita superba vocat,
 Si mulier patienda fuit? cape Roma triumphum,
 Et longam Augusto salva precare diem. 50
 Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili:
 Accepere tuæ Romula vincla manus.
 Brachia spectavi sacris admorsa colubris,
 Et trahere occultum membra foporis iter.
 Non hæc, Roma, fuit tanto tibi cive verenda, 55
 Di-

OBSERVATIONES.

v. 46 *statuas inter & arma*] Optime Rycquius hæc interpretatur de trophæis, quæ simulacrum armati hominis representabant.

v. 50. *longam Augusto diem*] Huc pertinet acclamatio populi ad principem: *De nostris annis tibi Jupiter augeat annos.* Flavius Vopiscus in Tacito: *Acclamatum est a populo, Felicissime. Tacite Auguste, Diis se ferens, & reliqua, quæ dici solent ex more.*

v. 53 *Brachia spectavi*] Cave intelligas Cleopatram ipsam, cui Augustus etiam psyllos admovit, qui venenum ac virus exsugeret: quid perissem morsu aspidis putabatur; idque ut intactam triumpho servaret, auctore Svetonio. Sed omnia frustra, etenim illa, vi veneni prævalente, moriens ignominiam

evasisit. Intellige igitur simulacrum.

Ibid. *sacris colubris*] Aspidibus, quas Ægyptii colebant, crepituque digitorum ad eas ex cavis vocabant, ut postea cicures factæ cum pueris innoxie versarentur. Vide Ælianus l. 17. de animalibus c. 5. Isidem Ægyptiorum Deā ob hoc Valerius Flaccus aspide coronatam describit 4. Argonautic. v. 416.

— *hæc procul Io*

Spektat ab arce Phævi, jam Divis addita, jamque ASPIDE cincta comas, & ovant si persona sistro.

v. 54. *foporis*] Torporis ex veneni frigore nascentis. Florus citatus, ubi Cleopatram mortem describit: *admosisque ad venas serpentibus, quasi SOMNO soluta.*

v. 56

Dixit & assiduo lingua sepulta mero.
 Septem urbs alta jugis, toto quæ præsidet orbi,
 Femineas, timuit, territa Marte, mimas.
 Annibalis, spolia, & victi monumenta Syphacis,
 Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes. 60
 Currius expletis, statuit monumenta lacunis:
 At Decius, misso, prælia rupit equo.
 Coclitis abscissos, testatur semita pontes,
 Et cui cognomen corvus habere dedit.
 Hæc Dii condiderunt, hæc Dii quoque moenia
 servant: 65

Vix timeat salvo, Cæsare Roma Jovem.
 Nunc ubi Scipiadae classes? ubi signa Camilli?
 Aut modò Pompei Bosphora capta manu?
 Leucadius versas, acies, memorabit Apollo.
 Tantum operis, belli, sustulit una dies. 70
 At tu, sive petes portus, seu navita linques,
 Cæsaris, in toto, sis, memor, Ionio.

ELEG.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 56. *assiduo lingua sepulta mero*] dos ad illud:
 M. Antonius, qui comestator, & *Invadunt urbem somno, PTRO*
 vinolentus fuisse traditur. *Cære* *que sepultam:*
 rum phrasis optimis auctoribus in *Et ibi Ludovicum de La Cerda.*
 usu est. vide Virgilium 2, *Ænei-*

ELEG.

ELEGIA X.

Militantem Posthumum duritia crimine accusat, quod Gallam uxorem, castitate Penelopen ipsam provocantem, relinquere potuisset.

POSTHUME plorantem potuisti linquere Gallam ?
 Miles & Augusti fortia signa se qui ?
 Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,
 Ne faceres Gallâ multa rogante tua ?
 Si fas est, omnes pariter pereatis avari, 5
 Et quisquis fido prætulit arma toro.
 Tu tamen injectâ rectus vesane lacernâ
 Potabis galeâ fessus Araxis aquam.
 Illa quidem inrerea famâ tabescet inani,
 Hæc tua ne virtus fiat amara tibi: 10
 Neve tuâ Medæ lætentur cæde sagittæ,
 Ferreus aurato neu cataphractus equo :
 Neve aliquid de te flendum referatur in urnâ :
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 Ter quater in castâ felix, ô Posthume, Gallâ ! 15
 Moribus his aliâ conjuge dignus eras.

Quid

OBSERVATIONES.

ELEG. X. v. 12. *aurato equo*] exterius deaurata fuisse, præcipuè Malè Douza Filius reponit *arato*, apud Persas elegantiz studiosissimos. Sed jam admonui, murandi scilicet equi cataphractorum ferreis laminis vestirentur; nihil enim tra progredi non possit. prohibet, ferrea illa integumenta

Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cum sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
 Sed securus eas; Gallam non munera vincent,
 Duritiæque tuæ non erit illa memor. 20
 Nam quocumque die sanum te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.
 Posthumus alter erit mirandâ conjuge Ulysses.
 Non illi longæ tôt nocuere moræ:
 Castra decem annorum, & Ciconum mons, Is-
 mara, Calpe, 25
 Exustæque tuæ mox, Polypheme, genæ:
 Et Circæ fraudes, lotosque, herbæque tenaces,
 Scyllaque, & alternas scissa Charybdis aquas:
 Lamperies Ithacis verubus mugisse juvencos:
 (Paverat hos Phœbo filia Lamperie) 30
 Et thalamum Æææ flentis fugisse puellâ,
 Torque hiemis noctes, torque nataſſe dies:
 Nigrantesque domos animarum intrasse silentum,
 Sirenum furdo remige adisse lacus:

Et

O B S E R V A T I O N E S.

V. 18. *Cum sit luxurie Roma ma-*
gistra tue] Non est, cur Josephus
 Scaliger dubitet de sanitate huius
 loci; sententia enim clarissima est.
Cum Roma urbs nequitiarum exem-
pla suppedites puella tue. rō tue ita
 intelligendum est, ut illud Hora-
 tii Ode 15. l. 1.

Non hoc pollicitus TUÆ.

Sed ista Propertio familiarissima
 sunt, nec viris doctissimis nego-
 tium creare deberent.

V. 23. *alter Ulysses*] Maximianus
 Etruscus, quem Cornelium Gal-
 lum plurimi existimavere, ita in
 quadam Elegiâ:

Efficior demens ALTER ULYS-
SES ego.

ELEG.

Et veteres arcus leto renovasse procorum, 35
 Errorisque sui sic statuisse modum.
 Nec frustra, quia casta domi perfederat uxor.
 Vincit Penelopes. Lælia Gallæ fidem.

ELEGIA XI.

*Comparat puellarum sui temporis avaritiam, luxum,
 & levitatem, cum Indarum nuptiarum fide, ve-
 terumque amantium simplicitate: auri cu-
 pidinem multis exisio fuisse, ipsique
 Romæ fore, testatur.*

Quæritis unde avidis nox sit pretiosa puellis,
 Et Venere exhaustæ damna querantur opes?
 Certa quidem tantis causa, & manifesta ruinis:
 Luxuriæ nimium libera facta via est.
 Inda cavis aurum mittit formica metallis, 5
 Et

OBSERVATIONES.

ELEG. XI. v. 5. *Inda formica*] *furantur æstivo fervore, conditis pro-*
 Hujus historiam, sive fabulam, *pter vaporem in cuniculos formicis:*
 tradit Plinius Hist. Nat. l. 11. c. 31. *que tamen odore sollicitate providant,*
 cuius verba, quia necessaria viden- *crebroque lacerant, quamvis præve-*
 tur ad Propertium intelligendum, *locibus camelis fugiente. Tanta per-*
 visum est subicere: *INDICÆ FOR-*
MICÆ cornua, *Erythris in ade Her-*
culis fixa, miraculo fuerit. AURUM
ex cavernis egerunt terræ, in regione
Septentrionalium Indarum, qui
Darda vocantur. Ipsi color felinum,
magnitudo Egypti laporum. Er-
gum hoc ab iis tempore hiberno, Indi

furantur æstivo fervore, conditis pro-
pter vaporem in cuniculos formicis:
que tamen odore sollicitate providant,
crebroque lacerant, quamvis præve-
locibus camelis fugiente. Tanta per-
nicitas, feritasque est cum amore
auri. Quod autem ait Plinius, cor-
nua formicæ Indicæ fixa in He-
culis temp'o, arbitror factum, quod
Hercules inopinatis lucris, & re-
clusis thesauris præesse crederetur.
Horat. Sat. 6. l. 2.
O si unam argenti fors qua mihi
mon-

Et venit è rubro concha Erycina salo:
 Et Tyros ostrinos præbet Cadmea colores,
 Cinnamon & multi pastor odoris Arabs.
 Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas,
 Quæque terunt fistus Icarioni tuos. 10
 Marrona incedit census induta nepotum,
 Et spolia opprobrii nostra per ora trahit.
 Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi.
 Aut, si qua est, pretio tollitur ipsa mora.
 Fe-

O B S E R V A T I O N E S.

*monstres, ut illi,
 Phasauo invento, qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus aravit, di-
 ves amico*

HERCULE —

à quo Perſius perpetuus eius imitator, Sat. 2.

— o. ſi

Sub raſtro crepeæ argenti mihi ſeria, dextro

HERCULE! —

qui tamen ſententiæ adverſatur Phædrus fab. 11. l. 4. quem lege.

Ibid. *cavis metallis*] Cava metalli pro fodinis auri uſurpavit, quo paſto Virgilius 10. *Æneid.* verſ. 174. dixit:

Inſula inexhauſtis chalcyonum generoſa **METALLIS.**

& Lucanus 4. *Pharſaliæ* verſ. 304. de lapidinis:

Tunc exhausta ſuper multo ſudore juvenens

Extrahitur, duris ſilicem laſſata.
METALLIS.

v. 6. *concha Erycina*] Quia Venus culta in Eryce Siciliæ monte dicitur è conchâ prodiſſe. nihil vulgatiuſ.

v. 8. *cinnamon*] De cinnamo lege Minium l. 12. c. 19. hoc autem in deliciis habebant ſumptuoſæ mulieres, uti apparet ex Petronio, qui alicubi. *Rosa CINNAMUM. veretur.* id eſt, præcinnamo viſceſcit. Verus poeta in Catalectis: *Sinus expanſa proſere CINNAMA.*

v. 11. *ſenſus induit nepotum*] Mirum eſt, quod ſcribit Plinius de luxu Romanorum ſui temporis in ornandis feminis l. 12. c. 18. *Verùm Arabia etiamnum felicior mare eſt: ex illo namque margaritæ mittiſſe. Minimaque computaſſione millies cenſena millia ſeſtertium annis omnibus India, & Seres, peninſulaque illa imperio noſtro adi-*
mun.

Felix Eois lex funeris una maritis,
 Quos Aurora suis rubra colorat equis.
 Namque ubi mortifero jacta est fax ultima lecto,
 Uxorum fufis stat pia turba comis:
 Et certamen habent leti, quæ viva sequatur
 Conjugium. pudor est, non licuisse mori. 20
 Ardent viâtrices. & flammæ pectora præbent,
 Imponuntque suis ora perusta viris.
 Hic genus infidum nuptarum, hinc nulla puella
 Nec fida Evadne, nec pia Penelope.
 Felix agrestum quondam pacata juvenus, 25
 Divitiæ quorum messis, & arbor erant.
 Illis pompa fuit decussa Cydonia ramo,
 Et dare puniceis plena canistra rubis:
 Nunc violas tondere manu, nunc mista referre
 Lilia virgineos lucida per calathos: 30
 Et portare suis vestitas frondibus uvas,
 Aut variam plumæ versicoloris avem.
 His tum blanditiis furtiva per antra puellæ
 Oscula filvicolis empta dedere viris.

Hi-

OBSERVATIONES.

munus. Tansò nobis delicia, & femine constants. Quæ summa penè incredibilis videtur.

v. 15. *una*] Singularis, quæ apud reliquas gentes in usu non est.

v. 27. *pompa*] Munerum pompam intelligit, de quâ Tibullus apertè Eleg. 1. l. 3.

Es vaga nunc cæta discurrentis undique POMPA

Perque vias urbis munera, perque domos.

v. 30. *lilia lucida*] Rose nocturno madentia.

v. 32. *variâ avem*] Fortassis picam garrulam. Petronius Sat. 20.

Hiulei pellis totos operibat amantes, 35
 Altaque nativo creverat herba toro.
 Pinus & incumbens latas circumdabat umbras,
 Nec fuerat nudas poena videre Deas.
 Corniger Idæi vacuum pastoris in aulam
 Dux aries saturas ipse reduxit oves. 40
 Diiq; Deæque omnes, quibus est tutela per agros,
 Præbebant versis verba secunda focis:
 Et leporem quicumque venis venaberis hospes,
 Et si fortè meo tramite quæris avem.
 Et me Pana tibi comitem de rupe vocato, 45
 Sive petas calamo præmia, sive cane.
 At nunc desertis cessant sacraria lucis:
AURUM omnes viçtâ jam pietate colunt.
AUREA nunc verè sunt sacula; plurimus auro
 Venit bonos, auro conciliatur amor. 50
Auro pulsa fides, auro venalia jura,
Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
 Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna Dei.
 At mons laurigero concussus vertice duras 55
 Gallica Parnassi sparsit in arma nives.
 Te

O B S E R V A T I O N E S.

ca *PARIA* intrantes salutabas.

v. 43. *Et leporem*] μίμνοντες Pa-
 nes, rusticum hominem allo-
 quentis.

v. 48. *aurum colunt*] D. Paulus
 Epist. ad Colossenses c. 3. vocat
 avaritiam *simulacrorum sequitatem*.

Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro
Nutrit in hospitio non Polydore pio.

Tu quoque ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaræus equis. 60
Proloquar, atque utinam patriæ sim verus aruspex!
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.

Certa loquor, sed nulla fides; neque enim Ilia
quondam

Verax Pergameis Mænas habenda malis.
Sola Paria Phrygiæ fatum componere, sola 65
Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti.
Experta est veros irrita lingua Deos.

ELEGIA XII

Laudat morem Lacanarum virginum, Gymnasticen simul cum viris publicè exercentium, idque Romæ pariter non licere conqueritur.

Multa tuæ, Sparte, miramur jura palæstræ,
Sed mage virginei tot bona gymnasii:
Quòd non infames exercet corpore ludos
Inter luctantes nuda puella viros:

Cum

OBSERVATIONES.

v. 63. *neque enim Ilia*] Vide adagium, serò sapiunt Phryges. | tatem suam intulerint Lacedæmonii, explicat Cicero 2. Tusculanâ:
ELEG. XII. v. 4. *Inter luctantes*] *Isaque illi, qui Græciæ formam Republicæ hunc morem cur in civi-* | *publicarum dederunt, corpora ju-*

Cum pila veloci fallit per brachia jactu,
 Increpat & versi clavis adunca trochi:
 Pulverulentaque ad extremas stat femina metas;
 Et patitur duro vulnera pancratio:
 Nunc ligat ad cestum gaudentia brachia loris,
 Missile nunc disci pondus in orbe rotat:
 Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
 Vir-

O B S E R V A T I O N E S.

juvenum firmari labore voluerunt;
 quod SPARTIATÆ etiam in femi-
 nas transfulerunt: quæ cæteris in
 urbibus, mollissimo cultu, parie-
 sum umbris occultantur. illi autem
 voluerunt nihil horum simile esse
 apud LACÆNAS VIRGINES: qui-
 bus magis PALÆSTRÆ, Eurotas
 sol, pulvis, labor, militia in stu-
 dio est, quàm fertilitas barbare.
 Hoc verò magis mirere, si cogites
 quantâ religione, apud reliquos
 Græcorum, fœminte domi serva-
 rentur: non enim virorum con-
 vivii interveniebant, & in ædium
 parte intimâ sedebant, quod nemi-
 nem accedere fas erat, nisi arctis-
 simâ cognatione conjunctum. Id-
 circò Thais Terentiana Thraconi
 Pamphilam virginem ad mensam
 depolcenti vehementer abnuit:
 minimè gentium. in convivium il-
 lam? vide Corn. Nepotem in præ-
 fatione vitarum.

v. 5. Cum pila] Hæc duo lusu-
 genera copulavit pariter Ovidius
 Tristium l. 3. E' eg. 12.

Nunc PILA, nunc celerè verti-
 tur orbe TROCHUS:

v. 10. Missile nunc disci] Lege
 Ovidium 10. Metamorph. fab.
 Hyacinthi.

v. 8. pancratio] Qui sint pancra-
 tiastæ, doceatur ab Aristotele Rhetor.
 l. 1. c. 3. his verbis: Ο ὃ δυνάμει
 ὁ βίον ἔχων ἰσχυρὸς ἐκείνους ὁ
 ἐν ἑαυτῷ, ὁ πρῶτον, δεινός. ὁ
 ὃ δὲ καὶ ἐκείνους, παλαιός. ὁ
 ὃ δὲ καὶ τῇ πληγῇ, ἀληθινός.
 ὁ δ' αὖ ποτε τοῖς τέτοις, παγκρα-
 τιστής. Nam qui potest crura pro-
 jicere quodammodo, & movere ve-
 lociter & longè, cursor est. Qui
 verò stringere & tenere, latitator.
 At qui pectere plaga, pugil. Qui
 autem utrisque his, PANCRATIASTICUS.
 Agitur pancratiū
 ex luctū, & pugilatu mistum erat,
 magnasque corporis vires require-
 bat. Eius auctor Clitomachus qui-
 dam, Olympiade CXII. ut re-
 fert Pausanias in Eliacis posteriori-
 bus.

v. 11. Gyrum] Intellego ἰππικόν
 δέο-

Virgineumque cavo protegit ære caput.
 Et modò Taygeti crines aspersa pruina,
 Sectatur patrios per iuga longa canes.
 Qualis Amazonidum nudatis bellicæ mammis 15
 Thermodoonteis turba lavatur aquis.
 Qualis & Euroræ Pollux & Castor arenis,
 Hic victor pugnis, ille futurus equis.
 Inter quos Helene nudis capere arma papillis
 Fertur, nec fratres erubuisse Deos. 20
 Lex igitur Spartana vetat secedere amantes,
 Et licet in triviis ad latus esse suæ.
 Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
 Nec gravis austeri poenæ cavenda viri.
 Nullo præmisso, de rebus tute loquaris 25
 Ipse tuis: longæ nulla repulsa moræ.
 Non Tyriæ vestes errantia lumina fallunt,
 Est

OBSERVATIONES.

Deorum, sive Circum.

v. 12. *protegit ære caput*] Veluti pugnae præuens. Non omittendus locus Platonis l. 7. de Legibus, unice huc pettimens: *Pueros vero*, inquit, *antequam prodire in ballium possint, armis equisque oportet in Deorum pænis ornatos, modò tardiores, modò velociores in chorea, & isinere, ad Deos, Deorumque filios supplicationes fundere. Ludi porò, atque præludis, si rerum aliquarum gratia, nullarum certe nisi harum sunt adhibenda.* &c.

v. 14. *patrios canes*] Inter canes venaticos laudatissimi olim Spartani. His Virgilius in Georgicis *velocissimos* præcipue tribuit: Seneca in Hippolyto. *prædæ aviditatem*. v. utrumque.

v. 25. *Nullo præmisso*] Absque puero salutigerulo, vel ancillâ, cui des litteras ad puellam ferendas.

v. 26. *longa nulla repulsa moræ*] Licet sermonem longius producere, nemine impediante.

v. 27. *Tyriæ vestes*] Mendas com-
 Ll 2. po-

Est neque adoratae cura molesta domi.
 At nostra ingenti vadit circumdata turbâ,
 Nec digitum angustâ est inferuisse viâ. 30
 Nec quæ sint facies, nec quæ sint verba rogandi
 Invenias. cæcum versat amator iter.
 Quodd si jura fores, pugnasque imitata Laconum,
 Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

E L E G I A XII.

*Monet amicam zelotypam, ut Lycinnam famulam tor-
 quere desinat, proposito exemplo Dirces, quæ
 vexata Antiopes pœnam à tauro discepta
 Fori persolvit.*

Sic ego non ultos jam norim in amore tumultus,
 Nec veniat sine te nox vigilanda mihi:
 Ua mihi prætextæ pudor exvelatus amictu,
 Et data libertas noscere amoris iter,
 Ula:

O B S E R V A T I O N E S.

poris abscondere solet amictus or-
 nation. Plurima in hanc senten-
 tiam dabit Horatius Sat. 2. l. 1.
 Ovidius de Remed. Amoris.

v. 28. *adorata*] Veluti occultum
 sacrum suspiciendæ. Utitur hoc
 verbo Arbiter ex personâ Polyœni
 ad Circe: *Invenies religiosum, si
 te ADORARI permiseris.*

ELEG. XIII. v. 4. *noscere amoris*
 Dr.] Puto Propertium respexisse ad

Heaculis bivium, quod per Pythia-
 goræ litteram veteres philosophi
 significabant. Similis est omnino
 locus Persii Sat. 5.

*Cum primùm pavida cœces mihi
 purpura cessis,
 Nullaque succinctis Laribus donata
 pependis.*

*Cum blandi comites, totaque im-
 pune Suburra*

*Permisisse sparsisse oculos jam can-
 didus.*

Illa rudes animos per noctes conscia primas 5
 Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
 Tertius haud multò minus est cum ducitur annus,
 Vix memini nobis verba coisse decem.
 Cuncta tuus sepelivit amor, nec femina post re
 Ulla dedit collo dulcia vincla meo. 10
 Testis erit Dirce tam vero crimine fæva
 Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
 Ah quoties pulchros traxit regina capillos,
 Molliaque immites fixit in ora manus!
 Ah quoties famulam pensis oneravit iniquis, 15
 Et caput in durâ ponere iussit humo!
 Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris;
 Vilem jejuna sæpe negavit aquam.
 Jupiter Antiopæ nusquam succurris habenti
 Tot mala? corrumpit dura catena manus. 20

Si.

OBSERVATIONES.

didus umbo:

Cumque ITER ambiguum est, &
 vltæ nescius error

Dodæciæ trepidæ ramosa in com-
 plexa mentes.

antequam etenim pretextam exue-
 rent ingenui pueri, custodiæ præ-
 dagogi subiecti erant.

v. 6. *molli capta Lycinna datis*]

Quæ sui scilicet copiam gratis fa-
 ciebat.

v. 9. *sepelivit*] Animo depulit,
 oblivioni mandavit. Ita loquitur
 Plautus Cistell. Act. I. Sc. 1.

Indidem unde oritur, facito, ut
 facias stultitiam SEPELIRE-
 LEM.

& Mostel. Act. 5. Sc. 2.

Ubi somnum SEPELIT omnem
 atque edormivi crapulam.

v. 15. *penis oneravit iniquis*] Vi-
 de quæ observamus ad Eleg. 7. l. 4.
 vers. 37.

v. 18. *vilem aquam*] Ubique pro-
 stantem ad usum communem co-
 muniū animantium. Hinc acerba
 illa conquestio Latonæ apud Ovi-
 dium 6. Metamorph. cui à partu
 L I 3 si-

Si Deus es, tibi turpe tuam servire puellam.
 Invocet Antiope quem nisi vincita Jovem?
 Sola tamen, quacumque aderant in corpore vires,
 Regales manicas rupit utraq; manu.
 Inde Cithæronis rimido pede currit in arces. 25
 Nox erat, & sparso triste cubile gelu.
 Sæpe vago Asopi sonitu permora fluentis,
 Credebat dominæ ponere venire pedes.
 Et durum Zethum, & lacrymis Amphiona mollem
 Experta est stabulis mater abacta suis. 30
 Ac veluti magnos cum ponunt æquora motus,
 Eurus in adversos definit ire Notos,
 Litore si tacito sonitus rarefcit arenæ:
 Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
 Sera tamen pietas, matis est cognitus error. 33
 Digne Jovis natos qui tucare senex,
 Tureddis pueris matrem, puerique trahendam
 Vin-

O B S E R V A T I O N E S.

sitienti, haustum paludis erudeles
 suffici negaverant:

*Quid prohibebis AQUAS? usus
 communis aquarum est.*

*Nec Solem proprium natura, nec
 æra fecit,*

Nec venies undas: ad publica munera veni.

Horatius quoque pauperatatem cu-
 iusdam oppidi describens, ait:

*— venis PULISSIMAS rivas
 Hic AQUAS*

v. 26. *cubile*]. Solum tectæ. Ci-
 cero Tuscul. 5. *Amacharxis diemni
 salutem. Mibi amictus est Scythi-
 cum tegmen, calcamentum solarium
 callum, CIBILE torus, palpatum
 tum fames &c.*

v. 36. *Digne Jovis natos &c.*].
 Convertit sermonem ad bubul-
 cum, qui Zethum, & Amphio-
 na, materni avi iussu expositos,
 nutritur, & educaverat. Ita Scio-
 liger. v. Indicoem N. *Antiope.*

ELEG.

Vincentur Dircen sub truci ora bovis.
 Antiope cognosce Jovem; tibi gloria Dircæ
 Ducitur, in multis mortem habitura locis. 40
 Præta cruentantur Zethi, victorque canebat
 Pæana Amphion rupe, Aracynthe, tuâ.
 At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.
 Nescit vestra ruens ira referre pedem.
 Fabula nulla tuas de nobis concitet aures. 45
 Te solam & lignis funeris ustus amem.

ELEGIA XIV.

*Tibur, quò amicum vocaverat, nocturnus, aut amantem
 ab insidiis tutos esse: ceterum mortis periculo
 funeris honorem opponit; ubi sepeliri velit, significans.*

NOx media, & dominæ mihi venit epistola
 nostræ:

Tibure me missâ jussit adesse morâ,
 Candida quæ geminas ostendunt culmina turres,
 Et cadit in patulos lymphæ Anienæ sacus.
 Quid faciam? obductis committam me tenebris,

Ut timeam audaces in mea membra manus?
 At si hæc distulero nostro mandata timore,
 Nocturno fletus sævior hosse mihi.
 Peccatum semel, & totum sum pulsus in annum;
 In me mansuetas non habet illa manus. 10

Nec tamen est quisquā, sacros qui lædat amantes:

Scyronis mediā sic licet ire viā.

Quisquis amator erit, Scythieis licet ambulet oris,

Nemo adeò ut noceat, barbarus esse volet.

Luna ministrat iter, demonstrant astra fœbras, 15

Ipse Amor accensas percutit ante faces.

Sæva canum rabies morsus avertit hiantes.

Huic generi quovis tempore tuta via est.

Sanguine tam parvo, quis enim spargatur amantis.

Improbis? exclusis fit comes ipsa Venus. 20

Quòd si certa meos sequerentur funera casus,

Talis mors pretio vel sit emenda mihi.

Afferet huc unguenta mihi, fertisque sepulcrum

Ornabit custos ad mea busta sedens.

Dii

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XIV. v. 11. *sacros qui lædat amantes*] Imitatur Tibullum, qui Eleg. 2. l. 1. circa idem argumentum versatus, ita cecinit:

Quisquis AMORE tenetur, castusque SACERQUE

Qualis est —

v. 19. *Sanguine tam parvo*] Cæde ignavi hominis, quales plerumque Veneris pulli solent esse. Apes ille generosus apud Phœdrum fab. 29. l. 1. in asellum convitiantem:

— *facilis vindicta est mihi,*

Sed inquinari nolo ignavo SANGUINE.

nisi potius explicemus, de venis amantium exsuctis, in quibus vix

aliquot sanguinis guttæ reliquæ sint. Hinc nequiter Plautus Curcul. Act. 4. Sc. 2.

— *mittite isthanc foras,*
Quæ mihi misero AMANTI ebullit SANGUINE.

Hirundines enim sunt meretrices, neque contentæ *missura*, nisi plena *cunctoris*. Quòd respexit Juvenalis 1. Sat. ubi de illis, qui verulatum testamenta officiosis nobilibus merebantur:

Accipiat sanè mercedem SANGUINIS —

& Chrysis Petroniana: *numquam finies huic ignem, nisi SANGUINE extinxeris.* Adde Propertium

ip-

Dii faciant, mea ne terrâ locet ossa frequenti, 25
 Quâ facie assiduo tramite vulgus iter!
 Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
 Me tegat arboreâ devia terrâ comâ,
 Aut humet ignotæ cumulus vallatus arenæ.
 Non juvat in mediâ nomen habere viâ. 30

E L E G I A XVI

*Ad morbum amoris tollendum, Bacchi opem implorat;
 cui vinetum, & carmen de gestis ejus vovet.*

NUnc,ô Bacche,tuis humiles advolvimur aris;
 Da mihi pacato vela secunda pater.
 Tu

O B S E R V A T I O N E S.

ipsum, qui videtur non absimili-
 ter locutus Eleg. 9. l. 2.

*Assiduisque meo SANGUINE bel-
 la geris.*

Ex quibus omnibus colligimus,
 turpe futurum grassatori noctur-
 no, si amantem occiderit, qui vix
 cultrum lateri infixû tingere potis
 est. In hanc porro sententiam ele-
 ganter Martialis Epig. 23. l. 1.

*Quid nunc sæva fugis placidi le-
 pus ora leonis?*

*Frangere TAM PARVAS non
 dilicere feras.*

*Servantur magnis isti cervicibus
 ungues,*

*Nec gaudet tenui SANGUINE
 tanta sitis.*

v. 23. *Afferet huc unguenta*] Non
 tantum in funeribus aromata in-
 cendebant veteres, sed etiam tu-
 mulos pretiosis liquoribus inter-
 dum ungebant, quod planum fit
 ex Prudentio, Hymno in exequiis
 defunctorum:

*Nos sacra fovebimus ossa
 Violis, & fronde frequenti;
 Titulumque, & frigida saxa
 Liquido spargemus odore.*

Hoc ante me animadvertit nup-
 erus interpres Albinovani Theo-
 dorus Gorallus, quem honoris
 causâ nomino, ad ejus Eleg. de
 morte Mæcenatis.

v. 25. *locus*] Hinc oculi, seu san-
 dapila.

EL EG.

Tu potes insanæ Veneris compescere fastus,
 Curarumque tuo fit medicina mero..
 Per te junguntur, per te solvuntur amantes: 5
 Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.
 Te quoque enim non esse rudem testatur in aëtris
 Lyncibus in cælum vecta Ariadna tuis..
 Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes,
 Funera sanabunt, vel tua vina, malum. 10
 Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes,
 Spesque timorque animû vexat utroque modo.
 Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis
 Arcessitus erit somnus in ossa mea :
 Ipse seram vites, pangamque ex ordine colles, 15
 Quos carpant nullæ, me vigilante, feræ..
 Dum-

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XV. v. 14. *Arcessitus eris
 somnus*] Græci ex lege convivii tria
 pocula siccabant : primum voca-
 bant sanitatis, alterum amoris,
 postremum somni, uti apparet ex
 sequentibus Eubuli versiculis :

Τρὶς ὁ μὲν οὖς κερτῆρας ἐγχεσσαν-
 τω

Τοῖς δὲ φρονέουσιν, τὸν μὲν ὕπνου
 ἐκ

Ὁ τῶν δὲ τῶν ἀνθρώπων, ἡ δὲ δὲ ἀλτῆρος
 ἔρωτος ἡδονῆς τε, τὸς κέρτερας δὲ
 ὕπνου ..

Ὁ γὰρ πρὸς τοὺς οἱ τοσοῦτοι κερτῆρας
 οἴκους βλάπτουσιν ———

Quam terna tantum temperati po-
 culis

*Catis. jubebo. : Sanitatis gratia
 Primum hauriatur, alterum ubi
 lectaminis,*

*Et Amoris. ergo; deinde SOMNI
 tertium*

*Ubi istud. ebibere, quis pectus fa-
 piæ,*

Domum redibunt ———

v. 15. *Quos carpant nullæ*] Vites
 novellæ moribus belluarum ob-
 noxiæ sunt. Id liquet ex præcepto
 Virgilii Georgic. 2. v. 371.

*Texendæ sepes etiam, & pecus
 omne tenendum est ;*

*Præcipue dum frons tenera; im-
 prudensque laborum :*

*Cui super indignas hiemes, So-
 lem-*

Dummodò purpureo spument mihi dolia musto,
 Et nova pressantes inquinet uva pedes.
 Quod superest vitæ, per te, & tua cornua vivam,
 Virtutisque tuæ, Bacche, pœtra ferar. 20
 Dicam ego maternos Aetnæo fulmine partus:
 Indica Nyssæis arma fugata choris:
 Vesanumque novâ nequidquâ in vite Lycurgû:
 Pentheos in triplices funera grata greges:
 Curvaq; Tyrrhenos delphinû corpora nautas 25
 In vada pampinæ defluisse tate.
 Et tibi per mediam beneolenti flumine Naxon,
 Unde tuum potant Naxia turba merum,
 Can-

OBSERVATIONES.

*lemque potentem,
 Silvestres uri assidue, capreaque
 sequaces
 Illudum: pascuntur oves, arida
 que juventa.*

*Frigora nec tantum cana concreta
 pruina,*

*Aus gravis incumbens Icopalis
 arenibus aëtas,*

*Quantum illi nocuere greges, do-
 rique venenum*

*Densis, & admerso signata in stir-
 pe cicatrix.*

*Non aliam ob causam Baccho ca-
 per omnibus aris*

Cedunt —

v. 19. *tua cornua*] Bacchus pin-
 gebatur cornuatus, quin & ebrii
 tumere cornua dicebantur, id est

curarum omnium & dolorum obli-
 visci, novâ quasi felicitatis imagi-
 nerumentes. Horatius Ode 21. l.
 3. ad amphoram vini:

*Tu spem reducis mentibus anxiiis,
 Viresque; & addis CORNUA pau-
 peri.*

Ovidius pariter in Artibus:

*Tunc veniunt risus, tunc pauper
 CORNUA famis:*

*Tunc dolor, & curæ, rugaque fron-
 tis abis.*

v. 27. *bene densi flumine*] Prodi-
 gioso mari torrente insignem. Cæ-
 terum odor vini gratissimus nari-
 bus tricongiorum, & anicularum
 delitantium. Plautus Cœcul. A&.

1. Sc. 2. inducit huiusmodi vetu-
 lam bibacissimam ita gesticnem:

Flos

Candida laxatis onerato colla corymbis,
 Cinget Bassaricas Lydia mitra comas. 30
 Lævis odorato cervix manabit olivo,
 Et series nudos veste fluente pedes.
 Mollia Dircæ pulsabunt tympana Thebæ:
 Capripedes calamo Panes hiantes canent.
 Vertice turrigero juxta Dea magna Cybelle 35
 Tundet ad Idæos cymbala rauca choros.
 Ante fores templi crater antistitis auro
 Libatum fundens in tua sacra merum.
 Hæc ego non humili referā memoranda cœthurno,
 Quia-

O B S E R V A T I O N E S.

- Flos veteris vini meis naribus obiectus est.*
Ejus amos cupidam me huc prolucit per tenebras.
Ubi ubi est, prope me est. evax habeo. Salve anime mi,
Liberi lepos. ut veteris vetusticupida sum!
Nam omnium unguentum ODOR præ tuo nautea est.
cui adijunge Phædrum fab. 1. l. 3.
Anus jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falerna face, & uesta nobili
ODOREM quæ jucundum latè spargeret:
Hanc postquam totis avida traxit naribus &c.
Quæ autem vinorum genera minus magisve odorata sint, docet
- Plinius l. 14. c. 9.
 v. 29. *laxatis corymbis*] A capitis vertice in cervicem defluentibus, quod signum ebrietatis ultimæ. Dio Chrysostomus Orat. 4. *ἡσθῶντος τινος ἐς σπονδῶν* & *ἐὼς αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς* & *ἔτι τῆς τρυχίλης.*
Coronis quibusdam marcidis coronatus caput circa COLLUM. Nec ablu-
 dit Tibullus Eleg. 8. l. 1. ubi de Genio:
Et capite, & COLLO mollia ferre gerat.
 v. 30. *Bassaricas comas*] v. Indicem.
 v. 32. *veste fluente*] Pallam intelligit, quæ Deorum propria vestis. Tib. citat. Eleg. 4. l. 3. Apollinem describens:
Ima videbatur talis illudere palla.

ELEG.

Qualis Pindarico spiritus ore tonat. 40
 Tu modò servitio vacuum me siste superbo,
 Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

ELEGIA XVI.

Adolescentis Marcelli mortem deflet, quem, contra receptam opinionem, ait in aquis Baianis submersum: deinde neminem supremam necessitatis immunem canit.

PLausus ab umbroso quàm ludit Pontus Averno;
 Fumida Bajarum stagna tepentis aquæ:
 Quàm jacet & Trojæ tubicen Misenus arenâ,
 Et sonat Herculeo strueta labore via:
 Hic ubi mortales dextrâ cum quæreret urbes, &
 Cym-

OBSERVATIONES.

ELEG. XVI. v. 5. *mortales urbes*] *pida quodam tempore florentissima fuerunt, nunc prostrata, & diruta ante oculos jacent. capi ogomet mecum sic cogitare: Hem, nos hominuli indignamur, si quis nostrum interit, aut occisus est, quorum vita brevior esse debet, cum uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant.*
 Elegantissimum Epitheton, quod inconstantiam, brevitatemque rerum humanarum ob oculos ponit. Necesso est enim non tantum urbium conditores perire, sed & urbes ipsas: longissimo tempore sensim omnia devorante. Audi Servium Sulpitium Epist. Consolatoriâ ad Ciceronem, de morte Tulliolæ conquerentem: *Ex Asia rediens, cum ab Ægina Mogaram versùs navigarem, capi regiones circumcirca prospicere. Post me erat Ægina, ante Megara; dextra Pireneus, sinistra Corinthus; quæ op-*
ida querimur, cisd si nostra data tempora vita Diffugiant? URBES MORIS violentia rapit.
 Nihilominus vici Torquatus Tassus ab

Cymbala Thebano concrepuere Deo :
 At nunc invisæ magno cum crimine Bajæ ,
 Quis Deus in vestrà constitit hostis aquâ ?
 His pressus Strygias vultum demisit in undas ,
 Errat & in vestro spiritus ille lacu . 10
 Quid genus , aut virtus , aut optima profuit illi
 Mater , & amplexum Cæsaris esse focos ?
 Aut modò tam pleno fluitantia vela theatro ,
 Et per maternas omnia gesta manus ?
 Occidit , & misero steterat vigesimus annus . 15
 Tot bona tam parvo clausit in orbe dies .
 Enunc , tolle animos , & tecum finge triumphos ,
 Stan-

O B S E R V A T I O N E S .

ab utroque (c. 15.)

*Giace l'alta Carago , e appena i
segni*

Dell'altra sue ruine il lido serba .

MUOJONO le Città , MUOJONO i

Regni ,

*Copre i fasti , e le pompe arona ,
ed erba :*

*E l'uom d'esser mortal par che si
sdegni ;*

*O nostra mente cupida , e super-
ba !*

*Ibid. dextra cum quæreret] Ar-
morum . vi reciperet in potestatem .
Ufus est hac locutione . Silius Itali-
cus l. 2. in excidio Saguntino :*

*In media fletis urbe regus : por-
tantque , trabuntque .*

Longas pacis opes , QUÆSIT AQVE

premia DEXTRIS .

v. 9. vultum demisit] Italicè dice-
res : cadde boccone .

v. 11. virtus] De virtute adole-
scentis Marcelli vide Plutarchum ,
Corn. Tacitum l. 1. Annalium ,
Svetonium in Augusto c. 63. Vel-
leium l. 2. Senecam in Consolatio-
ne ad Marciam , Dionem Cassium
l. 53. Virgilium in calce l. 6. *Æneid*
dos , & ibi Scævium .

v. 12. amplexum Cæsaris esse focos]
Inferum fuisse per adoptionem
Augustæ familiæ : Adoptabantur
autem liberi ante Laræ domesti-
cos .

v. 14. per maternas manus] Gra-
tiâ Octaviæ matris , Cæsaris foro-
ris .

Stantiaque in plausum tota theatra juvent,
 Attalicas supera vestes, atque omnia magnis
 Gemmae sint ludis: ignibus ista dabis. 20
 Sed tamen huc omnes, huc primus & ultimus ordo.
 Est malæ, sed cunctis ista terenda via est.
 Exoranda canis tria sunt latrantia colla:
 Scandenda est torvi publica cymba senis.
 Ille licet ferro cautus se condant, & ære, 25
 Mors tamen inclusum protrahit indè caput.
 Nirea non facies, non vis exemit Achillem,
 Croesum aut, Pactoli quas parit humor, opes.
 [Hic

O B S E R V A T I O N E S.

v. 18. *Stantiaque in plausum*] In-
 gradientibus theatrum viris prin-
 cipibus, optimeque de Republica
 meritis, populus universus assurge-
 bat, stansque manuum crepitu
 plaudebat. Quam honoris signifi-
 cationem sibi uni vindicare voluit
 Augustus, ut refert Suetonius in
 ejus vitæ c. 96. his verbis: *nequibus*
 suis prætorsatis adhuc assurrectum
 ab universis in THEATRO, & a
 STANTIBUS PL AUSUM, gravif-
 simæ questus est. Inter quos nepotes
 verisimile videtur & Marcellum
 fuisse.

v. 21. *primus & ultimus ordo*] Senatus, Eques, Plebs, in quos or-
 dines populus Romanus distributus.

v. 23. *Exoranda canis*] Finxerunt
 enim poëtae, Cerberum Infero-

rum excubito rem, advenientes
 umbras dentibus appetere. Noster
 Eleg. 11 l. 4.

Cerberus & nullas hodie patat im-
 probas umbras.
 idcirco ejus iras mitigavit Æneas
 objectâ offâ.

v. 24. *publica cymba*] Vulgaris,
 in quam omnes temere confluunt,
 nullo dignitatis discrimine. Eodem
 pacto vocat l. 4. meretricem publi-
 cam:

Quæ modò per viles inspecta est
 PUBLICA noctes.

& Juvenalis pariter Sat. 7. *vatem*
 egregium dicit, cui non sit *PUBLI-*
 CA vena.

v. 26. *protrahit indè caput*] Simi i
 lepore jocatur Martialis in senem
 lascivum, tinctâ comâ canitiem
 dissimulatam, Epig. 43. l. 3.

Non

[Hic olim ignaros luctus populavit Achivōs,
 Atridæ magno cum stetit alter amor] 30
 At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,
 Huc animæ portent corpus inane tuæ:
 Quà Siculæ victor telluris Claudius, & quā
 Cæsar ab humanâ cessit in astra viâ.

ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

Non omnes fallis. scis te Proserpina carum:

Personam CAPITI detrahes illa tuo.

v. 29. *Hic olim ignaros*] Bene admonuit Scaliger, distichon istud esse alterius loci, & foras se responsandum Eleg. 7. l. 2. ubi sermo est de Achille Græcis irato, ob ruptum Briseidos.

v. 31. *pias hominum q. s. u.*] Id est, piorum hominum.

v. 32. *animæ tuæ*] Ventī, quorum adminiculo cymba Charontis ferebatur. Notum hoc ex Virgilio l. 6. *Æneid.* vers. 302.

Ipse ratem conto subigis, velisque ministras.

& ex nostro, qui suprà l. 2. Charontis rati vela tribuit:

Jam licet & Strygia sedeat sub arm-

dine remex,

Cernat & inferna trîstia vela ratis.

& rursus:

Una ratis fasi nostros portabit amores

Cerula ad infernos velificata lacus.

Animas autem ventos vocari, non est novum. Accius vetus Tragicus apud Nonium, in Myrmidonibus: *Classes trahere in salum, & vela ventorum ANIMÆ immis-tere.* Lucretius l. 5. *Auratumque leves ANIMÆ.* Virgilius Eclogâ 6. *Semina terrarumque, ANIMÆque, marisque.* Idem 8. *Æneid.* *Quantum ignes, ANIMÆque valens.* Horatius Ode 12. l. 4. *Impellunt ANIMÆ linsea Thræciæ.*

ELEG.

ELEGIA XVII.

*Virorum libidinem longè à muliebri superari, veterum
historiarum exemplis testatur.*

Objicitur toties à te mihi nostra libido:
 Crede mihi, vobis imperat illa magis.
 Vos ubi contempti rupistis fræna pudoris,
 Nescitis capræ mentis habere modum.
 Flamma per incensas citiùs sedetur aristas, ⁊
 Eluminaque ad fontis sint reditura caput:
 Et placidum Syrtes portum, & bona litora nautis
 Præbeat hospitio sæva Malæa suo:
 Quàm possit vestros quisquâ reprehendere cursus,
 Et rapidæ stimulos frangere nequitia. 10
 Testis Cretæi fastus quæ passa juvenci,
 Induit abięgnæ cornua falsa bovis.
 Testis Thessalico flagrans Salmônis Enipeo,
 Quæ voluit liquido tota subire Deo.
 Crimen & illa fuit patriâ succensa senectâ, ⁊
 Arboris in frondes condita Myrrha novæ.
 Nam

OBSERVATIONES.

ELEG. XVII. v. 4. capta mentis]	⁊ acres
Hinc nos Itali hominem insanum	Divitis urtica —
dicimus: <i>mensacæto</i> .	v. 11. Testis Cretæi] Fabulam
v. 10. stimulos] Urticas vocat Ju-	istam, totumque argumentum la-
venalis Sar. 11.	citus tractat Ovidius l. 1. de Arte
<i>⁊ ritamentum Peneis languentis,</i>	Amandi.
	M m

ELEG.

Nam quid Medæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piavit amor?

Quidve Clytæmnestræ, propter quā tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus? 20

Tuque ô Minquâ venundata Scylla figurâ,

Tondens purpuræ regnâ paterna comâ,

Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti.

Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.

At vos innuptæ felicius urite tædas, 25

Pendet Cretæâ tracta puella rate.

Non tamen immeritò Minos sedet arbiter Orci:

Victor erat quamvis, æquus in hoste fuit.

E L E G I A XVIII.

*Puellam ab amante relictam comiter ad se invitat, ap-
pique amoris mutua fœdera, & sanctiones
proponit.*

CRedis eum jam posse tuæ meminisse figuræ;

Vidisti à lecto quem dare vela tuo?

Durus qui lucro potuit mutare puellam.

Tantisne in lacrymis Africa tota fuit?

Attu stulta Deos, tu fingis inania verba: 5

Eorsitan ille alio pectus amore terit.

Est

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. XVIII. v. 3. *Attu stulta* | nullius omnino ponderis futura
Deos] Confidis juramentis, quæ sunt.

Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
 Splendidaque à docto fama refulget avo.
 Fortunata domus, modò sit tibi fidus amicus.
 Fidus ero; in nostros curre puella toros. 10
 Nox mihi prima venit; primæ data tempora noctis.
 Longiùs in primo Luna morare toro.
 Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes,
 Phoebe moraturæ contrahe lucis iter.
 Fœdera sunt ponenda priùs, signandaque jura, 15
 Et scribenda mihi lex in amore novo,
 Quàm multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
 Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
 Hæc Amor ipse suo constringit pignora signo.
 Testis fidereæ torta corona Deæ. 20
 Namque ubi non certo vincitur fœdere lectus,
 Non habet ultores nox vigilanda Deos:
 Et quibus imposuit, solvit mox vincla libido.
 Contineant nobis omina prima fidem.
 Ergo qui pactas in fœdera ruperit aras, 25
 Pollueritque novo sacra marita toro:
 Illi sint, quicumque solent in amore, dolores,
 Et caput argutæ præbeat historiæ:

Nec

OBSERVATIONES.

v. 14. *moraturæ contrahe lucis iter*]. *fixas*, ut apud Tibullum *Æg.* 1.
Interiore diem gyro trahere, ut soles *l.* 3.
 in. hieme.

v. 25. *Ergo qui pactas*] Intellige

Indices ut: nomen littera PACTA
menum.

M. m. 2.

v. 30.

Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ?
Semper amet, fructu semper amoris egens. 30

E L E G I A X I X .

*Athenas iturus, ut ibi studiorum varietate obstinatum
amorem animo expellat; patria, amicis, Cyn-
thia denique valedicit.*

Magnū iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Ut me longa gravi solvat amore via.

CRESCIT enim assidue spectando cura puella:

Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.

Omnia sunt tentata mihi, quacumque fugari

Possit, at ex omni me premit ipse Deus.

Vix tamen aut semel admittit, cum sæpe negavit:

Seu venit, extremo dormit amicta toro.

Unum erit auxilium mutatis, Cynthia, terris

Quantum oculis, animo tã procul ibit amor. 10.

Nunc agite, ô focii, propellite in æquora navem,

Re-

O B S E R V A T I O N E S .

v. 30. fructu semper amoris egens.] parem locum observavi Eleg. 10.

Quod tamen acerbissimum esse no- l. 1.

vimus: vel ex ipso Anacreonte:

Καλεώτερον ὃ πάτω

Ἀποτυγχάνει φιλύτῃ.

Durissimum verò est,

Amare, nec potiri.

ELEG. XIX. v. 8. amicta] Ita

legit Scaliger, cui lubens assen-
tior, si quidem apud Tibullum

Et cum furtivo juvenem lassaveris usu,

Tecum interposita languida veste cubet.

Quod autem hic ait Propertius
extremo toro, Horatius Epod. 3. ita

variavit: *EXTREMA & in sponda- cubet.*

v. 11.

Remorumque pares ducite sorte vices;
 Jungiteque extremo felicia linthea malo.
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.
 Romanæ turres, & vos valeatis amici, 15
 Qualiscumque mihi tuque puella vale.
 Ergo ego nûc rudis Adriaci vehar æquoris hospes,
 Cogar & undisonos nunc prece adire Deos.
 Deinde per Ionium vectus cum fessa Lechæo
 Sedarit placidâ vela phaselus aquâ: 20
 Quod superest sufferte pedes, properate laborem,
 Isthmos quâ terris arcer utrimque mare.
 Indè ubi Piræi capient me litora portus,
 Scandam ego Thesææ brachia longa viæ.
 Illic vel studiis animum emendare Platonis 25
 Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis:
 Persequar aut studium linguæ, Demosthenis arma,

Li-

OBSERVATIONES.

V. 17. æquoris hospes] Supra Eleg. 20. l. 1.

Sive ubicumque vage fluminis
 HOSPITIO.

V. 27. Demosthenis arma] Imbellium hominum telum est eloquentia, quamobrem Turnus apud Virgilium 11. Æneid. Drancem intra parietes curiæ ferocius loquentem, at prælio ineptum, subdant:

— an tibi Mavors

Ventoſa in lingua, pedibusque fragacibus istis

Semper eris? —

Porro ita locutus M. Tullius Orat. pro Quintio: *Quid agimus, Hortensius? quid de hac conditione dicimus? possumus aliquando depositis ARMIS, sine periculo fortunarum de re pecuniaria discipulare? An quorum verò æmulator Symnachus Epist. 9. l. 7. Nam, ut in vestitu hominum, ceteroque vite cultu, loco ac temporis apta sumuntur: ita ingeniorum varietas in familiaribus scriptis negligentiam quandam debet imitari, in forensibus verò capere ARMA faciendæ.*

M m 3

q. 28.

Librorumque tuos docte Menandre sales:
 Aut certè tabulæ capient mea lumina pictæ,
 Sive ebore exactæ, seu magis ære manus: 30
 Aut spatia annorum, aut lōga intervalla profundi
 Lenibunt tacito vulnera nostra sinu.
 Seu moriar fato, non turpi fractus amore,
 Atque erit illa mihi mortis honesta dies.
 ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 28. *Librorumque tuos*] Id est, Propertio.
Librorum tuorum.

v. 30. *manus*] Picturæ nobilissimorum artificum, figmenta, sculpturæ, atque id genus alia, *manus* nomine quandoque significantur. Petronius Arbiter: *Zenoxidos M.A. XIS vidi nondum vetustatis injuria victas*. Et apud Julium Pollucem legimus passim, *Χειρ Α' ποιητή, χειρ Πολυκλείτου*, ut observat Erhardus. *Manum* etiam pro *chirographo* usurpavit Ovidius quadam Eleg. ad uxorem:

Agnovi caramque MANUM, gemmasque fideles.

v. 32. *sinu*] Malletem *scm*, id est obligatione, nec puto aliter scriptum à

v. 33. *Seu moriar fato*] Sive moriar, fato moriar, nō amoris impatientiā. Fato mo. i. putabantur, qui naturæ cedebant, nullā compulsi violentiā. Aded Virgiliana Dido, quæ sibi necem conciverat:

— nec FATO, merita nec morte peribat,
Sed misera ante d' em, subitoque accensa furore.

Quam sententiam expendit Agellius l. 13. c. 1. His adde Plinium l. 1. Epist. 12. eadem distinctione utentem: *Est enim luctuosissimum genus MORTIS, quæ non ex natura, nec FATALIS videtur.*

ELEGIA XX.

Ad Tullum : *Romam , & Latium cateris urbibus ,
ac regionibus longè præstare .*

FRigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
Tulle , Propontiacâ quâ fluit Isthmos aquâ :
Dyndimus , & sacræ fabricata inventa Cybellæ ,
Raptorisq; tulit quæ via Ditis equos .
Site fortè juvant Helles Athamantidos urbes ,
Et desiderio , Tulle , movere meo ;
Tulicet aspicias cælum omne Atlanta gerentem ,
Se-

OBSERVATIONES.

ELEG. XX. v. 1. *Frigida*] Explicationem locorum , & fabularum , de quibus in hac Elegiâ mentio fit , dabit luculenter noster Index , quem consulere non pigeat . Vide etiam si quæ Scaliger , & Passeratius huc eruditè contulerunt : ego pauca quædam attingam .

Ibid. *Frigida Cyzicus*] An quia vergens ad polum Borealem ? an quia *Cyzici fons Cupidinis vocatur* ; ex quo potantes amorem deponere *Mutianus* credit , refertente Plinio l. 3 r. c. 2 .

v. 4. *Raptorisq; tulit*] Constanterrè tradiderunt Mythologi , quibus accedit Cicero Act. 6. in Verrem , raptam à Plutone Proserpinam apud Ennam Scilicet oppidum . cur igitur Propertius Hel-

lespontiacâ regione id actum innuit ? Placet solutio ista , si dicamus , eam quidem abreptam è Trinacriâ , sed latam super mare usque ad Cyzicenam regionem ; ibique terræ hiatu receptam , venerationem sui numinis incolis reliquisse . Huic sententiæ ad stipulatur Orpheus in Argonauticis , citatus à Natali Comite l. 3. c. 16 .

v. 5. *Site fortè juvant*] Distichon istud ita explicandum : Si tu , ô Tulle , dum provinciam Bithyniam administras , nostram absentiam ægrè ferre potes , cum tamen , ex aliâ parte , amœnitate regionis detinearis , tecum ipse velim cogites , nullum esse terrarum situm Romæ , ac Latii præferendum , imò ne comparandum quidem .

M m. 4.

v. 9.

Sectaque Perseâ Phœreidos ora manu!
 Geryonæ stabula, & luctantum in pulvere signa
 Hereulis Antæique, Hesperidumque choros; 10
 Tuque tuo Colchon propellas remige Phasim,
 Peliacæque trabis totum iter ipse legas:
 Quà rudis Argoâ natat inter saxa columbâ
 In faciem proræ pinus adaucta novæ:
 Et si quadrigæ visenda est ora Caystri, 15
 Et quâ septenas temperat unda vias:
 Omnia Romanæ cedent miracula terræ;
 Natura hîc posuit, quidquid ubique fuit:
 Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ,
 Famam, Roma, tuæ non pudet historia. 20
 Nam.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 9. *signa Herculis, Antæique*] An huic fabulæ convenient verba Pomponii Melæ, quæ leguntur cap. 10. l. 3. ubi de Mauritanix oris, judicandum relinquo felicioribus ingeniis. Hæc autem sunt: Hic ANTÆUS regnasse fertur, & SIGNUM quoque fabulæ clærum prorsus ostenditur collis modicus resupinus, in minis imagine jacens, illius, ut in colæ ferunt, tumulus &c.

v. 17. *Omnia Romanæ*] Martialis de Spectaculis:

OMNIS Casareo CEDAT labor
Amphitheatro.

v. 19. *noxæ*] Damno inferendo. Romani etenim gentes bello dominas non debabant, nisi forè sapias rebellantes, at in provinciæ for-

mam redigebant, & civitate donabant. Claudianus de maximâ urbium.

Hæc est, in gremium victos, quæ sola recepit,

Humanumque genus communi nomine fovit,

Matris, non dominæ, vira: civisque vocavit,

Quos domuit, nexuque pio longinquæ revinxit.

Nec prætereundus locus insignis Cornelii Taciti, quamvis longuſculus, qui superiores Claudiani versus mirè illustrabit. Is est libro Annalium 10. ubi Claudius Cæsar de Edeis in civitatem recipiendis ita Senatui alloquitur: *Majores mei, quorum antiquissimus Clausus* oris.

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus: victrices temperat ira manus.

Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro
Tramite, & æternum Martius humor opus:
Albanusque lacus socii Nemorensis ab undâ, 25
Potaque Pollucis nympha salubris equo.

At

OBSERVATIONES.

Origine Sabina, simul in civitatem Romanam, & in familias Patritiorum ascitus est, hortantur ut paribus consiliis rempublicam capeffam, transferendo hæc, quod usquam egregium fuerit. Neque enim ignoro Julios Alon Coruncanios Camerio, Porcios Tuscolo, & ne vetera scrutemur, Eturia, Lucaniaque, & omni talia in Senatum accitos: postremo ipsam ad Alpes permotam, non modo singuli viritum, sed terræ gentesque in nomen nostrum coalescerent. Tum solida domi quies, & alversus externa flormus, cum Transpadani in civitatem recepti, cum specie devictarum per orbem terræ legionum, aditiis provincialium validissimis, fesso imperio subventum est. Num pariter Balbos ex Hispania, nec minus insignes viros ex Gallia Narbonensi transivisse?

V.22. *temperat ira manus*] Censebat Lipsius legendum illa, idest pietas; at nihil mutandum, ut sententia hæc sit: Populus Romanus, quantumvis iratus, tamen abstinet manus victrices à vastatione urbium, & mortalium excidio.

V.26. *Potaque Pollucis*] Quia templum Castoris & Pollucis, à Tiberio & Druso Augusti privignis, p. opt. Juturnæ stagna ædificatum fuerat. Ovidius Fastorum 1.

Hæc sunt Ledaïs templa dicata Deis.

Fratribus illa Deis fratres de gente Deorum

Cirea Juturnæ composuere lacus. V. Sveton. Tiber. c.20. Antequam tamen id templum de manibus hostilibus ædificaretur, fuerant ibi simulacra Dioscurorum; quod, ut cæteros omittam, Minutius Felix in Octavio suo non obscure significat. *Testes*, inquit, *EQUESTRIUM* fratrum in lacu, sicut ostenderant, statum consecratæ, qui anhelant, spiritibus *EQVVS* atque fumantibus, de Perse victoriam eadem die, quæ fecerant, retulerunt. Placet his adjungere verba Flori ex cap. 12. l.2. quæ rem plenius enarrant: *Sed multo prius gaudium victoriæ populus Romanus, quam epistolæ victoris perceperat. quippe eodem die, quo victus Perses in Macedonia, Romæ cognitum est.* Dua

jin

At non squamoso labuntur ventre cerasæ,
 Itala portentis nec furit unda novis.
 Non hîc Andromedæ resonant pro matre catenæ,
 Nec tremis Ausonias Phœbe fugate dapes. 30
 Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre parante suo.
 Penthea non sævæ venantur in arbore Bacchæ,
 Nec solvit Danaas subdita cerva rates :
 Cornua nec valuit curvare in pellice Juno, 35
 Aut faciem turpi dedecorare bove :
 Arboreasque cruces Scinis, & non hospita Graiis
 Saxa, & curvatas in sua fata trabes.
 Hæc tibi, Tulle, parens, hæc est pulcherrima sedes :
 Hîc tibi pro dignâ gente petendus honos. 40
 Hîc tibi ad eloquium cives, hîc ampla nepotum
 Spes, & venturæ conjugis aptus amor.

ELE--

O B S E R V A T I O N E S.

juvenes candidis EQUIS apud *Ju-* proprium est : Pollux enim *πύ-*
turna lacum pulverem & cruorem *κτος*, Castor verò *ἰκπόδαμος*.
abluabant. hi nunciavere. Castorem Quamquam non dissimulâve im,
& POLLUCEM fuisse creditum vul- Quamquam non dissimulâve im,
go, quod gemini fuissent : interfui- Quamquam non dissimulâve im,
se bello, quod sanguine maderent : Quamquam non dissimulâve im,
à Macedonia venire, quod adhuc Quamquam non dissimulâve im,
anhelarens. Tribuit autem Pro- Quamquam non dissimulâve im,
pertius Polluci, quod Castoris Quamquam non dissimulâve im,
petitionem Consulatus. Quamquam non dissimulâve im,

ELEG.

*Tabellarum, quibus arcana Erotica ipse, atque amica
semper commiserant, jacturam dolet.*

ERgo tam doctæ nobis periere tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriverat usus,
Qui non signatas jussit habere fidem.
Illæ jam sine me norant placare puellas, 5
Et quædam sine me verba diserra loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum;
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescumque mihi semper mansere fideles,
Semper & effectus promeruerè bonos. 10
Forsitàn hæc illis fuerant mandata tabellis:
Irascor, quoniam es, lente, moratus beri.
An tibi nescio quæ visa est formosior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta jadis?
Aut dixit, venias bodie, cessabimus una: 15
Hospitium totâ nocte parabit amor;
Et quæcumque dolens reperit non stulta puella,
Garrula cum blandis ducitur hora dolis.
Me miserum! his aliquis rationem scribit avari,
Et ponit duras inter ephemeridas. 20

Quas

OBSERVATIONES.

ELEG. XXI. v. 12. *Irascor*] *puer*] v. 20. *duras inter ephemeridas*] *puer* ex personâ puellæ scribentis. Latine diceret *diximus*, in quibus vide-

Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.

Quis pro divitiis ligna retenta velit?

I puer, & citus hæc aliquâ propone columnâ,
Et dominum Esquiliis scribe habitare tuum.

E L E G I A XXII.

*Ut Cynthia fastum compescat, laudes, quibus illam
ornaverat, ait amoris nimii commenta fuisse:*

*receptui canit, eidemque malam senectutem
imprecatur.*

Falsa est ista tuæ, mulier, fiducia formæ,
Olim oculis nimium facta superba meis.

No-

O B S E R V A T I O N E S.

videlicet rationes unius dici scribuntur. *Duras* vocat, quia, cumlegerentur, servi frequentissimè vapulabant, ob rem domini malè administratam. *Pedo Albino* vanus apud Senecam Epist. 122. *Audito*, inquit, circa horam tertiam noctis flagellorum sonos; quero quid faciat: dicitur **RATIONES** accipere. *Juvenalis* 6. Sat. de muliere iratâ:

*Et cædens longi relegit transversa
DIURNI,*

*Et cedit, donec lassis cedentibus,
exi,*

*Intonat horrendum, jam cognisio-
ne peracta.*

V. 23. *aliqua propone columnâ*]

Res amissæ olim etiam præconis voce requirebantur. Eleganter produco testem *Petronium Arbitrum*. *Intrat*, inquit, *stabulum præco cum servo publico, aliaque senè modica frequentia, facemque fumosam magis quàm lucidam quasi* sans, hæc proclamavit: *Puer in balneopaulò antè aberravit, annorum circa XVI. crispus, mollis, formosus, nomine Giton. si quis eum red- dere, aut commonstrare voluerit, accipiet nummos mille.*

ELEG. XXII. v. 1. *fiducia formæ*] Insolescunt mulieres, cum se amarifaciunt. Hinc *Circe Petroniana*. *Non timeo, ne quis inveniat: cui minùs placeam.* *Helena quoque*

Ovi-

Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes:

Versibus insignem te pudet esse meis.

Mistam te variâ laudavi sæpe figurâ, 5

Ut quod non esses, esse putaret amor.

Et color est toties roseo collatus Eo,

Cum tibi quæsitus candor in ore foret.

Quod mihi non patrii poterant avertere amici,

Eluerë aut vasto Thessala saga mari. 10

Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsâ

Naufragus Ægæâ verba fatebar aquâ;

Correptus sævo Veneris torrebar aheno:

Vinctus eram versas in mea terga manus:

Ecce coronatæ portum tetigere carinæ, 15

Trajectæ Syrtes, anchora jacta mihi est.

Nunc demum vasto fessi resipiscimus æstu,

Vulnera & ad sanum nunc coiere mea.

Mens bona, si qua Dea es, tua me in sacraria cõdo-

Exciderunt furdo tot mea vota Jovi. 20

Ri-

OBSERVATIONES.

Ovidiana:

— non quid FIDUCIA desis, *

Aus mea sis facies non bene nota mihi.

v. 10. Eluere aut vasto] Mare credebatur expiationibus aptissimum, & ideo Catullus Gellium incestum redarguens, ita scelera ejus augere conatur:

Quia facis is, patrum qui non sinis esse maritum?

Ecquid scis, quantum suscipias sceleris?

Suscipis, o Gelli, quantum non ultima Thyrs,

Non genitor Nympharum AB-LUAT Oceanus.

v. 13. Veneris torrebar aheno] Aheno Veneris jugo, de quo sic Horatius Ode 33. l. 1.

Sic visum Veneri, cui placet impares

Bor-

Rifus eram positus inter convivia mensis,
 Et de me poterat quilibet esse loquax.
 Quinque tibi potui servire fideliter annos.
 Ungue meam morso sæpe querere fidem.
 Nil moveor lacrymissi ista sum captus ab arte: 25
 Semper ab insidiis Cynthia flere soles.
 Elebo ego discedens, sed fletum injuria vincit.
 Tu bene conveniens non finis esse jugum.
 Limina jam nostris valeant lacrymantia verbis,
 Nec tamen irata janua fracta manu. 30.
 At te celatis ætas gravis urgeat annis,
 Et veniat formæ ruga sinistra tuæ..

Vel.

O B S E R V A T I O N E S.

Formas, atque animas, sub iuga v. 1271.

AHENEÆ

Sæpe mittere cum joco.

torrere hic est urendo cruciare. Ovid. alicubi: teneros urunt iuga. prima juvencos. Noster Eleg. 3. l. 4. Dic mihi num teneros uris lorica. laceratos? & citatus Horat. in Epistolis vocat urentem calceum, qui pede minor est, nimisque angustia ipsum coarctat.

v. 26. ab insidiis] Cum insidias in me composuisti, tum verò soles dolorem simulare, tunc impotentem zelotypiam præferre, ut scilicet suspicionem criminis à te avertas, & in amantem fabam cudas. Unicus interpret muliebris hujus versutis Juvenalis Sat. 6.

Tum gravis illa viro, tunc orbe tigride peior,

Cum simulat gemitus, occulsi conscia facti.

Aut odis pueros, aut ficta pellice ploras,

Uberibus semper lacrymis, semperque parasis.

In statione sua, atque expectantibus illam,

Quo jubeas manare modo. Tu credis amorem,

Tu tibi tunc curruca places, fletumque labellis

Absorbes, quæ scripta, aut quas visure sabellas,

Si tibi zelotypæ reteganur scrinia machæ!

v. 33.

Vellere tam cupies albos à stirpe capillos,
 Ah speculo rugas increpitante tibi.
 Exclusa inque vicem fastus patiare superbos, 35
 Et quæ fecisti facta queraris anus.
 Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
 Eventum formæ disce timere tuæ.

SEX.

OBSERVATIONES.

v. 33. *Vellere tam cupies*] Versi-
 culus à Tibulso mutuatus, qui
 Eleg. 9. l. 1.

Tollere TUNC cura est ALBOS A
STIRPE CAPILLOS.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER IV.

ELEGIA I.

Fingit se, dum originem, atque incrementa rerum Romanarum persequi velles, admonitum à quodam Babilonio Astrorum perito, ut intra gyros ingenii sui consistens, abjectis Heroicis Elegos tantum luderet.

Hoc quodcumque vides, hospes, quàm maxima Roma est,
 Ante Phrygem Æneam collis & herba fuit.
 Atque ubi navali stant sacra Palatia Phœbo,
 Evan-

OBSERVATIONES.

ELEG. I. v. 3. *navali Phœbo*] Aut, Deorum templa vetustate digestus, toto penè terrarum orbe perita instaurans, novaque de maribus hostilibus ædificans. Videntur

Evandri profugæ procubuerunt boves.
 Fictilibus crevere Deis hæc aurea templa. 5
 Non fuit opprobrio facta sine arre. casa.
 Tarpejusque pater nudâ de rupe tonabar,
 Et Tiberis nostris advena bubus erat.
 Quo gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
 Unus erat fratrum maxima regna focus. 10
 Curia, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
 Pel-

OBSERVATIONES.

di Sveton. in ejus vitâ c. 30. Maro in calce 8. *Æneid.* Apollinem verb prætertæteros coluit, cujus opem victoriam Asiaticam consecutum existimabat, eique Palatinam ædem dedicavit. *Navalis* autem *Phæbus* appellatus, quod bellum adversus Antonium & Cleopatram classibus præcipuè gestum esset. Noster apertissimè infra Eleg. 6.

Actius hinc traxis PHOEBUS monumenta, quod ejus Una decem vicis missa sagittæ rates.

v. 8. *Tiberis nostris advena bubus* Licet proximè præterfluens, admodum exiguis finibus continebatur prætorum Quiritium ditio. Simile quid habet Claudianus de sene Veronensi, qui nunquam ex agello suo fuerat egressus:

Proxima cui nigris Parona remotior Indis, Benactumque patas litora rubra lacum.

v. 10. *maxima regna focus* Qui tamen ad suscitandam invidiam idoneus foret. Optimè Lucanus 4. Pharsaliæ:

FRATERNÔ primi maduerunt sanguine mari, Nec præcium tanti bellus pontusque furoris

Tunc erat: exiguum dominos commisit asylum.

Regna, pro qualibet possessione dixerunt antiqui scriptores. Virgilius Eclogâ 1.

En umquam patrios longæ post tempore fines,

Pauperis & inguri congestum cespitem culmen,

Post aliquot mea REGNA videns mirabor aristas?

& Aufonius elegantissimè Idyllio 1.

Salve hereditum majorum REGNA meorum,

Quod proavus, quod avus, quod pater excoluit.

v. 11. *prætexto Senatu* Alia erat N n puc-

Pellitos habuit rustica corda patres.
 Buccina cogebat priscos ad verba Quirites.
 Centum illi in prato sæpe senatus erat.
 Nec sinuosa cavo pendebant vela theatro. 17
 Pulpita solennes non oluere crocos,
 Nulli cura fuit externos querere Divos,
 Cum tremere patrio pendula iuba sacro:
 Annuaque accenso celebrare Palilia sæno,
 Qualia nunc curto lustra novantur equo. 20
 Vesta coronatis pauper gaudebat asellis:
 Ducebant matris vilia sacra boves.
 Parva saginati lustrabant compita porci,
 Pastor & ad calamos exta litabat ovis.
 Verbera pellitus serosa movebat arator, 25
 Unde

O B S E R V A T I O N E S.

puerilis prætexta, quam grandio- factum invalescente imperio, &
 res exuebant: alia Senatorum, & universa Græcorum superstitio
 Consulum propria; ut puto, à Romam deducta est. Isis quo-
 lato clavo non diversa. Cicero in que ac Serapidis sacra ex Ægypto
 Phionem: *Tu in liſtoribus, in co-* adveſta: nec defuerunt, qui Sab-
 ga, & PRÆTEXTA esse Conſula- bata Judæorum violare nefas duce-
 rum putas? Seneca l. 1. de benefi- rent. Vido Horatium Sat. 9. l. 1.
 ciis. *Quid habes per ſe corona præſi-* Perſium Sat. 3. verſu 154. Huius-
 ſum? quid PRÆTEXTA? quid fa- modi plebeculam omnia creden-
 ſces? quid tribunal, & curruſ? ni- tem naſo ſuſpendiſ Plinius l. 2. c. 7.
 hil horum honor eſt, ſed honoris in- EXTERNIS ſacramentis ſacris, ac
 ſigne. digiſ Deos geſtans, & monſtra

v. 17. externos querere Divos] Id quoque colunt.
 poſtea cautum lege 12. tabularum. v. 20. curto luſtra novantur equo]
 Separatim nemo habebat Deos, neve De hoc ritu conſule Scalligeri no-
 novos: ſed ne advenas, niſi publice tas, fruſtra enim à nobis expectas,
 adſcitos, privatim colunt. Quod quæ jam alii præſtiterunt.

Unde licens Fabius sacra Lupercus habet.

Nec rudis infestis miles radiabat in armis;

Miscebant uistâ prælia nuda fude.

Prima galeritus posuit prætoria Lucmo.

Magna que pars Tatio rerum erat inter oves. 30

Hinc

OBSERVATIONES.

v. 26. *Fabius Lupercus*] Cur Fabiorum cognomine insignes Luperci fuit, pluribus explicat Quidius Fastorum 2. versu 365. & sequentibus.

v. 29. *galeritus Lucmo*] Animum inducere non possum, ut existimem ejusdem hominis hic mentionem fieri, cujus Elegiâ sequenti: *Tempore quo sociis venit Lucomedius armis*,

Aque Sabina ferâ contudit arma Tati..

nimis enim inter se diffant *Lucmo*, & *Lucomedius*, ut observavit etiam Turnebus. Hoc igitur accipendum censeo de Tarquinio Prisco quinto Romanorum rege, qui, antequam à Tarquiniiis oppidò Etruriæ Romam cum uxore migrasset, *Lucmo* vocabatur, auctore Livio l. 1. Historiarum. Juvat opinionem meam, quod Propertio dicitur *galeritus*; & puro, poetam respexisse ad historiam, quam de illo scribit idem Livius his verbis: *Ad Janiculum forse prætoria quoque primum ab ipso ventum erat: Ibici carpento sedenti cum uxore, aquila suspensis demissa leniter alis PILEUM aufert: super-*

que carpentum cum magnovelangore volitans, rursus velus ministerio divinitus missa, capiti apicè reponit. inde sublimis abiit. Accepisse id augurium lata dicitur Tanaquil, perrisa, ut vulgò Etrusci, caelestium prodigiorum mulier. Excelsa & alta sperare complexa virum jubet: eam alitem ea regione celi & ejus Dei nunciam venisse: circa summam cubitum hominis aspiciam fecisse: levasse humani superpositum capiti decus, ut divinitus eidem redderes. Huic adde Lucium Florum l. 1. c. 5. qui & ipse adstipularur nostræ sententiæ: *Neque pax Tarquinii, quam bello promptior; duodecim namque Thesctia populos frequentibus armis subegit. Inde Fasces, Trabes, Curules, Annuli, Phalerae, Paludamenta, Prætecta: inde quod aureo curru quatuor equis triumphatur: Togæ picæ, tuniceque palmata: omnia denique decora, & in guia, quibus imperiî dignitas eminet. igitur verisimillimum est; infra Eleg. 4. Tatii Sabinorum regis ætate, Tarquinio multò super-*

N. n. 2.

rio-

Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni;
 Quatuor hinc albos Romulus egit equos.
 Quippe suburbanæ parvâ minus urbe Bovillæ,
 Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabi:
 Et stetit Alba potens, albæ suis omine nata, 35
 Hâc, ubi Fidenas longè erat ire, viâ.
 Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus.
 Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
 Huc melius profugos misisti Troja penates.
 O quali vecta est Dardana puppis ave! 40
 Jam

O B S E R V A T I O N E S.

nioris, prætoria memorare, illo versiculo :

Ignas castrorum, & Tatia prætoria turma.

poëtis etenim licet quandoque uti Anachronismo, & inventa posteriorum temporum ad priora retrahere, ut Virgilius, qui *Æneid.* 6. ex ore Palinuri *Æneam* deprecantis dixit: *portusque requirere Pelinos*; cum tamen Veliæ oppidum Lucaniæ tempore Servii Tullii, sexcentis ferè annis post adventum *Æneæ* in Italiam, conditum fuerit. Sed quid aliorum scriptorum exempla quærimus? Ipse Propertius hac eadem Elegiâ sic ait :

Quatuor hinc albos Romulus egit equos.

En adversus Flori testimonium triumphandi morem curru quadrijugo Romulo attribuit. Idem

citata Eleg. 4. Tarpejam virginem ita loquentem inducit :

Te toga picta decet, non quem sine matris honore.

Nutris inhumana dura papilla lupa.

cum tamen Florus togæ pictæ auctorem Tarquinium faciat. Hæc habui, quæ de Lucumone differerem: ea tamen viros eruditos mortari non debent, quominus proferant certiora, si invenerint.

v. 32. *albos equos*.] Quod invidiosum postea M. Furio Camillo, & exiliit causa fuit. Audi Livium l. 5. *Maximè conspectus ipse est curru. EQUIS ALBIS juncto urbem invectus*: parumque id non civile modo, sed humanum etiam visum. *Jovis Solisque equis equiparari dictatorem in religionem etiam trahebant*: triumphusque ob eam unam maximè

tem

Jam bene spondebant tunc omina, quòd nihil illà

Læserat abiegni venter apertus equi,

Cum pater in nati tremulus cervice pependit,

Et verita est humeros urere flamma pios.

Tunc animi venere Decî, Brutique secures, 45

Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus.

Arma resurgentis portans victricia Trojæ,

Felix terra tuos cepit, Jule, Deos.

Si modò Avernalis tremulæ cortina Sibyllæ

Dixit Aventino rura pianda Remo: 50

Aut si Pergamæ serò rata carmina vatis

Longævum ad Priami vera fuere caput:

Verrite equum Danai, malè vincitis. Ilia tellus

Vivet, & huic cineri Jupiter arma dabit.

Optima nutricum nostris lupa Martia rebus, 55

Qualia creverunt moenia lacte tuo!

Moe-

OBSERVATIONES.

rem clarior, quam gravior fuit. Plutarchus in vitâ Camilli ait id singulare fuisse: *ὁδὲ vos τῶν τοιούτων ἡγεμῶν ποτέσπερ, ὁδὲ ὕστερον.* nullo exemplo vel priorum, vel insequentium Imperatorum. Enimverò hic necesse est aut P. operitium, aut Plutarchum mendacii postulare.

v. 44. *venita est humeros*] Non dubito, quin a Virgilio sumptum sit, cujus illa sunt 2. *Æneid.*

Descendo, ac ducente Deo flammam inter, & hostes

Expedior: dant tela locum, flammæque recedunt.

v. 54. *huic cineri Jupiter arma dabis*] Et hoc de Maronis penu, apud quem regina Dido indignabunda sic vovet:

Tam vos o Tyrii stirpem, & genus omne suum

Exercete oîis: CÎNER!que hæc mitti e nostro

Munera nullus amor populis, nec fixera: sumo.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ipsos,

Nu 3

Qui

Mœnia namque pio conor disponere versu.

Hei mihi, quòd nostro est parvus in ore sonus!
Sed ramen exiguo quodcumque è pectore rivi
Fluxerit, hoc patriæ serviat omne meæ. 60

Ennius hirsutâ cingat sua dicta coronâ,

Mî folia ex ederà porrige Bacche tuâ:
Ut nostris rumefacta superbiat Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.

Scandentes si quis cernet de vallibus arces, 65
Ingenio muros æstimet ille meo.

Roma fave, tibi surgit opus. date candida cives
Omina, & inceptis dextera cantet avis.

Sacra, diesque canam, & cognomina prisca locorû.

Has meus ad metas fudet oportet equus. 70
Dicam, Troja cades, & Troica Roma resurges:
Et maris, & terræ longa sepulcra canam.

Quòd

OBSERVATIONES.

Qui face Dardanios, ferroque se-
quare colonos.

v. 72. *maris & terræ longa sepul-*
cra] Innuat navigationem Æneæ
diurnam, & Junonis odiis exer-
citam: tamdiu enim Troja concla-
mata videri potuit, quamdiu ille
salo jactatus ab Italiæ finibus ar-
cebatur; cum verò pedem in lito-
re posuit, copiasque Eruſcorum
fudit, tum demum I iacæ reliquæ
in novam spem è sepulcro prodie-
runt.

v. 73. *Quòd tuis imprudens*] Huc

usque Propertius ex personâ suâ
locutus est; nunc inducit Gen-
ethliacum sibi respondentem. Ani-
madvertendum hic, optimè servar-
tam H⁹ *Deiſtas* hominis divina-
toris, qui ut artem suam commen-
det, primam celebres Mathema-
ticos inter majores enumerat: de-
inde recenſet duplicem prædictio-
um suarum eventum: postremo
ſcientiam oraculorum, extispicium,
auguria, necyomantiam conte-
mnit: unam ſiderum rationem reli-
quis vaticiniis aptatorem. Cum
au-

Quò ruis imprudens vage dicere facta Properti?
 Non sunt à dextrâ condita fila colo.
 Averfis Charifin cantas: averfus Apollo: 75
 Pofcis ab invitâ verba pigenda lyrâ.
 Certa feram certis auctoris. haud ego vates
 Nefcius æratâ signa movere pilâ.
 Me creat Architæ soboles Babylonius Horos,
 Horos, & à proavo ducta Conone domus. 80
 Dii mihi sunt testes, non degeneraffe propinquis,
 Inque meis libris nif prius effe fide.
 Nunc pretium fecere Deos, & fallitur auro
 Jupiter, obliquæ signa iterata rotæ.

Dixi

O B S E R V A T I O N E S.

autem ad Propertium venit, hi-
 storiam vitæ præteritæ attingit, an-
 tequam de futuris aliquid loqua-
 tur. Hæc inobservata prætermitt-
 ere, religiosum esse duxi.

v. 76. *ab invita lyra*] Barbitos
 enim Heroici carminis pondus fer-
 re: non potest. Pariter festivissi-
 mus Anacreon:

Θέλω λέγειν Ατρείδας,

Θέλω δὲ Κείδμον ᾄδειν.

Αβάρβιτος δὲ χορδαῖς.

Ἐρωτα μουῶν ἤχῳ.

Cantem, libens Atreidas,

Cantem libensque Caïum.

Sed barbiti mihi unum.

Nervi sonant amorem.

v. 79: *Architæ soboles*] Non rea-
 pte filius, ac sectator in Astrolo-
 gicis. Eo pacto Ennium patrem

appellavit Eleg 2. l. 3.

Unde pater ficiens Ennius ante bi-
bit.

idest, antesignanus poetarum Ro-
 manorum. Huc pertinent ea, quæ
 observavimus ad Catulli carmen
 1. v. 6.

v. 82. *nil prius*] Nil potius. Ho-
 ratius Ode 10. l. 4.

Et qui nunc color est puniceæ flore
PRIOR rosæ.

v. 83. *fallitur auro Jupiter*] Si
 quid obscurum in Propertio est,
 hoc certè dixerim primas caliginis
 obtinere. Critici tamen silentio
 prætereunt, & alia pergentes, in
 quibus eruditionem suam osten-
 tent, lectorem in scopulo relin-
 quunt. Nos ita explicamus: Ma-
 thematici, ut libentiùs à divitibus

N n 4

au-

Dixi ego cum geminos produceret Arria natos, 87
(Illa dabat natis arma vetante Deo)

Non posse ad patrios sua pila referre penates :

Nempe meam firmant nunc duo busta fidem :

Quippe Lupercus equi dum faucibus protegit ora ,

Heu ! sibi prolapsus non bene cavit equo . 90

Gallus at in castris dum credita signa tueretur ,

Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ .

Fatales pueri duo funera matris avaræ ,

Vera , sed invito contigit ista fides .

Idem ego cum Cinaræ traheret Lucina dolores, 93

Et facerent uteri pondera lenta moram :

Junoni votum facite impetrabile , dixi .

Illa parit . libris est data palma meis .

Hoc

OBSERVATIONES.

audiantur, eorumque loculos probè emungant, simulant Jovem felicissimum planetarum dominum esse genituræ: horoscopus pro arbitrio mutant, & ita consulunt rationibus suis. Easdem augurum technas fuisse, docemur ab Accio, quem citat Agellius l.

14. c. 1.

Nihil, inquit, credo anguribus, qui aures verbis divitant

Alienas, suas ut AURO locupletent domos.

Fallere, pro simulare dixit Virgilius 1. Æneid. versu 637.

Tu faciem illius noctem non amplius unam.

FALLE dolo —

Quæ phrasæ è mediâ Græciâ petitiæ.

v. 84. *oblique signa iterata rose*]

Subaudi *falluntur*. Zodiaci autem signa vocat iterata, quod sex ad Austrum, sex ad Boream veigant.

v. 92. *ante aquila r. c. f.*] Quæ fuerit forma Romanæ Aquilæ, disputat Lipsius Dial. 6. l. 4. de militia Romanâ.

v. 98. *libris est data palma*] Ovidius 2. de arte amandi :

Letus amans donet viridi mea carmina PALMA.

Hoc neque arenosum Libyci Jovis explicat antrū,

Aut sibi commissos fibra locuta Deos: 100

Aut si quis motas cornicis senserit alas,

Umbra neq; hæc magicis mortua prodit aquis.

Aspicienda via est cæli, versusque per astra

Trames, & à zonis quinque petenda fides.

Felicesque Jovis stellæ, Martisque rapacis, 105

Et grave Saturni sidus in omne caput.

Quid moveant Pisces, animosæque signa Leonis;

Lotus & Hesperia quid Capricornus aqua.

Exemplū grave erit Calchas, nāque Anlide solvit

Ille bene hærentes ad pia saxa rates. 110

Idem Agamemnoniæ ferrum cervice puellæ

Tinxit, & Atrides vela cruenta dedit.

Nec rediere tamen Danai. tu diruta fletum

Supprime, & Euboicos respice Troja sinus.

Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes, 115

Et natat exuviis Græcia pressa tuis.

Victor Oilide rape nunc, & dilige vatem,

Quam verat avelli veste Minerva suâ.

Hactenus historiæ. nunc ad tua devehor astra:

Incipe tu lacrymis æquus adesse novis. 120

Um-

OBSERVATIONES.

V. 109. *Exemplum grave*] Ut augurij fidem elevet, Calchantis falsum vaticinium ostendit. Hactenus one utitur Horatius Ode 11. l. 4.

— *EXEMPLUM GRAVE præbet alas*
Pegasus, terrenum equitem gravatus
Bellerophonem.

V. 121.

Umbria te notis antiqua: penatibus edite.
 Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
 Quà nebulosa cavo rorat Mevania campo,
 Et sacer æstivis intepet imber aquis,
 Scandentisque arcis confurgit vertice murus, 125
 Murus ab ingenio notior ille tuo.
 Ossaque legisti non illâ ætate legenda.
 Patris, & in tenues cogeris ipse Lares..
 Nam tua cum multi versarent rura juvenci,
 Abstulit excultas pertica tristis opes.. 130
 Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
 Marris & ante Deos libera sumpra toga:
 Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
 Et vetat infano verba tonare foro..
 At tu finge Elegos fallax opus (hæc tua castra) 135
 Scribat ut exemplo cætera turba tuo..
 Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
 Et Veneris pueris utilis hostis eris..
 Nam tibi victritres quascumque labore parasti,
 Eludet palmas una puella tuas.. 140

Et.

O B S E R V A T I O N E S.

- v. 121. *Umbria te notis &c.*] carent: *eh non mi apposi?*
 Idem astruit Plinius l. 3. c. 14. *UMBRIORUM* gens *ANTIQUISSIMA*] v. 123. *Mevania*] De patriâ
Italia existimatur, ut quos ombrios] Propertii satis dictum in Prolego-
à Græcis putent dictos, quod inun-] *menis.*
datione terrarum imbris super-] v. 139. *Eludet palmas.*] Paron-
fuisse.] nino huic loco est ille Ovidianus.
 v. 122. *Mentior?*] Itali sic expli-] *Epist. Dejaniræ ad Herculem.*
] *Et nunc, tolle animos, & fortia*
] *gesta.*

Et bene cum fixum mento discusseris uncum,
 Nil erit hoc; rostro te premet ansa suo.
 Illius arbitrio noctem, lucemque videbis,
 Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
 Nec mille excubiæ, nec te signata juvabunt 145
 Limina. persuasæ fallere rima sat est.
 Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,
 Vel licet armatis hostis inermis eas,
 Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatus:
 Octipedis Cancrî terga sinistra time. 150

ELEGIA II.

Vertumnus antiquissimus Thuscorum Deus, falsis aliorum opinionibus refutatis, veram sui nominis originem ipse producit.

Quid mirare meas tot in uno corpore formas?
 Accipe Vertumni signa paterna Dei.
 Thuscus ego, & Thuscis orior, nec pœnitet inter
 Prælia Volinos deferuisse focos.

Nec

OBSERVATIONES.

gesta recense,
 Quod tu non esses jure, vir illa
 fuit.
 Qua tantò minor es, quantò te,
 maxime rerum,
 Quàm quos viciisti, vincere ma-
 jus erat.
 Illi procedit rerum mensura tua-

rum.
 Cede bonis: heres laudis amica
 tue.

ELEG. II. v. 4. Vol nos deseruif-
 se focos] Admonet Passerarius, Vol-
 sinienfis belli cum Romanis men-
 tionem fieri apud Livium l. 5. & 9.
 sed historias illas minime ad rem
 per-

Nec me turba juvat, nec templo lætor eburno: 5
 Romanum satis est posse videre forum.
 Hac quondam Tiberinus iter faciebat, & ajunt
 Remorum auditos per vada pulsa sonos.
 At postquam ille fuistantum concessit alumnis,
 Vertumnus verso dicor ab amne Deus. 10
 Seu quia vertentis fructum percepimus anni,
 Vertumni rursus credidit esse sacrum.
 Prima mihi variat liventibus uva racemis,
 Et coma lactenti spicea fruge tumet.
 Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna 15
 Cernis, & æstivo mora rubere die.
 Insitor hic solvit pomosâ vota coronâ,
 Cum pyrus invito stipite mala tulit.
 Mendax fama nocet. alius mihi nominis index.
 De se narranti tu modò crede Deo. 20

Op-

O B S E R V A T I O N E S.

pertinere arbitror, argumento
 versiculi, qui legitur prope finem
 Elegiæ:

*Stipes acernus eram properanti sal-
 ce dolatus,*

*Ante Numam grata pauper in ur-
 be Deus.*

Bella etenim à Livio memorata in-
 feriori longè tempore incidunt.
 Quid igitur dicendum superest?
 Apparet Vertumnum à Thuscis ad
 Latinos migrasse ante Romam
 conditam, cui coniecturæ suffra-
 gatur Ovidius 14. Metamorph. ubi

refert Pomonam Latii Nympham
 formâ præstantem amatam à Ver-
 tumno, regnante Proca Romuli
 & Remi proavo. Latini autem
 cum Etruscis conflixere jam inde
 ab adventu Æneæ, ut habemus
 ex Livio citato l. 1. nec semel Etru-
 sci succubuerunt.

v. 12. *credidit*] Subaudi *fama*;
 nam infra: *Mendax fama nocet.*

v. 16 *æstivo die*] Ita Minutius
 Felix Octavio: *Nam id temporis post
 ÆSTIVAM DIEM in temperiem se-
 met autumnitas dirigebat.*

v. 31.

Opportuna mea est cunctis natura figuris:

In quamcumque voles verte, decorus ero.

Indue me Cois, siam non dura puella:

Atque virum sumptâ quis neget esse rogâ?

Da falcem, & torto frontē mihi cōprime fœno, 25

Jurabis nostrâ gramina secta manu.

Arma tuli quondam, & (memini) laudabar in illis:

Corbis ac imposito pondere messor eram.

Sobrius ad lites, at cum est imposita corona,

Clamabis capiti vina subisse meo. 30

Cinge caput mitrâ, speciem furabor Iacchi:

Furabor Phœbi, si modò plectra dabis.

Cassibus impositis venor: sed arundine sumptâ

Faunus plumoso sum Deus aucupio.

Est etiam aurigæ species Vertumnus, & ejus, 35

Trajicit altertro qui leve pondus equo.

Suppetat, hoc pisces calamo prædabor, & ibo

Mundus demissis institor in tunicis.

Pa-

OBSERVATIONES.

v. 31. *Cinge caput mitrâ*] Nihilò
dissimiles blanditiæ Sapphūs ad
Phaonem, Ovidii stylo expressæ:

*Sume fidem, & phœretram; fiet
manifestus Apollo.*

*Accedant capiti cornua; Bacchus
eris.*

v. 33. *arundine sumpta*] Sagittâ
venatoriâ, quam *calamum* voca-
vit. 2. Eleg. 14.

Hæc igitur mihi sis leporea anda-

est molles

*Excipere, & stristo figere avem
calamo.*

Ibid. *plumoso aucupio*] Hinc licet
colligere, non solum feras versico-
loris plumæ formidine adactas in
retia, sed etiam aviculas. Vel sim-
plicius *plumosum aucupium*, ab ipsis
volucrum *plumis* appellare potuit
Propertius.

v. 37. *Suppetat*] Id est. Dummo-
dò

Pastorem ad baculum. possum curare, vel idem
 Sirpiculis medio pulvere ferre rosam. 40
 Nam quid ego adiciam, de quo mihi maxima fama est,

Hortorum in manibus dona probata meis?
 Cæruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
 Me notat, & junco brassica vineta levi.
 Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter 45
 Impositus fronti langueat ante meæ.

At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
 Nomen ab eventu patria lingua dedit.

At tu, Roma, meis tribuisti præmia Thuscis,
 Unde hodie vicus nomina Thuscus habet. 50

Tempore quo fociis venit Lucomedius armis,
 Atque Sabina feri contudit arma Tatî:

Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
 Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.

Sed facias Divûm sator, ut Romana per ævum 55
 Transeat ante meos turba rogata pedes..

Sex superant versus te, qui ad vadimonia curris,
 Non moror. hæc spatii ultima creta meis.

Seipes acernus eram properanti falce dolatus,
 Ante Numam gratâ pauper in urbe Deus.. 60

At

O B S E R V A T I O N E S.

dò copia sit.

v. 51. *Lucomedius*] De hoc vide
 Dionysium Halicarnass. l. 2. Antiquit.

v. 59. *properanti falce dolatus*] Priapus in carmine libero:
 Non me Praxiteles, Scopasve fecit,

Nec

At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
 Tellus artifices ne terat Osca manus,
 Qui me tam dociles potuisti fundere in usus.
 Unum opus est, operinon datur unus honos.

ELEGIA III.

*Arethusa puella marito Lycota militanti missitiam
 suam, desiderium, solitudinem, fidem, indu-
 striam, vota pro ejus reditu concepta elo-
 gantissime ostendit: pugna in veniorem
 detestatur, rogatque conjugem,
 ut gentilis tibi fœdera in-
 corrupta conservet.*

HEc Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,
 Cum toties absis, si potes esse meus.
 Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
 Hæc erit è lacrymis facta litura meis.
 Aut si qua incerto faller te littera tractu,
 Signa meæ dextræ jam morientis erunt.
 Te modò viderunt iteratos Bactra per ortus,
 Te modò munito Seticus hostis equo,
 Hi-

OBSERVATIONES.

Nec sum Phidiae manu poli-
not 3.

At lignum rude villicus DOL-
117,

Et dixit mihi tuus pater esto.

ELEG. III. v. 7. iteratos per or-
 tus] Subaudi Luna; ita ut bime-
 nis fuerit Lycotæ commoratio.

Quæ fuerit Lycotæ commoratio
 Ariana. Qui aliter explicant,
 ludos faciunt.

Hibernique Getæ, pictoque Britannia curru,
 Ustus & Eoâ discolor Indus aquâ. 10
 Hæcne marita fides, & pactæ jam mihi noctes,
 Cum rudis urgenti brachia victa dedi?
 Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
 Traxit ab everso lumina nigra rogo;
 Et Stygio fum sparsa lacu, nec recta capillis 15
 Vittæ data est. nupsit non comitante Deo.
 Omnibus heu portis pendent mea noxia vota:
 Textitur hæc castris quarta lacerna tuis.
 Occidat, immeritâ qui carpsit ab arbore vallum,
 Et struxit querulas rauca per ossa tubas: 20
 Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno,
 Æternusque tuam pascat, a selle, famem.

Dixit.

O B S E R V A T I O N E S.

v. 12. *rudis*] Novæ nuptæ chara-
 cter, quæ nondum virum experta
 est. Ovidius in Fastis:

— *Venerique juvencam*

Matruntis, operum conjugisque
RUDEM.

v. 17. *noxia vota*] Idest *obnoxia*;
 jam enim supra monuimus ex Epi-
 psio, Propertio id moris esse, ut
 verba decurreret.

v. 20. *rauca per ossa tubas*] Ar-
 temidorus lib. 1. οὐ γὰρ ταῦ γδ (ἡ
 οὐ λωγῆ) ἐξ ὧν, & χαλκῷ. *Compo-*
sita est enim TUBA ex OSSE & ære.

v. 21. *funem qui torqueat Ocno*] Pausanias in Phocidis luculenter
 explicat, quid hoc rei sit; Μετὶ δ

αὐτῶν αἰὶρ ἐστὶ κρητὺν ἄλλῳ ; ὅτι
 γεφυρὰ δ' ὀκνοῖται λέγει τὸ ἀνθρώ-
 πων ; πεποιτται μὲν πλέων σχο-
 λῶν, παρέστρε δ' ὁ γὰρ ὅτι ἐπι-
 διώσκει τὸ ἀπὸ τῆς γῆς αἰὶ τῶν σχο-
 λῶν. τῶν τῶν δ' ὀκνοῖται φιλεργονο-
 οῦν ἀνθρώπων, γυναικῶν δ' ἐχθρῶν
 δουλοπρεπῶν. Ἐν ὧν οὐκ οὐκ ἐστὶν ἐρ-
 γῶν ἄλλῳ, ὁ πολὺ αἰὶ ὕψος ἐστὶν
 ἐκείνῃ ἀνέλωτο. Quæ verba ita
 vertit Rômulus Amasæus : Se-
 cundum illos vir quidam sedet : in-
 scripsit indicat OCNUM esse : textis
 è junco restim : adest ASEILLA io-
 num id quod ille jam texuerit per-
 sinaciter abrodens. Hunc Ocnum
 ajunt quædam & induratum lo-

Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?

Num gravis imbelles atterit hasta manus?

Hæc noceant potius, quàm dētibus ulla puella 25

Det mihi plorandas per tua colla notas.

Diceris & macie vultum tenuasse: sed opto

E desiderio sit color iste meo.

At mihi cum noctes induxit vesper amaras,

Si qua relicta jacent, osculor arma tua. 30

Tum queror in toto non fidere pallia lecto,

Lucis & auctores non dare carmen aves.

Noctibus hibernis castrensia pensa laboro,

Et Tyria in gladios vellera secta suos.

Et.

OBSERVATIONES.

minem fuisse, qui uxorem sumptuosam & prodigam habuerit; quicquid ille opere faciendoper summum laborem quæritasset, profunderesolita esset. Et paulò post narrat, apud Jones ejusmodi proverbium fuisse, ut quoties viderent gnavum hominem, & industrium, qui tamen labore suo nihil, aut parum proficeret, dicerent illico: Vir ille Ocni funiculum torquet. Vide Alciatum Emblemate 91. & ibi Commentarium Claudii Minois: gitur funem Ocni torquere, nihil aliud est, quàm irritum laborem sumere, aquam cribro haurire &c.

v. 30. *osculor arma tua*] Aman-
tos omnibus ius delectari solent. *os-*

cari capitis memoriam reficere possunt. Hinc Ovidiana Hero:

Quid referam, quoties dem vestibus OSCULA, quas tu

Hellefontiaca ponis isurus aquæ?

v. 31. *non fidere pallia lecto*] Idem Ovidius Amor. 1. Eleg. 2.

Esse quid hoc dicam, quòd tam mihi dura videntur

Strata, neque IN LECTO PALLIA nostra SEDENT?

v. 34. *in gladios vellera secta suos*]

Vice interpretis fungatur L. Apulejus l. 8. *Metamorph. ubi Corybantium vestes describit: Quidam, inquit, tunicas albas in motum lanciolarum, quoquo versum fluente purpure, depictas cingulo subligant. V. 30. *osculor arma tua*] Aman-*

ros omnibus ius delectari solent. os-

Et disco, quâ parte fluat vincendus Araxes, 35
 Quot sine aquâ Parthus millia currat eques.
 Cogor & è tabulâ pictos ediscere mundos,
 Qualis & hæc docti sit, positura Dei:
 Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu,
 Ventus in Italiam qui bene vela ferat. 40
 Affidet una soror, curis & pallida nutrix
 Pejerat hiberni temporis esse moras.
 Felix Hippolyte nudâ tulit arma papillâ,
 Et rexit galeâ barbara molle caput.
 Romanis utinam patuissent castra puellis!
 Essem militiæ sarcina fida tuæ.
 Nec me tardarent Scythiæ juga, cum pater altas
 Africus in glaciem frigore necit aquas.

OM-

O B S E R V A T I O N E S.

parum à gladiis distare existima-
 verim.

V. 35. *Et disco*] Censeo collo-
 candum distichon istud post id,
 quod proximè insequitur: ita enim
 ordo videtur postulare.

V. 36. *sine aqua*] Ad hunc locum
 omnino consulendæ notæ Jos. Sca-
 ligeri.

V. 37. *è tabula pictos ediscere mun-*
dos] Id est Geographiæ studere, situs
 regionum cognoscere. Florus præ-
 fat. Historiæ Romanæ: *Faciam*
quod solent, qui terrarum situs PIN-
GUNT, in brevi quasi TABELLÆ
totam ejus imaginem amplecter

V. 38. *docti sit positura Dei*] Hoc

ait, puto, è Stoicorum delirio,
 qui mundum ipsum rationis parti-
 cipem, & magnum aliquod Nu-
 men esse opinabantur. Seneca
 Epist. 94. *Totum hoc, quæ contine-*
mur, & unum est, & DEUS est,
& socii ejus, & membra sumus.
 Cui concivit Manilius l. 1. *Astro-*
nomicon:

Quæ patet MUNDUM divinorum
mine veri,

Atque ipsum esse DEUM —

V. 47. *pater Africus*] Non ita fa-
 cile est expedire, cur ventus frigo-
 ra faciens à Propertio *pater* dicatur.
 hoc quidem Lucretius de Zephyro

OMNIS amor magnus, sed aperto in conjuge major;
 Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem. 50
 Nam mihi, quò Poenistibi purpura fulgeat ostris,
 Crystallusque tuas ornet aquosa manus,
 Omnia surda tacent; rarisque assueta Calendis
 Vix aperit clausos una puella, Lares.
 Glaucidos & catulæ vox est mihi grata querétis. 55
 Illa tui partem vindicat una tori.

Flo-

OBSERVATIONES.

Et referata viget genitabilis aura gilius Æneidos 3. versu 118.

Favoni.

tempor enim humor admittus rerum gignendarum causa est. Incidit tamen in Claudiani locum l. 2. de rapto Proserpinæ, qui difficultatem fortasse valeat enodare. Is hujusmodi est, ubi Hæna Zephyrum compellat:

— PATER o gratissime veris,
 Qui nec lascivo regnas per præta
 volatu.

Quis prohibet à nostro Africum hiem is patrem appellari, eodem pacto, quo Claudiano Zephyrus pater veris nominatur? Adde, quòd omnes Dii patris nomine insignes fuerunt, ut iunxit Lactantius Instit. Divin. l. 4. c. 3. sequentibus verbis: *Itaque & Jupiter à precantibus PATER vocatur, & Saturnus, & Janus, & Liber, & ceteri deinceps; quòd Lucilius in Bearum consilio irrides. venti autem inter Deos numerabantur, utpote quibus vicina ceter.* Vir-

Sic fatus, miritor aris maculavit honores,

Taurum Neptuno, taurum tibi,
 pulcher Apollo,

Nigram hiemem pecudem, Zephyris felicitibus albam.

videtur ibi Ludovicum de la Cerda, qui variis Græcorum scriptorum testimoniis hunc morem illustrat. v. 52. Crystallusque tuas] Hoc accipio de capulo ensis crystallino.

Sanè veteres elegantiam affectabant in gladiis ornandis. Testis Plinius l. 33. c. 12. *Et quid hæc assine colligere, cum capuli militum ebore etiam fastidito, cælesur argento?* Crystallo autem summa dignitas fuit, ut scimus ex eodem Plinio l. 37. c. 2. Vel intellige speculum, quo milites molliores utebantur. Id notum ex Juvenali Sat. 2. v. 99.

Ille senex speculum pathici gestamen Othonis,

A Toris Aurunci spoliis: quo se ille

OO 2

Flore facella tego, verbenis compita velo,
 Et crepat ad veteres herba Sabina focos.
 Sive in finitimo gemuit stans noctua tigno,
 Seu voluit tangi parca lucerna mero: 60
 Illa dies hornis cædem denuntiat agnis,
 Succinctique calent ad nova lucra popæ.
 Ne, precor, ascensis tanti sit gloria Bactris,
 Raptaque odorato carbasa lina duci,
 Plumbea cû tortæ sparguntur pondera fundæ, 65
 Subdolus & versis increpat arcus equis.
 Sed tua sic domitis Parthæ telluris alumnis
 Pura triumphantes hasta sequatur equos:
 Incorrupta mei conserva fœdera lecti;
 Hâc ego te solâ lege rediisse velim. 70
 Armaque cum tulero portæ votiva Capenæ,
 Subscribam: SALVO. GRATA. PVELLA. VIRO.
 ELE-

O B S E R V A T I O N E S.

ille videbat
 ARMATUM, cum jam tolli ve-
 xilla juberet:

Res memoranda novis annalibus,
 atque recenti

Historia, speculum civilis scien-
 tia belli.

v. 58. herba Sabina] Naturam
 hujus herbæ ita considerat citatus
 Plinius l. 24. c. 11. HERBA SABI-
 NA, krasby appellata à Græcis,

duorum generum est: altera tama-
 rici similis folio, altera cupresso.
 Quare quidam Creticam cupressum
 dixerunt. A multis in suffragio pro-
 thure assumitur &c. De hac Virgi-
 lius in Culice v. 402-

HERBAQUE thuris opes priscis
 imitata SABINA.

v. 64. carbasa lina] Id est carba-
 sea. sic Eleg. 2. l. 3. rostra colum-
 barum punicea dixit, pro punicea.

ELEGIA IV.

*Tarpeja Vestalis virginis historiam narrat, qua Tatius
Sabinorum regis amore correpta, ut ejus conjugio
potiretur, arcem Capitolinam festis Palili-
bus indefensam pacta est illi tradere;
quâ occupatâ Tatius jussit pro-
ditricem occidi.*

TArpejum nemus, & Tarpejæ turpe sepulcrum.
Fabor, & antiqui limina capta Jovis.
Lucus erat felix, ederoso conditus antro,
Multa ubi nativis obstrepit arbor aquis;
Silvani ramosa domus, quò dulcis ab æstu
Fistula, poturas ire jubebat oves.
Hunc Tatius fontem vallo præcingit acerno,
Fidaque suggestâ castra coronat humo.
Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis
Cum quateret lento murmure saxa Jovis? 10
Arque ubi nunc terris dicuntur jura subactis,
Stabant Romano pila Sabina foro.
Muruserant montes, ubi nunc est curiæ septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeja Deæ fontem libavit, at illi 15
Ur-

OBSERVATIONES.

ELEG. IV. v. 15. *Deæ fontem li-* | po-issimus fuit in expiationibus; ea
bavit] Sacris Vestalibus operatura | enim persuasio veterum animis in-
hauit aquam è fonte. Usus aquæ | federat, crimum sordes ablutio-
ne

Urgebat medium fœtalis urna caput.
 Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
 Quæ voluit flammâ fallere, Vesta, tuas?
 Vidit arenosis Tatium proludere campis,
 Pictaque per flavas arma levare jubas. 20
 Obstupuit regis facie, & regalibus armis;
 Interque oblitâ excidit urna manus.
 Sæpe illa immeritæ causata est omina Lunæ,
 Et sibi tingendas dixit in amne comas:
 Sæpe tulit blandis argentea lilia Nymphis, 25
 Romula ne faciem læderet hasta Tarî:
 Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,
 Rettulit hirsutis brachia secta rubis.
 Et sua Tarpeja residens ita flevit ab arce.
 Vulnera, vicino non patienda Jovi: 30.

Ignes

O B S E R V A T I O N E S.

ne detergi. Hinc apud Tibullum Eleg. 1.1.2. legimus:

*Et manibus puris sumite FONTIS
 aquam.*

Sacro scilicet Ambarvali perficiendo; & apud Persium Sat. 2. *noctem flumine purgas*, idest, *con-*
cubium. qui mos Turcarum populo etiamnum sollemnis.

v. 19. *proludere*] Exerceri ad pugnam. Virgilius 1. 12. de tauro irascente: *sparsa ad pugnam PROLUDIT ARENA*.

v. 23. *causata est omnia Luna*] Varias causas comminiscabatur,

quibus in Capitolium serius ascenderet, puta, Lunæ pallorem, maculas, vel etiam defectum. Simili portento meures anilicum Alexandri terribis refert Curtius l. 4. c. 10 *Immeritam* verò *Lunam* vocat Propertius; quod nullum horum symptomatum ei contigisset. Quod autem sequitur *decomis in amne tingendis*, traho ad mali ominis expiationem.

v. 27. *primo C nubila fumo*] Vespertina caligine increbescente. Virgilius pariter Eclogâ 1.

Et jam summa: procul villarum cul-

Ignes castrorum, & Tatiæ prætoris turmæ,
 Et formosa oculis arma Sabina meis,
 O utinam ad vestros sedeam captiva penates,
 Dum captiva mei conspicer esse Tati!
 Romani montes, & montibus addita Roma, 35
 Et valeat probra Vesta pudenda meo.
 Ille equus, ille meos in castra reponet amores,
 Cui Tatius dextras collocat ipse iubas.
 Quid mirum in patrios Scyllam sævisse capillos?
 Candidaque in sævos inguina versa canes? 40
 Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
 Cum paruit lecto stamine torta via?
 Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis
 Improba virgineo lecta ministra foco!
 Pallados extinctos si quis mirabitur ignes, 45
 Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.
 Cras, ut rumor ait, totâ pugnabitur urbe:
 Tu cave spinosi roseida terga iugi.
 Lubrica tota via est, & perfida; quippe tacentes
 Fallaci celat limite semper aquas. 50

OBSERVATIONES.

culmina FUMANT.
 Loquitur enim de noctis adventu.
 v. 31. *Ignes castrorum &c.*] Huc
 animam advertit Torquatus Tas-
 sus Italorum Epicurum princeps,
 locumque ita expressit. (C. 6.)
Poi rimiranda il campo ella dicea,

*O belle a gli occhi miei sende Lati-
 ne &c.*

v. 43. *crimen factura*] Infamiz
 notam incursura. Supra Eleg.
 19. l. 2.

*Tam formosa tibi mortua CRI-
 MEN eris.*

O o 4

v. 56.

Ô utinam magicæ nossem cantamina Musæ!

Hæc quoque formoso lingua tulisset opem:

Tetoga picta decet, non quem sine matris honore

Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.

Sic hospes, pariamne tuâ regina sub aulâ, 55

Dos tibi non humilis prodita Roma venit.

Sin minùs, at raptæ ne sint impune Sabinæ,

Me rape, & alternâ lege repende vices.

Committas acies ego possum solvere nuptæ

Vos medium pallâ foedus inite meâ. 60

Adde Hymenæe modos: tubicen fera murmura
conde.

Credite, vestra meus molliet arma torus.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem,

Ipsaque in Oceanum sidera lapsa cadunt:

Experiar somnum, de te mihi somnia quæram. 65

Fac venias oculis umbra benigna meis.

Dixit, & incerto permisit brachia somno,

Nescia se furiis accubuisse novis.

Nam

OBSERVATIONES.

v. 56. *Dos tibi non humilis*] Pedito Albinovanus Elegiâ de obitu Mæcenatis, Propertii vestigia secutus videtur. Ejus versiculi sunt:

Hic modo miles eras, ne pisset femina ROMAM

DOTALEM supri torpis habere sui.

v. 70. *medium palla foedus inite*]

Quod factum postea à Sabinis mulieribus narrat Livius l. 1. Cum etenim novæ inter soceros & generos discordiæ surrexissent, illæ crinibus passis, scissaque veste, victo matris muliebri pavore, anse se inter tela volantia inferre, extransverso impetu facta, dirimere infer-

Nam Vesta Iliacæ felix tutela favillæ

Culpam alit, & plures condit in ossa faces. 70

Illæ ruit, qualis celerem prope Thermodoonta

Strymonis abscisso ferrur a petra sinu.

Urbi festus erat, dixere Pallia patres:

Hic primus coepit moenibus esse dies.

Annua pastorum convivæ, lusus in urbe, 75

Cum pagana madent fercula deliciis,

Cumque super rivos foeni flammantis acervos

Trajit immundas ebria turba dapes,

Romulus excubias decrevit in otia solvi,

Atque intermissa castra silere rubâ. 80

Hoc Tarpeja suam tempus rata, convenit hostem,

Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.

Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.

Nec mora, vocales occupat ense canes.

Omnia præbebant somnos, sed Jupiter unus 85

Decrevit pœnis invigilare tuis.

Prodiderat portæque fidem, patriamque jacentē :

Nu-

OBSERVATIONES.

v. 74. *Hic primus capis*] Ovidius causas Pallium sacrorum vestigans, natalem Romæ urbis venissimam esse ait 4. Fastorum:

Hoc tamen est vero propius: cum conditæ Roma est

Transferrî jussor in novæ vestalares.

Mutantesque domum totis agere-

stibus ignem, Et cessatura supposuisse casæ. Per flammam salvasse pecus, salvasse colonos:

Quod sit natali nunc quoque, Roma, tuo

v. 76. *pagana madent fercula deliciis*] Vide Tibul. Eleg. 3. l. 2. vers. 87.

Nubendique petit, quem velit ipsa, diem.
At Tarius (neque enim sceleri dedit hostis honorē)

Nube ait, & regni scande cubile mei. 90
Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.

Hæc, virgo, officiis dos erat apta tuis.

A duce Tarpejo mons est cognomen adeptus.

O vigil, injustæ præmia fortis habes.

E L E G I A V.

*Veneficam devovet, quæ puellam suam artibus
meretriciis instruxerat.*

Terra tuum spinis obducatur, lena, sepulcrum,
Et tua, quod non vis, sentiat umbra litim;
Nec

O B S E R V A T I O N E S.

v. 89. *neque enim sceleri &c.*] Principibus viris jucundæ prodictiones, invisi proditores. Livius de hac eadem virgine ita scribit: *Accepi OBUTAM ARMIS necare: sen ut vi capta potius arx videretur, seu prodendi exempli causa, ne qui usquam fidum proditori esset.*

v. 94. *O vigil, injuste p. f. h.*] Sententia est: O Sp. Tarpei arcis Capitolinæ custos & præfeste, injuria id es consecutus, ut collis ex te nomina traheret, conscius enim prodicionis fuisti, Hoc ait poeta, quia plerumque nomina eorum, qui contra patriam conjurassent,

aut aliud turpe facinus ausu essent, suppresserantur, ne ad gentiles in posterum pervenirent. Ita gentis Manliæ decreto tantum est, ne quis post M. Manlii seditionem ejus nomine vocaretur: Senatus quoque Romanus edicto prohibuit, ne cui ex Antoniorum familia Marcus nomen esset, ob occisum Ciceronem optimum civem à M. Antonio Triumviro. Auctores Livius L. 6. Plutarchus in Tulio.

ELEG. V. v. 2. *quod non vis*] Hæc vetulæ vinolæ, ultra obitum ebrietatem producere cupientis; talis anus Plautina Curcul. Act. 1. Sc. 2. cujus hæc sunt ad merum blan-

Nec sedeant cineri manes, & Cerberus ultor
 Turpia j. iuno terreat ossa sono;
 Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantē, 5
 Concordique toro pessima semper avis.
 Penelopen quoque, neglecto rumore mariti,
 Nubere lascivo cogeret Antinoo.
 Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
 Et volucris nidis esse noverca suis. 10
 Quippe & Collinas ad fossam moverit herbas,
 Stan-

O B S E R V A T I O N E S.

blanditiæ:

— *salve anime mi*

Liberi lepos, ut veteris vestigia cupida sum!

*Nam omnium unguentum odor
 præ tuo nautea est.*

*Tu mihi stacte, tu cinnamomum,
 tu rosa,*

*Tu crocinum, & casia es, tu hdel-
 lium. nam ubi*

*Tu profusus, ibi ego me peruesim
 SEPULTAM.*

Ceteri optassent ossa sua condiri
 aromatibus, & inspergi floribus;
 hæc autem femina multibibamau-
 vult poculis irrigari.

v3. *sedeant cineri manes*] Puta-
 bant veteres, manes hominum illo-
 rum, quibus non essent ritè iusta
 persoluta, procul à tumulo dis-
 currere, nec usquam interquie-
 scere: idè Virgilius ex persona
 Æneæ, Polydori funus instau-
 rantis, ait animamque sepulcro con-

dimis,

v. 11. *ad fossam moverit herbas*] Quid sit fossa magica, luculentè explicat Horatius Epod. 5. sequen-
 tibus versiculis:

Abacta nulla Peja conscientia

Ligonibus duris humum

Exhaustiebas ingemens laboribus;

Quis posset INFOSSUS puer

Longo die bis terre mutata lapis

Inemori spectaculo.

*Cum prominere ore, quantum ex-
 stant aqua*

Suspensa mento corpora.

Mementit etiam Ovidius 7. Meta-
 morph. ubi de Medæ Æsoni ju-
 ventutem restituere parante:

*Multifidaque faces in FOSSA san-
 guinis atra*

*Tingit: & infectas geminis ac-
 cendis in aris.*

Denique Valerius Flaccus l. 1. Ar-
 gonauticon *serobis* nomine appe-
 at:

In

Stantia currenti diluerentur aqua.
 Audax cantatæ leges imponere Lunæ,
 Et sua nocturno fallere terga lupo.
 Posset & intentos astu cæcare maritos. 15
 Cornicum immeritas eruit ungue genas;
 Consuluitque striges nostro de sanguine, & in me
 Hippomanes fetæ semina legit equæ.
 Exornabat opus verbis, ceu blanda perurat;
 Saxosamque terat fedula culpa viam: 20
 Si

O B S E R V A T I O N E S.

In scribibus cruor, & largus Phlegmonis operi

Stagnans honos —

v. 12. *Stantia currenti*] Tæxæ planities lacus repente fieret; tamen enim *currenti* non indicat flumen, sed improvisam eluvionem. Apulejus 1. Metamorph. Saga, inquit, & divina, potens cælum deponere, terram suspendere, fontes durare, MONTES DILUERE, manes sublimare, Deos infirmare, sidera exstinguere.

v. 14. *fallere terga lupo*] Cujus rei fidem elevat Plinius l. 8. c. 22. Vide Joannem Bodinum Dæmonom. l. 2. c. 6. Martinum Antonium Delirium l. 2. Disquisit. Magicarum quæst. 16.

v. 16. *Cornicum genas eruit*] Be-roaldus & Passeritius adagium hoc loco comminiscuntur, nulla prorsus necessitate id exigente, cum sit sermo de re magicâ; & quod sæ-

pe accidit, dum argutiæ student, veritatem perdere non verentur. Genas pro capitibus Propertius posuit *ovisdoxius*, innuitque cornicum capita veneficio adhibita; quod confirmo ex Ovidio citat. 7. Metamorph.

— quibus insuper addit

Ora, CAPUT que novem CORNICIS sæcula passe.

His, & mille aliis postquam sine nomine rebus

Propositum instruxit incitari barbarâ munus &c.

v. 17. *Consuluitque striges*] Consulere pertinet ad vaticinia. Sueton. Octav. c. 93. In Liberi patris loco barbaræ peremonia DE ILIO CONSULENTI idem affirmatum est a sacerdotibus. Et propius ad rem nostram Paulus J. C. l. 5. Sentent. tit. 21. Si servi DE domini salute CONSULUERINT, summo supplicio, id est Cruci, afficiuntur.

Si te Eoa, Dorixanium, juvat aurea ripa,
 Et quæ sub Tyriâ concha superbit aquâ:
 Euripylique placet Coæ textura Minervæ,
 Sectaque ab Attalicis putria signa toris:
 Seu quæ palmiferæ mittunt venalia Thebæ, 25
 Murrheaque in Parthis pocula cocta focis:
 Sperne fidem, provolve Deos, mendacia vincant;
 Frange & damnosæ jura pudicitiae.
 Et simulare virum pretium facit. utere causis:
 Ma-

OBSERVATIONES.

V. 23. *Coæ textura Minervæ*] Coi-

lanificii. Tibul. Eleg. 1. l. 2.

Aquæ aliqua assidue textrix operata MINERVAM.

V. 24. *Sectaque ab Attalicis*] Ideo maximi pretii, quia de Attali triclino. His etenim simulacris cariosis, & fatiscentibus, antiquitas tamen, & vetus possessor gratiam conciliabat. Nec statuis tantum, sed & vasibus, poculis, gemmis eadem fuit æstimatio. Affero exempla; Horat. Sat. 3. l. 2. Damasippum decoctorem ita loquentem inducit:

— olim nam querere amabam,
 Quo raser ille pedes lavisset Sisyphus ære.

En, Corinthiorum se studiosum fuisse testatur, eaque vasa diligenter acquisivisse, quibus Sisyphus antiquissimus Corinthi rex domesticè usus esset. Juvenalis Sat. 6. ubi de mulierum immensâ cupi-

ditate:

Grandia tolluntur crystallina, maxima rursus

Murrhina, deinde adamas notissimus, & Beronices

In digito factus pretiosior: hunc dedit olim

Barbarus incestæ, dedit hunc Agrippa sorori.

ubi velim observes, adamantem, licet per se pretiosum, in digito Beronices pretiosorem factum. Martialis Epigramma 6. l. 8: totum huc pertinet, quod satis fuerit indicasse; Ibi acutè dictum invenies versiculo 3.

Argenti furiosa sui cum stemmata narrat.

idest nobilem scyphorum suorum originem. His adde Statium in Hercule Epitrapezio Nonii Vindici, Ciceronem Actione 6. in Verrem.

V. 29. *utere causis*] Excusationes ad-

Major dilatâ nocte recurret amor . 30
 Si tibi fortè comas vexaverit utilis ira ,
 Postmodò mercatâ pace premendus erit .
 Denique ubi amplexu Venerè promiseris empto ,
 Fac simules puros Ifidis esse dies ,
 Ingerat Apriles Jole tibi : rundat Amycle 35
 Natalem Maijs Idibus esse ruum .
 Supplex ille sedet , positâ tu scribe cathêdrâ
 Quidlibet . has artes si paver ille , tenes .
 Semper habe morsus circa tua colla recentes ,
 Litibus alternis quos putet esse datos . 40
 Non te Medæ delectent probra sequacis :
 Nempe tulit factus ausa rogare prior :
 Sed potiùs mundi Thais pretiosa Menandri ,
 Cum ferit astutos comica moecha Getas .
 In mores te verte viri . si cantica jactat , 45
 I comes , & voces ebria junge tuas .

J2-

O B S E R V A T I O N E S .

adhibe. Virg. 9. *Æneidos*:

— *CAUSAS nequidquam. nectis inanes.*

Cæterùm lege Ovidium *Amorum* l. 1. *Eleg. 8.* quam ex *Propertio*, more pueri dictata excipientis, derivavit. vide & *Lucianum* in *Dialogis Meretriciis*.

v. 35. *Ingerat Apriles*] Quid hoc rei sit, explicat *Index* noster verbo *Apriles*.

v. 37. *Supplex ille sedet*] *Subaudi*

ante fores.

v. 38. *tenes*] *Italicè: hai nella rete il merlotto.*

v. 45. *Si cantica jactat*] Solent enim amatorculi passim cantitare, vocisque dulcedine se puellis commendare. *Marialis* in *Cotilum* *Epig. 63. l. 3.*

Bellus hamo est, flexos qui digeris ordine crines:

Balsama qui semper, cinnama semper olet:

CAN-

Janitor ad dantes vigilet : si pulset inanis ,
 Surdus in obductam somniet usque seram .
 Nec tibi displiceat miles non factus amori ,
 Nauta nec , attritâ si ferat æra manu : 50
 Aut quorum titulus per barbara colla pependit ,
 Cælati medio cum saliere foro .

Au-

OBSERVATIONES.

CANTICA qui Nili , qui Gadi-
 tana susurrat :

*Qui movet in varias brachia vol-
 sa modos .*

v. 49. *Nec tibi displiceat miles*]

Quæstus meretricius omnino simili-
 lis est spurcissimo illi vesticalli,
 quod Vespasianus è latro collige-
 bat, de quo Suetonius in eius vi-
 tæ c. 13. Elegantissime autem Pe-
 tronius Arbitr de mulieribus, vi-
 lissimum quemque hominem, ve-
 lut idatâ operâ, ad Veneris luctum
 sceligentibus. *Quædam*, inquit,
*femine sordibus calens; nec libidi-
 nem concilians, nisi aut servus vide-
 rint, aut flatores alius cunctos. Ha-
 renatima aliquas necondis, anaper-
 fusus pulvere mulio, aut histrio sce-
 me æstimatione traductus.*

v. 52. *Cælati*] Apage Scaligerum
 cum suâ interpretatione, quid enim
 cretæ aut gypso cum cælaturis;
 Nec felicior vir quidam doctus,
 qui emendat *erotas*, confectâ no-
 vandi audaciâ, semper ad ver-
 labor. Explicio igitur de servis fu-
 gitivis, quibus in potestatem do-

mini reversis foeda signata imprime-
 bantur, ut similia molientibus
 exemplum essent. Horum *vultus*
inscriptos vocat Plinius l. 18. c. 3.
 Rem verò graphicè ob oculos po-
 nunt Valeñus Maximus, & Petronius
 Arbitr citatus. Prior l. 6.
 Memorab. c. 8. *Serens ab eo vincu-
 lorum pœna coercitus, inexpressibilique*
litterarum nota per summam oris
commellam inussus. Posterior :
Implevit Enmolpus frontes utriusque
*ingeratibus literis, & notum fugi-
 tivorum epigramma per totam fa-
 ciem liberali manu duxit*. Hæc in-
 scriptio fiebat ferro caudenti, ut
 liquet ex versiculo Næviano apud
 Priscianum l. 7.

*Signare oportet frontem calida for-
 cipe.*

Inscribere, signare, calare verba
 sunt prorsus affinia. At, inquires,
 cui bono vanales prostabant huius-
 modi furores? Responso in prom-
 ptu est: *relegabantur* in ergastu-
 la, ubi comædibus astricti fossu-
 ram exercebant; quod supplicium
 Horatius Davo minatur Sat. 7. l. 2.

-acce-

Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.

Versibus auditis, quid nisi verba feres?

Qui versus, Coæ dederit nec munera vestis, 55

Ipsi tibi sit surda sine arte lyra.

Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,

Uttere, ne quis eat liber amore dies.

Vidi ego odorati victura rosaria Pæsti

Sub matutino cocta jacere Noto. 60

His animum nostræ dum versat Acanthis amicæ,

* * * * *

Sed cape torquæ, Venus ô regina, columbæ

Ob meritum ante tuos guttura secta focos.

Vidi ego rugoso tussim concreescere collo, 65

Sputaque per dentes ire cruenta cavos;

Atque animâ in tegetes putré expirare paternas

Horruit argenti tegula curta foco.

Exc.

OBSERVATIONES.

accedes opera agro nona Sabino.

v. 62. Legitur hic vulgò spurius
versiculus:

Per tenuous ossa sunt numerata cutes.

Qui quàm indignus Propertio sit,
nemo non paulò elegantior vider.

v. 63. *torquæ columbæ*] Quia
scilicet columbarum colla diversos
colores præferunt Soli objecta,
non secus ac si gemmeo monili cin-
gerentur. Describit Lucretius l. 2:

*Pluma COLUMBARUM quo pacto
in Sole videtur,*

Quæ sita cervicibus circum, collum-

que coronat.

*Namque aliàs sit usi claro sit ru-
bra pyropo:*

*Interdum quodam sensu sit, nui
videatur.*

*Inter caruleum virides miscere
smaragdos.*

Vorum autem suscipit Propertius,
ut marcida & effeta vetula, nullo
funeris honore, vilissimo, & inju-
riis prætereuntium obnoxio sepul-
cro condatur.

v. 68. *argenti foco*] Qualis pau-
periorum esse solet. Contra Tibu-

Exequiæ fuerint rari furtiva capilli

Vincula, & immundo pallida mitra situ. 70
Et canis in nostros nimium experrecta dolores,

Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenæ curto vetus amphora collo:

Urgeat hunc supra vis, caprifice, tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustū cædito saxi, 75
Mistaque cum saxis adjice verba mala.

ELE-

OBSERVATIONES.

bullus:

Dum mens exiguo luceat igne FORTUS.

v. 69. *rari furtiva capilli vincula*] Comæ adscitæ, quas idem *furtivas* poetâ vocat, quod eas morientibus adolescentulis abscinderent pessimæ venificæ, calvo postea capiti adaptantes, & calamistro torquentes. Testis Lucan. 6. Pharsaliæ versu 562.

Illæ genæ florem primævæ corpore vulsis,

Illæ comæ lævæ morienti absciditæphabo.

Quamquam non negaverim, ad alios etiam usus adhibitos à sagis defunctorum capillos. Facetè Horatius Sat. 8. l. 1.

Canidiæ dentes, altum Sagæne

caliendrum

Excidere, atque herbas, atque incantata laceris

Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

v. 71. *Et canis*] Consueverunt veteres, animalia, quibus aliquis dum viveret mirè delectaretur, circa defuncti rogam trucidare. Hoc elicio ex Plinio juniore Epist.

2. l. 4. *Habebat, inquit, puer mammulos multos & vinētos, & solutos habebat CANES majores minoresq; habebat luscitias, plittacos, merulas: omnes Regulus circa rogam trucidavit. nec dolor erat ille, sed ostensio doloris.* Cupit ergo Propertius, molestissimam catellam simul cum anu improbiſſimâ uno atque eodem igne absumi.

*Sacrum, & solennes epulas instituit pro Aëtiacâ vi-
 Etoriâ, quam Augustus Caesar de Antonio, &
 Cleopatrâ retulerat; eamque Phœbi an-
 spiciis totam attribuit.*

SAcra facit vates. sint ora faventia sacris,
 Et cadat ante meos ista juvenca focos.
 Cera Phileteis certet Romana corymbis,
 Et Cyrenæas urna ministret aquas.
 Costū molle date, & blandi mihi thuris honores,
 Terque focum circa laneus orbis eat.

Spar-

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. VI. v. 3. blandi thuris.] Huius enim odoris jucundo suffitu mulceri putabant nares Deorum, ita ut eo litantibus omnia vel injusta concessuri essent. Quam tamen impiorum fiduciam falsè perstringit Persius Sat. 2. Si quis eum adire velit, operæ pretium faciet.

v. 6. laneus orbis.] Josephus Scalliger fatetur ignorare, quid per orbem laneum Propertius intelligat. Rarum hoc in tanto viro, & prodigii penè simile. Ego duplicem explicationem in medium afferō; lectoris erit judicare, utra propius ad veritatem accedat. Primam sup-
 peditat Virgilius in Pharmaceu-
 triâ, ubi sic lego versu 64.

*Effert aquam, & molli cinge hæc
 altaria vitta.*

Jam omnibus notum est, focum in altari fuisse. Quod autem vitta mollis laneam significet, clarum sit Theocritum legenti, & quidem in Pharmaceutriâ, cujus insequentem versiculum imitatus est Maro *ἐπέσω τὰν κελύβω φαρμάκων ποτὶ τὸν αἵματι*. Atque hæc purpurea rego pocula vellere **LANÆ**. Deinde mollities potissimum est è lanæ characteribus; hinc Catullus de Nupt. Pelei:

*Lava colum MOLLI LANÆA res-
 tinebat amictam.*

& paulò post: *candentis mollia
 LANÆ Vellera.* Juvenalis quoque Sat. 8. *Euganea quantumvis mollior
 agna;*

Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
Tibia Mygdonius libet eburna Cadis.

Ite procul fraudes: alio sint aëre noxæ.

Pura novum vati laurea molli ter. 10

Musa, Palatini referamus Apollinis ædem;

Res est, Calliope, digna favore tuo.

Cæsaris in nomen ducuntur carmina; Cæsar

Dum canitur, quæso Jupiter ipse vaces.

Est Phœbi fugiens Athamania ad litora portus, 19

Quà sinus Ionix mœmura condit aquæ,

Ætia Julæ pelagus monumenta carinæ,

Nautarum votis non operosa via.

Hue

OBSERVATIONES.

agna; quia scilicet ovis lanigera. Alteram eruo ex Festo Pompejo. Var. onz. l. 6. de L. L. Svetonii Tranquilli fragmento de re vestiaria, qui omnes ajunt in usu fuisse sacra facientibus genus quoddam pilei lanati, metæ similitudine, cui nomen *intulus*, à tuendo capite fortasse. Orbem igitur *læneum*. potuit Propertius usurpare, pro sacerdote tutulato focum ter ambiente. Lanceam coronam infra Eleg. 9. sacerdoti feminæ ab eodem poeta tributam invento:

— *salibus alma sacerdos*

Punica canas flamine vincla co-
mas.

Atque ejusdem videtur Tibullus meminisse Eleg. 5. l. 1. cum ait:

Ipse ego velatus filo, tuniceisque solutus

Vota novem Trivia nocte silentis dedi.

v. 10. *Pura novum*] Id est, aggredior opus hactenus intentatum. Ital. 3. El. 1.

Primus ego ingredior PURO de fonte —

v. 18. *Nautarum votis non operosa via*] Sententia est. Adde tranquillè ibi pelagus jacet, ut nautæ necesse non habeant plurima vota suscipere, pro itineris felicitate. Ita Catullus c. 4. de phæstello:

Neque ulla POT. A litoralibus Dîs Sibi esse facta, cum venires à mare Nequissima hanc ad usque limpidum lacum.

Huc mundi coiere manus. sterit æquore moles
Pinea, nec remis æqua favebat avis. 20

Altera classis erat Teucro damnata Quirino,
Pilaque femineâ turpiter acta manu.

Hinc Augusta raris plenis Jovis omine velis,
Signaque jam patriæ vincere docta suæ.

Tandê acies geminos Nereus lunarat in arcus, 25
Armorum & radius picta tremebat aqua:

Cum Phœbus linquens stantem se vindice Delon,
(Nam tulit iratos mobilis una Notos)

Astitit Augusti puppem super, & nova flamma
Luxit in obliquam ter sinuata facem. 30

Non ille attulerat crines in colla solutos,
Aut testudineæ carmen inerme lyræ:

Sed:

O B S E R V A T I O N E S.

v. 19. *mundi manus.*] Exercitus
toto orbe collecti.

v. 20. *moles pinea*] Hoc dicit pro-
pter naves Antonii, quas immensæ
magnitudinis fuisse testatur Flo-
rus l. 4. c. 11. *Turribus*, inquit,
atque tabularis allevas, castello-
rum & urbium specie, non sine ge-
mitu maris, & labore ventorum fe-
rebantur; quæ quidem ipsa MOLES
exisio fuit.

v. 21. *Teucro damnata Quirino*] *Romanorum gladiis, & catenis*
destinata æquæ, ac victimæ sacrifi-
cio. Virgilius 4. *Æneid.*

Nondum illi flavam Proserpina
vertice crinem.

Absulerat, Stygiæque caput Dæ-
MNAPERAT Orco.

Quirinum autem, sive Romu-
lum, appellatum à patribus Octa-
vianum Cæsarem, jam per vulga-
ta res est.

v. 23. *plenis Jovis omine velis.*] *Ætæris, & ventorum favore clem-*
enter promovente. Catul. citat.
eodem carm. 4.

— sive utrumque JUPITER
Simul secundus incidisset in pe-
dem.

loquitur de pede velorum. Porro
Antonius adverso cælo & pelago
usus est, quod colligo ex verbis
Apollinis ad Cæsarem infra:

Nec

Sed quali aspexit Pelopejū Agamemnona vultu,
 Egressitque avidis Dorica castra rogis:
 Aut qualis flexos solvit Pythona per orbes 35
 Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
 Mox ait, ô longâ mundi servator ab Albâ
 Auguste, Hectoreis cognite major avis:
 Vince mari, jam terratua est: tibi militat arcus,
 Et favet ex humeris hoc onus omne meis. 40
 Solve metu patriam, quæ te nunc vindice freta
 Imposuit proræ publica vota tuæ.
 Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
 Ire Palatinas non bene vidit aves.
 Et nimum remis audent, pro turpe, Latinis, 45
 Principe te, fluctus regia vela pati.
 Nec te, quod classis centenis remiget alis,
 Terreat; invito labitur illa mari.
 Quoddque vehūt proræ Centaurica saxa minantes,
 Ti-

OBSERVATIONES.

Nec te, quod classis centenis remi-
 get alis,

Terreat; invito labitur illa mari.

V. 49. Quoddque vehūms] Quodd hic
 ponitur pro licet. Supra Eleg. 1.
 l. 3.

QUOD non Tamaris domus est mi-
 hi sulca columnis,

Nec camera auratas inder ebur-
 na trabes:

Nec mea Pheacas æquans poma-
 ria silvas:

Non operosarigat Martius antre
 liquor,

At Musæ comites &c.

Et in carmine libero eodem pacto
 usurpatur:

QUOD sim ligneus, ut vides,
 Priapus,

Et falx lignea, ligneusque penis,
 Prendam te camen &c.

Adde Ovidium 7. Metamorph.

Pace Doe, QUOD sit roseo specta-
 bilis ore,

PP 3

QUOD

Tigna cava, & pictos experiare metus. 3d
FRANGIT, & attollit vires in milite causa:

Qua nisi iusta subest, excutit arma pudor.

Tempus adest, committe rātes; ego rēporis auctor
Ducam laurigerā Julia rostra manu.

Di-

O B S E R V A T I O N E S.

QUOD teneat lucis, teneat confi-
nia noctis,

Nestareis QUOD alatur aquis,
ego Procrin amabam,

Pectore Procris erat, Procris mi-
hi semper in ore.

Ibid. Centaurica saxa] Indicat
insignia navium Antonianarum
Centauros fuisse, qui magni pon-
deris lapides in obvios emissuri vi-
derentur. Lege Ovidiam 12. Me-
tamorph. ubi pugnam Centauro-
rum cum Lapithis uberrimè descri-
bit. invenies monstra illa limini-
bus portarum, aris, quercubus
stirpe divulsis, rupium fragmini-
bus in adversarios utentia. De hu-
jusmodi navi accipio Maronem 5.
Æneidos, versu 121.

Sergisusque, domus tenet à quo
Sergia nomen,

CENTAURO invehitur magna —

v. 50. Tigna cava, & pictos me-
tus] Qd. nihil continent horrendæ
istæ imagines præter speciem, &
vanum terrorem. *Picti* metus sunt
puerorum torricula, & locutio sa-
pit adagium. Egregiè Lucilius
apud Lactantium de falsâ religio-
ne c. 22.

Ut pueri infantes credunt signa v-
omnia athena

Vire, & esse homines. & sic
isti omnia ficta

Vera: putant: credunt signis cor-
inesse athenis.

Pergula PICTORUM, veri nihil,
omnia ficta.

v. 51. Frangit, & attollit vires]

Ad hanc sententiam pertinet pul-
cherrimus Ciceronis locus Orat. 2.
in Catilinam, ubi hortatur Qui-
rites ad ejus exercitum opprimen-
dum. is: alis est: Sed si omnis his
rebus omnibus, quibus nos supedita-
mus, eget ille, Senatu, Equi ibus
Romanis, populo, urbe, ærario,
vectigalibus, cuncta Italia, pro-
vinciis omnibus, exteris nationibus:
si, inquam, his rebus omnis, ipsas
CAUSAS, quæ inter se confidunt,
contendere velimus: ex eo ipso,
quàm valde illi jaceant intelligere
possumus: ex hac enim parte pudor
pugnat, illinc perulantia: hinc pu-
dicitia, illinc superbia: hinc fides,
illinc fraudatio: hinc pietas, illinc
seelus: hinc constantia, illinc fur-
ror: hinc honestas, illinc turpitu-
do: hinc continentia, illinc libido:

de-

Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcu: 55
 Proxima post arcus Cæsaris hastæ fuit.
 Vincit Roma fide Phœbi: dat femina pœnas;
 Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.
 At pater Idalio miratus Cæsar ab astro,
 Sum Deus, & nostri sanguinis ista fides. 60
 Prosequitur cantu Triton, omnesque marinæ
 Plauserunt circa libera signa Deæ.
 Illa petit Nilum cymbâ male nixa fugaci,
 Hoc unum, jussu non moritura die.
 Dii melius, quantus mulier foret una triûphus, 65
 Ductus erat per quas ante Jugurtha vias?
 Actius hinc traxit Phœbus monumenta, quod ejus
 Una, decem vicit missa sagitta rates.

Bel-

OBSERVATIONES.

denique equitas, temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes certant cum iniquitate, cum luxuria, cum ignavia, cum temeritate, cum vitis omnibus: postremo copia cum egestate, bona ratio cum perdita, mens sana cum amentia, bona denique spes cum omnium rerum desperatione configit.

V. 57. *fides Phœbi*] Parrocinio Apollinis. Caullus c. 34.

Diana suus in FIDE

Puelle, & pueri integri.

V. 58. *Sceptra per Ionias*] Huc pertinet, quod scribit Florus cit. c. 11. l. 4. *Nec ulla re magis hostilium copiarum apparuit magnitudo,*

quàm post victoriam. Quippe immensa classis naufragio bellâ facto, toto mari ferebatur: Arabumque, & Sabæorum, & mille aliarum gentium Asiæ spolia, purpuram, aurumque in ripam assidue mota ventis maria revolvebant.

V. 65. *quantus mulier foret una triûphus*] Propertius Augusto cupiens adulari, ait providentiâ Deorum factum, ut Cleopatra victoris catenas evasisset, aspersionibus ad venas amoris: turpe in tanto principi, ac simul populo Romano futurum fuisse, duci mulierem in triumphum, per easdem vias, quas Jugurtha Numidiæ rex

Pp 4.

ca-

Bella satis cecini, citharam jam poscit Apollo
Victor, & ad placidos exiit arma choros. 70

Candida nunc molli subeant convivia lucco,

Blanditaque fluant per mea colla rose:

Vinaque fundantur præhis elisa Falernis,

Terque lavet nostras spica Cilissa comas:

INGENIUM potis irritat Musa poetis.

75

Bacche soles Phoebo fertilis esse tuo.

Ille paludosos memoret servire Sicambros,

Cepheam hic Meroën, fuscaque regna canat:

Hic referat fero confessum foedere Parthum:

Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua. 80

Sive aliquid pharetris Augustus parcat Eois,

Differat in pueros ista trophæa fues.

Gau-

O B S E R V A T I O N E S.

captivus calcaverat.

v. 77. *paludosos Sicambros*.] Ut
ferè omnis Germania priscis tem-
poribus, teste Pomponio Mela
l. 3. c. 3.

v. 82. *Differat in pueros i. e. f.*] *Mito*
lepore dictum. Decet enim
patres gloriæ filiorum prospicere,
& quodammodo vires suas tempe-
rare, ne ipsi totum victoriarum
cumulum exhauriant, nihil interim
præclari facinoris sanguini suo re-
servantes. Quamobrem legimus
Alexandrum, auditis Philippi pa-
tris victoriis, ex imopectore suspiria
solitum ducere, atque his verbis

impatientis animi fervorem osten-
dere: Quid jam Alexandro supe-
rest agendum, cum omnia Philip-
pus illi præcipiat? Egregiè Plinius
Trajani Paneg. c. 38: de Nervæ mi-
tissimi principis in filium pietate:
Hæstæus ille: parcius fortasse, quàm
decuris optimum principem, sed non
parcius, quàm optimum patrem; qui
optimum adoptaturus, hoc quoque pa-
rentis indulgentissimi fecit, quòd de-
libasse quædam, seu potius demon-
strasse contentus, largam ac prope
intactam benefaciendi materiam filio
reservavit.

ELEG.

Gaude Crasse, nigras si quid sapis inter arenas,
 Ire per Euphraten ad tua busta licet.
 Sic noctem paterâ, sic ducam carmine, donec 85
 Injiciat radios in mea vina dies.

ELEGIA VII.

*Sit sibi dormienti Cynthia jam demortuæ imaginem
 apparuisse, conquestamque, quòdejus funus negli-
 genter curasset, & quòd parùm pius erga defun-
 ctæ memoriam videretur: variis denique mandatis
 relictis, sub solis adventum, ad Elysios, unde pe-
 dem tulerat, revertisse.*

Sunt aliquid manes: letum non omnia finit,
 Luridaque evictos effugit umbra rogos.
 Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,
 Marmor ad extremæ nuper humata viæ:
 Cum

OBSERVATIONES.

ELEG. VII. v. 3. *visa est incum-
 bere fulcro*] Idem ferme narrat Alex-
 ander ab Alexandro Dierum Ge-
 nialium l. 2. c. 9. accidisse familiari
 suo, gravioris ingenii, & præstan-
 tis doctrinæ viro, cum ecequias
 amici celebrasset, & mox fatiga-
 tus cubitum se recepisset. Ejus ver-
 ba non pigebit afferre, quòd mi-
 rè ad Propertium faciunt: Cumque
 solus degeret, & adhuc vigilans fo-
 ret, fers repente amici nuper defun-
 cti imaginem summo pallore & ma-
 cie, ac eo ferme habitu oris, quali
 illum cum egrotaret, dimiserat, ad
 se accessisse: quem cum fuisset insui-
 tus, & præ timore nec animo nec
 mente satis constaret, quisnam esset,
 interrogavit. Illa autem cum nihil
 respondisset, exusis, ut videbatur,
 vestibus, in eodem quo ipse jacebat
 lectulo, se collocavit, ac prope ac-
 cessit, quasi cum amplexibus peti-
 rurs foret. Lege reliqua.

Cum mihi ab exequiis somnus penderet amaris, 5
 Et quererer lecti frigida regna mei.
 Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,
 Eosdem oculos. lateri vestis adusta fuit.
 Et solitum digito beryllon adederat ignis,
 Summaque Lethæus triverat ora liquor: 10
 Spirantesque animos, & vocem misit. at illi
 Pollicibus fragiles increpuere manus.
 Perfide, nec cuiquam melior sperande puellæ,
 In te etiam vires somnus habere potest?
 Jamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburræ, 15
 Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
 Per quam demisso quoties tibi fune pependi

Al-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 11. *vocem misit*] Clamorem sustulit. Argumentum Amphitruonis Plaurinæ:

Donec cum sonitu VOCE MISSA ex-athere.

Adulterum se Jupiter confessus est.
 Juvenalis 13. Sat. versu 113.

—— *audis*

Jupiter hæc, nec labra moves,
cum MITTERE VOCEM

Debueras vel marmoreus, vel
atheneus?

v. 12. *Pollicibus fragiles increpuere manus*] Hic erat *gestus componens* se ad dicendum, ut allatis Petronii testimoniis rectè docuit Scaliger. Huc fortasse pertinent verba D. Hieronymi Epist. ad

Rusticum. Monachum, ubi de Grunnio quodam loquitur: *Testudines incedebas ad eloquendum gradum, & per intervalla quædam vix pauca verba carpebas, ut cum putares singulire, non proloqui. Et tamen cum mensa posita, librorum exposuisses struem, adducta supercilio, contractis naribus, ac fronte rugata, duobus DIGITULIS CONCREPABAT, hoc signo ad audientiam provocans.*

v. 17. *demisso fune*] Vestigiis Maronis insistit, qui 2. Æneidos:

—— *cavo se robore promans:*

Tisandrus, Sthenelusque duces,
& dirus Ulysses.

DEMISSUM lapsi per FUREM —

v. 21.

Alternâ veniens in tua colla manu?
 Sæpe Venus trivio commissa, & pectore misto
 Fecerunt tepidas pallia nostra vias. 20
 Nec crepuit fixâ me propter arundine custos,
 Læsit & objectum regula curta caput.
 Fœderis heu taciti! cujus fallacia verba
 Non audituri diripuerunt Noti.
 At mihi non oculos quisquam inclinavit eun-
 tes. 25
 Unum impetrassem te revocante diem.
 Denique quis nostro curvum te funere vidit?

Atram

OBSERVATIONES.

v. 21. *Nec crepuit fixa*] Probo-
 quidem Scaligeri lectionem *fixa*,
 sed ejusdem explanationi auscultare
 non possum, cum planè aliena sit
 à mente Propertii. Vult ille vir
 doctus intelligi vulneratum janito-
 rem ex insidiis ab amante. Quid
 est, quæso, ex insidiis ostiarium
 ferire? num spiculis arundineis
 januam potere, quæ cratibus ligni
 transmissis imprudentem servu-
 lum configant? Meræ nugæ; un-
 de enim tanta vis lacertis mollium
 amatorculorum? Recta igitur in-
 terpretatio fuerit, si fixam ostio
 virgam intelligamus, cujus moru
 custodes ostiarii importunos aditu
 prohibere solebant. *Nec autem cre-*
puit, sibilum quassæ arundinis de-
 notat. Petronius Arbiter hunc
 morem tangit alicubi, veluti ob-

servavit Janus Donza P. ad Tibul-
 lum: *ARUNDINEM*, inquit, *ab*
ostio rapuit: iterumque nihil respon-
dentem mulcavit. ac nisi primo ictu
ARUNDO quassata verberantis im-
petum minnisset, forsitan etiam bra-
chia mea, capusque fregisset. Ra-
 puitne ab ostio? cur, nisi quia
 fixa?

v. 22. *regula curta*] Quibus inju-
 riis miseri adolescentes obnoxii.
 Pyrrhus quoque post ingentes cla-
 des à Romanis acceptas in Græciam
 regressus, dum Argos oppugnans, ictu
TEGULÆ prostratus est. Auctor
 Sext. Aurel. Victor.

v. 26. *Impetrassem*] Optativum
 est, ut infra *ut illud fessisset.*

v. 27. *curvum*] In cadaver amicæ
 procumbentem.

Atram quis lacrymis incaluisse togam?
 Si piguit portas ultra procedere, at illud
 Jussisses, lectum lentius ire meum. 30
 Cur ventos non ipse rogis, ingrata, petisti?
 Cur nardo flammæ non oluere meæ?
 Hoc etiam grave erat, nullâ mercede hyacinthos
 Injicere, & fracto busta piare cado?
 Quæ modò per viles inspecta est publica noctes, 35
 Hæc

O B S E R V A T I O N E S.

V. 29. *portas ultra*] Nam extra urbem cremabantur defunctorum corpora, id jubente Lege 12. tabul. Quamobrem Tiberius, Tacito referente 1. Annal. sicte moderationi studens, *populum edicto monuit, ne, ut quondam nimis studiis funus Divi Julii turbassent; ita Augustum in foropotiùs, quam in campo Martis sede destinata cremari vellent.*

V. 31. *Cur ventos*] Attulit Scalliger insignem Homeri locum ex Iliad. 23. sed suo more Latinum facere neglexit. Dabo ego, interprete Eobano Hefso:

Postquam omnem non posse pyram comprehendere flammæ

Senserat Æeides, præcul astans voce vocabat

Horriserum Boream, Zephyrumque immane sonantem.

Sacra vorans, auroque effundens vina precatur,

Inspirens animas igni, flammæ-

que cierent.

Valdè igitur ineptit Beroaldus, qui ait ventos idèò vocatos, ut ardentem rogam extinguere, quo nihil deterius contra pietatem admitti potuisset.

V. 34. *fractò busta piare cado*] Reliquias è rogo detractas vino irrigare. vide Tibullum Eleg. 2. l. 3. Vel rogam ipsum ardentem restinguere. Ad quem ritum nonnulli trahunt hos Catulli versiculos è carm. 27.

Inger mi calices amariore,
Ut lex Posthumia jubet magistra.
Cur amariore? quòd videlicet iis rogas esset restinguendus. Et propterea bibax illa Posthumia malebat optimum vinum intra pectoris sui penetrale recondere, quàm inani officio perdere.

V. 35. *inspecta est publica*] *Inspici* meretricum erat, quæ venales prostabant, vel etiam sub imperio lenonis conductitiæ.

P.

Hæc nunc auratâ cyclade signat humum :
 Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
 Garrula de facie si qua locuta meâ est.
 Nostraq; quòd Petaletulit ad monumēta corollas,
 Codicis immundi vincula sentit anus. 40
 Cæditur & Lalage tortis fuspensâ capillis,
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Lygdamus uratur, candescat lamina verna:
 (Sensi ego, cum infidiis pallida vina bibi.)
Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas. 45
Ducet damnatas ignea testa manus.

Te

OBSERVATIONES.

P. Vinitius apud Senecam Rhetorem, Controversia 2. in virginem à piratis captam, & mox reversam sacerdotium petentem: *Nuda in liore stetit ad fastidium emptoris: omnes partes corporis & INSPECTÆ, & contrectatæ sunt.*

v. 36. *auratâ cyclade signat humum*] Pulverem vestit bymante matronali.

v. 37. *iniquis pensa quasillis*] Dominae olim ancillis quasiliis (erat id viliissimum genus mancipiorum) opus tanificii diurnum æquâ lance dispendabant: quod exacto die absolutum repetebant, ad eandem trutinam revocantes. At si fortasse infelices mulierculæ aliquid peccassent, multò graviora pensa exhibere cogeantur, iis quæ receperant. Hanc autem additio-

nem factam existimo de ancillarum peculio.

v. 43. *Lygdamus uratur*] Verba sunt novæ amicæ, in servos crudelissime debacchantis. Par est illud Juvenal. 6. Sat. *Pone crucem servo.*

v. 44. (*Sensi ego*)] Parenthesis ex ore Cynthiæ: Ego, inquit, licet corpore disjuncta, sævientem perlicem audivi, cum epuli feralis vinum occurrere biberem.

v. 45. *Nomas*] Afra venefica, quam consuevit Lygdamus de meo capite. Nomades Numidiæ populi, teste Plinio l. 5. c. 3.

v. 46. *Ducet*] Sensim liquefaciet. Ad hoc supplicii genus videtur Propertius animum adhibuisse, cum ita Eleg. 13. l. 2. *μυραπορ-
χός :*

Men-

Te patiente meæ confavit imaginis aurum,
 Ardenti è nostro dotem habitura rogo.
 Nontamen infector, quamvis mereare, Properti,
 Longa mea in libris regna fuere tuis. 50
 Juro ego fatorum nulli revocabile carmen,
 Tergeminusque canis sic mihi molle sonet :
 Me

O B S E R V A T I O N E S.

Mentiri noctem, promissis DUCERE
amantem,

Hoc eris, infectas sanguine habere manus.

v. 51. nulli revocabile carmen]

Nescio quid in mentem venerit
 Heinsio legitimam & verissimam
 lectionem oblinere, spuriam hanc
 substituendo: nulli revocabile flam-
 men. Debit sane vir doctus me-
 minisse, Catullum, Tibullum,
 Ovidium ita prorsus locutos, cum
 sermo esset de fato & Parcis. Prior
 carm. 63. versu 330.

Ha tum clarifona pellentes velle-
ra voce,

Talia divino fuderunt CARMINE
FATA.

Alter Eleg. 8. l. 1.

Hunc CECINERE diem Parca
FATALIA nentes.

Stamina, non ulli dissolvenda
Deo.

Ultimus. denique Tristium. 5.
 Eleg. 3.

An domina FATI quidquid CE-
CINERE sorores,

Omne sub arbitrio definit esse
Dei?

ubique fit cantus mentio. Adde
 quod scriptoribus optimis, Livio
 cum primis, carmen est formula
 quædam legis, pœnam delinquen-
 tibus prænuntians. Is. ita lib. 1.
 Historiarum: *Lex horrendi CAR-*
MINIS hæc eras: DUUMVIRI.
PERDUELLIONEM JUDICENT,
 &c. Idem l. 10. Jurare cogebatur
 quodam *CARMINE* in execratio-
 nem capitis, & stirpis composita.
 Nunc intelliges, cur poetæ canere
 pro minari sæpe usurpent. Tibul-
 lus Eleg. 7. lib. 1.

Es CANIT eventus, quos Deus
magna monet.

Parcis, quam custodis Amor,
violare puellam;

Ne pigeas magna post didicisse
malo.

Atigeris, labentur oper &c.

Propertius. verò Eleg. 22. l. 3.

Hæc tibi FATALES CECINIT
mea: pagina diras.

Eventum forma discet timere me.

Time igitur, mi lector, quoties
 Critici acutiores ea, quæ noctu
 somniant, mane tibi obtrudere
 conantur.

Me servasse fidem. si fallo, vipera nostris
 Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.
 Nam gemina est sedes turpē sortita per amnem, 55
 Turbaque diversā remigat omnis aquā.
 Una Clytāmnestræ stuprum vehit, altera Cressa
 Portat mentitæ lignea monstra bovis.
 Ecce coronato pars altera vecta phasello,
 Mulcet ubi Elysias aura beata rosas: 60
 Quā numerosa fides, quāque æra rotūda Cybelles,
 Mitratisque sonant Lydia plectra choris,
 Andromedeque, & Hypermnestre sine fraude
 maritæ,
 Narrant historię corpora nota suæ.
 Hæc sua maternis queritur vivere catenis 65
 Brachia, nec meritas frigida saxa manus.
 Narrat Hypermnestre magnum ausas esse sorores:
 In scelus hoc animum non valuisse suum.
 Sic

OBSERVATIONES.

v. 53. *Si fallo*] Si pejero. supra Eleg. 15. l. 2.

Ossa sibi FURO per matris, & ossa perensis,

(*SI FALLO, cinis hoc sibi mihi necque grave*)

infra Eleg. 11.

Epsa loquor pro me. SI FALLO, pena sororum,

Infelix hamæocæ argens uras meos.

v. 55. *sortita*] *Παθήναις*, id est, quam umbra fortunatur.

v. 58. *monstra lignea monstra bovis*] *Πασιφαῖν* horrendo tauri concubitu infamem.

v. 61. *Quā numerosa fides*] Quā plures chordæ musicæ.

v. 64. *historia corpora nota suæ*] Summam gestorum suorum. Ego minimā licentiā legerem: *Narrant historia corpora nota suæ*, id est pulchritudinem corporum suorum historiis pervulgatam. Sed non ausim; metuo mimeæ censurā

Sic mortis lacrymis vitæ sanamus amores.

Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ. 70
Sed tibi nunc mandata damus, si fortè moveris.

Si te non totum Chloridos herba tenet.
Nutrix in tremulis ne quid desideret annis

Parthenie. patuit, nec tibi avara fuit.
Deliciæque meæ Latris, cui nomen ab usu est, 75

Ne speculum dominæ porrigat illa novæ.
Et quoscumque meo fecisti nomine versus,

Ure mihi: laudes define habere meas.
Pelle ederā tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis. 80

Ramosis Anio quā pomifer incubat arvis,
Et numquam Herculeo numine pallet ebur:
Hoc carmen mediā dignum me scribe columnā,
Sed breve, quod currens vector ab urbe legat:

HIC.

O B S E R V A T I O N E S.

rá notari, quâ sæpe alios castigo.

v. 72. *Chloridos herba*] Incantamenta, quibuste Chloris in amorem sui pelliciti. Supra Eleg 4. l. 3.

Non me moribus illa, sed HERBIS improba vicis.

v. 75. *Latris, cui nomen ab usu est*] V. Indicem nostrum suo loco.

v. 82. *Et numquam Herculeo &c.*] Optime Beroaldus meo iudicio: Quia, inquit, aer Tiburtinus creditur rebus præstare candorem, & confirmat Martialis versibus:

Tibur in Herculeum migravit su-

sca Lycoris,

Omnia dum fieri candida credit ibi.

Quibus adjungas licet Epigramma 13. l. 7.

Dum Tibursinis albescere solibus audit

Antiqui dentis fusca Lycoris

EBUR,

Venit in HERCULEOS colles. quid

Tiburis alti

Aura valet parvo tempore nigra redit.

Non erat ebur scilicet Lycoris.

v. 87.

HIC. TIBURTINA. IACET. AVREA. CYNTHIA. TERRA. 85
ACCESSIT. RIPAE. LAVS. ANIENE. TVAE.

Nec tu sperne piis venientia somnia portis;
Cum pia venerunt somnia, pondus habent.
Nocte vagæ ferimur: nox clausas liberat umbras,
Errat & abjectâ Cerberus ipse ferâ. 90

Luce jubent leges Lethæa ad stagna reverti.
Nos vehimur, vectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliæ, mox sola tenebo.

Mecum eris, & mistis ossibus ossa teram.
Hæc postquam querulâ mecû sub voce peregit, 95
Inter complexus excidit umbra meos.

ELE-

OBSERVATIONES.

v.87. *piis venientia somnia portis*] Quod nonnulli garriunt de geminis somni portis apud Maronem, minus placet. Piæ portæ Proportio sunt illæ, per quas iustorum umbris ad Elysios aditus patet. Omnino legendus Valerius Flaccus 1. Argonauticon in calce, ubi latè illas describit.

v.88. *pia somnia*] Hæc Persius 2. Sat. vocat *pituita purgatissima*.

v.91. *Luce jubens leges*] Adventante Aurorâ nocturni lemures diffugiunt, quasi proximi Solis radios perferre nequeant. Ex hac opinione Virgilius *Æneid.* 5. inducit umbram Anchisæ à filio discedentem his verbis:

Et me secus equis Oriens afflavit anhelis.

Dixerat, & tennes fugit, cœcū sumus, in antra.

E L E G I A VIII.

*Cynthia vocantibus negotiis Lanuvium profectâ, ubi
Draco ille fatalis, narrat se cum duabus meretrici-
culis voluptati operam dare constituisse, at subito
domina adventu deprensos omnes probè vapulasse:
tandem se certis legibus acceptis in gratiam redisse.*

Disce quid Esquilias hâc nocte fugarit aquosas,
Cum vicina novis turba cucurrit agris.
Lanuvium annosi vetus est tutela Draconis,
Hic,

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. VIII. v. 1. *Disce quid Esquilias*] Pessimè olim indocti homines Elegiam hanc lepidissimam in duo frustra dissecuerunt: quorum alteri principium esset ab illis: *Phyllis Aventinæ &c.* non advertentes hic mentionem fieri de habitatoribus Esquilinis, nocturnæ rixæ strepitu excitatis, cujus causam se narraturum lectori promittit, nec ante narrat, quàm & Cynthiae profectiōem Lanuvium versus, & obiter Draconis historiam absolverit. Infra tandem versu 59. postquàm jocosæ Tragediæ summam exsecutus est, subdit.

*Lumina sopitos turbant elata Qui-
rites,*

*Omnis & insana semita nocte
sonat.*

Ut nemini jam dubium esse possit,

posteriora illa cum superioribus continuari oportere.

v. 3. *vetus est tutela*] Non quòd Lanuvini Draconem tuerentur, sed magis quòd Draco Lanuvinos. Auctor obsecrni carminis:

Est TUTELA Rhodos beata Solis.

Ibid. *Draconis*] Ælianus dissertissimè rem totam explicat lib. 11. de Animal. c. 16. Eius autem Græca verba cum Scaligero allata videam, reliquum est mihi, ut versionem Conradi Gesneri diligenter transcribam, præcipuè in gratiam illorum, qui Græcè nesciunt. *Cæterum*, inquit Ælianus, *in Lavinio sacer est lucus, magnus & opac-
us, iuxtaque ipsum ades Jovis Aegolidis. In eodem loco latibulum
est amplum ac profundum, DRACONIS cubile. In lucum quotannis
VIRGINES certis diebus ingrediun-*

tar,

Hic, ubi Tartaræ non perit hora moræ.
 Quà facer abripitur cæco descensus hjatu, 5
 Quà penetrat virgo (tale iter omne cave)
 Jejuni serpentis honos, cum pabula poscit
 Annua, & ex imâ sibila torquet humo.

Ta-

OBSERVATIONES.

tur, quæ maxam gestant manibus, let, sed in quibusdam: Cum læ-
 oculos fasciis devinctæ. Eas rectæ
 ad latibulum divinus quidam spiri-
 tus deducit. Progređiuntur illæ sen-
 sim, ac pedetentim sine offensione,
 ac si detectis oculis viderent. Quod
 SI VIRGINES FUERINT, cibos
 tanquam puros, & Deo grata ani-
 manti convenientes, admittit DRA-
 CO: sin minus, non attingit, cor-
 ruptas esse intelligens, & divinans.
 formicæ verò hanc relictam ab illo
 maxam minuatim confractam, ut le-
 vius ferant, è luco exportant, ex-
 purgandi gratia loci. Hoc cum fit,
 ab indigenis animadvertitur, & quæ
 ingressæ fuerint judicantur, exami-
 nanturque; & cuius pudicitiam esse
 violatam constiterit, pœna legibus
 constituta plectitur. Neminem ve-
 rò movere debet, ab Æliano Dra-
 conem istum in Lavinii luco collo-
 cari, quem Propertius Lanuvium
 aurumat; si quidem Lavinium &
 Lanuvium verbo discrepant, re-
 unum & idem sunt oppidum, ut
 rectè cit. Scaliger contra nonnullos,
 qui aliter sentiunt. Sanè in CODD.
 Valerii Maximi l. i. c. 6. legitur:
 Cum Lavinii sacrificium facere vel-

let, sed in quibusdam: Cum læ-
 nuvi; fortasse quòd una urbs du-
 plici nomine gauderet, nec libra-
 ri magnum delictum committere
 arbitrantur hac mutatione. O-
 mnia omnium adversariorum ar-
 gumenta infringit locus Æliani,
 quem turpiter memoriâ lapsum ju-
 dicare animus reformidat.

v. 4. Hic, ubi] *δεντινῶς* Etenim
 Lavinium, seu Lanuvium i. s. se-
 rè millibus passuum Româ dista-
 bat. Virgil. Eclogâ 3. Aut HIC
 ad veteres sagos. Cæterum versum
 depravavit Beroaldus, cum in au-
 tiquis libris ita sit conceptus:

Hic, ubi tam raræ non perit ho-
 ra moræ.

Lectio Propertio dignissima, quem
 scimus frequentissimè uti adverbio
 tam. At autem poëta Draconem
 ibi perpetuò commorari, nec um-
 quam vel minimum horæ spatium
 abesse. Rara mora, est domici-
 lium illustre, celebris habitatio.
 Idem Eleg. 17. l. 1.

Quamvis dura, tamen RARA
 puella fuit.

v. 6. tale iter omne cave] Excla-
 matio frugentis præ horrore, cuius-
 modi

Qq 2

Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,
 Cum tenera anguineo creditur ore manus. 10
 Ille sibi admotas à virgine corripit escas.
 Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
 Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
 Clamantque agricolæ, fertilis annus erit.
 Huc mea detonsis avecta est Cynthia mannis; 15
 Causa fuit Juno, sed mage causa Venus.
 Appia dic quæso quantum te teste triumphum
 Egerit, effusis per tua faxa rotis,
 Turpis in arcanâ sonuit cum rixa tabernâ:
 Si sine me, famæ non sine labe meæ. 20
 Spectaculum ipsa sedens primo temone pendit
 Ausa per impuros fræna movere locos.

Stri-

O B S E R V A T I O N E S.

medi plures apud Maronem, veluti Georg. 3.

Dii meliora piis, erroremque hostibus illum.

Æneid 3. Dii TALEM terris avertite pestem.

v. 9. *pallent*] Quæ sibi conscia sunt secreti stupri; vel simplicius, quia timidæ, ut mulieres omnes.

v. 10. *anguinea*] Catullus de Nupt. Pelei ac Thetidos:

Enmenides, quibus ANGUINEO redimisa capillo

Frons expirantis præportat pectoris iras.

v. 11. *escas*] Mazam, de quâ Ælianus. Fuit autem placenta ex

farinâ, oleo, & aquâ, teste Svidâ.

v. 13. *Si fuerint castæ*] Deest alterum divisionis membrum: & si pollutæ reperimur, cervicem securi supponunt, vel quippiam simile.

v. 16. *Causa fuit Juno, sed mage causa Venus*] Cynthia quidem Lænavium profecta est ad visendum templum Sospitæ Junonis: at hæc potissima causa non fuit, cur tantum itineris capesseret; amoribus enim suis magis inferviebat, quàm religioni.

v. 21. *primo temone*] Scamno equis proximo, ubi sedent aurigæ. Phædrus fab. 6. l. 3.

Sed

*Striga, nam capto volsi carpenta nepotis,
 Atque armillatos colla Molossa canes.
 Qui dabit immunda venalia fata sagina, 25.
 Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
 Cum fieret nostro toties injuria lecto,
 Mutato volui castra movere toro.
 Phyllis Aventinæ quædam est vicina Dianæ,
 Sobria grata parum; cum bibit, omne decet. 30
 Altera Tarpejos est inter Teia lucos,
 Candida, sed potæ non satis unus erit.
 His ego constitui noctem lenire vocatis,*

Et

OBSERVATIONES.

*Sed istum timeo, sella qui PRI-
 MA SEDENS*

*jugum flagello semperas lento
 meum.*

Et lora franis continet spumantibus.

v. 23. *Striga*] Verba Cynthiæ ad rhedarium. De his consule Scalligerum. Vult autem puella equos interquiescere, ut postea majori celeritate assequantur luxuriosi, & delicatuli decoctoris carpenta. Nos Galli Cicalpini dicimus *also*, *also*.

v. 25. *venalia fata sagina*] Qui ob victum queritandum lanistæ se tradet. Gladiatores autem epulis largioribus distendebantur, ad corporis vires augendas. Inde Tacitus in libris Historiarum: *Singulis ibi militibus Vitellius paratos cibos, tanquam gladiatorum* *SAGI-*

NAM, dividebas. Et Mamiliam planè in Propertii sententiam l. 4. Astronom.

*Nunc caput in mortem PENDUNT,
 Et funus arena.*

v. 26. *Vincet ubi erasas*] Cum, ætatis flore dilabente, novaculæ diligentiam eludet pilus quotidie succrescens. Huc mirificè pertinet locus Persii, muliebri id hominum genus vellicantis 4. Sat.

*Quinque palastræ licet hæc plan-
 taria vellans,*

*Elixasque nates labefactens forci-
 pe adunca,*

*Non tamen ista filix ullo mansue-
 scit aratro.*

v. 33. *vocatis*] Ad cenam invitatis. Catul. c. 47.

*Quarum in triviis VOCATIO-
 NES.*

Et Venere ignotâ furta novare mea.
 Unus erat tribus in secretâ lectulus herbâ. 35
 Quæris concubitus? inter utramque fui.

Lyg-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 35. *tribus in secretâ lectulus herbâ*] Scaliger hic nescio quod adagium somniat, sed re verâ torus discubitorius fuit, in horti angulo compositus. Constat enim, Elquilias industriâ Mæcenatis pomariis, & amœnis nemoribus confitas: cum antea squalletent sepulcretis. Porro convivia sub arborum umbris celebrari solita innuit Propertius ipse El. g. 6. huius libri:
Candida nunc mihi subeant convivia luco.

& Horat. Ode 11. l. 2.

Gurnon sub alsa vel platano, vel hac

Pinnu jacentes sic temerè, & rosa canos odorati capillos,

Dum licet, Assyriaque naribus Potamus uncti? —

Adde quod numerus trinus legitimus erat implendo toro, ut videtur apud auctores, qui de triclino scripserunt: quamobrem idem Horatius Sat. 4. l. 1. sordibus tribuere videtur, plures uno in lectulo consipare:

Sæpe tribus lectis videas cenare quatuor.

clarius verò Tullius in Pisonem: *nil il inquit apud hunc lausum, nihil elegans. Græci quini stipati in lectulis, sæpe plures.* Si quis

velit intelligere torum ipsum ex herbâ constructum, habet quod tueatur opinionem suam, calculum videlicet Maronis ac Tibulli. Prior Æneid. 5. ita:

Proximus ut viridante toro consecderat HERBÆ.

Alter Eleg. 5. l. 2.

At sibi quisque dapes, & festas extrinet aliè

Cespitibus mensas, cespitibusque torum.

His Apulejum adjungere poterit l. 5. Miles. fabellarum: *Psyche teneris, & herbo: locis, in ipso toro roscidi graminis suave recubans.* Quin Propertium inveniet sibi faciem præluxisse Eleg. 11. l. 3. hoc versiculo:

Altaque nativo creverat HERBA toro.

v. 36. *Quæris concubitus?*] Hæc quoque Veneris bella in pratis, & silvis non rarò exercita. Petronius testis: *In hoc gramine pariter compositi mille oculis lusimus, quærentes voluptatem robustam.* Nec aliovorsum tendunt querelæ Narcissi 3. Metamorph.

Ecquis, io, silvæ crudeliùs, inquit, amavit?

Sciis enim, & multis latebra opportuna fuistis.

v. 37.

Lygdamus ad cyathos, vitrique æstiva supellex,
 Et Methymnæi Graja saliva meri.
 Nilotes tibicen erat, crotalistris Philis,
 Et facilis spargi munda sine arte rosa. 40
 Nanus & ipse suos breviter contractus in aris
 Jactabat truncas ad cava buxa manus.
 Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
 Decidit inque suos mensa supina pedes.
 Me quoq; per talos Venerē quærente secundos, 45
 Semper damnosī subsiluerē canes.
 Cantabant furdo, nudabant pectora cæco.
 Lanuvii ad portas heu mihi solus eram:
 Cum

OBSERVATIONES.

v. 37. *Lygdamus ad cyathos*] Pin-
 cerna, cujus erat merum postu-
 lantibus miscere. Ita Horatius
 Ode 29. l. 1.

Puer quis ex aula capillis

Ad CYATHUM statuetur unctis?
 Juvenalis Sat. 13. v. 43.

Nec puer Iliacus, formosa nec
Herculis uxor

AD CYATHOS —

Svetonius in Julio c. 49. *Sed C.*
Memmius etiam AD CYATHUM &
vinum Nicomedi stesisse objecit, cum
reliquis exoletis.

v. 38. *Graja saliva meri*] Salivam
 pro sapore usurpat, quemadmo-
 dum Persius 6. Sat.

Nec tennem solers turdorum nosse
SALIVAM.

v. 45. *per talos*] Tali adhibiti à
 pororibus frequenter. Inde Au-
 ctor Copæ:

Pone merum, & TALOS: pereas
qui crastina curat.

Eorum jactu sympsiarches crea-
 tus, ut liquet ex Horatio Ode 4. l. 1.

Nec regna vini sortiēre TALIS.
 Qua propter egimus apud Plau-
 tum Curcul. *jacta basilicum*, idest
 Venerem, cujus adminiculo con-
 vivii præfectura obtinetur.

v. 48. *Lanuvii ad portas*] Mente
 scirebar Lanuvium, ubi amores
 mei. Ita Gallus Virgilianus animo
 sequitur Lycoridem, Antonii ca-
 stra securam:

Nunc insanus Amor duri me Mar-
tis in armis,

Qq 4

Te-

Cum subito rāuci sonuerunt cardine postes,
 Et levia ad primos murmura facta lares. 50
 Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valvas,
 Non operosa comis, sed furibunda decens.
 Pocula mī digitos inter tēcidere remissos,
 Palluerantque ipso labra soluta mero.
 Fulminat illa oculis, & quantum femina sævit. 55
 Spectaculum captā nec minus urbe fuit.
 Phyllidos iratos in vultum conjicit unguēs:
 Territa vicinas Teia clamat aquas.

Lu-

O B S E R V A T I O N E S.

*Tela inter media, atque adversos
 detinet hostes.*

Quod Tibullus fatetur sibi usuve-
 nisse Eleg. 6. l. 1.

*Sæpe aliam tenui, sed jam cum
 gaudia adirem,
 Admonuit domina, deseruisque
 Venus.*

Lucretius l. 4. attingit rationem,
 quare id fiat:

*Nam si abest, quod ames: præ-
 sto simulacra tamen sunt
 Illius, & nomen dulce obversatur
 ad aures.*

Valdè ridiculus est Rhodiginus, qui
 Propertium ad obscenitatem tra-
 here conatur; fingamus enim à
 poëtis quandoque muliebria portas
 vocari, quid agendum postea de
 Lanuvio? His tamen erroribus
 campum aperuit inepta hujus Ele-
 siæ divisio.

V. 53. *Pocula mi digitos*] Subito
 pavore consternati hominis mira
 descriptio. Arbitror Persium hinc
 mutuatum esse, quæ habet, Sat. 3.
 hujusmodi:

*Sed tremor inter vina subis, ca-
 lidumque trientem*

*Excussis è manibus: dentes crepu-
 re reiecti,*

*Uncta cadunt laxis tunc pulmen-
 taria LÆRIS.*

Simul confer, germana sunt. Quam-
 vis iste de Apoplexiâ loquatur.

V. 58. *Teia clamat aquas*] Locus
 obscurus, ut ingenuè fatear, quem
 tamen tripliei ratione explicare
 contendam. *Clamat aquas*, i. e.
 Nymphas & numina fontium in-
 vocat, ut à se furorem Cynthiae
 sævientis avertant. Vel rivulum
 obstare conqueritur, quo prohibi-
 ta nequeat jam ulterius retrocede-

re.

Lumina sopitos turbant elata Quirites,
 Omnis & insanâ semita nocte sonat. 60
 Illas direptisque comis, tunicisque solutis,
 Excipit obscuræ prima taberna viæ.
 Cynthia in exuviis gaudet, victrixque recurrit,
 Et mea perversâ fauciat ora manu:
 Imponitque notam collo, morfuque cruentat, 65
 Præcipuëque oculos, qui meruere, ferit.
 Atque ubi jam nostris lassavit brachia plagis,
 Lygdamus ad plutei fulcra sinistra jacens
 Exiit, geniumque meum prostratus adorat.
 Lygdame nil potui, tecum ego captus eram. 70
 Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,
 Cum vix tangendos præbuit illa pedes.

At-

OBSERVATIONES.

te. Supra enim poëta *Esquillas* aquosas appellavit. Vel, quod verissimum arbitror, ut inquilinos regionis ad sibi ferendas suppetias undique cogat, aquis opus esse fingit ad subitum incendium restinguendum. Ut in hanc sententiam pedibus eam, facit locus Apuleii 4. lib. *Metamorph.* ubi Lamachii latronis exitium describit: Sed dum scilicet omnium bipedum nequissimus *Chryseros* vigilans & singula rerum sensiens, lenem gradum & obnixum silentium tolerans, paulatim adrepit: grandique clavo manum ducis nostri repensè nifu fortiss-

mo ad ostii tabulam affigit, & extabili nexu patibulum relinquens, gurgustiolii sui tectum ascendit: atque inde contentissima voce *CLAMITANS* rogansque *VICINOS*, & unumquemque proprio nomine ciens, & salutis communis admonens, diffamat *INCENDIO* repentino domum suam possideri.

V. 69. *Exiit*] Ad servilia verbera nudatur.

Ibid. *geniumque meum prostratus adorat*] Orat me per genium, meum, ut sibi opem feram in casu novissimo.

Atque ait : Admissæ si vis me ignoscere culpæ,

Accipe , quæ nostræ formula legis erit .

Tu neque Pompejâ spatiabere cultus in umbrâ, 75

Nec cum lascivum sternet arena forum .

Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrû,

Aut lectica tuæ sudet aperta moræ .

Lygdamus in primis omnis mihi causa querelæ

Vaneat , & pedibus vincula bina trahat . 80

Indixit leges. respondi ego , legibus utar .

Riserat imperio facta superba dato .

Dein quemcumque locû externæ tetigere puellæ,

Suffocat , & purâ limina tergit aquâ .

Imperat & totas iterum mutare lacernas , 85

Terque meum tetigit sulphuris igne caput .

Atque ita mutato per singula pallia lecto .

Respondi ; & toto solvimus arma toro .

ELE-

O B S E R V A T I O N E S .

v. 78. *lectica tuæ sudet aperta moræ*] *Lecticam accipit pro servis lecticiariis, qui fatigantur, dum amatori* ris manum dabantur , puta ut durius haberentur , ne umquam lecticiariis, qui fatigantur, dum amatori *berii fierent , ne ad urbis pomerium accederent , ut opus facerent* tor puellam inclusam per fenestram *aliquam* rium accederent , ut opus facerent *aliquam* alloquitur : nam interea ipsi stare in ergastulo : quæ abundè tractant *aliquam* coguntur magno cum labore . Hos Jurisconsulti Digest. l. 18. tit. 7. De *aliquam* loquendi modos Propertio fami- *aliquam* servis. exportandis .

v. 80. *Vaneat , & pedibus vincula bina trahas*] *Servi nequam pessimis futurum ,* me desertorem fidei non ampliùs conditionibus non raro in empto-

ELEG.

ELEGIA IX.

Narrat, Herculem Caco latrone interempto, ut exortam fratrem expleret, arcanum quoddam seminarum sacrum, quæ ipsi haustum aqua negaverant, violasse, aramque maximam ibidem fundasse.

Amphitryoniades quâ tempestate juvencos
 Egerat à stabulis, ô Erithea, tuis,
 Venit ad invictos pecorosa Palatia montes,
 Et statuit fessos fessus & ipse boves,
 Quà Velabra suo stagnabant flumine, quaque
 Nauta per urbanas velificabat aquas.
 Sed non infido manserunt hospite Caco
 Incolumes; furto polluit ille Jovem.
 Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
 Per tria partitos qui dabat ora sonos. 10
 Hic, ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
 Aversos caudâ traxit in antra boves.
 Nec sine teste Deo; furem sonuere juvenci,
 Furis & implacidas diruit ira fores.
 Mænalio jaeuit pulsus tria tempora ramo 15
 Cacus, & Alcides sic ait, Ite boves,
 Herculis ite boves, nostræ labor ultime clavæ,
 Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boves:
 Arvaque mugitu sancite boaria longo.
 Nobile erit Romæ pascua nostra forum. 20
 Di-

Dixerat, & sicco torret fitis ora palato,
 Terraque non ullas foeta ministrat aquas.
 Sed procul inclusas audit ridere puellas.

Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
 Femineæ loca clausa Deæ, fontesque piandos, 25
 Impunè & nullis sacra resecta viris.

Devia puniceæ velabant limina vittæ:

Putris odorato luxerat igne casa.

Populus & longis ornabat frondibus ædem,
 Multaque cantantes umbra tegebat aves. 30
 Huc ruit in siccam congesto pulvere barbam,
 Et jacet ante fores verba minora Deo:

Vos precor ô luci sacro quæ luditis antro,

Pandite defessis hospita fana viris.

Fontis egens erro, circoque sonantia lymphis, 35

Et cava suscepto flumine palma sat est.

Audistisne aliquem, tergo qui sustulit orbem?

Ille

O B S E R V A T I O N E S.

ELIEG. IX. v. 25. *Femineæ loca clausa Deæ*] Bonam Deam tantâ superstitione mulieres colebant, ut imagines masculini sexus velamine operirent, non modò viros universos à templi limine arcerent. Clodius ramen libidine incensus psalteriæ habitu sumpto ad Pompeiam Cæsaris uxorem constuprandam illuc penetravit. Facetè Juvenalis 6. Sat.

— sed omnes
Novimus Mauri atque Indi, quæ psalteria penam
Majorem, quam sine duo Cæsaris Anticatores,
Illuc, testiculi sibi conscius andæ fugis mus,
Intulerit: ubi velari pictura jubetur,
Quæcumque alterius sexus imitator figuram est.

v. 38.

Ille ego sum. Alcidem terra recepta vocat.
 Quis facta Herculeæ non audit fortia clavæ?

Et numquam ad natas irrita tela feras? 40
 Atque uni Stygias hominum luxisse tenêbras?
 * * * * *

Quòd si Junoni sacrum faceretis amaræ,
 Non clausisset aquas ipsa noverca suas.
 Sin aliquam vultusque meus, setæque leonis 45
 Terrent, & Libyco sole perusta coma:

Idem ego Sidoniâ feci servilia pallâ
 Officia, & Lydâ pensa diurna colo:
 Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
 Et manibus duris apta puella fui. 50

Talibus Alcides. at talibus alma sacerdos
 Puniceo canas stamine vincta comas:
 Parce oculis hospes, lucoque abscede verendo:
 Cede agedum, & tutâ limina linque fugâ.
 Interdicta viris metuendâ lege piatur, 55
 Quæ se summotâ vindicat ara casâ.

Ma-

OBSERVATIONES.

v. 38. *terra recepta*] A latronibus, & monstis in pacem libertatemque vindicata. Sallust. Catilina. *Postquam L. Sulla, armis RECEPTA* Republica, bonis initiis malos eventus habuit. Cicero de Senect. *Tarentum verò qua vigilantia, quo consilio RECEPIT!*

v. 41. *uni Stygias*] Falsum hoc, nam & Orpheus, & Theseus in-

feros adierunt; nisi fortè Alcides ante omnes.

v. 50. *apta puella*] Vide quæ de voce *aptus* observamus ad carm. 28. Catul.

v. 53. *Parce oculis*] Tibul. Eleg. 2. l. 1. *Parcite luminibus.*

v. 56. *summosa*] Malè mutat Heinſius:

Quæ se se admotâ vindicat arâ serâ.
 Sum-

Magnò Tiresias aspexit Pallada vates,
 Fortia dum positâ Gorgone membra lavat.
 Dii tibi dent alios fontes, hæc lympa puellis
 Avia secreti liminis una fuit. 60
 Sic anus. ille humeris postes concussit opacos,
 Nec tulit iratam janua clausa sitim.
 At postquam exhausto jam flumine vicerat æstum,
 Ponit vix siccis tristia jura labris:
 Angulus hic mundi nūc me mea fata trahentē 65
 Accipit, hæc fesso vix mihi terra patet.
 Maxima quæ gregibus devota est ara repertis,
 Ara per has, inquit, maxima facta manus,
 Hæc nullis umquam pateat veneranda puellis,
 Herculis eximii ne sit inulta sitis. 70
 Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno:
 Sancte velis libro dexter inesse meo.

Hunc

O B S E R V A T I O N E S.

Summota casa, est à viâ publicâ
 procul sita. Supra:

*Devia puniceæ velabans limina
 vittæ.*

v. 57. *Magnò Tiresias aspexit Pal-
 lada*] Divina Lipsii conjectura,
 cum antea legeretur *magnam*, fri-
 gide admodum, & imperfecto sen-
 su. Callimachus Εἰς λῦτρα τῆς
 παλᾶδος nos dubitare non sinit
 de veritate hujus lectionis, cum ab
 illo Propertius fabulam derivave-
 rit. Sunt autem verba Callimachi:

Ὅσα τῶν ἀνθρώπων, ὅσα μὴ θεῶς

αὐτὸς ἔλγται,
 Ἀθήνη, μισθῷ τῷτοῖ ἐδῶν με-
 γάλῳ.

*Quicumque aliquem immersalium
 viderit, quando ipse Deus noluerit,
 eundem videat magna mercede.*

v. 62. *sitim*] Herculem sitientem.

v. 67. *gregibus devota est ara re-
 pertis*] Quam parenti vovi, si gre-
 ges reperissem.

v. 71. *Sancte pater*] Sanctus pro-
 pria Herculis denominatio. Phæ-
 drus fab. 4. l. 6.

Quidam immobilasset verrem cum

S A N C T

Hunc quoniā manibus purgatum sanxerat orbē,
Sic sanctum Tatii composuere Cures.

ELEGIA X.

*Cur Jupiter Feretrius nominatus, & qui Romani
Imperatores, occisis hostium ducibus, opima spolia
repperaverint.*

Nunc Jovis incipiam causas aperire Feretrī,
Armaque de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires.
NON juvat ex facili lecta corona iugo.

Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ 5.

Hujus, & exuviis plenus ab hoste redis;
Tempore quo portas Ceninum Acronā petentem
Victor in eversum cuspide fundis equum.

Acron Hercules Ceninā ductor ab arce,
Roma, tuis quondam finibus horror erat. 10

Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.

Hunc videt ante cavas vibrantem spicula turres
Romulus, & votis occupat ante ratis.

Jupiter, hæc hodiè tibi victima corruet Acron. 15
Voverat, & spolium corruiit ille Jovi.

Ur-

OBSERVATIONES.

SANCTO HERCULI.
ad quem locum Rigaltius affert
antiquam inscriptionē hujusmodi:

HERCVLI. SANCTO. SAC.
P. POMPONIVS. NOETVS.
VOTVM. SOLVIT.
ELEG.

Urbis virtutisque parens sic vincere suevit,
 Qui tulit aprico frigida castra lare.
 Idem eques & frænis, idem fuit aptus aratris,
 Et galea hirsutâ compta lupina jubâ. 20
 Picta nec inducto fulgebat parma pyropo;
 Præbebant cæsi baltea lenta boves.
 Cossus at insequitur Vejentis cæde Tolumnî,
 Vincere cum Vejos posse laboris erat.
 Nec dū ultra Tiberim belli sonus;ultima præda 25
 Nomentum, & captæ jugera pauca Coræ.
 Et Veii veteres, & Volscūm regna fuistis,
 Et vestro posita est aurea sella foro.
 Nunc intra muros pastoris buccina lenti
 Cantat, & in vestris ossibus arva metunt. 30
 Fortè super portæ dux Veïus adstitit arcem,
 Colloquiumque suâ fretus ab urbe dedit.
 Dumque aries murum cornu pulsabat ahenò,
 Vineaque inductum longa tegebat opus,
 Cof-

O B S E R V A T I O N E S.

ELEG. X. v. 18. *aprico lare*] Indicet, Romulum Penates Deorum non in Larario habuisse, at sub dio coluisse.

v. 29 *lenti*] Feriati, seu ab opere cessantis. Virg. Eclogâ 1.

— tu Tityre LENTUS in umbra.

v. 34. *Vineaque inductum*] Hoc genus machinæ graphicè describit Vegetius l. 4. c. 15. *Vineas*, inquit, dixerunt veteres, quas nunc barba-

ricæ militarique vocabulo *Causias* vocant. E lignis levioribus machina colligatur, alta pedibus octo, lata septem, longa sedecim. Huius telum duplici munitione, tabulatis cratibusque contextitur: latera quoque vimine sepiuntur, ne saxorum telorumque impetu penetrentur. Extrinsecus autem, ne immisso concrementur incendio, crudis ac recentibus coriis, vel censonibus operitur.

Cum

Cossus ait: Forti melius concurrere campo. 35
 Nec mora fit, plano sistit uterque gradu.
 Dii Latias juvere manus; defecta Tolumni
 Cervix Romanos sanguine lavit equos.
 Claudius à Rheno trajectos arcuit hostes
 Belligerans. vasti parma relata ducis 40
 Viridomari. genus hic Rheno jactabat ab ipso,
 Nobilis erectis fundere gesta rotis.
 Illi virgatis jaculantis ab agmine braccis,
 Torquis ab incisâ decedit unca gulâ.
 Nunc spolia in tēplo tria condita; causa Feretrî, 45
 Omne quòd certo dux ferit ense ducem.
 Seu quia victa suis humeris hæc arma ferebant,
 Hinc Feretrî dicta est ara superba Jovis.

ELE.

OBSERVATIONES.

Cum plures factæ fuerint, jūguntur in ordinem, sub quibus subsidentes tui ad subruenda murorum penetrant fundamenta. Igitur vinea longa Propertio, sunt plures hujuscemodi machinæ in ordinem iunctæ.

v. 42. gesta] Missilia Gallis usitatissima. Digni sunt, qui ad hunc locum legantur Virgilii versus 8. Æneidos:

Galli per dumos aderant, arcemque tenebant

Defensi tenebris, & dono noctis opaca.

Aurea casaries ollis, atque aurea vestis:

VIRGATIS lucens sagulis: tum lactea colla

Auro innestantur: duo quisque Alpina coruscant

GESA manu, scutis protecti corpora longis.

Reges autem è quadrigâ pugnavisse, nemo est, qui nesciat.

E L E G I A X I .

Cornelia Romana matrona, Paulo censori nupta, umbram loquentem inducit. Ea primum solatur maritum, ne lugeat, quòd Orcus non fletatur precibus, & quòd ipsa egregiam de se famam reliquerit, natalium, conjugii, morumque dignitate percelebris: deinde prolem Paulo commendat: postremò liberos, & filiam suarum partium sigillatim commonet.

Desine Paule meum lacrymis urgere sepulcrū;
 Panditur ad nullas janua nigra preces.
 Cum semel infernas intrarunt funera leges,
 Non exorato stant adamante viæ.
 Te licet orantem fusæ Deus audiat aulæ, 5
 Nempe tuas lacrymas litora surda bibent.
 Vota movent superos; ubi portitor æra recepit,
 Ob-

O B S E R V A T I O N E S .

ELEG. XI. v. 1. *Desine*] Verbum Ibid. *lacrymis* iugare *sepulcrum*] solenne consolantibus. Horatius, Cum veteres levem terram optarent ossibus defunctorum, admonet Paulum Cornelia, ne uberissimo fetu gravare velit uxorium tumulum; quæ verissima est interpretatio. Omni humorum generi suum pondus inest, præcipue verò lacrymis. idcirco Ovid. Epist. Ariadnæ:
Es cunicas lacrymis, sicut ab imbre, graves.

Ode 9. l. 2. *DESINE* mollium tantum querelarum. Sibylla ad Palinurum 6. *Æncidos*:
DESINE fata Deum flecti sperare precando,
Sed cape dicta memor duri solatia casus.
 Tibullus variavit Eleg. 9. l. 1.
Desistas lacrymare puer, non fletitur illa.

Obferat umbrosos lurida porta rogos.
 Sic mœstæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
 Detraheret lecto fax inimica caput. 10
 Quid mihi conjugium Pauli, quid currus avorum
 Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
 Num minùs immites habui Cornelia Parcas?
 En sum quod digitis quinque levatur onus.
 Damnatæ noctes, & vos vada lenta paludes, 15
 Et quæcumque meos implicat unda pedes,
 Immatura licet, tamen huc non noxia veni.
 Det pater hîc umbræ mollia jura meæ.

Aut

OBSERVATIONES.

v. 8. *rogos*] Libentiùs legerem Turni 12. *Æneid.*
locos, ut videretur sententia postulare.

v. 9. *Sic mæstæ*] Ita visi sunt cecinisse rubicines, quasi Plutonis præcones.

v. 14. *quod digitis quinque levatur onus*] Non audiendus Meursius, qui ait, feminarum funus inter manus latum hac potissimum de causâ, quod nollent viri muliebrem seculum ne quidem in morte sibi superiorem esse. Geræ maximæ; nam & virorum illustrium cineres hoc ritu gestatos novimus, puta Germanici ab Agrippina, ut Corn. Tacitus initio 3. Annalium posteris tradidit: & Septimii Severi à Cos. Herodiano auctore cap. 1. l. 4.

v. 17. *non noxia*] Crediderim à Virgilio desumptum, qui ex ore

— vos o mihi Manes

Esse boni, quoniam Superis aver-
sa voluntas.

Sancta ad vos anima, atque ipsius
inscia culpa

Descendam, magnorum hand un-
quam indignus avorum.

v. 18. *Det pater*] Plutonem intel-
 ligit regem inferorum. Valerius
 Flaccus 1. Argon. versu 827.

Cardine sub nostro, rebusque ab-
scissa supernis

Tartarei selet aula PATRIS —
 Juris autem Plutonicî disertè me-
 minit Papinius 8. Thebaid. in ora-
 tione Amphiarai. Plures versus ad-
 scribam, quia mirè faciunt ad illu-
 strandum Propertium:

Si licet, & sanctis hic ora resol-
vere fas est

R r 2

Ma-

Aut si quis positâ judex sedet Æacus urnâ;

In mea sortitâ judicet ossa pilâ.

20

Affideant fratres: juxta Minoia fella, &

Eumenidum intento turba severa foro.

Sisyphæ mole vaces, taceant Ixionis orbes,

Fallax Tantalco corripiare liquor.

Cerberus & nullas hodiè petat improbus umbras,

25

Et jaceat tacitâ lapsa catena serâ.

Epila

O B S E R V A T I O N E S.

Manibus, O cunctis finitor maxime rerum,

At mihi, qui quondam causas, elementaque noram,

Et sator: oro, minas, stimulaque corda remulce,

Neve ira dignare hominem, & tua JURA timentem.

Ubi velim advertas, à doctissimo augure Plutonium vocari rerum *factorem*, quod existimarent antiqui sapientes, infinitum illud Chaos, unde mundus emerferat juxta ipsorum opinionem, latere adhuc in Tartari fundamentis, & priore absorptâ materiâ novas rerum formas posse producere. Hinc sequitur apud Valerium loco citato:

Ingenti jacet ore Chaos, quod ponderè sessam

Materiem, lapsamque queat consumere mundum.

Claudianus pariter l. 2. in Rufi-

num, Rhadamantum ita loquentem inducit:

— *agitate flagellis*

Trans Styga, trans Erebum. vacuo mandate Barastho

Infra Titanum tenebras, infraque recessus

Tartareos, nostrumque Chaos, quæ noctis opacæ

Fundamenta latent —

v. 19. *Si quis*] Absolutè, pro quo, ut sæpe aliàs.

v. 20. *Sortita pila*] Nomina judicum pilulis inscribi solebant, atque in urnam conjecta deinceps extrahi; sic autem sorte ducti sententiam ferebant. Vide Asconium Pedianum in orationem Cic. pro Milone.

v. 21. *fratres*] Minos, & Rhadamantus.

v. 22. *foro*] Claudianus cit. *Stygique negotia solvit dira FORI.*

v. 29.

Ipsa loquor pro me. si fallo, poena sororum
 Infelix humeros urgeat urna meos.
 Si cui fama fuit per avita trophæa decori,
 Africa Numantinos regna loquuntur avos. 30
 Altera maternos exæquat turba Libones,
 Et domus est titulis utraque fulta suis.
 Mox ubi jam facibus cessit prætexta maritis,
 Vinxit & acceptas altera vitta comas:
 Jungor, Paule, tuo sic discessura cubili. 35
 In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
 Testor majorum cinerestibi, Roma, colendos;
 Sub quorum titulis Africa tanta jaces:
 Et Persen proavi simulantem pectus Achillis,
 Quique tuas proavus fregit, Achille, domos. 40

Me

OBSERVATIONES.

v. 29. *per avita trophæa*] Similis est locutio illa Eleg. 7. l. 3.

Aque onerare tuam fixa PER arma domum.

v. 31. *Altera maternos*] Ovidius 13. Metamorph. ubi de Ulyssis genere, hoc Distichon expressit:

Est quoque per MATREM Cyllenius addita nobis

ALTERA nobilitas: Deus est in UTROQUE parente.

v. 39. *Et Persen proavi*] Freinsheimius ad Curtium l. 4. c. 6. monet, hunc versiculum ita legendum:

Et Persen proavo simulantem pectus Achille.

Quæ lectio valdè placet, sunt

enim exempla majorum acres ad virtutem stimuli. Egregiè, ut omnia, Maro Æneidos 12.

Tu facito mox, cum matris adoleveris ætas,

Sis memor, atque animo repetentem exempla tuorum

Es pater Æneas, & avunculus excites Hector.

v. 40. *proavus*] Publius Scipio Æmilianus, Pauli Macedonici filius, à Scipione Africano adoptatus, qui, teste Aurelio Victore, *vitium Persen tam pertinaciter persecutus est, ut mediam nocte in castra redierit.* Constat igitur, Æmilianam gentem Cornelie familie opo-

R r 3

ado-

Me neque censuræ legem moluisse, nec ullâ
 Labe meâ vestros erubuisse focos.
 Non erat exuviis tantis Cornelia damnum:
 Quin & erat magnæ pars imitanda domus.
 Nec mea mutata ætas sine crimine tota est. 49
 Viximus insignes inter utramque facem.
 Mî natura dedit leges à sanguine ductas,
 Nec possim melior iudicis esse metu.
 Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
 Turpior assensu non erit ulla meo: 50
 Vel tu, quæ tardam movisti fune Cybellen,
 Claudia turritæ rara ministra Deæ:
 Vel cui commissos cum Vesta reposceret ignes,
 Exhibuit vivos carbasus alba focos.
 Nec te dulce caput mater Scribonia læsi. 55
 In me mutatum quid, nisi fata, velis?
 Maternis laudor lacrymis, urbisque querelis,
 Desleta & gemitu Cæsaris ossa mea.

Ille

O B S E R V A T I O N E S.

adoptionis infestam fuisse.

v. 50. *Turpior assensu*] Castissim'
 quibuslibet feminis assidere pos-
 sum, absque illarum pudore. Su-
 pra Eleg. 19. l. 2. ad Cynthiam:
Et tibi Maenias inter Heroidas
omnes

Primus eris, nulla non tribuen-
te, locus.

v. 54. *Exhibuit vivos*] Historiam
 prolixe narrat Dionysius Halicar-

nassæus l. 2. brevius Valerius Maxi-
 mus l. 1. c. 1. his verbis: *Maxime*
verò virginis Emiliæ discipulam,
extincto igne, tutam ab omni repre-
hensione Vestæ numen præstitit; quæ
adorante, cum CARBASUDÆ, quam
optimam habebat, fœculo imposuif-
set, subito ignis emicuit.

v. 56. *In me mutatum*] Fortunis
 meis plurimum defuit, pudicitæ
 nihil. Euripides Alcestide: Σέφει
 μὲν

Ille sua natâ dignam vixisse sororem

Increpat, & lacrymas vidimus ire Deo. 60

Et tamen emerui generosos vestis honores,

Nec mea de sterili facta rapina domo.

Te Lepide, & te Paule meum post fata levamen

(Condita sunt vestro lumina nostra sinu)

Vidimus, & fratrem sellam geminasse curulem: 65

Consule quo facto, tempore rapta soror.

Et bene habet. numquam mater lugubria sumpsi.

Venit in exequias tota caterva meas.

Nunc tibi commendo communia pignora natos;

Hæc cura & cineri spirat inusta meo. 70

Fungere maternis vicibus pater: illa meorum

Omnis erit collo turbâ ferenda tuo.

Of-

OBSERVATIONES.

ἡ δὲ ἡ μήτηρ, ἐντυχὴς δ' ἰούσ:
Non quidem castior, sed fortasse
felicior.

v. 59. Ille sua nata] Distat Augustus me dignam fuisse, quam ipse filiam sortitus esset, Juliaque suæ sororem germanam.

v. 62. rapina] Παρτηνὴς, hoc est: nec rapta sum de domo sterili. Festus Pompejus: RAPI simulatur virgo ex gremio matris: aut, si ea non est, ex proxima necessitudine, cum ad virum trahitur, quod videlicet ea res feliciter Romulo cessit. Adeundus Livius lib. 1. de rapto Sabinarum. Catullus hunc

morem attigit c. 60. Hymenæum alloquens. Qui RAPIs teneram ad virum Virginem.

v. 63. Te Lepide, & te Paule] Nomina filiorum, quos ex Paulo censore Cornelia peperit.

v. 64. sinu] Veste in sinum collectâ.

v. 66. tempore] Opportunè, tempestivè. Cicero Act. 4. in Verrem n. 89. Satis putabas se ad comitia TEMPORE venturum. Idem ad familiares l. 7. Epist. 18. Ego enim renovabo commendationem, sed TEMPORE.

v. 80.

Oscula cum dederis tua flentibus, adjice matris;
 Tota domus coëpit nunc onus esse tuum.
 Et si quid doliturus eris sine testibus illis, 75
 Cum venient, siccis oscula falle genis.
 Sat tibi sint noctes, quas de me, Paule, fatiges:
 Somniaque in faciem credita sæpe meam.
 Atque ubi secretò nostra ad simulacra loquëris,
 Ut responsuræ singula verba jace. 80
 Seu tamen adversum mutarit janua lectum,
 Sederit & nostro cauta noverca toro:
 Conjugium, pueri, laudate, & ferre paternum.
 Capta dabit vestris moribus illa manus.
 Nec matrem laudate nimis: collata priori 85
 Vertet in offensas libera verba suas.
 Seu memor ille meâ contentus manserit umbrâ,
 Et tanti cineres duxerit esse meos:
 Discite venturam jam nunc sentire senectam,
 Cœlibis ad curas nec vacet ulla via. 90

Quòd

O B S E R V A T I O N E S.

V. 80. *singula verba jace*] Noster Eleg. 1. l. 2.

Taliaque illacrymans mutæ *JACE*
VERBA faville.

V. 81. *Seu tamen adversum*] Omnino videndus Justus Lipsius Electorum l. 2. cap. 17. Domum ingre-
 dientem novâ nuptâ, lectus in atrio
 sternebatur è regione januæ, su-
 per quo sedentes matres familias
 operam lanificio navabant; at re-

pucliatâ, vel mortuâ conjuge, si
 maritus aliam duxisset, lectus ipse
 mutabatur.

V. 90. *nec vacet ulla via*] Nul-
 lum officium prætermittite, quod
 pietati vestræ in parentem cœli-
 bem convenire videatur. *Piam* pro
 modo & ratione usurpavit etiam
 Terentius Eunuchus Act. 2. Sc. 2.

*Hoc novum est aucupium: ego adeo
 hanc primus inveni PLADIS*

v. 95.

Quod mihi detractū est, vestros accedat ad annos;
 Prole meā Paulum sic iuvat esse senem.
 Filia tu specimen censuræ nacta paternæ,
 Fac teneas unum nos imitata virum;
 Et serie fulcite genus. mihi cymba volenti 95
 Solvitur, aucturis tot mea fata malis.
 Hæc est feminei merces extrema triumphī,
 Laudat ubi emeritum libera fama rogam.
 Causa perorata est. fientes me surgite testes,
 Dum pretium vitæ grata rependit humus, 100
 Mo-

O B S E R V A T I O N E S.

v. 95. *mihi cymba volenti solvitur*] Lubens Charontis ratem ingredior, omni turbā meorum superstitite, nec experta senectutis tædia Penes Franciscum Petrarcham Etruscorū poetarū elegantissimū, ita Mors hortatu. Lauram singulari formā & castitate puellam:

Se del consiglio mio punto si fidi, che sforzar posso, egl'è pure il migliore

Fuggir vecchiezza, e suoi molti fastidi.

v. 96. *aucturis tot mea fata malis*] Quippe si longius vitam produxissem, fortasse mariti, filiorum, cognatorum obitus, vel infortunia cernerem mihi contigisset, adeoque miserror tædem ad Orci stagna migrassem. Facit Juvenalis insignis locus 10. Sat. versu 240.

Ut vigeant sensus animi, ducen-

da tamen sunt Funera gnatorum, rogus aspiciendus amatae Conjugis, & fratris, plenæque sororibus urnæ. Hæc data pana diu viventibus, ut renovata Semper clade domus, multis in luctibus, inque Perpetuo maiore, & nulla veste senescant.

v. 98. *libera fama*] Nec metu, nec adulatione deterrita. Corn. Tacitus 1. Annalium: *Tiberii, Caiique & Claudii ac Neronis res florentibus ipsis ob metum falsæ, postquam occiderunt recentibus odiis compositæ sunt.*

v. 99. *surgite*] Sedentes enim flebant, ut docemus ad Eleg. 7. l. 2. Tibulli versu 15.

v. 100. *grata rependit humus*] Plinius

634 PROPERTII LIBER IV.

Moribus & cælum patuit . sim digna merendo ,
Cujus honoratis ossa vehantur equis .

OBSERVATIONES.

Alis hanc terræ benignitatem sum-
mis laudibus extollit l. 2. c. 63. No-
vissimè, inquit, complexa gremio
jam à reliqua natura abdicatos, tum
maximè, nè mater, operiens: nul-
lo magis sacramento, quàm quo nos
quoque sacros facis, etiam monumen-
ta ac simulcos gerens, nomenque pro-
rogans nostrum, & memoriam ex-
tendens contra brevitatē aevi.

v. 101. *Moribus & cælum patuit*]
Ridicula Ethnicorum superstitio
hominem è quatuor partibus con-
stare putavit, videlicet Carne,
Spiritu, Manibus, Umbrâ, &
harum unicuique post mortem cer-
tum domicilium esse. Vide Cice-
ronem in somnio Scipionis, & in
eum Macrobii Commentarium.

v. 102. *Cujus honoratis ossa vehan-
tur equis.*] Matronalis funeris pom-
pam intellige, non dissimilem
triumpho; quod Josepho Scalige-
ro placuisse video, & confirmant
superiora:

*Hæc est semineî merces: extrema
triumphi.*

Ad hunc ritum quoquo modo illu-
strandum faciunt ea, quæ narrat
Svetonius de Claudio c. 11. *Avie
Livia divinos honores, & Circensē
pompa currum elephantorum Augu-
stæ similem decernendum curavit.
parentibus inferias publicas, & hoc
ampliùs, patrē Circenses annuos na-
tali die, matrē carpentum, quo per
Circum duceretur, & cognomen Au-
gustæ ab avia recusatum.* Malè igitur
quidam legunt aquis, vel avis-

F I N I S.

Μόνα τῷ Θεῷ τιμὴ ἐ δόξα.

Πα-

Prætermiffa , & fuis locis inferenda .

AD CATULL.

CARM. X. v. 22. *Fractum qui veteris pedem grabati &c.*] Simile illud Apuleii lib. 1. Afini aurei: *GRABATULUS* alioqui breviculus, & uno PEDE mutilus ac putris, impetus tanti violentia profternitur.

CARM. XLII. v. 16. *ruborem Ferreo canis exprimamus ore*] Isaacus Voffius nimis aberrat à fententiæ fimplicitate, dum ita explicat: *Forfan id ita accipiendum, ac fi dixiffet fidiculis exprimamus.* Notum enim canem vel catellum effe vinculi genus. Os canis Catullo idem eft, quod Græcis *κυνάρη*, five impudens & perfrectæ frontis; ducta metaphorâ ab eo genere animalium, quæ paffim & in quadriviis cœunt. *Ruborem igitur exprimere ferreo canis ore*, eft inverecundam feminam, fi non ad reddenda pugillaria, faltem ad aliquam faciei mutationem, convitiis & clamoribus adigere. Dixerat verò fupra:

Ridentem CATULIORE Gallicani.

AD TIBULL.

ELEG. III. l. 1. v. 90. *Sed videar celo miffus adeffe tibi*] Minutius Felix eo D'alogo, quem Octavium inferipfit: *In hodiernum*, ait, *inopinatè vifos, CÆLO MISSOS*: *ignobiles & ignotos, terræ filios vocamus.* Ipfe Tibullus lib. 4. *carm. 13.*

Nunc licet à CÆLO MITTATUR amica Tibullo, Mitteretur frustra &c.

ELEG. III. l. 2. v. 7. *Agricolaque modo*] *l. e. ritu & confuetudine agrefiti.* Eodem pacto Plautus Amphitruone Act. 1. Sc. 1.

Nos noftras MORE nofiro, & MODO inftituximus legiones.

Terentius pariter Andriæ Act. 1. Sc. 1.

Prope adeft, cum alieno MORE vivendum eft mihi:

Sine, nunc meo me vivere interq; MODO.

Horatius denique, ut jam docti viri obfervarunt, Ode 2. l. 4.

— *apis Mafina*

MORE MODOQUE &c

ELEG. IV. l. 2. v. 2. *libertas illa pater*] Cicero pro Quintio edit. Caroli-Stephani n. 6. ubi de Sex. Nævii moribus loquitur: *cum ei natura nihil melius quàm vocem dediffet, PATER nihil præter LIBERTATEM reliquiffet, vocem in quaſtum contulit, libertate uſus eſt, quo impuniùs dicax eſſet.*

ELEG. V. l. 2. v. 91. *natusque parenti Oscula comprenſis auribus eripies*] Apuleius l. 6. *Metamorph.* *Jupiter PRENSA Cupidini's buccula, manuque ad os ſuum relata, conſuevit.*

CARM. I. l. 4. v. 77. *Non amor, & ſecunda Atlantidos arva Calypſus*] *poſt rē inertes. Auget ſuſpicionem*

So-

Solinus cap. 3. Polyhistoris. *Quamvis*, inquit, *Trogus auctor affirmet, in Ægypto septenos uno uero simul gigni. Quod ibi minus mirum, cum fatifero potu Nilus, non tantum terrarum, sed & hominum FECUNDET ARVA.*

AD PROPERT.

ELEG. IV. l. 1. v. 24. *Es quicumque sacer, qualis ubique, lapis.*] Octavius Minutii Felicis ridiculam hanc superstitionem ita carpit: *Non boni viri est, Marce frater, hominem domi forisque lateri suo inhærentem, sic in hac imperitia vulgaris cæcitate deferere, ut tam luculento die in LAPIDES eum patiari impingere*

effigias sanè, & unctos, & coronatos.

ELEG. XVI. l. 2. v. 81. *Tu loqueris?*] Petron. Satyr. *Asilla complotis nanius, Scelerate, inquit, etiam LOQUERIS?*

ELEG. IV. l. 4. v. 46. *lacrymis spargitur ara meis*] Non dubito, quin Propertius ante oculos habuerit, cum hæc scriberet, orationem M. Tullii pro Fonteio, in cuius calce hæc leguntur quàm simillima: *Nolite pati iudices aras Deorum immortalium Vestæque matris, quotidianis virginis lamentationibus de vestro iudicio commoveri. Prospicite, ne IGNIS ille æternus nocturnis Fonteje laboribus vigiliisque servatus, sacerdotis Vestæ LACRYMIS EXTINGTUS esse dicatur.*

Cum à Typographo admonitus essem, pagellas aliquot vacuas futuras, visum est mihi, me ad illas explendas breve hoc poetici studii nostri specimen adjungerem; quod si non omnino injucundum fuisse intellexero, fortasse alia nonnulla, quæ in scriptis delitescunt, lectoribus meis olim permittere audebo.

Rusticæ, tranquillæque vitæ desiderium.

B L E G I A.

SI Fortuna mihi, vultu blandita sereno,
Deferat arbitrii vela regenda sui;
Non ego divitiis optem superare beatos,
Libera non Indi sceptrâ tenere maris:
Invidiam fugisse velim, curisque solutus
Vertere privato jugera pauca bove:
Et modò pastorum calamos æquare canendo,
Et modò gramineo flectere membra toro.
Aspiciam presso surgentes vomere glebas,
Cum properat durum sortis arator opus.
Nostraque sit scetam segetem tondere voluptas,
Qualibet æstivum nube tegente diem.
Et religem sectos agresti more maniplos.
Hæc fuerat priscis gloria Consulibus.
Illic non pudeat, desit si fortè minister,
Condita sordenti promere vina cado.
Illic, dum puro niteat mihi mensa salino,
Fictilibus canem dulce libenter olus.
Ante focum sedeam turbâ vallatus amicâ,
Frigus, & hibernas fallere doctus aquas.

Vil-

Villica lanificos deducat pollice fusos ;
 Sopitæque fluant mollia pensa manu .
 Tunc placeat largo crateras vertere Baccho
 Omnibus , & regem ducere sorte meri .
 Felices , quibus ista licent , quos ambitus urbis
 Non capit , aut multo limina tria pede .
 Hos nec sollicitos auri malefæsa cupido ,
 Nec tumidum falsis fluctibus æquor habet .
 Ignorant cædes , ignorant Martia castra ,
 Quæque sonant rauco vendita verba foro .
 Hi commune trahunt Diis immortalibus ævum ;
 Si tamen Admeri pavit Apollo greges :
 Et soror occultos nemorum Dictynna recessus
 Incolit , errantes usque secuta feras .
 Tu quoque , flava Ceres , parci tutela coloni ;
 Temporaque incinctus vite Bimater ades .
 Capripedes adsunt Fauni , Satyrique bicornes ;
 Et Nymphæ Arcadio grata rapina Deo .
 Quique solet molles hortis defendere fures
 Turgidus , & sævâ non inodò falce minax .
 Terminus accedit dubii finitor agelli ,
 Factaque de querno stipite magna Pales .
 Dicitur & volucer villas habitare Cupido ,
 Mutet ubi pennas , & sua tela novet .
 Dire puer , nigro quid fœda mapalia fumo ;
 Quid miseri agricolæ juncæ testa subis ?
 Hic labor insanas depellit pectore curas ,
 Otia nec blandis artibus apta vides .
 Hic tenuis victus , hinc usti solibus artus ,
 Hic riget æstivo pulvere densa coma .
 Nil agis . auratas aliò converte sagittas ,
 Cordaque deliciis pervia quære tuis .

Mit.

Mille patent aditus , ubi cultu forma paratur ,
Torquet ubi lautos femina compra viros :
Et laxant animos epulæ , rebusque secundis
Discurrit mediâ candidus urbe jocus .
Me sine securis tranquillum vivere silvis .
En vetus innatâ vix cute vulnus hiat.
Ah memini, cum plaga recens, rudibusque medullis
Ignotus nitido venit ab ore furor ,
Pertulerim quantos insomnis nocte dolores ,
Quotque pererratæ sint mihi luce viæ .
Mitiùs inclusos urebant æra Perilli ,
Sævit montani mitior ira lupi ,
Quàm tua tartareo cuspis medicata veneno ,
Et solitæ mœsto crescere ab imbre faces .
Ad laqueos magis cautus ero. quæ retia fugit ,
Eminus insidias provida sentit avis .
Sit mihi , Pegasides, vestros haurire liquores ,
Et de Pierio carpere fœta iugo .
Nec terrent dumera , & inhospita lustra ferarum ;
Præruptumque favor Numinis æquat iter .
O utinam talem detur deducere vitam ,
Et moveant faciles vota modesta Deos !
Interea Spes alma sedet , creditque futurum ;
Exploransque oculis , crastina fata manet .

INDEX LOCUTIONUM FERÈ OMNIUM,

Quæ in contextu Catulli, Tibulli, &
Propertii reperiuntur.

Adiecta sunt, ubi oportuit, explanationes

Grammaticæ, Historicæ, Geographicæ,
ac Mythologicæ.

O P U S

A JO. A N T O N I O V U L P I O

J.U.D. summâ industriâ, & labore concinnatum,
maximoque horum pœtarum studiosis
usui futurum.

Littera C. Catullum, T. Tibullum, P. Propertium denotat.

Ad Catullum prior numerus carmen, secundus versiculum;

*Ad reliquos duos primus librum, alter Elegiam,
sertius versum indicat.*

INDEX IN CATUL.

A

A Mortis limine restituere. C. 67, 4.
 à parva virgine, i. e. jam inde ab annis
 puellaribus. C. 65, 26.
 à pulvere abstrahere, i. e. à sepulchri
 cineribus dimovere. P. 1, 19, 22.
 à te est, i. e. tua opera sit. P. 3, 7, 59.
 ABZVO, i. e. aus rabie. P. 3, 1, 63.
 ab arte, pro arte. T. 1, 5, 4, 1, 10, 66.
 2, 1, 56.
 ab axe, pro axo. P. 3, 9, 24.
 ab equo oppugare. P. 3, 9, 13.
 ab insidiis flere. P. 3, 22, 26. v. observ.
 ab origine prima dicere. P. 3, 4, 7.
 ab unguibus reglutina, dictum jocose
 in furem. C. 25, 9.
 abiectus molliter, i. e. compositus, per-
 rectus. P. 1, 14, 1.
 ab ectis tunicis pervigilare. in obscū-
 nis. C. 85, 2.
ABIEGNUS Equus Trojanus. P. 3, 1, 25.
 abiegni equi apertus venter. P. 4, 1, 42.
 abiegnē bovis cornua induit *Pasiphae*.
 P. 3, 17, 12. v. *Pasiphae*.
 abiegnz palmz, i. e. remi ex abiete. C.
 C. 63, 7.
 abire gradu, i. e. de loco cedere, quod
 proprium gladiatorum erat. P. 1, 13, 8.
 sic legis C. Scioppius verisimilium loq.
 c. 5. alii adire. v. observ.
 abit dies. C. 60, *passim*.
 abruptum coniugium. C. 67, 84.
 abscedere. P. 4, 9, 53.
 abstergere labella omnibus articulis.
 C. 96, 8.
 absumere lumina in fletus. C. 63, 242.
 abuti numine Divum ad fallendos
 homines. C. 75, 4.
 Acanthis nomen lena. P. 4, 5, 61.
 acanthus flectit iter exiguum, dictum
 de celatura. P. 3, 7, 14.
 Acca Galli foror. P. 1, 21, 6.
 accedat ad annos vestros, quod mihi
 detractum est. P. 4, 11, 91.
 accensis tædis currere in nemus, i. e.
 Cereri sacrum facere. P. 2, 21, 39.
 acceptum esse alicui. P. 2, 7, 91.

acceptum, pro tradito. C. 88, 9.
 accingere se magnis rebus. T. 4, 1, 180.
 a. cipere fidem. P. 1, 4, 16.
 accipere, pro ligare. P. 4, 11, 34.
 accumbere. in obscūnis. T. 1, 10, 75.
 P. 2, 21, 32. 2, 21, 92. 3, 13, 12.
 accusare, pro reprehendere. P. 2, 21, 81.
 acerba cinis. C. 67, 90.
 acerba queri. P. 1, 8, 22.
Acervus. acervum componere, T. 1,
 1, 91. acervi stipulz solennes, in
 festis Palilibus. T. 2, 5, 89. v. *Palilia*.
Achæmeniz sagittæ, i. e. Persica, ab
 Achæmenide tribu, à qua reges Per-
 sarum. P. 2, 10, 1.
Achaia, Peloponnesi regio inter Elidem,
 & Sicyonem, ex qua denominantur
 Achai, sive Achivi. Item Gracia
 commune nomen. vetus Achaia. P. 2,
 19, 53.
Achelous, Ætolia fluvius, quem Ho-
 merus *Iliad.* Q. versu 197. & *Iliad.* v.
 versu 615. fluminum regem appellat:
 poetarum fabulis maxime illustris. P.
 2, 23, 33.
Acheron, Epiri fluvius, à lacu Thef-
 prozia *Acherusia* profuens, cuius aqua
 gustui amarissima, sicuti & Coccyi.
 Qua loca cum vidisset *Homerus* gran-
 dulis in suum de inferis poema, ut ait
Pausanias in *Atticis*. P. 3, 3, 35.
ACHILLES, Pelei filius ex *Thetide*,
 cuius gesta *Homeri* carminibus tele-
 brasissima. C. 63, 334. P. 2, 1, 57. 2, 2,
 40. 2, 7, 15. 2, 16, 29.
 Achilles exanimis. P. 2, 7, 45.
 Achilles *Persi* regis proavus. P. 4,
 11, 39.
 Achilles violentus. P. 3, 16, 27.
 Achilleus corhurnus, i. e. *Tragædia* de
 Achille. P. 2, 23, 41.
 Achivi fuga in litore tracti. P. 2, 7, 17.
 Achivos populavit *Achilles*. P. 3, 16,
 29.
 acies signis adversis concurrentes.
 T. 4, 1, 99.
 Acme. C. 45.
 acrius mori, i. e. honestiori morte, & qua
 forem virum deceat. P. 2, 2, 50.
 Acron *Ceninus* rex *Abrenacis* à Ro-
 mulo.

TIBUL. & PROPERT.

male. *Historiam habes apud Livium*
l. 1. P. 4, 10, 7.
ACTIA æquora; ab *Actio* Epiri pro-
monioris sic appellata. P. 2, 13, 38.
Actia litosa. P. 2, 23, 61.
Actia monumenta carinz Julæ. P. 4,
 6, 17.
Actia rostra novium. *Cleopatra apud*
Actium vi. P. 2, 1, 34.
Actiacum mare. P. 2, 12, 44.
Actius Phœbus. P. 4, 6, 67. v. Phœbus.
acuta filice testes abradere; mos Gallo-
rum Cybeles sacerdotum. Judai quoque
in circumcissione lapideo cultello ute-
bantur, ut videre est Exodi 4, 25. C.
62, 5.
AD, pro *apud*. C. 67, 69.
ad aves dicere. P. 1, 18, 30.
ad calamos extra ovis litare. P. 4, 1, 24.
ad celum vocare versu lepido, i. e.
laudare. C. 6, 17.
ad formosas numquam cæcus ero. P.
2, 16, 20.
ad Indos vicinos. P. 2, 13, 87.
ad latus esse suæ. P. 3, 12, 22.
ad latus volare. T. 2, 6, 4.
ad lecticam homines. C. 10, 16.
ad lucernas. P. 3, 6, 1.
ad primos lares, i. e. in vestibulo domus.
P. 4, 8, 50.
ad se discedere, i. e. domum suam se re-
cipere. C. 63, 277.
ad suos amores visum me duxerat.
C. 10, 1.
ad surdas aures dicere. P. 2, 15, 13.
ad verum sapere. P. 2, 10, 42.
adamas non exoratus. P. 4, 11, 4.
adamantina iuga. P. 3, 9, 9.
addere aquam flammæ. i. e. incendium
respingere. T. 2, 4, 42.
addere merum, i. e. pocillari. T. 1, 2, 1.
3, 6, 62.
addictum trahere sub sua jura. P. 3,
9, 2.
addere. P. 4, 7, 9.
adest, pro est. T. 1, 4, 73. 1, 6, 11.
ADIRE. in *obscuris*. C. 8, 16. P. 1, 3, 12.
 2, 16, 72.
adire Deos, i. e. Deorum sacris initiari.
P. 2, 23, 26.

adire gaudia. in obscuris. T. 1, 6, 3.
aditum ferre, i. e. aliquò progredi. C.
60, 26.
adiuro te, caputque tuum. C. 65, 40.
sic Virg. 3. Æneid. testor utrumque
caput. & l. 9. Per caput hoc iuro, per
quod pater ante solebat. Javen. Sat.
6. nondum Græcis jurare paratis
Per caput alterius.
ADMETUS, *Thessalia rex ab Apolli-*
ne adamatus. T. 2, 3, 11.
Admeti coniux, Alceſtis nomine, qua
pro salute viri mortem subivit. Ad-
metus etenim gravi morbo laborans,
oraculum Apollinis consuluit, quo re-
medio uteretur ad salutem reparan-
dam. Responsum tulit, non alia ra-
tione se sanatum iri, quam si quispiã
inveniretur, qui pro rege occumbere
vellet. Nemo inventus est præter ux-
orem. v. Euripidè in Alceſtide. P. 2,
5, 15.
Admeti juvenez. T. 3, 4, 67.
admittere ac negare, in re amoris
opponuntur. P. 3, 19, 7.
Adonis, *Cynira filius ex Myrrha, Vene-*
ris amoribus illustris, ab apro interfe-
ctus, & in florem mutatus. vidend.
Ovid. 10. Metamorph. niveus. P. 2,
10, 53.
Adoneus, pro Adonis. C. 29, 9.
adoperta. T. 1, 10, 44. P. 2, 19, 43.
adoro, pro oro. P. 1, 4, 27. Ita Ovid. in
epistola Ariadnes: Non te per me-
ritum, quoniam male cessit, adoro.
Adrastus, *Dux Argivorum in Thebanæ*
expeditione, qui solus, extincta ma-
nu sociorum, in patriam reversus est.
P. 2, 23, 37. v. agmina septem.
ADRIÆ mare. P. 1, 6, 1.
Adriæ taberna *Durrachium. C. 36, 15.*
v. Durrachium.
Adriacum æquor, *quod nunc: Golfo*
di Venezia; sinus est angustus Medi-
terranei maris, inter Italiam & Illy-
ricum. Nomen autem accepit ab A-
dria, urbe quondam clara. P. 3, 19, 17.
Adriaticum minax. C. 4, 6.
adſultans, i. e. subſiliens. C. 17, 3.
advenire fausto cum fidere. C. 63, 329.
 adver-

INDEX IN CATUL.

adversum sedere. C. 51, 3.
adverso amore. P. 1, 14, 15. v. amor.
advigilare alicui. T. 2, 5, 93.
ADULTER hospes Paris. P. 2, 23, 7.
v. Paris.
adulterio semen secundum. C. 110, 4.
adulterium facere. C. 66, 36.
adulterio admissio surgit spiritus.
graveolentia ne, an frequens pulmonū
agitatio, qua rem Veneris consequi so-
let? P. 2, 20, 38.
Æacus, Jovis & Æginæ filius, unus d
tribus iudicibus inferorum. P. 2, 15, 30.
4, 11, 19.
Ææa puella Circe, quod scilicet fuerit
Ææa Colchorum regis vel filia, vel
soror: in hoc enim dissentimus mytho-
graphi. P. 3, 10, 31.
Ææus Telegonus, Ulyssis & Circeæ fi-
lius, Tusculi conditor, qui postea per
imprudensiam patrem occidisse fertur.
P. 2, 21, 42.
Ææxi fines, i. e. Colchis regio, quam te-
nuit Ææa Solis filius, Medea pater.
C. 63, 3.
AGÆUM salum, vulgè: l'Arcipela-
go, post illa maris Medeterranei, qua
à Cræta insula Septemtrionem versus
diffusa, extimas Asia minoris oras à
dextro lasere alluit, à sinistro verò Pe-
loponnesi Orientalem frontem, Hella-
dam, Thessaliam, & Macedoniam:
tandemque angustis Hellepontis ter-
minatur. In eo Cyclades insula. P. 1,
4, 2.
Ægæus pontus. P. 3, 5, 11.
Ægæa aqua. P. 3, 22, 12.
Ægæa undæ. T. 1, 3, 1.
Ægæus pater Thesei, Neptuni filius. C.
63, 21, 3. Ibi ejus mortem descriptam
habet.
ægrotus carnifex. C. 94, 12.
Ægyptus, Africa ad Orientem regio,
sacris & profanis scriptoribus juxta
celebrata: Nilus fluminis eruptionibus
mirè fertilis, & antiquissima sapien-
tia fama ipsi Græcia præferenda. P. 2,
1, 31. v. Nilus.
Ægypti alumni fisci. P. 2, 22, 15.
Æmilia ratis, i. e. Pauli & Æmilii, qui

de Persæ Macedonia rege & Iulianpha-
vit. P. 3, 2, 8.
Æmilius. C. 94.
Æmon Boeotius, qui essetiam Theba-
nam Antigonem deperibat. Cum au-
tem interfecta fuisset Iussu Cronensi,
quod fratres contra edictum sepelisset
ipse ad ejus tumulum sibi necem con-
scivit. P. 2, 7, 81.
Æmonia cuspis, i. e. Achillea. P. 2, 1,
65. v. infra, Æmonius vir.
Æmonii Achillis equi. P. 2, 7, 24.
Æmonium hospitium, i. e. Jasonium.
P. 1, 15, 2.
Æmonius eq uus. P. 2, 8, 6. v. Pegafus.
Æmonius vir, Orpheusne, an Achilles?
uterque enim cithara sciens: alter
verò Thracia, alteri Thessalia patria
fuit: qua regiones amba cognomine
Æmonia clara sunt, ob montem Æ-
mum utrobique existentem. P. 3, 1, 26.
ÆNEAS, Veneris & Anchisæ filius,
Virgilii versibus adeò illustris, ut in-
dicari non egeat. P. 3, 3, 20.
Æneas Amoris frater. T. 2, 5, 39. Deus
indiges. T. 2, 5, 46. Phryx. P. 4, 1, 2.
Trojanus. P. 2, 23, 63.
Æneæ pietas. T. 2, 5, 19.
Æolii venti, ab Æolo rege sic dicti. T.
4, 1, 58.
Æolium plectrum, i. e. numeri Sapphus
illustris poetria, qua in insula Lesbos,
quam Æoles tenuerunt, natales ha-
bit. Horat. c. 2. ad. 13. Æoliis fidibus
querentem Sappho puellis de po-
pularibus. P. 2, 2, 29.
ÆQUOR suos fines non exit. P. 3, 3,
59.
æquora indomita. T. 2, 5, 80.
æquora Pont. T. 3, 4, 85.
æquora magnos motus concipiunt.
P. 3, 13, 31.
æquor scribendi vastum. P. 3, 7, 3. v.
ibi observo.
æquis adis novis lacrymis, i. e. ne ira-
scaris, neve mihi succenscas, si tibi ve-
tera infortunata memorabo. Dictum
Astrologi. P. 4, 1, 120.
æquis in hoste. P. 3, 17, 28.
æqua & iniqua stare. P. 2, 2, 14.

TIBUL. & PROPERT.

aer torridus aëuat. P. 2, 19, 3.
aer vagus et terris nititur surgere. T. 1, 121.
ÆS. Aëre cavo caput protegere. P. 3, 12, 12.
aëre rereti tenues tinnitus ciere. C. 63, 262.
aëre, vel ebore exactæ manus. P. 3, 19, 30. v. manus.
aëra Ifidis. T. 1, 3, 24. v. Ifis.
aëra repulsa in Luna deliquio. T. 1, 9, 22.
aëra rotunda Cybelles. P. 4, 7, 61. v. Cybele.
aëra recipere. P. 4, 11, 7.
aëratus mutus. P. 2, 27, 115.
aërati nodi. P. 2, 15, 9.
aërata carenz. P. 2, 15, 11.
Ælonides. P. 1, 11, 7. v. Jason.
Æloniz domus, i.e. Jolchos in Theſſalia. P. 3, 9, 12.
ÆSTUS hiulcat agros. C. 67, 62.
aëthum vincere flumine exhausto. P. 1, 5, 63.
aëthivum in orbem fertur Sol, cum à Capricorni Tropico ad Tropicum Canceri revertitur. T. 4, 1, 160.
aëthivo die, pro æſtate. P. 4, 2, 16.
aëthus, pro maris tempeſtate. P. 3, 5, 17.
aëthus febrilis. T. 3, 5, 27.
aëthus amoris vaſtus. P. 3, 22, 17.
aëthus felicior, i.e. amor jucundior. P. 2, 22, 43.
ÆTAS gravis, pro ſenectute. P. 3, 22, 31.
Venerem intercipit. P. 3, 3, 45.
ætas prima, pro juveniſſe. P. 2, 7, 17.
2, 19, 29.
ætas prima, & extrema. P. 2, 8, 11.
ætas primi temporis floret. T. 1, 9, 47.
ætas iners ſubrepet. T. 1, 1, 85.
ætas verus frangit. T. 4, 1, 111.
ætas vino corrumpitur. P. 2, 22, 31.
ætatis dura tempora, i.e. ſancti mores corrupti. P. 1, 7, 8.
ætatem carpere alicubi, i.e. vivere, degere. C. 67, 35.
ætatem mutare, i.e. mores vertere accedente ſenectute. P. 4, 11, 45.
ætatem numerare. P. 3, 5, 21.
ætas, pro tempore, vel hora. C. 63, 237.
ÆTHER albus. C. 62, 40.

æther igneus. T. 4, 1, 22.
ætheres domus. P. 2, 13, 50.
ætherius pulvis. C. 60, 206. v. obſerv.
æternus Homerus. T. 4, 1, 181. v. Homerus.
æternus paſcat, i.e. æternum. P. 4, 3, 22.
Ærna, Sicilia mons: ignivomus, Catane urbi ſuperimmanens; hodie: Mongibello. P. 3, 1, 45.
Ætnæa flamma. T. 4, 1, 197.
Ætnæum fulmen. P. 3, 15, 21.
ævo primo excidere, i.e. morſe immatura occumbere. P. 3, 5, 7. ſic Terentius Andria: herus meus uxore excidit. afficere muneribus. C. 65, 92.
affectus, pro egro. P. 2, 19, 1.
AFRICA, terrarum orbis pars tertia, Meridiei obnoxia, immenſis folitudinibus deſerta, ſerpentibus & monſtris ſecunda: anguſti Gaditano freto (hodie: lo ſtretto di Gibilterra) ab Europa dividitur. T. 2, 6, 40.
Afra regna. P. 4, 11, 30.
Africa ſuitne tantis in lacrymis? P. 3, 18, 4.
Africa tanta. P. 4, 11, 38.
Africus, ventus ab Oceano brumali ſpirans. P. 4, 3, 48. cur dicatur pater, v. obſerv.
AGAMEMNON Pelopeius à Pelope avo. idem Atreides ab Atreo genitore, & Tantalides à Tantalide proavo. Mycenis imperavit, Dux Græcorum electus in Trojana expeditione. Tandem occiſus ab uxore Clytemneſtra. P. 4, 6, 38.
Agamemnonia puella, Iphigenia. P. 4, 1, 111. v. Ovid. 12. Met.
Agamemnoniz curæ. P. 3, 5, 51.
Aganippe, ſans Itheliconis in Bætia. C. 60, 30.
Aganippæ lyra. P. 2, 2, 30.
AGER. Agri caſti. P. 2, 14, 3.
agri novi Eſquiliarum. P. 4, 8, 2.
agros ad imperium ſulcare, i.e. agros facere in eragulo. T. 2, 3, 47.
agros bove vertere. P. 3, 5, 67.
agricola dominus. P. 2, 23, 74.
agricola ſaxiatus aratro. T. 2, 1, 51.
AGERE

INDEX IN CATUL.

AGERE à trivis. T.1, 6, 20.
 agere ante. T.1, 1, 69.
 agere natalem diem. T.4, 8, 2, 4, 9, 3.
 agere sub iuga. P.3, 2, 10.
 agi. T.1, 5, 3.
 agger coctus, i.e. *laserisius*. P.3, 9, 22.
 agmen quadratū. T.4, 1, 101. v. *obseru*.
 agmina septem, *que ad oppugnandas*
Thebas septem sub ducibus profecta
sunt: videlicet Adraſto, Polynice,
Tydeo, Amphiarao, Hippomedonta,
Capaneo, Parthenopoeo. P.1, 7, 17.
 agnus candidus ovīs nīvēz. T.2, 5, 38.
 agnus ſacer. T.2, 1, 15.
 agni horni, i.e. *novelli*, & *huius anni*.
 P.4, 3, 61.
 ah dolor! P.1, 20, 32.
 Ahenum. aheno Veneris torreri, i.e.
compedibus abenois. P.3, 22, 23.
 ahena Vertumni forma. P.4, 2, 61.
 ahena focis urere. P.2, 1, 56.
 ait fuiſſe navium celeritimus. C.4, 2.
ALA pedes movens. P.2, 21, 56.
 ale clauis, i.e. *remorum ordinis.* P.4, 6,
 47.
 ales Amor. P.2, 21, 23. v. Amor.
 alire cum bona. C.60, 20.
 alites oſcitantēs. C.25, 5.
 alitibus matutinis obſtrepere. P.1, 16,
 46.
 alarum vallis, *metaph. pro angulis axil-*
larum. C.68, 6.
ALBA LONGA, oppidum veteris La-
 tii ab Aſcanio conditum, perpetua
 regum ſerie memorabile. *Hic poſtea*
Tullius Hoſtilius tertius Romanorum
rex funditus evertis, civibus Romano
traductis. T.2, 5, 52. v. *Livium* l.1.
 Alba Longa Auguſti origo. P.4, 6, 37.
 Alba candida Lare antiquo. T.1, 8,
 58. omine albæ ſuis nata. P.4, 1, 35.
 Albanus lacus in Albano nemore, *de*
quo videndus Livius l.5. P.3, 20, 25.
 Albana via *Mellale ſumpſu reſecta.*
 T.1, 8, 58.
 Albani reges. P.3, 2, 3.
 Albana vates, i.e. *Sibylla Tiburtina,*
que lucum, & fontem ſacrum Tiburo
habebat, de ſuo nomine appellatum. T.
 2, 5, 69.

ALBUS æther. C.62, 40.
 albus, an ater homo. C.97, 2.
 alba parthenice. C.60, 194. v. *parthe-*
nice.
 alba ſenectæ. P.3, 3, 46.
 alba carbaſo vivos focos exhibere, *a*
inter miracula. P.4, 11, 54.
ALCIDES, iſta dictus Hercules *Ἰσίδ*
τῆς ἀλκῆς, i.e. *à robore*. Nominis
 originem reſpexit Propertius, cum ait:
 Alcidem terra recepta vocat. colu-
 mnas in orbe pacato ſtatuit. P.3, 9,
 19. *Hylam amiſit.* P.1, 20. Olympum
 aſcenſurus. T.4, 1, 12. v. Hercules.
 Alcinoſus, rex *Phæacum*, ſive *Corycen-*
ſium, cujus pomaria moro fructuum
proventu ad prodigium ſecunda. Apud
 hunc *Ulyſſes* longi erroris terminum
 ſtatuit. Alcinoi munera. P.2, 24,
 24. v. *Phæacia tellus*.
 Alcmaon, *Amphiarai vatis filius*, qui
 iubente patre matrem Eriphylen inſer-
 fecit: ob id in inſaniam aſtus. Alc-
 mæonizæ furiz. P.3, 3, 63. v. *Eri-*
phyla.
 Alcyones, aves maritimæ in ſcopulis
 degentes: quibus nidificantiſus in-
 cunctiſque nulla tempeſtas exoritur.
 Id conſingis ſeptem diebus ante, toti-
 demque poſt brumam. Hi verò dies al-
 cyonides vocantur, teſte *Plinio* l.10. c.
 32. Fabulam de Alcyone *Ceycis* uxore
 habes apud *Ovidium* 11. *Metamorph.*
 P.3, 5, 15. 3, 8, 9.
 Alcyonas alloqui. P.1, 17, 2.
 Alexandrina tellus, i.e. *Alexandria*
urbis *Ægypti*, ab Alexandro *Magna*
condita in litore, quod interno mari
atluſur. P.3, 9, 33.
 Alexis, puer *Pollionis*, vel, no alii ma-
 lunt, *Mæcenasis*: quem *Virgilius* ſer-
 ſur dilexiſſe, intactus. P.2, 23, 73.
 aliquid dolere. P.2, 4, 15.
 aliquid de te in urna referatur. P.3,
 10, 13.
 aliquid legare. C.65, 57.
ALIUS. aliſ, pro alius. C.65, 28.
 alid, pro aliud. *ex 1706.* C.29, 36.
 alio ſint aere noxæ. *vetuſta ſacerdotis*
preſentia. P.4, 6, 9.

TIBUL. & PROPERT.

alia atque alia dies. C. 67, 152.
 aliam citharam docere. P. 2, 8, 14.
 alii alius magis apti. P. 3, 7.
 alios aliosque versus componere. T. 4, 1, 17.

alix te nunc possideant. P. 4, 7, 93.
 alias Illyrias naviget. *Sarcasmus in prætorum, qui bona foris quesita domi prodegerat.* P. 2, 13, 10.

alio mentes, aliò aures dividere. C. 61, 14.

alienum alieni non esse. P. 1, 8, 18.

alienam esse. P. 1, 15, 32.

Allius cognomen Manlii, ut placet *Josepho Scaligero.* C. 67, 41.

alma Sacerdos. P. 4, 9, 55.

alnus supernata securi. C. 17, 19.

Alpes, jura montium altissima, à Ligustico mari ad Colapis usque fontes prope Pannoniam producta: Italiam à Gallia, Vindelicia, Norico, & Pannonia submovetia. Harum pars est Apenninus, qui per Italiam ipsam, veluti spina humani corporis, medius extenditur. C. 11, 9. gelidæ. T. 4, 1, 109.

Alphenus, forè Jurisconsultus ille, cujus Digestorum libros quadraginta veteres laudant. C. 30.

Alphesiboea, Phœgi filia, monili aureo à marito Alcmonē donata: Quod cum ille postea vi repeteret, ab uxoris fratribus Themeno, & Axione interceptus est. Puella verò id egro ferens, ut coniugem ulcisceretur, fratres occidit. P. 1, 15, 15.

alter aer necat vires alterius, i.e. calor & frigus invicem temperantur. T. 4, 1, 69.

alter in alterius sinu mutua fientes. P. 1, 5, 30.

alterius verbis vetare. T. 2, 7, 18.

alterna in unda jactari. P. 2, 9, 7.

alterna manu per furem venire. P. 4, 7, 18.

alterna manu premere, id quod vulgo dicitur: dare un'unta, e una punta.

P. 1, 9, 24.

alveus pro carina. P. 3, 5, 32.

Amalthea vates, eadem quæ Cumæa. T. 2, 5, 67.

amaracus, alio nomine *sampsuchum*, herbe genus, de quo Plinius l. 21. c. 11. C. 60, 7.

amaranthis lilia contexere. T. 3, 4, 33.

amara dona. P. 2, 13, 29.

amaras noctes expiere. P. 2, 13, 59.

amarities dulcis. C. 67, 18.

AMARE, ac bene velle non idem. C. 71, 8. v. observo.

amare perditè. C. 101, 3.

amare una domo. P. 2, 17, 8.

amans tota nocte receptus. P. 2, 11, 28.

amantes sacri. P. 3, 14, 11. venerantur pacem. P. 3, 3, 3. vivunt durissimè.

P. 2, 13, 65. vivunt sine sensu. P. 2, 9, 30.

amantes divisi. P. 1, 10, 15.

amantes vacui, i.e. relinqui. P. 3, 15, 11.

amantes victi pretio. T. 2, 4, 39.

amantium ira meretrici utilis. P. 4, 5, 31.

amantium perjuriam ridet Jupiter. T. 3, 6, 49.

amantium sanguis parvus. P. 3, 14, 19.

amantes componere. P. 2, 18, 33. divellere. T. 4, 6, 7.

amantes invitos diducere non queas ipse Jupiter. P. 2, 6, 4.

amantes omnes præcurrere. P. 1, 13, 35.

amator neglectus. P. 1, 7, 13.

amatorum sinus ponderare. P. 2, 13, 12. v. Amor.

Amastris Pontica, oppidum Paphlagoniæ, olim Sessamus: Cybore moneti affinis. C. 4, 13.

Amathus, oppidum Cypri, Veneri sacrum. C. 35, 14.

Amathusia duplex, i.e. Venus dextera, & sinistra. C. 36, 14.

Amazones, bellig. & seminarum populus, prope Thermodontem Scythiæ Asiaticæ fluvium. P. 4, 3, 43.

Amazonidum turba. P. 3, 12, 15.

Ambarvale sacrum, ira dictum ab arvis ambiendis. T. 2, 1. v. ibi observo.

ambrosia dulcius. C. 96, 2.

AMICTA dormit extremo toro. P. 3, 19, 8.

amictu evitare tela. C. 113, 7.

amictu iniecto ducere. P. 2, 20, 21.

amictu sandycis esse, i.e. vestem sandycis.

INDEX IN CATULI

se sinitam induere. P. 2, 17, 81. v.
sandyx.
AMICUS, *surps aliquando nomen.* P. 2,
 10, 51.
amicum esse nova querendo, i.e. mu-
sationis studiosum esse. P. 1, 13, 12.
amiculus, diminutivum ab amico. C.
 30, 2.
amica è cælo missa. T. 4, 13, 13.
amica vino nescit virum, i.e. ebrietate
prohibente nequis amatorem cognosce-
re. P. 2, 23, 34.
amicæ ad munus venales. P. 2, 13, 21.
amicitia perfecta. C. 97, 6.
amicitiæ missæ, i.e. disruptæ. C. 93, 4.
amicitiæ pestis. C. 76, 6.
Amirhaonia domus. P. 2, 2, 18. v. *Me-*
lampus.
Amirhaonius Melampus. T. 4, 1, 121.
 v. *Melampus.*
amnis cæruleus, pro aqua marina. T. 3,
 4, 18.
amnis erebat in pelagus, quod time-
mas. T. 4, 4, 8.
amnes Orci vasti. T. 3, 3, 37.
AMOR Baccho interdum cessit. T. 3,
 6, 4. Deus celebris. T. 2, 1, 83. De^s
certus in iaculando. P. 2, 23, 60. De^s
infamis. T. 2, 4, 38. De^s *pacis.* P. 3,
 3, 23.
Amor premit caput pedibus imposi-
tis. P. 1, 1, 4.
Amor verberat gravibus pennis. P. 3,
 8, 28.
Amor acer custos. T. 4, 3, 4. P. 2, 21, 62.
Amor constringit pignora suo signo.
 P. 3, 18, 19.
Amor instat supra caput. P. 2, 21, 59.
Amor lacrymis gaudet. P. 1, 12, 16.
Amor alas faciles præbens. P. 1, 9, 23.
Amor aridus sternuit. C. 45, 9. P. 2, 2,
 34.
Amor carmina lavit flumine Per-
messi. P. 2, 8, 30.
Amor de me triumphat. P. 2, 7, 26.
Amor discit verba rustica. T. 2, 3, 4.
Amor hospitium nocte paravit. P. 3,
 21, 16.
Amor ipse suis manibus odores facit.
 P. 2, 20, 18.

Amor placidus leniter afflat. T. 2, 2,
 80.
Amor Romæ quidlibet audet. P. 2, 7,
 14.
Amor turpis surdis auribus solet es-
se. P. 2, 13, 36.
Amor quandoque undas attingit. P. 1,
 17, 27.
Amoris alæ strepitantes. T. 2, 2, 18.
Amoris castra. T. 2, 6, 16.
Amoris, & Liberi duplex ædor. P. 1,
 3, 14.
Amoris Imperium. T. 3, 4, 65.
Amoris tela, sagittæ. T. 2, 5, 113.
Amores in curru vestantur. P. 2, 7, 39.
 v. *Cupido.*
 ¶ *amor edax.* C. 89, 6. *flexanimus.* C.
 63, 230. *furor.* P. 1, 7, 1, 4, 11. *im-*
medicabilis. P. 2, 1, 60. *mansuetus,*
 P. 1, 9, 12.
amor auro conciliatur. P. 3, 11, 50. *co-*
gnatos polluit. P. 2, 2, 5. *divitiis*
prestas. P. 1, 14. *laudes fallas tribuit.*
 P. 3, 22, 3. *mille vias fallendi mini-*
strat. T. 4, 6, 12. *modum ignorat.*
 P. 2, 12, 30. *putat esse, quod non*
est. P. 3, 22, 6. *refrat, i.e. paritur.* P.
 2, 17, 58. *rixæ mala verba ministrat.*
 T. 1, 11, 57. *sibi alimenta præbet.* P.
 3, 19, 4. *solvit amicos.* P. 2, 23, 5.
amor conjugalis. T. 2, 2, P. 4, 349.
amor extremus. P. 1, 11, 6.
amor hæcens. T. 4, 7.
amor infamis. P. 2, 13, 39.
amor longinquus, i.e. diuturnus, lon-
gus, pertinax. P. 1, 5, 27.
amor perditus, & miser. C. 89, 2.
amor primus. P. 1, 10, 1.
amor reticendus. P. 2, 16, 84.
amor sanctus. P. 2, 20, 41.
amor tardus. P. 1, 1, 17. *venit sæpe ma-*
gno fenore. P. 1, 7, 26.
amor tutus. P. 1, 1, 32.
amoris inimicitia solæ acerbæ. P. 2,
 7, 3.
amoris iter. P. 3, 13, 4. *mala & peni-*
cula. T. 2, 1, 73, & *infra.* *militia.*
 P. 1, 6, 30. *ruta.* P. 2, 7, 30. *vitium.*
 P. 2, 1, 67. *vulnera.* P. 4, 4, 30.
amoti alienius subrepere. T. 4, 3, 21.
 amor

TIBUL. & PROPERT.

amori cessare, i. e. amando vitam de-
flectere agere. P. 1, 6, 21.
amorem audare. T. 4, 7, 2. mercari
muneribus. P. 2, 13, 25. mercari po-
mis. P. 2, 23, 71. vendere. T. 1, 4, 62.
amores miseri. T. 1, 10, 1.
amores vulgares, i. e. vagi & infabiles.
P. 1, 13, 11.
amores vertuntur. P. 2, 7, 29.
amores insanire; *Hekenisimus*. P. 2, 23,
25. ut apud *Virg.* *Aeneid.* 1. fallere
faciem: apud *Horat.* *epist.* 1. 1. 1. *coro-*
nari Olympiæ: apud *Perfium* *deciue*.
Sap. 1. *pallere Eupolidem*.
amores scribere, i. e. *amatoria*. P. 2, 1, 2.
amores certo spondere. P. 2, 20, 19.
amores veteres desideria renovare.
C. 93, 3. venerari. T. 2, 4, 47.
amores agitare. P. 1, 7, 5. amplexu nu-
trire. P. 1, 12, 5. cantu solvere. T. 1,
2, 60. jungere. C. 77, 3. T. 1, 1, 83. *len-*
titare. P. 1, 15, 19. solvere. P. 1, 4, 15.
& amor, pro amante, vel amica. *ere-*
ptus. P. 2, 7, 22. & *passim*.
amores eadem ferè sententia. P. 4, 4,
37.
amores admittere, i. e. amantem reci-
pere. P. 1, 16, 19.
amores absentes suspirare. T. 4, 3, 11.
Amphiarus, *Oiclis* filius *varicinis* il-
lustris, unus è septem ducibus, qui ad
Thebas obsidendas profecti sunt: subito
hiatu terre vivus in curru ad inferos
delapsus. P. 3, 11, 60. & *Papin.* *Senat.*
7. *Thebaid.* v. *Eriphyla*.
Amphiaræa quadriga. P. 2, 23, 35.
Amphion Antiopæ filius. P. 3, 13, 29.
v. *Antiope*.
Amphionæ litz moenia, i. e. *Theba-*
na, quæ *Amphion* *citharædus* fertus
pulsatyla construxisset. P. 1, 9, 10.
Amphitrite, uxor *Nepennæ*, sic dicta
ab *αμφι*, & *τρίποι*, quod terram
circumterat. *Pro mari*. C. 63, 11. *Ovid.*
1. *Metam.* nec brachia longo *Mar-*
gine terrarum potrexerat *Amphi-*
trite.
Amphitryoniades dictus *Hercules* ab
Amphitryone vitrica, sive matris *Al-*
cmena marito. P. 4, 9, 2. *saliparens*.

C. 67, 112. v. *Aleides*, *Hercules*.
amphora verus curto collo, *sepulch-*
ralium *feminarum*. P. 4, 5, 73.
amplificæ. C. 53, 265.
amplius horam. C. 94, 3.
Amycle nomen anelis. P. 4, 5, 35.
Amymone una *Danaidum*, quæ cum
quotidie aquatum ires ad *Lernam* pa-
tudem, *Neptuni* vim passa esset. Ne au-
tem abiret *indonata*, *Deus* *sistilem*,
illi *urnam* in auream conbertis, per-
cussitque rupibus tridentem, subitum
fontem iussit erumpere, quem puelle
nomine appellavit. De hac vide *lepi-*
dum *Luciani* *Dialogum*. P. 2, 18, 47.
anchora teneri. P. 3, 5, 45.
anchoram jacere. P. 3, 22, 16.
ancillam puellæ foro detinere. T. 1, 5,
52.
Ancon, seu *Ancona* oppidum *Piceni* li-
toralis, quondam *Veneris* sacrum: *Grec-*
orum *colonia*. C. 56, 13.
Ancus *Martius*, quartus *Romanorum*
rex, qui urbem *Ætiosæ* auxit, & pu-
blici carceribus munivit. *An*, &
Romuli bona gens. C. 34, 23.
Androgeos, filius *Minos* regis *Cretæ-*
sium, quem ab *Atheniensibus* necisam
ea ratione ultus est pavor, ut interse-
ctores bella cinctos non prius obsidione
solveris, quam septem iuvenes odo-
ratissimos, totidemque puellas quotan-
nis *Minos* se missuros iurarent. P.
2, 1, 64.
Androgeonca cades. C. 63, 77.
Andromacha uxor *Hectoris* fortissimi
Trojanorum. P. 2, 16, 31. captiva. P.
2, 25, 2.
Andromede, *Cepheæ* regis *Æthiopum*,
ex *Cassiope* filia: quæ *Nereides*, alii-
gatam scopulo, ceto devorandam obie-
cerant, ut matris ejus petulantiam
ulciscerentur, quæ non verica fuerat
nasq. formam *Alaram* pulchritudini
anteferre. Hanc postea *Perseus* libera-
vit, & uxorem duxit. P. 2, 19, 21. 47,
63. *Cepheæ*. P. 1, 3, 4.
Andromedæ catenz. P. 3, 20, 29.
ANGUIS. anguis itaq. iter detinere
T. 1, 9, 10.

angui-

INDEX IN CATUL.

anguibus *irinite furie*. P. 3, 3, 62.
 angineus capillus Eumenidum. C.
 63, 193.
 anginea Cerberi caterva. T. 3, 4, 87.
 angineum Draconis os. P. 4, 8, 10.
 angulus mundi. P. 4, 9, 65.
 angustis habenis equum compescere.
 T. 2, 4, 71.
 aniles fabellæ. T. 1, 3, 85.
 anilitas. C. 60, 162.
 ANIMA. animam deponere verbis
 optatis. P. 1, 13, 17.
 animam expirare. P. 4, 5, 67.
 animam ponere primis cunis. P. 2, 10,
 43.
 animam precari. T. 3, 2, 15.
 animam reddere. F. 1, 6, 26.
 animam tradere, i. e. *se suaque omnia*
committere. C. 30, 7.
 animæ querentes sua fata circumvo-
 litant. T. 1, 6, 15.
 animæ silentes *apud inferos*. P. 3, 10, 33.
 animalia nulla *sub zona torrida*. T. 4, 1,
 165.
 ANIMUS non valet in hoc scelus. P.
 4, 7, 68.
 animi delicia. C. 69, 25.
 animi vagus. C. 62, 4.
 animi via recta. P. 3, 3, 32.
 animo effluere, i. e. *memoria excidere*.
 C. 64, 18. P. 1, 20, 2.
 animo egens, i. e. *demens*. C. 62, 31.
 animo gaudente. T. 1, 7, 87.
 animo percurrere. P. 2, 12, 17.
 animos committere, i. e. *ad certamen*
parare. C. 63, 16.
 animos tollere. P. 3, 16, 17.
 animosa signa, i. e. *fortium virtutum*
simulacra. P. 3, 7, 9.
 animosa signa Leonis *celestis*. P. 4, 1,
 107.
 Anio, *Latii fluvius prope oppidum Tib-*
ur, hodie: il Teverone. Horatio
præceptis dicitur, quod è jugis mon-
itum erumpens, in subiectam planitiem
magna impetu defluit. pomifex. P. 4,
 7, 81. Tiburnus. P. 3, 20, 23.
 Aniena lympa. P. 3, 14, 4.
 Aniena unda. P. 1, 20, 8.
 Annibal *Charaginensis Dux, Ampil-*

caris filius: cladibus Romanorum il-
lustis. Annibalis spolia. P. 3, 9, 59.
 3, 2, 17.
 ANNUIERE *faventium Doorum erat*.
 T. 2, 2, 9, 23, 125. 4, 5, 20, 4, 6, 13.
 annuere aure facili. P. 1, 1, 31.
 annuere omnia omnibus; *jocose disti-*
de vetula, cui caput nutas. C. 60, 163.
 annuere veraci capite. T. 4, 1, 134.
 ANNUS *olim Calendis Martiis inci-*
piebat. T. 3, 1, 2.
 annus fertilis. T. 4, 1, 123. *it in qua-*
tuor partes. P. 3, 3, 60. novus pomū
 educat. T. 1, 1, 19. *per tempora ver-*
titur. T. 4, 1, 170.
 annus eat sacer felixque. T. 2, 5, 82.
 annus frigidus. T. 4, 8, 4.
 annus nubilus. T. 2, 5, 76.
 annus, *pro tempore*. T. 1, 4, 15.
 annus rugis integer, i. e. *etate florens*.
 P. 4, 5, 57.
 annus vita longus. P. 2, 12, 38.
 annus proximus vobis dissidium erit.
 P. 2, 17, 16.
 anni celati. P. 3, 22, 31. primæ lanu-
 ginis. P. 3, 5, 13. tremuli. P. 4, 7, 73.
 annos cum aliquo contribuere. T. 1, 7,
 70.
 annos dissimulare. T. 1, 9, 44.
 annos exuere, i. e. *repuerascere, ad ju-*
ventutem regredi. T. 1, 4, 31.
 annosus Draco. P. 4, 8, 3.
 annua pabula poscit Draco Lanuvi-
 nus. P. 4, 8, 7. v. Draco Lanur.
 annua ferta tumulto dare. T. 2, 4, 48.
 annua solenniaolvere. P. 3, 8, 31.
 annua terra, i. e. *segetes quotannis deton-*
sa. T. 2, 1, 48.
 Annales pleni ruris, i. e. *morologi, cras-*
sa Minerva structi. C. 36, 19. Volusia-
 ni. C. 36, 92, 7. v. Volusius.
 ansa arcta pedes compressos colligan-
 T. 1, 9, 14.
 anz sistrum. P. 4, 1, 142.
 Anseris poetæ, *qui vivit fove Maronis,*
indoctum carmen. P. 2, 23, 84.
 anseris voce rurus Jupiter. P. 3, 2, 12.
nora historia ex Livio.
 Anxus Libycus Gigas, terre filius, quō
 potest fabulati sunt, *quosque humo*
 en-

TIBUL. & PROPERT.

enubuisse, d' tactu matris novis viribus invalluisse. Cum quo luctatus Herules, ne ad solitum auxilium cadendo confugeret, inter brachia suspensum elisis faucibus interemit. v. Lucanum l. 4. P. 3, 20, 10.
ANTE. ante ferit, quàm cernimus. P. 2, 9, 11.
 ante occupare. P. 4, 10, 14.
 ante particula superabundans. P. 4, 2, 46.
 ante plagas concumbere. T. 3, 3, 16.
 anteire secures parvi. P. 1, 6, 19.
 Α.Υ.Θ.Α.Τ.Ο.Φ.Υ.Ο.Ι. Padæ. T. 3, 1, 145. v. Padzi.
Antigone, filia Oedipi Thebarum regis. R. 2, 7, 81.
Antilochus, Nestoris filius, bello Trojano ab Hectorē interfectus. P. 2, 10, 47.
Antimachus, poeta, qui Thebanam historiam ab ipsi initus perpetua serpe deduxit. P. 2, 23, 15. tumidus. C. 92, 10.
Antinous, unus procorum Penelopes. P. 4, 5, 8.
Antiope. Nyctei Thebarum regis filia, quæ compressu Jovis gravida, ut paeris iram effugeret, nuptiæ Epopei, cuius in domum se receperat. Nycteus injuria motus, cum jam esset moriturus, Lyco fratri suo regnum reliquit, mandavitque ut Epopeum interficeret. Hic postquam iussa implovisset, Antiope apud uxorem Dirce durissime in oculis habuit. Ea verò miserris modis affecta, clam dominam casenis disrupsit, ad filios Amphionæ & Zethum, quos ex Jove susceperat, celeriter venit: quæ materius conculcatis auditis, facto impetu Lycum obrutavit, Dirceque sauro ferocissimo alligatam in frustra discerpunt. P. 3, 13.
Antiope Nycteis. P. 1, 4, 5.
Antiope, fort. iße Amazenum regina, quam Theseus dilexit. P. 2, 19, 51.
Antiphatres Leptigonum rex in Sicilia. Α.Υ.Θ.Α.Τ.Ο.Φ.Υ.Ο.Ι. Hom. Odyss. 2. T. 4, 1, 19.
 antequi funeris descriptio. T. 3, 2, P. 2, 10. v. finus.
 antistes. P. 3, 15, 37.
 antistes ex amicis. C. 9, 2.

Antonius Tramevir, amoribus Cleopatre famosus. P. 2, 13, 37. 3, 7, 56. 4, 56.
coniux ob(c)scurus. P. 3, 9, 31.
antrum Caci latronis. P. 4, 9, 9. v. Cacus.
antrum luci sacrum. P. 4, 9, 33.
ant. a furtiva. P. 3, 11, 33.
Anubis Ægyptiorum Deus, quem nonnulli aucto es eundem ac Mercurium existimavere. Fingebatur capite canino. v. Plutarch. de Iside & Osiride. P. 3, 9, 41.
anus aurea. T. 1, 7, 64.
anus pudoris custos. T. 1, 3, 84. venefica. P. 2, 3, 3.
AONIA lyra Musarum, sic dicta ab Anubis antiquis Ægyptiæ populis, ubi Helicon. P. 1, 2, 28.
Aonium nemus. P. 3, 2, 42.
Aonii spectus. C. 55, 28.
Apeliota ventus flans ab oriente equinoctiali, quem Latini Subsolanum vocant. C. 26, 3.
Apelles Cous pictor celeberrimus, cuius laudes vide apud Plin. l. 35 c. 10. P. 3, 7, 11.
Apelles tabulæ. P. 1, 2, 22.
aper Adonidis percussor. P. 2, 10, 54.
nemorivagus. C. 62, 72.
Apidanus, Thessaliæ fluvius, herbosus. P. 1, 3, 6.
apis alveo flores ingerit. T. 2, 1, 49.
apiscæ, pro adipiscæ. C. 63, 145.
APOLLO Jovis & Latone filius, Diana gemellus, medicinæ inventor, citharæ & sagittæ illustris. P. 2, 1, 3, 7, 39.
Apollo amanti non tardus. P. 1, 3, 43.
auctor carminis. T. 2, 1, 3. immonis. T. 2, 3, 12. medicus. T. 2, 3, 14.
Apollo auctor temporis committendi rates. P. 3, 6, 5.
Apollo æverus. P. 4, 1, 75.
Apollinis oraculum. T. 2, 3, 27.
Apollinis Palatini ædes. P. 4, 6, 11.
Apolline dextra. P. 1, 1, 47. v. Phœbus.
Appia via, ab Appio ceco, qui eam stravit, denominata. P. 2, 21, 44. 4, 2, 37.
applicare co. lum. C. 9, 8.
Aprites ingerere; ex meretrice distiplina: cum scilicet pessima storta formæ.

INDEX IN CATUL.

neris festum, vel *Floralia* venisse cau-
sabatur, quorum occasione amatorum
oculos probe emungerent. P. 4, 5, 35.
apua pisciculi genus. C. 92, 7.
apud me, i. e. ubi habito. C. 13, 1, 67, 33.
AQUA ex oculis cadens. P. 3, 4, 10.
aqua frigida de fronte cadens, i. e. su-
dor gelidus. P. 2, 16, 12.
aqua ignava, i. e. stagnans. T. 3, 3, 38.
aqua lacu petita; *metaph. pro re vili*,
qua ubique profas. P. 2, 16, 52.
aqua perennis in nubes. P. 3, 3, 52.
aqua picta radiis armorum. P. 4, 6, 26.
aqua pura, i. e. *lustralis*. P. 4, 8, 84.
aquam flammæ addere, i. e. incendium
refringere. T. 2, 4, 42.
aquam galea potare. P. 3, 10, 3.
aquam galea sibi portare. T. 2, 6, 8.
aquam uxor viro comparat. T. 1, 11,
42.
aqua vestire corpora. P. 3, 2, 46.
aqua magicæ. P. 4, 1, 102.
aqua nativæ. P. 4, 4, 4.
aqua Nili captivæ in triumpho Augu-
sti. P. 2, 1, 32.
aqua tacentes, i. e. occulta, vel sine mur-
mure stagnantes. P. 4, 4, 50.
aqua urbanæ apud Velabrum. P. 4, 9, 6.
v. Velabrum.
aqua frigore necare in glaciem. P. 4,
3, 48.
Aquilæ Romana rostra. P. 4, 1, 92.
AQUILO ventus à cardine Septem-
trionali spirans, idem qui Boreas. P. 3,
5, 71. infelix. id. ibid. vers. 29.
Aquila & nobis ventus erit. adagiū,
quo significabatur murum contemptu
eorum, à quibus contemnebantur; non
secus ac si dicerent: tu me deseris, ego
quoque castra movebo. P. 2, 4, 4.
Aquilonia proles Zethes, & Calais.
P. 1, 20, 25. v. Zethes.
Aquini mali poeta. C. 14, 18.
Aquitania, olim Gallia comata regio,
sitâ inter Oceanum à latere Occidenta-
li: Garumnam flumen à Boreali, &
Oriente: Pyrenæos denique montes à
Meridie, quibus ab Hispania separa-
tur. hodie: Guascogna. Aquitanæ
gentis victor Messala. T. 1, 8, 3, 2, 1,

33. v. Messala.
ARA jejuna. C. 67, 79.
ara maxima Herculis. hanc sibi Her-
culem ipsum statuisse auctor est Ovid.
in Fastis, Propertiana opinioni adhi-
pulus: verum Livius l. 1. & Virgi-
lius Æneid. 8. à Potitii & Pinarii
postea, & culcum tradant. P. 4, 9, 63.
ara publica viz vicinæ. P. 3, 8, 26.
ara sparsa lacrymis. P. 4, 1, 46.
ara superba Jovis Feretrii. P. 4, 10, 48.
v. Feretrius Jupiter.
ara viris interdicta. P. 4, 9, 55.
arz coronatæ. P. 3, 8, 19.
arz in fœdera pactæ. P. 3, 18, 25.
aris advoli. P. 3, 15, 1.
aras cumulare. T. 2, 5, 6.
aræ nullas fletibus contemnere. i. e.
ad omnes aras flere. P. 1, 4, 23.
aras rumpere pactas in fœdera. P. 3,
18, 25.
ARA B6 dives. T. 4, 2, 18. pastor. P. 3,
11, 8. tener. T. 2, 2, 4.
Arabes Eoi. T. 3, 2, 24. moles. C. 1, 1, 5.
Arabum gramen odoratum. P. 2, 20,
17.
Arabum terra dives. T. 2, 2, 4.
Arabia, extrema regio Asia prope Afri-
cam, thuris & aromatum præventu
beatissima. Dividitur in Petream,
Desertam, & Felicem. Arabiæ in-
tractæ domus. P. 2, 8, 20.
Arabio bombyce lucere. P. 2, 2, 25.
Arabium limen. i. e. & marmore Ara-
bio. P. 1, 14, 19.
Aracynthus, mons præruptus Bæotiæ.
P. 3, 13, 42.
ARANEÆ sanum velavit. P. 2, 5, 27.
opus facit in deserto nomine. C.
67, 50.
araneæ textur in lecto vacuo. P. 3, 4,
33.
araneæ sacculus plenus. C. 13, 8.
araneosus situs. C. 25, 3.
Arar, Narbonensis Galliæ fluvius; hodie
incolis: la Saone; à Rhodano in ma-
re mediterraneum vestitus. T. 1, 8, 11.
arator pellitus. P. 4, 1, 25.
ARATRUM habile. T. 1, 10, 74.
aratro succumbere. P. 2, 23, 47.

TIBUL. & PROPERT.

aratum sectari. T.2, 3, 7.
 aratro pressio tellus confluit. T.4, 1, 162.
 aratra Lydia. P.1, 6, 32.
 Araxes Parthorum fluvius, *scriptoribus celebratissimus*. T.4, 1, 144. P.3, 10, 8. 4, 3, 35.
 arbitrio alieno lucem & noctem videre. P.4, 1, 133.
 arbitrio suo non esse. T.4, 8, 8.
 ARBOR aquis obstreperens. P.4, 4, 4.
 arbor Myrrhæ. P.3, 17, 18.
 arbor tecto erit, *i.e. tecti vicem præstabit*. P.2, 18, 31.
 arborum amores. P.1, 18, 19.
 arborea coma. P.3, 14, 23.
 arbutus. P.1, 2, 11.
 ARCADIA regio Peloponnesi, à mari undique summa: Memalo, Parthenio, Lyceo, Erimanto clarissimis montibus assurgens: cuius incolæ se antiquissimos mortalium, Lunaque priores fabulabantur. Huus flumina Erimanthus, & Alpheus. Oppida olim clara, Mantinea, Tegea, Scymphalum, Parthasæ, cum cæteris pluribus. Arcadiz rupes. P.1, 1, 14.
 Arcadii agri. P.2, 19, 23.
 Arcadius Deus, *i.e. Pan*. P.1, 18, 20. v. Pan.
 Archemorus, idem qui Palamon, ad cuius sumulum Isthmiaci ludi celebrabantur. Vidend. Papin. l.6. Thebaid. ubi latè de his. Archemori funera, P.2, 23, 38.
 Architas Tarentinus, Platonis familiaris, mechanicis artibus excellentissimus. Huius columbam ligneam libramenti suspensam, & aura spiritus inclusam volentem laudat Gellius lib. 10. c. 12. P.4, 1, 79.
 ARCUS Parthorum subdolos. P.4, 3, 66.
 arcu certo concutit amor. P.1, 7, 15.
 arcu indolito se exercere. T.2, 1, 59.
 arcus Iridis purpureus. P.3, 3, 54. imbrifer. T.1, 4, 38.
 ARDENS unda. T.4, 1, 143.
 ardor in alternis vocibus. P.1, 10, 19.
 ardor, *pro re amata*. P.1, 20, 6.

ardor suppositus cinerem facit. P.2, 10, 31.
 ardor tuus te aget. P.1, 13, 28.
 ardorem dissimulare. T.4, 12, 6.
 ardoris juvenilis poeta magnus. P.1, 7, 24.
 area messes terit. T.1, 5, 22.
 Arectei campi, si Josepho Scaligero credere non piget, denominantur ab Arc oppido terræ Senaar, cuius mentio Genesios c. 10. vulgata lectio ibi habet: Arach. T.4, 1, 143.
 ARENA forum laticivum sternit. P.4, 8, 76.
 arena Libyssa. C.7, 3.
 arena parva funus teget. P.1, 17, 8.
 arena, pro litore. P.3, 9, 35.
 arena vilis. P.3, 5, 38.
 arenæ cumulus vallatus. P.3, 14, 29.
 arena regi. P.1, 6, 28.
 arens avena. T.2, 1, 53.
 Arethusa puellæ nomen suppositissimum. P.4, 3.
 Argantus Mysiæ mons. P.1, 20, 33.
 argento contextus, *i.e. argenteis vestibus indutus*. T.1, 1, 71.
 argentea lilia. P.4, 4, 25.
 ARGIVA figura, pro Græco ornatu. P.2, 17, 79.
 Argivæ pudicitiz fama. P.1, 15, 22.
 Argivi ab Argis Græcæ urbe. C.67, 87. P.1, 19, 14.
 Argo navis, à qua dicti Argonaustæ. Hanc è roborebus Dodonæi nemoris, Jasoni Pelie iussu Colchos proficiscenti, Juno & Pallas construxerunt: quæ postea emenso itinere, summaque antemuræ parte inter Symplegades clissa, sideribus adscripta est. Huius historiam, sive fabulam, habes apud Apollonium Rhodium libris 4. Valerium Flaccum libris 8. Hyginum, & alios. C.63. P.1, 20, 17. effecta sidus celeste. P.3, 20, 13. rudis navigandi. P.2, 18, 39.
 Argo columba, tutela navis Argus, quæ prius in Dodonæo nemore consilientibus responsa dederat. v. Argo, & Chaoniz columbæ. P.3, 20, 13.
 argumēta, *pro historia sculpta*. P.3, 7, 13.
 Argus

INDEX IN CATUL.

Argus pastor, *Amyntoris filius*, centoculus. Hinc Juno vaccam lo custodiendam commiserat. Qui cum impositam sibi munus diligenter impleret, fistula Mercuri lapsus in soporē, ab eodem obruncatus est. Etus tamen oculos Juno in caudam Pavonis transtulit. v. *Ovid. 1. Metamorph. P. 1, 3, 20.*
arguta blanditia. *P. 1, 16, 16.*
arguta solea. *C. 67, 72.*
argutatio lecti. in obsecris. *C. 6, 11.*
Argynus Agamemnonis puer aqua submersus. *P. 3, 5, 52.*
ARIADNA *Minos regis Crete, ac Pasiphaes filia*, quæ Thesentum Labyrinthi erroribus implicatum, ejus amore capta, dati filii admimento liberavit. Ab hoc postea, spe nuptiarum, paternam domo abducta, in litoribus Naxi per somnum relicta est. Quam Bacchus ibi conspectam cum adamasset, uxorem duxit, coronamque ab ejus temporibus detractam inter sidera collocavit. v. *Ovid. Epist. Heroid. 7. Metamorph. Arsis Amas. 1. 1. versu 529. Fastorum 3. versu 459. C. 63.*
Ariadna Gnosia, & Gnosio Crete urbe. *T. 3, 6, 39. P. 1, 32.*
Ariadna vesta in cælum Bacchi lycibus. *P. 3, 15, 8.*
Ariadna choros evantes egit. *P. 2, 2, 28.*
Ariadne corona oritur 8. *Idus Martias C. 65, 60.*
arida pumex. *C. 1, 2.*
aries corniger dux ovium. *P. 3, 11, 40.*
aries conu aheno murum pulsat. *P. 4, 10, 33.*
Arion Lesbos, cithare peritissimus, qui cum e patria in Siciliam navigaret, circumventus a nautis ejus peculio inhiantibus, rogavit ut eatenis gladio parcerent, quoad exequias citharæ sibi precineret. Cum autem petitiū obtinisset, in equo sumpta cithara profusus: statumque, Delphino desum suppetente, incolumis ad litus evasit. Arionia lyra à Delphino vecta. *P. 2, 18, 18.*
Arion vocalis *Adrastris* equus; quod

scilicet humana voce præditus esset. P. 2, 23, 37.
aristæ incensæ. *P. 3, 17, 5.*
ARMA Achillis cæstantia. *P. 2, 7, 16.*
arma Indica choris Bacchi fugata. *P. 3, 1, 22.*
arma picta. *P. 4, 20.*
arma sociæ. *P. 3, 2, 51.*
arma strepitantia cælo audita. *T. 2, 5, 73.*
arma subter duces sedentia. *P. 3, 1, 18.*
arma trina recepta de tribus ducibus. *P. 4, 10, 2. v. Ferretius Jupiter.*
arma victi. *P. 4, 10, 47.*
armis arma nestere. *P. 3, 3, 34.*
armis Romanorum opprobria vexit *Cleopatra. P. 3, 9, 29. v. Cleopatra.*
arma cadunt miranti. *T. 4, 2, 4.*
arma Ence suscitare, i. e. historiam vel poemata de gestis Ence contexere. *P. 2, 23, 63.*
arma esse alicui cum rivalibus. *P. 3, 6, 33.*
arma exuere ad choros placidos. *P. 4, 6, 70.*
arma ferre. *P. 4, 2, 27. 3, 3, 43.*
arma meditari. *P. 3, 3, 1.*
arma relicta osculari. *P. 3, 3, 30.*
arma velle. *T. 1, 4, 45.*
arma votiva portæ ferre. *P. 4, 3, 71.*
armis ingentis obnere. *P. 4, 9, 1.*
arma dulcia. in obscenis. *P. 3, 18, 18.*
arma solvere toro. in obscenis. *P. 3, 8, 88.*
arma sumere manu admota. in obscenis. *P. 1, 3, 16.*
Armenia late patens regio ad Orientē: fluvius Euphrates ac Tigris à Mesopotamia & Cappadocia disclusa. Dividitur autem in majorem, & minorem. Armeniæ tigres, fortè ob proximitatem Hircanæ silvæ, ubi, teste Plinio, fere ille frequenter hinc. *T. 3, 6, 15. P. 3, 9, 19.*
Armenii odorati. *T. 1, 5, 36.*
armillari canes. *P. 4, 8, 24.*
Arria mater Galli. *P. 4, 1, 85.*
Artius. *C. 83.*
ARS parva, i. e. inventum proprium. *P. 3, 7, 12.*

arte

TIBUL. & PROPERT.

arte auximus vias miseris fortunæ.

P. 3, 5, 44.

arte ferire. P. 3, 2, 50.

arte sua premi. T. 1, 7, 10.

artes alicujus pavere. P. 4, 5, 38.

artifex formæ. P. 1, 2, 8.

artifex morbi. P. 2, 1, 60.

Arfinoe regina Ægypti, mater Beronices: quam incolæ Cn. oridis nomine divinus honoribus venerabatur. C. 65, 54.

arsurus lectus, i. e. funebribus. T. 1, 1, 75.

Attacie unda, scilicet Arsacie fluvii per Læfriganum regionem decurrentis, ut Homerus auctor est. T. 1, 1, 60.

articuli, pro digitis. C. 96. 8. P. 2, 2, 380.

articulis omnibus abitergere. C. ibid.

ARUA benevolentia. T. 1, 2, 17.

arua boaria. P. 4, 9, 10. v. boaria arua.

arua ramosa. P. 4, 7, 81.

arua in o sibus metere. P. 4, 10, 30.

arua subigere. T. 2, 3, 8.

arundo fixa. P. 4, 7, 21. v. observ.

arundo venatoria. P. 3, 2, 33.

arundinum fistulæ impar & decrescens ordo. T. 2, 5, 38.

Arupini populi, ab oppido Arupio in Liburnia sive, ut notat Joseph. Scaliger ex itinere Antonini. T. 4, 1, 110.

ARUSPEX animi verus. P. 1, 6, 17.

aruspex verus patriæ. P. 3, 11, 61.

aruspicina Phœba subiecta. T. 2, 5, 13.

aruspicium Perlicum. C. 28, 2.

ARX portæ. P. 4, 10, 31.

arx Tarpeia, i. e. Capitolium. P. 4, 4, 29.

arces de vallibus scandentes. P. 4, 1, 65.

arces pulsæ abiegnō equo, i. e. Pergama. P. 3, 1, 25.

Ascanius Ance filius conditor Albæ Longæ. T. 2, 5, 52. v. Alba.

Ascanius fluvius Bithyniæ crudelis Minyis. P. 1, 20, 4. indomitus. P. 1, 22, 16.

ascendere Bactra. P. 4, 3, 63.

ascendere magnum iter. P. 4, 10, 3.

Aspera oppidū ad radices Heliconis, quod considerunt Ephrates & Orus, referente Pausania in Boeoticiis. Ascrii fontes. P. 2, 8, 29.

Ascrius poeta, Hesiodus, cujus carmi-

na imitatus est Virgilius in Georgicis.

Ascrii poetæ præcepta. P. 2, 2, 77.

Ascrum nemus habitare. P. 2, 10, 4.

asellus Oeni funem vorans. P. 4, 3, 22.

v. Ocnus.

aselli Vestis coronati. P. 4, 1, 21.

Asia orbis terrarum pars ad Orientem:

cujus fines à Septentrione mare Scythicum & ab Oriente Euxini à Meridie

Ribrum: ab Occidente denique finis

Arabicus, & isthmus, qui eam ab

Africa disternas: inde mare Car-

pathium, Euxinum, Propontis, Pontus

Euxinus, palus Maeotis, Tanais &

Obius flumine. Aliæ divitiæ vete-

res. P. 1, 6, 14.

Asinius Marrucinus far. C. 12.

Asopus Bœotie fluvius, Thebas præter-

fluens, & Cytheronis radices alluens,

ut refert Strabo l. 3. Geograph. Duxit

Pausanias in Corinthiacis, quem vi-

de. P. 3, 13, 27.

asper, pro severo. T. 1, 5, 1.

aspera verba in Deos dicere. T. 4, 4,

34.

asperse lacrymæ. P. 1, 12, 16.

aspice me. P. 2, 23, 55.

aspice quid invenit & c. P. 2, 13, 29.

aspectu meo nulla herosina turpiore

erit. P. 4, 11, 50.

assidere. T. 1, 3, 34. P. 4, 3, 41. 4, 11, 27.

assidui viri, i. e. lateris amice semper hē-

rentes. P. 2, 22, 44.

assiduas preces non ferre, i. e. rogando

flecti. P. 1, 8, 28.

assignare agros. T. 2, 5, 41.

assis unius æstimare. C. 5, 3.

assuescent Jovi Latjotropheæ Parthæ.

P. 3, 3, 6.

ASSYRIA regio ad Orientem ultra Ar-

meniam: terrarum imperio, quod pri-

mum penes ejus reges fuit, notissima.

Assyria dives. T. 3, 2, 24.

Assyrii fines. C. 65, 12.

Assyrius odor. C. 67, 144.

Assyrios odores cineri dedere. T. 1,

3, 7.

astare super. P. 4, 6, 29.

ASTRA manu deligere. αἰθῆρες.

P. 2, 21, 106.

astiz

INDEX IN CATUL. TIBUL. & PROPERT.

astra salebras demonstrant. P. 3, 14, 15.
Astrologia. P. 2, 18, à vers. 51.
Astrologus. P. 4, 1, à vers. 77.
 ATER. atro viscere, i. e. jecinore nigricanti. T. 1, 3, 75.
 atra toga lacrymis incalens. P. 4, 7, 28.
 atratus, i. e. veste funerea indutus. P. 3, 3, 56.
 Athamans litora, in *Æolia regione proxima Epuro*. P. 4, 6, 15.
 Athamantis Helle. P. 3, 20, 5. v. Helle.
 Athamantidos undæ, i. e. *Hellepontus*. P. 1, 20, 19. v. *Hellepontus*.
 Athenæ, civitas Græciæ princeps, litterarum studio nobilis: *Attica regionis caput*. Est autem *Attica regio media inter Corinthiacam, & Boeotiam*. P. 1, 6, 13, 3, 19, 1.
 Athos, *Macædonia mons, hodie: Monte Santo*. C. 65, 46.
 Atlas, *Mauritania mons, cujus humeris cælum impostum poeta fabulati sunt*. Ab eo denominatur *Oceanus Atlanticus, qui Gaditanum fretum egressi statim occurrunt*. Atlas cælum gerens. P. 3, 20, 7.
 atque, pro tamen. P. 3, 19, 34.
 Atrax, *Æolia fluvius*. C. 92, 5.
 Atraciz oræ, sic dicta ab *Atracibus Æolia populis, de quibus Plin. l. 4. c. 2. P. 1, 8, 25*.
 Attrida Agamemnon. P. 2, 11, 1. v. Agamemnon.
 Attrides. P. 3, 5, 53. 3, 16, 30. 4, 1, 112. v. Agam.
 Attalica aula, i. e. *Phrygia, ab Attalo Pergami rege*. P. 2, 21, 46.
 Attalicæ vestes. P. 3, 16, 19.
 Attalicus torus, i. e. *fragulis Phrygiis opertus*. P. 2, 10, 22.
 attenuare umbram arboris. C. 63, 41.
 Attica volucris funesta, i. e. *noctua avis mali augurii: vel potius bustina, in quam versa Philomela, Pandionis Athenarum regis filia*. v. *Ovid. 6. Metamorph. P. 2, 15, 6*.
 Attius petitor. C. 44, 11. v. petitor.
 attingere gaudia. in obscenis. P. 1, 19, 9.
 attonita mens. T. 1, 10, 47.

attractis pedibus. C. 15, 18.
 Atur, *Novempopulania fluvius ex Pyrenæis montibus descendens: Oceano Tarrabellico excipitur*. Ita ferè *Josephus Scaliger contra vulgatam lectionem*. Atax. T. 1, 8, 4.
 Arys. C. 62, passim. v. *argumentum Galliambica*.
 auctor criminis. P. 2, 7, 11.
 AUCTUS felicibus rediis, i. e. *qui optima duxit uxorem*. C. 63, 25.
 auctu novo Hymenæo. C. 65, 11.
 auctæ auræ nullis tensibus. C. 63, 165.
 auctet ope bona te Jupiter. C. 66, 2.
 aucupium plumosum, alio nomine formido. eras autem contextus plumarum versicolorum ad terrendas aves, ferarumque, ut in retia adigerentur. v. *Virgil. 3. Georg. & 12. Æneid. P. 4, 2, 34*.
 aucupia omne genus. C. 111, 3.
 audacia puerorum grata turpibus amatoribus. T. 1, 4, 73.
 audax imponere. P. 4, 5, 13.
 audit, pro *audivit*. P. 4, 9, 39.
 audire aurea versa. T. 3, 3, 28.
 audita quærere, i. e. *sciscitari ab alio, qua illo audiveris*. P. 2, 16, 49.
 avchi aliquod. P. 4, 8, 15.
 avellæque puellam à veste Minervæ. P. 4, 1, 118.
 avena perlucens. T. 3, 4, 71.
 Aventina Diana, cujus templum scilicet in colle *Aventino*. P. 4, 8, 29. v. *Diana*.
 Avernus umbrosus, *Campania lacus, unde ad inferos descensum esse poeta commentus sunt*. P. 3, 16, 1.
 Avernalis cortina Sibyllæ. Hæc nimirum Cumis, non longe ab *Averno lacu responsa dabat*. v. *Virg. 6. Æneid. P. 4, 2, 49*.
 avertere amorem ab animo. P. 3, 22, 9.
 avertere non poterunt, quia &c. P. 2, 14, 29.
 Ausilena. C. 97. 107. 108.
 Ausilenus puer. C. 97.
 augurari, pro *censere, existimare*. T. 2, 11. P. 3, 1, 36.
 augur Phœbo deditus. T. 2, 11, 11.
 augu-

INDEX IN CATUL.

angusta moenia, i.e. angurio fabricata.
 C. 63, 2. v. obstru.
 Angustus, C. Ostavius ex Arria filius,
 amicus ex Triumviris, ad quos res Ro-
 mana devoluta erat: tandemque M.
 Antonii apud Asinium visitor navalis
 classis, & exinde orbis princeps. P. 2, 8,
 19. 3, 9, 50. 3, 10, 2. 4, 6, 29. ab Alba
 longa. P. 4, 6, 37. deflevit Cornelii
 ossa. P. 4, 11, 58. v. Caesar.
 angusta ratis. P. 4, 6, 23.
 avis lymphæ. P. 4, 5, 50.
 AVIS Promethei pectus rodens. P. 4,
 5, 6. v. Prometheus.
 avis variæ plumæ versicoloris. P. 3, 11,
 32.
 avis dextera. P. 1, 1, 68.
 avis fati provida. T. 2, 5, 12.
 avis natalis. T. 2, 2, 21.
 avis nigra condidit omen funestum.
 P. 2, 19, 38.
 avis non aqua remis favebat. P. 4, 6,
 20.
 avis cantus eventus præcinit. T. 1, 9, 4.
 aves lucis auctores, i.e. Galli Gallina-
 cæ diluculo concine res. P. 3, 32.
 aves afflidit. T. 1, 3, 76.
 aves caussari. T. 1, 3, 17.
 avium guttur tenne. T. 1, 3, 60.
 avitas sedes venere. T. 2, 4, 53.
 Aulis, portus insula Euboea, ubi Gra-
 corum Duses in Troiam conjuraverunt.
 Hinc Agamemnon classem solvere non
 potuit, antequam Iphigeneiam sibi
 Diana immolaret. P. 4, 1, 109.
 AURA beata mulcet rosas Elysiæ.
 P. 4, 7, 60.
 aura inimica. P. 1, 8, 12.
 aura minas increpat. P. 1, 17, 6.
 aura nomen refert ab extremis fon-
 tibus. P. 1, 20, 50.
 aura nullis locis permanens. P. 2, 9, 8.
 aura puellæ clamantis. P. 2, 18, 73.
 aura secundar iter. P. 3, 19, 14.
 auræ talaribus sectæ. P. 2, 21, 57.
 Aurelius. C. 15, 21.
 Aurelius, & Furius Catulli comites.
 C. 11, 1. 15. v. Furius.
 aurigæ species Vertumnus. P. 4, 2, 35.
 v. Vertumnus.

AURIS. aure intenta precibus se
 præbere. T. 4, 1, 133.
 aures bonæ. P. 2, 10, 15.
 aures legibus antiquis onustæ. P. 2, 21,
 83.
 aures omnibus requierant. C. 3, 7.
 aures puræ. P. 2, 10, 12.
 aures tintinant. C. 5, 1, 11.
 aures monitis advertere. P. 1, 1, 37.
 auribus suis gravem esse. P. 1, 12, 14.
 auribus bibere. P. 3, 4, 8.
 auribus comprehensis osculari. T. 2, 5,
 92.
 Aurora. P. 2, 13, 83.
 AURUM dives. T. 3, 3, 11.
 aurum imaginis, i.e. aurea imago. P. 4,
 7, 47.
 aurum tabellis fixum. P. 3, 21, 5.
 auri cultus, & damna. P. 3, 11, 2 v. 48.
 auri divitis pondus. T. 1, 10, 31.
 auro multa mala subsunt. T. 1, 10, 18.
 auro carior. T. 1, 9, 31. carius. C. 104, 3.
 auro contextus, i.e. auris vestibus ami-
 ctus. T. 1, 1, 71.
 auro donari. P. 3, 21, 21.
 auro crater, i.e. aureus. P. 3, 15, 37. au-
 ro currit erat, eodem sensu. P. 2, 21,
 11. ita Virg. in Buc. vivoque sedi-
 lia saxo.
 auro formam possuere. T. 1, 10, 17.
 auro lacertos vincire. T. 1, 10, 69.
 auro pectus carpitur. P. 3, 3, 25.
 aurea anus, i.e. comoda, benigna. T. 1,
 7, 74.
 aurea Cynthia. P. 4, 7, 85.
 aurea lana, i.e. vellus Phrygiæ. P. 3,
 9, 12.
 aurea ovis. P. 2, 18, 6.
 aurea palma. T. 1, 10, 82. v. obstru.
 aurea sella, i.e. solium regium. P. 4, 10,
 28.
 aurea urna. P. 2, 18, 49.
 aurea uva, i.e. auro colore. T. 2, 1, 45.
 aurea munera. T. 1, 4, 56.
 aurea templa. P. 4, 1, 5.
 aurata pellis. C. 63, 5.
 aurata Phœbi lyra. P. 3, 2, 14.
 aurata carentæ. P. 2, 1, 33.
 auratæ trabes. T. 3, 3, 16. P. 3, 7, 10.

TIBUL. & PROPERT.

aurum vestium via. T. 2, 6, 36.
auratus equus cataphracti. P. 3, 10, 12.
auratos lacertos gerere, *i.e.* *auratis armillis ornatos*. P. 3, 11, 59.
aureolum malum. C. 2, 12.
aureoli pedes. C. 60, 167.
Auruncleia, *Julia cognomen*. C. 60, 87.
AUSONIA, *sic dicta Italia ab Ausone, Ulyssis & Calypso filio*. Ausonia dapes. P. 3, 20, 30.
Ausoniz matronz. P. 2, 22, 4.
Ausoniz puellz. P. 4, 4, 3.
Ausoniz virg, *i.e.* *Romana sceptris, vel fasces Consulatus*. P. 3, 3, 5.
auspicio vano credulus. P. 1, 3, 28.
Auster, *ventus à Meridie spirans, idem qui Notus*. frigidus. P. 2, 18, 36. hi-bernus. T. 1, 2, 43. nubilus. P. 2, 13, 26.
austere suffragiorum tabellz. P. 4, 14, 49.
ausus sperare spolia ex humeris Quirini. P. 4, 10, 21.
ausus alicujus contrarium non esse. *i.e.* *connuere*. P. 1, 5, 9.
Autumno mala rubent. T. 3, 4, 34.
axis spoliis oneratus. P. 3, 3, 13.

B

Babylon Persarum urbs, quondam totius Chaldaee caput, à Semiramide condita: cujus mania inter vetera orbis miracula recensentur. P. 3, 9, 21.
Bacchus, Jovis & Semeles Thebana filius, quem ab utero matris fulmine ista intempestiva excisum Jupiter insuis femora: unde iterum renascens bimater est appellatus. Primus de Indis triumphavit, primusque, ut Gracii quidem veluere, vitem plantavit, vinique usum docuit. Huius honori festa Bacchanalia, sive Dionysia instituta. *Varia Bacchi nomina congerit Ovidius in libro 1. 4. Metamorph.* T. 1, 8, 39. P. 2, 21, 34. 3, 15.
Bacchus Ægyptiis Osiris dictus. T. 1, 8. æterna juventute. T. 1, 4, 33. cornutus. T. 2, 1, 3. P. 3, 15, 19. edera coronatus. T. 3, 6, 2. intonfus. T. 1, 4, 34. Phœbo suo fertilis. P. 4, 676. poeta-

rum sutor. T. 3, 4, 44. proles Semeles. T. 3, 4, 44. v. confutor. T. 2, 3, 35.
Bacchus colit arua. T. 4, 1, 164. v. Bacchus, Liber.
Bacchi, & vini laudes. T. 3, 6, d. versu 23. P. 3, 35.
Bacchi rustica proles Priapus. T. 1, 4, 7. v. Priapus.
Baccho dextro. P. 3, 1, 47.
Bacchus, pro vino. T. 4, 1, 57. generosus, *i.e.* *optimi fundi, nec lymphæ dilutus*. T. 3, 6, 5. Maroneus. T. 4, 2, 57.
Bacchæ Pentheæ venantur. P. 3, 20, 33. v. Pentheus.
Bactra, Persarum oppidum. P. 4, 3, 7. caput imperio Semiramidis. P. 3, 9, 26. finis imperii Romani. P. 3, 1, 16.
Bactra ascendere. P. 4, 1, 53.
BAJÆ, urbs Campani arenissima, ubi aqua calida ad voluptatem, & ad morbos abigendos. P. 1, 11, 1.
Bajæ corruptæ. P. 1, 11, 27. invisa. P. 3, 26, 7.
Bajaram aqua tepida. P. 3, 15, 2.
Bajæ, pro thermis quibuscumque per Anagninensem. Bajaram maxima. T. 3, 5, 3.
balba verba cū pueros dicere. T. 2, 5, 94.
Balbus. C. 56, 3.
balnearii fures. C. 33, 1.
balthæa, cingula à corio ballata, quibus milites utebantur. Ientia. P. 4, 10, 22.
barathrum abruptum. C. 57, 108.
BARBA opaca. C. 37, 19.
barba pudenda vincit genas erasas, *i.e.* *novacula diligentiam eludit pilus quotidius succrescens*. P. 4, 8, 26.
baiba sicca pulvere congecko. P. 4, 9, 31.
barba terit amplexus. T. 4, 9, 22.
barbz nitor. T. 1, 4, 4.
barbara tibia. C. 53, 264.
barbarus, *i.e.* *inelegans*. P. 2, 13, 27.
Baris, cymba Ægyptia. P. 3, 9, 44.
basia basiare. C. 70.
basiationes. C. 7, 1.
Bassarice Bacchi comæ, *i.e.* *dissectæ: sic Bactriæ, i.e.* *ad vulpe, cuius pellibus amicta incedebant Bacchi sacrificula: vel à meretrice, quod plurimum*

INDEX IN CATUL.

rimum erant mulieres illa: vel donique
ad quodam calceamenti genere;
hac enim tria significat vox βαρβα-
ρ. P.3, 15, 30.
Bassius. P. 1, 4. forte legendum Battus,
us sit ille de quo Ovidius Tristium l.4
eleg. 10. Battus quoq; clarus Jambo.
Barti sepulcrum in regione Cyrenaica;
fuit enim Battus princeps Cyrenorum.
C.7, 6.
Battiades Callimachus, ira diffus,
quod Cyrenensis fuerit. Battiadæ car-
mina, i.e. Jambici versus à Callima-
cho scripti. C.64, 16. 113, 2.
BEATUS quater. T.1, 11, 63.
beati, pro divites. P.2, 17, 33, 2, 10, 15.
beatior, pro locupletior. C.10, 17.
beata dona, i.e. capulosa. C.67, 14.
Belgicus color turpis ore Romano.
P.2, 13, 134.
Dellerophonæ equi humor, Fons
Hippocrenes pulsu pedis Pegasei fa-
ctus: Pegase autem invectus Dello-
phon Chimeram interfecit. P.3, 2, 2.
BELLUM, pro rixa. P.3, 4, 41.
betti sonus necdum ultra Tiborim.
P.4, 10, 25.
bello expertæ pæne passiva signifi-
catione. P.3, 3, 7.
bella pugnata mihi sunt. C.37, 3.
bella in gremio gerere, obsecrum est.
P.3, 6, 32.
bellicus equus. P.4, 4, 14.
belligerana. P.4, 10, 40.
Bellona Martis pedisequa. Bellonæ fu-
ror, quo sacerdotes ejus Dea correpti
futura prædicant. v. Lactantium l.1.
Divin. Instit. c.2. T.1, 7, 51. Horatius
de illo Sat. 3. l.2. Hunc circumtonuit
gaudens Bellona truentis.
bella puella. T.3, 4, 52.
Benacus lacus prope Veronam, hodie:
Lago di Garda. C.4, 24.
BEN ac beatè esse. C.14, 10, 23, 15.
bene concordes. P.2, 23, 6.
bene & placide quiescas. T.2, 4, 49.
bene habet, i.e. o factum bene. P.4, 12,
67.
bene, pro fortiter. T.1, 5, 1.
bene quiescat sub humo. T.2, 7, 12.

bene dicere aliquem ad pocula, id
quod nobis est: far de' brindisi alla
salute di chi che sia. T.2, 1, 31.
bene nosse. P.2, 20, 8.
bene velle ac amare non idem. C.71, 80
v. observ.
benefacta. C.75, 1. P.1, 1, 16. 2, 1, 24.
benigne facere. C.72, 3.
benigne, i.e. largè, liberaliter. C.66, 3.
Beronices coma. C.65, ubi vide argu-
mentum.
Beroniceus vertex. C.65, 8.
beryllus gemma Indica, smaragdo simi-
lis, auctore Plin. l.37. c.5. digito so-
litis. P.4, 7, 9.
bera languidior. C.66, 21. v. observ.
bibere ex una aqua. P.2, 18, 32.
bipenni lacertos suos cadebant fa-
cerdotes Bellonæ. T.1, 7, 13.
Bistoniz rupes, ira dicta à Bistonibus
Thraciæ populis. P.2, 21, 32.
Bithynia, provincia contra Galatias,
atque Asia minori: olim à Ponto dis-
cretæ, deinde una & eadem. C.10, 7.
Bithyni campi. C.31, 5.
BLANDUS. blanda culpa percutit.
P.4, 5, 19.
blanda fides, i.e. fidei Deorum vasro
obsecratio. T.3, 6, 46.
blandum thas. T.3, 3, 2. P.4, 6, 5.
blandos vultus offerre. T.1, 7, 1.
blanda Veneris arma. P.4, 1, 177.
blanditiz. blandisciarum vis. P.1, 9, 30,
& infra.
blanditiis nullis tutum credere. P.1,
15, 42.
blanditiis componere voce tremula.
T.1, 5, 49.
blanditiis dicere. T.1, 1, 86.
blanditiis vendere. T.1, 10, 77.
blanditiis empta oscula. P.3, 1, 33.
blanditiis probum esse non sinere.
P.2, 1, 14.
Roaria arua, forum Romæ sic appella-
tum à bovis Herculis ex Hispania
illuc advehtis. Pompejus tamen Festus
ita dictum censet, quod ibi venderen-
tus boves. P.4, 9, 19.
Bocebis Thessalia lacus. Bocebeidos un-
dæ sanctæ. P.2, 2, 63.

bom-

TIBUL. & PROPERT.

bombi raucifoni. C.63, 263. *Perfius*, 1.
Sae. seu potius Nero Caesar à Perfio de-
risus: Torva Mimaltonceis imple-

BONUS pro pulchro. C.6, 15, 15, 10, 87,
 1, 87, 3, 107, 1. T.2, 4, 45. P.2, 13, 102.
 2, 19, 12.

bona, pro miti. T.2, 7, 26.

bonum facinus. C.55, 27.

bonum, pro utili. P.2, 23, 24.

bonz, pro faciles. P.2, 15, 52.

bona pascua. T.4, 3, 1.

bona propria membrorum. P.1, 2, 6.

bona scripta tabellis. P.3, 21, 2.

bona verba dicere, in re sacra. T.2, 2, 1.

BONA Dea, cui Romana femina in opere
 sacrificabant, exclusis maribus. La-
 tancio est Fauna soror Fauni regis
 Italorum: Tertulliano Penelope: aliis
 Ceres, aliis Maia. Bonz Dea sacra
 maribus non aduenda. T.1, 7, 22.
 Dea feminea. P.4, 9, 25. v. Juvenal.
 Sat. 6.

BONONIENSIS Rufa. C.59, 1.

BOOTES, celeste sidus ad Septentrionem,
Ursi vicinum. C.65, 67. P.3, 3, 57.

BOREAS. P.2, 18, 51. v. Aquilo.

BORZA flabra. P.2, 18, 70.

BORYTHENIDZ, populi circa Borysthe-
 nem fluvium Scythia Europea. hiber-
 ni. P.2, 6, 18.

BOS Memphisitis, certis insignibus cla-
 rus, Apis dictus ab Aegyptiis: quo
 deficiente similem alium luctu magno
 querebant. De hoc vide Plin. l.8. c.46.
 T.1, 8, 28.

BOVIS torvi forma candida. P.2, 21,
 114.

BOVES grandævi. P.2, 17, 42.

BOVES cæsi præbebant balthea. P.4, 10,
 22.

BOVES capite coronato. T.2, 1, 8.

BOVES fata præmonuerunt. in prodigiis.
 T.2, 5, 78.

BOVES Herculis. P.4, 9.

BOVES macra vilia sacra ducebant.
 P.4, 1, 22.

BOVES steriles ad arandum. T.2, 3, 8.

BOVES, & plaustra versare. P.3, 3, 57.

BOVES jungere. T.1, 1, 60.

BOVES quatuor ahenez Myronis. P.2,
 21, 28. v. Myron.

BOSPHORA, sunt duo angusta freta, altero-
 rum Thracium ad ingressu Ponti Eu-
 xini: alterum Cimmerium ad ostium
 paludis Mæotidis. frequentius Bospho-
 ri dicuntur. capta manu Pompeii,
 cum scilicet Mithridatis copias fudit.
 P.3, 9, 68.

BOVILLÆ suburbanz, vicus prope Romæ.
 P.4, 1, 33.

BRACCÆ vestimenti genus, Persis, Me-
 dis, Armeniis, Getis, & nonnullis Gal-
 lorum usitatissimum: ideoque pars Gal-
 lia braccata dicta pars verò toga-
 ta, qua Romani amictus consuetu-
 dinem servabat. braccæ virgatz bar-
 bari militis. P.4, 10, 43.

BRACCATI milites Persæ. P.3, 3, 17.

BRACHIA catenis liventia. P.4, 7, 75.

BRACHIA Cleopatrz colubris admo-
 ra. P.3, 9, 53.

BRACHIA collo pendentia. T.3, 6, 45.

BRACHIA læsa. P.2, 12, 20.

BRACHIA loris gaudentia ad cestum
 ligare, mos antiquorum pugilum.
 P.3, 12, 9. v. cestus.

BRACHIA mento naufragi supponere.
 P.3, 5, 35.

BRACHIA plagis lassare. P.4, 8, 67.

BRACHIA sacris cultris laniare, quod
 erat sacerdotum Bellona. P.2, 16, 15.

BRACHIA somno incerto permittere.
 P.4, 1, 67.

BRACHIA tendere multa cum fide, i.e.
 supplicare alicui, Deorum fidem obte-
 stando. T.3, 4, 64.

BRACHIA vario amplexu murare. in
 obscenis. P.2, 12, 9.

BRACHIA victa urgenti dare, dictum de
 nova nupta. P.4, 3, 12.

BRACHIOLUM teres. C.60, 181.

BRACHIA, dictum de arbore, analogice.
 C.63, 105.

BRASSICA vincita levi junco. P.4, 2, 44.
BRENNUS, Gallorum Dux, qui Delphi-
 cum Apollinis templum spoliare ag-
 gressus, terramotu, variisque prodigiis
 absterisus est. Hunc alii tradunt igne
 obsecratum à Phæbo, alii prælio victum.

INDEX IN CATUL.

vulneratumque, hausto venens, sponte occubuisse. v. Pausaniam in Phocicis. P. 3, 11, 53.
 breve, pro paulo ante, ut censet Joseph. Scaliger. C. 60, 187.
 Brimo, eadem qua Proserpina. Mercurii vim passa. P. 2, 2, 64.
 Briseis, uxor Lyræssorum regis: deinde viro interfecto, patriaque subversa in Achillis postestatem redacta. Eam cum Agamemnon rapuisset, Achilles iratus tandem pugnare desistit adversus Troianos, donec sibi restitueretur, magnis insuper donis adiectis. P. 2, 7, 45. 2, 16, 29. abducta. P. 2, 15, 1. formosa. P. 2, 7, 21.
 BRITANNIA, magna insula Septentrionalis contra Galliam sita: iugum Romanorum passa primum sub C. Cesare, deinde penis sub Claudio. Britannia curru picto. P. 4, 3, 9. ultima. C. 29, 4.
 Britanniz. C. 29, 21. 45, 21.
 Britannus Romano Marte invictus tempore Tibulli. T. 4, 1, 150.
 B. itanni infecti, i. e. sapone flavo comas tincti. P. 2, 1, 3, 99. ultimi, & horribiles. C. 11, 1, 12.
 Britannos classe sequi. P. 2, 18, 63.
 Britanna esseda, vehiculi genus. P. 2, 1, 86.
 Brixia, Gallia Cisalpina oppidum clarissimum. Veronæ mater. C. 66, 32.
 brumæ tempora duplicentur. P. 1, 8, 9.
 Brutus, duo fuere hujus cognominis viri fortissimi: alter L. Brutus, qui urbe Tarquinius expulsi, primusque Consul fuit: alter, jam senescente Republica, M. Brutus unus conspiratorum, qui Cæsarem occiderunt. Ambo libertatis vindices, at dispari fortuna.
 Bruti secures. P. 4, 1, 45.
 buccina, propriè cornu bubulum, quod sæculis rudioribus vicem tubæ præstabat. P. 4, 1, 13.
 buccina pastoris cantat. P. 4, 10, 29.
 buccina quarta castrorum canit lucem venturam. P. 4, 4, 63.
 bullam auream rudi collo demittere, puerorum ingeniorum erat prætextam

exuentium. P. 4, 1, 132.
 BUSTUM contemptum. P. 1, 19, 22.
 bustum cedere saxi. P. 4, 5, 75.
 busta Crassi. P. 4, 5, 84. v. Crassus.
 busta jacentia, i. e. humilia. P. 3, 1, 29.
 busta Niobes bis sex. P. 2, 15, 7. v. observ.
 busta piare cado effracto. P. 4, 7, 14. v. observ.
 buxum cavum, pro ribia. P. 4, 5, 42.
 buxus vulgaris. P. 3, 21, 6.

C

Cacata charta. C. 36, 1.
 cacinini plangor. C. 53, 273.
 cacumina Pindi trementia. P. 3, 3, 55. v. Pindus.
 Cacus, Vulcani filius, famosus lacte in Aventino nemore: ob surreptas boves ab Hercule clava confectus. v. Virg. Æneid. Ovid. l. 1. Fastorum. Liv. l. 1. P. 4, 9.
 CADERE, pro fidem frangere. T. 4, 10, 2.
 cadere pro vano, i. e. flocci fieri. P. 1, 10, 24.
 cadere sub armis. P. 2, 8, 1.
 cadant, pro accedant. T. 4, 1, 191. 1, 7, 91. v. vota.
 Cadi Mygdonii: Phrygia urbs eo nomine, ut placet Josepho Scalig. P. 4, 6, 8.
 Cadmus, Agenoris regis Tyrionum filius, qui missus à patre ad quaerendam sororem Europam, sessus in Bæotia confedit, atque ibi Thebas condidit. In serpente possessum uxore mutatus. v. Ovid. 3. & 4. Metamorph. Cadmæ mater Agave, qua Bacchiferis operata, dum aprum venari parat, Pentheum filium sororum ope discerpit. Hoc accidit Pentheo, quod novam Liberi religionem sprevisset. T. 3, 6, 24.
 Cadmæ Thebæ. P. 1, 7, 1. Cadmi arx Thebæ. P. 3, 7, 38.
 cadus Chius, i. e. vinum Chium servans. T. 2, 1, 28.
 cado vincula solvere. T. 2, 1, 28.
 cæcus, cæcum iter veritare. mesaph. P. 3, 12, 32.
 cæci loci inferorum. P. 1, 19, 8.

ccca-

TIBUL. & PROPERT.

equare astu. P. 4, 5, 15.
 Cæcilius poeta, *quis de morte Deorum*
poema conscripsit. C. 35.
 Cæcilius quidam alius. C. 66, 9.
 cedere. in obscuris. C. 56, 7.
 cedes Polixenia. C. 63, 364. v. Polixe-
 na.
 cædem agnis dies ominosa denuntiat.
 P. 4, 3, 61.
 cælati servi, pro stigmate iniusti. P. 4, 5,
 52.
 cælara iuga, i.e. currus affabre sculpti.
 P. 2, 1, 86.
 CÆLUM pendens. T. 4, 1, 23. patuit
 moribus. P. 4, 11, 101.
 cælum æquinoctiale. C. 46, 2.
 cæli janua. C. 57, 115.
 cæli tempus, i.e. ætheris temperies. P.
 2, 1, 78.
 cælum voris implere. T. 3, 3, 1.
 cælo clauduntur omnia. T. 4, 1, 23.
 cælo missus. T. 1, 3, 90.
 cælestis, pro Deo. T. 2, 4, 35.
 cælestes, pro Divis. T. 1, 10, 5, 4, 1, 14.
 cælestes heri. C. 67, 76.
 cælestum fidem comprecari. G. 63,
 191.
 cælices agricolæ. T. 2, 1, 36.
 CÆRULA forma, i.e. coma cæruleo co-
 lore imbuta. P. 2, 13, 102.
 cærulea mater Achillis, i.e. Thetis Dea
 maris. P. 2, 7, 51.
 cærulea ratis Charontis, i.e. mucida.
 P. 2, 19, 40. Virg. 6. *Æneid.* Cæruleam
 advertit puppim,
 cæruleus fucus. P. 2, 13, 101.
 CÆSAR Julius. C. 57, 91. focer Pom-
 peii. P. 3, 9, 38. Cæsaris monumen-
 ta. C. 11, 10. Cæsaris apothecis. P. 3,
 16, 34.
 CÆSAR Augustus. P. 2, 1, 25. 3, 7, 27.
 4, 1, 46, 4, 6, 13, 4, 11, 58. Deus. P. 3, 3, 1.
 magnus. P. 2, 21, 2. magnus in armis.
 P. 2, 6, 5.
 Cæsaris enses. P. 1, 21, 7.
 Cæsaris rates fortes. P. 2, 23, 61.
 Cæsaris virtus, & gloria. P. 2, 13, 41.
 Cæsaris focos amplecti, i.e. familia
 Augusta inferi. v. Augustus. P. 3, 16,
 124.

Cælij, mali poeta. C. 14, 18.
 Cæus, unus ex Gigantibus, qui Jovis
 arma intulerunt. P. 3, 7, 48.
 Caius trisyllabum. C. 10, 30.
 Caius Cinna. C. 10, 30. v. Cinna.
 Calais, & Zethes, alati Boreæ filii ex
 Orithyia: fuerunt è numero Argonau-
 tarum, Harpyiasque à Phineis mensis
 pepulerunt. P. 1, 20, 26. v. Zethes.
 Calamis, nobilissimus statuarius, cuius
 præcipua gloria in equis effingendis.
 De hoc vide Plin. l. 34. c. 8. P. 3, 7, 10.
 CALAMUS venatorius. P. 3, 11, 46.
 calamo pisces prædari. P. 4, 2, 37.
 calamo stricto avem figere. P. 2, 14, 24.
 calami Panos. P. 3, 2, 30. v. Pan.
 calathi, pro scyphis. calathis strata fo-
 lia natant. P. 2, 12, 52.
 calathisci virgati, i.e. quasilli viminei.
 C. 53, 319.
 Calchas, notus divinator in castris Gra-
 corum adversus Trojam. Fuit illi ge-
 nus à Melampode. P. 4, 1, 109.
 Calendæ Martiæ. T. 3, 11, 4, 2, 1.
 Calendæ raræ. P. 4, 3, 53.
 calix auratus. P. 2, 22, 40. cosonatus.
 T. 2, 5, 98.
 calices amariore, i.e. vino vetustiore
 spumantes. C. 27, 2.
 CALLIMACHUS angusto pectore.
 P. 2, 1, 40. non inflatus. P. 2, 23, 32.
 Callimachi libelli. P. 3, 7, 43.
 Callimachi manes. P. 3, 1, 1.
 Callimachus Romanus, Propertius.
 P. 4, 1, 64.
 Calliope, Musarum antesignana, qua
 idcirco ab Horatio Regina dicitur.
 Nomen accepit καὶ τῆς καλλῆς ὀνόμας,
 ab optima voce. P. 2, 1, 3. 3, 25. 4, 6,
 12. vitiata ab oëagro, ex quo peperit
 Orpheum, & Cymothona. P. 2, 21, 31.
 Calliopea, eadem qua Calliope. P. 12,
 2, 28. 3, 1, 54. 3, 2, 38.
 Callisto Lycaonia, i.e. Lycaonis filia,
 una comitum Diana, qua à Jove per-
 dolum confuprata, ira Junonis in ur-
 sam mutata est. Hanc postea Jupiter
 miseratione tactus inter cælestia sidera
 collocavit. Lucet in cardine septem-
 trionali, & vocatur Helice. v. Ovid.
 b 4 2. Mc-

INDEX IN CATUL

2. *Metamorph.* C.65, 66.
Callisto uirga. P.2, 19, 23.
calor febrilis. T.4, 11, 2.
calores, i. e. *amores* aliò transferre.
 P.2, 12, 35.
calere ad nova *lucta*, dictum de *visi-*
mariis. P.4, 3, 62.
Calpe, mons in finibus *Hispania*, una
columnarum Herculis. P.3, 10, 25.
Calvus Licinius, Orator, & Poeta, &
monumentis veterum illustris. C. 14
 50, 53, 93. P.2, 17, 40, 2, 23, 89.
Calypso, filia *Oceani*, ut refert *Hesio-*
das in Theogonia, apud quem *Ulysses*
diu moratus est; ut ex *Homero* cogno-
scimus. P.1, 15, 90, 2, 15, 49.
Calypso Atlantis, i. e. *Atlantis filia*
juxta Tibullum, qui videtur aliam
opinionem secutus. T.4, 1, 77.
Cambyles *Cyri Persarum regis filius*,
 & *successor*. P.2, 18, 23.
Camerius. C. 55.
camera eburna. P.3, 1, 50.
Camillus Furius, *Vejorum everfor*, qui
ob invidiam à patria expulsus, cum
audisset eam à Senonibus captam, im-
provisò reversus hostes prostravit, &
Capitolium in libertatem asseruit. v.
Livium l.5. Camilli signa. P.3, 9, 77.
Camilli magni, *multitudinis numero*.
 P.3, 7, 31.
Camœnz Musa, T.4, 1, 24, 4, 1, 192.
 P.3, 8, 1.
Campania, *Italia provincia prope ma-*
re Tyrrhenum: hodiè *Terra di lavo-*
ro. pinguis. P.3, 3, 27.
Campania terra. T.1, 10, 33.
CAMPUS Martius, *locus Roma*, pro-
pe Tiberim, ubi nobilis *juvenens ho-*
nestis exercitationibus operam dabat.
 v. *Horatium ode 8. l. 1.* Campi cura.
 P.2, 13, 34. *Campestribus armis uti-*
lis, i. e. *Campi Martij*. P.3, 7, 19.
campus minor. C.55, 3. v. *observo*.
campum equo dare. P.2, 8, 6.
campo concurrere. P.4, 10, 35. *Isalis*:
venire à battaglia campale.
Cancer, *Zodiaci signum solstitiale*. *Osti-*
pes. P.4, 1, 150.
CANDOR falsus. P.1, 2, 19. *fuscus*,

i. e. *sempiternus*. P.2, 17, 78. *plenus*.
 P.2, 17, 77. *quæsitus*, i. e. *arte paratus*.
 P.3, 22, 8.
candorem præferre. T.3, 4, 29.
candidi Soles, i. e. *sancti dies*. C.8, 3.
candida fata. T.3, 6, 30.
candidior & candidior. T.1, 8, 64.
candidius nive hiberna. C.79, 2.
candescere canis. T.1, 11, 42.
canephora virgo. P.4, 3, 6.
CANERE ingratis puellæ. P.2, 23, 72.
canere inter libellos. P.3, 7, 43.
canere inter opus. T.2, 7, 8.
canere, pro *vascinari*. T.1, 7, 56. 1, 8, 1.
canimus frustra. T.1, 6, 31. v. *cantus*,
carmen.
CANIS custos liminis. T.2, 4, 32.
canis experrecta in dolores alienius.
 P.4, 5, 71.
canis instabat. T.1, 7, 32.
canes armillati colla *Molossa*. P.4,
 8, 24.
canes ebria signa fugæ nocturnæ. P.3,
 2, 48.
canes *Lacones*. P.3, 12, 14.
canes vocales. P.4, 4, 84.
canes monere. P.2, 14, 20.
Canis tergemius, i. e. *Cerberus terne*
capite horrendus. P.4, 7, 52.
Canes Hecates. T.1, 2, 52. *Virg. 6. Æ-*
neid. visque *Canes ululare per*
umbram.
Canes *Scyllæi*. T.4, 1, 72. v. *Scylla*.
Canis Astrum, sive *Scirius*. T.1, 1, 49.
 1, 4, 36. 4, 1, 11. æstivus. T.3, 5, 2. *sic-*
cus. P.2, 19, 4.
Canis æstivi sicca tempora. T.1, 4, 6.
Canes damnosi, *pestifera salorum jactis*,
ita dictus. P.4, 8, 46.
canistra tremunt in palmis virginis.
 P.4, 8, 12.
canistra myrto vincta gerere, in *sa-*
cris. T.1, 11, 27.
Cannensis pugna, in qua *Romani à*
Carthaginiensibus turpissima clade as-
felli, apud *Cannas ignobile Apulia*
oppidum. v. *Liv. l.22.* P.3, 2, 10.
Canopus, oppidum cujusdam insula *Ni-*
liacæ, *meretricijs artibus famosum*.
 P.3, 9, 39.

Cano-

TIBUL. & PROPERT.

Canopia litora. C.6, 58.

CANTUS. *cantus magici vires.* T. 1, 6, 19.

canus felices. T. 3, 4, 40.

cantus salutariferi. T. 4, 4, 10.

cantamina Musæ magicæ. P. 4, 4, 51.

cantata Luna. P. 4, 5, 13.

cantica jactare. P. 4, 5, 45.

CANUS. cana senectâ caput inficit.

T. 1, 9, 32.

cani capilli nigros ledunt. T. 3, 5, 15.

canitiem pulvere fœdare, *signum vehementissimi doloris.* C. 6, 3, 224.

caneret, *prima longa, secunda brevi, pro cauderet.* P. 2, 1, 81.

Capaneus, *unus è septem ducibus, qui ad Thebas obsidendas profecti sunt. Hic religionum omnium contempтор, dum in superos, & Jovem ipsum convitia jactat, subito fulmine ictus est. Capanei ruina Jovi grata.* P. 2, 2, 40. v. *agmina septem. Statium l. 10. Thebaidos.*

Capena porta Romana. P. 4, 3, 71.

caper, *pro axillarum gravcolentia. metaph.* C. 58, 6.

capella cornipes. C. 19, 16.

capella delicata. C. 20, 10.

CAPERERE, *pro allicere.* T. 1, 4, 3. *ibid. versu 73.* 3, 6, 45. P. 1, 1, 2, 12, 15. 2, 2, 19. 2, 16, 78.

capere, *pro circumdare.* P. 4, 9, 49.

captus, *pro depressus.* P. 2, 16, 66.

capra, *pro allicita.* P. 3, 1, 36.

caprorum lacrymæ supplices. P. 1, 16, 4.

captare carpenta, *i. e. affigui velle rhodam præcurrentem.* P. 4, 8, 2, 3.

captiva, *pro captivam.* P. 4, 4, 34.

captivum federe ad alienos penates. P. 4, 4, 33.

Capharea saxa, *promontorium Eubææ insula, in quod vitrix Græcorum clas- sis miserè impiegit.* P. 3, 5, 35. v. *Nau- plius.*

CAPILLUS ornatus. P. 1, 2, 1.

capilli rari vincula furtiva, *exsequia aniles fuerint.* P. 4, 5, 69. v. *observ.*

capilli Genii unguento stillantes. T. 1, 8, 51. v. *Genius.*

capilli horrentes. T. 2, 3, 2, 3.

capilli scissi. T. 1, 11, 53.

capilli Sole nsti. T. 1, 10, 15.

capilli sparsi ad frontem errantes. P. 2, 1, 7.

capilli umbrarum usti. T. 1, 11, 37.

capillos albos à stirpe tollere, *velle- re.* T. 1, 9, 45. P. 3, 22, 33.

capillos arte colere. T. 1, 7, 45. 1, 9, 9.

capillos invadere. P. 3, 5, 5.

capillos lapsos formare. P. 1, 3, 23.

capillos trahere. P. 3, 1, 3, 13.

capillis ductari. T. 1, 7, 77.

capillis suspensis cœdebantur servi. P. 4, 7, 41. v. *coma, crinis.*

Capitolia nubila primo fumo, *i. e. no- bis caligine increbescence minus con- spicua.* P. 4, 4, 27.

Capricornus, *Zodiaci signum brumale.*

lorus aqua Hesperia. P. 4, 1, 108.

caprificus, *i. e. ficus silvestris, nunquã maturescens, cujus sancta vis est, ut marmora findat, quamvis durissima.* P. 4, 5, 74. v. *Plin. l. 15, c. 79.*

capula librorum. C. 67, 36.

CAPUT hoc. P. 2, 7, 52. 2, 6, 7.

caput aium manibus non certis. P. 1, 3, 8.

caput pluma effultum. P. 3, 5, 64.

caput unctius. C. 10, 11.

capiti tumultus obiectus, *i. e. pericu- lum vite imminens.* P. 2, 18, 65.

capite & collo ferra gerere. T. 1, 8, 52.

caput componere, *i. e. concumbere.* T. 1, 5, 8.

caput flore vacuum relinquere. P. 3, 8, 16.

caput habere in rosa verna. *i. e. cinge- re roseis corollis.* P. 3, 3, 44.

caput in humo ponere, *i. e. humi jace- re.* P. 3, 1, 16.

caput nitidum tarda arte comere. T. 1, 9, 16.

caput ponere cum aliquo in obscuris. P. 2, 11, 22.

caput premere pedibus impositis. P. 1, 1, 4.

caput sopore vincere. P. 3, 15, 42.

caput tingere externo nitore. P. 2, 1, 3, 100.

capita vi jacere, *gestus fanaticorum facit.*

INDEX IN CATUL

sacerdatum Cybeles. C.62, 23.
 caput ab Aenea superstes. P.3,3, 20.
 caput fidele. P.2,1, 36.
 caput signorum, i.e. vertex statuarum.
 P.2,8, 25.
 caput, pro causa, atque origine. P.3,
 5, 4.
 caput fluminum, i.e. fons. P.2,12,33.
 caput fontis. P.3,17,6.
 caput historiarum præbere, i.e. argumentum
 historia fieri. P.3,18,28.
 carbasus alba. P.4,11,54.
 carbasus liua, i.e. byssina. P.4,3, 64.
 carbatinæ crepidæ, rustici calcementi
 genus, ut primus explicauit Angelus
 Politianus Miscellan.cens. 1.c.2. C.
 95,4.
 CARDO. cardine ratiō fores verte-
 re. T.1,7, 12.
 cardine verso. T.1,2, 10.
 cardines ratiō. P.1,16,26.
 carina fracta in portu. P.2,17, 64.
 carinæ coronatæ. P.3,22,15.
 CARMEN grave. P.1,9,9. inermis,
 P.4,6,32. nuptiale. C.60,61.
 carminis nomen aliunde it. P.1,7,10.
 carminis obsequium. P.1,8,40.
 carminis in orbem redire. P.3,1,39.
 carmine, pro carmini. P.2,2,3, 8.
 carmen aris libare. P.4,6,7.
 carmen columna scribere. P.4,7,83.
 carmen facere. P.2,2,3, 79.
 carmen factorum iurare. P.4,7, 51.
 carmen hiare ratiō lira, dictum de
 simulacro Apollinis. P.2,21,6.
 carmen renuare. P.3,1,5.
 carmina Cassandra serō tata. P.4,1,51.
 carmina ducere in nomen alienius. P.
 4,6,13.
 carmina facere. P.2,7,33.
 carmina neryis apere, i.e. cithara ac-
 commodare. P.3,2, 35.
 carmina sonare. P.2,21, 16.
 carmina subiicere, i.e. dicere. P.1, 7,
 20.
 carmina tentare. P.2,2,29.
 carmina versu deducere, constat enim
 carmen esse versibus. P.1,16, 41.
 carminum magicorum vis. T.1,2, 44.
 carminibus, & herbis deuocere. T.1,
 9,17.

Carnuti, populi Gallie Lugdunensis. Na-
 vi. T.1,8, 12.
 Carpathium mare, dictum ab insula
 Carpathio & circa Rhodum & Cyprum
 se diffundens. P.3,5,28.
 Carpathiæ unæ. P.2,4,11.
 Carthago, urbs Africa litoralis, quæ
 à Didone condita fertur. Emulam
 fuisse Romanæ potentia, tandemque
 à Scipione deletam, vel pueris natam
 est. Carthaginis animi. P.2,1,23.
 CARUS. cara, quantum nec filia
 matri. T.3,4,51.
 cara, quamvis perfida. T.3,6, 56.
 carior, & carius auro. C.104,3. T.1,
 9,31.
 carior me ipso. C.67, 159.
 carior oculis. C.101,2.
 carere nox vertitur. P.2,16, 67.
 Carystos, oppidum Euboeæ, marmori-
 bus nobile. T.3,3,14.
 casa sine arte facta. P.4,1,6.
 casa immunda latere. P.2,16, 66.
 casas ex virgis struere, ludas puerilis.
 T.2,1,24 sic Horatius S.3,12. Edifi-
 care casas, plotellio adungere
 mures: Ludere par impar, equita-
 re in arundine longa.
 casta, frutex peregrinus, cuius naturam
 consideras Plin.1.12.c.19. T.1,3, 61.
 Cassandra vates, Priami filia. P.4,1,
 117. non credita. P.3,11,64.
 casses imponere. P.4,2, 33.
 casses tendere, pro insidiari. T.1,7,55.
 cassida, pro cassis. P.3,9, 15.
 Cassiope, mater Andromedes, postea
 celestis fides. P.1,17,3. v. Andromede.
 Castalia arbor, à fonte Castalio. P.3,
 2, 13.
 Castalia umbra. T.3,1, 16.
 Castor, filius Iovis & Leda, Clytemne-
 stra gemellus. P.1,2, 15. equum do-
 mitor. P.3,12, 17.
 Castoris equus Cyllarus. P.2,6, 16.
 Castor & Pollux gemelli. C.4, 27. 67,
 65. P.2,18,9. v. Pollux.
 CASTRA decem annorum apud Tro-
 jam. P.3,10, 25.
 castra silentia ruba intermissa. P.4,
 4, 80.

castra

TIBUL. & PROPERT.

castra puellie Romanis non patebāt.

P. 4, 3, 45.

castra cōmitare. P. 2, 6, 15.

castra coronare humo suggesta. P. 4, 80.

castra ponere. T. 1, 1, 70.

castra rogis egerere. P. 4, 6, 34.

castra sequi. T. 2, 6, 1.

castra movere toro mutato. *adagium*. P. 4, 8, 28.

CASTUS. casta domo gaudere. T. 3, 4, 60.

casta placent superis. T. 2, 1, 13.

CASUS. casum consortem evadere. P. 1, 21, 1.

casu alicujus lātari, i. e. alienis infortuniis gaudere. P. 1, 13, 1.

casus alios periculorum. C. 23, 11.

catagraphi Thyni. C. 25, 7. v. *observo*.

cataphractus ferreus. P. 3, 10, 11.

catasta barbara, in qua servi venales prostabant. T. 2, 6, 42.

CATENA manus corruptipit. P. 3, 13, 20.

catena teneri. *metaph.* T. 4, 5, 15.

catena matreina Andromedes, quas videlicet ob matris superbiā gerebat. P. 4, 7, 64.

cathedra posita scribebant femine. P. 4, 5, 37.

Cato Grammaticus. C. 56.

Catullus. P. 2, 17, 40. lafcivus. P. 2, 23, 87. doctus. T. 3, 6, 41.

catulus Gallicanus. C. 42, 9. v. *observo*.

Caucasus Scythia mons. P. 1, 14, 6. Caucasica rupes. P. 2, 1, 77.

Caucasiz aves, i. e. aquila Promethei petrus radens. P. 2, 17, 54. v. Prometheus.

cauda boves a veris trahere. P. 4, 9, 12.

caverem a cavo, vis, terra coniugationis, ut apud Virg. litora fervere late a servo, vis. Tib. 1, 4, 67.

cave omne tale iter. P. 4, 8, 6.

Caurus ventus, idem qui Corus, ab casu solstitiali spirans. T. 1, 5, 35.

CAUSA frangit, & attollit vires in milite. P. 4, 6, 51.

causa perorata est. P. 4, 11, 98.

causam aliquam pratendere. T. 4, 6, 54.

caulz justis amoris. T. 1, 4, 70.

causas aperire. P. 4, 10, 7.

causari. T. 1, 3, 17. P. 4, 2, 3.

cautes obnoxia ventis. T. 2, 4, 9.

cautum esse ad laqueos. T. 1, 10, 46.

CAVUS Mevania campus. P. 4, 1, 123. v. Mevania.

cavo hiatum diducere. P. 4, 1, 149.

cava manu premium flagitare. T. 2, 4, 14.

cavi pumices. P. 3, 2, 28.

cava metalla. P. 3, 11, 5. v. metalla.

cava tigna. P. 4, 6, 50.

Caystri quadriga, i. e. quatuor urbes nobilissima, ut placet Josepho Scaligero, Ephesus, Smyrna, Colophon, Milesus: quarum princeps est Ephesus ad Caystrum sita. P. 3, 20, 15.

Cecropia, civitas Attica, sic dicta a Cecrope rege. C. 63, 79.

Cectropia folia. P. 2, 15, 6.

Cecropii coloni. P. 2, 22, 19.

cedere, pro decedere. P. 1, 3, 1.

cedere in astra ab humana via. P. 3, 16, 34.

cedat, pro concedat. P. 1, 9, 28.

cede agedum. P. 4, 9, 54.

Cepheia Andromede, i. e. filia Cepheth regis Aethiopum. P. 1, 3, 3.

Cephea Meroc, insula Niliaca, sita sub Cancris Tropico. P. 4, 6, 78.

celebrare, pro frequensare. T. 1, 3, 33. P. 1, 16, 3.

celebrare aliquem multo sermone, i. e. assidue cum aliquo versari, sapius congreddi, colloqui diutius. T. 1, 7, 17.

Celsiberia terra, ceterioris Hispania provincia. C. 39, 17. cuniculosa. C. 37, 18.

Celtiber. C. 39, 17.

cenam de rogo rapere. C. 59, 3.

Cenina arx. P. 4, 10, 9. v. Acron.

censtuz lex. P. 4, 11, 41.

Centauri, ab Ixione geniti ex nube. P. 2, 2, 52. 2, 7, 9. v. Ixion.

Centaurica saxa proris imposita. P. 4, 6, 49. v. *observo*.

centum Romuli patres. P. 4, 1, 14.

centum aequoreae puellz, i. e. Nymphae Nereides, Oceanitides. P. 3, 5, 33.

cera ffordida, i. e. tabella frigida. P. 3, 21, 6.

cera

INDEX IN CATUL.

cera Romana, i.e. *Romani poetæ cærea imago*. P. 4, 6, 3.
 cærali. P. 4, 2, 15.
 Ceraunia, montes Epiri, nautis infesti. P. 1, 8, 19. 2, 1, 3, 3.
 cæraſtæ ſquamofa ventre. P. 3, 20, 27.
 Cerberus, Typhonis & Echidna filius, ut Hefiodus tradit in Theogonia. Hunc Pluto præfecit janua inferorum. Tri-ceps autem fuit, colloque ſerpentibus erinito. T. 1, 3, 71. 1, 11, 36. 3, 4, 87. P. 4, 7, 90. trifaux. P. 3, 3, 66. ultor. P. 4, 5, 3.
 Cerberus nullas umbras petat. P. 4, 11, 25.
 Ceres, filia Saturni ex Opi, legum & frug. m. inventrix. Sacra hujus præcipua ſilentii religione colebantur. T. 1, 1, 21. 2, 5, 60. ibid. verſu 34. Epicis redimita. T. 2, 1, 4. colit arua. T. 4, 1, 164.
 Cerinthus, formoſus juvenis, Sulpitia amator. T. 1, 4, paſſim.
 Cerinchi natalis. T. 2, 2.
 certamen vini mite. T. 3, 6, 11.
 CERTUS, pro ſideli. P. 2, 17, 22.
 certa, eodem ſenſu. P. 2, 23, 11. 1, 19, 24.
 certos amores ſpondere. P. 2, 20, 19.
 certos amores ſubducere. P. 1, 8, 45.
 certa certis auctoribus ferre. P. 4, 1, 77.
 cerva ſilvicultrix. C. 62, 73.
 cervi, ſunt rami ad vallum muniendum in terram alve depaſti, cervinis cornibus non diſſimiles. T. 4, 5, 84.
 cervix deſecta. P. 4, 10, 37.
 cervix olivo manans. P. 3, 15, 31.
 cervix toroſa. C. 62, 83.
 ceſtus, chirotheca è pelle bubula, plumbo inſuto gravis, qua pugiles olim manus & brachia vinciebant. P. 3, 12, 9. v. Virgilium 5. *Æneid.* & Valerium Flaccum 4. *Argonaut.* ubi pugnam Amyci & Pollucis deſcribit.
 Chalybes, populi Theomyſtrena regionis, ultra Cappadociâ: fabrilis opere quondam viſignes. C. 65, 48.
 Chaonia columbæ, quæ in arboribus nemoris Dodonæ reddebant oracula: à Chaonibus Græciæ populis ita deſta. P. 1, 9, 5.

Chariſm averſis cantare, i.e. *Gratius invitiſ.* Eſt autem Ablativus à Græco Dativo derivatus. P. 4, 1, 75.
 Charon, portitor inferorum. De quo vide Maronem 5. *Æneid.* T. 1, 11, 36.
 CHARTA anus. C. 67, 46.
 chartæ ſaſtigia. T. 3, 1, 11.
 chartæ regiz, i.e. *maiores.* C. 22, 6.
 chartis facta intexere. T. 4, 1, 5.
 chartiſtribus omne ævum explicare. C. 1, 6. v. obſerv.
 Charybdis vorago teterrima in freto Siculo, Peloro promontorio adharens: reſpicit Scyllam ex altera parte ſibi oppoſitam. C. 63, 155. T. 4, 1, 73. aquas alteras ſciſſa. P. 3, 10, 28. vorans aqua numquam altera manere. P. 2, 18, 54.
 Chimæra, monſtrum horribile natum ex Typhone & Echidna, juxta Hefiodum in Theogonia. Hæc ſervat fuiſſe caput leonis, capra corpus, draconis candam. Sagittis Bellerophonis eandem inſeruiſſe flammam ore volvens. T. 3, 4, 86.
 China Brixiz ſpectuſ. C. 66, 32.
 Chiron, Saturni filius ex Philya: ſuperioribus corporis partibus humanam ſpeciem, inferioribus equinam præſtiterens. Natus eſt autem Centaurus, quod Saturnus Philya potiri cupiens in equum ſe mutaverit. Hic medicas artes apprime calluit, & Achillem Trojanorum perniciem ſub diſciplina diutius habuit. Phillyrides. P. 2, 1, 62.
 Chius cadus, i.e. vinum continens ex inſula Chio. T. 2, 1, 28.
 Chloris, amica Propertii à Cynthia ſu-neribus. P. 4, 7, 72.
 Chloris Arſinoe. C. 55, 54. v. Arſinoe.
 Choraſpes, Mediæ fluvius in Tigrim decurrens. lymphæ regia. T. 4, 1, 141.
 chommoda, vitioſa pronuntiatio. C. 83, 1.
 CHOREA. choreæ prima pars. P. 2, 21, 33.
 choreas imitari nuda ſura. P. 2, 14, 15.
 choreis luſtrare. P. 2, 8, 5.
 chorus ſiderum. T. 2, 1, 88.
 chori mitrare Cybelles. P. 4, 7, 62.
 choris manus implicare. P. 3, 3, 42.
 chry-

TIBUL. & PROPERT.

chrysolithus gemma *Asiatica, colore aureo perlucens.* chrysolithi flavum lumen. P.2,13, 44.
Cicero, C.49. v. M.Tullius.
Cicones Thraciz populi. T.42,54.
Ciconum mons. P.3,10, 25.
Cilicia, Syria contermina regio, longissimo traflu inter Taurum, & Cilicium mare porrecta. Cilices. T.1,1, 69. intonsi. T.1,8,16.
Cilissa spica, nardus est aliis, Josepho Scaligero crocus, cujus rationes videtis. P.4,6, 74.
Cimbri, ferocissimi Germania populi, corpore Gigantes: quos C. Marius debellavit. P.2,1,24.
Cimmeriz arces, a Cimmeriis Scythiz Asiatica populis. T.4,1,54.
Cimmerii lacus, pro infernis. T.3,5, 24.
Cimothoe Norcidum una. cęrula. P.2, 18, 16.
cinēdior, i.e. procacior. C.10, 24.
Cinara puella. P.4,1,95.
CINIS murus. T.2,7, 16.
cinis vento direptus. T.1,7, 60.
cinis Nestoris post tria secla visus est. P.2,10,46. v. Nestor.
cinis acerba, i.e. immatura. C.67, 90.
cinerem alloqui. C.98, 4.
cineres cognati. C.67,98.
cineres majorum. P.4, 11, 37.
cinerarius. C.50, 138.
Cinna, poeta Smyrna auctor. C.10, 30. 92. 110.
cinnamum odoris multi. P.3,11,8.
circare, pro circumire. T.1,3,77. P.4,9, 35.
circumcursans. C.67, 133.
circumsilens. C.3, 9.
circumriguum pratum. P.1,20, 37.
CIRCE, Solis filia, magicis artibus instructissima, qua scios Ulyssi in porcos mutavit. T.2,4,55. P.3,10, 27.
Circes pocula. T.4, 1, 61.
Circęum gramen. P.2,1, 55.
Cirene, oppidum Pentapolisana regionis prope Syrim. Cirencez aquę. metaph. pro vena poetica Callimachi Cirenesis. P.4,6, 4.

Citæis nocturna, i. e. Medea, sic dicta a Citea Colchidis oppido. sumitur autem pro quavis venesica. P.2,1,73.
Citræna carmina. P.1,1, 24.
citato pede. C.62, 2.
cives agit discordia. P.1,22, 5.
clam sibi Deum vocare. T.2,1,84.
clamata meretrix. P.2,14, 6.
clarificę voces. C.53,125.
clarifona vox. C.63,320.
Clarius Phœbus, a Claro insula sic appellatus, ubi præcipue colebatur. P.2, 21, 9.
classica prætoria. P.3,2,41.
classica pulsa. T.1,1,4.
CLASSIS centenis alis remigat. P.4, 6, 47.
classe solvere. P.3,5,53.
classe freta findere. P.3,5,2.
classes perdere. P.2,16, 33.
classica bella, i.e. naumachia. P.2,1,28.
clava Herculeæ. P.4,9, 39.
Claudia, Appij Cęci filia, Virgo Vestalis: qua ob nimiam cultus elegantiam incensæ crimine falsis accusata, miro Numinis iudicio probavit omnibus pudicitiam suam. Cum enim imago matris Doorum, adversus Tiberi, Romam veheretur, & navis repente stecisset, nec ullis viribus de loco moveri posset, consulti Sibyllini libri a castissima decem femina pertractam iri responderunt. Tum Claudia Dea supplicavit, ut si se pudicam nosset, sequeretur castas manus: deinde rena imposita nullo negotio movit ratem, & simul acris adduxit. ministra Dez turriz. P.4, 11, 52.
Claudius Marcellus Siciliz victor. P.3,16, 33.
Claudius Marcellus tertia opima tulit è Viridomaro. P.4,10, 39.
clavis inest foribus. T.1,7,40.
clavim janua fenest. T.2,4, 31.
clavis adunca trochæ. P.3,12,6. v. trochus.
claustra pollice fallere. P.4,5, 72.
clemens flamen. C.63, 272.
Cleopatra, Egypti regina, qua M. Antonij Triumviris amoribus dedita, infeli-

INDEX IN CATUL.

*felicitate navale praelium cum Augusto apud Aethiolum commissis. Cum autem res proclinata esset, ne viva in triumphum duceretur, aspide, ubi verberibus admo-
 ta, sponte sua occubuit. Ejus tamen simulacrum Augustus ante se ferri jus-
 sit. P. 3, 9. v. 29. q. 6.*
Clitumnus, Umbriae lacus, apud quem pascua bovm lustrissima. P. 2, 14, 25, ab Umbro tramite fluit. P. 3, 20, 23.
Clytemnestra, Jovis & Leda filia, uno & eodem ovo cum Castore genita. Hac Agamemnoni matrimonio locata, tempore Trojani belli mariti absentia occasione adulterii rata, sui copiam Agistho fecit; cuius opera denique redeuntem virum obruncavit. Ipsa tamen Orestis filij gladio interfecta est. P. 3, 17, 19. Clytemnestra stuprum, pro ipsa Clytemnestra.
Cnidos, insula Carpathij maris, Veneri sacra, arundinosa. C. 36, 13.
COA vestis bombycina, ex insula Co qua meretrices plurimum utebantur. hinc illud Horatii: Cois pene videre est Ur nudam. T. 2, 4, 29, 2, 6, 35, 8, 1, 2, 2, 4, 2, 23. 4, 3, 55.
Coz Minervae textura. P. 4, 5, 23.
Coz togae. P. 2, 1, 5.
Cocles Horatius pontem abscidit. P. 3, 9, 63. v. Liv. l. 2.
Coelius Veronensis. C. 58, 97.
coelebs. P. 4, 11, 90.
coelebs lectus. C. 67, 6.
codicis immundi vincula, i. e. suppellex, ad quod ancilla vinciebantur. P. 47, 40.
cohere ad verba, i. e. ad concionem vocare. P. 4, 1, 13.
cogitare ire. P. 2, 18, 29.
cognati cineres. C. 67, 98.
cognati rogi. P. 3, 5, 26.
cognomen adipisci. P. 4, 49, 3.
cognoscere, pro videre. T. 3, 5, 23.
cognoscere, pro sensire opem. P. 3, 13, 39.
cognitum habere. C. 66, 31.
cognitissima. C. 4, 14.
coire in membra muri. P. 3, 1, 44.
coire spisso igne. P. 3, 3, 58.
coerant bina vada imperio Xerxis. P. 2, 1, 22. v. Xerxes.

*Colchi, oppidum Colchidis Asiae pro-
 vincia ad Pontum Euxinum, ubi re-
 gnavit Aeta rex. C. 63, 5.*
Colchis Medea. P. 2, 1, 56, 2, 15, 47, 2, 23, 8, 3, 9, 9. v. Medea.
COLERE se alius. T. 4, 2, 22.
colendi iura mollia. T. 1, 9, 67.
cultus pauper. T. 3, 3, 31.
*cultu mercato perdere decus natu-
 P. 1, 2, 5.*
*Collegium Quindecimvirovm, ad Sibyl-
 lino versus interpretandos. T. 2, 5.*
*colles ex ordine pangere, i. e. ordi-
 bus visum, & arborum pulchre distin-
 guere. P. 3, 15, 15.*
*Collinz herbæ, i. e. ad Collinam Roma-
 portam germinantes. P. 4, 5, 11.*
collocare in collo. C. 10, 23.
*collocare puellulam in lecto maritali.
 C. 60, 188.*
colloquium dare. P. 4, 10, 32.
*COLLUM. collo dare vincula dul-
 cia. P. 3, 13, 10.*
collo notam imponere. P. 4, 8, 65.
collo se implicare. T. 1, 4, 50.
collum applicare. C. 9, 8.
collo arma gerere. T. 2, 6, 2. v. abseru.
collo pendere. P. 3, 10, 22.
collo turbam aetorum ferro. P. 4, 11, 72.
colla gravantur aqua. P. 2, 1, 70.
colla catenarum subiicere. T. 4, 1, 118.
colla iugo subtrahere. P. 2, 4, 14.
*colla obliqua infestare ad summum
 theatrum. P. 4, 8, 77.*
*Colonia, oppidum non procul à Verona.
 C. 17. pons Coloniae ligneus. C. 16.*
*COLORE informis. T. 4, 4, 6. ingenius,
 i. e. non quasius arte. P. 1, 4, 13.*
coloris defluxus. T. 3, 1, 18.
colorem mutare. P. 1, 6, 6. 1, 12, 17.
colores selecti. T. 2, 6, 39.
colubri sacri. P. 3, 9, 53. v. abseru.
*COLUMBA Palaestina sancta. T. 1,
 8, 18.*
*columba torquata, i. e. collo versicolori.
 P. 4, 5, 63.*
columba in amoris iuncta. P. 2, 12, 27.
columbae Veneris volucres. P. 3, 2, 31.
*columba dux navis Argus. P. 2, 18, 40.
 v. Argoa columba.*

colum-

TIBUL. & PROPERT.

columbz Chsoniz. P. 1, 9, 5. v. Chao-
niz columbz.
COLUMNA, *pro columna*. T. 2, 6, 26.
co umna carmen scribere. P. 4, 7, 83.
columna dona figere. P. 2, 11, 25.
columnz umbrosz. P. 2, 21, 45.
columnis sabella praegebantur, qua
missam aliquid respuerent. P. 3, 21, 23.
colus Parcarum. C. 63, 311. dextra. P. 4,
1, 74.
COMA effusa, *in funeribus*. P. 2, 10, 56.
coma insignis corona. T. 1, 3, 66.
coma Nisi purpurea. T. 1, 4, 57. P. 3, 17,
22.
coma sole perusta. P. 4, 9, 46.
coma ventis facta horrida. T. 1, 10, 14.
comz oratus dissolvere. T. 1, 11, 6.
comam mutare. T. 1, 9, 43.
come accipinatur a vitra. P. 4, 11, 34.
comę cęle sparsę. P. 2, 7, 20.
comę flavę, *i. e. stricte*. T. 2, 1, 48.
comz fluentes per colla. P. 2, 2, 23.
comz Genii nardo fluentes. T. 2, 2, 7.
comz humore graves. P. 2, 18, 4.
comz integrę, *i. e. juveniles, unicolores*.
P. 3, 3, 46.
comas croco ter lavare. P. 4, 6, 74.
comas diripere. P. 4, 8, 61.
comas fingere pollice pressio. P. 3, 8, 14.
comas in amne tingere. P. 4, 4, 24.
comas pulvere foedare. P. 2, 7, 49.
comas resolvere, *in sacris fides*. T. 1,
3, 31.
comas sepe mutatas disponere. T. 1,
9, 100.
comas tenues denso dente pectere.
T. 1, 10, 68.
comas vertere, *i. e. facie insere*. P. 2,
13, 106.
comas vexare. P. 4, 5, 31.
comis non operosa. P. 4, 8, 52.
coma arborum loquens. C. 4, 12.
comis contortis edera ligat ossa
mollia. P. 4, 7, 80.
comz ignis aures. C. 63, 99. Splendi-
dz. C. 60, 78.
comz, *pro pilis membrana*. T. 3, 1, 10.
coma spices fruge lactenti. P. 4, 2, 14.
comata Gallia, *i. e. Transalpina; est
omn alia togata, seu Cisalpina*. C.
29, 2.

comata silva. C. 4, 11.
comburi amore. P. 2, 21, 19.
comere se alieni. T. 4, 6, 3.
comes invicti juvenis, *i. e. Hylas Flo-
culis armiger*. P. 1, 20, 33. v. Hylas.
comites fulci. T. 2, 6, 37.
comitare. P. 2, 6, 15.
comeses belli mala signa. T. 2, 5, 71.
comica mœcha Thais. P. 4, 5, 44.
Cominius. C. 105.
cominus ire. P. 2, 14, 22. alieni. P. 3, 10,
26.
comisset, *pro comedisset*. C. 29, 15.
commere suavia. C. 76, 8.
commincta lupa, *in obscuris*. C. 96, 10.
committere alieni. P. 1, 4, 19.
commissas aciesolvere. P. 4, 4, 59.
commoda noxę, *i. e. idonea pava*. P. 3,
20, 19.
commedd, *adverb.* C. 10, 26.
compar *pro coniuge*. C. 67, 126.
compendia repetere terris ignotis. T.
1, 3, 39.
compita nulla tacent de re, & de
me. P. 2, 15, 22.
compita lustrare. P. 2, 16, 3. saginatis
porcis. P. 4, 1, 23.
compita verbenis velare. P. 4, 3, 57.
complebant, *sine reſto casu*. P. 2, 5, 8.
subaudi amantes.
complexus diducere. P. 1, 13, 19.
COMPONERE, *pro coniungere*. T. 4,
6, 9. *pro comere, decorum efficere*. T.
4, 2, 8.
componere, quod delictum est. P. 2,
3, 5.
componi, *pro sepeliri*. T. 3, 2, 26.
composita in litore, *i. e. porrecta*. T.
1, 11, 14.
comprimere. *in obscuris*. P. 2, 21, 32.
conari aliquid. P. 2, 14, 27.
concepum ferre, *pro concipere*. T. 3, 40,
90.
CONCHA Erycina, *qua Venus vesta*.
*Fuit autem templum Veneris in Eryce
Sicilia monte*. P. 3, 11, 6.
concha litoris Erythraei. T. 3, 3, 17.
concha lucida è rubro mari. T. 2, 4, 30.
concha superbiens sub aqua Tyria,
i. e. marex. P. 4, 5, 22.

con-

INDEX IN CATUL.

conchyli purpura. C.63, 49.
 conciliari, *pro coniungi*. C.57, 130.
 concubinus, *i.e. puer meritorius, patibulus*. C.60, 137.
CONDERE arma. P.2, 13, 42. fera murmura. P.4, 4, 61.
 condere nomen alicuius in avos, *i.e. fastis mandare*. P.2, 1, 42.
 condere, *pro supprimere*. P.4, 4, 61.
 condere se in sacraia bonz inentis. P.3, 22, 19.
 condi ante fores dominz. P.3, 5, 72.
 condita mellis, *i.e. horreo reposita*. T.1, 1, 38.
 condita pectoris evolvere. C.65, 74.
 conditio, *pro ratio*. P.2, 11, 16.
 conditor humilis. T.4, 1, 4.
 condolet caput. T.1, 7, 42.
 confectus dolore. C.64, 1. ztate. C.67, 119.
 conferre nutus loquaces. T.1, 2, 21.
 confisus amari. T.1, 10, 45.
 confisus areis plenis. T.2, 1, 21.
 confusa remis cymba. P.1, 11, 9.
 consflare imaginem auream, *i.e. igne solvere*. P.4, 7, 47.
 conformata securi quercus. C.19, 3.
 congerere divitias. T.1, 1, 1.
 conigera pinus. C.63, 106.
 coniungere amores. C.63, 368.
CONIUX apertus, *i.e. manifestus, legitimus, non furtivus*. P.4, 3, 49.
 coniux lignea, *i.e. arida, exsucca*. C.26, 6.
 coniux Persephones *Pluto*. P.2, 19, 46.
 coniux *Ulyssis* miranda. P.3, 10, 23. v. Penelope.
 coniuges non post unanimi. C.65, 80.
 coniugium ferum, *i.e. molestum*. T.3, 4, 74.
 coniugium, *pro coniuge*. P.3, 11, 20.
 coniugium vita arque anima dulcius. C.67, 16.
 connexos crises carpere. P.2, 4, 23.
 connubia desponsa. C.61, 26.
Conon, insignis *Mathematicus*. C.65, 7. P.4, 1, 80.
 conopeum, *velum ad arcendes culices*. P.3, 9, 45.
 conquirere amantes. P.1, 2, 23.

confanguinea, *pro sorore*. C.63, 118.
 conscelerare domum. C.66, 24.
 conscia terra. P.2, 13, 42.
 conscioli. C.66, 42.
 conscribillare, *i.e. quasi graphis lacere*. C.25, 11.
 consitus mentem caligine. C.63, 208.
 Consul uterque pari fato cecidit, *i.e. Hirtius & Pansa*. T.3, 5, 18. v. *Tibulli vitam, Prolegom. c.5*.
 Consule vias lignabantur. T.2, 1, 27.
 consultare. T.1, 4, 78.
 conspicio, aris. P.4, 4, 34.
 conspiciendum stare. T.2, 5, 42.
 consumpti, *pro consumpisti*. P.1, 3, 37.
 contemptus utilis in amore. P.2, 11, 19.
 coartendere alicui. P.1, 7, 3.
 contentus amica una. P.2, 21, 25.
 contentus umbra defunctz coniugis. P.4, 11, 87.
 contentam viro solo vivere. C.68, 1.
 contrexere, *dissum de carmine*. P.2, 1, 35.
 continentes, *i.e. perpetua seris*. C.37, 6.
 contingere, *pro vulnus inferre*. P.1, 1, 20.
 contingens, *pro contigus*. P.1, 22, 9.
 contingi lumine. C.63, 404.
 contra diligere, *i.e. invicem amare*. C.75, 23.
 contra mores facere, *i.e. contrarij aduersari*. P.2, 21, 100.
 contra Solem oculos attollere. P.1, 15, 37.
 contundere arma. P.4, 2, 52.
 conturbare basia. C.5, 11.
 convenire ex aquo. T.3, 6, 19.
 conveniunt condere. *Hellesimus*. P.2, 1, 42.
 convicia facere. P.1, 6, 15. iactare. P.3, 6, 11.
CONVIVIUM. T.3, 6.
 conviv a sunt. P.2, 13, 50.
 convivia ludo subeunt. P.4, 6, 71.
 convivia formos adimunt. P.3, 8, 25.
 convivia Baccho docere. T.3, 10, 61.
 convivia trahere. T.2, 6, 29.
 conviva inter puellas regnans. P.2, 23, 57.
COPIA facta lecti. in obscenis. P.2, 15, 24.
 copia longa, *i.e. postposito diuturno*. P.2, 22, 44. copia

TIBUL. & PROPERT.

capia videndi rara. T. 1, 9, 69.
 copiam dare, *id est* permittere. C. 63, 362.
 coquuntur Austro flores. P. 4, 5, 60.
 Cora, oppidum veteris Latii. CORN pan-
 ca jugera. P. 4, 12, 26.
 corbis. P. 4, 1, 28.
 corde micante tubam audire. T. 1, 11,
 12.
 Corinna poetria, qua cum Pindaro cer-
 tans de gloria carminis, victoriam
 adeptus est: suae virtutis, an iulianum
 vitio, id verò incertum. antiqua. P.
 2, 2, 31.
 Corinthia ara, ex incendio Corinthi,
 quam L. Mummius evertit. P. 3, 3,
 28.
 Cornelius Nepos Chronicorum scri-
 ptor. C. 1, 99.
 Cornelius quidam alius. C. 66, 35.
 Cornelia Scribonia filia, Pauli Censo-
 ris uxor. P. 4, 11. digna quae fuisset
 filia Caesaris, & soror Iuliae. *ibid.*
vers. 59.
 cornicis alae motu. in augurio. P. 4, 1,
 101.
 cornicem genas eruere. P. 4, 5, 16. v.
obseru.
 Cornificius. C. 38.
 CORNU corpora ficciora. C. 23, 12.
 cornua Bacchi. P. 3, 15, 19.
 cornua tibi erunt. P. 2, 22, 18.
 cornua pinu reddere. P. 2, 14, 19. v. *ob-*
seru.
 cornua ventis iactare. C. 63, 111.
 cornu, musicum instrumentum. C. 63,
 263. raucum. P. 3, 2, 41.
 cornibus coactis Luna redit in ple-
 num. P. 3, 3, 50.
 cornu ahenum arietis. P. 4, 10, 33.
 cornua libri, *id est* umbilicorum extremita-
 tes. T. 3, 1, 13.
 cornipes capella. C. 19, 16.
 Cornutus. T. 2, 3, 1.
 COROLLA. corollae hesternae. P. 2,
 23, 59.
 corollae turpes ad fores meretricum.
 P. 1, 16, 7.
 corollas de fronte solvere. P. 1, 3, 21.
 corollas ferre ad monumenta. P. 4, 7,
 30.

CORONA lecta ex iugo facti. P. 4,
 10, 4.
 corona pomosa. P. 4, 2, 17.
 corona posita ante pedes signorum.
 P. 2, 8, 26.
 corona spica ante fores templi Ce-
 reris suspendebatur. T. 1, 1, 22.
 corona torta Deo fidei. P. 3, 18, 20.
 v. Ariadnae corona.
 coronam imponere. P. 4, 2, 29.
 coronae in capite Gentili. T. 2, 2, 6.
 coronatus phaeclus. P. 4, 7, 59.
 coronati amantes ad limen alieni.
 P. 3, 2, 47.
 coronatis equis Musa triumphat. P. 3,
 1, 10.
 CORPUS inano, pro cadaver. P. 3, 16,
 32.
 corpus peritum. P. 2, 4, 21.
 corpus tanti Achillis. P. 2, 7, 49.
 corporis socius. P. 2, 3, 15.
 corpus è saxo jacere. P. 2, 13, 69. ferro
 petere. T. 1, 10, 21. flammæ commit-
 tere. T. 4, 1, 196.
 corpora ficciora cornu. C. 23, 12.
 corpora historiæ suae narrare, summam
 scilicet gestorum suorum. P. 4, 7, 64. v.
 historia.
 corticibus nomen amicæ scribere.
 P. 1, 18, 22.
 corvus. C. 105, 5. P. 3, 9, 64.
 Corydon pastoris nomen. P. 2, 23, 73.
 corymbus edere. P. 4, 7, 79.
 corymbi sacri. P. 2, 21, 35.
 corymbis laxatis colla onerare. P. 3,
 15, 29.
 Collus, talis secunda opima, occiso To-
 lumio Larso rege Veientium, eaque
 dicavis Jovi Feretrio. P. 4, 10, 23.
 costum molle, frutex peregrinus, un-
 guentis aptissimus & cum etiam iulius
 Deorum. P. 4, 6, 5.
 cothurno non humili referre, *id est*
 grandi stylo, & ad Tragicum acciden-
 te. P. 3, 15, 39.
 Cranon zrilona, urbs Magnesia. C. 63,
 288.
 cras erit melius. T. 2, 7, 2.
 Crassus Triumvir cum Pompeio & Ce-
 sare, opulentissimus & à Parthis apud
 Car-

INDEX IN CATUL.

Parras Mesopotamia urbem, amisso exercitu, turpiter cefus. P. 3, 6, 83.
Crassi. P. 3, 39. apud Euphratem fusi. P. 2, 8, 18.
crater auro, pro aureus. P. 3, 15, 37.
creat, pro creavis. P. 4, 1, 79.
creatix patria. C. 62, 50.
crearum unumquodque. P. 2, 16, 17.
crebro prospicit, ac refugit. T. 1, 7, 34.
CREDERE *alicui de aliquo.* T. 1, 2, 55.
credere durum est. T. 1, 7, 7.
credere se ling. & inimicis. P. 2, 21, 75.
ere. ere toro ignoto. T. 4, 10, 6.
credam famæ narranti. P. 2, 13, 111.
eredidit, sine recto casu. P. 4, 2, 12.
crepidæ carbatinæ. C. 95, 4. v. carbatinæ.
crepitus pedis, i.e. suppleto. P. 2, 3, 4.
creta ultima spatii. P. 4, 2, 58.
CRETA, *insula Græco litore vicina, centum quondam urbium fama clara: longo tractu extenditur inter Ortum, & Occasum. Fines habet à Septemtrionibus mare Creticum, quod Ægeæ terminatur: à Meridie Libycum: ab Ortum & appasium: ab Occasu Jonium.* C. 53, 82.
Cresat Phœbe dona gratissima. T. 4, 1, 19. v. *obsero.*
Cressa bos mentita. P. 4, 7, 57. v. *Pasiphae.*
Cressæ herbæ. puta Dithamnus, quod frequens in Ida Creta monte. P. 2, 1, 63.
Cretæ ratis, i.e. Minois Cretensium regis. P. 3, 17, 26.
Cretæus juvencus. P. 3, 17, 11. v. *Pasiphae.*
Cretum cussos, i.e. Talus areus Gigas, qui singulis diebus totam Cretam circumibat. vide Apollonium Rhodium in Argonauticis. C. 55, 23.
crevi, pro decrevi. C. 63, 150.
Creusa, filia Creontis regis Corinthiorum, qua Jæsoni matrimonio conjuncta, ipso nuptiarum die, donis exitiis Medea incensa est cum domo. P. 2, 13, 30. 2, 15, 18.
CRIMEN amoris. P. 1, 11, 30. 2, 21, 16.
crimen, pro infamia. P. 2, 19, 2.
crimen alicui facere, i.e. probro afficere. P. 4, 4, 43.

crimen alicui fingere, i.e. falso accusare. P. 1, 12, 1.
crimen esse. P. 3, 17, 15.
crimen habere. T. 1, 7, 47.
crimina cæli. P. 2, 19, 5.
crimina turpia fingere alicui. P. 3, 9, 3.
CRINIS. *crinos cervicæ fluentes.* T. 3, 4, 27. *externi, i.e. empti.* P. 1, 15, 5. *in colla soluti.* P. 4, 6, 31. *myrrha uncti.* P. 1, 2, 3. *pruina aspersi.* P. 3, 12, 13.
crines quandoque in funeribus donum defuncti manibus abscindebantur. P. 1, 17, 19.
crines vagi errant in frontibus puris. P. 2, 16, 9.
crines dispuere. T. 1, 10, 57.
croci solennes in pulpitis, i.e. aqua crocea opo sffularum in scenam expressa. P. 4, 1, 16.
crocina Cupidinis tunica. C. 67, 134.
crocinum unguentum. P. 3, 8, 22.
Crœsus, Lydorum rex opulentissimus, à Cyro Persarum rege prælio victus. P. 3, 39. 3, 16, 28.
Crœli flumina, i.e. Pæstus arenis aureis illustris. P. 2, 18, 23.
Crœsum divitiis superare. C. 112, 3.
crœtalistia, qua crœcalis modulabatur. P. 4, 8, 39.
crudelia somnia. T. 3, 4, 95.
crur uterque stillet eodem telo. P. 2, 7, 86.
cruentantur præra. P. 3, 13, 41.
CRURA *sonantia compede.* T. 1, 8, 42. *ferro.* T. 2, 7, 80.
crura vulnere tarda. P. 2, 1, 61.
crura inepta ponticuli. C. 17, 2.
crystallos aquosa manus ornat, i.e. gladius capulo crystallino. P. 4, 3, 52.
CUBARE *super ossa.* P. 4, 7, 54.
cubile nequidquam tacitum. C. 67, 7.
cubile orbum, i.e. viduum. C. 65, 21.
cubile terræ. P. 3, 13, 25.
cubile regni scandere. P. 4, 4, 90.
cubili jungi, pro nubere. P. 4, 11, 35.
cubili verfare. P. 1, 14, 21.
cubilia humana visere. P. 2, 2, 41.
cubilia perambulare. C. 29, 8.
cubitum in toro figere. P. 1, 3, 34.

646

TIBUL. & PROPERT.

cucumis cœruleus. P. 4, 2, 43.
 cucurbita ventre tumido. P. *ibid.*
 cui sua terra parum est. P. 3, 5, 46.
 cui surdo pudor non aspergat tempo-
 ra? P. 2, 15, 83.
 culpa, & scelus differunt. C. 89, 10.
 culpa sedula viam laxosum terens,
dictum de illo, qui aliquod scelus diffi-
cile persuadere conatur. P. 4, 5, 20.
 culpam alere. P. 4, 4, 70.
 culum lingere. C. 94, 12, 95, 4. olfacere.
 C. 94, 2.
 CUM bibit, omne decet. P. 4, 8, 30.
 cum bona alite. C. 60, 19.
 cum ætas florida ver jucundum age-
 ret. C. 67, 16.
 cum, parvula addita ad contemptum
iudicandum. C. 11, 17-78, 2, 95, 3.
 cum, pro ex quo. P. 2, 15, 22, 3, 13, 7.
 cum, pro licet. P. 1, 1, 8.
 cum, pro si quidem. C. 67, 32. T. 2, 5, 110.
 Cumæa vates, Italica Sibylla, qua Cu-
 mis Campania urbe responsa dabat
 consulensibus. P. 2, 2, 68.
 Cumana tora, ad argillacea vasa effin-
 genda, quam dicitur invenisse Ana-
 charsis Scythæ. Cumis autem erant
 fœlina præstantissima. T. 2, 6, 30. Hora-
 tius in A. P. amphora cepit Institui,
 currente ROTA cur urceus exit?
 cuniculi capillus, i. e. pilus. C. 25, 1.
 cuniculosa Celtiberia. C. 37, 18.
 cunus mulæ mejentis. C. 94, 8.
 CUPIDO Veneris filius, quem antiqui
 poeta alatum, cœcum, sagittiferum &
 tradiderunt; his videlicet perniciofa
 ojus effecta significantes. Plurimum au-
 tem Cupidinum mentio fit apud au-
 ctiores, quorum ideoque alios fuisse pa-
 rentes necesse est. T. 2, 6, 15, 2, 5,
 107.
 Cupido bonus, & malus vicissim. P. 2,
 13, 80.
 Cupido in tunica crocina. C. 67, 34.
 Cupido inter agros, & armenta na-
 tus. T. 2, 1, 67.
 Cupidinis imago. P. 2, 9.
 Cupidines, Veneresque. C. 3, 1, 13, 12.
 CURA fuit patriæ, i. e. cordi patriam
 habuit. Hypallage. P. 1, 6, 22.

cura iniusta cineri. P. 4, 11, 70.
 cura nata dolori meo. P. 2, 17, 37.
 cura puella spectando crescit. P. 1,
 19, 3.
 cura, pro amica. P. 2, 23, 9.
 cura secunda. P. 2, 1, 26.
 cura sub pectore muratur. P. 1, 15, 31.
 cura togæ, i. e. mulierum vilium, & li-
 bertinarum, qua togata incedebant,
 at contra matrona solata. T. 4, 20, 3.
 curam exhibere. T. 2, 1, 61.
 curam deminuere. P. 2, 13, 79.
 curæ durum genus. T. 3, 6, 7.
 curas agitare. T. 3, 4, 59.
 curas recentes sanare. P. 1, 10, 17.
 curis mori. T. 2, 7, 33.
 curis pallefcere. P. 1, 1, 37.
 curare pastorem ad baculum, i. e. vi-
 com pastoris, & armentarii gerere. P.
 4, 2, 39.
 Cures Tatii, Sabinorum civitas, ab
 regnavit Tatius rex. P. 1, 9, 74. v. Ta-
 tius.
 Curetes dicti Sabini, à Curibus præci-
 puo regionis oppido. P. 4, 4, 9.
 curia. P. 4, 1, 11. septa. P. 1, 4, 13.
 Curii, seu Curiatii fratres Albani, quæ
 tres cum tribus Horatiis Romanis pu-
 gnare. Hi ab uno adversario super-
 bite fugam callidè simulante diffun-
 di occiderunt. v. Liv. 1. P. 3, 2, 7.
 CURRERE ad Musas. P. 3, 1, 14.
 currere ad yadiæonia. P. 4, 2, 57.
 currere in toros alienus. P. 3, 13, 10.
 currere sine aqua, i. e. per solitudines
 aridas fervido cœli tempore iter facere.
 P. 4, 3, 36.
 cursare. T. 1, 11, 16.
 cursus Lunæ menstruus. C. 34, 17.
 cursu infecto, i. e. nondum absolutus. P.
 2, 17, 65.
 cursu mare imbueret. C. 63, 11.
 cursus reprehendere, i. e. sequi, &
 sistere. P. 3, 17, 9.
 CURRUS triumphantium eburneus.
 T. 1, 8, 8.
 currus avorum, i. e. triumpho aviti. P. 4,
 11, 11.
 currus ovantes ab utroque litore. P. 3,
 7, 53.

INDEX IN CATUL:

Curus Britannorum picti. P. 4, 3, 9.
curtus duo in adversum ibant per
moenia Babylonis. P. 3, 9, 23.
curtus, pro navi. C. 3, 9.
Curcius Equus Romanus, qui profundis-
simam voraginem patris foro improvi-
to enatam, equo insidens ornatusque,
corpore oppletus. Rediret ejus fortitu-
dini equestre simulacrum erectum est.
v. Liv. l. 7. Val. Maxim. l. 5, c. 6. P. 3, 9,
61.
Curulis Sella propria erat nobiliorum
magistratum, à curia sic appellata,
C. 5, 2. P. 4, 11, 65.
curvus in sinere. P. 4, 7, 27.
curvus calamus, i. e. *Sibia*. C. 62, 22.
cuspis testa Bacchi, pro *thyrsu*. P. 2, 21,
34.
calpide fundere in equum eversum.
P. 4, 10, 8.
CUSTOS armarum. P. 2, 16, 65.
custos Cretum. C. 55, 23. v. *Cretum*
custos.
custodis, seu *janitoris arundo*. P. 4, 7, 21.
v. observ.
custodem ad busta sedere. P. 3, 14, 24.
custodes ponere. P. 2, 5, 29.
custodia matris. P. 1, 11, 21.
custodia nihil prodest invitz. P. 2, 5,
31.
custodiam ponere. T. 1, 2, 5.
custodire ignes in ossibus. P. 3, 15, 9.
CYBELE, Celi ac Terra filia, Saturni
uxor, mater Deorum. Eadem dicta
Rhea, Opis, Berecynthia. Colebatur
maxime in Phrygia, ejusque sacerdo-
tes virilia sibi amputabant. magna
Dea. C. 62, 91. P. 3, 15, 35.
Cybellæ fabricata inventa. P. 3, 20, 3.
Cybellæ ara rotunda. P. 4, 7, 61.
Cybellen tardam fune movit Clau-
dia. P. 4, 11, 51. v. Claudia.
Cyclades insula in *Ægeæ mari*, ita
dicta, quod circa Delum sita sine s or-
bem enim Græci κύκλος dicunt. C. 4, 7.
cyclas aurata, i. e. *palla feminea auro*
inexta. P. 4, 7, 36.
cynis vectari. P. 3, 2, 39.
Cydnus, Cilicia fluvius aqua limpidissi-
ma. T. 1, 8, 13.

cydoniæ ramo decussa. P. 3, 11, 27.
Cylleneum Phœnecum, oppi dum *Arca-*
dia prope montem Cylleneum. C. 67, 109.
CYMBÆ Charontis publica. P. 3, 15,
24.
cymbam solvere. P. 4, 11, 95.
cymba fugaci male nixa *Cleopatra*.
P. 4, 6, 63.
cymba ingenii. P. 3, 2, 22.
cymbala concrepant. P. 3, 16, 6. *recre-*
pant. C. 62, 29.
cymbala rauca tundere. P. 3, 15, 36.
cymbia, genus poculi ad *cymba* simili-
tudinem. cymbia in aliquem proci-
tere. P. 3, 6, 4.
CINTHIA. P. 1, 1, 1, 3, 1, 4, 5, 6, 26, 1, 8.
1, 10, 19, 1, 12, 1, 12, 1, 15, 1, 17, 5, 1, 18,
5, 1, 19, 2, 2, 2, 4, 2, 6, 2, 10, 2, 1, 3, 2, 14,
2, 16, 8, 2, 2, 21, 27, 2, 22, 3, 19, 9, 3, 22, 3,
4, 7, 4, 8. ita, i. e. aræ dotibus ornata.
P. 1, 8, 42.
Cynthius, ita dictus *Apollo à Cynthe*
Deli monte. T. 3, 4, 50. P. 2, 23, 80.
Cyprus, insula nobilissima ultra *Carpa-*
thium mare ad Orientem. Venus Cy-
pria. T. 3, 3, 34.
Cyrenæ, regio *Africa quinque urbibus*
insignis. Hæ fuerunt Berenice, Arsinoe,
Ptolemais, Apollonia, & Cyrene ipsa.
inscripserunt: quid sit inscriptum
explorat Plin. l. 19, c. 3. C. 7, 4.
Cyrus, Persarum rex potentissimus. T. 4,
2, 142.
Cytheræa, ita dicta *Venus ab insula*
Cythera, ubi summis honoribus culta.
T. 4, 7, 3. P. 2, 11, 25.
Cytheron, *Bæotia mons, Thebis immi-*
nens. Cythæronis arces. P. 3, 13, 25.
fax. P. 3, 1, 43.
Cythorus, *Papilagonia mons. buxifer.*
C. 4, 13. Cythorium jugum. C. 4, 11.
Cyzicus, *Mileforum oppidum ad Helle-*
pontum. frigida. P. 3, 20, 1.

D

Dedaleum iter, i. e. *Creta Laby-*
rinthus constructus à Dedalo A-
theniensi ad Minotaurum occultan-
dum. P. 2, 11, 8.

DA-

TIBUL. & PROPERT.

DAMNARE se carmine, i.e. *carmen*
promittere. P.2,19,31.
dam-ata, p. o. *devota*. P.3,6,21.
damni timores, i.e. *visitatos* gladio sa-
cra, veluti *visitatio*. P.2,1,18.
damnare noctes *infirmitatibus*. P.4,11,15.
damno tentari. P.1,4,25.
DANAE. Acrisii regis Argivoꝝ filia,
cuius pudicitia pater mutans, eam
turris munusculum custodia sepsit. At
Jupiter in pluviam auream mutatus,
patres diligentiam irritam fecit, puellamque
conspiciendo de qua postea
natus Perseus. P.2,21,115.
Danae domus. P.2,15,12.
Danai, ita dicti Græci à Danao Agyr-
tis fratre, qui Argus regnavit. P.3,6,
31,4,1,113, male vicerunt Trojam
evolvendo. P.4,1,53.
Danaum, & Danae rates. P.3,7,40.
3,9,14,3,20,34, mille. 2,18,38.
Danaus, rex Argivorum. Atque ipsi fra-
ter & qui cum quinquaginta filiis ha-
beret, pariterque germanus quinquaginta
filios, eos patrueibus nuptum
dedit. Cum autem a genero se occisus
irri ex oraculo accepisset, puellis impe-
ravisset, ut singula arrepto gladio ma-
ritum suum prima nocte jugularent.
Quod cum reliqua omnes explescent,
sola Hypermetre facinus abominata,
Lyncæum sponsum occulta fraudis ad-
monuit, & ad fugam instruxit. Ab
hoc postea Danaus occisus est. Danai
senis turba. P.2,21,4.
Danaides Danai filia, quæ ut penas luo-
rent commisit facinoræ, apud inferos in
cava dolia perennem aquam infundere
coacta sunt: ita ut assiduus labor nihil
proficeret, subitis effluente, quicquid
supra infunderetur. Danaï proles, quæ
Veneris numina læsit. T.1,3,79. So-
rores Danaides. P.4,7,67,11,27.
Danaidum pena. P.2,1,69.
Daphnis pastor arundinibus attricis.
P.2,23,68.
DAPS pro grege. T.1,5,28.
dapes festi. T.2,1,81.
dapes immundas super fœnum trahi-
ciebant festis Palatiis. P.4,78.

dapes sanguineas edere. T.1,6,13.
DARDANIUS, Jovis & Electra filius,
Troja conditor. Dardanius trium-
phans. P.15,11,1.
Dardana prada. P.1,19,14.
Dardana puppis. *Æneid.* P.4,140.
DARE cantus. T.3,140.
date carmen, pro canere. P.4,3,32. *sc.*
Virg. 7. *Æneid.* onga canoros Dant
per colla modos.
date dextera signa rotis immixtis. P.
3,7,8. *Æneid.* erat faventium Quiri-
tium. *Ovid.* Amor. 3. *Eleg.* 2. Et date
jactis und que signa rogis.
date, in obscenis. C.107,4.
dare lintea. P.3,3,7.
dare mollia iura. P.4,11,18.
date molus. P.4,5,40.
dare omnia. P.4,1,67.
dare, pro concedere. P.2,1,17.
dare, pro damnum inferre. P.2,19,14.
dare spolia. P.4,10,11.
dare vela secunda. *metaph.* P.3,15,2.
dara liberas noscere amoris iter.
Hellenismus. P.3,13,4.
data, pro domus. P.3,13,5.
Daulias, i.e. *hirundo*, in quam versa Pro-
gre. Denominatur autem à Danlide
Pocidis urbe, in quam Tereus mari-
tus ejus imperium exercuit. C.64,14.
DE die convivia facere hominum lu-
xuriosorum erat. C.47,6. Ita Horat.
Sat.8. l. 2. dictus hec illic De me-
dio putare die.
de me, i.e. *quantum ad me attinet*. P.2,
13,107. 2,17. 7. 2,21,71. 3,5,18.
de meliore nota. C.57,28.
de nihilo o amator non sum. P.2,2,26.
de nihilo nascitur maxima historia.
P.2,1,16.
de nihilo non cadit ira fulminis. P.2,
13,52.
de nostro sanguine. P.2,6,14.
de quo mihi maxima fama est. P.4,2,
41.
de se narrare. P.4,2,20.
de re. P.2,21,73.
de re quodcumque, i.e. *quacumque ad*
re pertinet. P.2,15,13.
de tumidis esse. P.2,17,14.

INDEX IN CATUL.

de tribus una foror, i.e. quavis Parcarum. P.2,10,44.
 de via mulier. C.25,5.
 debere oculos. C.87,1.
 debuit, pro debuerat. P.3,3,32.
 debita focis reddere. T.4,4,22.
 decedere Divis. C.63,268.
 DECEM menses ad partum numerabantur, quod videlicet sub initium decimi mensis infans prodiret. P.2,2,38.
 decem noctes absque concubitu in sacris Iphidis. P.2,22,2.
 decem verba, pro paucis. P.3,13,8.
 decimo quoque die vix admitti. P.2,13,68.
 decimo vere Danaū rates redierunt. P.3,7,40.
 decidere toto pectore. T.3,1,20.
 decipit vias ipse suas Mæander fluvius. P.2,23,36. v. Mæander.
 deceptis puellis pro decipiendo puellas. P.1,13,5.
 Decius, qui Latino bello, cum aciem Romanam inclinatam vidisset, Diis manibus pro patria se devovit; deinde in confertissimos hostium cuneos immisso equo procurrens vi, et numero adversariorum oppressus interiit. Exinde Romanus exercitus superior fuit. Huius filius imitatus patris exemplū bello Etrusco idem facinus patravit; item nepos bello contra Pyrrhum, ut ex Cicerone cognoscere licet. P.3,9,62.
 Decii animi. P.4,1,45.
 declinare lumina. C.63,91.
 declinare oculos. P.2,1,11.
 decoctor Formianus. C.41,443,5. v. Mamurra.
 decor furtim subsequitur. T.4,2,8.
 DECUS innuptarum, i.e. electissima virgines. C.63,78.
 decus olei, i.e. luctatorum, qui oleo inungebantur, fortissimus. C.62,64.
 decus sine morte. P.3,1,64.
 decus esse multis artibus. P.1,4,13.
 deditus in adultera. C.60,102.
 DEDUCERE ab amore. P.2,17,45.
 deducere per urbem, i.e. comitari honoris argumentum. T.1,4,80.

deducere brachia molli gestu. P.2,16,5.
 deducitur Lunæ orbita. P.2,19,21.
 deducta nupta a domo patris ad lares mariti. T.3,4,31. P.2,3,13.
 deducta voce, i.e. submissa. P.2,22,38.
 defendere, pro arcere. P.1,16,9.
 deficiente manu aliquem tenere; gonus moriensis. T.1,1,74.
 defuit, pro defecit. P.1,1,34.
 defixus in ora vacua. P.1,9,17.
 defluere ex animo vacuo. P.1,20,2.
 degradare. P.3,5,12.
 Deidamia, filia Lycomedis regis Scyriorum; apud quam latens Achilles veste muliebri, seffis Bacchanalibus eam confuavit, Pyrrhumque ex concubitu suscepit, qui Neoptolemus est appellatus. P.2,7,52.
 Deiphobus, Priami filius, qui a morbo Paridis Helena coniugio patris est. Hanc nocte illa Troja fatalis Graci ruptum in thalamo miseris modis affecerunt, ut ipse conqueritur apud Virg. 6. Æneid. P.3,1,29.
 Delia Diana. T.4,3,5. v. Diana.
 Delia oliva, apud quam Latina Phœbum et Dianam peperit. C.34,7.
 Delia Tibulli amica. T.1,1,57.1,2,15.1,3,9.1,5,21.1,7,5.
 DELICIE animi. C.67,26.
 delicie domini. P.2,23,74.
 delicie lapidis pelluciduli. C.68,4.
 delicie, pro cibis lautioribus. P.4,4,76.
 delicias dare in obscenis. C.24,4.
 delicias dicere aut facere in obscenis. C.73,2. v. facere.
 delicatior hœdo renellulo. C.17,15.
 delicta dominæ queri. P.2,3,1.
 DELOS, insula Maris Ægei, una Cycladum, immo media: Apollinis et Diana matribus clarissima. Hanc fabulati sunt poeta mobilem prius fuisse, donec ab alumno Apolline stabilitur. T.2,3,27.
 Delos Phœbo vindice sterit. P.4,6,27.
 Delius Apollo. T.3,4,79.
 Delii alites nivei. T.3,6,8.
 Delphi, oppidum Phœcidis in Parnassū montē, ubi Apollinis oraculum erat.

TIBUL. & PROPERT.

terrarum orbe quandam celebratum.
 C.63, 388.
 Delphica Pytho, sacerdos qua Delphica
 oracula patescentibus promebat. T. 2,
 3, 27.
 delphin. P. 2, 18, 17.
 delphinum corpora curva. P. 3, 15, 25.
 demisso capite se vocare. in *obscuris*.
 C. 86, 8.
 demissis comis plangere, in *funeribus*. P. 2, 17, 36.
 Demophoon Theſei filius, ob cuius desiderium Phylis Threſſa ex arbore se suspendit. P. 2, 16, 12, 2, 17, 30. v. Ovid. in *epistolis*.
 Demosthenes Atticus orator, nominis multo notissimi. Demosthenis arma linguz studium. P. 3, 19, 17.
 DENS urina lbera defricatus. C. 57, 20.
 dentem imprimere. T. 1, 7, 14.
 dente notas in collo figere. T. 1, 9, 38.
 dentes acuere in praelia, dictum de apro. T. 4, 3, 3.
 dentes sesquipedales. C. 94, 5.
 dentibus notas dare per colla. P. 4, 3, 25.
 dente fixo fores referare, i. e. inserta clavi. T. 1, 2, 12.
 deperdere. T. 1, 4, 25.
 deperditus. P. 2, 21, 19.
 depluit lacrymans. P. 2, 15, 8.
 Deponere animam. P. 1, 13, 17. gaudia. P. 1, 8, 29. morbum. C. 75, 25.
 deponere in sinum. T. 4, 7, 4.
 deposivit, pro *deposuit*. *αποθεῖναι*. C. 34, 8.
 deprendere, custodis officium. T. 4, 6, 11.
 descendere in obscuris. C. 109, 2.
 descendere flumine tranquillo, i. e. *cursum fluminis molliter sequi*. P. 2, 3, 11.
 descendens abripitur cæco hiatu. P. 4, 8, 5.
 DESIDERIUM meum. C. 2, 5.
 desiderium maciem parit. P. 1, 3, 28.
 desiderium superest. T. 4, 1, 189.
 desiderio amores veteres renovare. C. 93, 3.
 delidit crimen. P. 1, 12, 1.

despuere, in *re magica*. T. 1, 2, 54. v. no. tas.
 despuere in sinus, *gestus indignantis*. T. 1, 5, 54.
 destinatus, pro *obstinatus*. C. 8, 19.
 deterrita non est, quia flectet. T. 1, 3, 13.
 detexere. T. 2, 3, 15.
 detrahare famæ alicuius. P. 3, 1, 21.
 detrahare vincula de pede, i. e. soleas *decimere*. T. 1, 6, 30.
 Deucalion Pyrrha maritus, qui orbe universo imbris submerso, solus cum uxore commune naufragium evasis. Hic Themidis oracula admonitus, *jaculis post tergum lapidibus genus humanum reparavit*. Deucalionis aquæ. P. 2, 21, 109.
 devia terra. P. 3, 14, 28.
 devia limina. P. 4, 9, 27.
 devia rura. P. 2, 14, 2.
 devocare. C. 65, 6. T. 1, 2, 46.
 devovere rem & domum alicuius. T. 1, 10, 72.
 devorum esse. T. 1, 6, 5.
 DEUS mundum arte temperat. P. 3, 3, 48. non lædit amantes. T. 4, 4, 15.
 vetat esse dolos occultos. T. 1, 10, 24.
 Deus me obnuit. P. 1, 12, 9.
 Deus nullus stamina Parcarum dissolvit. T. 1, 8, 2.
 Deus vertat munera in cinerem & aquas. T. 1, 10, 12.
 Deus doctus. P. 4, 3, 38.
 Deus hostis. P. 3, 16, 8.
 Deus non bene advocatus. C. 40, 3.
 Deus non meus, i. e. *aversus*. T. 3, 3, 28.
 Deus testis. P. 4, 9, 13.
 Deus nitor post caput est. T. 1, 9, 76.
 Deus agricola. T. 1, 1, 20. 1, 5, 27.
 Deus ligneus. T. 1, 11, 20.
 Deus pauper. P. 4, 2, 60.
 Deus silvester. T. 2, 5, 30.
 Deus Epidaurius, *Æsculapius*, qui Epidauri colebatur sub specie serpentis. P. 2, 1, 53.
 Deus, absolute pro *Amore*. T. 1, 9, 7. 1, 9, 56. cessator, i. e. *desistit*. P. 1, 4, 26.
 exorabilis. P. 2, 21, 63. premit ex omni

INDEX IN CATUL.

mni parte. P. 3, 9, 5. acrias, & maria
 alta domat. P. 2, 18, 5. vertitur. P. 2,
 19, 3. i. v. o. f. a. r. h. u. m. a. n. o. r. d. e. P. 2, 9, 5.
 Deus intonſus, *Apollo*. P. 3, 11, 5. 4.
 Deus Oeteus, *Hercules*, quod in *Oeta*
monte combuſtus mortales exuvias po-
ſuerit. P. 3, 1, 32. v. Alcides, *Hercules*.
 Deus natalis. T. 4, 5, 19.
 Deus cœruleus, *Neptunus*. P. 3, 5, 16.
 Deus aulæ fulcæ, *Pluto*. P. 3, 11, 5.
 Deus Tænarius. P. 1, 13, 22. v. *Enipeus*.
 Deus Vertumnus à verſo amne. P. 4,
 2, 10. v. *Vertumnus*.
 Deus tardipes, ignis, ſeu *Vulcanus*, quem
claudicantem fingunt. C. 36, 7.
 Deus Cæſar. P. 3, 3, 1.
 Deus quisvis poteſt eſſe una nocte.
obſcurnum eſt. P. 2, 12, 40.
 Dea *Iſis* amara. P. 2, 22, 6. v. *Iſis*.
 Dea laudanda, i. e. *Ceres*, cui laudes,
hymnoſq; ſacerdotes docebant. T. 1, 5, 8.
 Dea Oenone, *Nympha dilecta Paridi*.
 P. 2, 21, 92.
 Dea turrita *Cybele*. P. 4, 11, 52.
 Deo, i. e. *Ceſari*, lacrymas ire vidimus.
 P. 4, 11, 60.
 Deo liquido tota ſubire voſuit *Sal-*
monis. P. 3, 17, 14. v. *Enipeus*, *Sal-*
monis.
 Dez ſeminez ſacra. P. 4, 9, 25. v. *Bona*
Dea.
 Dez fontem libare. P. 4, 4, 19.
 Deam aliquem clamare. P. 3, 7, 46.
 Deum ſalutare. C. 19, 5.
 Deo prohibente. T. 1, 3, 22. renuente.
 T. 1, 5, 20. verante. P. 4, 1, 86.
 Del *Troja* ardentes. T. 2, 5, 22.
 Dei communes, i. e. quos uſerque jura-
 vit. P. 1, 11, 16.
 Dei deſerti, i. e. *Deorum ſimulacra in-*
culta. P. 2, 5, 28.
 Dei errantes. T. 2, 5, 42.
 Dei fata evolventes. P. 1, 7, 16.
 Dei fictiles. P. 4, 1, 5.
 Dei ornati. T. 2, 1, 54.
 Dei tertia regna ſortitæ, i. e. *inferni*.
 T. 3, 5, 22.
 Dei veri. P. 3, 11, 68.
 Dei verſi ad pia vota. P. 3, 2, 10.
 Dei ultores. P. 3, 18, 22.

Dez marinæ. P. 3, 6, 62.
 Deorum pia tuba. T. 4, 4, 23.
 Deum cura. T. 3, 4, 33.
 Deum jura ſub terris. P. 3, 3, 6.
 Deum proles, apud *inferos*. T. 4, 1, 68.
 Deum ſimulacra lacrymas ſuderunt.
 T. 2, 5, 71.
 Deos conſulere. T. 1, 3, 10. è cœlo de-
 ripere. T. 1, 11, 60. fatigare de aliquo.
 P. 2, 15, 3. fingere. P. 3, 18, 5. iniquos
 dicere. P. 2, 13, 89.
 Deos nullus eſſe queri. P. 1, 6, 8.
 Deos obliſos monere. P. 1, 15, 25.
 Deos pretium facere, i. e. *vaſiciniæ*,
corrumperè accepta pecunia. P. 4, 1, 83.
 Deos provolvere, i. e. *pejorare*. P. 4, 5, 27.
 Deos undiſonos præce adire. P. 3, 19,
 18.
 Deas nudas videre porna non erat
antiſquis temporibus. P. 3, 11, 38.
 Dii, dolentis interiectione. P. 1, 18, 27.
 Dii ſuſcipiant. P. 2, 7, 60.
 Dii litorales. C. 4, 22.
 Dii magici. T. 1, 2, 62.
 Dii mala multa dent. C. 14, 6, 28, 14.
 Dii maris. P. 3, 5, 11.
 Dii meliora ferant. T. 3, 4, 1.
 Dii melius. P. 4, 6, 65.
 Dii mihi ſunt teſtes. P. 4, 1, 81.
 Dii moenia *Romana* condiderunt.
 P. 3, 9, 65.
 Dii potas tuentur. T. 2, 1, 117.
 Diis invitis. C. 75, 12.
 Divus domitus. C. 67, 118.
 Diva ſuperba, *Vilſtoria*. T. 2, 5, 43.
 Divi crudeles. T. 1, 4, 31.
 Divi vera monent. T. 3, 4, 5.
 Divum ſator *Jupiter*. P. 4, 2, 55.
 Divos externos querere. P. 4, 1, 17.
 dextra ſcribens moriens. P. 4, 3, 6.
 dexterum libro alterius ineſſe. P. 4, 9,
 72.
 Dia, inſula maris *Ægæi*, alio nomine
Naxos, *Baccho ſacra*. C. 53, 52.
 DIANA *Jovis & Latona filia*, uno par-
 tu edita cum *Apolline*. Hanc nuptia-
 rum expertem, & venatricem ſabu-
 laſa tradit antiquitas. Diana *Aven-*
tina, quod ſcilicet *Roma* colebatur in
colle Aventino. P. 4, 8, 29.

Diana

TIBUL. & PROP. T.

Dianz laudes. C. 34.
 Dianz lex casta. T. 4, 3, 19.
 Dianz choro reddere. P. 2, 19, 60.
 Dianz sacra suscipere. P. 2, 14, 17.
 DICERE blanditias. T. 1, 1, 86.
 dicere gaudia sub tacita veste. i. e. lo-
 qui turpia in concubitu. P. 1, 4, 14. v.
 obferu.
 dicere, pro loqui. C. 95, 5.
 dicere, pro vaticinari. P. 1, 9, 6.
 dicere poenas, pro comminari. T. 1, 7, 61.
 dic mihi quæ vera sentis. P. 3, 4, 1.
 dicebam, verbum insultantis misero,
 cui ob perviciaciam infortunium inci-
 derat. P. 1, 9, 1.
 dicta ventis credita, i. e. irrita. C. 64,
 17.
 dixerit, pro reffis fueris. P. 1, 20, 4.
 DIES amore liber. P. 4, 5, 58.
 dies durus vertitur. P. 2, 19, 32.
 dies dux anni, i. e. Cal. Januaria. T. 4,
 1, 10, 3.
 dies extremus, i. e. Jeter. P. 2, 17, 34.
 dies ille niger, i. e. mortis. P. 2, 17, 20.
 dies injicit radios in vina. P. 4, 6, 86.
 dies non segnis it, teneatque. T. 1, 4,
 24.
 dies crastina. P. 2, 12, 54.
 dies ominosa denunciat cædem agnis.
 P. 4, 3, 61.
 dies longa, i. e. vetustas. T. 1, 4, 13.
 dies non reditura post obitum. P. 2, 12,
 24.
 dies, quæ mundum subruet. P. 3, 3, 53.
 diei sacra præcellens. T. 2, 1, 2. v.
 fu 5.
 diem conterere. P. 2, 1, 46.
 diem facili amore ducere. P. 1, 14, 10.
 diem unum visa impetrare. P. 4, 7, 26.
 Dictynna, ita dicta Diana à retibus ve-
 natoriis, nam δίκτυον, rete est apud
 Græcos. T. 1, 4, 21.
 differre, pro vulgare. P. 1, 4, 22.
 differre trophæa in aliquem. P. 4, 6, 82.
 digesta in species, i. e. in picturas. P. 2,
 21, 3.
 DIGITUS. digiti ad sonum vocare.
 T. 1, 2, 32.
 digitum angusta via inferere non
 est. P. 3, 12, 10.

digiti cum voce locuti. dictum de ci-
 tharado. T. 3, 4, 48.
 digiti eburni. P. 2, 1, 9.
 diluere vitium ex animo. P. 3, 15, 6.
 Dirce, Thebarum regina. P. 3, 13, v. An-
 tiope.
 DIR. & diras fatales canere. P. 3, 22, 37.
 diras precari. T. 2, 7, 35.
 dira sibi precari. T. 2, 5, 115.
 dira fratrum Thebanorum arma. P.
 2, 8, 1.
 dira stipendia. C. 53, 173. v. Andro-
 geos.
 diripiendum ferre, pro diripere. T. 3,
 6, 28.
 Dis Pluro dictus, quid humana omnia
 in finem accipias. T. 3, 5, 33. Ditis a-
 qua pallida. T. 3, 1, 28. Ditis equi ra-
 ptiores, quibus Proserpinam abduxit.
 P. 3, 20, 4.
 discere timere eventum formæ tuæ, i. e.
 metue, quod pulchritudini tuæ con-
 gere potest, immo aliquando etiam
 debet. P. 3, 22, 38.
 disci pondus missile in arbe rotare.
 P. 3, 12, 10.
 discordiam duobus esse, i. e. semina-
 diffidis duobus inter se præbere. P. 1, 2,
 17.
 discors, pro diffuncto. C. 63, 375.
 discruciat. C. 65, 76.
 discupere. C. 103, 2.
 disertus leporum. Hollenismus, ut ille
 apud Horat. cum famulis operum
 solutus. C. 12, 9.
 dispandia me non movent. P. 2, 16, 63.
 dispercam, juramenti genus. C. 90, 2.
 P. 2, 15, 45.
 displicere. T. 4, 13, 6.
 dissidium. C. 65, 22. T. 1, 5, 1.
 dissidium vobis proximus annus erit.
 P. 2, 17, 16.
 dissidium dare. P. 1, 11, 28.
 dissolvendum dare, pro dissolvere.
 T. 1, 8, 40.
 distendere horrea spicis. T. 2, 5, 84. sic
 Virg. dulci distendunt noctare cel-
 las.
 DIVES, pro fertili. C. 111, 1.
 dives fortuna. P. 3, 1, 52.

dives

INDEX IN CATUL.

dives aurum. T.1,11,7.
dites animos facere. T.3,6,13.
divitias congerere. T.1,1,1.
diverſe fenestre, *i.e. adverſe*, *juxta poſita*. P.1,3,31.
divulſi juvenci membra jactabant *Satyri & Menades, Bacchi currum infequentes*. C.63,257.
docta puella. P.1,7,11.
Dodona, *regio Epiri, in qua ſilva quercubus ſacris*. Dodona verior augur. P.2,15,39. v. Chaonię columbę.
dolatus falce properanti. P.4,2,59.
dolia Danaidum cava. T.1,3,80. P.2,1,79. v. Danaides.
dolia muſto ſpumantia. P.3,15,17.
dolia & lacus deſiciunt, *dum vilis eſt vini annona*. T.2,5,86.
DOLOR acer ex omnibus. P.2,16,45.
dolor admonet annos anteaſtos. T.4,1,190.
dolor amoris neſcit abeſſe vitiis ſuis, *i.e. ipſe das operam ne diſcedas*. P.2,13,32.
dolor argutus, *i.e. querulus*. P.1,18,26.
dolor corda frangit. T.3,2,6.
dolor lumina cruciat. P.2,17,76.
dolor meus tibi debet aſpera multa, P.1,18,13.
dolori ſervire. P.1,7,7.
dolori ſuccumbere. P.2,13,13.
dolorem eſſe. P.1,14,18.1,22,6.
dolorem ſepelire. P.1,17,17.
dolore tangi. P.3,5,34.
dolores impune proferre. P.1,18,3. *i.e. queri ſine periculo*.
dolere aliquem. P.1,16,24. 4,11,75.
dolofus *Ulyſſes*. P.3,5,58. v. *Ulyſſes*.
domator, *pro domitor*. T.4,1,117.
domitor terrarum & marium Amor, P.2,18,52.
domitus ſomno. T.1,10,27.
dominum aliquem admittere rebus ſuis. P.2,23,15.
dominam mutare caveto. P.2,13,73.
DOMUS celum imitata. P.3,1,58.
domus præferat hoſtiles exuvias. T.1,1,54.
domi eſſe. P.2,15,44.
domum tenere. P.2,15,48.

domus Nympharum humida. P.1,20,34.
domus, *pro familia*. C.67,22. P.4,1,80. 4,11,32.
domum conſcelerare. C.66,24.
DONARE. cui dono? *pro cui donem?* C.1,1.
Donum. dona beata. C.67,14.
dona columna figere. P.2,11,35. ſepulcro ferre. T.2,7,13.
dona parare per cędem & facinus. T.2,4,21.
dona via Sacra emebantur. P.2,16,62. v. *obſerv*.
donis amor vincitur. T.1,5,24.
donis corrumpere. T.1,10,53.
Doræ choreæ, *ſaltatio quadam ſic dicta à Doribus Gręcia populis*. C.63,287.
Dorica caſtra, *i.e. Graja*. P.2,7,18. 4,6,34.
Doris, *Nerei uxor, mater Nympharum*. Doride natz. P.1,17,25.
Dorixanum, *puella nomen Comicum, ut Glycerium, Gymnaſium, Planuſium, Philocomafium*. P.4,5,21.
dormire cum ſene. P.2,13,93.
dormire ſimul. P.2,5,12.
dos non humilis Roma prodita. P.4,4,56.
dotem habere ex rogo ardenti. P.4,7,48.
Draco Lanuvinus. P.4,8. v. *obſerv*.
Dryades *Nympha ſilvarum*. Aufoniz. P.1,20,12. puelliz. P.1,20,45.
Dryasin Gracis datus, *pro Dryadibus*. P.1,20,12.
DUCERE, *pro allicere*. P.2,17,78.
ducere funus. P.2,1,58.
ducere in re nuptiali. P.2,6,21.
ducere, *pro cedere*. T.1,3,43.
ducere, *pro liquefacere*. P.4,7,46.
ducebant ſervi dominum. P.2,20,2. v. *deducere*.
duci rhombo magico. P.3,4,26.
DULCE caput. P.4,11,55.
dulcis amarities. C.67,18.
dulcem in aure alicujus ſonare. P.1,12,6.
dulcia regna negat ſine me. P.1,8,32.
Duli-

TIBUL. & PROPERT.

Dulichiam, *insula maris Jonii*. Dulichiz arc. P.2,2,59. Dulichiz litora. P.2,11,4.
 Dulichius juvenis, *i.e. Ulysses*. P.2,2,59.
 dum fata sinunt. T.1,1,83. P.2,12,23.
 Durrachium oppidum *Illyrici*, Adriz taberna, *i.e.emporium*. C.35,15.
 DURUS. durum terræ opus urgere. T.1,10,8.
 dura coronâ, *i. e. bifuta*. P.3,1,20.
 dura, *pro constans*. P.2,16,43.
 duro ferro vincita præcordia. T.1,1,77.
 durum est credere. T.1,7,7.
 duri, *pro hispidi, & inurbani*. T.3,4,92.
 duri lumbi, *i. e. effecti*. C.16,11.
 duræ mentes, *i. e. severa, ab amore aliena*. P.1,14,18.
 dura tempora. P.1,22,4.
 durare querelis, *i. e. patienter querentem audire*. P.1,6,11.
 durari in nivem & glaciem. T.4,1,157.
 duritia, *pro crudelitate*. P.3,10,20.
 DUX *Arabum, sive Indorum, odoratus*. P.4,3,64.
 dux bonæ Veneris, *Hymeneus*. C.60,44.
 dux ducem ferit. P.4,10,46.
 dux & comes, *relativa*. T.3,6,10.
 dux Vejus, *i. e. Tolumnius occisus à Cornelio Coss.* P.4,10,31.
 ductor ab arce Cenina. P.4,10,9. *v. Acron.*
 duces evincti. T.1,8,6.
 duxerit, *pro ducet*. P.1,15,30.
 duxti, *pro duxisti*. P.1,3,27.
 Dyndimus, *mons ad Hellepontum, Cyxco imminens, Cybela sacer*. P.3,20,3.
 Dyndimena domina. C.62,13.
 Dyndimi domina, *pro poemate de matre Deorum à Cecilio scripto*. C.35,14.

E

E Gemma bibere. P.3,3,26.
 E lacrymis alicujus sentire. *vulgo: accorgeris dal pianto*. P.1,21,6.
 eadem via currere. *metaph. i.e. artibus isdem uti, quas semel proficias novissimus*. P.3,4,36.

EBRIUS. ebrii ocelli, *i. e. molles in angulos distorti*. C.45,11.
 ebria signa fugæ nocturnæ. P.3,2,48.
 ebria verba. T.3,6,36.
 ebria vestigia. P.1,3,9.
 EBUR. *apud Ansenam* numquam palter Herculeo numine. P.4,7,82. *v. observe.*
 eburna camera. P.3,1,50.
 eburnum plectrum. P.3,2,25.
 eburneum templum. P.4,2,5.
 eburni digiti. P.2,1,9.
 ecquandone. P.2,7,37.
 EDER A Baccho sacra. T.3,6,2. P.4,1,62.
 ederam tumulto pellere. P.4,7,79.
 edere caput circumeuntes. P.2,4,26.
 edere sponte sua melius veniunt. P.1,2,10.
 ederas in thyrso legere. P.3,2,35.
 ederosum antrum. P.4,4,3.
 edere corpus super equum. T.4,1,115.
 edicta lex. P.2,6,2.
 Edonis, *i.e. femina Rachei sacris operata, sic dicta ab Edonis Thracia populi bibacissimis*. P.1,3,55.
 educare uvam. C.19,14. *v. pomum*. T.1,1,19. *strem*. C.61,46.
 effectu bono frui. P.1,10,28.
 effectus bonos promereri. P.3,21,10.
 effecti ad regum. P.1,15,21. 4,7,7.
 effusus comis flere, *in re funebri*. T.1,3,8.
 egelidi tepores. C.46,1.
 egens animo, *i.e. demens*. C.62,31.
 Egnatius. C.37,19. 39.
 egregium narras parentem; *ironic.* C.66,29.
 ejicere, *pro repudiare*. P.2,15,48.
 electissima pessimi poetæ scripta. C.36,6.
 Electra, *Orestis soror, quam frater omnibus consilijs suis participem habuit*. P.2,11,5.
 Elegos fingere. P.4,1,135.
 elevare, *pro pretium minuire, vili pendere*. P.1,8,12. 2,22,44. 2,23,58. C.24,9.
 ELIS, *Poloponnesi regio, Sicyoni & Achaja contermina; hippodromo, seu cursu*

INDEX IN CATUL.

cursu equorum maxime nobilis. opes equis paravit. P. 1, 8, 36.
Elcus carcer, unde mittebantur equi. T. 1, 4, 28.
Elea quadriga. P. 3, 7, 17.
Elez orz. P. 1, 8, 26.
eludere palmas alicujus, i. e. *victorem vincere.* P. 4, 1, 140.
Elysi campi, locus apud inferos amantissimus, ubi morte obita credebantur justorum umbra spatiari. v. *Virg. 6. Aeneid.* T. 1, 3, 58. 3, 5, 23.
Elysi rose. P. 4, 7, 67.
Emathia, Macedonia regio; quam Cassius, & Lucanus de bello civili pro Thessalia usurpant. C. 63, 324.
emeritis datur medicina, i. e. *interemptivum remedium paratur veteranis militibus, vel gladiatoribus rude donatis: quod cironibus praesentissimum fuisse.* P. 2, 11, 16.
empta quovis modo, i. e. ancilla vilior. P. 1, 9, 4.
empti amplexus. P. 4, 5, 33.
empta oscula. P. 3, 11, 34.
emulsa palus apud Phenenum Cylleneum. C. 67, 110. v. *observ.*
Encladus, unus ex Gigantibus, qui Jovi bellum intulerunt: ob id Aetnae montis superimposito sub saxarum detrusus. P. 2, 1, 39.
Endymion, Laetius adolescens, quem Luna fertur adamasse. P. 2, 12, 15.
Enipeus, Thessaliae fluvius, cui Tyro Salmonis filia inter aquas concubuit. P. 3, 17, 13. Amonius, quia Thessalia dicta Amonia. P. 2, 13, 21.
Ennius poeta vetricissimus, Rudijs Calabriae oppido natus, Annales Romanorum rerum scripsit. Scipioni Africano adeo carus, ut ab ejus latere per quam rare discederet. Eius opera injuria temporum intercidere, praeter pauca quadam fragmenta ab antiquis Grammaticis collecta. P. 4, 1, 61. *patet.* P. 3, 2, 6.
Ensis. ense latus revincire. P. 3, 12, 11. *ense occupare, pro interficere.* P. 4, 4, 84.
enses ducere, i. e. cedere. T. 1, 3, 48.

EOUS roseus, i. e. *Aurora.* P. 3, 22, 7.
Eoa aqua, i. e. *mare ad Orientem.* T. 4, 2, 20. P. 4, 3, 10.
Eoa domus. P. 2, 13, 84.
Eoa ripa aurea. P. 4, 5, 21.
Eoa unda. C. 11, 3.
Eoum gelu, i. e. *pruina matutina.* P. 1, 16, 24.
Eoum mare rubrum. T. 2, 2, 16.
Eoi mariti. P. 3, 11, 15.
Eoi populi. P. 2, 2, 53.
Eoz pharetrz. P. 4, 6, 87.
Eois lapillis pectus variare. i. e. gemmis Indici maris. P. 1, 15, 7.
ephemerides. P. 3, 21, 20. v. *observ.*
Epicurus Philosophus Atticus, qui boni summam in voluptate posuit. Docuit etiam nullam esse Deorum providentiam, sed omnia fortuito atomorum concursu creari; item animas una cum corporibus interire, multaq; alia ridicula, & absurda, quae M. Tullius exagitat in libris de natura Deorum. Eius tamen disciplinam secuti sunt plerique viri eruditissimi, puta Lucrilius Carus, qui eam elegantissimis versibus expressit: Virgilius, Horatius & c. doctus. P. 3, 19, 25.
Epidaurius Deus, i. e. Asclepius Phoebi filius ex Coronide, medicinae scientificissimus: qui cum artis adminiculo defunctorum animas in corpora revocaret, Jovis indignantis fulmine ictus est. Deinde precibus Apollinis inter superos relaxatus, Epidauri Achaiae urbe templum religiosissimum habuit. Fingebatur barbatus, cum baculo, Gallo, cane, & Serpente: immo ipse cultus aliquando sub specie anguis. P. 2, 1, 63. v. *Ovid. 15. Metamorph.*
epistolium lacrymis conscriptum. C. 67, 2.
eques Maecenas. P. 3, 7, 1. v. *Maecenas.*
EQUUS ad metas sudans. P. 4, 1, 70.
equus cataphracti auratus. P. 3, 10, 12. v. *observ.*
equus munus, cataphractum generis. P. 4, 3, 8.
equus Trojanus, cuius notissima historia, sive fabula. v. *Virg. 2. Aeneid.*

TIBUL. & PROPERT.

Quintum Calabrum in Paralipomenis ad Homerum: Tryphiodorum de excidio Ilii: Distum Cretensem, Daressem Phrygium. P. 3, 11, 25, 4, 1, 53. fallax Trojæ serpens. P. 3, 11, 66. ligneus artis Palladiæ. P. 3, 7, 42.
 equo iubeas dextras collocare. P. 4, 4, 38.
 equo alterno leve pondus trahere, i.e. desultorem agere, plures equos deinceps, ubi opus fuerit, ascendendo. P. 4, 2, 36.
 equi Amphiarai dilapsi. P. 3, 11, 60. v. Amphiaras.
 equi armigeri. P. 3, 3, 8.
 equi Auroræ. P. 3, 11, 16.
 equi ad plausus resistentes. P. 3, 3, 14.
 equi honorati ossa matronarum vehabant. P. 4, 11, 104. v. observ.
 equi Lunæ. T. 2, 4, 18. P. 1, 10, 8.
 equi noctis. T. 2, 1, 37.
 equi Parthorum fugaces. P. 3, 3, 17. versi. P. 4, 3, 66.
 equi Solis quætor, Pyrois, Eous, Alcyon, & Phlegon. attrati. P. 3, 3, 56. prodigio pallentes. T. 2, 5, 576.
 equi triumphantes. P. 4, 3, 68.
 equorum disciplina. T. 4, 1, 91.
 equos abiunctos lavare. P. 2, 1, 35.
 equos lavit sanguine cervix defecta. P. 4, 10, 38.
 equis gyrum pulsat. P. 3, 12, 11. v. observ.
 equi exacti, i.e. equorum statua affabre facta. P. 3, 7, 10.
 eam solus ad portas Lanuvii, i.e. sequebatur mente Lanuvium, quod Cynthia mea profecta erat. P. 4, 8, 48. v. observ.
 Eretinus ager, ab Erete Latii oppido apud Trebulam. Virg. 7. *Æneid.* Eretimanus omnis. T. 4, 2, 4.
 Erichthonius populus, i.e. Atheniensis ab Erechthe rege ita dictus. P. 2, 5, 4.
 Eridanus Venetus, idem qui Padus; rex fluviorum Italia. Hic à radicibus Vesuli montis exortus parvis scilicet primum fontibus colligit, & aliquantulum exilis ac macer mox aliis amnibus ita augetur, atque alitur, ut se per septem ad postremum officia ef-

fundat. Pomponius Mela 1. 2. c. 4. P. 1, 12, 4.
 Erigone, Icarj filia, qua patrem à parentibus occisum, & inssepultum relictum, monstrante Hymera cane, invenit, ac sumulavit: ob id cum eodem cane inter sidera collocata. Est autem unum signorum Zodiaci statim post Leonem. T. 4, 1, 11.
 Erinayes, furia inferorum ita dicta, quasi ab Erinys, discordia. tragicæ. P. 2, 15, 29.
 Eriphyla, Talai filia, uxor Amphiarai. Hac iudex dissensionum electa inter virum, & patrimum Adrastum, cum hic vellet Amphiarai secum ducere ad bellum Thebanum, ille vero pertinaciter negaret: à patris manibus auro corrupta, contra virum sevensiorum tulit. Amphiaras indignatus mandavit filio Alceoni, ut quandocumque audisset patris mortem illico matrem interficeret. Parvis Alceoni paternis iussis, ob id postea furis omnibus exagitatus. P. 2, 1, 3, 29. 3, 11, 59. erit, pro sit. T. 2, 4, 43.
 Erithea, insula Hispano litori proxima, alio nomine Gades, ubi Geryon triqueper imperasse fertur. Hinc Hercules, occiso Geryone, boves pulcherrimas in Italiam abegit. P. 4, 2, 2.
 ERROR Herculis pro ipso Hercule. P. 1, 20, 15.
 errore exacto, i.e. emenso itinere. P. 2, 11, 3.
 errores Ulyssis. T. 4, 1, a. vers. 52.
 erroribus urbes tercentas explere. T. 1, 4, 63. v. observ.
 errabunda vestigia. C. 63, 113.
 errata fateri. P. 1, 9, 33.
 eronem iterum sub ligna vocare. T. 2, 6, 6.
 erubescere aliquem. P. 3, 12, 20.
 erudituli. C. 57, 7.
 Erycina Venus, ita vocata ab Eryce, Sicilia monte, ubi templum habuit. C. 63, 72.
 Erythrum litus, i.e. rubrum mare. T. 3, 3, 17.
 esca piscibus. P. 3, 5, 8.

efosa

INDEX IN CATUL.

oſcas ſibi admetos corripere. P. 4, 8, 11
 Elquiliz aquoſæ, regio urbis Romæ ab
Eſquilino collo appellata. P. 4, 8, 1.
 Elquilis habitabat Propertius. 3, 21,
 24.
 ESSE alicui carmina. P. 2, 2, 32.
 eſſe alicui quodcumque ille velit. P. 1,
 13, 36.
 eſſe aliquid. C. 1, 4.
 eſſe cum aliquo, vel aliqua, i. e. con-
 cumbere. T. 4, 7, 13.
 eſſe in amore. T. 1, 10, 39.
 eſſe in fide, i. e. in ſecura. C. 34, 1.
 eſſe in tunica oſtrina. P. 2, 20, 26.
 eſſe inter utramque obſcurum. P. 4,
 8, 36.
 eſſe, pro habitare. C. 67, 28. T. 1, 3, 81.
 2, 3, 30. 2, 3, 39. T. 4, 9, 2. P. 1, 8, 27.
 eſſe, pro manere. P. 2, 17, 74.
 eſſe, pro vivere. T. 3, 5, 32.
 eſſem ego, quod nunc tu. P. 2, 17, 48.
 eſt, pro ſunt. Helleniſmus. P. 3, 7, 17.
 eſſeda Britanna, vehiculi genus. P. 2, 1,
 86.
 eſſeda deportant. P. 2, 21, 43.
 eſuritionum pater. C. 21, 1.
 et merito; formula ſibi ipſi culpam ex-
 probrantis, juſtoque ſupplicio ſe affici
 ſeſentis. P. 1, 17, 1.
 etiam atque etiam, C. 62, 61.
 ETRURIA, Italia regio, Gallia togata
 affinis, ſub monte Apennino ſitashodie
 Toſcana. Etruſca gens antiqua.
 P. 2, 1, 29. Etruſca pulvis. P. 1, 22, 6.
 Etruſcus obefus. C. 39, 10.
 Etruſco de ſanguine regum, i. e. de
 ſanguine regum Etruſcorum. P. 3, 7, 1.
 Etruſci aggeres. P. 1, 21, 2. montes. P.
 1, 21, 10. fontes. T. 3, 5, 21.
 Eva, i. e. Baccha. C. 63, 61.
 Evadne Capanei coniux, qua in re-
 gnum deſuncti mariti ſe coniecit. P. 1,
 15, 21. fida. P. 3, 11, 24.
 Evander Arcas, qui cum Carmenta
 matre fatidica profugus in Italiam
 appellus; condiditque Pallanteum op-
 pidum, ubi poſtea Palatina arces. v.
 Livium l. 1. Virg. 8. Æneid. Ovid. in
 Faſtis. Evandri boves profugæ. P. 4,
 1, 4.

Evantes chori; Baccharum tripudia.
 P. 2, 2, 28.
 Euboea, inſula Boeotici ſitori proxima,
 anguſto Euripo tantum interſtiente;
 cujus in porta Anſide Græcorum du-
 ces adverſus Trojam contraxere. Ho-
 diæ: Negroponte. Euboici ſinuus,
 prope Caphareum promontorium, ubi
 claſſis Græcorum naufragium fecit.
 P. 4, 1, 114. Euboicum litus, i. e. An-
 ſis. P. 2, 18, 38.
 evahi gyros præſcriptos. P. 3, 2, 21.
 evenero, verbum ex augurali diſcipli-
 na, T. 1, 8, 5.
 eveniet, ex eadem diſciplina. T. 1, 6, 21.
 eventura precor, ex eadem. T. 2, 1, 22.
 Evenus Æolia ſtrevius. Eveni ſiſſa
 Marpeſa Ida uxor, ab Apolline ada-
 mata. P. 1, 2, 18.
 Eumenides, furia inferorum. C. 63, 193.
 Eumenidum turba ſevera. P. 4, 11, 22.
 evoc, vox bacchantium. C. 63, 255.
 Euphrates, Perſidis fluvius, Tigri per-
 miſſus: qui olim Romanorum impe-
 rium à Parthis diſterminabat. P. 2, 8,
 17. 2, 16, 77. 3, 3, 4. 3, 9, 25. 4, 6, 84.
 Eurypylus, Evamenes filius, de quo Pau-
 ſanias l. 7. Eurypylus Coz Minervæ
 textura. P. 4, 5, 23.
 Eurytion Centaurus, qui Pirithoi uxo-
 rem Iſchomachen, chrietate inſtigante,
 ipſo nuptiali convivio, rapere au-
 ſus fuit: unde pugna ingens exorta
 inter Lapithas & Centauros, quam
 luculenter deſcriptam habes apud Ovi-
 dium l. 12. Metamorph. P. 2, 22, 31.
 Europa, filia Agenoris Tyriorum regis,
 a Jove ſauri ſpeciem induta per Ma-
 ris fluctus in Cretam uſque deſecta:
 ex qua Jupiter Minos suscepit, ejuſ-
 que nomine tertiam orbis partem ap-
 pellavit. v. Ovid. 2. & 3. Metamorph.
 P. 2, 19, 52.
 Europa, orbis terrarum pars, inter ce-
 teras cultiſſima: ſines habet ab Orien-
 te Tanaim fluvium, quo ab Asia diſ-
 jungitur, Pontum Euxinum, Propen-
 tidem, Ægaum: à Meridie Jonium,
 Tyrrhenum, Siculum maria: ab Oc-
 cidente Atlanticum & Cantabricam
 Occa-

TIBUL. & PROPERT.

Oceanum : à Septemtrionibus denique
mare *Amalchium*, *Scythicum*, *Cim-*
merium. *Europæ* atque *Asiæ* bel-
lum, i.e. *Trojanum* gestum inter duas
potentissimas olim gentes, *Græcam* &
Europæam, & *Phrygiæ Asiaticæ*.
P. 2, 2, 46.
Eurotas, *Peloponnesi fluvius*, apud *Læ-*
cedæmonem. P. 3, 12, 17. *Eurotæ* flu-
mina. C. 63, 89.
Eurus, ventus ab Oriente spirans, idem
ac *Subsolanus*. P. 2, 18, 35. 3, 3, 52. 3,
13, 32.
EX æquò convenit. T. 3, 6, 19.
ex animò dicere. C. 106, 4.
ex *Helena*, i.e. ab *Helenâ*. P. 2, 1, 52.
ex tua libidine, i.e. ex desiderio atque
arbitrio tuo. C. 17, 5.
exactis sideribus, i.e. novè mane. P. 1,
3, 38.
examen stuprorum. metaph. ab apum
examinibus. P. 2, 21, 97.
excantare puellas clausas, i.e. demo du-
cere, quasi magicis artibus. P. 3, 2, 49.
excidere, pro animo & memoria labi.
P. 4, 7, 15.
excrucciare omni modo. C. 96, 12.
excrucciare se. C. 75, 10.
excubiæ in orâ solutæ. P. 4, 4, 79.
excubiæ supplicis. P. 1, 16, 14.
excubiâs ipsâ reddere. P. 2, 19, 61.
excutere verba fortia, i.e. superbum
animum deprimere. T. 2, 6, 12.
exemplum grave. P. 4, 1, 109.
exemplum simius amoris. T. 1, 7, 92.
exequi amâræ. P. 4, 7, 5.
exequi parvæ. P. 2, 10, 24.
exercere amorem alicujus in obscenis.
C. 70, 3.
exercere juventam. C. 50, 235.
eximius *Hercules*. P. 4, 9, 70.
exiocari. C. 21, 5.
exitum parâre. P. 3, 30, 32.
exitus vitæ. P. 3, 3, 69. non inhonestus.
P. 2, 18, 58.
exorandus est *Cerberus*. P. 3, 16, 23.
expatrare, verbum obscænum, ut apud
Perfium : patranti fractus oculo.
C. 29, 17.
expallere magis auri fulgore. C. 63,
200.

expectare in totas horas. P. 2, 20, 21.
experio altivum. C. 21, 6. si vera est le-
gio *Scaligeri*.
experta fuit in primo. P. 2, 15, 54.
experta levitia passiva signific. P. 1, 3,
18.
experti lacus passiva signific. P. 1, 20, 14.
excreare. T. 1, 7, 36.
exspuere tussim. C. 44, 7.
existat, pro est. P. 2, 21, 23.
extra felicia. T. 2, 1, 25.
extâ lubrica notis signatâ. T. 2, 5, 14.
extâ nunciâ sortis venturæ. T. 3, 4, 5.
externare. C. 63, 71. 63, 105.
externo amore patriam mutare. P. 2,
21, 87.
externæ puellæ. P. 4, 8, 83.
extremus dies, mortifer. P. 2, 19, 16.
extremi funeris atra dies. P. 2, 8, 34.
extrema ætas. P. 2, 8, 11.
exturbata radicibus quæscit. C. 63,
108.
exuelatus, pro exultus. P. 3, 13, 3.
exui ad verbera servorum eras. P. 4, 8,
69.
EXUVIÆ ante ædes *Veneris*. P. 2, 11,
28.
exuviz virginæ, i.e. spoliū erepso
virginitatis. C. 65, 14.
extivis majorum dominum esse. P. 4,
11, 43.
extivis plenus. P. 4, 20, 6.

F

Fabius *Maximus*; qui electus Impe-
rator adversus *Annibalem*, hosti cu-
pienti nunquam pugna potestatem fe-
cit, cum tandemque, ut ait *Ennius*, re-
stituit rem *Romanam*. *Fabii* victo-
ris mōra. P. 3, 2, 9.
FABULA dat novum orbem errori-
bus *Ulyssis*. T. 4, 1, 80.
fabula ficta in vanum jocum. T. 3, 4,
68.
fabula in gentes miseras descendit.
P. 3, 3, 67.
fabula nulla de nobis concitet aures
tuas. P. 3, 13, 45.
fabula pœna formosarum, quid scili-
cet

INDEX IN CATUL

- est per ora hominum traducantur. P. 2, 21, 76.
 fabula mala, i.e. rumor sinister. C. 68, 5.
 fabula vulgi valetio. i.e. nil moror, quid populus de me carriat. P. 2, 10, 14.
 fabulam esse. T. 2, 3, 31.
 fabulam esse noto libro. P. 2, 16, 81.
 fabulam fieri. T. 1, 4, 93.
 Fabullus. C. 12, 15, 13, 28, 47, 3.
 FACERE. fac similes. P. 4, 5, 34.
 facere adulterium. C. 66, 36.
 facere, aut dicere delicias. C. 73, 2.
 facere delicias & libidines. C. 45, 24.
 facere. in obscenis. C. 107, 2.
 facere, pro convenire. P. 3, 1, 20. pro effere. P. 2, 13, 51.
 faciam quodcumque voles. T. 4, 13, 21.
 factus, pro apto. P. 4, 5, 49. T. 2, 6, 10.
 factum, pro delicto. P. 3, 4, 21.
 facta superba oculis meis. P. 3, 22, 2.
 facti crimina lumen habet. P. 2, 21, 22.
 facta nefanda cor sollicitant. T. 3, 5, 12.
 facta queri quæ fecimus, i.e. panitere. P. 3, 22, 36.
 FACIES nullis gemmis obnoxia. P. 1, 2, 21.
 facies usta Sole. T. 1, 10, 15.
 faciem turpi bove dedecorare. P. 3, 20, 16. v. Io.
 faciem dominæ amico credere. P. 2, 23, 1.
 faciem novam referre dempta pelle. T. 1, 9, 46.
 faciem quarere longa desidia. i.e. tardis artibus formam parare. P. 1, 15, 6.
 facie alicujus obstupere. P. 3, 4, 21.
 faciem pugæ componere. T. 4, 1, 106.
 FACILIS amori. T. 1, 3, 57.
 facilem copiam esse. P. 1, 9, 15.
 facilem spirare. P. 2, 16, 85.
 facilem spondere. T. 2, 7, 10.
 facile lutum, i.e. parabile. T. 1, 1, 34.
 facili manu serere. T. 1, 1, 10.
 facinus bonum. C. 65, 27.
 facinus malum. T. 2, 4, 25.
 facinus facere. C. 80, 6, 107, 4.
 fagineus scyphus. T. 1, 11, 8.
 falcifer Priapus. T. 1, 1, 24, 1, 4, 8.
 FALERNUS ager in Campania, cuius vina celebratissima. cura Pacchi. T. 1, 10, 34.
 Falernum fumosum veteris Consulibus. T. 2, 1, 27.
 Falerno mensa madida. P. 2, 22, 39.
 Falerna vina. T. 3, 5, 5.
 Falerna præla. P. 4, 5, 73.
 fallacia Lunæ deductæ. P. 1, 1, 19.
 fallax opus Elegi, i.e. aptum puellis decipiendis. P. 4, 1, 135.
 FALLERE, pro mentiri. P. 2, 15, 16. 47.
 11, 27. pro prodere. P. 4, 4, 18.
 fallere oscula siccis genis, i.e. tamdiu lacrymas retinere, donec osculari fueris. P. 4, 11, 76.
 fallere composita pace. P. 2, 2, 6.
 fallere terga sua lupo nocturno, in re magica. P. 4, 5, 14.
 falsa Minerva coniugium distulit Penelope. P. 2, 7, 41. v. Penelope.
 falsa mortuorum palmarum, i. e. manus evanida. P. 1, 19, 9.
 falso, i.e. injuria. T. 3, 3, 20.
 falsiparens Amphitryoniades, i. e. Hercules, qui cum Jove genitus esset, falso putabatur filius Amphitryonis. C. 67, 112.
 FAMA anus. C. 76, 10.
 fama damnata. P. 2, 21, 77.
 fama decori est. P. 4, 11, 29.
 fama libera laudat rogum emeritum; defunctus enim amplius non timetur, ideoque laudes vera consentur. P. 4, 11, 98.
 fama perspecta. P. 1, 11, 17.
 fama splendida resurget ab avo docto. P. 3, 18, 8.
 fama sublimis terra levat. P. 3, 1, 9.
 fama susurrat. C. 79, 5.
 famæ murmura contemnere. P. 2, 47, 29.
 famæ non sine labe. P. 4, 8, 20.
 famæ pignora. P. 4, 11, 12.
 famæ pudicæ jactura. P. 2, 21, 71.
 famæ lux parcere. P. 1, 16, 11.
 famam non pudet historiarum Romanarum. P. 3, 20, 20.
 fama inani tabescere. P. 3, 10, 9.
 famem despiciere. T. 1, 1, 92.
 fana hospita. P. 4, 9, 34.
 fana causa plurima peccatis munda. P. 2, 14, 10.

TIBUL. & PROPERT.

farre, & sale somnia placare. T. 3, 4.
 10.
 falces sequi, i. e. nobilium familiarita-
 tem affectare. P. 2, 13, 11.
 fascia pectus cepit. P. 4, 9, 49.
 fascinare. C. 7, 12.
 fastidia puellarum. T. 1, 9, 73.
 FASTUS. fastus alicujus repetere; i.
 e. memorare. P. 1, 18, 5.
 fastus assumere. P. 2, 17, 61.
 fastus ferre. P. 4, 5, 42.
 fastus opponere. P. 2, 11, 13.
 fastus Penelopeos terere, i. e. Penelope
 vestigiis insistere, ejusque supercilio-
 sam pudicitiam imitari. P. 3, 11, 10.
 fastus superbos invicem pati, dictum
 de vetula. P. 3, 22, 35.
 FATUM esse alicui, t. e. mortis cau-
 sam. P. 2, 1, 88.
 fœci litora. P. 1, 19, 12.
 fœto morem gerere. P. 2, 19, 31.
 fœto mori. P. 3, 19, 33.
 fœta malis augentur. P. 4, 11, 96.
 fœta mollia. P. 1, 7, 4.
 fœta, pro infortuniis. P. 2, 16, 19.
 fœta rogo extremo debita. P. 1, 19, 2.
 fœta vitam reposcunt. P. 2, 1, 81.
 fœtorum carmen nulli revocabile. P.
 4, 7, 51. v. observ.
 fœtis adtecimus undas. P. 3, 5, 43.
 fœta reponere, i. e. mortuum sepulcro
 componere. P. 1, 17, 11.
 fœta venalia dare saginæ gladiatoria.
 P. 4, 8, 25. v. observ.
 fœtales annos explere. T. 1, 3, 53.
 fœtalia Parcarum stamina. T. 1, 8, 1.
 fœvilla muta. P. 2, 1, 87.
 fœvilla nigra superteget ossa candi-
 da. T. 3, 2, 10.
 fœvilla prima venturi mali. P. 1, 9, 18.
 Faunus, filius Piciani quidam regis Ita-
 lorum. Fauni autem plerique fuerunt,
 silvas & jœga incolentes, & plebe Nu-
 minum. P. 4, 2, 34.
 fautor mollis. P. 3, 7, 57.
 fœvus purus, in sacris antiquorum. T. 1,
 11, 24.
 FAX inimica defuncti caput lecto de-
 trahit. P. 4, 11, 10.
 fax nuptæ omen præferens. P. 4, 3, 13.

fax ultima jasta lecto mortifero. P. 3,
 11, 17.
 facem quaterere. P. 1, 3, 10.
 faces apud fœres meretricum exclusi
 amanti argumenta. P. 1, 16, 8.
 faces maritæ. P. 4, 11, 33.
 faces splendidas quatunt comas. C.
 60, 78.
 faces ante percutere. P. 3, 14, 16.
 faces perdere amore nuptæ. P. 2, 6, 8.
 v. observ.
 faces plures in ossa condere. P. 4, 4,
 70.
 faces subdere. P. 1, 13, 26.
 faculæ. P. 2, 20, 5.
 febriculolum scortum. C. 6, 4. v. ob-
 serv.
 fecere, sine recto casti. P. 4, 1, 83.
 secundos annos renovat Sol. T. 4, 1,
 114.
 FELIX in casta coniuge. P. 3, 10, 15.
 felix ter, & quater. T. 3, 3, 26.
 felix lucus. P. 4, 4, 3.
 felix terra. P. 4, 1, 48.
 felicem alicui esse, i. e. propitium. P. 1,
 13, 35.
 felicem remanere una puella. P. 1, 10,
 29.
 FEMINA frangitur in viro tacito;
 P. 2, 13, 76.
 femina genus crudele. T. 3, 4, 61.
 femina pulverulenta in Gymnasio La-
 conico. P. 3, 12, 7.
 femina, pro femina. P. 2, 21, 4.
 seminarum libido. P. 3, 17.
 femineus furor. P. 4, 8, 55.
 femineus triumphus. P. 4, 11, 97.
 femellæ, diminutivum à feminæ. C.
 55, 7.
 femur femori conferere. in obscenis.
 T. 1, 9, 26.
 femur supponere. in obscenis. C. 68, 2.
 fenestra trita dolis nocturnis. P. 4, 7,
 16.
 fenestæ diversæ, i. e. adversæ. P. 1, 3, 31.
 fenestæ dominæ nocte patefiunt. P. 3,
 18, 29.
 Feretrius Jupiter, ita dictus, quod in
 ejus templum ferrentur arma, qua
 Romani duces hostium ducibus occis-
 d
 pro-

INDEX IN CATUL.

propria manu detraherent. Cuiusmodi etina relata sunt, a Romulo scilicet, Cornelio Cossio, & Marcello: de Atrana, Tulliano, ac Viridomaro.
P. 4, 10.

FERÆ natæ, i.e. monstræ denud exortientia. P. 4, 9, 40.

feras cantu ducere. P. 2, 10, 5.

feras detinere. P. 3, 1, 41.

ferus, pro Leone. C. 62, 85. Ita Virg. 7. *Æneid. de cervo*: Pectebatque ferum, puroque in fonte lavabat.

ferum esse alicui. T. 2, 5, 103.

feri victus priscorum hominum. T. 2, 1, 43.

ferire, pro fallere. P. 4, 5, 44.

FERRE arma humeris. P. 4, 10, 47.

ferre frigida castra late apico, i.e. subdu. P. 1, 10, 18.

ferre jugum. C. 67, 118.

ferre oscula, i.e. osculari. P. 1, 20, 28.

ferre verba commissa. P. 2, 16, 54.

ferebant, sine recta casu. P. 2, 13, 67.

ferrugo Ibera, coloris genus. C. 63, 227.

ferrugine picta cælum pectere. T. 1, 4, 37.

FERRUM cervice tingere. P. 4, 1, 111.

ferro & ære se condere. P. 3, 16, 25.

ferro & chalybe durior. P. 3, 16, 30.

ferreus, pro crudeli. T. 1, 1, 67. 1, 11, 2. 3, 2, 2. P. 2, 7, 34. pro duro & inurbano. T. 2, 3, 2.

ferrea mulz solea. C. 17, 26.

ferreum canis os, dictum de homine impudenti. C. 42, 17.

ferrea sacula. T. 2, 6, 17.

ferrea vincula cani demere, vulgè: levare il collare al cane. T. 4, 3, 14.

ferrata domus Danaes. P. 2, 15, 12. v. Danae.

fertilis annus erit. aclamatio rusticorum. P. 4, 8, 14.

fertiles horæ. T. 4, 1, 51.

Fescennina locutio, i.e. verba procacia & obscena, quibus nova nupta aures imbui mos erat, ne forte ad inustum opus rudes accederent. C. 60, 127.

fessa corpora, i.e. aggra. T. 4, 4, 19. 4, 11, 2.

fetus dare, pro parere. T. 2, 5, 91.

fibra Deorum conscia. T. 1, 2, 3. nun-

cia. T. 2, 1, 26. locuta Dea sibi commissa. P. 4, 1, 100.

fistilia pura, i.e. argillacea vasa, multis emblematis aspera. T. 1, 1, 32.

fistilis urna medium caput urgebat. P. 4, 4, 16.

FIDENÆ, oppidum veteris Latii, cuius incolæ Romanis bellū sēpe intulerunt. P. 4, 1, 36.

FIDES Deæ. C. 30, 11.

fides caduca. P. 2, 15, 4.

fides marita. P. 1, 3, 11.

fidos, pro confirmatio. P. 4, 6, 60.

fides, pro cautela. C. 34, 1. P. 4, 6, 57.

fides, pro veritate. P. 4, 1, 82. 4, 1, 104.

fides auro pellicur. P. 1, 11, 51.

fides in ore ciarar, i.e. obsecratio fidelium Deorum atque hominum in ore verborum. P. 1, 18, 18.

fides invito contigit, i.e. Absque nolens vera infortunia prædixit. P. 4, 1, 94.

fides vera trophæa Moxenatis. P. 1, 34.

fidem accipere. P. 1, 4, 16.

fidem celestium comprecari. C. 63, 191.

fidem firmare. P. 4, 1, 38.

fidem habere, pro constantem esse. P. 2, 17, 28. pro firmare. P. 1, 2, 1. pro verum dicere. P. 3, 4, 6.

fidem querere. T. 3, 4, 4.

fidem rumpere. P. 3, 4, 20.

fidem tenere. T. 1, 11, 17. P. 1, 18, 4.

fide cum multa brachia tendere. T. 3, 4, 64. v. brachia.

fidelem manere. P. 3, 21, 8.

fides numerosa, i.e. multa cithara. P. 7, 61.

FIERI alicuius. C. 72, 2.

fieri beatum, i.e. locupletari. P. 2, 5, 6.

fieri senio. C. 84, 2.

fiant illa mala multa. P. 2, 13, 105.

fit, pro sacrificatur. T. 4, 6, 14. fit Virgilius 3. Eclogæ, Cum faciam vitula pro frugibus.

figere. figere certantes. P. 2, 7, 75.

fixum esse in latere; quod eras deducens per viam. T. 1, 6, 26.

FIGURA, pro forma & vultu. C. 63, 230.

TIBUL. & PROPERT.

220. P. 1, 2, 7, 17, 27. 3, 18, 1.
 figuram agrestem ab ore detrahare. P. 2, 23, 13.
 figuræ leves, i. e. forma viles. P. 1, 4, 9.
 figuras vertere tantu, & herbis. T. 4, 1, 83.
 figuris recta variare. P. 2, 5, 29.
 filum. filo velari, in re sacra. T. 1, 5, 15.
 fila condita à colo dextra. P. 4, 1, 74.
 fingere de aliquo. P. 2, 15, 37.
 fingere sibi propinquos. ex arte metreticia. P. 2, 5, 7.
 fingere sibi vitam felicem. T. 1, 5, 19.
 FINIS femineo genere. P. 1, 16, 21.
 finem statueret. T. 4, 1, 204.
 fines pauperis agricolæ. P. 2, 14, 8.
 finibus teneri; id quod nobis est: con-
 teneri dentro de termini. P. 2, 1, 49.
 firmum non esse in aliqua re, i. e. ali-
 quid pati non posse. T. 3, 2, 5.
 fiscella. T. 2, 3, 15.
 fistula oves ire jubet ad fontem. P. 4, 4, 8.
 fistula vorum pastoris in arbore sus-
 pensâ. T. 2, 5, 29.
 fiabella candæ pavonis. P. 2, 16, 59.
 flagellum in vite. C. 61, 57.
 flagrare aliqua. P. 2, 2, 43. aliquo. P. 3, 17, 13.
 flagrare aliquam; e neutro affivum, ut illud Virgilianum: Corydon ardebat Alexin. P. 1, 13, 23.
 flagrare in alicujus culpa, i. e. irasci, vel mali audire. C. 63, 139. Horat. Sat. 4. L. 1. flagret rumore malo cum hic, atque ille.
 FLAMMA non constat lucernis sup-
 pletis. enter mala omina. P. 4, 2, 43.
 flamma secunda, i. e. propitia. P. 3, 8, 20.
 flamma ter sinuata in facem obli-
 quam. P. 4, 6, 30.
 flamma verita est urere humeros
 pios. P. 4, 1, 44.
 flamma vesana, i. e. amor immodicus. C. 97, 7.
 flammam ore volvere. T. 3, 4, 86.
 flammam sedare. P. 3, 17, 5.
 flamma subiecta oculos exurere. P. 3, 6, 7.

flammæ regales olentes nardo. P. 4, 7, 32.
 flammæ urunt altaria. T. 4, 6, 17.
 flammæ sacræ transire. in foveis Pa-
 lilibus. T. 2, 5, 90. v. fax, ignis.
 flamma cervæ vestigia. C. 63, 337.
 flammeum, votum, quo caput sponsæ obnubebatur. C. 60, 8.
 flatus secundi in amore. P. 2, 17, 67.
 flatus uvidulus. C. 65, 63.
 flava coniugii vincula. T. 2, 2, 18.
 Flavius. C. 6, 1.
 FLERE alicui. P. 1, 12, 15. 1, 20, 16.
 flere, pro flebili carmine narrare. T. 1, 9, 10. P. 3, 7, 37. 3, 2, 42.
 fleri ante rogum ardentem. T. 2, 4, 46.
 fletus, pro fleuimus. P. 2, 6, 2.
 fletum suppressere. P. 4, 1, 114.
 flexaninus amor. C. 63, 330.
 flexerunt sedibus arcus. C. 63, 303.
 FLOS hiat pratis. P. 4, 2, 45.
 flos Hyacinthinus. C. 60, 93.
 floris descriptio. C. 61, 44.
 flos juvenum. C. 97, 2.
 flos juventutis viridissimus. C. 17, 14.
 flos virginis. C. 61, 51. 63, 338.
 flosculus juveniorum. C. 24, 1.
 floræ ferra. T. 1, 18, 1, 2, 14.
 FLUCTUS purpurei. P. 2, 18, 5.
 fluctus salis. C. 63, 68.
 fluctus patiuntur vela. P. 4, 6, 46.
 fluctus marinos siccare. P. 2, 21, 105.
 fluctuare curarum undis. C. 63, 62.
 fluent sub tua jura Tigris, & Eu-
 phrates. P. 3, 3, 4.
 fluentis formæ litus. C. 63, 52.
 FLUMEN cava palma suscipere. P. 4, 9, 36. exhaustire, dictum de si-
 biense. P. 4, 9, 53.
 fluminis iter vertere. T. 1, 2, 44.
 fluminis viz puræ, i. e. perspicua, liqui-
 da. T. 1, 10, 36.
 flumine medio aquam quærere. ada-
 gium. P. 1, 9, 16.
 flumina concita sustinere. P. 3, 1, 42.
 flumina Inferorum nigra. P. 1, 3, 68.
 flumina legere, i. e. propter flumina iter

INDEX IN CATUL:

iter facere. P. 1, 20, 7. *ſic* Virgil. 8. *Ecl.*
ga : ſive oram Illyrici legis æquo-
 ris.
flamma revocabunt liquores ad ca-
 put. P. 2, 12, 33.
FOCUS igne luceat. T. 1, 1, 6.
focus pauperum algens. P. 4, 5, 68.
focus Veſta virginis. P. 4, 4, 44.
focus unus maxima fratrum regna.
 P. 4, 1, 10.
foci everſi. P. 2, 1, 29. inſidi. T. 4, 5, 12.
magici. P. 1, 1, 20. penetrales. C. 67,
 102. vivi. P. 4, 11, 64.
foci labe *neposum* erubescunt. P. 4, 11,
 42.
FOEDUS non conſtat in ira. P. 2, 7,
 71.
foederis heu taciti ! *exclamatio* eſt. P.
 7, 7, 23.
foedera per Divos dare. T. 1, 10, 2.
foedera ponere. P. 3, 18, 15.
foeni flammanſis acervi rari. *in feſtis*
Palilibus. P. 4, 4, 77.
foeno torto frontem comprimere. P.
 4, 2, 25.
foenus duplex. P. 3, 1, 22.
foetore magno venit amor tardus.
 P. 1, 7, 26.
folia coronas arentes linquunt. P. 2,
 12, 51.
folia Noto hiſerno tremefacta. P. 2,
 7, 70.
FONS ſepoſitus. P. 1, 20, 24.
fontis egens. P. 4, 9, 35.
fontes Aſcræi. P. 2, 8, 29.
fontes piandi. P. 4, 9, 25.
fontibus ora admovere. P. 3, 2, 5.
FORIS raſilis. C. 60, 168. v. *obſerv.*
fores *Inferorum* æratæ. P. 1, 3, 72.
fores perfractæ. T. 1, 11, 54.
fores tacitæ. P. 1, 18, 24.
fores tardæ. P. 1, 10, 16.
foribus affixa. T. 1, 7, 67.
foribus ſolum cognita. P. 1, 18, 24.
fores præcluſas frangere. P. 2, 4, 22.
foret ! *opacivum*. T. 1, 11, 11.
FORMA candida. P. 3, 9, 16. honeſta.
 P. 2, 10, 9. potens. P. 3, 18, 7.
forma ſecunda poſt Helenam. P. 2, 2,
 42.

forma æternum nulli eſt. P. 2, 19, 57.
magicis artibus nihil uritur. T. 1,
 9, 24 per ſe multum valer. P. 2, 20,
 30.
formæ artifex. P. 1, 2, 8.
formæ falſa fiducia. P. 3, 22, 1.
formæ non datur mora, i. e. *ciſſiſſima*
ſur. T. 1, 4, 32.
formam dare. T. 2, 4, 35.
formam vendere. T. 1, 10, 51.
forma pollicere. P. 3, 8, 17.
formæ, *pro formoſa*. P. 2, 19, 53.
formapotens Cynthia. P. 2, 7, 28.
Formia vetus *Campania oppidum*. *For-*
manus decoctor *Mamuræ*. C. 41,
 443, 5. *Formiana Mamuræ* macu-
 la. C. 57, 4. *Formianus Mamuræ*
 ſaltus. C. 111, 1. v. *Mamuræ*.
formica Inda. P. 3, 11, 5. v. *obſerv.*
FORMOSA oculis meis. T. 4, 13, 4,
 P. 4, 4, 32.
formoſi temporis ætas. P. 1, 4, 7.
formoſum eſſe, *quid ſit*. C. 85.
formoſam eſſe multo periculo. P. 2,
 19, 27.
formoſam ferre nullum onus. P. 2, 17,
 26.
formoſa *Lycoride*, i. e. *cum eſſet* *Lyc-*
oris formoſa ; *genus loquendi Propertio*
familiare. P. 2, 23, 91.
formoſi, *ſubandi* pueri. T. 1, 4, 3, 10, 6.
ſic apud Petron. *Arbitrum* : facta eſt
 mentio de uſu *formoſorum*.
formoſi pedes. P. 1, 18, 12.
formoſi ungues. P. 3, 6, 6.
formoſæ undæ. P. 1, 20, 41.
formoſa flumina. P. 2, 14, 25.
formoſæ ſaltare. P. 2, 2, 27.
formoſius ſurgit arbutus in ſolis an-
 tris. P. 1, 2, 11.
formula legis. P. 4, 8, 74.
Fors levis orbe rotæ verſatur. T. 1, 5,
 34.
forſit, *pro forſaſſe*. P. 2, 7, 31.
FORTIS equi ſonus. P. 3, 2, 40.
forti campo concurrere. P. 4, 10,
 35.
fortia Palladis membra. P. 4, 9, 58.
fortia ſigna, i. e. *vexilla*. P. 3, 10,
 2.

fortia

TIBUL. & PROPERT.

fortia verba, i.e. *severa*, & *superbia* ple-
na. T.2,6, 12.

fortius, *pro largius*. T.3,6,62.

FORTUNA adversa. T.4,1,183.

fortuna parva domi relicta. P.2,23,55.

fortuna procella placata. P.1,17,7.

fortuna multo periculo rapit. P.1,
15,3.

fortuna occurrit imprudenti. P.1,
20,3.

fortunæ fluctibus mersari. C.67,13.

fortunæ lex. T.3,3,22.

fortunæ lascivium, *pro Amphitheatro*.
P.4,8,76.

forum insanum. P.4,1,134.

forum intemum. P.4,11,22.

fossa Ligur. C.17,19.

fossa magica. P.4,5,11.

fossam castris præducere. T.4,5,83.

fovere. *in obscuro*. T.1,7,6.

fovere in ulnis. P.2,13,85.

fovere membra frigida molli fimo.
T.1,9,30.

frena movere. P.4,8,22.

frenos mordere. T.1,3,42.

frenato pisce vecta Thetis. T.1,6,10.

FRANGERE commoda. C.67,21.

frangere pocula *in aliquem* adversum.
P.2,7,10.

frangere, *pro vincere*. P.4,11,40.

frangi, *pro miscere*. T.1,9,71. P.2,19,
34.

fractus amore turpi. P.3,19,33.

fractus utroq; toro. P.2,13,67. *v. observo*.

FRATER, *nequius acceptione*. T.3,1,
23. P.2,13,98.

fratres patruuli. C.108,4.

fratres pileati, *Cæsar & Pollux*. C.37,
2. *v. observo*.

fraternæ militiæ, i.e. *Polyniciæ*, atque
Etheolæ. P.1,7,2.

fraternum sodalitium. C.97,4.

fraudes, & verba componere. P.2,7,
67.

fremitu inani complere. P.2,13,37.

freta hiberna T.4,1,19. *impotentia*.
C.4,14. *ventis parentia*. T.1,10,9.

fretus ab urbe. P.4,10,32.

FRIGUS. frigore, *pro hieme*. T.1,9,39.
frigora producere, i.e. *hibernum tem-*

pus agere. T.1,4,50.

frigeram unda. C.60,30.

frigiduli singultus. C.63,137.

frondatores. C.63,41.

fronde composita litus tegere. P.1,
20,22.

FRONS ingrata. P.1,10,23.

frons Olivæ corymbis redimita.
T.1,3,45. *v. Olivæ*.

frontes puræ. P.2,16,9.

frontes aciei æquatæ. T.4,1,102.

frontes libri geminæ. T.3,1,13.

frons tabernæ. C.37,10.

frons tamulis celebris. T.3,2,28.

fructus vitæ voluptas. P.2,12,49.

fructu amoris egere. P.3,16,30.

fruges ab agris vicinis cantu tradu-
cere; *quod ne feret, Loge XII. tabu-*
larum cantum erat. T.1,9,19.

frustrari. T.2,5,15.

suat, *pro fuerit*. *αρχαῖος*. T.1,1,87.
P.2,22,20.

fuso splendente genas ornare. T.1,9,
11.

FUSCIVS senex recoctus. C.54,50. *v.*
observo.

FUGA nocturna. P.3,2,48.

fuga tuta. P.4,9,54.

fugare de mente. C.67,25.

fugit me ratio, i.e. *oblatus fueram*. C.
10,29.

fugitiva ancilla descriptio. P.3,13, d
v. 23.

fui, quod est iste. P.2,7,31.

fuit Troja. P.2,7,28.

fuisse, *pro vixisse*. T.3,5,32.

fulcire genus feræ. P.4,11,95.

fulcro incumbere. P.4,7,3.
fulgeret, *pro fulgeat*, *secunda brevi*. *αρχαῖος*. C.65,94.

FULMEN. infimnis ira de nihilo
non cadit. P.2,13,52.

fulmina æthera domo desiliunt.
P.2,13,50.

fulmina tonant consulto. P.2,23,54.

fulminare oculis. P.1,8,55.

fulserit, *pro fulgeat*, *optativum*. T.3,
6,8.

fumida Bajæ signa. P.3,16,2. *v.*
Bajæ.

d 3 fumo.

INDEX IN CATUL.

fimosum Falernum. T.2, 1, 27.
 fumus, *pro vespertina caligine*. P.4, 4, 27.
 funda torta. P.4, 3, 65.
 funda tangere loca signata. T.4, 1, 97.
 fundere metallum ad statuum effingendam. P.4, 2, 63.
 fundere, *pro dissipare, in re bellica*. T. 1, 8, 3.
 fundus Catulli. C.44.
 FUNIS. funem solvere. P.1, 8, 11.
 funem torquere. P.4, 3, 21.
 fune demisso penitere. P.4, 7, 17.
 FUNUS amore carens. P.1, 19, 3.
 finus plebejorum. P.2, 10, 24.
 funeris antiqui descriptio. T.3, 2. P.2, 10, 4, 7.
 funeris extrinsecus locus. P.2, 10, 34.
 funeris acta servare. P.2, 10, 18.
 funeris hora incerta. P.2, 18, 59.
 funere, *pro funeri*. P.1, 17, 59.
 funera casus secuta. P.3, 14, 21.
 funera intrant leges infernas. P. 4, 11, 3.
 funera ne-funera. C.63, 83. v. *observ.*
 funera nostra ex hac domo ducentur. P.2, 1, 58.
 funera Penthei grata in triplices greges; *i.e. matrem, duasque materas, Baccharum duces*. P.3, 15, 24. v. *Pentheus*.
 funera Italiz. P.1, 22, 4.
 furcillis ejicere. C.102, 2.
 Furius Catulli comes. C.11. 16. 23. 26.
 FUROR demens erat inter utroque; P.1, 13, 20.
 furorem esse, *i.e. causam facendi praeberet*. P.1, 18, 15.
 furtis novis accubare. P.4, 4, 68.
 furibunda decens. P.4, 8, 2.
 FURTUM amoris. P.2, 21, 51.
 furta dulcia in obscenis. P.2, 21, 18. dulcissima. T.4, 5, 7.
 furta novare, *i.e. concubitus furtivos*. P.4, 8, 34.
 furta pudica tori, *i.e. lecti maritalis*. P.2, 16, 78.
 furtivi lecti foedera. T.1, 5, 7.
 furtivae amantium preces ad limina. P.1, 16, 20.

furtiva munuscula. C.67, 149.
 futari speciem alicujus. P.4, 2, 31.
 fures balnearii. C.33, 1.
 fusa candida brachia fœdo viro. *Hel-lenismus*. P.2, 13, 24.
 fusa comæ, *in re funerea*. P.3, 11, 18.
 fuscina Neptuni. P.3, 5, 16.
 fuscus somni amictus. T.3, 4, 55.
 fusca Aethiopum regna. P.4, 6, 78.
 fusus opus versat pollice apposito. T. 2, 1, 64.
 fusus Parcarum. C.63, 114.

G

GAbii, Latii veteris oppidum via Praenestina, qui nunc nulli, maxima olim turba. P.4, 1, 14.
 Galatea Nereidam una, quam Cyclops Polyphemus deperivit. P.1, 8, 18. 3, 1, 45. v. *Ovidium* 13. *Metamorph.* Lucianum in *Dialogis marinorum Doorum*.
 galea caput regere. P.4, 3, 44.
 galea sibi aquam portare. T.2, 6, 8.
 Galesus, Calabriae fluvius, prope Tarentum. Galesi picta. P.2, 23, 67.
 Galla uxor Porthumi. P.3, 10.
 Gallæ, sacerdotes Cybeles evirati. C.63, 12.
 GALLIA, Europa regio nobilissima, antiquis omnis uno nomine Comata dicta, divisaeque in Belgicam, Celticam, & Aquitanicam. Terminos habuit ab Oriente Rhenum amnem & partem Alpium: à Meridie Pyrenaei montes, & Mare Mediterraneum: ab Occidente Oceanum proprio nomine appellatum: à Septentrionibus Britannici. Fuit & alia Gallia, quae Togata & Cisalpina dicta, hodie Lombardiae. T.4, 1, 139. Comata. C.29, 3.
 Galliambicum carmen. C.62.
 Galliz. C.29, 21.
 Galli Parnassi vertice dejecti. P.2, 21, 13. v. *Brennus*.
 Gallica Rrenni arma. P.3, 11, 56.
 Gallicus miles, *pro temerario*. P.2, 10, 48.
 Gallicanus catulus. C.42, 9.
 Gallus incestus. C.77.

Gallus

TIBUL. & PROPERT.

Gallus Cornelius celebris poeta, cui Virgilius 10. Eclogam inscripsit. Lycordem pulcherrimam feminam amavit, de qua etiam plura dicitur literis mandasse, qua penitus intercederunt. Cum autem venisset in suspitionem coniurationis, in castris iussu Augusti occisus est. Fuere, ut bene advertit Passeratius, plures Cornelii Galli, quarum gesta simul mista non raro confusionem pariant. P. 2, 23, 91.

Gallus, frater Luperici. P. 1, 5, 1, 10, 1, 13, 1, 20, 1, 21, 4, 1, 9, 1.

ganire. C. 82, 4.

Ganymedes pulcherrimus puer, Trois filius, quem Jupiter in Ida monte venantem speculatus, Aquila speciem praeferebat in caelum sustulit, ut sibi discumbenti ministraret potum. Non tamen audiendi sunt illi, qui ad turpem libidinem raptum exiimant, ut Lucianus in Dialogo. Videndi Homerus l. 20. Iliados, Virgilius 5. Aeneidos, Ovidius l. 10. Metamorph. P. 2, 21, 20.

Garumna magnus Gallia fluvius. T. 1, 8, 11.

GAUDERE in exuviis. P. 4, 8, 63.

gaudere in puero. in obscenis. P. 2, 3, 10.

gaudere in se. C. 22, 17.

gaudere in tacito sinu, i. e. occultis amoribus frui. T. 4, 13, 8.

gaudia, pro re Veneris. T. 2, 1, 12, 2, 3, 44. P. 1, 4, 14, 1, 13, 24.

gaudia impia. C. 67, 123.

gaudia spondent mihi cessuros reges. P. 1, 14, 13.

gaudia colligere in obscenis. P. 2, 11, 9.

gaudia falsa imitari difficile. T. 3, 6, 33.

gaudia ferre. in obscenis. P. 3, 6, 30.

gaudia gaudere. C. 60, 119.

gaudia in tacito sinu cohibere. P. 2, 17, 70.

gaudia Veneris turbare. T. 4, 3, 18.

gaudia vitæ cum aliquo sociare. T. 3, 3, 7.

gelidæ zonæ. T. 4, 1, 154.

Gellius. C. 73, 78, 79, 86, 87, 88, 89, 113.

gemat in terris, i. e. apud inferos tor-

quetur. P. 2, 5, 23.

Gemellus Caltoris. C. 4, 27, v. Pollux.

geminæ mortis confinia, i. e. fretum

Siculum inter Scyllam & Charybdis.

T. 4, 1, 70.

geminus turius alit mater, quam antea.

P. 2, 16, 42.

geminas arctos requievit, i. e. ursum

maiores & minores cephala sidem

stare iusserat. Distum de Iove cum

Alcmena cubante. P. 2, 16, 25.

GEMMA dives. P. 3, 3, 26.

gemma ornat manus. P. 3, 4, 12.

gemma tenet crines medio vertice.

P. 2, 16, 10.

gemmæ rubri æquoris. P. 1, 14, 12.

gemmatum quidquid. T. 2, 2, 15.

gemmis, & auro fidem vendere. T. 1,

10, 32.

gemmea omnia sint magnis ludis. P.

3, 16, 20.

genæ percussæ. T. 1, 11, 37. subtrusæ.

T. 1, 11, 55.

genas ornare fuce splendente. T. 1, 9,

11.

GENIUS, Deus qui cum unoquoque

homine oriri credebatur, ejusque vitam

gubernare. Neque hominibus tantum,

sed etiam arboribus, & locis Genius

præferebat. T. 2, 25, 4, 5, 8.

Genii descriptio. T. 1, 8, 49.

Genium alicujus adorare. P. 4, 8, 69.

geniale pulvinar, i. e. nuptiale. C. 63,

47.

gens, pro familia & stirpe. C. 78, 2. P.

3, 20, 40.

gentilis, i. e. ejusdem familia. C. 67, 123.

genus amantium. P. 3, 14, 13.

genus jactare ab aliquo. P. 4, 10, 41.

genu inflexo dare terga. P. 3, 7, 6.

genibus tellurem perrepere. suppli-

cantium erat. T. 1, 5, 41.

Geryon tricolor, Hispania rex, ab Her-

cule interemptus. Geryonæ stabula.

P. 3, 23, 9.

gela fundere rotis erectis, i. e. d. curru

jaculari missilia hujus nominis. P. 4,

10, 42.

gesta omnia per manus maternas. P.

3, 16, 14.

d 4

Gerz.

INDEX IN CATULI:

Getz, populi Thracie ad Pontum Euxinum. T. 1, 147. altu. i. P. 4, 5, 44. hiberni. P. 4, 39.

Gigantes, Terra filij, à sanguine pudendorum Celi à Saturno abscissorum. Hos tanti roboris fuisse fabulati sunt poeta, ut convulsos montes in Deos calcarentur. At cum superis victoria cessasset, variis supplicis moris affecti sunt. Multos in Tartarum Jupiter destruxit: Encelado Ætnam imposuit: Typhæum Sicilia gravavit: genus denique infandum omnino deleuit. Gigantomachia. P. 2, 1, 19, 3, 7, 47. Gigantum tormenta. P. 3, 3, 61.

Gigantea ora, i. e. Bajarum, & Cumarum tractus, odorem sulphuris referens, quod ibi Gigantes fulminum cuspidem infixa vulnera abluerint. Vide Naxalem Camisem l. 6. Mythologia. c. 27. P. 1, 20, 9.

Gingivæ. C. 94, 6.

glabri cingedi. C. 60, 142.

glandis alimentum. T. 2, 3, 47.

glarea. T. 1, 8, 59.

Glaucis catella. P. 4, 3, 55.

Glaucus, ex Anthedone Bæotia urbe, nandi simul & piscandi peritus, Hic dum capros quondam pisces in litore recenseres, unus ex iis herba quadam gustata in mare denuo profiliuit, ac deinceps alij quoque. Ipse verò miratus prodigium, idem expertus est: quod cum fecisset, naturam immortalem induit, Deorumque marinorum concilio adscriptus est. v. Ovid. 14. Metamorph. P. 2, 18, 13.

GLORIA cuique sua est. T. 1, 4, 77.

gloria dat vires. P. 4, 10, 3.

gloria de te queritur. P. 2, 15, 45.

gloria ista norit cantilem meam. P. 1, 8, 46.

gloria mea hinc nomen meruit. P. 2, 6, 17.

gloria nata in celeres pedes. P. 3, 7, 18.

gloria, pro iactantia. T. 1, 5, 2.

gloria vulgi. T. 4, 13, 7.

gloriam alicui nasci. P. 2, 2, 39.

glubere. in obscenis. C. 58, 5.

gnatos patriis triumphis præbere.

P. 2, 6, 13.

Gnosios, oppidum Creta prædictum. Gnosia Ariadna. P. 1, 3, 2. T. 3, 6, 39. v. Ariadna.

Gnosia itora. C. 63, 171.

Gnosia phæetra. P. 2, 9, 10.

Golgi, oppidum Cypri. C. 36, 14, 6, 3, 96.

Gorgon Palladis, i. e. agis, in qua caput Medusa anserum affabre sculptum. Medusa etenim Phorcij filia, una ex Gorgonibus fuit, qua cum placuisset Neptuno, in templo Palladis ejus vim passa est. Pallas ob templi violati contumeliam irata, Medusa capillos in terribissimos angues mutavit, ipsique vim pestifera indidit, ut quicumque in eam oculos dirigerent, prætius lapideferent. At Persens armis Deorum instructus, monstrum obtruncavit: ex cuius capitis eruoze Pegasus alatus equus emerfit. P. 4, 9, 58.

Gorgonis comæ anguiferæ in Palladis pectore. P. 2, 2, 50.

Gorgonis vultu obdurescere. P. 2, 17, 53.

Gorgoneus lacus, i. e. Hippocrenes, quem ferunt erupisse à jugis Parnass montis, Pegasus calce percussus. P. 3, 2, 32.

Gortyne, urbs Creta insula. Gortynia recta, i. e. regia Minois. C. 63, 75.

gradus osculo impressi. P. 1, 16, 42.

GRÆCIA, Europa regio, litterarum gloria celebratissima. Continuit Macedoniam, Thessaliam, Phocidem, Bætiæ, Atticam, Isthmum Corinthiacum, & Peloponnesum. Ejus termini ab Oriente Mare Ægeum, à Meridie Creticum: ab Occasu Joniæ à Septentrionibus Iuga Scardica, & Strymon fluvius. Græcia, pro Græcia. P. 2, 5, 2.

Græcia gaudebat veris natis. P. 2, 7, 53.

Græcia naufragæ. P. 3, 5, 56. v. Capharea saxa.

Græcia pressa exuviis Trojanis natavit. P. 4, 1, 116.

Graja saliva meri Methymnæ: à Methymna Lesbii oppido, cuius ager vitibus fertilis. P. 4, 8, 38. v. observo.

Graja

TIBUL. & PROPERT.

Graze impudica. P.2,21,117.
 Graii chori. P.3,1,4.
 Graii scriptores. P.2,23,65.
 Grajum exempla. P.2,7,11.
 Gramina cocta. P.2,1,74.
 grandia poma. T.1,1,10.
GRATIA magna animi tui. P.2,15,26.
 gratia magna Jovi. T.1,4,19.
 gratia nulla fuerit Nilo cum Tiberi. P.2,22,20.
 gratiam reddere. T.2,1,36.
 gratum animo propriè. C.104,2.
 gratum & acceptum accidere. C.93,1.
 gravedo frigida. C.44,3.
GRAVIS gravem esse. *pro nocere*. P.2,15,16.
 graviora pensa repêdere iniquis quafillis. P.4,7,37. *v. observ.*
 graviores procedere, *i.e. erecto supercilio*. P.2,8,13.
 gravitas, *pro constantia & fide*. P.2,15,14.
 greges Herculis reperti. P.4,9,67. *v. Cacus*.
 greges indomiti. T.2,3,57.
 gula incisa. P.4,10,43.
 gurta nonnisi iussa cadet ex oculis. P.4,1,144.
Gygeus lacus, *ita dictus à Gyge Lydorum rege*. P.3,9,18.
 Gylippus, *Lacedæmoniorum dux, qui adversus Athenienses pro Syracusis fortissimè dimicavit*. T.4,1,202.
 gymnasia. C.62,60.
 gymnasium virginum apud Spartā, *in quo puella nuda cum viris luctabantur*. P.3,12,2.
Gyndes fluvius, *qui Dabas Ariosque determinat*. T.4,1,142. *Cyti demenia. ibid. v. observ.*
 gyplati mancipiorum pedes. T.2,6,41.
 gyrum equis pulsare. P.3,12,11.

¶

H Aspiratio importunè ab Arrio usurpata. C.83.
 habenas in aliquem mittere, *i.e. cur-*

sus effusissimè potestatem facere. P.3,1,13.
 habenis moderator sedet. T.4,1,116.
HABE tibi quidquid hoc libelli est. C.1,8.
 habere certamen. P.3,12,19.
 habere diem inter festus. T.4,5,2.
 habere mortem. P.3,13,40.
 habere tot mala. P.3,13,19.
 habenda, *pro habita*. P.3,11,64.
HÆC atque illa dies, atque alia, atque alia. C.67,152.
 hæc audacia mihi sit. P.2,14,23.
 hæc mea Musa levis. P.2,9,22.
 hæc merui sperare? P.2,4,3.
 hæc prius fuerit. C.4,25.
 hæc tua castra. P.4,1,135.
HÆDUS ab uberibus missus. P.2,23,70.
 hædus corruet ante focos agrestes. P.2,14,14.
 hædo tenellulo delicatior. C.17,15.
 Hædus celeste fidus, *maximè pluvium*. P.2,18,56.
 herere, *pro impingere*. P.2,2,2.
 hères Pelopis tertius, *i.e. Agamemnon*. C.63,342.
Hamadryades Dææ, *i.e. Nympha nemonum, quas arborum Genios fuisse poetæ præfci tradiderunt. Vide Ansony Edyllium de aratibus animalium*. C.60,23. P.2,21,93.2,23,76.
 Hamadryasin, *Græcus datus, pro Hamadryadibus*. P.1,20,32.
 hamos cibus abdit. T.2,7,6.
 hanc, *additum ad contemptum*. P.2,7,75.
 Harpocrates, *silentij Deus, apud Egyptios cultus*. C.73,4.99,4.
HASTA Cæsaris. P.4,6,56.
 hasta gravis atterit manus imbelles. P.4,3,24.
 haste gravis imperus. T.4,1,96.
 hasta faciem ledere. P.4,4,26.
 hasta pura donabantur viri fortes. P.4,3,68.
 haud longa die. P.2,13,96.
 have atque vale, *in exequijs*. C.93,10.
 Hebe, *à Latinis Juventas appellata, concepta fuit à Junone, ut quidem senectutem*

INDEX IN CATUL.

minarunt poete, non ex virili semine,
 sed esu lautarum agrestium. Cum
 autem, propter pulchritudinem, ad
 cyathum superis ministraret, accidit
 ut repente lapsa nectar effunderet, mu-
 liebrique conviviis omnibus palam
 ostenderet. Indignatus Jupiter ob even-
 tas turpitudinem, Ganymedem in ejus
 locum suffecit: ea vero Herculi uxor
 data est. C. 67, 116. P. 1, 13, 23.
HEBRUS, rapidissimus Thracia fluvius.
 T. 4, 1, 147.
HECATE, Noctis filia, regina inferorum,
 quam eandem esse cum Luna, & Pro-
 serpina plerique auctores existimave-
 runt. Dista fuit etiam Brimo ab A-
 pollonio Rindio. T. 1, 2, 52. v. Brimo.
HECTOR, Priami ex Hecuba filius,
 Andromacha maritus, Trojanorum
 fortissimus. Qui cum annis decem acer-
 rimè patriam obsessam defendisset, ab
 Achille tandem, cum quo singulari
 certamine congressus fuerat, in ultio-
 nem occisi Patrocli interemptus est.
 Ejus eadaver ter circum Troje mœnia
 raptatum Priamus ingentibus donis
 ab hostili manu redemit, sepulcroque
 majorum composuit. Hector barbarus.
 P. 3, 6, 31. ferus. P. 2, 16, 31. curru
 Achillis discerptus. P. 3, 1, 28.
 Hector ille fortis. P. 2, 7, 24.
HECTOREA fax, qua naves Græcorum
 propè incensa fuissent, nisi Ajax Te-
 lamonijs repulisset. P. 2, 7, 18.
HECTOREIS avis major cognitus Au-
 gustus. P. 4, 6, 38.
HELENA, Jovis & Leda filia, Pollu-
 cis gemella, qua propter insignem cor-
 poris formam bis rapta est: semel à
 Theseo, dum adhuc virguncula esset,
 rursus à Paride Priami filio, postquàm
 nupsisset Menelao Sparta regi. Eam
 vero Trojam abductam omnis Græcia
 conjurata, duce Agamemnone, decen-
 nali bello repetiit. P. 2, 1, 52. 2, 2, 42.
 2, 23, 88. viva reducta domum est.
 P. 2, 21, 88.
HELENE. P. 3, 12, 19.
HELENÆ raptus. C. 67, 87.
HELENUS, Priami ex Heëcuba filius, va-

ticinio illastris, qui ab interitu fratris
 Hektoris Andromacham duxit uxore,
 & Bushrosi parvam Trojam condidit.
 Vide Virgil. 3. Æneid. P. 1, 1, 29.
HELICON, Æthiopia mons, dicatus Ælasi.
 P. 2, 8, 5. 3, 3, 41.
HELICONIS umbra mollis. P. 3, 2, 10.
HELLE, Athamantis Thebarum regis,
 & Nepheles filia. Hac insidias nove-
 ca Inus aufugiens, una cum Phryxo
 fratre arietem aurei velleris ascendit:
 à quo per Ægeum vecta, cum perve-
 nisset ad angustias fressi, quod est ante
 Propontidem, imprudenter lapsa est in
 aquor, cui postea de puella naufragio
 nomen impositum, Hellepontus. P. 2,
 18, 5.
HELLES Athamantidos urbes. P. 3, 20, 5.
HELLESPONTIA ora. C. 18, 3.
HELLESPONTUS. C. 63, 354 v. sup. Helle-
 lleborum. C. 96, 14.
HERBA Caucaſi, & cruore Promethei
 nata, dividens amantem. P. 1, 12, 10.
 herba mala occupat Deos desertos.
 P. 2, 5, 28.
 herba, pro læſto discubitorio. P. 4, 8, 35.
 herba, pro veneficio. P. 4, 7, 72.
 herba Sabina crepat ad focos vete-
 res. P. 4, 3, 58.
 herba supplicat Jovi pluvio. T. 1, 8, 26.
 herba roto nativo crescens. P. 3, 11, 36.
 herbæ fallaces messem eludunt. T. 2,
 1, 19.
 herbæ male. T. 1, 2, 51.
 herbæ tenaces, i. e. ad retinendum va-
 lida. P. 3, 10, 27.
 herbarum quidquid. T. 2, 4, 56.
 herbas ad fossam movere. in re magi-
 ca. P. 4, 5, 11.
 herbas sepulcris querere. mendicitatis
 extrema signum. T. 1, 6, 17.
 herbis vincere, i. e. magicis medicami-
 nibus. P. 3, 4, 25.
HERCULES, Jovis filius ex Alcmena
 Thebana uxore Amphicrionis. Ad
 hunc generandum rex Deorum tres
 noctes continuavit, hominum scilicet
 calamitatibus præclarum vindicem
 largiturus. Cum autem odiis Junonis
 exagitaretur, adhuc infans in curvis

TIBUL. & PROPERT.

vagrans dant angues à noverca immis-
fos noira fortitudine strangulavit. De-
inde adules pluriima monstra Eury-
schei regis imperio sibi obiecta perdo-
mit. Mox toto pend orbe peragrato,
Tyrannisque omnibus interfectis, via-
rum suarum terminum statuit Aby-
lam & Calpen altissimos montes, ad-
terum in Africa, alterum in Hispa-
nia finibus, qui propterea Herculis co-
lumna sunt appellati: & fretum,
quod eos interjacet, Herculeum pari-
ter dictum est. Tandem in Octa-
monte Thessalia, cum patri sacrum
faceret, accepta veste veneno imbuta
(quam sibi uxor Dejanira, Centauri
Nessi dolo decepta, imprudens miserat)
actus in furorem, pyram construxit,
eaque conscensa vulens desagravis; at-
que ita Deorum concilio adscriptus est.
Herculis amor, pro ipso Hercule. P.
1, 13, 23.
Herculis cum Anteo lucta. P. 3, 20, 10.
v. Anteus.
Herculis labores perferre. P. 2, 16, 57.
Herculei, pro Herculis. & p̄x̄in̄w̄s. C.
55, 13.
Herculi uni hominum Stygiæ tenebræ
luxerunt. P. 4, 9, 41.
Herculeæ litora, prope Misenum pro-
montorium. P. 1, 11, 2.
Herculeo labore fructa via, prope
Rajas. P. 3, 16, 4.
Herculeum numen. P. 4, 7, 82.
Herculeus Acron, i.e. ex familia Her-
culis. P. 4, 10, 9.
herc, pro heri. P. 2, 16, 1.
heri cœlestes. C. 67, 75.
herifugæ famuli. C. 62, 51.
Hermiona Spartana, Helena filia ex
Menelao, de qua dissenso fuit inter
Pyrrhum, & Orestem. P. 1, 4, 6.
heroas manus in arma ducere. i.e. car-
men Heroicum scribere. P. 2, 1, 18.
heroides Mœoniæ, i.e. Lydia, vel de
quibus mentionem fecit Homerus. Mœo-
nides. P. 2, 19, 29.
heroinæ formosæ. P. 1, 19, 13.
Herophilo, Sibylla Erythræa. T. 2, 5, 78.
heroum carmen. P. 3, 2, 16,

heroum vires infringit Venus. P. 1,
14, 17.
Hesiodus. P. 2, 21, 77. v. Alcræus poeta.
Hesperides, Hesperii Atlantis fratris
filia: quarum nomina fuere Egle,
Arethusa, Hesperibusa. Has ferunt
habuisse hortos pomis aureis feraces,
quos Draco semper vigil custodiret.
At Hercules Dracone occiso, mala de-
cepfit, & ad Eurythium attulit.
Hesperidum chori. P. 3, 20, 10.
Hesperius Draco. P. 2, 17, 10.
Hesperii populi, i.e. occidentales. P. 2, 2, 53.
hefterno filo collum circumdare.
mos nuptialis. C. 63, 363. v. observ.
HIA R.E. hians Panum calamus. P. 3,
15, 34.
hiant flores. P. 4, 2, 45.
hiantes canum morsus. P. 1, 3, 14, 17.
hiatus oris aquam trahit. P. 3, 5, 66.
hiatum tellus cavo diducit, i.e. vera-
ginam aperit. P. 4, 1, 149.
hiatus claudere. P. 3, 9, 11.
hibernus Aufster. T. 1, 1, 43.
hibernæ noctes. P. 3, 3, 33.
hibernas minas negligere. T. 2, 6, 29.
hic erat; vox indicantis aliquem. P. 2,
20, 9.
hic quoque, pro ego quoque, sed gestu
adjuvanda est pronuntiatio. T. 2, 6, 7.
hiems vere se remittit. T. 3, 5, 4.
Hilæus ramus, i.e. Hilæ Centauri. P. 1,
1, 13.
hinnulei pellis. P. 3, 11, 35.
hinsidæ; vitiosa pronuntiatio. C. 83, 2.
Hionii fluctus; vitiosa pronunc. C. 83, 12.
Hippodamia, filia Oenomai regis Pisa-
rum, quam prociis petentibus ea lege
pater respondebat, si se quadriga cur-
su præcessent: sin autem, interitum
edicebat. At Pelops, corrupto Myrtilo
regis auriga, certamen ingressus
est: vixque currus à carceribus erupe-
rant, cum è composito laxatis axibus
Myrtilus dominum effudit, qui, co-
gnita fraude, aurigam in proximum
mare præcipitem deturbavit: quod ab
illo Myrtonum est appellatum. Hippo-
damia verò Pelopi nuptum data est.
P. 1, 2, 20.

Hip-

INDEX IN CATUL

Hippodamiae vetus regnum, i. e. Pisa
in Achaia. P. 1, 8, 33.

Hippolyte Amaxon, de qua Theseus
Hippolytum suscepit. P. 4, 3, 43.

Hippolytus, Thesei filius ex Hippolyte,
castissimus propositi iuvenis, ac mirum
in modum venationis deditus. Cuius
amore cum Phedra noverca exarsisset,
atque ab eo apius rejecta esset: furore
percita privignum nescientem crimine
tentata adulterij apud Theseum insi-
mulavit. Qui nimis credulus urbe
natum expulsi, profugusque caput dira
exsecratione devovit. Ille vero cum
prope Corinthiacum litus quadriga
vectus iter faceret, ab equis marini
monstri subito incursum confectus mor-
ferè disceptus est. v. Ovid. Epist. Pha-
dra. l. 15. Metamorph. Seneca Trage-
diam huius nominis. Phaedra privi-
gnus. P. 2, 1, 54.

Hippolytum negantem Veneri mol-
lire. P. 4, 5, 55.

Hippomanes ab equz inguine distil-
lans. T. 2, 4, 58. equz ferè semina.
P. 4, 5, 18. v. Virgil. 3. Georgicon.

Hircani, populi ultra Armeniam, siti
ad mare Caspium. C. 11, 5.

Hircanum mare, alio nomine Caspiu,
quod veteres falsò crediderunt sinum
esse Sythici Oceani: nunc vero com-
pertum est ad instar magni lacus un-
dique terrarum ambitu includi. P. 2,
21, 66.

Hircus munus memorabile veterum
tragiconum. T. 2, 1, 57. v. Horatium in
A. P. & interpretes.

Hircus alarum sacer, i. e. exsecrandus
axillarum puer. C. 70, 1.

Hirsuta corona cingere sua dicta;
quod proprium Epicorum poetarum.
P. 4, 1, 51.

Hiscere. P. 3, 2, 40.

Hispania, notissima Europae regio, ad
Occidentem sita. Eius terminus ab Or-
tu mare Balearicum: à Meridie fre-
tum Gaditanum: ab Occidente Ocea-
nus Atlanticus: à Septentrionibus
Oceanus Cantabricus, & Pyrenaei mon-
tes, & Gallia separantur. Divi-

sa fuit olim in Bericam, Lusitaniam
& Tarracensem. terris latius audax.
T. 4, 1, 139.

historia arguta. P. 3, 18, 28.

historia maxima de nihilo nascitur.
P. 2, 1, 15.

historiam fieri. P. 2, 15, 24.

hiulcar agros æstus. C. 67, 52.

hoc erat, quod gaudere me jubebas
P. 2, 17, 1.

hoc mihi jus est. P. 2, 15, 35.

hoc unum. P. 4, 6, 64.

hodierna luce. P. 3, 9, 7.

Homerus, poetarum princeps, in quem
celebre dictum: Septem urbes ce-
tant de stirpe insignis Homeri;
Smyrna, Rhodos, Colophon, Sa-
lamin, Ios, Argos, Athenæ. Ejus
opera Ilias, & Odyssea, Hymni etiam
aliquot, Epigrammata, & Batrach-
omyomachia. primus. P. 1, 7, 3. 1, 9, 11.
2, 1, 21. 2, 23, 45. 3, 1, 33.

Homero non alter propior. T. 4, 1, 184.

HOMO albus an ater. C. 91, 2.

homines ad lepticam. C. 10, 16.

homines recti, i. e. lesticarij. C. 10, 20.

homines Divis componere iniquum.
C. 67, 141.

hominum genus in curas natum. T. 3,
4, 9.

honesti dies mortis. P. 3, 19, 34.

honorati equi ossa matronarum vehu-
bant. P. 4, 11, 104. v. observ.

honorem sceleri dare. P. 4, 4, 89.

honores subducere. P. 3, 1, 61.

HORA garrula ducitur dolis blan-
dis. P. 3, 21, 18.

hora mollior venit. P. 2, 19, 16.

hora mortis dubia. P. 2, 10, 45.

hora non immemor si tibi venerit.
P. 1, 6, 35.

hora non perit morz Tartarez. T. 4, 8,
4. v. observ.

hora sequens quid ferat. T. 3, 4, 46.

horam pecuniæ exigere. P. 3, 8, 29.

horæ cedunt sermonibus. P. 3, 18, 17.

Horatia pila. P. 3, 27. v. Curiatii fra-
tres.

horni agni. P. 4, 3, 61. v. agni horni.

Horos Babylonius, illustris Mathema-
ticus.

TIBUL. & PROPERT.

flens. P. 4, 1, 79.
horrea deficientia ad messes. T. 4, 1, 185.
horrida verba, i. e. severa, & Catonia-na. T. 1, 5, 6.
horror tremulus oritur à fletibus, i. e. febricula quadam interscus, lacrymis spiritibus absumentibus. P. 1, 5, 15.
horruit, dictum de domo pauperis. P. 4, 5, 62.
Horrensus. C. 92, 3.
HORTUS bibit aquas irriguas. T. 2, 1, 44.
horri Epicuri, in quibus degebat Philosophus ille frugi, ac tenui censu. P. 3, 19, 26. v. Epicurus.
horri pomoli. T. 1, 1, 23.
horrorum Deus, Ixur. C. 18. 19. 20.
horrorum dona probata in manibus Vertumni. P. 4, 2, 42.
horum ego sum vates, i. e. consultus, peritus. P. 2, 13, 59.
HOSPES xquoris. P. 3, 19, 17.
hospes malus. P. 2, 17, 30.
hospita terra. T. 2, 5, 42.
hospitalis Jupiter. P. 4, 9, 8.
hospitium fluminis vagum. P. 1, 20, 20.
hospitium litoris. P. 3, 17, 8.
hospitium Polymnestoris impium. P. 3, 11, 58. v. Polymnestor.
hospitium, pro hospite. P. 1, 15, 20.
hostia pulle. T. 1, 2, 62.
MOSTIS lenior. P. 2, 7, 4.
hostis nocturnus. P. 3, 14, 8.
hostem incernem ite agnatis. P. 4, 1, 148.
hostem votis occupare. P. 4, 10, 14.
hostem esse alicui non tacitis vocibus. P. 1, 4, 18.
hostem convenire. P. 4, 4, 81.
hostes trahere. P. 4, 10, 30.
hostibus eveniat. P. 3, 6, 20.
humero lacertos supponere. T. 1, 9, 33.
humeros urgere. P. 4, 11, 28.
humeris postes concutere. T. 4, 5, 61.
humida oscula dare pugnâibus linguis. in obscuris. T. 1, 9, 37.
humilem se colligere in tenues unbras. P. 3, 7, 29.
humorem tollere, i. e. abstergere. T. 3, 2, 21.

HUMUS colores summittit. P. 1, 2, 9.
humus grata rependit pretium vitæ. P. 4, 11, 100.
humum aurata cyclade signare, i. e. symmate pulverem verrere, ut mos est marcorum. P. 4, 7, 76. v. cyclias.
humum ferro sollicitare. T. 1, 8, 30.
humum teneram alicui piccari. T. 2, 7, 12.
humo corpus reddere. P. 3, 5, 37.
humo lumina tollere, i. e. faciem erigere. P. 2, 21, 62.
humari ad matris extremæ viæ, i. e. prope marginem viae suum esse, apud lapidem, quo miliaria signabantur. P. 4, 7, 4.
hyacinthos husto injicere. P. 4, 7, 33.
hyacinthinus flos. C. 60, 93.
hydra Lernæ, serpens mira magnitudinis ad Lernam paludem in Argivæ regione: cuius plura capita semel recisa iterum oriebantur. Hoc animadvertens Hercules, igne adhibito monstrum toterrimum confecit. P. 2, 17, 9.
Hydrochous, i. e. Aquarius, unum è duodecim Zodiaci signis. C. 65, 94.
Hylas Thiodamanteus, puer formosus, Herculis delictum: qui cum ex Argo navi æquatam prodysset, à Nymphis Naiadibus raptus est, atque ab amore frustra quaesitus. P. 1, 20, 6.
Hymen, sive Hymeneus, Bacchi & Veneris filius, vel, ut alij volunt, Urania: Deus nuptiarum præses. C. 60, 61.
Hymeneus modos addit. P. 4, 4, 61.
Hypanis, Scythia fluvius. P. 1, 12, 4.
Hyperborei sic dicti quasi ultra Boream positi sint, ut Sarmata, Scythæ, ac reliqui omnes ultimum Europæ marginem ad Oceanum incolentes. C. 112, 6.
Hypernestre, una Danaidum, quæ cum reliqua sorores iussu patris viros prima nocte jugulassent, Lyncen solum sponsum sola servavit. P. 4, 7, 63.
Hyppyle, filia Theantis regis Lemniorum. Ea, cum ceteræ mulieres, horatu Veneris, masculos omnes inserfuerent, nocturna Bacchi origa simulans, patrem cista inclusum eduxit arce, navique imposuit ad aliud litus tran-

INDEX IN CATUL.

transferendum. Paulò post Argonautis hospitio exceptis, Jason concubuit. vid. Statium. Thebaid. Val. Flaccum 2. Argon. Ovid. Epist. Heroid. X. 1, 15, 18.

Hypithilla. C. 32.

I

I Nunc; formula exprobrantis. P. 2, 20, 22. 3, 16, 17.

I quæso; verba irridens. P. 1, 9, 13.

Jacchus, cognomen Bacchi, florens. C. 63, 257.

Jacchi speciem furari. P. 4, 2, 31.

Jacchum ponere, i. e. vinum. P. 2, 2, 27.

jacere verba. P. 1, 87-49, 32.

jacere verba simulacris, ut responsur. P. 4, 11, 80.

jacere verba superba in caput alienus. P. 2, 7, 38.

JACERE, i. e. privatam vitam agere, nullis honoribus fungi. P. 1, 6, 25.

jacere ad fores meretricis. P. 2, 5, 20.

jacere ante clausam domum. T. 2, 4, 22.

jacere noctes viduas. C. 6, 6.

jacets. verbum prateritum ad sepulcra. P. 1, 7, 24. Ovidius de morte Iphigeniæ: Infelix avium gloria nempe jaces.

jacens, pro sopito. T. 2, 1, 75. P. 4, 4, 87. jactare caput, fusa coma. gestus vacum, qui Phæbi furore agitabatur. T. 2, 5, 66.

jactare illustres avos. P. 2, 10, 10.

jactare manus ad cava buxæ; i. e. sibia spiritum digitis moderari. P. 4, 8, 42.

jactu ad ossa tangere. P. 2, 23, 60.

JAM juvenis, i. e. qui paulò ante juvenis fuerat. T. 1, 4, 29.

jam modò non. T. 1, 1, 47.

jam, pro modò. T. 1, 2, 47.

jam, pro paulò post. T. 1, 10, 2.

jam, pro tandem. P. 1, 15, 25.

jambos vibrare. C. 36, 5.

janitor sedebat ante fores. T. 1, 1, 56.

janitor vigilat ad danres. P. 4, 5, 47.

JANUA celli. C. 67, 115.

janua fracta manu irata. P. 3, 22, 30.

janua inferorum nigra. P. 4, 11, 2.

janua lectum mutabat, quando vir aliam uxorem dacebat. P. 4, 11, 81.

janua mollis. P. 2, 15, 23.

janua quævis. P. 1, 16.

januam furtim aperire. P. 2, 7, 90.

Japidia, regio Alpibus proxima, Isthm consermina. T. 4, 1, 108.

Jasus, i. e. Atalanta Jasus filia, prole venatrix, quam dilexiss Mination, seu Melanion. P. 1, 1, 10.

Jason, filius Esone & Alcimedæ, qui iussu Pelia patris, cum Graja juvenutis flore Argo navim ingressus, ab vellus aureum repetendum, ob hoc profectus est. Cum autem illuc pervenisset, auxiliis Medea regia virginis, qua ipsum deperibat, brevis ignavitas domuit, Draconemque vigilam spavit. Quibus actis vellus elanculum surreptum, & Medeam secum abduxit; quam postea domi repudiavit, ducta in ejus locum Crensa. Jason hospes. P. 2, 15, 47. v. Medea.

Jasonia carina. P. 2, 17, 31. v. Argo.

Jason, poema Varronis Atacini. P. 2, 3, 85.

Iberia. v. Hispania. Ibera ferrugo. C. 63, 227.

Iberum minium. P. 2, 2, 21.

Iberum, pro Ibero. C. 9, 6.

Icariotis, i. e. Penelope filia Icarii. P. 3, 11, 10.

Icarus Bacchi hospes apud Indos, qui ab eo in premium pietatis, vini unum edoctus est. T. 4, 1, 9. jugularis à Cecropiis colonis, ob eundem usum productum, quod crederetur vinum demensiam inducere. P. 2, 22, 29. v. Erigone.

Icarii boves, i. e. Bootis plaustrum, Septemtrionale sidus; Icarus enim postquam ab Atticis pastribus interfectus esset, Jovis miseratione inter sidera collocatus fuit, Bootis nomine. P. 2, 22, 24.

icere tellis caput. C. 113, 4.

ictus aperti. P. 2, 1, 75.

id, quod verbosus dicitur, & fatuus. C. 95, 2.

IDA, celeberrimus Phrygia mons. P. 2, 21, 31. Idal

TIBUL. & PROPERT.

Idm chori, i.e. Cybelaj, quod Cybele in
Ida monte colebatur. P. 3, 15, 36.
Idm vertices. P. 2, 2, 66.
Idm antrum. P. 2, 21, 95.
Idm pastor Paris. P. 3, 11, 40. v. Paris.
Idalium, oppidum Cypri Veneri sacrum.
C. 3, 12, 50, 17.
Idalius, Cypri mons frondosus. C. 63,
96. Idalius vertex. P. 2, 10, 54.
Idalium Cæsaris antrum, ita dictum à
Venere, qua principi familia Julia,
propter nepotem Julum. Vidend. Ovid.
in calce lib. 15. Metamorph. P. 4, 6, 59.
Idas, Phæbi rivalis. P. 1, 2, 17. v. Eveni
filia.
idem omnes fallimur. C. 22, 18.
Idunus serpens Lanuvinus. P. 4, 8, 6.
v. Draco Lanuvinus.
Iduna ara. C. 57, 79.
Idunum caput. P. 3, 9, 3.
IGNIS aris abditus. T. 4, 1, 134.
ignis odoratus. P. 4, 9, 28.
ignis regi avarus. P. 2, 19, 56.
ignis, pro Afro. C. 61, 19.
igni vero tangi, i.e. amore non ludicro.
P. 1, 9, 17.
ignes absentes ardent in caput. ma-
gicum est, ut illud matris Meleagri,
quod vide apud Ovid. 8. Metamorph.
P. 3, 20, 31.
ignes castrorum. P. 4, 4, 31.
ignes sacrilegos templis admove. P.
3, 5, 11. sed v. observ. ubi aliam le-
ctionem tuor.
ignes simulati, i.e. amor fictus. P. 1, 11, 7.
ignes argutare, i.e. amorem solito blan-
dius profiteri. P. 1, 6, 7.
ignibus regi omnia dabis. P. 3, 16, 20.
igne testis ducet manus damnatas.
parva servorum. P. 4, 7, 46.
ignorare, pro causas nescire & indicas
verò contemptum. P. 2, 2, 56.
ignotos per ignes vestigia ferre. P. 1,
5, 5. Horat. Carm. 2. ed. 1. incedis per
ignes suppositos cineri dolofo.
ii tibi nos erimus. P. 2, 17, 35.
Ilia Numisoris filia, Vesta sacerdos, qua
à Marte compressa Romulum & Re-
mum peperit. T. 2, 5, 54.
ilia rumpere, in obscuro. C. 33, 20, 79, 71.

Ilias, Homeri poema. P. 2, 1, 52.
Iliade nescio quid majus nascitur. P.
2, 23, 56.
Iliadas longas condere, i.e. narratio-
nes, historias. P. 2, 1, 14.
ILIUM, Troja arx, ab Ho rege sic ap-
pellata. T. 2, 5, 22.
Ilion. P. 3, 1, 31.
Ilia tellus, i.e. Troja. P. 4, 1, 53.
Ilia Menas, i.e. Cassandra Phæbi numi-
ne affata. P. 3, 11, 63. v. Menades.
Iliaca favilla. P. 4, 4, 69.
Iliaci aggeres. P. 2, 10, 48.
Iliaci muri. C. 67, 86. v. Troja.
ILLE ego. T. 1, 5, 9. 1, 7, 31. 3, 4, 72. P. 4,
9, 38.
ille maritus, ad contemptum. P. 2, 15, 46.
ille puer, pro Amore. P. 3, 8, 28.
ille pulcher amator. et παῖς ὁ ἄριστος. P. 2,
15, 40.
ille tuus Amor. P. 2, 17, 6.
illa, pro ego & dictum ex persona mulie-
ris. T. 4, 10, 5.
illud adjuvato, i.e. illud quoque mihi
præstet velim. C. 32, 4.
illud saltem jussisses. P. 4, 7, 30.
illi flamma uritur. Hellenismus. C. 60,
177.
illi, pro illius. et παῖς ὁ ἄριστος. P. 4, 10, 43.
illa tempestare, & tempore. C. 63, 73.
illa multa tam jocosa. C. 8, 6.
illa pondera, pro sepulchris. C. 62, 5.
Illyria, regio Italia adversa, ad fini-
strum litus maris Adriatici, gelida.
P. 1, 8, 2.
Illyrias alias naviget. P. 2, 13, 10.
Illyrica terræ. P. 2, 13, 1.
IMAGO, pro umbra. P. 1, 19, 11.
imagines blandæ. P. 1, 20, 42.
imagines nocturnæ, i.e. somnia. T. 3, 4,
56.
imagines præcæ, i.e. majorum simula-
cra. P. 1, 5, 24.
imaginofus morbus. C. 41, 7. v. observ.
imbelles Parnassi lyx Pythonem ser-
pentem timere. P. 4, 6, 36.
imber Oceanus. C. 61, 7. ita Propertius
l. 2. dixit rorem Jonium.
imber tristis. C. 67, 56.
imbres nullos postulat Ægyptus pro-
pter Nilum. T. 1, 8, 25. im-

INDEX IN CATUL.

imbueret exemplum primæ palmæ .
 P.4,10,5.
 imitare, *pro imitatis*. P.2,13, 99.
 imitari falsæ gaudia. T.3,6, 33.
 immatura mortis. P.4,11,17.
 immaturum iter mortis adire. P. 3,
 5, 2.
 imminxerit in gremium sui nati,
i. e. gnati uxorem, seu nulum suam
concupaverit. C.66, 30.
 immortalis ero. P.2,11,10. *fiam*. P. 2,
 12, 39.
 impedit, *pro cingere*. T.1,7, 74.
 impensius uror. C.71, 5.
 imperator unice, *dictum ei πατρίων*.
 C.14,7,29, 54, 7.
 imperium accipere. P.1,5, 34.
 imperium dare, *pro iubere*. P.4,8,82.
 impetum facere. C.62,89.
 impia gaudia. C.67, 123.
 implacidae fores. P.4,9,14.
 implicabitur in tuum complexum .
 C.60, 108.
 impositis articulis cæmen tempera-
 re. *dictum de citharado*. P.2,23,80.
 impotentia freta, *i. e. iracunda, procel-*
losa. C.4,18.
 impotens ne sis. *i. e. noli nimis cupere*.
 C.8,9.
 impuri loci, *i. e. via immunda*. P.4,8,22.
 impressa ubera. P.2,23, 70.
 insula oricilla, *i. e. ima pars auricula,*
quæ confas ex mollissima carne. C.
 25, 2.
 insum accubare. C.60, 171.
 IN ævum esse, *i. e. semper manere*. P.3,
 3, 19.
 in amore nihil valent devictæ gen-
 tes. P.2,6,6.
 in arbitrium mittere, *i. e. imperio tra-*
dere, sub jugum cogere. T.3,6, 14.
 in arbore, *i. e. in silva*. P.3,20, 33.
 in corona, *i. e. in concione frequenti*. C.
 53, 1.
 in crimina raptare, *i. e. accusare*. P. 3,
 9, 27.
 in dies & horas. C. 38, 3.
 in hominem quemcumque me longa
 ætas receperit. *dictum de metempsy-*
chosi Psychagagorum. T.4,1,211.

in honorem formæ procedere. P.3,9,
 17.
 in hora, *i. e. intra hora spatium*. P.2,7,
 31.
 in lapide legar uni nupta fuisse. P.4,
 11, 36.
 in liquida nat tibi linter aqua. *Ad-*
gum, quo significabant felicem adepsi
occasionem, ideoque arripiendam. T.1,
 7, 38.
 in magnis & voluisse sat est. P.2,8,10.
 in melius convertere. P.1,17, 9.
 in modum dicere, *i. e. canere*. C.60, 38.
 in numero esse. P.2,19, 55.
 in novissimo casu. C.59, 9.
 in Oceano gemmas quærere. P.2,13,
 17.
 in ora vulgi pervenire. C.40,5. P.2,
 1, 2.
 in ore summo inertare. T.4,1,203.
 in ossa somnus arcessitus. P.3,15,14.
 in partes alienus esse. P.3,7,60.
 in quo genere me torruerit Venus.
 C.67, 52.
 in somnis videre. P.2,18, 1.
 in te catenas rumpam, *i. e. ut ad te*
perveniam. P.2,13, 12.
 in tenues Lares cogi. P.4,1, 128.
 in restatas tabulas nomen inferre. C.
 67, 122.
 in triviis requiescere. P.2,13, 71.
 in tunica suspicor virum esse. P.2, 5,
 14.
 in vita. P.2, 7, 91.
 Inachus, *Archaia fluvius in Argiva*
regione. Inachiz Heroinz, *i. e. Ar-*
giva. P.1,13, 31.
 Inachis Io, *i. e. filia Inacti*. P.1,3,20.
 u. Io.
 Inachis Isis, *eadem qua Io*. P.2, 22, 4.
 u. Ios.
 Inachius Linus, *poeta Phœbi filius*. P.
 2, 10, 8.
 inambulatio lecti, *in obsecris*. C.6, 11.
 inania verba fingere. P.3,18, 5.
 inanis, *pro munusculum vacua*. P.4,5, 97.
 inaniter adiurare. C.65, 47.
 inaurati currus triumphantis. P. 1,
 16, 3.
 incana sæcula, *i. e. fera tempora*. C.
 92, 6.
 incani

TIBUL. & PROPERT.

incani crines, i.e. canitie undique per-
fusi. C. 63, 346.
incedere conspicendum. T. 2, 6, 34.
incessus Junone dignus. P. 2, 2, 58.
incendia mentis, pro magno dolore. C.
63, 226.
INCIDERE, pro consingere. P. 1, 1, 33, 35.
incidere varii sermones. C. 10, 5.
inciderit si quid durius. P. 1, 15, 28.
incidisset mala provincia. C. 10, 19.
incigi veste nigra. in funerib. T. 3, 2, 18.
incipere diligere. C. 80, 2.
incipiam spectare. P. 3, 3, 16.
incitare quod pruriri. C. 16, 9.
inclinare oculos defuncti. P. 4, 7, 25.
includere fata, i.e. mortis diem praeferi-
re. P. 2, 12, 54.
incola Itoni Pallas. C. 63, 228. v. Itonū.
incolumem manere. P. 4, 9, 8.
increpare, pro dolere. P. 3, 8, 10-4, 11, 60.
incubat arvis fluvius. P. 4, 7, 81.
indagine colles cingere. T. 4, 3, 8.
index nominis. P. 4, 2, 19.
index sub imaginibus majorum, i.e. si-
culus. T. 4, 1, 30.
INDIA, late patens regio ad Orientem :
fructuum, animalium, metallorum,
gemmarumque proveniunt beatissima.
P. 2, 8, 19.
India Baccho victa. P. 3, 15, 22. torri-
da. T. 2, 6, 37. tosta. C. 45, 6.
Indus discolor uestis aqua Eoa. P. 4, 3,
10. niger. T. 4, 2, 20.
Indi dices. P. 3, 3, 1. extremi. C. 11, 2.
longinqui. P. 2, 7, 65.
Indus dens, i.e. ebur Indici elephantis.
C. 63, 48.
Inda formica effodiens aurum. P. 3,
11, 5. v. observ.
Indz conchz. P. 1, 8, 39.
Indica gemma. P. 2, 16, 10.
indiges Deus Aeneas. T. 2, 5, 46. v. observ.
indomitus furore. C. 50, 11.
indomiti furores. C. 63, 14.
induci ad aliquid, vel in aliquid. T. 1,
7, 1.
indue qua veste cepisti oculus meos.
Hellenismus. P. 3, 8, 15.
ineptire. C. 8, 1.
infamare. P. 3, 9, 28. 3, 14, 27.

infesta lintea, i.e. velas infesta. C. 63, 228.
inferiz. C. 98.
inferiorem ire ad iudice. i. e. de causa
cadere. P. 1, 4, 10.
INFERNA Ixionis rota, ad quam al-
ligatus est ille miser, ob tentatam Ju-
nonis pudicitiam. P. 1, 9, 20. v. Ixion.
inferna ratis. P. 3, 3, 36.
infernz ratis vela tristia. P. 2, 18, 72.
inferno udicio damnare. P. 2, 15, 30.
inferni lacus. T. 2, 7, 22.
inferorum pana. T. 1, 3, 4 v. 67. P. 3, 3, 4
v. 61. 4, 11, 4 v. 23.
infernas catervas ciere. T. 1, 2, 47.
infesto amori tradere. C. 96, 11.
infestus, παῖδες. C. 11, 3, 4.
inficitur. C. 37, 19.
inficeto rure inficetior. C. 22, 14.
infirmitate quaticientes corpora motu. di-
sum de vetulis. C. 63, 305.
informis color. T. 4, 4, 6.
informem notam ducet timor in ore.
P. 1, 5, 16.
informem porrigi arena multa. P. 2,
7, 19.
INGENIUM nostrum sine te non
valet. P. 2, 21, 36.
ingenium sub tua iussa crescit. P. 3, 7, 52
ingenium facit puella ipsa. P. 2, 1, 4.
ingenium irritare. P. 4, 6, 75.
ingenio meo muros astimet, i.e. pro-
pter ingenium meum. P. 4, 1, 66. Ita
Catullus. C. 67. Nam tū Helenz rapta
primores Argivorum Ceperat ad sese
Troia ciere viros, i.e. ob raptū Helenam.
ingenio servire. P. 1, 7, 7.
ingenuus color. P. 1, 4, 13. v. color.
ingrata fronte negare. P. 1, 10, 23.
ingrati animi vitium. C. 72.
ingredior ferre. P. 3, 1, 3.
inguina Scyllæ in canes versa. P. 4, 4,
40. v. Scylla.
inguinibus nudis currere. T. 1, 6, 19.
inhibere mentem à probro. C. 89, 4.
iniecta terra rumulari. C. 63, 153.
iniectis manibus flere, i.e. inter ample-
xus. P. 1, 13, 16.
initia sacrorum Cybeles. C. 62, 9.
iniuria curas parit. P. 1, 18, 25.
iniuria lecto facta. P. 4, 8, 27.

iniq

INDEX IN CATUL.

iniuria versat fidem. P. 3, 6, 19.
inniti dextro humero. *gessus aquam hauriens.* P. 1, 20, 44.
innixa plantam in limine. C. 67, 71.
Ino, Cadmi & Harmonia filia, uxor Asiamantis, qua cum ab insaniēte marito profugeret, scopulo ascensu in mare se fecit cum parvulo filio Melicerta. Hanc postea naus Leucothoem dixerunt, filiumque, Palamonem, & Deosque maris factos existimant. P. 2, 19, 19.
inoffensum pedem referre. T. 1, 3, 62.
inopes conscendere laudis carmen, i.e. sine viribus ad Epicum poema condendum, quod gesta continet virorum fortium. Laus autem ab optimis scriptoribus pro actis illustribus usurpatur. v. Indicem suo loco. P. 2, 8, 27. est autem Hellenismus.
insidiz volucres. P. 1, 20, 30.
insidias componere. T. 1, 7, 14. P. 2, 27, 69.
insidiis, pro furtim. P. 4, 7, 44.
insignis coma. T. 1, 3, 66.
insignem vivere. P. 4, 11, 46.
insignia fanis suspensa. T. 2, 4, 23.
insistere rebus magnis. T. 4, 1, 36.
insitor. P. 4, 2, 17.
insolenter, i.e. prater morem. C. 25, 12.
insomnia. T. 3, 71.
insperanti nobis. ἀπ' αἰνός. C. 104, 5.
inspici per noctes viles meretricum erat. P. 4, 7, 35.
INSTARE alicui. T. 1, 7, 32.
instare supra caput. P. 2, 21, 59.
instanti repugnare. P. 2, 4, 20.
instatit querere. C. 65, 50.
insitor mundus. P. 4, 2, 37.
instituire, pro statuere. C. 107, 2.
instruſtio tu rade pasſu. T. 1, 4.
insulſa. C. 10, 33.
insulſissimus. C. 17, 22.
insultare alicuius morti. P. 3, 4, 24.
insultare rogis. P. 2, 7, 80.
intacta via deferre. P. 3, 1, 28.
integellum. C. 15, 4.
integer esse, pro integrum esse. P. 3, 4, 40.
integer, pro castus. Prop. ibid.
INTER sceros nepotes. P. 3, 1, 33.

inter utramque faciem, i.e. marisalem, & funebrem. P. 4, 11, 46.
intereat; formula male precandi. P. 2, 20, 12.
interposita veste cubare. T. 1, 10, 56.
interrupto gurgite pontum nudare. T. 4, 1, 75.
intestina perurere. *metaph.* C. 76, 3.
intonare. P. 2, 1, 40.
ionisi avi. T. 2, 1, 34.
intra fortunam suam esse cupere, i.e. sorte sua consentum vivere. sed tō cupere magnam vim habet. P. 3, 7, 2.
invidere, pro demere, tollere. C. 63, 170.
INVIDIA admirante. P. 2, 13, 67.
invidia differri, i.e. publice odiosum esse. P. 1, 16, 48.
invidiz esse. P. 1, 12, 9.
invidiosa est Venus prae se formosis. P. 2, 19, 10.
invidiosa mihi, i.e. minore odio digna. P. 2, 21, 102.
invigilare poenis alienius. P. 4, 4, 86.
invito gurgite iter facere. P. 1, 17, 14.
invito mari labitur classis. P. 4, 6, 48.
invitis luminibus sietum ducere. P. 1, 15, 40.
IO, Inachi fluminis filia, quam Jupiter a se visitam, ne Junoni supram innotesceret, in vaccam conversis. Iuno vero cognita fraude, Argo centocuius custodiendam commisit, eoque mox asu Mercurii sublato, oestro miscellam miscebat, usque in Aegyptum persequens. Quae cum pervenisset, Jovis miseratiane humanam formam recepit, atque Iſidis nomine incolis adorari cepit. P. 2, 21, 19. v. Ovid. 1. Metamorph.
Io cornuta. P. 2, 22, 9.
Io versa caput. P. 2, 19, 27. v. Isis.
io, vox Iasoneum. T. 1, 1, 28. *dolesium* T. 2, 4, 6.
io triumpho. T. 2, 5, 122.
jocum esse. C. 42, 3. P. 2, 16, 64.
Jolchos, Thessalia oppidum, Jasonis patria. Jolchiaci foci. P. 2, 1, 56.
Jole, nomen ancilla. P. 4, 5, 35.
Jonia, regio Asiae minoris, in qua Graecorum Colonia. mollis ob corruptos mores.

TIBUL. & PROPERT.

res indigenarum. P. 1, 6, 31.
JONI JM mare, quod inter Siciliam,
 Italiam, & Graciam latus diffusum,
 est. P. 3, 9, 72, 3, 19, 19.
Jonii maris puella, i.e. *Nympha*. P. 2,
 18, 14.
Jonius ros. P. 2, 18, 2.
Jonia aqua. P. 4, 6, 16.
Jonii fluctus. C. 3, 11.
Iphiclus, *Phylaci filius*, cuius boves à
Melampode surrepti. P. 2, 2, 16. v. *Me-*
lampus.
Iphigenia, *Agamemnonis filia*, quam
 pater immolare decreverat, ut *Gra-*
 corum classis Aulidis portu detenta,
 iter ad Troiam facile obtineret. At
 Diana periculum virginis miserata,
 cervam cultro suppavit, ipsamque
 Iphigeniam per aera usque in Tauri-
 cam regionem oculis perduxit, ut ibi
 templi sui sacerdos esset. P. 3, 5, 54. v.
Ovid. 12. Metamorph. Eleg. 2. lib. 3. de
Ponto.
 ipsa loquor pro me. P. 4, 11, 27.
IRA crepitum suscitatur dubio pede.
 P. 2, 3, 4.
 ira seminarum nescit pedem referre.
 P. 3, 1, 3, 4.
 ira feminea. P. 2, 7, 71.
 ira temperat manus victrices. P. 3, 20,
 22.
 irasci molliter. P. 1, 5, 8.
 irata facta. P. 2, 16, 39. casu recto singul.
IRE alicui funera. P. 3, 9, 37.
 ire debilem. P. 2, 1, 32.
 ire è complexu. P. 2, 16, 29.
 ire liberum amictu rejecto. P. 2, 16, 69.
 ire in adversum. P. 3, 13, 32.
 ire in tunicis demissis, quod erat deli-
 catorum hominum. P. 4, 2, 33.
 ire per hostes. P. 3, 7, 25.
 ire per triumphos. T. 4, 1, 176.
 ire precipitem per caput, & pedes.
 C. 17, 9.
 ire superbum. P. 2, 1, 8.
 ire viro, i.e. nubere, domum mariti de-
 duci. P. 1, 15, 8.
 Iris aquas pluvias bibit. P. 3, 3, 54.
Iridis, arcus imbrifer aquam admit-
 tit. T. 1, 4, 38.

irredivivus pons. C. 17, 3. v. *observ.*
 irrisor. P. 1, 9, 1.
 irrita ferre. C. 30, 10. T. 3, 4, 96, 3, 6, 5, 6.
 irrita lingua, i.e. non credita. P. 3, 11, 67.
 irrita turba, i.e. eventu fraudata. T. 2,
 3, 22.
 irritata venit, pro *irritatur*. phrasis *Pro-*
pertio familiaris. P. 1, 20, 25. v. *venire*.
 irrumare, pro *nihili facere*. C. 28, 10,
 37, 8.
 irrumator, pro *supino*, & *oscitanti*. C.
 20, 12.
Irus Dulichius, hominum pauperrimus,
 unus ex proci *Penelope*. P. 3, 3, 39.
Ilcomache, uxor *Perisbei*, quam cum
Eurytion Centaurus ipso nuptiarum
 die abducere tentasset, orta est celebris
 illa pugna inter *Lapithas* & *Centau-*
ros, de qua *Ovid. 12. Metamorph. La-*
pithæ genus Heroïnæ. P. 2, 2, 61.
Isis, Dea *Aegypti*, cuius sacra magna
 superstitione Romani colebant. T. 1, 3,
 23.
 Isis nunc Diva, ante juvenca. P. 2, 19,
 61. v. 10.
Isidis sacra. P. 2, 22.
 Isidis puri dies, quos videlicet puella
 secubitu ducebant. P. 4, 5, 34.
Ismara, mons & oppidum *Thracia*. P. 3,
 10, 25.
Ismaria vallis. P. 2, 10, 6.
Ismarium merum. P. 2, 22, 32.
 iste, additum ad contemptum. C. 80, 3.
 P. 1, 9, 13. 1, 9, 32. 1, 13, 1.
 iste protervus. P. 2, 17, 14.
Isthmos aqua *Propontica* fluens. i.e.
Thracia Cheroneusis. P. 3, 20, 2.
Isthmos *Corinthiacus*, inter *Jonium* &
Ægeum maria, qui *Peloponnesum*,
 aliqui futuram insulam, continenti
 adiungit. mare utrimque arcet. P. 3,
 19, 22.
Isthmos quidam *Creticus*, ut placet *Jo-*
sepho Scaligero. C. 63, 178.
ITA me *Dii* avert. C. 94, 1.
 ita me juvent celtica. C. 60, 196.
 ita me juverint *Divi*. C. 65, 18.
 ita placeam. C. 66, 9.
 ita sim felix. P. 1, 7, 3.
Italia, regio aliarum omnium pulcherri-

INDEX IN CATUL.

ma, & quondam gentium domina :
inter mare superum & Inferum longo
tractu procurrans. Eius termini ab Oc-
casu, & Septentrionibus Alpes, & ma-
re Adriaticum : ab Ortu Jonium : à
Meridie Tyrrhenum, seu Thuscum. Ita-
liae funera . P. 1, 22, 4. Italiae quo-
nes . P. 3, 5, 17.
Italia unda . P. 3, 20, 28.
ITER ex animo sublaturum, i.e. profici-
scendi cogitatio mēte discussa. T. 4, 9, 1.
iter liquidum, i.e. maritimum . P. 3,
19, 14.
iter nulla lege concessum. P. 2, 18, 74.
iter tenebricosum. C. 3, 11.
iter ingredi . T. 1, 3, 19.
iter lino duce regere . P. 2, 11, 8.
iter natalis diei peragere. P. 3, 8, 32.
iter novum vati mollire . *metaph.* P.
4, 6, 10.
iter proficisci . P. 3, 19, 1.
iter propositum terere . P. 2, 21, 82.
Ithace, parva insula maris Ionii, U-
lyssis patria . T. 4, 1, 48.
Ithacus Ulysses . P. 1, 15, 9.
Ithacis verubus . P. 3, 10, 29.
Irys, Terei Thracum regis filius ex
Pregne, quem, in ultionem stupra-
e sororis Philomela, mater patri
epulandum apposuit . absumptus.
P. 3, 8, 10. Itrylus absumptus. C.
64, 14.
iubas dextris equo collocare . P. 4,
4, 38.
iucundo risit odore domus. C. 63, 284.
iudicare in ossa pila fortita . P. 4,
11, 20. v. *observ.*
iudicio liberum vivere . P. 2, 21, 118.
iudicia, pro animi sapientia. P. 3, 7, 32.
iudicis metu bonum esse . P. 4, 11, 48.
iugare. dictum de connubio . C. 63, 21.
iugera iusta . C. 112, 1.
iugera novem pauca Tityo . P. 3, 3, 66.
v. Tityus .
JUGUM non bene conveniens. P. 3,
22, 28.
iugum ferre . C. 67, 118.
iuga, pro servitio . P. 3, 4, 2.
iugum montis iugi terga capere . P.
4, 4, 48.

juga muscola . P. 2, 14, 30. 2, 21, 28.
Jugurtha, rex Numidia captus à Ma-
rio . P. 3, 3, 28. ductus in triumphum
per viam Sacram . P. 4, 6, 66.
JULIUS Caesar, qui primus Romanorum
perpetuam Dictaturam sibi as-
surpavit, & Reipublica libertatem op-
pressit, donec à pluribus conjuratis in
foro trucidaretur . Ab ejus interitu
Augustus filius adoptivus rerum poti-
tus, defunctum patrem in Divorum
numerus relatum finxit, eique divi-
nos honores decrevit . P. 4, 6, 59. v.
Caesar.
Julia Caesaris Augusti filia . P. 4, 11, 59.
Julia Manlii Torquati uxor. C. 60.
Julia carina, i.e. Augustae . P. 4, 6, 17.
Julia rostra, eadem signific. P. 4, 6, 54.
Julus, Aeneas filius ex Creusa, qui Albam
longā condidit. P. 4, 1, 48. v. Ascanius.
jungere amores. C. 77, 3. T. 1, 1, 83.
jungere Venerem. T. 4, 13, 2.
jungere boves . T. 1, 1, 60.
JUNO, Saturni filia ex Opi, soror &
conjux Jovis, Numinum regina. P. 2,
2, 58. 2, 19, 33. 4, 1, 97.
Juno A pollinis noverca. T. 2, 3, 24. Dea
casta . T. 4, 6, 14. Herculi amara. P. 4,
9, 43. maxima calicolum . C. 67.
138. praeses nupiarum . T. 3, 3, 33.
Juno ab Ixione tentata . T. 3, 3, 73. v.
Ixion.
Juno aspera favet Herculi jam Divo .
P. 4, 9, 71.
Juno colebatur à Lanuvinis . P. 4, 8, 16.
Juno curvavit cornua in pellice. P. 3,
20, 35.
Juno iussit Io habere cornua. P. 2, 22, 90.
Juno Lucina. C. 34, 13. T. 3, 4, 1.
Juno natalis. T. 4, 6, 1.
Juno Pelasga, quod scilicet Graecis fa-
veret. P. 2, 19, 11.
Junois feminarum dominæ iura dul-
cia. P. 2, 4, 17.
JUPITER, Saturni filius ex Opi, qui
patrem regno expulit, atque infinito
stuprorum examine Decorum concilium
auxit. Huic poeta orbis arbi-
trium, & fulminis potentiam tri-
buerunt . T. 2, 5, 10.

Ju-

TIBUL. & PROPERT.

Jupiter avis *factus ob Ganymedem*. P. 2, 21, 20.

Jupiter pater. T. 1, 3, 51. 1, 4, 19.

Jupiter omnivols. C. 67, 140.

Jupiter sordus. P. 3, 22, 20.

Jupiter arma dedit cineri Trojano. P. 4, 1, 54.

Jupiter deceptus fleuit. P. 2, 13, 54.

Jupiter se, suamque domum infamat. P. 3, 9, 28.

Jupiter *hospitalis*. P. 4, 9, 3.

Jupiter *Latius*. P. 3, 3, 6.

Jupiter Feretrius. P. 4, 10. v. Feretrius Jupiter.

Jupiter *astuosus*. C. 7, 5.

Jupiter pluvius. T. 1, 8, 26.

Jupiter secundus. C. 4, 26.

Jupiter auro fallitur. P. 4, 1, 83. v. *obses*.

Jupiter! *exclamatio admirantis, vel optantis*. C. 1, 7, 65, 30. P. 2, 13, 16.

Jovis arma. P. 3, 7, 47.

Jovis cunabula. P. 3, 1, 27.

Jovis currus. T. 4, 1, 131.

Jovis decretum de amantium juramentis. T. 1, 4, 19.

Jovis & Ius occulti amores. P. 2, 22, 7.

Jovis furta dulcia. P. 2, 21, 18.

Jovis omine plena vela. P. 4, 6, 23.

Jovis tegnum. T. 1, 3, 49.

Jovis inimicitias ferre posse. P. 2, 10, 16.

Jovis antiqui limina capta, i.e. *vetus Capitolium*. P. 4, 4, 2.

Jovis arx *Capitolina*. T. 2, 5, 26.

Jovis Eici domus, i.e. *Olympici*. P. 3, 1, 58.

Jovis saxa, i.e. *Capitolium*. P. 4, 4, 10.

Jovis stellæ felices. P. 4, 1, 105.

Jovis æstivos oraculum, in *Libya* *desertis*. C. 7, 5.

Jovi accumbere, i.e. *cum Jove cenare, vel, si mavis, concumbere*. P. 2, 2, 40.

Jovi par Neptunus in amore. P. 2, 18, 46.

Jovi spoliū ille corrui. P. 4, 10, 16.

Jovem furto pollucere. P. 4, 9, 8.

Jovem invocare. P. 3, 1, 22.

Jovem rivalem ferre non posse. P. 2, 23, 18.

Jovem verbis amare cogere. P. 1, 13, 32.

Jovem vix timeat Roma salvo Cæsare. P. 3, 9, 66.

Jove digna *puella*. P. 1, 13, 29.

JURA dicere terris subactis. P. 4, 4, 11.

jura mollia dare. P. 4, 11, 18.

jura petere casto cubili. C. 65, 83.

jura pudicitiz frangere. P. 4, 5, 28.

jura signare. P. 3, 18, 15.

jura tristia ponere. P. 4, 9, 64.

jura auro venalia. P. 3, 11, 51.

jure aliquo sacrari. C. 99, 3.

JURARE Junonis numina. T. 4, 13, 15.

jurare per Junonem, aut Venerem, *feminarum erat*. T. 3, 6, 48.

jurare per crines Minervæ. T. 1, 4, 22.

per sagittas Dianæ. T. 1, 4, 21.

per Genium alienius. T. 4, 5, 8.

per ossa patris & matris. P. 2, 15, 15.

per oculos suos. T. 3, 6, 47.

per oculos alterius. T. 4, 5, 8.

juratum alicubi manere. P. 1, 8, 27.

juravi stulte. T. 4, 13, 18.

jurgia condita sub tacita scititia. P. 2, 5, 24.

jussu die mori. P. 4, 6, 64.

justa jugera. C. 112, 1.

justa debita, i.e. *exequia*. P. 3, 5, 25.

justifica mens Deorum. C. 63, 402.

justos pedes reperire, i.e. *numeros aptos ad versum*. T. 2, 5, 112.

juvat dicere, quo pereas in amore. P. 1, 9, 34.

juvenca ista cadit ante focos. P. 4, 6, 2.

juvenci furem sonuere. P. 4, 9, 13.

juvencos à stabulis agere. P. 4, 9, 1.

JUVENIS corruptor. P. 2, 14, 3.

juvenum facies pictæ, in *domibus metreticum*. P. 2, 5, 9.

juventa cæpta. P. 3, 7, 57.

juventa præterita. P. 3, 9, 7.

juventa prima. P. 3, 3, 41.

juventam exercere. C. 60, 235. *pertinet ad rem Veneris*.

juventus agrestium pacata. P. 3, 11, 25.

Juventius, *puer nobilis & formosus*. C. 24, 48, 80, 96.

IXION, *Phlegya filius, qui à Jove mensa Deorum adhibitus, Junoni supram*

INDEX IN CATULI

inferre tentavit. Quod cum Jupiter ab uxore rescivisset, nubem in formam Iunonis effinxit, atque Ixioni objecit. Ille nesciens fraudis, veram Iunonem ratus, cum simulacro concubuit, ex quo congressu Centauros genuit. Cum autem palam de viola a regina Deorum gloriaretur, a Jove ultore in Tartarum detrusus est, ubique rota alligatus, qua sine intermissione noctes et dies volveretur. T. 1, 3, 73.

Ixionis rota. P. 3, 64.

Ixionis orbes taccant. P. 4, 11, 23.

Ixionides Pirithous. P. 2, 1, 38. v. Pirithous.

L

L Abefactare; metaph. pro concutere blandiss. C. 63, 3.

labella, pro balneolis. C. 55, 4.

labi aqua. P. 2, 18, 8.

labi, pro peccare. P. 1, 11, 15.

labentur opes. T. 1, 7, 59.

LABOR semineus, lanificium. T. 2, 1, 63.

labor otia petagit, i.e. cogit. T. 4, 1, 182.

labor altissimae clavis Herculeae. P. 4, 9, 17.

laboris erat Vexos posse vincere. P. 4, 10, 24.

laborem frustra sumere. C. 113, 5.

labra mero soluta, i.e. cyathis divulsae. P. 4, 6, 54.

labyrinthi flexus. C. 63, 114.

lac lupi durum. P. 2, 7, 12.

lacte lupi mœnia Romana creverunt. P. 4, 1, 56.

lacticolæ puellæ. C. 55, 17.

Lacœna Helena, i.e. Spartanæ. P. 2, 12, 13. v. Sparæ, Helena.

lacœna, vexilis militaris. P. 3, 10, 7. 4, 3, 18.

lacœnas rotas mutare; in expiationibus. P. 4, 8, 85.

læcerto alterius niti. P. 1, 16, 33.

læcerto subiecto tentare. in obscuris. P. 2, 16, 37.

Læcomum iura & pugna. P. 3, 12, 33.

v. Sparæ.

LACRYMÆ aliquis memores in funeribus. T. 3, 2, 25.

lacrymæ asperit. P. 1, 12, 16. cunctos. P. 4, 11, 60. invitat. P. 1, 16, 32.

lacrymæ Simonides, i. e. Simonidis poeta, cuius carmina ad nesciam fassa. C. 38, 2.

lacrymis mollem aut durum esse. P. 3, 13, 29.

lacrymas bibunt furda litœa. P. 4, 11, 6.

lacrymas movere. T. 1, 11, 63.

lacrymas suppressere. P. 3, 8, 8.

lacrymis mortis vitæ amores sanare. P. 4, 7, 69.

lacrymis oculos fricare. T. 2, 7, 25.

lacrymis sepulcrum urgere. P. 4, 11, 48.

lacrymare deflitas. T. 1, 9, 71.

lacunas explere. P. 3, 9, 61. v. Curtius.

lacus Senecæ limpidus. C. 4, 24. v. Benacus.

lacu sicco vilior. P. 2, 11, 12.

lacus devoti. obla vinaria intelligit. T. 2, 3, 36.

lacus inferni. P. 2, 18, 40.

Ladas, cursor nobilis. C. 55, 25.

Lælia Galla. P. 3, 13, 38.

Læfringones. T. 4, 1, 59. v. Antipharchæ.

LÆTEMUR inter nos. P. 1, 19, 25.

lætitia commissa, i.e. descissa. P. 1, 10, 12.

lætitiam esse. C. 82, 2.

lætitiam, pro Veneris gaudio videtur posuisse Propertius Eleg. 15. l. 1. v. 14.

Eleg. 5. l. 4. v. 24.

lætitia inani fallere. P. 3, 4, 3.

lætrum incendia spoliare. T. 2, 4, 41.

læva parte dependens lyra. T. 3, 4, 38.

lævi ore fulgere. T. 1, 9, 31.

Læis Ephyræ, i.e. Corinthiaca, meretricis nobilis. P. 2, 5, 1.

Lalage ancilla. P. 4, 7, 41.

lamina candescat verum, i. e. ad veritatem torquendum. P. 4, 7, 43.

lampadas ex oculis accendere. T. 4, 2, 6.

Lamperie Solis filia, cuius boves Ulyssis socii comederunt. v. Homerus l. 12. Odyssea. P. 3, 10, 20.

Lam-

TIBUL. & PROPERT.

Lampyfacus, urbs minoris Asia ad Hellespontum, in Priapi susela. C. 18, 2.
v. Priapus.

LANA impressa lumina siccare. P. 3, 47.

lanca vitta cincta viro funestior re magica. P. 3, 430.

lanceus orbis, pro insula sacerdotum. P. 4, 5, 6.

lancea mors. C. 63, 315.

lancum lanculum. *metaph. pro molli.* C. 25, 100.

lances odoriferæ ordine dispositæ, quæ cum defuncto cremabantur. P. 2, 10, 23. de hoc more consule Virgilium 6. *Æneid.* in funere Miseni, Stasium Papiniam in libris Salvatorum, passim.

lancinare. C. 29, 18.

LANGUERE *delicq.* P. 2, 23, 59.

languere, i. e. morbo affectum esse. T. 3, 4, 22, 35, 28. 4, 4, 13. 2, 7, 31.

languent flores. P. 4, 2, 45.

languens ad fulmina venit. P. 2, 16, 27.

languescunt lumina morte. C. 63, 188.

languida ringa. P. 2, 13, 82.

languidus, in re Veneris. P. 1, 3, 38.

Lanuvium, urbs Latii, quæ multis eadem cum Lavinio credita. P. 4, 8.

Lanuvinus ater, atque dentatus. C. 39, 12.

Laodamia, Acasti filia, uxor Proestilai, qui primus Græcorum ad Trojam cecidit. C. 67, 74.

Laomedon, Troja rex, Hii filius, Priami pater. Laomedontis opes. P. 2, 11, 2.

LAPIS externus. T. 2, 6, 25.

lapis infelix ossa urgeat. T. 1, 4, 54.

lapis ossa indicat. P. 3, 1, 37.

lapis sacer ubique. P. 1, 4, 24.

lapis super ossa, i. e. cippus sepulchralis. T. 1, 3, 54.

Lapis terminalis. T. 1, 3, 44.

lapis ultimus, i. e. cippus sepulchralis, vel dies extrema visa, ultimo calculo signanda. P. 1, 17, 18.

lapis est ferrumque, i. e. crudelissimus. T. 1, 11, 50.

lapis fiat in amore medio. P. 2, 7, 96.

Lapidis pelluciduli deliciz. C. 63, 4.

lapide candido diem notare. C. 67, 148.

lapides memores. P. 2, 10, 40.

lapidum pluviz. T. 2, 5, 72.

lapilli litorum nativi. P. 1, 2, 13.

lapilli speluncæ affixi. P. 3, 2, 27.

LARES, umbra mortuorum, quæ in unaquaque familia privata religione colebantur. v. Plantum prologo *Andriæ*. Existimant alii, Lares fuisse demones, qui domibus, civitatibus, et singulis etiam hominibus præsidere crederentur. Sunt qui eos recensent inter Deos agrestes. Ovidius denique l. 2. *Fastorum* tradit Nympharum Laræ à Mercurio comprehensas geminos Lares peperisse. Lar antiquus. T. 1, 3, 34, 1, 8, 38.

Lares ab Ænea incendio Troiano crepti. T. 2, 5, 20.

Lares antiqui. T. 2, 1, 60.

Lares Dii. T. 1, 1, 26.

Lares è prisco spipite. T. 1, 11, 17.

Lares patrii. T. 1, 11, 15. P. 2, 21, 68.

Lares Romani. P. 3, 2, 11.

Lares clausos aperire, i. e. sacellum, in quo Lares conditi. P. 4, 3, 54.

lares sub titulum mittere, i. e. obligare. T. 2, 4, 54.

Larissa, Thessalia oppidum, ab Achille quondam captum. Larissa mœnia. C. 63, 36.

Larius lacus, bodii Lago di Como. Larium litus. C. 35, 4.

laſerpiciſerz Cyrenæ. C. 7, 4. v. Cyrenæ.

laſulz. C. 62, 35.

lata via non datur. P. 3, 1, 74.

lato limite campum perſacere. C. 67, 67.

latere poſt fores. T. 1, 10, 44.

Latium, Italia regio, in qua Roma urbis princeps. Latiz Cæſſi manus. P. 4, 10, 37. v. Cæſſus.

Larinis remis regia Cleopatra vela conjuncta. P. 4, 6, 45.

Latmus, Peloponneſis mons, in cujus rupibus Endymion fertur Luna concubuiſſe. Latmia ſaxa. C. 65, 5.

Larona, Cæſſi filia, quæ à Jove comprehenſa, c 4 Apol-

INDEX IN CATUL.

*Apollinem & Dianam unico partu
edidit.* T. 2, 3, 23, 3, 472. Latonia Lu-
na. T. 3, 4, 29.
Lattis nomen famula. *λάτρες* enim La-
tinae servus. deliciae meae. P. 4, 7, 75.
LATUS componere alicui. in obsecra-
tis. P. 2, 2, 54.
latus nudum dare. in re gladiatoria.
T. 1, 4, 46. v. observ.
latus stringere. P. 3, 9, 24.
latus veru praefigebant Bellonae sacer-
dotes. T. 1, 7, 55.
latera exsutura. C. 6, 13.
latusculum lanceum. C. 25, 10.
lavari pure. in re sacra. T. 1, 3, 25.
Lavinium, oppidum Latii, ab Aenea
conditum, & nomine Lavinia uxoris
insignitum. Lavinii murus. T. 2, 55, 1.
Lavina litorea. P. 2, 23, 64.
Laurentum, oppidum antiqui Latii.
Laurentes agri. T. 2, 5, 41. Laurens
castrum. T. 2, 55, 1.
LAURUS adusta jacet foco extin-
cto, inter mala omina. P. 2, 19, 36.
laurus agrestis. T. 2, 5, 121.
laurus bona signa dedit. T. 2, 5, 83.
laurus busto superaddita. P. 2, 12, 33.
laurus victrices gerere. T. 1, 8, 7.
laurea crepitans. T. 2, 5, 81.
laurea pura. P. 4, 6, 10.
LAUS & confectio phaeelli. C. 4.
laus, pro rebus gestis. C. 63, 102. P. 2, 6,
29. laudis carmen, i. e. Epicum poe-
ma, quo gesta Heroum celebrantur. P.
2, 8, 27.
laudatio funebris. P. 4, 11, 57.
laudes dubiae. T. 4, 1, 106.
laudes Romuli. P. 4, 10, 4 v. 17.
laudes annalibus addere. P. 3, 1, 15.
laudes canere. T. 1, 10, 47.
laudes dicere Iulii. T. 1, 3, 32.
laudibus referre. P. 1, 4, 6.
laxa toga amatorculorum. T. 1, 9, 70.
Lechzum, portus Cereinthiorum. P. 3, 19,
19.
LECTUS arctus, qui scilicet roga im-
ponebatur cum defuncti corpore. T. 1, 2,
75.
lectus coelebs. C. 67, 6.
lectus custodia tibi sit. P. 2, 13, 109.

lectus federe non certo vincum. P. 2,
18, 21.
lectus funebris. P. 4, 7, 30, 4, 11, 10. sulcro
eburno. P. 2, 10, 21.
lectus maritalis januz adversus. P. 4,
11, 81.
lectus mortifer. P. 3, 11, 77.
lectus per singula pallia mutatus. in
expiationibus. P. 4, 8, 87.
lectulus deliciis beatus sacrus. in ob-
secanis. P. 2, 12, 2.
lecti argutatio. C. 6, 10.
lecti fudora incorrupta servare. P. 4,
3, 69.
lecti inambulatio. C. 6, 114.
lecti pes candidus. C. 60, 115.
lecti regna frigida. P. 4, 7, 6.
lectica ludet, i. e. servi lecticarum sati-
gentur. P. 4, 8, 78.
lectum circumstare. P. 2, 7, 63.
lectum pudicum servare. P. 2, 21, 111.
lectum subducere, i. e. nocturnum concubiu-
m surripere. T. 4, 13, 1.
lecto alterius gravem esse. P. 2, 17, 4.
lecto angusto praelia versare. in obsecra-
tis. P. 2, 1, 45.
lecto rivalem deprecari. P. 2, 23, 17.
Leda, Tyndari filia, eximia pulchritu-
dinis, quam Jupiter in cygnum con-
versus viitavit. Ex eo vero concubitu
gemina eva peperit: quorum uno Pel-
lux & Helena, ex altero Castor & Cly-
temnestra prodierunt. P. 1, 13, 29.
Leda partus, i. e. Helena & Clytemnes-
tra. P. 1, 13, 30.
legere in gremio puellae. P. 2, 10, 12.
legi toto foro. P. 2, 6, 82.
lena desectio. P. 4, 5.
Lenus pater, cognomen Bacchi. T. 3,
6, 38.
lenens spiritum agere. T. 1, 9, 57.
leniter & leviter. C. 83, 8.
LENTA puella, i. e. frigida in amando.
P. 3, 6, 20.
lentum amare, i. e. lente, frigide. P. 1,
6, 12.
lentum esse, pro morari. P. 2, 2, 48.
lentum esse alicui. T. 2, 7, 18.
lentum ploranti sedere. P. 2, 11, 14.
lento pectore mala alienius ferre. i. e. en-
susda-

TIBUL. & PROPERT.

- subleque habere quid aliter fiat.* T. 4, 11, 6.
- LEO** celsus. C. 45, 7.
- Leonis** setz. P. 4, 9, 45.
- leones cecurus.** T. 1, 4, 13, 14, 21.
- Leo celsus fidus.** C. 65, 65. Leonis animosa signa. P. 4, 1, 107.
- Lepidus, Cornelii filius.** P. 4, 11, 62.
- leporum venari.** P. 3, 11, 43.
- lepores excipere.** P. 2, 14, 24.
- Lernæ palus in Argiva regione.** P. 2, 18, 48.
- Lernæ ad hydras pugnare.** P. 2, 17, 9. v. Hydra.
- LESBIA** Catulli amica. C. 5, 1, 7, 2, 51, 58, 71, 74, 78, 82, 85, 90, 104. P. 2, 21, 101. notior ipsa Helena. P. 2, 23, 88.
- Lesbos, insula maris Ægæi.** Lesbia viana. P. 1, 14, 2.
- LETHES, fluvius inferorum, cuius aqua epos oblivionem inducit.** Lethæa ratis. T. 3, 3, 10, 3, 5, 24. Lethæa aquæ. T. 1, 3, 80.
- Lethæus gurgis.** C. 64, 5.
- Lethæus liquor.** P. 4, 7, 10.
- LETUM non finit omnia.** P. 4, 7, 1.
- leti causas texere.** P. 3, 5, 41.
- leti certamen.** P. 3, 11, 19.
- leti mille viz.** T. 1, 3, 50.
- lento mala finire.** T. 2, 7, 1. v. mors.
- levamen post fata.** P. 4, 11, 63.
- levare arma per iubas equi.** P. 4, 4, 20.
- Leucadia Varronis Atacini amica.** P. 2, 23, 86.
- Leucas, Epiri promontorium, apud quod celebris illa pugna inter Augustum & Antonium de summa rerum.** Leucadius Apollo. P. 3, 9, 69.
- Leucippides dux Phœbe, ac Thelaysia.** Leucippi filia, quas Ida ac Lynceus fratribus à patre desponsas Castor & Pollux ruperunt. P. 1, 2, 15.
- Lencothoe maris Dea.** P. 2, 18, 10, 2, 19, 20. v. Ino.
- LEVI dextra ludere.** T. 2, 4, 45.
- levium umbrarum discursus.** T. 4, 1, 68.
- levibus curis magna bona pereunt.** P. 2, 9, 4.
- levitatis formosus vulgò amica.** P. 2, 13, 26.
- levitatis dura.** P. 1, 15, 1. *ipsa Catullus Galli. imb. truculenta pelagi, & Horatius Carm. 4. acura belli discerunt.*
- LEX aurum sequitur.** P. 3, 11, 52.
- lex de maritandis ordinibus ab Augusto lata.** P. 2, 6.
- lex funeris apud Indos.** P. 3, 11, 15.
- lex Spartana de virginibus Gymnasticen exercensibus.** P. 3, 12, 21.
- legem scribere.** P. 3, 18, 16.
- lege alterius amorem colere.** T. 2, 4, 52.
- lege alterna vices rependere.** P. 4, 4, 58.
- lege hac te velim redire.** P. 4, 3, 70.
- leges à sanguine ductæ.** P. 4, 11, 47.
- leges indicere.** P. 4, 8, 81.
- leges infernæ.** P. 4, 7, 91, 4, 11, 3.
- Liber, nomen viri.** C. 83, 5.
- Liber, cognomen Bacebi.** C. 63, 386. canididus. T. 3, 6, 1.
- LIBER mollis.** P. 2, 1, 2, turpis. P. 2, 2, 4.
- librorum tuos sales, pro librorum tuorum sales.** P. 3, 19, 28.
- libris Astrologici palmam dare.** P. 4, 1, 98.
- libellus in scamno iactatus.** P. 3, 2, 19.
- libelli descriptio.** T. 3, 1, 2 v. 9.
- libelli tristes, i. e. gravia & seria continententes.** P. 1, 9, 13.
- LIBER nullus amans.** P. 2, 16, 80.
- liber vacuo pectore.** P. 1, 10, 30.
- libera verba.** P. 1, 9, 2. *pro obscenis.* P. 3, 8, 24.
- libera verba in offensas suas vertere.** P. 4, 11, 86.
- liberalitas sinistra.** C. 29, 16.
- libertas illa paterna.** T. 2, 4, 2.
- libido imponit, & solvit vincula.** P. 3, 18, 23.
- libidinibus assiduis membra rumpe-
re. in obscenis.** P. 2, 1, 3, 14.
- Libo parthicus.** C. 54, 3.
- Libones materni proavi Cornelia.** P. 4, 11, 31.
- libra.** T. 4, 1, 41.
- librarium scinia.** C. 14, 17.
- libum in sacris genialibus.** T. 2, 2, 8.
- liba mellea.** T. 1, 8, 59.

INDEX IN CATUL.

Liburnia, *Myrica proxima regio*. Liburnia rostra, i.e. *naves Liburnorum rostratae*. P. 3, 9, 44.
LIBYA, *regio Africa inculta*, & montium ferax. Libycus dens, i.e. *ebur Libyci elephantis*. P. 2, 21, 12.
 Libyci Jovis, seu *Hammonis*, antrum arenosum. P. 4, 7, 99.
 Libyco Sole perusta coma. P. 4, 9, 45.
 Libyssa arena. C. 7, 3.
 Libyssini montes. C. 59, 6.
 licet, *verbum positum ad contemptum indicandum*. P. 1, 8, 29.
 licebit, *eodem sensu*. P. 2, 8, 31.
 licia telis annectere. T. 1, 7, 85.
 Licinius Calvus. C. 50. v. Calvus.
 Liger Carnatorum fluvius. T. 1, 8, 12.
 v. Carnuti.
LIGNA foco ingerere. T. 2, 7, 22.
 ligna retenta velit, *pro velit retinere*. P. 3, 21, 22.
 lignis funeris uestis. P. 3, 13, 46.
 lignea coniux. C. 23, 6.
 lignea monstra bovis mentis. P. 4, 7, 58. v. Paphae.
 lilia argentea. P. 4, 4, 25.
 lilia lucida. P. 3, 11, 30.
LIMEN ponere, i.e. *offium ad custodiā*. P. 2, 5, 29.
 limen viri amare. P. 2, 5, 16.
 limina clausa transire. P. 2, 6, 9.
 limina signata, i.e. *occlusa*. P. 4, 1, 146.
 limina tepida, i.e. *multo pede trita*. sic *Virg. Aeneid.* 1. opere omnis semita fervet. *Augustus apud Suetonium* 2. forum aleatorum calcavimus. at contra *Perfius Sat.* 1. vide sis ne majorum tibi forte Limina frigescat. C. 62, 65.
 limina tergere aqua pura. P. 4, 8, 84.
 limina verbis lacrymantia. P. 3, 22, 29.
 limes fallax. P. 4, 4, 50.
LINGUA bonorum inimica. C. 105, 3.
 lingua opem ferens *carmine magico*. P. 4, 4, 52.
 lingua sepulta mero assiduo. P. 3, 9, 56.
 linguam excicare. C. 105, 4.
 lingua favere. *in re sacra*. T. 2, 2, 2.
 linguz Cerberi tres. T. 3, 4, 88.
 lino tegebantur sacris Idis operati. T. 1, 3, 30.

linthea malo extremo jungere. P. 3, 19, 13.
 Linus Inachus *Apollinis filius, poeta illustis*. P. 2, 10, 2. v. Inachus Linus.
LIQUOR facilis ad trahendam. P. 1, 20, 47.
 liquor fallit sitim ab ore. P. 2, 13, 62.
 liquor maris niger. P. 3, 5, 10.
 liquor *Tamoni* fallax. P. 4, 11, 24.
 liquorem digito trahere. T. 1, 7, 19.
 liquore incepto unda non perlabitur. *hoc accidit in regionibus Borealiibus, poloque maxime propinquis*. T. 4, 1, 156.
 liquore manus perfundere ad ossa defuncti lavanda, vel ungenda. T. 3, 2, 15.
 liquida mente videre. C. 62, 46.
 lites amatoriz. P. 4, 5, 40.
 littera pasta, i.e. *fixa*. T. 3, 1, 12.
 litura lacrymis facta. P. 4, 3, 4.
LITUS albicans. C. 62, 87. *fluatillum*. C. 63, 52.
 litus rubrum, i.e. *Erythraeum*. T. 4, 2, 19.
 litora nautis bona. P. 3, 17, 7.
 litora surda bibunt lacrymas. P. 4, 11, 8.
 litorales Dii. C. 4, 22.
 livor cupidus malorum. P. 1, 8, 29. v. *lividia*.
 livor ex morfuniculis amatoris. T. 1, 7, 13. P. 3, 6, 22.
 locare aliquem vexandum. P. 2, 20, 9.
LOCUS, *pro opportunitate*. P. 2, 21, 34.
 locus restat in extremo amore. P. 1, 11, 6.
 locum vindicare. P. 3, 7, 12.
 loco aliquo spatium. P. 2, 21, 37.
 loco dicere, i.e. *tempestive loqui*. P. 1, 36, 38. *Horat. Carm.* 4. od. 12. Dulce est desipere in loco.
 loci superi. P. 2, 19, 50.
 loca silvis redimita. C. 62, 3.
 locorum prisca cognomina. P. 4, 1, 69.
LONGA Phoebi coma. P. 2, 21, 16.
 longam diem precari. P. 3, 9, 50.
 longa mora verba ducere. P. 1, 10, 6. *Virg. 4. Aeneid.* Incipit effari, mediaque in voce resistit.
 longa virginitate esse, i.e. *diuturna*. C. 67, 116.
 longa intervalla profundi. P. 3, 19, 11. Ion-

TIBUL. & PROPERT.

longa oscula. T. 1, 9, 25.
 longæ noctes *amanti* soli. P. 1, 12, 13.
 longas manus afferre in *sticta*. P. 3, 5,
 14. *u. observ.*
 longo die. C. 79, 4. P. 2, 1, 3, 96.
 longinquum bellum. C. 63, 34.
 longius aut propius. P. 2, 19, 58.
 longus homo, *pro stupido & nihili*. C.
 66, 27.
 LOQUI, *pro superbi jactare*. T. 1, 5, 1.
 loqui, *pro restare*. P. 4, 11, 30.
 loqui secrete ad simulacrum *alienius*.
 P. 4, 11, 79.
 loqui superba. P. 1, 10, 22.
 loquacem esse *de aliquo*. P. 3, 22, 22.
 Iora juventut capere. P. 3, 7, 57.
 lorica lacertos urit. P. 4, 3, 13.
 lotus, herba cuius succum *Circe sociis*
Ulyssis propinavit. T. 3, 1, 55. *Circeja*.
 P. 3, 10, 27.
 Luceres coloni, una ex tribus equitum
 centuriis, quas *Romulus* legis. P. 4, 1,
 31.
 lucerna apposita verba narrare. P. 2,
 12, 3.
 Lucina Juno, eadem ac *Diana*. C. 34,
 13. T. 3, 4, 13.
 Lucina trahit dolores, i. e. moratur
 solvere puerperam. P. 4, 1, 95.
 Lucifer, stella Solis ortum pronuncians.
 T. 1, 3, 94.
 luciferis paucis, i. e. intra paucos dies.
 P. 2, 14, 28.
 Lucmo galeritus posuit prima præto-
 ria. P. 3, 1, 29. *u. observ.*
 Lucomedius Romuli auxillator. P. 4,
 2, 52.
 lucris vit. T. 1, 10, 7. & infra.
 Micro puellam mutare. P. 3, 18, 3.
 lucellum. C. 28, 6.
 Lucretius *Carus elegantissimus poeta,*
qui Philosophiam Epicuri versibus ex-
plicavit. Lucreti carmina. P. 2, 2, 3, 29
si tamen certa lectio est.
 Lucrinus lacus Campania. *Lucrina*
 aqua. P. 1, 11, 10.
 lustrari erepro amictu. *in obscenit.* P.
 2, 1, 13.
 luctantes papillæ, i. e. *strophium* repel-
 lentes. C. 63, 65.

LUCUS antro conditus. P. 4, 4, 3.
 lucus fecerat nemus. P. 4, 9, 24.
 lucus verendus. P. 4, 9, 53.
 luci fugam præcinnuerunt. T. 2, 3, 74.
u. observ.
 luci sacri. T. 3, 3, 15.
 LUDERE, *in obscenit.* C. 60, 211. T. 2,
 1, 87. P. 2, 12, 21. ludere in aliqua.
 P. 2, 5, 4.
 ludi corrumunt. P. 2, 14, 9.
 ludos non infames corpore exercere.
 P. 3, 12, 3.
 ludiz undæ, i. e. *salsatricis*. C. 31, 13.
 ludit Pantus. P. 3, 16, 1.
 lugubria sumere. P. 4, 11, 67.
 lumbi duri, i. e. ad *Venerem inepti*. C. 16,
 11.
 LUMEN, *pro flamma*. P. 1, 13, 34.
 lumina elata sopitos turbant. P. 4, 8,
 59.
 lumina ferre multa nocte. i. e. *cererum*
lucere. T. 1, 10, 42.
 lumina nigra trahere à rogo everso.
 P. 4, 3, 14.
 LUMINA, *pro oculis*. lumina capta.
 P. 2, 21, 62. nigra. P. 2, 9, 23. sopore vi-
 sta. T. 1, 2, 2. turpia lacrymis de-
 ctis. P. 1, 18, 16.
 lumina *alicujus* fugere. P. 2, 21, 52.
 lumina condere. *in funeribus*. P. 4, 11,
 64.
 lumina fastus deicere. P. 1, 1, 3.
 lumina gemitu torquere. P. 1, 21, 3.
 lumina sicca domum referte de fu-
 nere. T. 1, 1, 80.
 lumina rument sietu. T. 1, 9, 72. &
 Oculi.
 Luna Latonia, eadem qua *Diana*. T. 3,
 4, 29.
 Luna deficiens. P. 3, 3, 49. cælo descen-
 dens. *in po. magica*. P. 2, 19, 37. fenc-
 stras percurrere. P. 1, 3, 31. rubens.
 P. 1, 10, 8.
 Luna cælo ministrat. P. 2, 16, 36.
 Luna laborat fraternis equis. i. e. *des-*
cit, umbra stellæ inter se, fratrem-
que Solem interposita. P. 2, 23, 52.
 Luna ministrat iter. P. 3, 14, 13.
 Luna moratur noctem. P. 3, 18, 12.
 Luna, ut urbem complexit, veras
 equit

INDEX IN CATUL.

equis recurrit. T. 2, 4, 18.
 Lunæ caratæ leges imponere. P. 4, 5, 13.
 Lunæ lumen nothum, i. e. mutatum a Sole. C. 34, 15.
 Lunæ omina. P. 4, 23.
 Lunam è curru deducere. T. 1, 9, 21.
 Luna sicca, i. e. per interlunia. P. 2, 13, 71.
 lunare acies in arcus geminos. P. 4, 6, 25.
 LUPA Martia rebus Romanis optima nutricum. P. 4, 55.
 lupa Romuli nutrix. P. 4, 4, 54.
 lupa sanguinis Romani alitrix. P. 4, 1, 38.
 lupa comminista, pro meretrice. C. 96, 10.
 lupo nocturno sua terga fallere. in re magica. P. 4, 5, 14.
 lupina galea compta hirsuta iuba. P. 4, 10, 20.
 Luperus Arrie filius. P. 4, 1, 89.
 Luperus Fabius licens. de his v. Ovid. in Fastis. P. 4, 1, 26.
 lustra curte equo novare. Censores quinto quoque anno lustrabant populum, tunc verò immolabantur hostia cauda recisa, qua Caviæ dicebantur. Auctor Pompeius Festsus. P. 4, 1, 20.
 lustrare fruges & agros. T. 2, 1, 2. lustrare pastorem. T. 1, 1, 15.
 lustrare sulphure. T. 1, 5, 11.
 lustrò, i. e. ganeo, sorsator. C. 112, 7.
 lusus, in obsecrans. P. 1, 10, 9.
 LUTEA membrana libellum involvens. T. 3, 1, 2.
 lutea Osridis palla. T. 1, 8, 45.
 luteæ violæ. C. 19, 12.
 luteum papaver. C. 19, 12, 60, 195.
 luteus foccus Hymenæi. C. 60, 10.
 luto corpora tingit amor. i. e. luteo pallore. T. 1, 9, 52.
 lutum facile, i. e. argilla vilis, vel qua facile manus ducitur, & rota fingitur. T. 1, 1, 34.
 LUX mea. vox blanditiarum, poetis nostris frequens.
 lux nivea, id est diei sancta. T. 3, 3, 25.

lux nota candidiore. C. 704, 6.
 lucis auctores aves, i. e. galli gallinacii, qui diem adveniensentem cantu excipiunt. P. 4, 3, 32.
 lucis iter contrahere. dictum de Sole. P. 3, 18, 14.
 lucem venturam buccina canit. P. 4, 4, 63.
 luce revertuntur umbræ ad stagna Lethæa. P. 3, 7, 91.
 luxti, pro luxisti. C. 65, 21.
 luxuria misera. P. 1, 2, 32.
 luxuriæ via nimium libera. P. 3, 11, 4.
 luxuria fluere. T. 2, 6, 33.
 luxuræ visuperatio. P. 3, 11.
 Lyæus, cognomen Bacchi, pro vino. P. 2, 22, 35. 12343. annosus. T. 3, 2, 19.
 Lycaonia Callisto. C. 65, 66. v. Callisto.
 Lycinna famula. P. 3, 13, 6.
 Lycius Deus Apollo, qui Patara urbe Lyciæ colebatur. P. 3, 1, 38.
 Lycoris Cornelii Galli amica. P. 2, 2, 3, 91.
 Lycotas Arethuse coniux. P. 4, 3.
 Lycurgus Thracum rex, qui multa per temulentiam contra leges admitti videns, vires omnes iussit aboleri. Ob id à Baccho ultore in furorem actus, dum vitem succidere sibi videtur, crura sua amputavit. P. 3, 15, 23.
 Lycus Thebarum rex, maritus Dirces. P. 3, 13, 12. v. Antiope.
 LYDIA, regio minoris Asia, olim dicta Mœonia. Lydia Corybantium plectra. P. 4, 7, 62.
 Lydia mitra. P. 3, 15, 30.
 Lydia regna. T. 4, 1, 200.
 Lydia puella Omphale. P. 3, 9, 18. v. Omphale.
 Lyda colus. P. 4, 9, 48.
 Lydius amnis aurifer, i. e. Paflos. T. 3, 3, 29. v. Ovid. 11. Metamorph.
 Lygdamî Neara amatoris Epitaphium. T. 3, 2, 30.
 Lygdamus famulus. P. 3, 4, 7, 43.
 Lygdamus ad cyathos, i. e. servus pœcillator. P. 4, 8, 37.
 LYMPHA Aniena cadens in patulos Jæcus. P. 3, 14, 4. v. Anio.
 lym-

TIBUL & PROPERT.

Lympha merum temperare. T. 3, 6, 58.
lymphæ sacræ. T. 3, 5, 3.
lymphæ vini perniciës. C. 27, 5.
lymphata mens. C. 63, 254.
lynxes Bacchi. P. 3, 15, 8.
Lynceus. P. 2, 23.
LYRA gartula. T. 3, 4, 38.
lyra invita. P. 4, 1, 76.
lyra Phœbi testudinea. T. 4, 2, 22.
lyræ carmen percuere. P. 2, 1, 9.
lyram plectro modulari. T. 3, 7, 39.
lyræ imbelles. P. 4, 6, 35.
Lysippus, nobilis statuarus, cui soli *Alexandrum* ære fingere concessum fuit. P. 3, 7, 9.

M

Macer, poeta Tibulli, & Ovidij familiaris, qui Troianum bellum usque ad iram Achillis, & opus de serpenteibus, herbisque conscripsit. T. 2, 6.
Machaon, celebris medicus in castris Græcorum, tempore Traiani belli. P. 2, 1, 61.
macies occupat artus. T. 4, 4, 5.
macie vultum tenuare. P. 4, 3, 27.
madere mero. T. 2, 1, 29, 2, 8.
Mæander Phrygiæ fluvius, cursu maxime obliquo & errabundo. Mæandri vadum. P. 2, 21, 85.
Mæandria unda fallax. P. 2, 23, 35.
Mænades Bacchi sacrificula. ita dicta à Græco verbo *μαινωμαι* insanio. Mænæs astra. P. 3, 6, 14.
Mænades ederigeræ. C. 62, 23.
Mænalius ramus, i. e. Alcidis clava & Manalo Arcadiæ mons. P. 4, 9, 15.
Mæotis palus, ultimus recessus Mediterræni maris, cuius aditus Bosphorus Cimmericus. Ea brumali tempestate ita duratur, ut plaustra sustinere possit. Mæotica nix. P. 2, 2, 21. Mæotis Penthesilea. P. 3, 9, 14. v. Penthesilea.
mætere alicui. T. 3, 2, 14.
mærens aqua Rhœni. P. 3, 2, 46. v. Rhœnus.
magis & magis notescere. C. 57, 48.
magis magis increbescunt. C. 63, 274.

magis, pro *potius*. C. 67, 30. P. 2, 10, 7.
magister gregis. T. 2, 1, 35.
magistrum celebrare, i. e. *magistri domum* vensicare. T. 1, 4, 75.
magisteria vana. T. 1, 4, 84.
magnes ferrum ducit. P. 4, 5, 9.
MAGNUS. Magni ambulatorio, i. e. porticus Pompeja. C. 55, 6. v. Pompejus.
magni oris opus est. P. 2, 8, 16.
magna mater, poema Cæcilij. C. 35, 18. v. Cybele.
magnum esse alicui. T. 4, 13, 16.
magnum spirare. P. 2, 12, 53.
magnum quid audere. P. 1, 7, 57.
magno aspicere. vulgò, a caro costo. P. 4, 9, 57.
magno cum crimine invisus. P. 3, 15, 7.
magno cum pretio atque malo. C. 75, 2.
magno malo discere. vulgò, imparare a iuc spefe. T. 1, 7, 58.
magnò stare, i. e. plurimi constare. P. 3, 16, 30.
magna loqui, i. e. gloriosa effutire. T. 2, 6, 11.
magnificè magna loqui. ibid.
magnificum quidquam dicere. T. 1, 5, 5.
MAGUS, ex matris filique concubitu apud Persas nascitur. C. 88, 3.
magicus nodus. T. 1, 9, 5.
magicus stridor. T. 1, 2, 47.
magicum carmen. T. 1, 5, 11.
magicum ministerium. T. 1, 2, 42.
magici cantus vires. T. 1, 9, 4. v. 19.
magica Muxæ cantamina. P. 4, 45, 1.
magici Dii. T. 1, 2, 62.
Magyni populi, quos unde expiscatus sit Tibullus, ignorat Scyliger si facile tamen est suspicari è Scythiarum genere fuisse propter præcedentia: Quinque Hebrus, Tanaisque Geras ligat. atque Magynos. Tanais enim Scythia fluvius. T. 4, 1, 147.
Majæ idus. P. 4, 5, 36.
mala Hesperidum. P. 2, 17, 10. v. Hesperides.
mala decem ad puellam corrumpendam, quod est apud Theocritum. P. 2, 23, 69. **mala**

INDEX IN CATUL.

mala rubent Autumno. T. 3, 4, 34.
Malca, *promontorium Lacania in Peloponneso, navigantibus periculosum*. P. 3, 17, 8.
Malia lymphæ in Thermopylis oeteis. i. e. *flagnum sulphureum hoc nomine*. C. 57, 54. v. Thermopylæ.
MALUS, malum amoris. P. 3, 15, 10.
mala fabula, i. e. *fama turpis*. C. 63, 5.
mala mens, i. e. *malus Damon, sinister Genius*. C. 15, 14, 40, 1.
mala puella, i. e. *paria proditrix*. P. 4, 17. v. Tarpeja.
malum dare. T. 2, 5, 108.
malum parere. T. 4, 13, 20.
malum interiectio indignantis. C. 29, 22.
mala manu vellere. T. 3, 5, 20.
mallo suo doceri. P. 2, 10, 28.
mala cognita profunt. P. 1, 7, 14.
mala sint capiti meo. T. 1, 2, 11.
mala ultima, i. e. *extrema, gravissima*. P. 1, 5, 4.
mala de limitibus pellere. T. 2, 1, 18.
mala dicere. C. 32, 1.
mala somnia mittere. T. 2, 7, 19.
malè mas, *pro impudico*. C. 16, 13.
malè sobrius. T. 1, 11, 51.
malè esse. C. 3, 13, 14, 10, 38.
malè habere aliquem, i. e. *vexare*. T. 1, 4, 76.
maledicta puella dulcia. P. 3, 6, 2.
maledicta hæc aliis cadant. T. 1, 7, 91.
maledicta ingerere. T. 2, 5, 101.
malignè esse. C. 10, 18.
malignum votum. C. 66, 5.
mammæ Amazonidum nudatæ. P. 3, 12, 15. v. Amazones.
mammæ inclinatæ, quales in vetulis. P. 2, 12, 21.
Mamurius cglator, qui signum Vertumni anentum effinxit, idemq; Saliorum ancilia fabricatus est. P. 4, 2, 61.
Mamurra, præfectus fabrorum C. Julii Casaris: qui ejusdem liberalitate Formis multa bona possedit; at, si Catullo credimus, ludris & popinis omnia pessumdedit. C. 29, 57. v. mentula.
mandata domus, casu rectè singulari. P. 2, 20, 20.
mandata differre. P. 3, 14, 7. mittere.

P. 4, 3, 1. **reporrare**. P. 3, 4, 37.
manere additum. P. 2, 22, 12. **conten-**
tum. P. 4, 11, 87.
manere, pro expedare. T. 1, 7, 4, 1, 150.
 P. 2, 19, 45.
MANES sunt aliquid. P. 4, 7, 1.
manes neglecti. T. 2, 7, 19.
manes cineri sedere putabant Ethnici. P. 4, 5, 3.
manes exagitare. P. 2, 7, 79.
manes frustra revocare. P. 2, 10, 57.
manes præfari. T. 3, 2, 15.
manes sepulcris elicere. T. 1, 2, 45.
manes tristes vereri, i. e. mortem timere. P. 1, 19, 1.
manicæ regales, i. e. vincula jussu regio iniecta. P. 3, 13, 24.
Manlius Torquatus. C. 60, 67.
manni detonsi. P. 4, 8, 15.
mansueta litora. P. 1, 17, 28.
mansurus ad extremas tenebras, i. e. ad ultimum visa diem. P. 2, 15, 17.
mantica sua cuique tergo est. metaph. i. e. nemo videt vitia sua. C. 22, 21.
MANUS attingit ossa. P. 1, 9, 29.
manus creditur ore anguineo. P. 4, 8, 10.
manus infecta. P. 1, 3, 13.
manus naucz atterita. P. 4, 5, 50.
manus Phæbi laurigera. P. 4, 6, 54.
manus velana. P. 2, 7, 46.
manui alternæ lymphæ cedens. P. 1, 11, 12.
manum seorsum habere. C. 20, 17.
manu cæcas vias explorare. T. 2, 1, 78.
manu deficiente. T. 1, 1, 74.
manu sinistra uti, pro furari. C. 12, 1. v. observ.
manu, pro manui. P. 1, 11, 12, 2, 1, 68.
manus caducæ. P. 2, 23, 10.
manus cavæ. T. 2, 3, 14. P. 1, 3, 24.
manus graves in sua fata. P. 3, 7, 56.
manus infectæ sanguine. P. 2, 13, 58.
manus infusetæ operi. T. 1, 4, 42.
manus pumilionis truncæ. P. 4, 3, 42.
manus fragiles pollicibus increpue-
re. gestus componentium se ad dicen-
dum. P. 4, 7, 12.
manus longæ pulchritudinem augent. P. 2, 2, 57.

manus

TIBUL. & PROPERT.

manus abstinere. T. 1, 3, 4.
 manus argilla terit. P. 4, 2, 62.
 manus arcerere. T. 1, 4, 42.
 manus audaces in sua membra time-
 re. P. 3, 14, 6.
 manus dare moribus captas, i. e. obse-
 qui probis. P. 4, 11, 84.
 manus exercere in aliquid. P. 3, 2, 34.
 manus faciles arte premere. dictum de
 fidicina. P. 2, 1, 10.
 manus in ora figere. P. 3, 13, 14.
 manus lassas mari ducere. P. 2, 18, 2.
 manus mansuetas non habere in ali-
 quem. P. 3, 14, 10.
 manus meas experire. P. 2, 12, 18.
 manus teneras fune ledere. P. 3, 5, 62.
 manus tollere. gestus admirantis. C.
 53, 4.
 manibus saxus. T. 1, 11, 65.
 manibus comas fingere. T. 1, 5, 50. ca-
 pillos componere. P. 1, 15, 5.
 manibus purgatum orbem sanxit Al-
 cides. P. 4, 9, 63.
 manibus ter crepuere sonos faustos.
 P. 3, 8, 4.
 manus heroum, i. e. caterva. P. 1, 20, 21.
 manus, pro signis, vel tabulis pictis. P.
 3, 19, 30.
 manumisso. P. 3, 4, 42.
 Marathus, formosus puer. T. 1, 4, 81.
 Marathi amores. T. 1, 9.
 Marcellus filius Octavia sororis Augusti,
 adolescens magna spei: qui dum An-
 tonii Musa medici iussu obtemperans,
 aquas Bajarum petiisset, immatura
 morte occubuit. Opinantur nonnulli ope-
 ra Livia sublatu fuisse, Neronum suu-
 rum gratia consulenti. P. 3, 16.
 Marcus Tullius Cicero, Romana fa-
 cundia non minus, quam patria pater:
 qui post multa, eaq; praeclara in Rem-
 publicam merita, a satellitibus An-
 tonij fado occisus est. C. 49.
 MARE gemmiferum, i. e. Indicum.
 P. 3, 3, 2.
 mare nomen habens ab aliquo. P. 2,
 18, 7.
 mare orane pro tumulo. P. 3, 5, 28.
 mare carina findere. P. 3, 7, 35.
 maria, pro piscinis. C. 112, 2.

MARITA. C. 66, 6.
 maritz sine fraude, i. e. innoxia conin-
 ges. P. 4, 7, 63.
 maritz faces. P. 4, 11, 33.
 maritos intentos astu cecare. P. 4, 5, 15.
 Marius, & gregario milite septies Consul,
 insensus nobilitati & qui cum delasam
 Sylla provinciam Sulpicia lege sen-
 tasset, decreto Senatus urbe expulsus
 est: quamvis illustrem operam patria
 navasset, Cimbris repressis, & capto
 Jugurtha. Rediens deinde ferocior, in
 adversarios crudelissima strage grassa-
 tus est. A Sylla tandem ultore oppres-
 sus interit. P. 3, 3, 38. Marii arma &
 statuz. P. 3, 9, 46. Marii benefacta.
 P. 2, 1, 24. Marianu signum. P. 3, 2, 43
 marmora pelagi. C. 62, 88.
 marmorea domus, pro urna sepulcrali.
 T. 3, 2, 22.
 marmorea Phoebe effigies. P. 2, 21, 6.
 marmoreum solum. T. 3, 3, 16.
 marmoreum tectum. T. 3, 3, 3.
 Maron, Peloponnesi fluvius, non longe ab
 Alpheo. Marone sopito cadentia
 flumina. i. e. simulacro Maronis dor-
 mientis. P. 2, 21, 48.
 Maroneus Bacchus, i. e. vinum & Ma-
 ronea Ciconum urbe. T. 4, 1, 57.
 Marpeffia vates, Herophile, isa dista
 a Marpeffo Troadis vico. Joseph. Sca-
 lig. T. 2, 5, 67.
 MARS bellorum Deus, Jovis & Juna-
 nis filius: quem alij fabulantur ex
 odore floris a matre conceptum. Ejus
 auriga Bellona, equi Pavor & Terror.
 Multos habuit filios & furtivis congres-
 sibus, at precipuus Romulum, & Re-
 mum. inde Romana gentis pater ap-
 pellatus. T. 4, 2.
 Mars Iliz stuprator. T. 2, 5, 53.
 Mars pater. P. 3, 3, 11.
 Mars Romanus. T. 3, 1, 1.
 Mars Veneris corruptor. P. 2, 21, 89.
 Martis rapaces stellae. P. 4, 1, 105.
 Mars, pro exercitu, pugna, sede. Mars
 duplex. i. e. exercitus divisus. T. 4, 1,
 103. junctus, i. e. conjunctus. T. ibid.
 Mars antiquus, i. e. pugna majorum. C.
 P. 2, 23, 56.

Marte

INDEX IN CATUL:

Marte cingere nemus. P. 3, 2, 42.
 Martia castra. T. 1, 1, 70.
 Marcia lymphæ, olim *Anceſa diſſa*,
 ab Anco Martio rege poſtea à Q. Mar-
 tio p. amore in urbem inuenta, & inſtaur-
 rata. T. 3, 6, 58. Martius humor opus
 æternū. P. 3, 20, 24. Martius liquor.
 P. 3, 1, 52.
 mafculus & femina totum coniugiū.
 P. 2, 12, 28.
 mater natanti eſt in ore. P. 3, 5, 21.
 matris Dei, i. e. *Lares materna domus*.
 P. 4, 1, 132.
 maternus dolor. P. 3, 5, 34.
 marrona induta cenſus nepotum.
 P. 3, 11, 11.
 matronalia feſta *Calendæ Martiis* ce-
 lebrabantur. T. 3, 1, 42.
 matura dies. T. 4, 1, 206.
 maturi dies iterū redeunt. P. 2, 13, 88.
 Mauſoleum ſepulcrum, i. e. *Mauſoli*
Caria regis, quod *Artemiſia* defuncti
 coniugis nomini immoedico ſumptu con-
 ſtruxit. Inter orbis miracula numera-
 tum eſt. P. 3, 1, 59.
 maxima flamma, pro amico impenſe
 dilecto. P. 2, 3, 86.
 maxima toto corpore. P. 2, 2, 57.
 maxima verba, i. e. *glorioſa*. P. 2, 17,
 71.
 maximam palmam eſſe. P. 2, 7, 76.
 Medea, *Besa regis Colchorum filia*, ve-
 neſciis poltens: qua Jafonis amore ſuc-
 cenſa, medicamina illi ſuppeditavit,
 quibus tauros igniuomos pacaret, vi-
 gilique dracone ſepito, Phryxi vellus
 aureum domum reportaret. Ipſa verò
 juvenem ſecuta, & patris ultionem
 ſimens, *Aſyrium* fratrem in ſuſta
 diſcepſit, ut miferando ſpectaculo ge-
 nitoris inſequentiſ iter bardaretur.
 Cum autem paulo poſt à Jafone libel-
 lum repudiū recepiſſet, communes filios
 fugulavit, doneque venenatis novam
 nuptam *Crenſam* cum tota domo com-
 buſſit. Quibus actis, curru à Draco-
 nibus veſto per æra *Athenas* uſque
 volavit, ibique nupſit *Aigeo*: ſed cum
 inſidias *Theſeo* machinaretur, inde
 pariter expulſa eſt. De interitu ejus

parum conſtat. T. 1, 2, 51. 2, 4, 55. P. 2,
 17, 32.
 Medea ſequax. P. 4, 5, 42.
 Medea piavit iram cæde natorum.
 P. 3, 17, 17.
 Media, regio *Aſia*, prope *Caspas* por-
 tas, cujus caput olim *Ecbatana*. Me-
 di. C. 65, 45. Medorum hoſtes pu-
 gnaces, i. e. *Medi Romanis hoſtes*. P.
 3, 7, 25. Medæ ſagittæ. P. 3, 10, 11.
 medicando dolorem auferre. T. 3, 6, 30.
 medicas manus applicare. T. 4, 4, 4.
 medicina. P. 2, 1, 59.
 medicina in verbis. P. 1, 10, 18.
 meditari cantus. T. 3, 4, 71.
 MEDIUS vir. in obſcanis. C. 79, 6.
 medium fluvium per urbem ducere.
 P. 3, 9, 25.
 medio foro ſaliebant ſervi venales,
 ut ſe probarent emptoribus. P. 4, 5, 52.
 medio mero. P. 2, 2, 62.
 medix noctes te non frangunt, i. e. *ut*
tra noſtis dimidium cenam trahis. P.
 2, 22, 25.
 medulla interior. C. 35, 15.
 medullis magis carum eſſe. T. 3, 1, 25.
 medullis pueri arcū ſentire. P. 1, 9, 22.
 medullula anferis mollior. C. 25, 2.
 meientis mulæ cunnus. C. 94, 8.
 Mela, *fluvius Cenomannia*, *Brixiam*
 præterfluens. C. 66, 33.
 Melampus vates, de quo ut intelliga-
 mus qua ſcripſit *Proptertius*, res pau-
 lo altius repetenda eſt. Cum *Iphiclus*
 partem bonorum, qua ad *Tyronem Sal-*
monem filiam ſpectabant, rapuiſſet, *Ne-*
leus Tyronis filius, ut maternas inju-
 rias ulciſceretur, Pero filiam ſuam
 præſtanti virginem forma ſe daturum
 uxorem pollicitus eſt ei, qui armens
Iphicli abigere auſus eſſet. Id plerique
 ſaltu difficile videbatur, erans enim
 validiſſimi cuſtodes bonum: ſed *Bias A-*
mythaonis filius, puella amore ſuccen-
 ſus, *Melampodi* fratri negotium im-
 poſuit. Hic fraternis juſſis obſecutus
 provinciam ſuſcepit, at, cum opus
 perſicere cœnaret, repente à bubulcis
 captus, & ad *Iphictum* perductus eſt.
 Ille juſſit virum carcere incluſum di-
 ligere.

TIBUL. & PROPERT.

liqventer afforari: sed cum astu quodam evasisset Melampus: Iphicium sterilem docuit, quo pacto prolem suscipere posset; ob cuius rei meritum, libertate, ac simul petitis bubus domatus est. Quos cum fratri exhibuisset, Bias puellam Pero duxit uxorem. P.2,2,15.

Melampus Amythmonius. T.4,1, 121.

Meletez chartz, i.e. Homeri apud Meletem Jonia amnem geniti, unde appellatus Meleffgenes. T.4,1, 201.

melior nulli sperandus. P.4,7, 13.

melior, pro pulchrior. C.94,4.

melius cras erit. T.2,7,2.

mellitus passer. C.3, 6.

mellitus puer. C.96, 1.

melliti oculi. C.38,7.

MEMBRA occultū iter soporis trahentia. P.3,9, 54.

membra projecta. P.1,22, 7.

membra semimortua, i.e. sopita, languentia. C.50, 15.

membra sine viro, i.e. evirata. C.62, 6.

membra vilia, seu pudenda, Corybantēs sibi amputabant. T.1,4, 64.

membra levare toro. T.1,1, 40.

membra resolvere ad choros. P.2, 23, 42.

membra muri. P.3,1,44.

membrana directā plumbo. C.22, 8.

Memnius, prator Bithynia. C.28,9-47,2.

Memnon, Aurora filius, qui cum Achille singulari certamine congressus, ab eo interfectus est. P.2, 13, 92. *Ethiops.* C.65, 52.

Memnoniz domus, i.e. Orientis regna, Aurora proxima. P.1,6,4.

memores noctes ducere. P.1,11,5.

Memphis, Ægypti caput: hodie il gran Cairo. Memphis cruenta malo Romanorum. P.3,9, 34.

Menander, nova Comœdia apud Græcos elegantissimus scriptor. mundus. P.4, 5, 43.

Menandre, pro Menander. P.3, 19, 28. *ita Martialis in Spectac.* Quod nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda.

Menelaus, Atrei filius, frater Agamem-

nonis, ob cuius uxorem Helenam à Paride raptam ingens illud bellum ad Troiam coortum est. P.2,2,47. 2,23,7.

Menelaus thalamus. P.2,12,14.

Menius Rufz coniux. C.59, 2.

Menoetiades, i.e. Patroclus Menestj filius. P.2,1,38. v. Patroclus.

MENS animi. C.4, 4.

Mens bona, si qua Dea es. P.3,22,19.

mens excidit. C.65, 25.

mens feminea mutabilis. T.3,4,63.

mens onus reponit. C.31, 8.

mentem alicujus convertere. P.1,1,21.

mentem amore revincire. C.60, 33.

mente mala esse. T.2,5,104.

MENSA è cespite. T.2,5, 100.

mensa secura, i.e. à curis vacua. T.3, 6, 31.

mensa in suos pedes cecidit supina. malum omem. P.4,8,44.

mensam propellere. P.3,6, 3.

mensz positz. P.3,22, 21.

menstruus Lunz curfus. C.34, 17.

menstrua Luna. P.3,3,50.

menstrua thura. T.1,3, 34.

mentior i formula divinatoris, præteritos eventus alicui narratis. P.4,1,122.

mento uncum discutere. P.4,1, 142.

Mentor, cglator infamis, cujus emblemata patinis, crateribus, & id genus vasibus affigebantur unde illud Iuven. rarz sine Mentore mensz. P.3,7,13.

Mentoreo opere vina bibere, i.e. scypho Mentoris manna sculpto. P.1,14,2.

Mentula, pro Mamurra nequam homine. C.29,14,102,1.111.112.

Mentula incechatur. C.91, 3.

mentula crux sine atte. C.20,18.

mercari amores muneribus. P.2, 13, 15. *omnis.* P.2,23, 71.

mercata pax. P.4,5, 32.

mercedem promittere. P.3,4, 194.

merces Panchæ, i.e. Arabica. T.3,2, 23. v. Panchaja.

Mercurius, Jovis & Maja filius, caducifer, nuncius Deorum. P.2,2,63.

Mercurii via alta. P.2,21, 58.

merendo dignum esse. P.4,11,103.

merere, & peccare opponuntur. T.2, 4150.

INDEX IN CATUL.

merens, *pro infanti*. T. 3, 6, 55.
meretricia arset. P. 4, 5, & v. 27.
 meri amores. C. 13, 9.
 meridiari. *in obscuro*. C. 32, 3.
 Meroe, *maxima insula Nili, sita sub*
Canceri Tropico. Cephea, & *Cepheo*
Andromeda patre, qui ibi imperavit.
 P. 4, 6, 78.
 merlari fortunæ fluctibus. C. 67, 13.
 MERUM lacte mistum, *in sacris nu-*
minum inferorum. T. 3, 5, 34.
 merum securum, *i. e. quod pellit curas*.
 T. 2, 1, 46.
 merum addere, *i. e. pocillari*. T. 1, 2, 1.
 3, 6, 62.
 merum in lacrymas verterat dolor.
 T. 1, 6, 2.
 merum libaturn funderet in sacra. P.
 3, 15, 38.
 mero castra pingere in mensa. T. 1,
 11, 32.
 mero sit medicina curarum. P. 3, 15, 4.
 mero furibunda. P. 3, 6, 3.
 mero lucernam tangebant veteres,
ut vividior flamma surgeret. P. 4, 3, 50.
 mero somnum parere alicui. T. 1, 7,
 27.
 meracæ uvæ. P. 2, 22, 27.
 messis, & arbor priscorum hominum
divitiæ. P. 3, 11, 26.
 messes oblatas ne desere. P. 2, 13, 7.
 messes suas urere. T. 1, 5, 54.
 Messala, *gentis Aquitanica victor, Ti-*
bulli patronus. T. 1, 1, 53. 1, 3, 1, 5, 31.
 2, 1, 31. 2, 5, 123. 4, 1.
 Messalæ natalis. T. 1, 8. 4, 8. 4, 9.
 Messalinus, *filius Messalæ*. T. 2, 5, 27.
 2, 5, 119.
 Methymnæum merum à *Methymna*
Lesbi urbe. P. 4, 8, 38.
 merus visâ discitur, *i. e. somnia*. P. 2,
 18, 20.
 metu solvere. P. 4, 6, 41.
 metus experiri. P. 4, 6, 50.
 Mevania, *Umbria oppidum, patria*
Propertij. nebulosa. P. 4, 7, 123.
 MEUS, *pro amante*. T. 4, 7, 8.
 mea, *pro amica*. T. 2, 7, 34. 2, 1, 6, 9, 2, 7,
 6, & alibi.
 mea gaudia, *in re Veneris*. T. 4, 7, 5.

mea lux. *vox blanditiarum*. T. 4, 12, 1.
 P. 2, 20, 1. 2, 19, 59.
 mea vita. *vox blanditiarum*. P. 2, 2, 33.
 2, 15, 11. 2, 18, 1.
 mei pars ego. *dictum ex ore eunuchi*. C.
 62, 59.
 mica parva cælestes pacavit. T. 4, 1,
 14.
 mica salis, *pro forma quodam lepore*.
 C. 25, 4.
 MILES annosus. P. 2, 17, 41.
 miles bonus, *i. e. strenuus*. T. 1, 1, 89.
 miles non factus amori. P. 4, 5, 49.
 militem retineri ad Indos. P. 2, 7, 65.
 militæ fida sarcina. P. 4, 3, 46.
 militæ pars. P. 1, 21, 4.
 militiam subire. P. 1, 5, 30.
 militæ lentæ. T. 1, 3, 82.
 MILLE boves. T. 3, 3, 12.
 mille excubiz. P. 4, 1, 145.
 mille juga boum. T. 2, 6, 26.
 mille viz leti. T. 1, 3, 50.
 mille jugis arare. P. 3, 3, 27.
 millia multa. C. 60, 210. 65, 79. P. 1,
 12, 3.
 millia quanta curarum tibi dabit!
 P. 1, 5, 10.
 mimice incedere. C. 42, 8.
 Mimnermus Colophonius, *amatorius*
poeta. P. 1, 9, 11.
 Minalion, *Atalantæ amator, quem*
consent eundem cum Meleagro fuisse.
 P. 1, 1, 9.
 minas aure immerita sustinere. P. 2,
 17, 58.
 minas ponere. P. 1, 10, 26.
 minitare exurere. *concedentis est*. P. 3,
 6, 7.
 Minerva, *eadem qua Pallas, Dea li-*
terarum & artium: quam poeta fabu-
lari sunt à capite Jovis armatasam pro-
diisse. T. 1, 4, 22. P. 4, 3, 118.
 Minerva Coa, *pro Coa lanificio*. P. 4, 50
 23.
 Minervam operari, *i. e. lanificium exer-*
cere. T. 2, 1, 65.
 minium Iberum. P. 2, 2, 21.
 minio rubenti suffusus agricola. T. 2,
 3, 55.
 minister, *in sacris*. P. 3, 8, 30.

mi-

TIBUL. & PROPERT.

Ministra foci virginis, i. e. *virgo Vestalis*. P. 4, 444.
ministra, pro ancilla. P. 34, 15.
minores, pro nepotes. P. 2, 12, 47.
MINOS, Jovis & Europa filius, rex Cretae potentissimus, qui Rempublicam iustissimis legibus manavit: ob id iudex inferorum constitutus. sedet arbiter: Orci. P. 3, 17, 27.
Minoa figura, i. e. *Minois venustas*. P. 3, 17, 21.
Minoja sella. P. 4, 11, 21.
Minois uxor Pasiphac. P. 2, 21, 113. v. *Pasiphac*.
Minois Ariadna. C. 63, 60. T. 3, 6, 41. P. 2, 11, 7. 2, 17, 29. v. *Ariadna*.
Minotaurus, monstrum ex saurina & humana specie mixtum, quod peperit Pasiphac ex nefando tanti concubitu. Hoc Labyrinthi ambagibus inclusum Theseus clava confecit. C. 63, 79. v. *Androgeos*, *Pasiphac*.
minuere facta senectus. P. 2, 10, 47.
Minyis, cognomen Argonautarum. P. 1, 20, 4.
Minysia, Graecus Dativus. C. 63, 287. v. *obscuro*.
MIRA nox, i. e. *concubitus*. C. 67, 145.
miras manus habere. P. 2, 9, 2.
mirare, pro *mirari*. P. 3, 9, 1. 4, 2, 1.
mirari sc. T. 2, 5, 43.
mirifice loqui. C. 8, 3.
miscere, pro *potillari*. T. 2, 4, 60.
Misenus Troiae tubicen, i. e. *Aenea Troiasi*. P. 3, 16, 3. v. *Virg. 6. v. Encidos*.
Misena litora, i. e. *Misenum promontorium Campaniae*, ita dictum à *Miseno* tubicine. P. 1, 11, 4.
mixtiter. C. 62, 49.
miserum esse pro aliquo. P. 2, 17, 12.
miscere alieni. P. 2, 18, 53.
MITRA Lydia. P. 3, 15, 10.
mitra situ immundo pallida. P. 4, 5, 70.
mitra subreptilis. C. 63, 63.
mitra caput cingere. P. 4, 2, 31.
mitraei chori. P. 4, 7, 62.
MITTERE vocem. P. 4, 7, 11.
mittit querere. P. 2, 13, 17.

mittit sperare, i. e. *desperabis*. C. 63, 376.
missi, syncope pro *missi*. C. 14, 14.
missus equus, pro *constituto*. P. 3, 9, 62.
missa mora. P. 3, 14, 2.
maemosynon, i. e. *convulsulum ad memoriam amici refrigerandam*. C. 12, 13.
mobilis Delos tulit *Notos iratos*. P. 4, 6, 28. v. *Delos*.
MODUS hic vitæ mihi conteritur. P. 1, 7, 9.
modum capæ mentis non habere. i. e. *immodicè insanire*. P. 3, 17, 4.
modum erroris statuere. P. 3, 10, 36.
modo agricolæ. T. 2, 3, 7.
Mœcenas, Eques Romanus, & sanguine regum Etruscorum, litteratorum patronus, animi moderatione insignis. P. 2, 1, 3, 7.
mœchi semitarii. C. 37, 16.
mœnia Divæ, i. e. *Athena Palladis auspicio condita*. C. 63, 212.
mœnia iacta. P. 2, 23, 64.
mola falla, qua super caput victima cumulabatur. ab ea dictum immolare. T. 1, 5, 14.
moles pinæ æquore sterit. P. 4, 6, 19.
moles mare claudentes. T. 2, 6, 27.
MOLLIS liber. P. 2, 1, 2.
mollem esse in omnes mulieres. P. 2, 16, 13.
mollem componere versum. P. 1, 7, 19.
molle sonare. P. 4, 7, 52.
mollire legem censuræ dictum de *maerona censoris uxore*. P. 4, 11, 41.
molliter composita in litore. P. 1, 11, 14.
Molorchus, Heraculis hospes. *Molorchæa* tecta. T. 4, 1, 13.
Molossi canes, i. e. *Epirotæ*, à *Molasse* quondam Epiri populis. P. 4, 2, 24.
monimenta Curtii. P. 3, 9, 61. v. *Curtius*.
MONS ascensu dubius. P. 4, 4, 83.
mon maximus in oris. C. 65, 43.
mons sotorum, i. e. *Parnassus*. P. 3, 1, 17.
monris medullæ. C. 67, 111.
montes hydri, i. e. *Parnassus geminus vertex*, ubi *Pytho* serpens *Apollinis* selis confectus est. C. 63, 300.

f 2 mon-

INDEX IN CATUL.

montes murus erant. P. 4, 4, 13.
 montes *Roma* invicti. P. 4, 9, 3.
 monstri fraternal cornua prodita, i. e.
Minotaurus, *Ariadna* sororis fraude,
à Theseo mactatus. P. 4, 4, 47.
 monstri pectus. C. 63, 138.
 monstribus marinis devota *Andromede*.
 de. P. 2, 19, 21.
 monumenta hinc traxit, quod &c.
 P. 4, 6, 67.
 Mopsopium mel, i. e. *Atticum*, à *Mopsopo* rege. T. 1, 8, 54.
 MORA Græcorum in *Aulide*. P. 3, 5, 54.
 mora pretio tollitur. P. 3, 11, 14.
 moram ducere. P. 2, 12, 6.
 moram esse non sinit. P. 2, 16, 72.
 moram facere. P. 1, 12, 2. 4, 1, 96.
 moram quætere in amore. P. 1, 13, 6.
 moræ in amore externe longæ. P. 1, 3, 44.
 moræ temporis hiberni. P. 4, 3, 42.
 moras trivio pervigilare. P. 1, 16, 49.
 morati, pro *affirmare*. P. 1, 19, 2.
 mora rubentia. P. 4, 2, 16.
 MORBUS, pro *animi visio*. C. 32, 7.
 morbus *Cynthia*. P. 2, 19.
 morbus *Sulpisia*. T. 4, 4.
 morbo favere, i. e. *nolle sanari*. T. 2, 5, 110.
 morbum deponere. C. 75, 25.
 morbos evincere. T. 4, 11, 3.
 morbosus, i. e. *vitiis obfisti*. C. 57, 6.
 MORES naturæ. P. 3, 3, 47.
 mores, pro *legibus*. P. 2, 21, 100.
 mores convertere. P. 1, 15, 23.
 mores dominæ pervincere. P. 1, 17, 15.
 moribus duris insultare. P. 2, 4, 7.
 MORS caput tenebris adoperta. T. 1, 1, 84.
 inevitabilis. P. 3, 16. à v. 21.
 rapax. T. 1, 3, 65.
 mors acta per manus humanas. P. 3, 5, 42.
 mors emenda pretio. P. 3, 14, 22.
 mors inhonestæ. P. 2, 7, 87.
 mors nixa in toro *Attalico*, i. e. *defuncti cadaver*. P. 2, 10, 22.
 mors manet quicunque. P. 2, 19, 58.
 mors claudit oculos. P. 2, 10, 17.

mors protrahit caput ære inclusum. P. 3, 16, 26.
 mors tacito pede venit. T. 1, 11, 34.
 venit. T. 1, 3, 65. 2, 4, 43.
 mors fraternal mihi hoc studium abscondit. C. 67, 19.
 mortis extrema conditio. P. 3, 1, 60.
 mortis manus avidæ. T. 1, 3, 4.
 morte, pro *morti*. P. 3, 4, 24.
 mortem præparare. T. 4, 1, 206.
 mortem subire. P. 2, 8, 4.
 mori in amore. P. 2, 1, 47.
 mori, quandoque obsecrans. P. 1, 10, 5.
 mortuum ante vestibulum jacere. P. 2, 11, 32.
 mortali manu. P. 2, 21, 105.
 mortales urbes. P. 3, 16, 5.
 mortiferi succi. T. 3, 5, 9.
 morsæ lancea. C. 63, 316.
 mortuæ cruentare. P. 4, 8, 65.
 mortuæ in collo. P. 3, 6, 21. 4, 5, 39.
 MOVERE, pro *moliri*. P. 4, 1, 107.
 movere, pro *moveris*. P. 3, 20, 6.
 movere membra nescia ad certos modos. T. 1, 8, 38.
 movearis flumina. *ita legis Scaliger*. P. 2, 13, 61.
 mota, pro *affecta*. P. 1, 15, 9.
 mucro rubigine teritur. P. 2, 17, 55.
 mugitus longus. P. 4, 9, 19.
 mugitu carmina rumpere. T. 2, 3, 20.
 MULIER, ad *conemptum*. P. 3, 22, 1.
 mulier de via. C. 25, 5.
 mulier multivola. C. 67, 128.
 mulier triumphus vilis. P. 4, 6, 65.
 MULTUS homo, i. e. *sui plenus*. C. 109, 1.
 multum *alicui* de ipso permittere. T. 4, 10, 1.
 multo timore. T. 1, 7, 65.
 multo usu conjungi, i. e. *multa necessitudine*. C. 89, 7.
 multa nocte. T. 1, 10, 42.
 multa loqui *alicui*. P. 1, 15, 22.
 multa mala, i. e. *multi amores*. P. 2, 16, 2.
 multa millia. C. 60, 210. v. *millia*.
 multis in locis mortem habere. *loquitur de Dirce à tauro discepta*. P. 3, 13, 40.
 multis

TIBUL. & PROPERT.

multis millibus. C.67, 45.
 multis modis noctem evigilare. T.1,
 9, 64.
 multivola mulier. C.67, 128.
 mulus. mule, *consummationis verbum*.
 C.32, 3.
 mulz meientis cunus. C.94, 8.
 MUNDUS æthereus. T.3, 4, 17.
 mundi angulus. P.4, 9, 65.
 mundi arces. P.3, 3, 53.
 mundi creatio. T.4, 1, d. v. 18.
 mundi domus. P.3, 3, 48.
 mundi manus, i.e. *exercitus toto orbe col-*
lecti. P.4, 6, 19.
 mundi pars altera Sole interiecto, i.e.
Antichthonum æna nostra respondens,
quas inter terrida constituta est. T.4,
 2, 151.
 mundi ratio. P.2, 2, 3, 51.
 mundi servator Augustus. P.4, 6, 37.
 MUNUS dare in exequias. T.2, 4, 44.
 munus equi ducunt. P.3, 3, 8.
 munere isto, i.e. *ob munus istud*. C.14, 2.
 munera beata. P.2, 15, 25.
 munera fiant aqua & terra. P.2, 13, 46.
 munera omnia uno lecto (rogali) au-
 ferentur. P.2, 8, 34.
 munera det amator canus. T.1, 9, 29.
 munera conferre. P.2, 2, 35. consumere.
 P.2, 13, 9.
 munera debita reddere. P.2, 19, 60.
 muneribus afficere. C.65, 92.
 muneribus vinci. P.1, 16, 36.
 murreus onyx. P.3, 8, 22. v. *obseru*.
 murrea pocula cocta in focis Par-
 this. P.4, 5, 26.
 murus confurgit vertice scandentis
 arcis. P.4, 7, 125.
 muros perdere. P.2, 16, 33.
 musca, pro molesto homine. C.113, 4.
 muscosus lapis. C.67, 57.
 muscosum solum. P.3, 2, 26.
 muscosa iuga. P.2, 14, 30. 2, 21, 28.
 Musa novem, filia Jovis & Mnemosyne,
 numina poetarum. Harum no-
 mina fuerunt, Clio, Euterpe, Thalia,
 Melpomene, Terpsichore, Erato, Po-
 lyhymnia, Urania, Calliope. His di-
 cati erant montes Helicon, l'arnassus,
 Pindus. P.2, 22, 17. 3, 2, 29.

Musa à me nata. P.3, 1, 10.
 Musæ graces, i.e. *Elegiacæ*. P.2, 10, 3.
 Musarum chorus. P.3, 3, 42.
 Musas non audire. T.1, 4, 61.
 musta pinguis. T.1, 1, 8.
 mutamus, pro *mutavimus*. P.2, 12, 9.
 mutari aliqua culpa. P.2, 11, 31.
 mutatus in umbram. T.3, 2, 9.
 mutatis terris, pro *mutando terras*. P.3,
 19, 4.
 Mutina, oppidum Gallia Cisalpina, in
 quo Antonius D. Brutum obsedit. P.2,
 1, 27.
 mutos manes revocare. P.2, 10, 57.
 mutuum ignem de aliquo fovere. T.4,
 5, 6.
 mutua flere. P.1, 5, 30.
 mutua respondere. P.1, 16, 26.
 Mycenæ, urbs Peloponnesi in Argivæ
 regione, ubi regnavit Agamemnon.
 P.3, 17, 19.
 Mycenæ rates. P.2, 16, 32.
 Myos, calator minutissimarum figura-
 rum. P.3, 7, 14.
 Myron, constator aris perisissimus, cuius
 potissimum laus in juvenis effingendis.
 P.2, 21, 7.
 Myrrha, Cynira filia, qua patris imple
 amore capta, ipso decepto, voti sui finis
 obtinuit. Cum autem scelus innotuis-
 set genitori, profuga regiones va-
 rias pererravit, donec instanti partu
 in cognominem arborem mutata est.
 V. Ovid. 10. Metamorph. succensa
 patria senecta. P.3, 17, 16.
 myrrha Orontea. P.1, 2, 3. v. Orontea.
 MYRTUS Asia, i.e. *Asiatica*. C.60.
 22. ita Virg. 7. *Æneidos*: Asia lon-
 ge pulsa palus.
 myrto caput vincire. in sacris. T.1,
 11, 28.
 myrtea coma, i.e. *colorem myrti præ-*
ferens. T.3, 4, 28.
 myrtea ferta. T.1, 3, 66.
 Mysia, regio minoris Asia ad Hellepon-
 tum. Mysorum scopuli. P.1, 20, 20.
 Mysus juvenis Telephus, qui cuspidem
 Achillis vulneratus, idem geminatus sa-
 nisatorem accepit. P.2, 1, 65.
 mystica victimæ porcus. T.1, 11, 26.
 . f 3 my-

INDEX IN CATUL.

mystica vizis. T.3,6,1.

N

N Ajaces, *nymphæ fluminum*. Nais
OEnone, *nymphæ Phrygiæ, quam*
Paris dilexit. P.2,21,9. V. Ovid. E-
pist. Heroid.

Najada Bacchus amat. d. e. vinum
gaudet aqua misceri. T.3,6,57.

nancisci specimen censuræ paternæ.

P.4,11,93.

nanus breviter contractus in suos ar-
tus. P.4,8,41.

nardus in funeribus. P.4,7,32.

nardum Syrium. T.3,6,63.

nare, *dictum de undis*. C.63,275.

nares ungere. P.3,8,22.

narrat, *pro ait*. T.1,6,6.

narramus, *pro narrovimus*. P.2,12,3.

Nasfo. C.109.

nasus non nimius, i.e. *simus*. C.43,

1. turpiculus. C.41,3.

nasorum pestis. C.68,9.

natare, *de navibus dictum*. C.63,2.

natare, *pro hinc inde natare*. T.4,1,

44.

natat, *pro natavit*. P.3,20,13.

natans trabs. C.4,3.

natura, *pro ingenio*. P.2,15,26.

naturæ mores. P.3,3,47.

NATUS in armis. T.4,1,170.

nata urbs, *pro condita*. P.4,1,35.

natum, *dictum de arc*. C.10,15.

nati communia pignora. P.4,11,69.

natos producere, i.e. *militatum ab-*
euntes filios extra portas comitari.

P.4,1,85.

natu clarissimus. C.63,324.

natalis dies. P.3,8,45,36.

natalis Cerinthi. T.2,2,4,5.

natalis Messalæ. T.1,8, candidior &

semper candidior. ibid. vers. 64.

naufragus arena tectus. P.3,5,38.

naufraga maris unda, *quasi navis fra-*
ga. T.2,4,10.

naufragum undas exhibere. P.2,17,11.

navigatio damnata. P.3,5, à vers. 41.
1,17.

NAVIS bellica. P.2,12,43.

navis putris. P.2,17,43.

navem in æquora propellere. P.3,19,
11.

navem incendere. P.2,18,42.

navalis pugna. T.2,5,22. v. classis.

Nauplius, pater Palamedis, qui ut f-
lium à Græcis proditum ulcisceretur,
lumen d' scopulo redenti classis propo-
suit, apud Caphareum Eubœa pro-
moncorium. Illi verò portum esse ra-
ti, ubi fax appareret, citissimò cur-
su delati naves omnes miserè frege-
runt. P.4,1,115. v. Capharea saxa.

nauta recenset onus vectum. P.4,7,
92.

nauta umbras hominum trajiciens.
P.3,16,31.

nautæ citati. P.1,8,23.

Naxos, insula maris Ægæi, una Cy-
cladum, Baccho sacra. benevolentiam
flumine. P.3,15,27. v. Dia.

Naxia turba. P.3,15,28.

ne quis malus invidet. C.5,12.

ne tibi sit, *pro ne possis, vel ne velis*.

P.1,20,13.

Nexa Lygdami amica. T.3,1,3,2,3,3,
3,4,5,7,3,6,29.

NEC citò deflito, nec temerè inci-
pio. P.2,15,36.

nec me deficiet rogitare, i.e. *nec ego*
deflittam. P.1,8,23. Hellenismus, ut

& alia innumera apud Propertium.

nec puella nolebat. C.8,7.

nec se minor. P.2,2,3,83.

nec sine teste Deo. P.4,9,13.

nec tibi sit, *pro nec possis*. T.4,3,3.

nectare aquas bonas corrumpere, *in*
vino. P.2,22,28.

nefanda loqui. T.2,5,116.

nefanda mea. T.1,6,6.

nefandum coniugium. C.88,7.

nefas. insensitio. C.67,89.

ne-funera. C.63,83.

NEGARE castorum erat. P.4,5,5.

negare, *dictum de amica*. P.2,16,43-
2,21,116.

negare nihil posse. P.1,9,22.

negare per Deos omnes. T.1,2,38.

negat negare. C.4,6.

negato vidisse, quod vidisti. P.2,18,

TIBUL. & PROPERT.

Nemesis, ultionis Dea, alio nomine
Rhamnusia. C. 50, 20.

Nemesis, *Tibulli amica*. T. 2, 3, 33. 2, 4, 59. 2, 5, 111. 2, 6, 33. 2, 7, 9.

ne-mcus puer. i. e. non amplius meus, alieni juris factus. Ita legit *Pasferatius*. C. 21, 11.

nemo in amore videt. P. 2, 11, 18.

nemo non velit nocere absenti. P. 2, 14, 32.

Nemorensis lacus Albani socius in *Latio veteri*. P. 3, 20, 25.

NEMUS intendit silvas vertice, i. e. arborum cacumina extollit. P. 1, 14, 5.

nemus Tarpejum. P. 4, 4, 1.

nemora fera. C. 62, 89.

nemora in domibus. T. 3, 3, 15.

memorivagus aper. C. 62, 72.

NEPTUNUS, Saturni filius ex Opi, cui maris regnum sorte delatum est. Hic uxorem duxit *Amphitriten* Oceani filiam, ex qua *Thetis* suscepit. P. 2, 13, 4. 2, 18, 9. 2, 18, 45.

Neptunus uterque, i. e. aqua fluvialis, & marina. C. 31, 3.

Neptunia Troja moenia, i. e. *Neptuni* & *Apollinis* manu fabricata. P. 3, 7, 41. **Neptunia** vincla urbis *Dardaniz*. C. 63, 363.

Neptunius incola rupis *Etnæ*, i. e. *Polyphemus Cyclops Neptuni filius*. T. 4, 1, 56. v. *Polyphemus*.

nepos serus. C. 67, 120.

nepos vollus, i. e. homo luxuriosus, & glaber. P. 4, 8, 23.

neque nequisse. C. 4, 3.

NEQUITIA extrema. P. 1, 6, 26.

nequitiz caput. P. 2, 16, 86.

nequitiz stimulos fraugere. P. 3, 17, 10.

nequitiz verba libera. P. 3, 8, 24.

nequitiam admittere. P. 1, 15, 38.

nequitia non ignota vivere. P. 2, 4, 2.

nere futura. T. 3, 3, 36.

nere medio loco. P. 3, 4, 16.

NEREUS, Oceani ac *Thetys* filius, *Nympharum* pater. P. 3, 5, 33. 4, 6, 25.

Nereus, pro mari. T. 4, 1, 58.

Nereides, maris *nympha*, filia *Nerei*. P. 2, 18, 15.

Nereis, *Thetis*, ab avunculo *Nereus*. T. 1, 6, 9.

Nereides feri vultus. C. 63, 15.

nervi, pro *cithara*. P. 3, 2, 35.

nervi, pro viribus. P. 3, 2, 4.

nervosius illud, quo viri sumus. C. 66, 27.

nescire. nescio quas fores. P. 2, 20, 14.

nescio quid. C. 2, 6, 6, 4.

nescio quo pacto. P. 2, 17, 72.

nescio quot. P. 2, 20, 3.

nescis quod facinus facias. C. 80, 6.

nescit utrum sit, an non sit. *dictum de homine stupido*. C. 17, 22.

Nestor, *Nesi Poliorum regis filius*, longissima trecentorum annorum aetate memorabilis. In castris *Gracorum* ad Troiam senex militavit, consilio polens magis, quam viribus. T. 4, 1, 49. P. 2, 10, 46. 2, 17, 46. v. *Antilochus*.

neunt, pro *nunc*. per *epanthem*. T. 3, 3, 36.

Nicæa, *Galatia urbs*. *æstuosa*. C. 46, 5.

NIGRA palus *Orci*. T. 3, 3, 37.

nigram horam denunciare. i. e. morrem indicare. T. 3, 5, 55.

nigræ arenæ, sepulcrum *Craffi*. P. 4, 6, 83. v. *Craffus*.

nigræ pecudes *Diti* immolabantur. T. 3, 5, 33.

nigri equi *noctis*. P. 2, 12, 32.

nigrantes domos animarum silentium *Ulysses* intravit. P. 3, 10, 33. v. *Ulysses*.

nihil minus esse velis, quam & c. P. 2, 13, 66.

nihil sentire de aliquo. T. 1, 2, 58.

NIL agis. P. 2, 21, 69.

nil non patiar. P. 2, 17, 25.

nil porui. P. 4, 8, 70.

nil tibi sit, i. e. ne moreris, ne cares. P. 3, 2, 41.

nil ubi flere potest, i. e. ubi minus periculi est. P. 3, 1, 70. v. *obfero*.

NILUS, *Ægypti maximus fluvius*, idemque scriptoribus celebratissimus. Per septem ostia in mare *Mediterraneum* se exonerat. Adco autem late parantur, ut insulas plurimas continet.

INDEX IN CATUL.

- neat. *Ejus fontes ab antiquis genera-
ti, nunc vero coniectura compertis. Pu-
tantes enim in desertis Africa ortum
ducere, ac non subito Nilum vocitari,
sed variis nominibus gaudere. Bis in
anno exuberantibus aquis margines
transcendit, Ægyptumque imbribus
carendem frugibus dicit.* T. 4, 1, 141.
P. 2, 1, 31. 2, 22, 27. 3, 9, 42.
- Nilus aqua æstiva fertilis, T. 2, 8, 22.
colorat æquora. C. 11, 7. septem ge-
minus. *ibid.* repens. P. 2, 22, 3.
- Nili caput abditum, T. 1, 8, 73.
- Nili flumina. P. 2, 19, 18.
- Nilus, *pro Ægypto.* timidus. P. 3, 9, 51.
- Nilum petivit Cleopatra. P. 4, 6, 63.
- Nilotes tubicen, *pro Ægyptius.* P. 4, 8,
39.
- Niobe, Taneali filia, uxor Amphionis
Thebarum regis, qua ob numerosam
septem filiorum, septemque filiarum
prolem in modico superbiens, ausa est
Latona divinos cultus negare, ejusque
natos Apollinem & Dianam parvi
pendere. Quod Latona indignè ferens,
rogavit filios, uti maternas injurias
fortiter ulciscerentur. Apollo verò &
soror sagittis armati, materiam
omnem impij fastus, filios nimirum, è
medio sustulerunt. Ad quorum conti-
nua funera Niobe doloris violentia in
saxum obtrivis. *v. Ovid. 6. Metamorph.*
ubi hæc fabulæ elegantissime tractas dis-
cerpta. P. 2, 15, 7. *v. Tatalidos funera.*
- Niobes lapis. P. 3, 8, 8. *v. Sippylus.*
- Nireus, pulcherrimus Græcorum omnium,
qui ad Trojanum bellum profecti sunt.
P. 3, 16, 27.
- Nilizæ, una Nereidum. P. 2, 18, 16.
- Nisus, rex Megarensium, purpureo capil-
lo insignis, in quo ea vis erat, ut res-
pondet oraculum, qua ipsius regnum
incolumè servare posset, donec hæssset
capiti. At cum Minos Cretensium
rex, ejus urbem obsidisset, Scylla fi-
lia, hostis amare incensa, capillum
parvis abscidit, & ad Minocem per-
tulit. Quo facto Minos potius est oppi-
do, non tamen proditricem voluit ex-
cipere: qua desperatione ista in mare
- se precipitem dedit. Cum autem flui-
dum subisset, repensæ ævis emerse
Cecris nymphæ: pater verò in Hali æo-
rum maratus eam interficere cepit. v.
Virgilium in Cævi. Ovid. 8. Metam.*
P. 3, 17, 24.
- Nisi coma purpurea. T. 1, 4, 57. P. 3, 17,
22.
- nitor barbæ. T. 1, 4, 4.
- NIX. nives insolite. P. 1, 8, 8.
- nives Parnassi duræ. P. 3, 11, 55.
- nive amicta loca. C. 62, 70.
- nives convocare orbe æstivo. T. 2, 2, 50.
- nixus ad antra. P. 3, 2, 14.
- nixus in sinu. P. 3, 3, 15.
- nixa pedem solea. P. 2, 20, 40.
- nobilis fundere. P. 4, 10, 42.
- nobilis, *pro nota infamia.* P. 1, 16, 120.
- nobis imperanti. *scilicet axis archaica.*
C. 104, 5.
- noctua gemit in tigno finitimo, *scilicet
firum angurium.* P. 4, 3, 59.
- nodus erat in collo. P. 2, 20, 10.
- nodus magicus. T. 1, 9, 5.
- nolle sanum esse. *in re amatoria.* T. 4,
6, 14.
- Nomas versuta, *i. e. saga è Nomadum
genere.* P. 4, 7, 45.
- NOMEN ab eventu. P. 4, 2, 48.
- nomen breve in exiguo marmore. *v.
P. 2, 1, 82.*
- nomen infidum femina. T. 3, 4, 64.
- nomen ingenio quæsum. P. 3, 1, 63.
- nomen, *pro fama.* P. 2, 1, 21. *pro stirpe,*
C. 60, 214. *pro nobilitate.* P. 2, 15, 19.
- nomen Romæ fatale terris regendis,
T. 2, 3, 59.
- nomen in ora venit, P. 3, 1, 24.
- nomen alicujus mutare in assidua sin-
gua. P. 2, 14, 31. *vocare.* P. 2, 18, 12.
- nomen extremo pulvere clamare, *i. e.,
supremum vale dicere, perusto defuncti
cadavere.* P. 1, 17, 23.
- nomen habere. P. 1, 4, 8. *nomen habe-
re in media via, dictum de sepulcro.*
P. 3, 14, 30.
- nomen in æstis inscribere. P. 4, 1, 38.
- nomen querere. *mos eorum qui noctis
graffabantur.* T. 1, 2, 35.
- nomen vocare. *in funeribus.* P. 2, 10, 280.

TIBUL & PROPERT.

domine non desistat. P. 1, 22, 5.
nomine aliquid referre. T. 3, 6, 7.
nomine vocare, i. e. nomen impendere.
 P. 3, 4, 41.
nomine dicere. C. 68, 45.
Nomenclatum, vis utriusque Latini. P. 3, 30, 25.
NON bene scitum. C. 46, 13.
non bona crimina. P. 3, 21, 14.
non desunt pendere. P. 3, 16, 5.
non effugies. P. 2, 7, 85.
non ego, sed umbra mea vapulat. P. 2, 9, 22.
non frustra. C. 61, 13. P. 2, 9, 5.
non fugiam, i. e. non desistem. P. 2, 1, 4.
non infra speciem, i. e. apud similes. P. 1, 20, 5.
non ita dices. P. 2, 7, 24.
non moveat me parva crimina. P. 2, 21, 10.
non non. C. 44, 15. P. 2, 2, 57. 2, 23, 35.
non nescit. P. 2, 21, 30.
non possum celari quid scit. ignatum vult esse reperit. T. 1, 9, 1.
non satis magnus inter mihi equus Calfaris. P. 2, 4, 15.
non satis una erat erile mentium. in officina. P. 2, 3, 32.
non satis sanguine. P. 4, 10, 12.
non sine labe sumus. P. 4, 8, 20.
non sine me. T. 1, 3, 3.
non sine multis verberibus. T. 2, 3, 6.
non sine nutanti plantano. C. 63, 250.
non sum ego qui doctum. P. 1, 12, 12.
non tanti esse. T. 2, 7, 31.
non temere, i. e. consilium. P. 2, 15, 52.
non tibi sic ridet, i. e. non impare sperat. C. 14, 14.
non vult hinc pedus, i. e. non sustinuit. P. 3, 5, 64.
nonnulli erit Amor, i. e. aliquid profutur. P. 1, 10, 20.
Novius Strabo. C. 52.
novus pila, i. e. nova saltem faberis. C. 37, 2.
novam post mediam, novamque post hiemem. C. 92, 1.
novus rhodo, i. e. novum. P. 3, 17, 1.
novus soloci, pro vobis desideratus, ut

placet Scyliger. P. 2, 22, 17.
novis aliquid, pro novitate aliquid habere. C. 71, 1.
novis, pro distans. P. 1, 9, 24.
novitatem. C. 62, 223.
NOTA, pro infamia. P. 3, 9, 90.
notum collo imponere. P. 4, 1, 65.
notam habere, i. e. probare officium. P. 1, 11, 1.
notam tollere, i. e. infamiam aliquid. P. 3, 9, 56.
notae certe in amore. P. 3, 6, 11.
notae ducere in orbe melle. T. 1, 7, 22.
notis compellam addere verba. T. 1, 2, 22.
notare curia tubis. T. 4, 3, 10.
notare digitis scripta libris. P. 3, 6, 26.
notare, pro castigare. T. 4, 1, 24.
notare, pro insigni cultu ornari. P. 4, 2, 94.
notescere fama. P. 1, 10, 37.
noti sepulchra, i. e. dumtaxat. C. 67, 996.
NOTUS, ventus meridionalis. T. 1, 5, 35.
 P. 3, 13, 32. dabo. P. 2, 4, 2. habemus. P. 1, 7, 2. martium. P. 4, 5, 62.
Noti non audiam dissipare verba, fidei. P. 2, 7, 24.
Noti repudi. T. 3, 4, 56. n. Auspice.
novem puella diversa sunt locum. P. 3, 2, 33. n. Malle.
novena Hercules Juno. P. 4, 9, 44. n. Hercules, Juno.
novena ecco sedens. P. 4, 11, 12.
Novum coctum, Gallie Celsusque opusculum, Plinius Junonis parva, apud quod Larus laus. C. 37, 3.
NOX inter siderum. T. 2, 1, 12.
nox oves laus. T. 3, 4, 12.
Nox candida. P. 2, 2, 1. scilicet. P. 2, 27, 42. impudens, i. e. castus, procedit. P. 3, 5, 7. infamia. P. 4, 8, 60.
nox inter pocula curat. P. 3, 8, 20.
nox semel ventura in toto anno. P. 2, 16, 67.
nox sobria coquet amantes vicio. P. 3, 15, 12.
noxis laus, i. e. hyemem. P. 3, 8, 30.
noxem longo hinc consilium. P. 2, 21, 73.
noxem parat ducere. P. 4, 6, 85.

INDEX IN CATUL

noctem *uacuum* lenire. P. 4, 8, 33.
 nocte extrema. T. 3, 4, 2.
 nocte vagæ umbræ feruntur. P. 4, 7, 89.
 noctes amare. P. 4, 3, 29, 2, 13, 59.
 noctes non viduz. C. 6, 6.
 noctes vorivz. T. 1, 3, 29.
 noctes decem Iliidi favebantur. P. 2, 19, 62.
 noctes de aliquo fatigare. P. 4, 11, 77.
 noctes discere manere domi. P. 2, 20, 22.
 noctifer, i. e. *Hesperus* nocti pravius. C. 61, 7.
 nocturnum fidus Callisto. P. 2, 19, 24.
 nocturnæ *lufcinia* querelæ. P. 2, 15, 5.
 Nox longa post mortem. P. 2, 12, 24.
 nox una perpetua. C. 5, 6.
 Nox *Tartari* profunda. T. 1, 3, 67.
 noctes inferorum damnatæ. P. 4, 11, 15.
 nox, pro oblivione. C. 67, 44.
 NOX, pro concubitu. P. 1, 3, 37. nox prima. P. 3, 12, 11. nox pretiosa, i. e. *Pennis* pretio emptæ. P. 3, 11, 1.
 Noctem, i. e. concubitu, consumere. T. 1, 10, 63. emere. P. 2, 15, 25. mentiri. P. 2, 13, 57. promittere. T. 2, 7, 31. furari. P. 3, 6, 39.
 nocte dilata major amor recurrit. P. 4, 5, 30.
 noctes eodem sensu. P. 1, 16, 9. 2, 12, 37. pactæ uxori. P. 4, 3, 11.
 noxia, pro obnoxia. P. 4, 3, 17.
 nubere Deo non comitante, i. e. *absente* *Thymæo*. P. 4, 3, 16.
 nuptæ deducatur dextra patris in domum sponfi. C. 67, 243.
 nuptæ cuius quidlibet esse licet. P. 2, 5, 18.
 nuptia *Pelei* ac *Thetidis*. C. 63.
 nuptiale carmen. C. 60, 61.
 nubes diripienda ferant vota. T. 3, 6, 29.
 nubes vertice contingere. T. 1, 2, 15.
 nubila cælo pellere. T. 1, 2, 49.
 nucis cortice comam tingere. T. 1, 9, 44.
 nuces in nuptiis spargi solita. C. 60, 128. v. *observo*.

NUDA papilla *Amazonis* arma ferebant. P. 4, 3, 43.
 nuda pectora facere sicut rescisso. P. 3, 6, 8.
 nudi iactabimur oris iisdem. P. 2, 18, 43.
 nudi *Letheum fluvium* tranamus. T. 3, 3, 10.
 nugas meas esse aliquid putabas. C. 1, 4.
 NULLUS. nulla carina consenuit. P. 3, 5, 49.
 nulla est fuga, i. e. *vana*. P. 2, 21, 53.
 nulla fama ducitur ex æquo iugo, i. e. *cautibus diversa est ad gloriam via*. P. 3, 7, 8.
 nulla neque, pro ulla neque. P. 2, 14, 5.
 nulla via vacet ad curas, i. e. *omni officio curate*. P. 4, 11, 90.
 nulla mercede, i. e. *nullo sumptu*. P. 4, 7, 33.
 nulla non tribuente. P. 2, 19, 30.
 nulla, pro *non*. *απὸ τοῦ οὐ*. C. 8, 14, 17, 20.
 nullæ, pro nulli. *ἀπὸ τοῦ οὐ*. P. 1, 20, 35.
 nullo limine carus eris. P. 1, 4, 22.
 nullo præmisso de rebus suis loqui, i. e. *absque* *lenone* *puellam suam alloqui*. P. 3, 12, 25.
 nullum esse toro corpore, i. e. *pro pudicie viæ offibus* *barere*. P. 1, 5, 22.
 Numa Pompilius, Rex Romanorum secundus, qui feracem populum variis religionibus semperavit. P. 4, 2, 60.
 Numantia, citerioris Hispania oppidum à Scipione deletum. Numantini avi. P. 4, 11, 30.
 numero modo hoc, modo illoc. i. e. *vario genere versum*. C. 50, 5.
 numerum subducere. C. 60, 208.
 Numicius, Latii fluvius, apud quem *Aeneas* colebatur *Jovis* indigeris nomine. T. 2, 5, 45.
 numine Divum aburi ad fallendos homines. C. 75, 4.
 numina lymphæ *Thuscæ*. T. 3, 5, 29. v. *Thusca* *lympa*.
 nunc ad tua devehor astra. P. 4, 1, 119.
 nuncius debet esse sine vano. i. e. *absque mendacio*. P. 3, 4, 5.

num-

TIBUL. & PROPERT.

nunquam dixit, A.M.O. P.2,7,34.
 nuper posuit pedem in urbe. i.e. igne-
 ras civitatis mores. P.2,21,104.
 nusquam est, pro evanuit. P.3,11,60.
 nutritum tenuis, i.e. mammarum tenuis.
 C.63,18.
 nutrit, pro nutritis. P.4,4,54.
 nurus amantis. T.1,9,1.
 nurus loquaces conferre. T.1,2,21.
 Nycteus Antiopes pater. Nycteus An-
 tiopae. ut apud Horat. Canidia Al-
 buti, apud Virgil. Deiphobe Glauci.
 P.3,13,12, v. Antiopae.
 Nymphæ, Dea nemorum, fluminum,
 montium, pelagi, florum &c. quas vo-
 cabant Dryades, Hamadryades, Naja-
 des, Oreades, Nereides, Napaas. P.1,20.
 Nymphæ tota urbe crepitantes. P.2,
 21,49. i.e. fontes.
 Nymphis lilia ferre. P.4,4,25.
 Nympha, pro puella. T.3,1,21.
 Nympha salubris, i.e. Juturna fons in
 Latio, qui dicitur à juvando, teste Var-
 rone. P.3,20,26.
 Nysa, Indiæ oppidum, conditum à
 Baccho. Fuere & novem alia Nysæ
 buic Deo sacra, sed minus celebres.
 Nysæi chori. P.3,15,22.
 Nysigenæ Sileni. C.63,25 2. v. Silenus.

O

Fastum male! C.3,16.
 o me felicem, o nox mihi can-
 dida! P.2,12,10.
 o mihi nuncii beati. C.9,5.
 o mors, cur mihi sera venis? P.2,10,
 48.
 Oaxion, pro Orion, more Græcorum. Est
 autem Orion sidus Australe, triginta
 octo stellis clarum. Orionis fabulam
 vide apud Ovidium l.5. Fast. C.65,94.
 ob meritum. P.4,5,64.
 obdurare. C.8,13.
 obdurescere vultu Gorgonis. P.2,17,
 53. v. Gorgon.
 oblicere alicui. P.2,21,27.
 oblicere libidinem. P.3,17,1.
 oblinere lacrymis. P.4,3,3-
 obliquæ rotæ signa iterata. v. Zodia-

cus. P.4,1,84.
 oblitus amor, passiva significatione. P.1,
 19,6.
 obnoxia mens turpi facto. T.3,4,15.
 obruere terque quaterque. P.3,5,6.
 obscœna Troja, i.e. malis avibus condi-
 ta. C.67,99.
 obscœna carmina. P.1,16,10.
 obscœnæ tabellæ. P.3,4,19.
 obsequii magna vis. T.1,4,10.
 occupati in re sua. C.15,8.
 OCEANUS, mare quod terram veluti
 magnam insulam undequaque ambis.
 P.2,7,66. orbem porto continet.
 T.4,1,148.
 Oceanus Santicus, ita dictus à San-
 tonicis Aquitania populis, quos ad-
 lit. T.1,8,10.
 Oceanum mare. C.112,6.
 oceanus imber. C.61,7.
 Oceanus Deus, Cali & Vestæ filius, ma-
 ris Thetys. avus Thetidos. C.63,
 30. genitor Nympharum. C.86,6.
 Ocaus, ignavissimus homo, qui supino
 animo, & velut aliud agens spartum
 torquebat, non animadvertens laborem
 suum ab asello consumi. obliquus. P.4,
 3,21. v. obsequio.
 octava hora apud Romanos qua. C.79,3.
 v. obsequio.
 ostipedis Cancræ terga sinistra. P.4,16,
 150. v. Cancer.
 OCULI duces in amore. P.2,12,12.
 oculi euntes, i.e. morientes. P.4,7,25.
 oculi labentes. P.1,10,7.
 oculi loquaces. T.2,7,25.
 oculi melliti. C.48,1.
 oculi sidera, & faces. P.2,2,24.
 oculi somnum poscentes. P.2,1,11.
 oculi querunt sibi vulnus. P.2,16,7.
 oculis fixum hætere. P.1,3,19.
 oculis insomnia portare. P.2,17,83.
 oculis meis formosâ. T.4,13,4. P.4,49,
 32.
 oculis parce, i.e. ne aspicias. P.4,9,53.
 oculis venit umbra benigna. distans
 de formosâ. P.4,4,66.
 oculos alicui capere. P.3,3,15.
 oculos amore satiare. P.2,12,23.
 oculos appetere, i.e. ungibus invadere.
 T.1,7,76. ocu-

INDEX IN CATUL.

oculos compositos patefacere. P. 1, 3,
33.
oculos debere. C. 81, 1.
oculos effodere. C. 105, 9.
oculos exurere. P. 3, 6, 7.
oculos ferire. P. 4, 8, 66.
oculos graves movere. P. 2, 20, 16.
oculos non relinquere, i.e. *stetum cam-*
sam esse, is a ut oculi absumantur; vel
arbitrarium huc illuc inspiciendi nega-
re. P. 1, 5, 11.
oculos puellarum corrumpere. P. 2, 5,
21.
oculos suaviari. C. 9, 9.
oculis carius. C. 81, 4. 101, 2.
oculis capere. P. 1, 1, 1.
oculis fulminare. P. 4, 8, 55.
ocellus peninsularum Sirmio. C. 31,
2. v. Sirmio.
ocelle, i.e. *delicium, amores.* C. 50, 19.
ocelli ebrii. C. 45, 11.
ocelli quaerunt sibi vulnus. P. 2, 16, 7.
ocellos vacuos seducere. P. 1, 9, 27.
odium parere. P. 2, 1, 3, 75.
odium Vatinianum, i.e. *quo Catullus*
oderat Vatinium. C. 14, 3.
odores usui, pro *aromatibus odoriferis.*
T. 2, 2, 3.
odores tibi affabunt. P. 2, 20, 17.
Oeagrus, pater Orpheus, qui *Calliopem*
visitavit. P. 2, 21, 31. v. Orpheus.
Oeta, mons Thessalia, ubi *Hercules con-*
flagravit. Oetæa iuga. P. 1, 1, 3, 24. Oe-
tæ Thermopylæ. C. 67, 54. v. Ther-
mopylæ.
offensa, pro *ixata.* P. 3, 6, 40.
OFFICIUM; quandoque in *obscanis.* P.
2, 16, 24.
officium propositum. P. 1, 20, 40.
officium invitum præstare. P. 2, 1, 3, 90.
officia revocare in amores multos. P.
2, 17, 75.
Oilides Ajax, i.e. *filius Oistei, qui ob rap-*
sam Cassandra a templo Minervæ,
dum ab excidio Troja in patriam re-
diret, fulmine ictus pænas violato nu-
mini persolvit. v. *Virg. 1. Æneid.* P.
4, 1, 117.
olea vinciri. in *sacris.* T. 2, 1, 16.
olera oila legit. *adagium.* C. 92, 4. v.

observ.
olim, *adverbium futuri temporis.* T. 3, 5,
23.
olim, pro *samudum.* P. 3, 22, 2.
oliva Delia, prope quam *Latona effudit*
Apollinem, & Dianam. C. 34, 7.
olivum odoratum, i.e. *unguentum.* P. 3,
15, 31.
olivum Syrium, i.e. *Opobalsamum Pa-*
lastinum. C. 6, 8.
olor ore canorus, pro *Virgilia.* P. 2, 2, 3,
84.
Olympus, Thessalia mons, cui *Gigantes*
Osam imposuerunt, iter cali tentantes.
P. 2, 1, 19, cælo vicinus. T. 4, 1, 1, 32.
Olympus, pro *calo. æternus.* T. 4, 2, 1, 3.
omentum. C. 88, 6.
OMEN. omine certo dux ducem ferit.
P. 4, 10, 46.
omine cum bono. C. 60, 166.
omina prima contineant fidem. P. 3,
28, 24.
omina bene spondentia. P. 4, 1, 41.
omina candida. P. 4, 1, 67.
omina noctis. T. 3, 4, 9.
OMNIS. omnes cæchinii. C. 13, 5.
omnia dabis. P. 2, 12, 50.
omnia facere, i.e. *nullum lapidem non*
movere. C. 74, 8.
omnia fanda, nefanda. C. 63, 401.
omnia fausta cano. P. 3, 3, 9.
omnia monstra facere. in *obscanis.* C.
101, 4.
omnia nota lacrymis meis. P. 1, 6, 24.
omnia omniibus annuere. C. 60, 163.
omnia plena lacrymis. T. 1, 9, 54.
omnia rerum, pro *res omnes.* P. 3, 7, 7.
omnia sentire. T. 4, 5, 19.
omnia sint tuta à viro externo. P. 2,
14, 16.
omnia sunt tentata mihi. P. 3, 19, 5.
omnia surda tacent. P. 4, 3, 53.
omnia tempora fellè madent. T. 2, 4,
12.
omnia tuta. C. 30, 8.
omnia vertuntur. P. 2, 7, 29.
omnivulus Jupiter. C. 67, 140.
Omphale, *Lydonum regis filia, cuius a-*
more captus Hercules, eidem leonis
pelle concessa, inter pedessequas lanifi-
cium.

TIBUL. & PROPERT.

cinis exercuit. P. 3, 9, 17.
ONERARE domum per arma fixa. P. 3, 7, 26.
ONUS difficile monte volutare. P. 2, 13, 64.
onus iniquitatum. T. 4, 1, 43.
onus, quod quinque digitis levatur. *i.e. cinis in urna sepulchrali conditus.* P. 4, 11, 14.
onyx, genus pretiosi marmoris, ex quo vasa ad unguenta servanda. C. 65, 82.
onyx murthicus. P. 3, 8, 22.
onyx Syrio munere plenus. *in funariibus.* P. 2, 10, 30.
opaca barba. C. 37, 19.
OPERA tua. C. 3, 17.
Operari Deo, *i.e. rem sacram agere.* T. 2, 1, 9, 2, 5, 95.
operari malis. T. 2, 6, 18.
operari sacris. P. 2, 22, 2.
operosa antra. P. 3, 1, 52.
operiebantur vota soluentes. P. 2, 19, 43.
operire, aut **aperire** domum. C. 65, 40.
opes cadentes. P. 2, 11, 2.
opes insinuantur. P. 3, 7, 28.
opes restringere, *i.e. copias hostium fundere.* P. 3, 2, 44.
opes Venere exhaustæ. P. 3, 11, 2.
opima spolia erant, quæ dux Romanorum hostium duci detraxisset. P. 4, 10, v. Feretrius Jupiter.
Opis Idææ cursum sequi, *i.e. Berecynthia.* T. 1, 4, 62. v. Cybele.
oppida victa curus triumphantis præcedebant. T. 2, 5, 120.
opportunum esse cunctis figuris. P. 4, 2, 21.
opposita sera. T. 1, 9, 80.
oppositum pignori. C. 26, 4.
opprobria Romuli, Remique. C. 28, 15.
opprobrio esse. P. 4, 1, 6.
optatim non habuisse manus. T. 1, 7, 80.
optata maritis. C. 63, 328.
optima nutricum. P. 4, 1, 55.
optimus furum balneariorum. C. 33, 1.
OPUS belli. P. 1, 9, 70.
opus grave cesset vomere suspensio. T. 2, 1, 6.

opus pace legendum. P. 3, 1, 17.
opus parum cauti pectoris. P. 3, 3, 30.
opus rare artis. T. 3, 4, 37.
opus remittere. T. 1, 3, 88. **verbis** exornare. P. 4, 5, 19.
operi manus insuerit. T. 1, 4, 42.
operi uni unus honos non datur. P. 4, 2, 64.
operum varias vices disponere. *in obsecrans.* T. 1, 10, 64.
ora Hellepontia. C. 18, 3.
ora patriæ tux tangitur. P. 4, 1, 122.
oraculum Jovis æstuosi. C. 7, 5. v. Jupiter.
oracula. T. 3, 4, 77.
oratio plena veneni, & pestilentia. C. 44, 12.
ORBIS æstivus. T. 1, 2, 50.
orbis terrarum. T. 3, 3, 30.
orbis uterque. T. 4, 1, 177.
orbis urnæ parvus. P. 3, 10, 16.
orbium cubile. C. 65, 21.
Orcus, *idem qui Pluto.* luridus, dives in aqua ignava. T. 3, 3, 38. v. Pluto.
Grci arbiter Minos. P. 3, 17, 27. v. Minos.
ordo lancibus, *pro* **ordo** lancium. P. 2, 10, 23.
ordo primus & ultimus, *i.e. a senatu usque ad plebem.* P. 3, 16, 28.
ordo sulcorum. T. 4, 1, 135.
Orestes, *Agamemnonis filius ex Clytemnestra, qui patrem ab ad altera matre occisum, cæde ipsius matris pie simul & impie ultus est.* Ob id furis exagitatus. P. 2, 1, 5.
orgia cavis cistis celebrare. C. 63, 259.
orgia Italæ, *i.e. facta Latini carminis.* P. 3, 1, 4.
Oricum, Macedonia oppidum. Oricia terebinthus. P. 3, 5, 63.
Orion, caelestis fidus. P. 2, 18, 56. aquosus. P. 2, 13, 51. v. Oarion.
Orithyia, filia Pandionis Athenarum regis, quam Boreas ventus, a patre sibi negatam, vi rapuit. P. 2, 18, 51. 3, 5, 29.
Orithyia Pandionis genus Zethus, & Calais. P. 1, 20, 31.
Oromedon, unus ex Gigantibus, quæ

INDEX IN CATUL:

Jovi bellum insulerunt. P. 3, 7, 48.
 Orontes, Syria fluvius, natus inter Li-
 banum, & Anti Libanum, juxta He-
 liopolin. P. 2, 16, 77.
 Orontea myrrha. P. 1, 2, 3.
 Orpheus, Oeagri & Calli filius, natio-
 ne Thrax: quem ferunt ea cantus dul-
 cedine fuisse, ut vocem lyra conju-
 gens, feras, arbores, & saxa per-
 traheret. Hic ad inferos profectus est,
 quò Eurydicen uxorem istius serpentis
 interfectam à Plutona repeteret; voti-
 qua compas factus ea lege, ne conju-
 gem sequentem respiceret, donec supe-
 ram regionem attingeret, amoris im-
 patientia oblitus respexit, atque ite-
 rum amissa. Exinde osor feminarum,
 calibem vitam egit, tandemque à
 Bacchantibus disceptus est. P. 3, 1, 41.
 Orpheia lyra. P. 1, 3, 42.
 Ortalus. C. 64.
 ortus candens. T. 4, 1, 65.
 Ortygia, Phæbi patria, eadem qua De-
 los. P. 2, 21, 10. v. Delos.
 OS non siccum, dicitur de homine supi-
 ni animi, cui opponitur, quem emun-
 da naris appellamus. C. 43, 3.
 ora in Deos solvere. T. 3, 5, 14.
 ore, pro ori. P. 4, 8, 10.
 ora moribunda. P. 3, 5, 10.
 ora manu verberare. P. 2, 7, 46. mani-
 bus notare. P. 1, 6, 16.
 ora reverentia movere. P. 2, 21, 29.
 ora viris mortuis imponere. P. 3, 11, 22.
 Oſca tellus, i.e. argilla Campana. Oſci
 enim Campania populi. P. 4, 2, 52.
 oscitantes alites. C. 25, 5.
 OSCULA empti. P. 3, 11, 34.
 oscula labris morata. P. 2, 12, 10.
 oscula matris, & sororis, amanti &c.
 lortypia causa. P. 2, 5, 11.
 oscula sibi debita. P. 1, 6, 17.
 oscula supina. P. 1, 20, 28.
 oscula sua, & matris dat filiis pater
 viduus. P. 4, 11, 73.
 oscula eripere comprehens auriculis.
 T. 2, 5, 92.
 oscula fallere siccis genis, dictum de
 stonse. P. 4, 11, 75.
 oscula ferre comæ canæ. P. 2, 13, 94.

oscula jure ferre, qualia sunt consan-
 guineorum. P. 2, 5, 8.
 oscula nixa gradibus dare. P. 1, 16, 42.
 oscula rapere. T. 1, 4, 67.
 oscula rostro decerpere, dictum de co-
 lumbis. C. 67, 127.
 oscula suprema ponere in labellis
 gelidis. P. 2, 10, 29.
 osculari arma relicta. P. 4, 3, 30.
 osculationis seges. C. 48, 6. v. basia.
 Osiris, Ægyptiorum Deus, idem qui
 Bacchus. Ejus inventa & laudes. T. 1,
 8. à vers. 27.
 Ossa, Thessalia mons, à Gigantibus O-
 lympo impositus. P. 2, 1, 19.
 OSSA comis edera ligata. P. 4, 7, 80.
 ossa deserta gemitu Cæsarit. P. 4, 11,
 58.
 ossa dispersa. P. 1, 21, 9.
 ossa exsectis anguibus lecta, in re ma-
 gica. P. 3, 4, 23.
 ossa immatura. T. 2, 7, 11.
 ossa matronarum ab equis honoratis
 vesta. P. 4, 11, 104.
 ossa minuta, i.e. ossa. P. 2, 10, 58. nulla,
 i.e. igne consumpta. P. 1, 17, 12.
 ossa nullo solo contexta. P. 1, 22, 8.
 ossa nostra mare verrit. P. 2, 12, 44.
 ossa transibit viator contemnens. P. 2,
 8, 35.
 ossa turpia jejuno sono tectet Cerbe-
 rus. P. 4, 5, 4.
 ossa falsa tenere. P. 2, 11, 5.
 ossa matris, & parentis jurare. P. 2, 15,
 15.
 ossa ossibus permiscere. P. 2, 7, 83. to-
 rere. P. 4, 7, 94.
 ossa quæcere a lupis relicta, mendici-
 casis ultima signum. T. 1, 6, 18.
 Ossa calcare, P. 2, 7, 80. componere. P.
 2, 17, 21. legere. T. 1, 3, 6. 3, 2, 18. P. 2,
 17, 34. 4, 1, 127. rogū devocare, in re
 magica, T. 1, 2, 46. rosa ponere. P. 1,
 17, 22. terra frequenter locare. P. 3,
 14, 25. tollere manu, pro colligere. P.
 2, 7, 50. vino & lacte spargere. T. 3,
 2, 20.
 OSTRÆ Pœna. P. 4, 3, 51.
 ostrinus torus. P. 1, 14, 20.
 ostrina tunica. P. 2, 20, 26.

ostrini

TIBUL. & PROPERT.

ostrii colores. P. 3, 11, 7.
ostreosior, i.e. *ostreis feracior*. C. 18, 4.
Otho. C. 54, 1.
otia degere. C. 67, 104 peragere. T. 4, 1, 182.
ovis lucida. T. 2, 1, 62.
ovem niveam Tyrio marice tingere, i.e. *lanam*. T. 2, 4, 28.

P

Pabula vitii præbere. P. 3, 5, 3.
pacta ligare. P. 4, 4, 82.
Pactolus, *Lydia fluvius*, aureis arenis maximè illustris. Pactoli humor. P. 3, 16, 28. liquor. P. 1, 6, 32. liquores. P. 1, 14, 11.
Padæi, *Scytharū populi αἰθροποφύου*. T. 4, 1, 145.
Pæana canere, i.e. *hymnum in honorem Apollinis*. P. 3, 13, 42.
Pagasa, oppidum *Theffalia*. Pagasæ navalia. P. 1, 20, 17.
pagana fercula deliciis madentia, i.e. *lautis epulis*. P. 4, 4, 76.
pagina confessa est. P. 2, 23, 89.
pagina evecta gyros præscriptos. P. 3, 2, 21.
Palatia, *Larij collis ita dictus ab Evandro Arcade Pallantis pronepote*. T. 2, 5, 25.
Palatia decerpra Romanis tauris. P. 3, 7, 49. pecorosa. P. 4, 9, 3. sacra Phæbo navali. P. 4, 1, 3.
Palatinæ aves Romulo visæ. i.e. *duodecim vultures, quibus fratrem Remum ansevis, qui sex tantum viderat in Aventino colle*. P. 4, 6, 44.
palatum sictum. P. 4, 9, 21.
PALES, *pastorum Deus*. T. 1, 1, 16.
Pales lignea facta falce agresti. T. 2, 5, 28.
Palilia festa. T. 2, 5, 87. 4, 73. Palilia fœno accenso celebrare. P. 4, 1, 19.
palimpsestum, i.e. *charta delictoria*. C. 22, 5.
palis vitem adiungere. T. 1, 8, 33.
PALLA *Junonis purpura*, & perlucida. T. 4, 6, 13.
palla Sidonia. P. 4, 9, 47.

palla talis illudens. T. 3, 4, 35.
palla media foras inire, i.e. *femina intercedente*. P. 4, 4, 50.
PALLAS, *eadem qua Minerva*. C. 63, 8. v. Minerva.
Pallas spatatur ad aras Dulichias. P. 2, 2, 59.
Pallas Tiresiam obcecavit, quid ipsa lavantem forte fortuna aspexisset. P. 4, 9, 57. Aliam causam cecitatis Tiresia habes apud Ovid. 3. *Metamorph.*
Palladis artes castæ. P. 3, 18, 7.
Palladis ignes, *idem qui Vestales*; *Palladium etenim in ade Vestæ asservabatur*. P. 4, 4, 45.
Palladis oculi glauci. P. 2, 19, 12.
PALLERE colores multos. *Hellenismus*. P. 1, 15, 39.
pallida curis nutritrix. P. 4, 3, 41.
pallida mortuorum turba. T. 1, 11, 38.
pallidum esse in iratam. P. 3, 6, 28.
pallida vina bibere. *mortuorum erat, quibus epulum ferale apparabatur*. P. 4, 7, 44.
pallidior statua inaurata. C. 80, 4.
pallidulus pes defuncti. C. 64, 6.
pallor, *amoris præfens ignum signum*. P. 1, 9, 17.
pallori esse. P. 3, 4, 30.
pallia lecti. P. 4, 8, 87. fecerunt vias tepidas. *meretricium esse*. P. 4, 7, 20.
pallia in roto lecto non sidunt. P. 4, 3, 31.
PALMA AUREA. T. 1, 10, 82.
palmas victrices labore parare. P. 4, 2, 140.
palmarū supplices. P. 4, 8, 71.
palmas primas extollere gurgite. P. 2, 18, 11.
palmis demissis humen haurire. P. 1, 20, 43.
palmulæ, *pro remis*. C. 4, 4.
palus emulsa. C. 67, 110.
paludes inferorum. P. 4, 11, 25.
paludibus lavare. P. 2, 20, 55.
pampinea raris. P. 3, 15, 26.
pampineus odor. P. 2, 22, 30.
PAN, *filius Mercurii, dux Nympharū, bicornis, capriges, cui sacri Arcadiani mos*

INDEX IN CATUL.

montes. P. 3, 21, 45.
Pan Tegeus, i. e. Arcadius, à Tegea oppido Arcadia. P. 3, 2, 30.
Pan lacte madens. T. 2, 5, 27.
Panes plures fuerunt. capripedes. P. 3, 15, 34.
Panchaja, regio Arabia felix. dives. T. 3, 2, 23.
panciatium, genus luffa. P. 3, 12, 8.
Pannonia, regio transalpina, sed Alpihus proxima. Pannonius fallax. T. 4, 1, 109.
Panthus. P. 2, 15, 37.
papaver luteum. C. 19, 12, 60, 195.
papavera purpurea. P. 1, 20, 38.
PAPILLA Amazonum nuda. P. 4, 3, 43.
papilla dura lupæ inhumanæ. P. 4, 54.
papillæ luctantes, i. e. tumore fustiam repellentes. C. 63, 65.
papillis nudatis luctari. in obscenis. P. 2, 12, 5.
papillis nudis arma capiebant Lactanz mulieres. P. 3, 12, 19.
parare menfam. T. 1, 5, 34.
parare prolem. T. 1, 11, 39.
parare se plus uni. in obscenis. P. 2, 17, 18.
paratir habes. subaudi animū. C. 17, 2.
parca dies. P. 3, 3, 40.
PARCÆ, Nollis, & Herebi filie, penes quas fatorum seriem volvi antiqui putarunt. Ha tres fuerunt, nimirum Cloto, Lachesis, Atropos, nentes vitam, casusque mortalium omnium. C. 63, 306. T. 1, 8, 1, 4, 5, 3.
Parca sorores tristes. T. 3, 3, 35.
Parcas immites habere. P. 4, 11, 13.
parce solutis crinibus, i. e. crines ne solvas. T. 1, 1, 8.
parcite luminibus. i. e. me aspice. T. 1, 2, 33.
parcius infamare. P. 2, 16, 89.
parentis facta augere. T. 1, 8, 55. v. pater.
paries crimine pictus, i. e. figuris obscenis. P. 2, 5, 26.
PARIS, Priami Troja regis ex Hecuba filius, quem cum utero mater gesta esset, visa est sibi faciem parere, qua pa-

triam in cineres verteret. Ob id somnium terribus Priamus, iussit infancem, uti primum matas esset, filvis exponi, si forte vim sati potuisset eludere. Ille verò à pastoribus educatus, forma, viribus, mentis acumen in dies gliscibat, arbiterque rusticis liti- bus definiendis non raro adhibebatur. Idcirco Mercurius in ejus conspectum tres Deas de pubertitudine certantes adduxit, Junonem, Palladem & Venere: quarum prima, si sententiam pro se tulisset, opes & regna promisit: altera sapientiam: tertia formosissimam Gracia seminam, Helenam uxorem Menelai. Illi de propositis premiis ultimum placuit & pro Venere judicavit. Quibus actis constructa classe Spartam navigavit, Helenamque hospitam clam coniuge abduxit. Ad quam repetendam Gracia omnis excisa est, Achilles præcipue, qui tandem à Paride fraudulenter istus in salo (nam cetera invulnerabilis erat) mortem oppetiit. C. 67, 103. P. 2, 2, 47-2, 12, 13. 3, 6, 29. pæstor. P. 2, 21, 91.
Paris qualicumque. P. 3, 1, 20.
Paris Phrygiae fatum composuit. P. 3, 11, 65.
parma bellica. P. 2, 17, 44. picta. P. 4, 10, 21.
parmam referre. P. 4, 10, 40.
Parnassus, Phocidis mons, duobus cacuminibus insurgens, Musis dicatus. C. 63, 386.
Parnassus concussus. P. 3, 11, 56.
Parnassi vertex. P. 3, 21, 13.
Parrhasius Ephefius, pictor celebris, de quo vide Plin. l. 35. c. 10. P. 3, 7, 12.
pars imitanda magnæ domus. P. 4, 11, 44.
pars quotacumque. T. 2, 7, 36.
partes exultæ sub zona torrida. T. 4, 1, 165.
parthenice alba, floris genus. C. 50, 194.
Parthenice, Cynibia nutrita. P. 4, 7, 74.
Parthenius, Arcadia mons. Parthenia intra. P. 1, 1, 11.
PARTHI, populi Persidis, quarum regem

fit

TIBUL. & PROPERT.

- Asa inter suum Persicum, & mare
Hircanum. Hi à Romanis saepe tenati,
numquam dimissi fuerunt: quinimo
plurimas, easque surpissimas elades
isdem insulerunt. P. 2, 11, 23. sagirti-
feri. C. 11, 6.*
Parthus eques. P. 4, 3, 36.
Parthus sero foedere confessus. P. 4,
6, 79.
Parthi spoliari gloria. P. 3, 10, 3.
Parthorum astuta fuga. P. 3, 7, 54.
Parthorum equites. P. 2, 8, 18.
Parthos pedibus sequi. P. 2, 18, 63.
Parthæ telluris alumni. P. 4, 3, 67.
Partha trophæa. P. 3, 3, 6.
Parthi foci coquebant murrhea po-
cula. P. 4, 5, 26.
partus Bacchi maternus. P. 3, 15, 21.
parva signa dare. P. 1, 18, 13.
parvo contentum vivere. T. 1, 1, 47.
pascere herbosa loca. T. 2, 5, 25.
pascere jugera multa ovc. *Hypallage.*
T. 2, 6, 24.
pascua *Herculis, forum bearium.* P. 4, 9,
20.
Pasilphac, Solis filia, uxor Minos regis
Cretensium, qua eo usque stultitia de-
venit, ut effluvis taurum deperiret.
Cum autem infandi concubitus mirò
desiderio teneretur, Dadalum artificem
consuluit, quo pacto taurum ad se pel-
licore possit. Ille verò vaccam lignea
formavit, eaque reginam inclusit, de-
inde machinam tauro obiciens, im-
pudicissima femina vota complere co-
git: unde postea natus Minotaurus.
v. Ovidium l. 1. Artis Amatoria. P. 3,
17, 11. juvenco capta. P. 2, 21, 113.
non proba. P. 2, 19, 52.
Pasilthea, una Charitum, Samni uxor.
C. 62, 43.
passer Lesbiz. C. 2. passeris obitus.
C. 3.
passim amarunt veteres. T. 2, 3, 41.
pastor ad baculum. P. 4, 2, 39.
pastor Baccho madidus. T. 2, 5, 87.
pastorum annua convivia in festis Pa-
tilibus. P. 4, 4, 75.
patente porta. in *obscanis.* C. 15, 18.
pater, pro facilem esse. P. 4, 7, 74.
- PATER adoptivus *Augusti, Julius Cæ-*
sar. P. 4, 6, 59.
pater astrictus, i. e. parens. P. 2, 16, 74.
pater esuritionum. C. 21, 1.
pater functus maternis vicibus. P. 4,
11, 71.
pater pependit in cervice nati, i. e.
Anchises in collo Æneæ. P. 4, 1, 43.
patres, pro Senatoribus. P. 3, 9, 32. 4, 1,
12.
patriis focis restituere. P. 2, 1, 64.
PATI. paterer caput hoc collo disce-
dere. P. 2, 6, 7.
patientia ingenii. T. 3, 2, 5.
patientior, pro durior. P. 1, 6, 29.
patria sepulta. P. 1, 22, 3.
patriæ servire. P. 4, 1, 60.
patrio sacro tremula turba pendeat.
P. 4, 2, 18.
Patrima Virgo, i. e. Minerva literato-
rum patrona, ita dicta, quod à patris
capite orta fueris, absque congressu se-
mines. C. 1, 9.
Patroclus, Menæij filius, Achilli ca-
rissimus, qui dum amici armis indu-
tus ejus personam simularet, ab He-
ctor occisus esset. P. 2, 7, 19.
paulatim sub juga collum dare. T. 1,
4, 12.
Paulus censor, Cornelij maritus. P. 4,
11.
Paulus Cornelij filius. P. 4, 11, 63.
pavonis cauda superba. P. 2, 16, 59.
PAX spicam tenet. T. 1, 11, 67.
Pacis laudes. T. 1, 21, 45. & infra.
pacem sumere, ac ponere. P. 2, 1, 35.
pace mercata premere aliquem. ex
legge meretricia. P. 4, 5, 32.
pace tua. T. 2, 5, 105. P. 2, 17, 40.
pacificare. C. 67, 76.
peccare, in re amoris. T. 4, 14, 1. P. 2,
13, 25. 2, 21, 107. 3, 14, 9.
PECTUS angustum. *metaph.* P. 2, 1,
40.
pectus miscere. in *obscanis.* P. 4, 7, 19.
pectus nudum lacerare. in *funeribus.*
P. 2, 17, 27.
pectus proavi simulare. P. 4, 11, 39.
pectus terere alio amore. P. 3, 18, 6.
pectore crimen inest. T. 3, 4, 84.

INDEX IN CATUL.

peffore aquam pellere, i.e. *natur.*
 T. 1, 4, 72.
 peffora ceco nudare. *fapit adagium.*
 P. 4, 8, 47.
 pecus folidum pleno vellere carpe-
 re. *metaph.* P. 2, 13, 8.
 pecus tardum, i.e. *armentum.* T. 4, 1,
 209.
 pecoris hofis leo. C. 62, 77.
 peccorofa Palatia. P. 4, 9, 3. v. Palatia.
 pecunia detefatio. P. 3, 5.
 pedirum leve & fubtile. in *obftanis.*
 C. 54, 3.
 Pegafus, equus alatus, qui ē fanguine
Medufæ in terram defluente natus eft.
Hic apud Mufas diu commoratus, ut
hospitij gratiam referret difcedens,
pulfu pedis Hippocremem fontem elicit.
Ejus ope fretus Bellerophon Chimæram
interfecit. Pegafus volatus. C. 55,
 24. Pegafeo dorfo in acra vectari.
 P. 2, 21, 55.
 Pegafides Mufa. P. 3, 1, 19.
πῆγῆς, Latine fons, fcatetra, unde dictus.
 Pegafus. P. 1, 20, 33.
 pejerare. P. 4, 3, 42.
 pelagus, *Ætia monumenta carina Ju-*
lipæ. P. 4, 6, 17. v. Actium.
 Pelcus, *Æaci filius, Thetidos maritus,*
frater Telamonis, Achillis pater, u-
nus ex ducibus qui navim Argo com-
scenderunt. P. 2, 7, 51. *Ætæonius, i.e.*
Thellalus. T. 1, 6, 9.
 Pelei ac Thetidos nuptiæ. C. 63.
 Pelides Achilles. P. 2, 16, 34. v. Achil-
 les.
 Pelius, *Thellalia mons, quem Offa im-*
pojuerunt Gigantes, Jovi bellum in-
ferentes. C. 63, 278. iter cæli. P. 2, 1,
 20.
 Peliacus vertex. C. 63, 1.
 Peliaca frabs, i.e. *navis Argo, ex ar-*
boribus Pelij conftructa. Peliacæ tra-
 bis iter legere. P. 3, 20, 12.
 pellere humum pedibus, i.e. *faltare.*
 C. 60, 14.
 pellit vada remis. C. 63, 58.
 pellis aurata, i.e. *ovellus arietis Phryxæ.*
 C. 63, 5.
 pelliti patres corda iufticia, i.e. *anci-*

qui Senatores Romani erant, pellibus ſti-
midis. P. 4, 1, 12.
 pellucens rivus. C. 67, 57.
 pellucidulus lapis. C. 61, 4.
 PELOPS, *Tantalus filius ex Taygete, e-*
quem impuberem pater Diis ad convi-
vinum vocatis epulandū appofuit. Cum
verò jam comefa humeri parte, Jovi
ſuboluiffet ſcelus, continuo rex Deo-
rum puerum iuffit revivifcere, & par-
tem, qua defecerat, addito ebore ſup-
plevis. Hic poſtea Hippodamiam Oe-
nomai filiam coniungere habuit, atque
ab eo nomen accepit Peloponnefus. P. 1,
 4, 58. v. Hippoda-
 mia.
 Pelopea domus tota ſtupro infamis,
 propter violatam Atrei uxorem à
 Thyſte, Helenam à Paride raptam,
 Clytemneſtram. *Egyſſi amoribus pel-*
 lasam. P. 3, 17, 20.
 Pelopejus Agamemnon, i.e. *ſilius A-*
trei à Pelope geniti. P. 4, 6, 33.
 Peluſium, *Egyſſi oppidum.* Peluſii ca-
 ſtra ſubruta ferro Romano. P. 3, 7,
 55.
 Penates, *Dij domorum, & urbium.* pe-
 nates Umbriz noti. P. 4, 1, 121. pe-
 nates communes alterna cæde
 ſpargere. P. 2, 21, 67.
 pendens ſub ala extrema ſecluditur.
 P. 1, 20, 29. v. *obſerv.*
 pependit ſedens primo remone. *geſſus*
auriga. P. 4, 8, 21.
 Penelope, *Leucis filia, Ulyſſis uxor,*
qua marito viginti annorum ſpatio
abſente, procos conſtanter eluſit. Fin-
gebat enim ſe illis copiam ſui ſaltu-
ram, cum talam inceptam abſolviſſet
quod ne coningeret, noſtu retexebat,
que per diem tecta facerat. v. *Ovid.*
in epiſt. Heroid. P. 2, 7, 39. 3, 10, 33.
 45, 7. *piæ.* P. 3, 11, 24.
 Penelopeus Telemachus. C. 60, 229.
 Pentos, *Thellalia fluvius.* C. 63, 285.
 penetrales foci, i.e. *Lares familiares.*
 C. 67, 102.
 penite, *pro penis. æſchylus.* C. 60,
 178.

peni-

TIBUL. & PROPERT.

penitus crudelior. P. 1, 16, 17.
pennis felicibus *in lucem* editus, i. e.
bonis avibus natus. P. 3, 8, 11.
PENSA carpere. P. 3, 15, trahere.
P. 3, 9, 20.
penſa caſtrenſia laborare, i. e. *laccarnam
texere militarem*. P. 4, 3, 83.
penſa diurna facere. P. 4, 9, 48.
penſa graviora rependere iniquis
qualillis. P. 4, 7, 37. v. *obſerv*.
penſis affixa puella. T. 1, 3, 87.
penſis iniquis famulam onerare. P. 3,
13, 5.
penſus manum lanificam imponere.
T. 2, 1, 10.
Pentheſilea, *Amazonum regina, Tro-
ianorum auxiliaria, ab Achille occi-
ſa*. Mæotis, i. e. *Scythica*. P. 3, 6, 14.
Pentheus Thebanus, qui ſacra Bacchi
irridens, à matre, duabusque maſer-
erit apum venari putantibus miſere
diſcerpens eſt. P. 3, 6, 24, 3, 15, 24, 3, 20,
33. v. Agave.
PER artem agitare ſaxa. P. 3, 1, 43.
per cauſam aliquid agere. i. e. *conſilio
ſuo exterior aliquid præſendere*. T. 1,
7, 26.
per has manus, i. e. *ope barum manuū*.
P. 4, 9, 68.
per locum atque vinum. C. 5, 6, 47.
per oculos ſuos jurare & c. T. 3, 6, 47.
v. jurare.
per ora, i. e. *ante conſpectum*. P. 3, 11, 12.
per ſe pati, i. e. *propriis viribus*. P. 2, 23,
49.
per te, i. e. *opera tua*. P. 2, 7, 14.
perzquē. P. 2, 19, 9.
peragere aliquid ſub voce querula.
P. 4, 7, 95.
perambulæ cubilla in obſcenis. C.
29, 8.
perdeſcere in obſcenis. C. 73, 3.
perdere peſtus ferro, & veneno. P. 2,
23, 13.
perditus in quadam. P. 1, 13, 7.
perditē amare. C. 45, 3.
peregrina munera. P. 1, 2, 4.
perfidia, pro mendacio. C. 63, 322.
Pergama, i. e. *muri Troiani*. P. 2, 1, 21.
2, 2, 45, manu Apollinis conſtructa.

P. 3, 7, 39.
Pergamea mala. P. 3, 11, 64.
Pergamea vates, i. e. *Cassandra Priami
filia*. P. 4, 1, 51.
perhoſpita. T. 4, 1, 143.
periculo demitti. P. 2, 19, 59.
pericula viæ maritimæ, ac terreſtris,
P. 2, 18, 64.
pericula geminare. T. 1, 6, 21.
Perillus faber, qui Phalaridi Agrigen-
ſi tyranno taurum aneum formavit,
quo incluſi rei torquerentur igne ſuppo-
ſito. Ob id à rege damnatus, uti pri-
mus omnium ſuum opus imbueret. P.
2, 17, 52.
Perimedeæ manus, i. e. *Perimedis U-
lyſſi ſocii, quem Circe und cum alijs
in ſeram convertis*. P. 2, 1, 74.
perire, pro deperire, ſive amare. P. 2, 12,
13, 2, 17, 27. C. 45, 5.
percam, ſi me iſta movent diſpendia,
P. 2, 16, 63.
percant ſilvæ. T. 4, 3, 6.
peritum ſacere. P. 1, 9, 7.
periuri amantem. P. 2, 13, 47.
periuria verbis revocare. P. 1, 15, 25.
permenſo lucis tempore deſungi. T.
3, 3, 9.
Permeſſus, Boetia ſarvius, Myſis ſacer.
P. 2, 8, 30.
perniciter. C. 61, 8.
Pero, Nelei filia. P. 2, 2, 17. v. Melampus.
Perrebus Pindus. P. 3, 3, 55. v. Pindus.
perſedere. P. 3, 10, 37.
Perſephone, regina inferorum, eadem
que Proſerpina. T. 3, 55, P. 2, 19, 45.
Perſephonz dona ferre. P. 2, 10, 26.
perſequi pœnis. T. 1, 9, 28.
Perſes, pro Perſeo rege Macedonum, de
quo L. Emilius Paulus triumphaviſe.
P. 4, 11, 39.
Perſeus, Jovis & Danae filius, qui pon-
dibus pennas geſtans, Andromeden à
ceto, cui obſcra fuerat, liberaviſe
uxoremque duxit. v. Andromede,
Meduſa. C. 55, 25.
Perſei ala. P. 2, 21, 56.
Perſei uxor. P. 2, 19, 22.
Perſea manus. P. 3, 20, 8.
Perſis, regio Aſia, terrarum quoddam
E 2

INDEX IN CATUL.

imperio nobilis. Persarum religio
impia. C. 88, 4. Persicum arulpi-
cium. C. 88, 2.
perspecta amicitia. C. 97, 6.
perspecta fama. P. 1, 11, 17.
persuasus fallere, i. e. certus decipere.
P. 4, 1, 146.
petica tristis abstulit opes exultas.
P. 4, 1, 130.
pertundere tunicam, & pallium. in
obscanis. C. 32, 11.
perversa manu ora lauciare. P. 4, 8, 64.
pervigilare. T. 3, 6, 54.
pervigilare abiectis utricis, in obsca-
nis. C. 86, 2.
pervincere aliquid. C. 75, 15.
pervincere mores dominæ. P. 1, 17, 15.
perurere intestina. metaph. C. 76, 3.
Perusia, Thufia oppidum, in quo L.
Antonius ab Augusto obsessus, extre-
ma fame coactus tandem se dedit.
Perusia funera. P. 1, 22, 3.
PES Etatis celer, & habilis. 1, 9, 48.
pes grabati. C. 10, 22.
pes in porta offensus. vixisse omem. T. 1,
3, 20.
pes inimicus. P. 2, 5, 30.
pes ipse redit ad limina. T. 2, 6, 34.
pes mensæ. P. 4, 8, 44.
pes, pro extrema veli parte. C. 4, 21.
pes, pro metro. P. 3, 1, 6.
pedem hinc inferre. P. 1, 18, 12.
pedem ponere nullo sono. T. 1, 2, 20.
pedem referre. T. 1, 2, 48.
pedem sede aliusque ponere. T. 3, 4, 24.
pedes aureoli. C. 63, 167.
pedes lecti. C. 60, 115. P. 3, 4, 14.
pedes molliter euntes. P. 2, 9, 24.
pedes errantes male ferre. h. e. siculare
ob ebrietatem. T. 1, 1, 30.
pedes movere, i. e. ambulare. P. 2, 15, 56.
pedes tangentes supplisci præbere. P. 4,
8, 72.
pedes veste fluente ferire. P. 3, 15, 32.
pedibus invitis redire. P. 2, 17, 60.
pedibus iter prætere. T. 2, 1, 77.
pedibus rotas carpere. P. 1, 6, 33.
pessimæ puellæ. vox blanditiarum. C.
55, 10.
pessis nasorum. C. 68, 9.

Petale anus. P. 4, 7, 39.
petere honorem in comitijs. P. 3, 20, 42.
petitor magistratus. C. 44, 11.
petitum. C. 67, 39.
petulantia linguz. P. 1, 16, 17.
Phazacia, i. e. Corcyra, ubi regnavit Al-
cinous. T. 1, 3, 3. terminus errorum
Ulyssis. T. 4, 1, 78. v. Alcinous.
Phæacæ silvæ, i. e. pomaria secundissima.
P. 3, 1, 51.
Phædra, Minos & Pasiphae filia, The-
sei uxor, qua Hippolyti privigni a-
dentissimo amore capta, nihil coram
prætermisit, quo ad casti juvenis pro-
positum labefactandum profutura exi-
stimaret. Sed cum omnia irrita ex-
perta esset, adolescentem apud mari-
tum accusavit, quod sibi vim inferre
sensisset: Quibus auditis iratus The-
seus filium domo, & urbe relegavit a-
noverca. P. 2, 1, 53. v. Hippolytus.
Phaethon, Solis & Clymenes filius, quæ
juvenili desiderio accensus regendi po-
tens currus, agere a patre impetravit,
ut id sibi uno tantum die liceret.
Sed cum aurigandi minus peritus es-
set, locorumque inscitia teneretur, is-
tero aberravit, currumque ad inscien-
tia deduxit. Quo facto terra caloræ
impatiens apud Jovem quæstus est, quæ
missa fulmine temerarium puerum Ju-
go excussit, & in Padum præcipitavit.
Ejus autem sorores in vento cadavere
eâ usque frastore defecerunt, donec in
populos ele. triferas verterentur. flam-
matus. C. 63, 291. v. Ovid. 2. Meta-
morph.
phæreia ex utroque humero jacens.
P. 2, 9, 10.
phæreæ potius in arcus consume-
re. P. 4, 6, 55.
Phares, olim Ægypti magna insula,
postea continenti adiuncta, ubi turris
illa navigantibus facem præluens.
Ptolemæa. P. 2, 1, 30.
Pharia Isidis turba, i. e. Ægyptia. T.
1, 3, 32.
Phasii portus. P. 3, 5, 5.
Pharsalos, Thessalia oppidum. C. 63, 37.
phasellus. P. 3, 19, 20. phaselli laus, &
q.

TIBUL. & PROPERT.

consecratio. C.4.
Phasis, Colchorum fluvius. C.63,3.P.1,
 20,18.3,10,11.
Phœneum Cylleneum. C.67,109. v.
 Cylleneum Phœneum.
Phidias, Atheniensis sculptor nobiliss-
mus. Phidiaci Jovis eburneum si-
gnum. P.3,7,15.
Philæ, aspera insula apud Syenem: cin-
cta duobus amnibus, qui Nilo musan-
tur. coralitria Philis, i.e. de Philis.
P.4,8,39.
Φιλαυτία. C.22.
Phileras Cous, poeta Elegiacus, quem
Propertius imitatus est. P.3,1,1. Mu-
sis melior. P.2,2,3,1.
Philetea aqua, i.e. vena carminis Phi-
letei. P.3,2,52.
Philetei corymbi. P.4,6,3.
Philippeus languis, i.e. genus Philip-
pi regis Macedonum. P.3,9,40.
Philippi, Macedonip oppidum, apud quod
partes Cassi, & Bruti penitus ab Au-
gusto disjecta. civilia busta. P.2,1,27.
Philoctetes, Herculis armiger, cui mo-
riens Alcides sagittas suas habendas
tradidit. P.2,1,61.
Phillyrides Chirō. P.2,1,62.v.Chirō.
Phineus, Agenoris filius, qui cum vati-
cinio pradicus esset, Deorum fata mor-
talibus liberè revelabat: idcirco à Jo-
ve oculis orbat, immisit Harpyiis,
qua comedentis ex ore cibos eriperent.
Cum verò Argonauta ad litus Bithy-
num appulissent, ubi miser habitabat,
Zethes & Calais terribilissima monstra
ab illius epulis abegerunt, ipsique vi-
dendi copia rursus facta est. v.Valeriu
Flaccum 4. Argonaut. Phinci Jeju-
nia. P.3,3,63.
Phlegra, vallis Thesalia, ubi Gigantes
in Deos arma ceperunt. Phlegrea ju-
ga. P.3,7,48. Phlegrei tumultus. P.2,
1,39.
Phlegreus campus, i.e. Pharsalia, ubi
Pompejanus exercitus Caesaris copiis
susus est. P.3,9,37.
Phœbe Leucippi filia, à Castore rapta.
P.1,2,15.
PHOEBUS filius Jovis, & Latona,

idem qui Apollo. T.3,4,72. 2,5.P.3,2,
 13.
Phœbus æterna juventute. T.1,4,3. fu-
torum præscius. T.2,5,11. inton-
sus. T.1,4,34. 2,5,125.3,4,27.4,4,2.
lauro redimius. T.3,4,23. medi-
cus. T.4,4. pastor. T.3,4,67. vates
non fallax. T.3,4,49.
Phœbus Astii custos. P.2,2,3,61.
Phœbus navalis, ob victoriam scilicet,
quã auspicii Apollinis retulit. Augu-
stus de Antonio & Cleopatra. P.4,1,3.
Phœbus donat sua carmina. P.1,2,27.
Phœbi boves. P.3,10,30.
Phœbi porticus aurea. P.2,21,1.
Phœbi soror Diana. T.2,3,18. P.2,12,
 15.
Phœbi speciem furari. P.4,2,32.
Phœbo vicinus. T.4,1,146.
Phœbum in armis morari. P.3,1,7.
Phœbus, pro Sole. T.4,1,146.
Phœbus ab ortu propicit. T.3,4,21.
æstivos ignes spatiosius exigit. P.3,
 18,13. fugatus mensa Thyestis. P.3.
 20,30. testis eorum, quæ videt. P.2,
 21,78.
Phœnicum inventum Astrologia. P.2,
 18,61.
Phœnix, Græcus dux in Trojana expe-
ditione, qui lippitudine laborans à
Chirone sanatus est. P.2,1,62.
Pholoe puella. T.1,9,73.
Phorcis, i.e. Medusa Phorci filia. Phor-
cidis ora secta manu Persea. P.3,
 20,8. v. Gorgon.
PHRYGIA, regio Asia minoris, dividi-
tur in majorem, & minorem, sive Troa-
dem. Phrygius campus. P.2,2,35.
Phrygius iudex. v.Paris. C.50.18.
Phrygius maritus Hippodamiz, i. e.
Pelops, quod scilicet Dardani consan-
guineus esset; Electra etenim Darda-
ni mater, soror fuit Taygetes matris
Pelops. P.1,2,20.
Phrygius tibiz sonus. T.2,1,86.
Phrygis infanti numeri, i.e. Corybantis.
 P.2,16,16.
Phryges. P.2,16,30.
Phrygii Cæsaris avi. P.2,1,42.
Phrygii modi. T.1,4,64.

g 3 Phry.

INDEX IN CATUL.

Phrygiæ columina. C.62, 71.
 Phrygiæ columna. T.3,3, 13.
 Phrygiæ undæ. P.2,21,65.
 Phryne, *Thebana meretrix*. P.2,5,6.
 Phryne lena. T.2,7,27.
 Phthia, *Doridis oppidum, Thessalia conserminam, Achilles patria*. P. thetiæ progenies, i.e. *reger Macedonum ab Achilles descendens*. C.65,44.
 Phthii viri busta cruenta, i.e. *Achillis sepulcrum*. P.2, 10, 38.
 Phthiorica Tempe. C.63,35.v. Tempe.
 Phylacides heros. v. *Proclesilus*. P.1, 19, 7.
 Phyllis, *regina Thracum, qua cum Demophoonem Thesei filium hospitio suscepisset, ab ejus discessu amoris impatientiam ferre non valens, ex arbore se suspēdit*. P.2,17,30.v. *Ovid.epist. Heroid.*
 Phyllis meretrix. P.4,8, 29.
 Phycia studium. P.3,3, 4 v. 47.
 piare clades, & Crassos, i.e. *Crassi decus delere, qui à Parthis sedē cum exercitu fufus est*. P.3,3,9.
 piari metuenda lege. P.4,9, 55.
 PICTA aqua radiis arumorum. P.4, 6, 26.
 picta parma. P.4,10, 21.
 picta puella. P.3,6, 16.
 picta toga. P.4,4,53.
 picta litora. P.1,2, 13.
 picti curtus *Britannorum*. P.4,3,9.
 picti metus. P.4,6,50.
 pictos mundos ē tabula ediscere. P.4, 3, 17.
 picturæ lascivæ. P.2,3,19.
 PIERUS, *Theffalia mons, Musis sacer*.
 Pieriæ quercus. P.2,10, 5. Pierii lacus. T.3,1,16.
 Pierides *Muse*. T.3,1,5, 4,2,21. doctæ sorores. T.3,4,45. Pierii honores. T.4,1,193.
 PIETAS victa. P.3,11,48.
 pietate potentes *Romani*. P.3,20,21.
 pius poeta, *pro docto*. C.16,5.
 pia terra, i.e. *cinis pius*. P.3,5,25.
 pia somnia pondus habent. P.4,7,88.
 pia spectaculæ, *qua pater edit ob victoriam filij*. T.2,5,123.

piz hominum umbræ, i.e. *pietatis beneficium*. P.3,16, 31.
 pios annos educere. P.2,7,95.
 pignus habere alterius timorem. T.4, 13, 18.
 pignora famæ. P.4,11,12.
 pignora sua cedere. T.4,13, 17.
 PILA *crystallina ad manus frigerat* das. P.2,16,60.
 pila ærata, i.e. *scytharum, qua utuntur Mathematici*. P.4,1, 78.
 pila fallit veloci jactu per brachia. P.3,12,5.
 pila iudicis. P.4, 11, 25.
 pila nona, i.e. *libraria taberna*. C.37,2.
 pileati fratres, i.e. *Castor & Pollux*. C.37,2.v. *obseru*.
 pili facere. C.10,13,17,17.
 pilum lentum. T.4,5, 90. pila referre ad patrios penates. P.4,1,87. turpiter acta manu feminea. P.4,6,22.
 Pimplæus, *Bæotia mons, Musis dicatus*. C.102, 1.
 Pindus, *Epiri mons in regione Perræborum, sacer Musis*. Perræbus. P.3, 3, 55.
 Pindarus *Thebanus, Lyricorum poetarum princeps*. Pindarico spiritus ore tonat. P.3,15, 40.
 pinguis musta. T.1,1,8.
 PINUS adacta in faciem novæ proræ. P.3,20,14.
 pinus conigera. C.63, 106.
 pinus *Fauno sacra*. P.1,18,20.
 pinus incumbens circumdat umbras. P.3,11,37.
 pinca tæda. C.60, 15.
 pinca texta. C.63, 10.
 pipilare, *dictum de passere*. C.3, 10.
 Piræus, *Athenarum portus*. C.63,74.P.3,19,23.
 Pirithous, *Ixionis filius, Theseo dilectissimus*. v. *Ixion, Iscomache*.
 Pisaurum, *Umbria oppidum*. Pisauri sedes moribunda. C.80, 3.
 Pisces cælestis sidus. P.4,1,107.
 pisces longinquæ. P.3,5,8.
 Piso prator. C.28,47, 2.
 pistrino atque asino tradi. C.94,10.
 pituita nasi. C.23, 17.

pia-

TIBUL. & PROPERT.

placata aderit, *pro eris*. P.1,4, 23.
 placere. T.1,4, 4.
 placido vultu videre. T.2,4,59.
 plagis brachia lassare. P.4,3, 67.
 plangere aliquem. T.1, 8, 28. P.2, 17, 36.
 plangor cachinni. C.63, 273.
 plano gradu sistere. P.4, 10, 36.
 planta morata gradu expenso. *mos amatorcularum, puellis suis se probare cupientium*. P.2,3, 6.
 platanorum ordo creber. P.2, 21, 47.
 Plato, *Asbeniensis philosophus, Academicorum princeps*. Platonis studiis animum emendare. P.3, 19, 25.
 plaustro rotam supponere. T.2, 1, 42.
 plestrum eburneum. T.3,4, 39. P.3, 2, 25.
 Pleiades, *Atlantis Mauritania regis septem filia, quarum nomina fuerunt: Alcyone, Merope, Electra, Celano, Taygete, Sterope, Maja*. Eam Jupiter in stellas mutavit, atque in tauri capite collocavit. P.2, 13, 51. Plejadum chorus. P.3, 3, 58.
 plena manu januam percutere, *i. e. numeribus referre*. T.1,6, 32.
 pleno amore, *i. e. fausto*. P.2, 17, 61.
 plena flumina trahere. P.1, 20, 44.
 ploremum vetus, *genus arca*. C.94, 6.
 plumbo directa membrana. C.22, 8.
 plumbea pondera funde rotare. P.4, 3, 65.
 plumipedes. C.53, 27.
 plus oculis suis amare. C.3, 5, 14, 1.
 plutei fulcrum. P.4, 8, 68.
 Pluto, *Saturni filius ex Opi, cui regna inferorum sorte obvenierunt*. Hic Proserpinam Cereris filiam, dum flores legeret in Sicilia, per vim rapuit, uxoremque duxit. *infernus*. T.4, 1, 67.
 pluviz tristes. T.1, 1, 46.
 POCULA, *pro venenis*. P.2, 1, 53. nigra. P.2, 18, 68.
 pocula sicca. T.3, 6, 18.
 pocula cadunt inter digitos remissos, *gestus paventis, et deprenti*. P.4, 8, 53. *v. obferu*.
 pocula ducere, *i. e. fortillare*. P.2, 7, 57. *sale illud Horatii de odoribus: Illuc*

plurima naribus duces thura: & *Ovidij Trist. 4*. Tempus erat nec me peregrinum ducere cglum. *i. e. spirando strabere*.
 pocula sobria bibere. T.1, 7, 28.
 pocula cum felle bibere. T.1, 6, 14.
 podagra. C.70, 6.
 podagra sedum corpus. T.1, 10, 73.
 POENA fera. T.10, 10, 4. fera, sed ampla. P.3, 4, 32.
 poena sororum Danaidum. P.4, 11, 27. *v. Danaus*.
 poena vagerur. P.2, 15, 31.
 poenae esse. P.3, 4, 20.
 poenas dicere, *i. e. interminari, sancire, edicto prohibere*. T.1, 7, 61.
 poena, *pro condicione hosti damnosae*. P.2, 7, 23.
 Poeni, *Africa populi, iidem cum Carthaginensibus*. Poena ostrae, *i. e. Tyria, a colonis Tyriis, qui cum Didone in Africam profecti sunt*. P.4, 3, 51. Poenae columnae, *i. e. Numidicae*. P.2, 21, 30.
 Praetium, *Campania oppidum*. Praetii odorati rosaria. P.4, 5, 59.
 POETA durus, *i. e. Harnicus*. P.2, 23, 44.
 poeta Phoebi sacerdos. T.2, 5, 1.
 poeta virtus Philetas. P.3, 7, 44.
 poeta virtutis Bacchi. P.3, 15, 20.
 poetarum cura. T.3, 4, 43.
 poetarum laus. T.1, 4, 57. & infra.
 Puerus. P.3, 5.
 Polixena, *Priami & Hecuba filia, quam Achilles umbra sepulcro suo matris iussit*. Polixenia cedes. C. 63, 364.
 pollice chordas impellere. T.2, 5, 3.
 pollice claustra fallere. P.4, 5, 72.
 pollicibus duris ledere. P.2, 4, 24.
 Pollux, *Castoris frater, Jovis & Leda filius, ex eadem ovo, quo Helena, su lucem edidit*. Hunc pugilatu maxime validum fuisse perhibent, atque Amycum Bebryciorum regem castrum certamine interemisse. *v. Valer. Flaccum 4*. Argon. P.1, 2, 16. gemellus Castoris. C.4, 27. pugil. P.3, 12, 17.
 Pollucis equus. P.3, 20, 26.
 Pollux & Castor, *ignes navigantibus felices*. C.67, 65.

INDEX IN CATULI

Polydamas, Trojanorum princeps. Polydamantes. P. 3, 1, 29.
Polydorus, Priami filius, quem pater multis cum opibus ad Polymnestorem Thraciam regem, instante Troica obsidione, misit, ut si forte Graecis victoria fuisset, regis tamen sanguinis reliquias superesset. At Polymnestor thesauro inhians, clam juvenem jugulavit, corpusque in litore defodit, donec ab Hecuba praeconante inveniretur. v. Verg. 3. *Aeneid.* P. 3, 11, 58.
Polymnestor, Thracum rex, qui post occisum Polydorum, ab Hecuba juvenis matre oculis orbatum est. v. Ovid. 13. *Metamorph.* P. 3, 11, 57.
Polyphemus Cyclops, Neptuni filius, a Polypheme Cyclops, amator Galatea. ad cuius litus cum appulisset Ulysses, post conspectum siccorum eodem, immane monstrum ex meta ingesso soporatus, deinde torrido velle obcecavit. v. Homer. 9. *Odysseae*. Virg. 3. *Aeneid.* Ovid. 13. *Metamorph.* P. 2, 22, 32. 3, 1, 45. Polyphemi genz exiit. P. 3, 10, 26.
POMA grandia. T. 1, 1, 10.
poma modò nata. T. 3, 5, 20.
poma nulla curae debita, i. e. *silvestria*. P. 1, 20, 35.
poma caduca legere. P. 2, 21, 95.
poma furtiva cavis manibus dare. P. 1, 3, 23. v. *observo*.
pomis viles amores mercari. P. 2, 23, 71.
pomus confita. T. 2, 1, 43.
pomaria. P. 1, 1, 51.
pomosa corona. P. 4, 2, 17.
pomoli horti. T. 1, 1, 25.
POMPA funebris longis matronarum imaginibus spatiabatur. P. 2, 10, 19.
pompa funeris libelli tres. P. 2, 10, 25.
pompa munerum, *festis* matronalibus. T. 3, 1, 4.
pompa nuptialis. P. 3, 11, 27.
Pompejus Magnus, isa dictus ob rerum gestarum excellentiam. Hic piratas maria infestantes intra quadragessimam diem subiugavit: *Mithridatem*

Ponti regem compulsi ad venenum 22
 victorias plurimas *resulit de Albanis, Colchis, Heniochis, Partinis, Arabibus, Iudaeis*. Tandem *Caesaris* honoribus invidens, & malè ferens pacem sibi crescere, *Pharsalicam pugnam* suscepit, in qua *victus* est. Cum autem ad *Ptolemaeam Aegypti regem*, quem magnis beneficiis juverat, confugisset, ejus iussu ab *Achilla* satellite obtruncatus est. Pompejus consul. C. 110, 1: apud *Memphim* jugulatus. P. 3, 9, 35.
Pompeii manu capta *Bosphora*. P. 3, 9, 58.
Pompeja porticus. P. 2, 21, 45.
Pompeja umbra, i. e. porticus, in qua matrona ambulabant. P. 4, 8, 75.
pondus capiti committere. P. 3, 7, 5.
pondus habere. *metaph.* P. 4, 7, 88.
pondus habere, *pro constantem esse*. P. 2, 17, 62.
pone venire. P. 3, 13, 28.
PONERE amorem. P. 1, 9, 8.
ponere in exemplo. P. 2, 2, 52.
ponere inter, i. e. *annumerare, accensere*. P. 2, 23, 94.
ponere jura medio foro. P. 3, 7, 24.
positus, *pro discumbens*. P. 2, 23, 59.
positus, *pro dormiens*. P. 1, 3, 15.
posita in lacerto alterius. P. 2, 7, 5.
positum caput mecum habuit. P. 2, 11, 22.
posito amore. P. 1, 17, 18.
positae pruinæ, i. e. *humus sparsa*. P. 1, 3, 7.
positura, *pro dispositione, ac ordine*. P. 4, 3, 38. *Lucret.* 1. Tandè deveniunt in tales disposituras.
Ponticus poeta. P. 1, 7.
PONTUS ære confinditur, i. e. *rostris navium arsis*. T. 4, 1, 174.
pontus in orbem curvum confluit. T. 4, 1, 20.
pontum remis carpere. P. 1, 6, 33.
ponto gigni. T. 3, 4, 85.
Pontica præda. C. 29, 19.
Ponticus sinus, i. e. *mare Euxinum*. C. 4, 9.
popæ succincto, i. e. *victimarij sunicis calle*. P. 4, 3, 52.

popu-

TIBUL. & PROPERT.

populare, *verbum activum*. P. 3, 16, 29.
 Populus arbor. populus ædem ornat.
 bat. P. 4, 9, 29.
 populi cornz formosæ. T. 1, 4, 26.
 Porcius. C. 47, 1.
 porcus hostia mystica. T. 1, 11, 26.
 porci fagninati compita lustrabant. P.
 4, 1, 23.
 porgentur, *syncope pro porrigentur*. C.
 92, 7.
 porrecto sene, i.e. defuncto, & seretro
 amposito. C. 66, 6.
 porta lurida obsecrat rogos umbro-
 sos. P. 4, 11, 8.
 portæ fidem prodere. P. 4, 4, 37.
 portas fraude recludere. P. 3, 17, 24.
 portenta nova, i.e. insolita. P. 3, 22,
 28.
 porticu matrona ambulabat. P. 2, 16,
 55. 4, 8, 75.
 portitor Charon æra recipit. P. 4, 11, 7.
 PORTUS ipse fidem fallit. P. 3, 5, 50.
 portus Phœbi fugiens, i.e. Solis radiis
 inaccessus. P. 4, 5, 15.
 portum tangere. P. 3, 22, 15.
 portu claudi. P. 1, 8, 24.
 poscere verba à lyra. P. 4, 1, 76.
 possidere aliquem. P. 4, 7, 93.
 post cineres. P. 3, 1, 36.
 post obitum omnia majora. P. 3, 1, 23.
 posse sancto caput rondere. *gestus sup-
 plicantis*. T. 1, 5, 42.
 postes frangere. T. 1, 1, 87.
 posteritate opus crescit. P. 3, 1, 34.
 Posthumius. C. 66, 35.
 Posthumia convivij magistra. C. 27, 3.
 Posthumus Gallæ maritus. P. 3, 10.
 postilla, *adverbium futuri temporis*.
 C. 83, 9.
 pote, *pro potest*. C. 75, 16. P. 2, 1, 46.
 potens in amore. C. 97, 8. P. 2, 18, 22.
 potiorcm esse, i.e. præferri. T. 1, 5, 33.
 4, 1, 200.
 præ invidia increpitare. P. 2, 18, 15.
 præcinere. T. 1, 5, 12.
 præco. C. 103.
 præcordia ferro vincta. T. 1, 1, 77.
 prædæ cupiditas. T. 2, 6, 4 v. 17.
 prædator. T. 2, 6, 23.
 præfantes. C. 63, 378.

prægestire. C. 63, 145.
 PRÆLIA clade pari. P. 3, 7, 38.
 prælia miscere. P. 3, 1, 28.
 prælia rumpere. P. 3, 9, 62.
 prælia ferere humo armigera. *attin-
 git fabulam Jasonis*. P. 3, 9, 10.
 prælia stant. P. 3, 2, 44. 3, 3, 24.
 prælia turpia querere. P. 2, 4, 25.
 PRÆMIA laudis. C. 63, 102.
 præmia, *pro preda*. T. 2, 5, 119. P. 1, 14, 16.
 præmia dira ferre ad Larcs patrios,
 i.e. manubias hostiles. P. 2, 21, 58.
 præmia esse vati fallaci, i.e. spoliari ab
 hariolo. P. 2, 3, 7.
 præmia petere, i.e. prædare. T. 1, 2, 25.
 P. 3, 11, 46.
 Prænestæ, Latij veteris oppidum. Præ-
 nestis dubiæ sortes, *qua in templo
 Fortuna servabantur*. P. 1, 21, 41.
 præpendent læta. P. 2, 22, 37.
 præportat pectoris iras. C. 63, 194.
 prælagire mortem. P. 3, 9, 5.
 præscribere carmina. T. 4, 1, 179.
 præsentî flere puellæ. P. 1, 12, 15.
 præstes preces, i.e. valida. P. 2, 21,
 64.
 præsternere aristas. C. 63, 350.
 præsto esse. T. 1, 6, 25.
 prætexta puellarum. P. 4, 11, 33. *puero-
 rum*. P. 3, 13, 23.
 prætextatus. C. 60, 182.
 prætor Property rivalis. P. 2, 13.
 prætoria. P. 4, 1, 29. 4, 4, 31.
 prætoria classica. P. 3, 2, 41.
 prætrepidans, i.e. admodum festinus. C.
 45, 7.
 prævecta, *pro prævestam. sed omnino
 videndus est locus*. P. 1, 8, 19. *simile
 illud Persii Sat. 3. Stemmata quod
 Thusco ramum millesime ducis, pro
 millesimum. est autem prævecta vo-
 candi casus*.
 prætum ultimum, i.e. extremus præti
 marginis. C. 11, 22.
 præta toris terere. P. 3, 2, 18.
 Praxiteles Cnidius, nobilissimus statuan-
 rius. Praxitelem lapis proprius arte
 vindicat. P. 3, 7, 16.
 prece Deos adire. P. 3, 19, 18.
 precibus alterius uti. T. 1, 5, 18.

pre-

INDEX IN CATUL.

premere amorē facili. *in obscuris*. P. 1, 13, 22.
 pressa membra multo mero. P. 2, 12, 42.
 pretium vitæ. P. 4, 11, 100.
 pretium grande plena manu referre. T. 1, 10, 52.
 Priamus, Laomedontis filius, Troja Imperator, qui post captam urbem, filiosque a Græcis interfectos, ipse tenens aras Neoptolemi ense obruncatus interijt. v. Virg. J. 2. v. *Æneid.* P. 2, 2, 50. Priami caput longævum. P. 4, 1, 52. Priami regna diruta. P. 2, 19, 54.
 Priapus, hortorum Deus, Bacchi & Veneris filius, mutonis magnitudine infans. v. Lampadius. C. 18. 19. 20. T. 1, 4.
 Priapus ruber horti custos. T. 1, 1, 24.
 Priapus ille verpus, dictum de homine salaci. C. 47, 4.
 primitu. C. 19, 11.
 primus digitus, *i.e.* extrema pars digiti. C. 2, 3.
 primo remone pendere. P. 4, 8, 21.
 prior meretrix rogare non debet. P. 4, 5, 42.
 priorum ætas. T. 3, 4, 25.
 prisco parentum more. C. 98, 7.
 prisca tempora referre. T. 3, 5, 26.
 priyignus Phædræ Hippolytus. P. 2, 1, 54.
 privigna Cæsaris Cornelia. P. 4, 11, 59.
 prius, pro potius. P. 4, 1, 82.
 priusquam ante. P. 2, 17, 65.
 pro amore continuo, *i.e.* ut continuus amor possit. P. 1, 20, 1.
 pro nostra amicitia. P. 1, 22, 2.
 pro pietate mea. C. 75, 26.
 probare scripta sua puris auribus. P. 2, 10, 12.
 procedere, *i.e.* superbi incedere. P. 1, 2, 1.
 procedere ultra portas. *in pompa funeris*. P. 4, 7, 29.
 processerat quærare. P. 1, 20, 23.
 procellæ æridor. P. 3, 5, 61.
 procellæ in vanum ferant. P. 2, 13, 45.
 proci Penelope ab Ulyssæ interfecti. P. 3, 10, 35. v. Penelope, Ulysses.
 proci tam multi. P. 2, 7, 40.
 procumbere ad pedes. *gestum supplicum*. T. 1, 10, 30.

procurare, *i.e.* expiari. C. 44, 15. T. 1, 50, 13.
 prodigia, quæ mortem Cæsaris consecuta sunt. T. 2, 5, 4 v. 71.
 prodigia mergere sub æquoribus. T. 2, 5, 80.
 prodita limina, *i.e.* deserta. P. 2, 6, 10.
 proferte, pro invenire. T. 1, 11, 4. P. 2, 5, 23.
 prognatz. C. 63, 3.
 proh Dii! P. 2, 7, 64.
 projicere suum corpus. C. 63, 82. 63, 366.
 prolapsum leviter trahere. P. 1, 20, 47.
 prolem ministrare. T. 2, 2, 21.
 proludere campis arenosis. P. 4, 4, 19.
 Prometheus, Japeti filius, qui ob ignē à cælo ferula surreptum, feminasque luto constructas, à Jove Caucasus rupibus alligatus fuit, ubi Jecur semper renascens aquilæ rostro pascedum præberet. C. 63, 294. P. 2, 1, 71. 3, 3, 29.
 Promethea juga, *i.e.* Caucasus. P. 1, 12, 10.
 PROMITTERE, pro bene ominari. T. 3, 4, 79.
 promitti, *i.e.* promissisti. C. 107, 3.
 promissæ, *i.e.* promississe. C. 107, 5.
 promissæ procellis linquere. C. 63, 59.
 promissis ducere. P. 2, 13, 57.
 prona manu Falernum fundere. T. 3, 6, 6.
 propellere in medium. P. 2, 22, 11.
 propinquis non degenerare. P. 4, 1, 81.
 proponere aliqua columna. P. 3, 21, 23.
 proposito favere. T. 3, 6, 9.
 Propontis, *i.e.* vestibulum Ponti Euxini, pars illa Mediserræci maris, quæ inter Hellespontum & Bosporum Thracicum extenditur. C. 4, 9.
 Proponticiæ aqua. P. 3, 20, 2.
 proz Augusti publica vota imponi. P. 4, 6, 42.
 proz dant lintea. P. 3, 3, 7.
 proz minantes vehunt saxa Centaurica. P. 4, 6, 49.
 proripi properas vias. T. 1, 7, 78.
 prospectum petere. C. 63, 241.
 prostituere se toto corpore. C. 107, 8.
 prostratus. P. 4, 8, 69.

pro-

TIBUL. & PROPERT.

proteſo, de. *pratinus*. C. 6, 7
 Proteſilaus, *Iphicli filius*, *Phylaci nepos*, *Laodamia conjux*, qui bello Trojano primus omnium Græcorum pedem in litore poſuit, primuſque ab Hectore occiſus eſt. Proteſilæa domus. C. 6, 74
 proviſum eſt, pro cauſum eſt. P. 3, 1, 38.
 prudens, pro ſciens, & data opera. T. 1, 7, 29
 pruina maturina. P. 2, 7, 89.
 pruina autumnalia. P. 3, 2, 15.
 Proietanus, nomen *Aegyptiorum Regum*. Proietæza Pharus. P. 2, 1, 30. v. Pharus.
 puber. C. 62, 53.
 publica meretrix. P. 4, 7, 35.
 PUDERE. pudet peperiſſe. in obſcenis. P. 2, 12, 22.
 pudicas clauſas armis manerem ex-pugnare. P. 3, 11, 9.
 pudicitia forma ſatis ampla. F. 1, 2, 24.
 pudicitia, meretricis dānoſa. P. 4, 5, 28.
 Pudicitiaſe rempla. P. 2, 5, 17.
 pudor amiſtu pœterit exvelatus. P. 3, 13, 37.
 pudor arma excutit. P. 4, 6, 52.
 pudor felix & iſter arma. P. 2, 7, 54.
 pudor ſine lege aurum ſequitur. P. 3, 11, 52.
 pudor virginæ. T. 1, 4, 74.
 pudoris ſigna rumpere. P. 3, 17, 37.
 PUELLA cana facta una domo. P. 2, 13, 22.
 puella domi adorata. P. 3, 12, 28.
 puella non dura, i. e. ſociſ. P. 4, 2, 23.
 puella non ſtulta. P. 3, 21, 17.
 puella per Jovem ſalva. P. 2, 19, 42.
 puella pernix, i. e. *Atalanta Schæneſilia*, currendi maxime perita, quam Hippomenes jactis tribus pomis aureis extra viam, pedum celeritate prævertit. Dum etenim illa, ut eſt mulierum aviditas, pomis colligendis animum adverteſ, victoriam amiſit. C. 2, 11.
 puella velox, i. e. *Atalanta Jæſi filia*, *venatrix*. P. 1, 1, 15. v. Jæſis.
 puella viridiſſimo flore. C. 17, 14.

puella domat juvenes. P. 1, 9, 6.
 puella petit indigna mercede, i. e. *deparis*, *ſive amat*, ut notas magnus *Liſſus*. P. 2, 13, 16.
 puella fuit quondam *Hercules*. P. 4, 89, 50.
 puella ad aram *Herculis maximam* non accedebat. P. 4, 9, 69.
 puella barbara. P. 2, 16, 77.
 puellæ demiſſæ ad ſacta *Dracenis Lanuvini*, pallent. P. 4, 8, 9. v. obſer.
 puellæ faciles aurem præbere. P. 2, 15, 51.
 puellæ vagæ. P. 1, 5, 7.
 PUER Amor oculis hæret. P. 1, 19, 50.
 curis hominum qui gaudia miſcet. C. 63, 95.
 puer bimulus. C. 17, 12.
 puer eſt triuius. T. 1, 3, 12.
 puer in canis ſine voce. P. 2, 5, 10.
 puer pincerna. C. 27, 10. T. 3, 6, 5.
 puer, pro famulo. P. 2, 16, 49. 3, 21, 23.
 pueri Auguſti, i. e. *Tiberius*, & *Drusus Nervæ adoptivi*. P. 4, 6, 82.
 pueri boni, & mali, i. e. pulchri, & deformes. C. 15, 10.
 pueri fatales, *Gallus* & *Lupercus*. P. 4, 1, 93.
 pueri integri, i. e. *aſate integra*. C. 34, 2.
 puerorum amores turpes. T. 1, 4, 1. 10, P. 1, 20, 23, 10.
 puerorum turba tenera. T. 1, 4, 69.
 pueriliter. P. 1, 20, 39.
 puerperium ſalum. C. 66, 48.
 pugillaria. C. 42, 5.
 pugnare triſti puellæ. P. 1, 10, 21.
 pugnare media puella. P. 2, 8, 3.
 pugnabitur tota urbe. P. 4, 4, 47.
 pugnantes linguæ. in obſcenis. T. 1, 9, 37.
 pulcherrima cura. P. 2, 17, 37.
 pulcherrima ſemina deſcriptio. P. 2, 20.
 pulchrè eſſe. C. 23, 5.
 pulchrius tibi fuerat. P. 2, 244.
 palpira. P. 4, 1, 16.
 pulvinar geniale, i. e. nuptiale. C. 63, 47.
 PULVIS amore vacans. P. 1, 19, 6.
 pulvis compitalis. P. 4, 2, 40.
 pulvis congeſtus in barbaram ſiccā. P. 4,

INDEX IN CATUL.

P. 4, 9, 37.
 pulvis dona irrita bibat. C. 65, 85.
 pulvis ætherius. C. 63, 206. v. *observ.*
 pulvis Etrusca. P. 3, 22, 6.
 pulvis horrida. P. 3, 10, 35.
 pumex arida, ad libras lavandos. C. 1,
 2. T. 3, 1, 10.
 pumex tenuis. P. 3, 1, 8.
 pumices cavi. P. 3, 2, 28.
 PUNICEUS color. T. 2, 6, 40.
 puniceum stamen, sacerdosum infula.
 P. 4, 9, 52.
 punicei rubi. P. 3, 11, 28.
 puniceæ vittæ. P. 4, 9, 27.
 punica rostra columbarum, i. e. *punica*.
 P. 3, 2, 32.
 puppis lustratur in undis. P. 4, 1, 147.
 puppim deducere, i. e. *navalibus dimo-*
vere. P. 1, 6, 15.
 puppes Græcorum triumphales. P. 3, 5,
 55.
 pupula, i. e. *aciei oculi.* C. 62, 56.
 pupulus. C. 56, 5.
 purgare. in *refractoria.* T. 2, 1, 17.
 purpura ostris Poenis fulgens. P. 4, 3,
 51.
 PURUS, pro *sereno.* P. 2, 18, 16.
 pura hasta, cui *scilicet ferrum præfixum*
non erat. P. 4, 3, 58.
 purum celum. T. 4, 1, 10.
 puro de fonte, i. e. *reliquis intacto.* P. 3,
 1, 8.
 puræ manus, i. e. *nullo scalere imbuta.*
 P. 2, 21, 78.
 puris manibus fontis aquam sumere.
 in *sacris.* T. 2, 13, 14.
 puriter. C. 39, 14. 75, 19.
 pustula. T. 2, 3, 10.
 purare, pro *purgare.* T. 1, 7, 86.
 putrida pectora. C. 63, 347.
 putris ab æstu tellus. P. 4, 3, 39.
 putris casa. P. 4, 9, 28.
 Pylos, *Messeniorum oppidum*, Nestoris
 patria. T. 4, 1, 48.
 Pylix famæ terna sacula, i. e. *aras Ne-*
storis. T. 4, 1, 112. v. *Nestor.*
 Pyramides, regum *Ægyptiorum sum-*
ptuosa sepulcra. Pyramidum sum-
 ptus ad sidera ducti. P. 3, 1, 57.
 Pyrene Tarbella, locus *Aquitanie pro-*

pe *montes Pyrenæos.* T. 1, 3, 9.
 pyropus patmæ inductus. P. 4, 10, 21.
 Pyrrhus, rex *Epirotarum*, qui cum *Ro-*
mæis primo prosperè, deinde infeli-
citer pugnavit. Tandem a Caiso &
Fabrisio Italiani relinquere coactus
 est; cumque in Græciam revertisset,
 dum Argos obideret, segula iussu
 cubitis. Pyrrhi gloria fracta ad pe-
 des Romanorum. P. 3, 9, 60.
 pyrus invito stipite mala fert. P. 4, 2,
 18.
 PYTHON serpens ab Apolline in-
 terfectus. P. 4, 6, 35.
 Pythius Deus, *Apollis, is a dictus ab oc-*
ciso Python. P. 2, 21, 16.
 Pythia Phœbi regna, i. e. *Delpoi in*
Parnasso. P. 3, 11, 54.
 Pytho Delphica, i. e. *sacerdos templi*
Delphici, ubi oraculum Apollinis tan-
to orbe notissimum. T. 2, 3, 27.

Q

QUADRATUM agmen. T. 4, 1, 101.
 v. *observ.*
 quadrigæ noctis nigæ. T. 3, 47
 17.
 quadrupes aspera, i. e. *fera bellua.* T. 4,
 1, 129.
 quæ terra, quæ aqua. P. 2, 13, 45.
 qua via sit mors aditura. P. 2, 18, 60.
 quæcumque aderant in corpore vires.
 P. 3, 13, 23.
 QUERERE fugam in orbe exten-
 no. P. 2, 13, 40.
 querere, pro *desiderare.* T. 2, 3, 26.
 querere, quæ scire timemus. P. 2, 16,
 50.
 querere quid aliquis possit. P. 1, 5, 31.
 querere venas ferri sub terra. C. 65, 49.
 querere Venerem per talos secun-
 dos. P. 4, 8, 45. v. *Venus.*
 querere urbes dextra, i. e. *expugnare.*
vulgo far conquista di Cirrà. P. 3,
 16, 5.
 quæritur alter huic, qui restat. P. 2, 15,
 53.
 quærendo fatigare. P. 2, 16, 49.
 quæsitæ, pro *labore paræ.* P. 4, 9, 18.
 qua-

TIBUL. & PROPERT.

quali ave vecta est puppis Dardana !
P. 4, 1, 40.
qualiscumque mihi puella. P. 3, 19,
16.
quodis, & quantus minetur. T. 3, 6,
23.
qualibet. *pro quacumque ratione.* C. 75,
14, 40, 6.
quam multa vulnera. P. 2, 23, 97.
quam prius, *pro priusquam.* P. 2, 13,
86.
quamvis ira sit. P. 2, 13, 73.
quamvis, *pro quam.* C. 12, 5.
quamvis speraret numquam visura
Ulysses. *Hellenismus pro visuram.*
v. praevecta. P. 2, 7, 43.
quando, *pro siquidem.* P. 2, 8, 12.
quantis malis arserit. P. 2, 13, 30.
QUANTUM est auri & smaragdi.
T. 1, 1, 51.
quantum est hominum beatorum.
C. 9, 10. venustiorum. C. 3, 2.
quantum oculis, tam procul animo.
P. 3, 19, 10.
quantum poterat. C. 83, 4.
quantum suscipiat sceleris. C. 86, 4.
qualtillo pressum scorum. T. 4,
10, 3.
qualillis iniquis pensa graviora re-
pendere. P. 4, 7, 37. v. *observ.*
quatuor albos equos agere, *i. e. curiam*
phare. P. 4, 1, 32.
QUERCUS verba secutz. P. 2, 10, 5.
quercus mella dabant. T. 1, 3, 45.
querna glande famem pellere. T. 2, 1,
38.
quernis frondibus ora lacerare. P. 2, 22,
11.
QUERI veris animis. P. 3, 4, 35.
querelae blandire. T. 1, 4, 65.
querelas adhibere. T. 3, 4, 75.
querelas alicui conficere. T. 1, 9, 53.
querelas ponere. P. 3, 8, 9.
quorenti verba fugiunt. P. 1, 5, 17.
qui *Hesperus vespere dicitur, Phosphorus*
mane appellatur. C. 61, 40.
qui sis, aut ubi, nosse non poteris. P. 1,
5, 18.
qui, *pro ut.* C. 66, 20.
quibus palma concurrat, *i. e. qui ad*

palmam concurrunt. Hypallage. P. 3, 1,
7, 17.
QUID fiet Amori? T. 2, 6, 1.
quid rerum geritis? C. 28, 4.
quid tantum merui? P. 1, 18, 9.
quid tibi cum flumine tali? P. 3, 2,
15.
quid tibi vis? P. 1, 5, 3.
quiddam est, quod vos querere cogit
Amor. *in obscenis.* P. 2, 22, 42.
quidni? C. 78, 1, 37, 1.
quidquid eram. P. 2, 15, 26.
quidquid est cacinnotum. C. 31, 144
puellarum. C. 37, 4.
quidquid gemmarum. T. 2, 2, 15.
quidquid habetur amor, *i. e. quidquid*
tandem illud est, quod amor vocatur.
P. 2, 1, 80.
quidquid hoc libelli est. C. 1, 8.
QUIES pessima. T. 3, 4, 2. dura trami-
te inculto. P. 1, 18, 27.
quierem properare, *i. e. mortem festi-*
nare. P. 2, 19, 25.
quietem spirare. P. 1, 3, 7.
quietem trahere. P. 1, 14, 9.
quiescas, *i. e. noli molestus esse.* T. 4, 8, 5.
Quintia. C. 85.
Quintilia Calvi amica. C. 93. P. 2, 23,
90.
Quintus Veronensis. C. 81. 97.
quippe. P. 2, 1, 75-3, 247-4, 1, 33-4, 4-49-
4, 5, 11.
Quirinus, *cognomen Romuli.* P. 4, 10, 11.
Teucer. P. 4, 6, 21.
Quirites prisca. P. 4, 1, 13. v. Roma,
Romulus.
quis te miravit tantus Deus? C. 65,
31.
quisquam mortalis. C. 63, 108.
quisquis adest faveat. *formula presan-*
cium in re sacra. T. 2, 1, 1.
quod ruis dicere facta? P. 4, 1, 73.
quod aiant. P. 2, 13, 35.
quod, *pro quamvis.* P. 3, 1, 49-4, 6, 49.
quodcumque mali est. T. 4, 4, 7.
quodcumque rivi fluxerit e pestose
P. 4, 1, 59.
quodcumque vacabit. P. 2, 21, 37.
quodcumque modo *alicuius est.* P. 1, 8,
34.

quom.

INDEX IN CATUL.

quondam, *adverbium temporis futuri*.
T. 3, 1, 23.
quovis pignore contendere. C. 44, 4.

R

R Acemi liventes, i.e. *maturificati*.
P. 4, 2, 13.
radiare in armis. P. 4, 1, 27.
radicius. C. 63, 288. P. 3, 5, 65.
ramuli. C. 60, 22.
rauz rubetæ portenta. in *re magica*. P.
3, 4, 27.
raper, *pro allicere*. P. 2, 17, 87.
RAPERE virginem ad vinum. C. 60,
3.
rapax mors. T. 1, 3, 65.
rapina Centaurorum Ischomache. P.
2, 2, 62. V. *observu*.
rapina Parcarum. P. 4, 11, 62.
raptus Helenæ. C. 67, 87.
raphanismi supplicium. C. 15, 19.
rata, *pro variis datibus ornata*. P. 1, 8, 42.
1, 17, 16. 4, 11, 52.
ratisio fortis. C. 60, 168.
ratio me fugit, i.e. *oblitus fueram*. C. 10,
29.
rationem avari scribere, i.e. *supputa-*
re. P. 3, 21, 19.
RATIS. rate trahi. P. 3, 17, 26.
ratem applicare. P. 1, 20, 20.
ratem remo pellere. T. 1, 4, 40.
rates finibus euntes. P. 1, 14, 4.
rates Græcorum hærentes ad pia sa-
xa. P. 4, 1, 110.
rates provecz i.e. *d. navalibus deductæ*.
P. 1, 8, 16.
rates committere. P. 4, 6, 53.
raucus querela. P. 1, 16, 39.
rauci postes. P. 4, 8, 49.
Ravidus. C. 40.
reboare. C. 62, 21.
recessit regia. *emphaticè ad innuendam*
magnitudinem. C. 63, 43.
recipere, *pro liberare*. P. 4, 9, 38.
recipere præcepta. P. 3, 7, 21.
recepto, *pro recepto. æp. d. in 5*. C. 44,
19.
recondere, *pro nescire*. P. 2, 21, 50.
recrepant cymbala. C. 62, 29.

RECTA animi via. P. 3, 3, 32.
recta figura, i.e. *facies formosa*. P. 2, 1, 10
103.
recta puella. *superbam explicare licet*.
quod erecto vultu incedas. P. 2, 23,
46.
reddere, *pro dare*. C. 73, 24.
redditus, *pro datus*. C. 63, 217.
reddim, *pro dare*. C. 63, 354.
redire ab hoste plenum curvis. P. 4,
10, 6.
redire in colla parentum. P. 4, 8, 13.
reditum ferre, i.e. *radire*. C. 62, 79.
reditum retulisset. C. 65, 35.
referre se *alicui*, i.e. *aliquem in gratiam*
recipere. P. 1, 18, 11.
reficiamus iter. in *obscuris*. P. 2, 22, 22.
REGES pares educti ex ubere silve-
stri, i.e. *Romulus & Remus*. P. 3, 7, 51.
regum colla catenis auratis cucum-
data. P. 2, 1, 33.
regum munera. T. 3, 3, 24.
regum opes despiceret. T. 1, 9, 34.
regiz chartæ. C. 22, 6. V. *observu*.
regina meretrix Cleopatra. P. 3, 9, 39.
regnum tenere, *pro excellere*. T. 2, 6, 41.
regna alterius tenere. P. 2, 1, 28.
regna mea longa fuere in libris tuis.
P. 4, 7, 50.
regna paterna rondens Scylla. P. 3, 17,
22. V. *Nisus*.
regna superba gerere. T. 1, 10, 80.
relegare causas ornandi *alicui*. T. 4, 6,
5.
relevare. P. 3, 14, 22.
religare funem, *pro solvere*. C. 63, 174.
religio Persarum impia. C. 28, 4.
remansit expectando. P. 2, 7, 44.
remittere crimina. P. 2, 23, 21.
remittere opus. T. 1, 3, 88.
remittere, *pro deferere*. P. 4, 4, 33.
remissi digiti, i.e. *laxati*. P. 4, 8, 53.
REMIGARE alis centenis. P. 4, 6, 47.
remigare aqua diversa. P. 4, 7, 56.
remige fluvium propellere. P. 3, 20, 11.
remo arenas radere. P. 3, 2, 23.
remo felici prævehi. P. 1, 8, 19.
remorum pares vices forte ducere. P.
3, 19, 12.
remis confusa cymba. P. 1, 11, 9.

RE

TIBUL. & PROPERT.

REMUS, *Romuli frater, filius Martis ex Ilia sacerdote Vestali, qui ob muros Romanos in contemptum fraterni edicti saltem transiens, iussu ejusdem Romuli occisus est.* P.2,1,23. 3,7,50.

Remus Aventinus, ita dictus, quod in Aventino colle auguranti sex vultures obiecti sint. P.4,1,50.

Remus Romuli confors. T.2,5,24.

Remi domus, i.e. Palatium. P.4,1,9.

Remi signa, i.e. Romana. P.4,6,80. v. Romulus.

renovantur luctus. T.2,7,23.

reperit munus, i. e. exquisitum. C.14,8.

repulsa, pro interdito. P.3,12,26.

repulsum ire. P.2,3,2.

requieverat arctos Japiter. *Hellenismus.* P.2,16,25.

requiescere avenam suā. *Hellenismus.* P.2,23,75.

requierant omnibus aures. C.8,3,7.

reum magna pars erat inter oves. P.4,1,30.

rerum viz. P.2,2,3,28.

resipiscere. P.3,20,17.

respectare amorem alienus. C.11,21.

respondere, pro iterum spondere. P.4,8,88.

responsa iterare. P.1,20,49.

restare pauperem. P.2,13,9.

restat, pro obstitit. P.3,6,31.2,17,58.

restituere à mortis limine. C.67,4.

resupinare valvas. P.4,8,51.

retia humeris ferre. T.1,4,44.

retia nota rendere. P.2,21,70.

retia lecto nectere. P.3,6,37.

retinacula navis. P.2,16,41.

retinere lacertis. T.1,1,61.

retinare. C.62,82.

reverentia nulla poscendi, aut dandi. P.3,11,13.

reverentia ora. P.2,21,29.

revincire mentem amore. C.60,33.

reum agi. P.2,21,24.

revocare defunctum. P.4,7,26.

revocatur parcere. *Craca phrasis.* P.1,16,11.

Rhamnes, seu Rhamnenses, equites à Romulo sic appellati. P.4,1,31.

Rhamnusia, eadem qua Nemesis, illa Oceani & Noëis, Dea utriusque. Virgo. C.63,194.65,70.67,77.

Rhenus, clarissimus Germania fluvius. barbarus. P.3,2,45. Gallicus; nam olim confusi erant fines Galliarum, ac Germania. C.11,11.

Rhenus avus Viridomari. P.4,10,39.

Rhesus, Thracum Rex, Troianorum auxiliarius, qui ad Pergamam venerat cum hoc oraculo, se, urbemque invictam fore, si equi ipsius ederent herbam intra urbem, & aquam Xanthi biberent. Sed cum, sero adveniens, portas clausas reperisset, ante urbem castra posuit. Huius rei certior facti Graecorum duces, Diomedem atque Ulysses miserunt, qui Rheso per somnum occiso, equos inde auerterent. Rhesi nives citaque bigæ. C.55,26.

Rhodanus, fluvius rapidissimus Narbonensis provincia. T.1,8,11.

Rhodos, insula Cilicij maris, omnium finitimarum pulcherrima, & Apollinis Colosso quondam celebratissima. nobilis. C.4,8.

rhombi rota staminea. in re magica. P.3,4,26.

rhombi torti sub carmine magico. P.2,19,35.

Rhoeteum litus, provincia Thracis. C.64,7.

ridere ore catuli Gallicani. C.42,9.

ridere, pro fallere. T.1,10,54.

risum esse. P.3,22,21.

risum ore mendaci componere. T.3,6,35.

ripa laus accessit. P.4,7,86.

Riphaei Scythia montes. P.1,6,3.

rimosæ fores. P.2,13,72.

RIXA dulcis. P.3,6,1.

rixa lumine sublato. in obscuris. P.2,12,4.

rixam oritur ante fenestras amicæ. P.2,14,5.

rixam turpis. P.4,8,19.

rixam vecors. C.40,4.

rixæ nocturnæ potorum. P.1,16,5.

rixas inserere. T.1,1,88.

rogare per nomen alienum. P.4,7,42.
rogata

INDEX IN CATUL.

rogata venit, pro rogatur. P. 1, 5, 32.
 rogata facere. P. 3, 10, 4.
 ROGUS emeritus. P. 4, 11, 98.
 rogos everfus. P. 4, 3, 14.
 rogi avidi. P. 4, 6, 34.
 rogi umbrosi. P. 4, 11, 8.
 rogis insultare. P. 2, 7, 80.
 ROMA, urbs Latij, terrarum orbis tem-
 pto clarissima. P. 1, 8, 31, 1, 12, 2, 2, 13,
 19, 2, 14, 2, 2, 16, 3, 1, 15, 3, 2, 44, 3,
 12, 34, 4, 2, 49, 4, 4, 9.
 Roma maxima. P. 4, 1, 7. montibus ad-
 dita. P. 4, 4, 35. septem jugis alta. P.
 3, 9, 7. superba. P. 3, 11, 62. tellus
 armis apta. P. 3, 20, 19. triumphis
 propriis oppugnata. P. 2, 12, 46.
 Troica. P. 4, 1, 71. urbs aeterna. T. 2,
 5, 23.
 Roma luxuriae magistra. P. 3, 10, 18.
 Roma suis bonis ipsa frangitur. P. 3,
 11, 62.
 Romae imperium. T. 2, 5, 59. & infra.
 Romanus alumnus. P. 4, 1, 37.
 Romanus Mars. T. 3, 1, 1.
 Romana cera, i. e. imago aerea poetae
 Romani. P. 4, 6, 3.
 Romana discordia. P. 1, 22, 5.
 Romana sedes. P. 3, 2, 11.
 Romana tuba. P. 3, 9, 47.
 Romana turba togata. P. 4, 2, 55.
 Romanum forum. P. 4, 2, 6, 4, 4, 12.
 Romanæ historiæ consulere. P. 3, 3, 10.
 Romanæ terræ omnia cedunt mira-
 cula. P. 3, 20, 17.
 Romani montes. P. 4, 4, 35.
 Romani scriptores. P. 2, 2, 3, 65.
 Romanæ puellæ. P. 2, 2, 39, 2, 6, 15, 4, 3,
 45.
 Romanae turre. P. 3, 19, 15.
 Romana castra. P. 2, 8, 8.
 Romana ingenia. P. 1, 7, 22.
 Romana moenia. P. 3, 9, 31.
 Romanis moenibus primus dies fe-
 stus Palidia. P. 4, 7, 4.
 ROMULUS, Martis filius ex Ilia sa-
 cerdote Vestalis, uno partu editus cum
 Remo, expositus iussu Amulij, à lupa
 nutritus, & apud pastorem Faustulum
 educatus. Qui grandior natu factus,
 Amulium patrum visa, & regno pri-

va vit, asilumque constituit, quo con-
 veniret multitudo proprijs regionibus
 expulsa. Itaque in dies crescente po-
 pulo, nova urbis exordia jecit, Re-
 mumque fratrem, quod muros humi-
 les ausus fuisset transgredere, i medio
 suffulit. Cum verò nova genti à fin-
 timis urbibus coniugia negarentur,
 ipse Consualia festa indixit, ad qua
 confluentes Sabinas mulieres, dato si-
 gno, iussit à militibus rapi. Ob id à
 Sabinis bello tentatus, primò rem-
 cum iis male gessit, deinde, Jovi Sta-
 tueri voto ade, aciem restituit. Inter-
 cedentibus verò mulieribus raptis, pax
 inter gentes & sacros denuò coaluit.
 Tunc Romulus sedus percussit, & Sa-
 binos in urbem recepit. Centum Sena-
 tores legit, quos patres appellavit: tres
 equitum centurias instituit: populum
 in triginta curias distribuit. Denique
 cum ad Capra paludem exercitum la-
 straret, subito ab oculis circumstantiū
 ereptus est. Julius verò Proculus, or-
 tam inter patres plebemque dissen-
 sionem sedare cupiens, affirmavit sibi vi-
 sum Romulum augustinioris speciei, ad
 Deos abeuntem. Quo somnio credito,
 divinis honoribus coli cepit, addito no-
 mine Quirini. T. 2, 5, 23. P. 4, 1, 32.
 Romulus Acronem Ceninorum regem
 aberuncavit, & optima spolia Jovi Fe-
 retrio rebus. P. 4, 10, v. Feretrio Jupa.
 Romulus augur murosque; conven-
 rat enim inter ipsum, & fratrem Ro-
 mum, ut is nova urbi nomen impone-
 ret, cui grandius augurium obvenisset.
 Itaque Romulus Palatinum collem ad
 speculandum occupavit, Remus A-
 ventinum. Romulo duodecim vultures
 obiecti, Remo sex tantummodo. Ob
 id à Romulo nova urbs Roma appella-
 ta. P. 4, 6, 43.
 Romulus lacte lupa nutritus. P. 2, 7,
 12.
 Romulus mulierum raptor. P. 2, 7, 11.
 Romulus sine matris honore à lupa
 nutritus. P. 4, 4, 53.
 Romuli, & Anci bona gens. C. 34, 22.
 Romula hasta. P. 4, 4, 26.

Ro-

TIBUL. & PROPERT.

Romula vincia. P. 3, 9, 52.
 Romulus, *pro quo vixi imperatore*. C. 29.
 rorantes equi *Galatea*. P. 3, 1, 46.
 ROSA munda spargi facilis. P. 4, 3, 40.
 rosæ folia lacte natantia. P. 2, 2, 22.
 rosam ferre sirpiculis. P. 4, 2, 40.
 rosam texere. P. 3, 2, 36.
 rosæ circum tumulus defunctorum. P. 1, 17, 22.
 rosæ bladiæ fluât per colla. P. 4, 6, 72.
 rosæ Elysiæ. P. 4, 7, 60.
 rosæ odorata. T. 1, 3, 52.
 rosaria sub Noto cocta. P. 4, 5, 60.
 rosei equi Auroræ. T. 1, 3, 94.
 roscida terga jugi spinoli. P. 4, 4, 48.
 rostra navium bellica. T. 2, 6, 22.
 ROTA fortunæ. T. 1, 6, 34.
 rota Ixionis. T. 1, 3, 74. v. Ixion.
 rota Luciferi diem provocat. T. 1, 10, 62.
 rotæ immixtæ, i.e. citata. P. 3, 7, 58.
 rotæ per saxa effusæ. P. 4, 8, 18.
 rubi hamati, i.e. uinci. T. 4, 3, 10.
 rubi punicei. P. 3, 11, 28.
 rubis brachia secta. P. 4, 4, 28.
 rubigo obscura. P. 2, 17, 55.
 rubor manat ore. C. 64, 24.
 rubræ auroræ equi. P. 3, 11, 16.
 rubra æquora. P. 1, 14, 12.
 rubra supercilia tollere. C. 66, 46.
 RUDIS, & peritus *relativa*. P. 2, 23, 82.
 rudis, *pro ignaro*. P. 1, 9, 8. 2, 5, 22.
 rudis nuptiarum. P. 4, 3, 12.
 rudis hospes æquoris. P. 3, 19, 17.
 rudem amoris non esse. P. 3, 15, 7.
 rudes animos imbueret. P. 3, 13, 5.
 ruere annorum ictu. P. 3, 1, 62.
 Rufus. C. 68, 76.
 Rufa Bononiensis. C. 59, 1.
 Rufulus. ibid.
 ruga scissas genas facit. P. 2, 13, 82.
 ruga sinistra veniat formæ tuæ. P. 3, 22, 32.
 ruga vitæ severæ. P. 2, 23, 23.
 ruina serò veniens magna. P. 2, 17, 68.
 RUMOR, *pro fama*. P. 2, 13, 112.
 rumor ait. T. 4, 14, 1.
 rumor malus. P. 1, 13, 13. non bonus.
 P. 2, 21, 74.
 rumorem esse de tanto nomine, i.e. fa-

bulam vulgi fieri. P. 1, 5, 26.
 rumorem negligere. i.e. famam nihil mo-
 rari. P. 4, 3, 7.
 rumpantur iniqui. P. 1, 8, 27.
 RUUS molestum. T. 4, 8, 1.
 ruris Dii. T. 2, 1, 37.
 ruris pleni Annales. C. 36, 19.
 ruge inficere inficior. C. 22, 14.
 ture venit vir. verba adultera ad mor-
 chum. P. 2, 16, 76.
 rura, & villæ. T. 2, 3, 1.
 rura juvenis versare. P. 4, 1, 129.
 rura pianda Remo, i.e. cade Remi. P. 4, 1, 50.
 rusticus oblitus musto. T. 2, 5, 85.
 russa gingiva. C. 39, 19.
 Rutuli, antiquissima Latii gens. T. 2, 5, 49.

S

SABINI, Italia populi, Latio conter-
 mini, qui sub rege Tito Tatius pri-
 mum cum Romanis consisterunt, &
 postea non raro. Sabinus. C. 39, 10.
 Sabina herba. P. 4, 3, 58. v. observ.
 Sabini duri. P. 2, 21, 103.
 Sabinæ intactæ. P. 2, 7, 13. pudicæ. P. 2, 21, 117.
 Sabinæ raptæ. P. 2, 7, 13. 44, 57. v. Ro-
 mulus.
 Sabina arma. P. 4, 4, 31. Tatii. P. 4, 2, 52.
 Sabina pila stabant foro Romano. P. 4, 4, 12.
 Sacæ populi proximi Scythiæ. C. 11, 6.
 sacculus araneorum plenus. C. 13, 8.
 sacellum incultum. P. 2, 14, 13.
 sacella flore tegere. P. 4, 3, 57.
 SACER descensus. P. 4, 8, 55.
 sacer hircus alarum, i.e. execrandus
 axillarum putor. C. 70, 1.
 sacer libellus, i.e. detestabilis. C. 14, 12.
 sacra via Roma. P. 2, 1, 34. 2, 16, 62. Sa-
 cra via plaudere, ea enim in Capito-
 lium triumphantes ducebat. P. 3, 3, 22.
 sacri amantes. T. 1, 2, 27.
 sacerdos alma. P. 4, 9, 51.

INDEX IN CATUL.

sacerdos Bellonæ. T. 1, 7, 49. v. Bello-
næ furor.
sacerdos Musarum. P. 3, 1, 3.
sacrum Ambrosiæ. T. 2, 1.
sacrum Vertumni. P. 4, 2, 12.
sacrum facere. P. 4, 9, 43. consummare.
T. 4, 2, 23.
sacra Cereris nulli virorum temeran-
da. T. 3, 5, 7.
sacra sancta. C. 62, 24.
sacra viris nullis resecta. P. 4, 9, 26.
sacra, dieſque cano. P. 4, 1, 69.
sacra facere. P. 4, 6, 1.
sacra ferre alicui. P. 2, 7, 46.
sacra instituire. P. 3, 8, 10.
sacra marita novo toro polluere. P. 3,
18, 26.
sacris pauperibus dare thura vilia. P.
2, 8, 28.
sacra, pro manibus defunctorum. P. 1, 1,
20, 3, 1, 1.
sacraria cessant lucis desertis. P. 3, 11,
47.
sacratissimis liminibus oscula dare. T. 1,
5, 44.
sacrilegæ manus. T. 2, 4, 26.
sacrilegos ignes templis admove-
re. T. 3, 5, 11. v. observ.
SÆCULUM. sæcli in cōmoda. C. 14,
23. sæcli luxuria vivere. P. 1, 16, 12.
sæcula aurea. P. 3, 11, 49.
sæcula varis Cumæ. P. 2, 2, 68.
sævus, & indomitus. C. 100, 2.
sævit, quantum femina. P. 4, 8, 55.
sævitiā contendere. P. 1, 1, 20.
saga Theſſala. P. 3, 22, 10.
saga descriptio. T. 1, 2. à vers. 42. P. 4,
5. à vers. 9.
sagina gladiatoria immunda. P. 4, 8, 25.
sagittæ hamatæ, i.e. unca. P. 2, 9, 9.
sagittis oppugnare. P. 3, 9, 13.
SAL saliens. T. 3, 4, 10. falsa mola de-
venerari somnia. T. 1, 5, 24. v. mola
falsa.
sal tremulus, i.e. mare crispum. C. 63,
128.
sales Menandri, i.e. jocæ, differia.
salsum, pro sacro. C. 12, 1.
salicippium, vox composita à cippo sa-
liendo. C. 5, 35.

salillo purior. C. 23, 19.
Salisubuli, i.e. Salii Martis sacerdotes,
qui duodecim ancilia lavis ferentes
per urbem discurrebant. C. 17, 6.
saliva Grajæ meri Methymnæ. P. 2, 1,
38. v. observ.
saliva spurca. C. 75, 8, 96, 10.
salivæ arcanæ. in re magica. P. 4, 7, 45.
Salmonis, i.e. Tyro Salmonis filia. P. 1,
13, 21. 3, 17, 13. v. Tyro.
saltus Formianus. C. 111, 1. v. Ma-
murra.
salum iniustum. P. 1, 15, 12.
salum rubrum. P. 3, 11, 6.
salotrahi naufragum. P. 3, 5, 56.
salute larga donare. T. 3, 1, 21.
salvum aspicere. P. 2, 11, 5.
salva, pro casta. P. 2, 7, 39.
salvo grata puella viso voti soluti ser-
mula. P. 4, 3, 72.
Samos, insula Asiatico litori obiacens,
inter Rhodum, & Chium, in qua si-
glina nobiles. Samiz testis. T. 2, 6, 29.
sanare curas. P. 1, 10, 17.
sanum ex vulnere abire. P. 2, 9, 12.
sancire. P. 4, 9, 19.
SANCTUS Amar. T. 2, 1, 81,
sanctus pater Hercules. P. 4, 9, 11.
sanctum componere. P. 4, 9, 74.
sanctum esse alicui. T. 2, 5, 45. alicui.
T. 2, 7, 13.
sancti, pro nullo perjuris maculati. P. 3,
5, 32.
sanctos Deos non habere, i.e. pejerare.
P. 2, 19, 6.
sanctè colere. P. 2, 18, 26.
sandyx, coloris fastidii genus. P. 2, 17, 81.
SANGUIS, pro sobole. T. 1, 7, 72. P. 4, 6,
60. patrius. P. 2, 6, 20.
sanguis vernans. P. 4, 5, 57.
sanguinis expertus, Deus ille, cui viliſ-
ſima non libabatur. C. 65, 91.
sanguinis vincula, i.e. cognationis. P. 1,
15, 16.
sanguine alicujus bella gerere. P. 2, 9,
16.
sanguine avito nobilis. P. 2, 17, 23.
sanguine lavare. P. 4, 10, 33.
sanguine, pro sanguine. P. 3, 9, 40.
sanguine vix molles finis femina. P. 2,
13, 14. 14n.

TIBUL. & PROPERT.

sanguinolenta. T.2,7,22.
 sapores salutiferi. T.4,4,9.
 sapores uva jucundi. T.1,8,35.
 Sappho Lesbica, nobilis poetria. Sapphi-
 ca Musa. C.35,16.
 SAT erit mihi cognitus unns. P.2,20,
 33.
 satis parata est. in obsequiis. P.1,9,25.
 satis, pro nimium. T.2,7,35.
 satis una mors non est puella prodistri-
 ci. P.4,4,17. sic Horat. levis una mors
 est Virginitatis culpa.
 SATURNUS, Cali ac Vesta filius, qui
 pudendis patris falce abscissus, regnum
 in superos ipse occupavit; à filio Jove
 postea expulsus. Hunc ferunt in Italia
 regnasse, atque sub ejus imperio aurea
 saecula floruisse. Saturnus rex. T.1,3,
 35. à Jove regno pulsus. T.2,5,9.
 Saturni regna. P.2,21,108.
 Saturni fidus in omne caput grave. P.
 4,1,105.
 Saturnia Juno. T.3,3,33. v. Juno.
 Saturnalia celebrabatur Roma Decem-
 bri mense, magna populi libertate. de
 his vide Lipsium. Saturnalia dierum
 optimus. C.14,15. Saturni sacra
 dies. T.1,3,18. u. obseru.
 fatus ad pacem. P.3,7,19.
 Saryri Bacchi comites. C.63,252.
 faucibus equi ora protegere. P.4,1,89.
 fauciare ora manu peruersa. P.4,8,
 64.
 SAXUM. saxo se mittere. P.2,18,19.
 saxa frigida. Andromedes. P.4,7,46. v.
 Andromede.
 saxa scabra. P.4,5,75.
 saxa eduntur aqua. T.1,4,14.
 scabra rubigo, pro obliuione. C.67,
 451.
 scabra saxa. P.4,5,75.
 Scæa Troja arx. P.3,7,39.
 Scamander, Phrygia fluvius. C.63,353.
 scamnum. P.3,2,19.
 SCELJS Polymachoris, pro ipso Po-
 lymachore. P.3,11,57.
 sceleri hostis non dedit honorem. P.
 4,4,89.
 scelerare Penates. C.63,400.
 scelerata sedes. T.1,3,67.

sceptris Cleopatra vehuntur fracta per
 aquas Iunias. P.4,5,58.
 Scinias, lauro in Attica, qui hospites
 curuatis arborum capitibus, & in-
 ter se junctis hinc indelagabat, mox-
 que rescissis vinculis misere discor-
 pebas. Hunc Theseus claua conse-
 cis. Scinias arborez crucez. P.3,
 20,37.
 Scipiones plures fuerunt in Romana
 Republica, omnes gestorum, & vir-
 tutum gloria nobiles. Fuit enim
 Scipio Nasica, tanta probitatis à so-
 natu judicatus, ut ei seruandam da-
 retur simulacrum maris Deorum,
 donec illi templum adificaretur. De-
 inde Scipio Africanus, qui An-
 nibalem praelio fudit, & vitiis Car-
 thaginienfibus leges imposuit: ipse
 quoque rara continentia, ac pruden-
 tia vir. Frater hujus fuit Scipio
 Asiaticus, improspere quamquam
 valetudine, tamen patria utilis vi-
 ro Antiocho Syria rege. Postremo
 successit P. Scipio Emilianus, Pau-
 li Macedonici filius, à Scipione A-
 fricano adoptatus, qui Carthaginiem
 deleuit, & Numantiam in Hispania
 vicit: ob id Numantinus appel-
 latus. P.4,11,30.
 Scipiadæ classes. P.3,9,67.
 Scipionibus scribere. C.37,10.
 scombris dare tunicas. dictum de po-
 matibus inopis. C.92,8.
 scortum febriculolum. C.6,4. v. obser.
 scortum quasillo pressum, i.e. ancilla
 quasillaria ponsi domino insudans, seu
 si mavis, lenonis. T.4,10,3.
 scortillum. C.10,3.
 scopulis affigi. P.3,5,15.
 SCRIBERE in venio, & in qua. C.69,4.
 scribere quod ætas non deleat. P.4,4,
 27.
 scripta curare. P.3,7,45.
 scripta scriptis committere, i.e. scri-
 bendo censare. P.2,2,31.
 Scribonia Cornelie mater, ab Augu-
 sto repudiata. P.4,11,55.
 scrinia librariorum. C.14,17.
 scrinia mundi mulieribus. P.5,4,14.
 h a SCYL-

INDEX IN CATUL.

SCYLLA. *Dua Scylla fuerunt, de quibus poeta mentionem faciunt: altera Dipsilia, qua ob proditum patrem in avem Coirim mutata est: altera Phorcio genitore, qua Glauci amoribus dedita, invidiam Circes sibi concitavit. Cum autem in quodam fonte lavari consuevisset, eum Circe medicamine infectis; quem ingressa Scylla fraudis nescia, sensit sui corporis inferiorem partem in serpentes & canum capita converti. Iactro impatiens prodigii in mare se precipitem dedit. Unde fabulati sunt, saltam scopulum illum, navigantibus infestum, qui est contra Charybdin. Scylla sedit in capillos parvos. P. 4, 4, 39. Scylla venundata Minoja figura. P. 3, 17, 21. Vide, Nilus. & Ovid. 8. Metamorph. Scylla canibus succincta. T. 3, 4, 89. v. Ovid. 14. Metamorph. Scylla, scopulus contra Charybdin, Italico litori adhaerens, nautis periculosus. C. 5, 9, 7. 63, 156. P. 2, 18, 53. 3, 10, 28. Scylla impetuit. T. 4, 1, 71. Scyron, lazzo Aetionis, à Theseo interfectus. Scyronis media via ire. P. 3, 14, 12. Scyronis saxa Graiis inhospita. P. 3, 20, 37. Scyros, insula maris Aegaei, ubi regnavit Lycomedes, in cuius aula Achilles laesit. C. 63, 35. Scythia, regio ad paludem Maotidem; dividitur in Europaeam, & Asiaticam. Scythiae iuga. T. 4, 3, 47. Scythiae tellus barbara. T. 3, 4, 91. Scythiae ortus. P. 3, 14, 13. se mihi iactat. P. 3, 7, 10. se se adhortari. C. 62, 85. secreti liminis lympa. P. 4, 9, 60. secta, pro comitatu. C. 62, 15. secubare armis depositis. P. 2, 17, 41. secubare toro puro. T. 1, 3, 26. secum esse multum hominem, i.e. sibi videri aliquid egregium. C. 109, 1. secum queri. P. 1, 3, 43. secū sua habere. in obscenis. P. 3, 6, 22. secures dominz in honore Romano, i.e. Consulatus princeps Romanorum*

magistratum. P. 3, 7, 23. securi dies eunt, i.e. absque sollicitudine. T. 3, 4, 54. sed more. P. 3, 7, 78. sedare fletus. P. 2, 13, 31. SEDERE anre fores Iulidis. T. 1, 3, 30. sedere, dolensium eras. T. 2, 7, 15. v. ob-serv. P. 1, 15, 12. sedere fronte non nimis ornata. P. 2, 13, 110. sedere moderatorem habenis. T. 4, 1, 116. sedere pectore non recto. P. 2, 16, 8. sedere, pro deprimi. T. 4, 1, 42. sedere, pro rueri. P. 3, 7, 37. sedere super colla libera. P. 2, 21, 60. sedere supplicem. T. 2, 7, 15. P. 4, 5, 37. sedere, pro expectare. T. 4, 4, 20. sedebant vota solventes. P. 2, 19, 43. sedes, pro cymba. P. 4, 7, 55. sedes pulcherrima. P. 3, 20, 39. SEGES Arabum odorata. T. 4, 2, 18. seges messim eludit. T. 2, 1, 19. seges tonderetur partus. Hellenismus. T. 4, 1, 173. seges osculationis. C. 48, 6. segetes frugem praebent. T. 4, 1, 163. segnis versare. P. 3, 3, 57. Seirius, caelestis sidus. T. 1, 8, 21. sejunctum cubare. P. 2, 13, 23. sella curulis. C. 5, 2, 2. sellam curulem geminare, i.e. curulis magistratus bis fungis. P. 4, 11, 65. Semele, Cadmi filia, eximia pulchritudinis puella; cuius amoribus vacantem Iovem Juno indignè ferens, anus figuram induit, illamque allocuta ei ultimi exitii causa fuit. Persuasis enim, ut amantem ad se revertentem cogeret jurare per Stygiam paludem, nihil se ipsi roganti negaturum: tum peteret concubium, qualem Junoni Deorum regina praestare ille consuevisset. Cum verò Semele fraudulentis monitis parvisset, Jupiter, quamquam invitatus, tamen vi juramenti adactus, sinistra & fulmina secum adduxit, quibus maritalem corpus inter amplexus conflagravit. Tum ille infantem Bacchum ex utero
mc-

TIBUL. & PROP. T.

*ingratis matris extractum insuit
femori, donec maturi dies partui ve-
niant.* T. 3, 4, 45. P. 2, 19, 27. 2, 21,
19.
semihiente labello. C. 60, 220.
semilauta crura. C. 54, 2.
semimortua membra. C. 50, 15.
SEMINA curarum. P. 3, 5, 4.
semina nulla fide persolvere. T. 2, 3,
34.
semina ponere humo sterili. P. 2, 8,
32.
semina suæ naturæ sequi. P. 3, 7, 20.
Semiramis, *Nini Assyriorum regis u-
xor. quæ cum à marito unius tantum
dici regnum impetrasset, maritum
ipsum iussu occidi, atque ita diu-
num imperium diuturnum sibi facit.
Babylonem urbem vastissimam, cujus
mania inter vetera orbis miracula
referuntur, brevi temporis interval-
lo extruxit. Fortitudine militari, &
effugâ libidine simul insignis fuit.*
P. 3, 9, 21.
SEMITA lucet cæco ante pedes. P. 2,
11, 17.
semita sonat. P. 4, 8, 60.
semita vulgi. *metaph.* P. 2, 16, 51.
semitarii mœchi. C. 37, 16.
senatus antiquus in prætore. P. 4, 1, 14.
senatus prætextus. P. 4, 1, 11.
SENEX, *pro ann. ἀρχαῖος*, T. 1, 7, 88.
senex, pro anni. C. 60, 158.
senem esse iuvat prole, *i. e. ob prolem.*
P. 4, 11, 92.
senes duri, *i. e. severi, superciliosi.* P. 2,
21, 81. veteres. T. 1, 9, 50. *isæ Horat.*
& rugis vetus frontem senectus
exaret.
senet, *pro senescit.* C. 4, 26.
senectâ in sinu tuo caderet. T. 3, 3, 8.
senectâ Nestoris. T. 4, 1, 50.
senectâ rugosa. T. 3, 5, 25.
senectâ fata. T. 1, 4, 27.
senectam patris venturam sentire. P.
4, 11, 89.
senectâ vinci. T. 1, 7, 83.
senis pedibus fata canere, *i. e. Menaxe-
tro versu.* T. 2, 5, 16.
SENTIRE manus alicujus. P. 2, 8, 22.

sentire quid ira Dei valeat. T. 3, 6, 26.
sententia ista tibi placuit. P. 2, 7, 73.
sensus alicui relinqueret. T. 4, 8,
sensus omnes nondum deperditus. P.
1, 3, 11.
sensus prædari. P. 2, 1, 57.
septa custodibus *semina.* P. 2, 16, 70.
SEPTEM aquæ Nili, *i. e. Æthiæ.* P. 2, 1,
32. v. Nilus.
septem Romæ montes, *i. e. Tarpeius
seu Capitolinus, Palatinus, Quirina-
lis, Aventinus, Cælius, Viminalis,
Esquilinus.* T. 2, 5, 57.
septenas vias unda Nili temperat. P.
3, 20, 16.
septima Lunæ orbita, *i. e. septimus
mensis.* P. 2, 15, 21.
septima rota metam terebat, *i. e. septi-
mus rota cursus.* P. 2, 17, 66.
Septimius. C. 45.
Septimillus, *diminutivum à Septimio.*
C. 45, 13.
SEPULCRUM contemptum. P. 3, 1,
37.
sepulcrum lacrymis urgere. P. 4, 11, 1.
fertis ornare. P. 3, 14, 23. spinis ob-
ducere. P. 4, 5, 1. transire. P. 3, 5, 39.
sepulcra longa maris, & terræ. P. 4, 1,
72.
sepulcra. C. 59, 2.
sepulcræ fata beata. P. 2, 19, 26.
sepelire dolorem. P. 1, 17, 17.
sepelire, *pro delere, pellere ex animo.*
P. 3, 13, 9.
SEQUI medias vias. P. 3, 6, 14.
sequi pecuniam. P. 3, 5, 7.
sequi somnos. T. 1, 1, 44.
sequens hora. T. 3, 4, 46.
Serapis, *Ægyptiorum Deus.* C. 10, 26.
sera opposita. T. 1, 9, 80.
sera tacita. P. 4, 11, 27.
seram abiicere. P. 4, 7, 90.
serere curas. C. 63, 72.
serere vites teneras. T. 1, 1, 9.
seria verba. T. 3, 6, 52.
Serica, *regio Asia ad Orientem, hodie
Carajo. Sericus hostis equo muni-
to.* P. 4, 3, 8. v. cataphractus. Serica,
*vestes à Seribus textæ ex arborû fron-
dibus.* P. 1, 14, 22.

INDEX IN CATUL.

serie genus fulcire. P. 4, 11, 95.
 sermo, *pro fama*. P. 3, 1, 21.
 sermonem esse, *i. e. fabulam*. P. 2, 15,
 43.
 serpens aurei velleris custos. P. 3, 9, 11.
 v. Jason, Medea.
 serpens niger *apud inferos*. T. 1, 3, 71.
 serpentis renovatio. T. 1, 4, 31.
 SERTA de focis *Deorum* deripere. J.
 T. 1, 5, 40.
 ferta lacrymis madefacta. T. 2, 7, 14.
 ferta posti dare. T. 1, 2, 14.
 ferta demissis in pocula *signum extre-*
ma ebrietatis. P. 2, 22, 37.
 fertis comas implicare. T. 3, 6, 64.
 fertis vincere. T. 2, 5, 97.
 fert vent huac mihi fara diem. P. 2, 8,
 24.
 Servius pater Sulpitiz. T. 4, 10, 4.
 serum, *pro virili semine*. C. 79, 8.
 sero viam facere per nexus. *i. e. casum*
cogere. T. 2, 3, 16.
 serus nepos. C. 67, 120.
 serum venire. T. 1, 8, 62. *sic Virg. 8. Æ-*
neid. Nec minùs Æneas se matuti-
 nus agebat.
 SERVUS amoris unius. P. 2, 13, 36.
 servi quandoque *ignibant malis condi-*
sitionibus. P. 4, 8, 80.
 servilia officia facere. P. 4, 9, 47.
 servire, *in re amoris*. T. 4, 5, 10.
 servitium mite. P. 2, 15, 20.
 servitium novum alicui canere. T. 4,
 5, 4.
 servitium translatum. P. 1, 12, 18.
 sesquipedales dentes. C. 74, 5.
 Setaba sudaria, *i. e. ex lino Setabo, quod*
optimum in Hispania crescit ad flu-
viu Tarraconem. Muretus. C. 12,
 14.
 severi, *pro sobrii*. T. 3, 6, 21.
 Sextius orator ineptus. C. 44.
 Si luxerit, *i. e. ubi primum dies advene-*
rit. C. 14, 17.
 si aliquid restet post umbras Stygias.
 P. 2, 23, 53.
 si me ulterius provexerit ira. P. 2, 12,
 19.
 si placet. P. 3, 4, 24. si placet Dionz.
 C. 56, 6.

si pudor est. P. 2, 9, 18.
 si qua, *pro certa persona*. T. 3, 6, 25. P. 2,
 2, 25. 2, 10, 10. *liquis, eodem sensu*. P.
 4, 1, 101. 4, 11, 19.
 si quid carius est oculis. C. 81, 2.
 si sapis. T. 4, 2, 2. P. 2, 13, 7.
 si tibi Dii favent. C. 13, 2.
 si usus veniat. C. 95, 3.
 sibi non bene cavere. P. 4, 1, 90.
 sibi petere. P. 2, 23, 4.
 sibi lumere. T. 2, 5, 107.
 sibilis torquet serpens ex ima humo.
 P. 4, 8, 8.
 SIBYLLA Cumæa dedit sortes Æneæ.
 T. 2, 5, 19. v. *Virg. 6. Æneid.* tremu-
 la. P. 4, 1, 49.
 Sibyllis tota atas. Ferunt enim illam
 ab Apolline *conspuatam*, petiisse, im-
 premium erepte virginis, vitam
 tot annos completentem, quos arene
 granula pugillo comprehendere posset &
 peticumque obtinuisse. P. 2, 17, 19.
 Sibyllini versus, a Romanis in magno
 pretio habiti. hexametri. T. 2, 5, 16.
 v. Amalthea, Herophile.
 Sicambri, Germaniæ populis paludosi.
 P. 4, 6, 77.
 sicco lacu vilior. *adagium*. P. 2, 11, 12.
 siccis medullis habitat Amor. P. 2, 9,
 17.
 siccis ocellis. P. 1, 17, 11.
 Sicilia, insula notissima, angusto fretu
 ab Italia disjuncta: tante fertilitatis,
 ut quondam horreum Romanorum sit
 appellata. Ejus forma triquetra est,
 singulisque angulis promontoria singu-
 la porrigit: Pelorum, quæ Italianæ;
 Pachymum, quæ Greciæ; Lilibum,
 quæ respicit Africam. Insurgit Æ-
 na & Ergeæ montibus. Urbes ejus in-
 signes Messana, Syracusæ, Catina,
 Panhormum, & c. Sicula tellus. P. 3,
 16, 33.
 Siculæ fugæ classica bella. *i. e. bellum*
navale apud Siciliam inter M. Agrip-
pam, & Sextum Pompejum Cn. filium,
qui solutis ergastulis maria percurra-
bat, sequo Neptunum vocitabas; in
 quo prælio Agrippa superior fuit, Se-
 xtus verò in Asiam fugiens, ab An-
 10-

TIBUL. & PROPERT.

donianis militibus occisus est. P. 4, 1, 28.
 Sicanum saxum, i.e. antra *Ensa*, ubi Cyclopes fabrilium operam Vulcano prestare putabantur. P. 1, 16, 29.
 sicula pendens, diminutivum à *sica* gladii genere prohibitio. hinc obscenum est. C. 66, 21.
 SIDON, *Phœnicis oppidum*, Tyro conterminum, unde purpura laudatissima. Sidonia mitra. P. 2, 20, 15.
 Sidonia palla. P. 4, 9, 47.
 Sidonia vestis. P. 2, 13, 55.
 Sidonius murex. T. 3, 3, 18.
 SIDUS. fidere duro vivere. P. 1, 6, 36.
 sidera lapsa in Oceanum cadunt sub solis adventum. P. 4, 4, 64.
 sidera prona, i.e. occidua. P. 1, 16, 83.
 sidera sunt testes. P. 2, 7, 89.
 siderum certæ vices. T. 1, 4, 16.
 sidera de cælo ducere. T. 1, 2, 43. in re magica.
 sidera & amnes carminibus ducere. in re magica. P. 1, 1, 23.
 sidera plantis contingere. P. 1, 8, 43. sic Horat. sublimi feriam sidera vertice.
 SIGNUM mittere. P. 3, 8, 3.
 signa lustratium in pulvere. P. 3, 20, 9.
 signis veracibus compertum est. T. 4, 1, 120.
 signa, pro vexillis. signa Crassi. P. 3, 3, 70. v. Crassius. signa credita tueri. P. 4, 1, 91. signa libera, i.e. victorica. P. 4, 6, 62.
 signa Remi. P. 4, 6, 80.
 signa, pro stans. signa paterna Dei Vertumni. P. 4, 2, 2.
 signa putria secta ab Atralicis toris; ideo maximi pretii, quia reliquia vultustatis. P. 4, 5, 24. v. observo.
 signa vivida. P. 2, 21, 8.
 signa, pro sideribus. signa lucida. T. 1, 4, 16.
 signa movere pila crata, i.e. globo aneo, qualis fuit vitreus ille Archimedis. P. 4, 1, 78.
 signare tabellas. P. 3, 21, 4.
 signata loca, i.e. scopus, in quem collimatur. T. 4, 1, 97. Virg. *Æneid.* 5. li-

mul ultima signant.
 silentia largiri. T. 4, 1, 130.
 SILENUS, Bacchi nutricius, ebrius, a fello velitus. Sileni patris imago & stilis. P. 3, 2, 29.
 Sileni plures fuerunt. Nyfigenæ. C. 63, 252. senes. P. 2, 21, 94.
 Silenorum pater. P. ibid.
 Silo. C. 100.
 silex in corde. T. 1, 1, 78.
 silex jungitur arte apta. T. 1, 8, 60.
 silex liquore teritur. P. 2, 17, 56.
 SILVA comata. C. 4, 11.
 silvæ satæ. P. 1, 14, 5.
 silvæ resonant, Cynthia. P. 1, 18, 31.
 silvas depasci. T. 4, 1, 129.
 silvis loca redimita. C. 62, 3.
 silvicultrix cerva. C. 62, 72.
 Silvanus, Deus agrestis, de quo Virg. 1. Georg. & teneram ab radice ferens Silvane cupressum. Silvani ramosa domus. P. 4, 4, 5.
 Simois, fluvius Troadis. P. 2, 7, 48. Idæus. P. 3, 1, 27.
 Simonides, poeta Lyricus à Cea insula, cujus carmina ad mæstissimam excitandam plurimum valebant. Simonideæ lacrymæ. C. 38, 8.
 simulacrum alloqui. P. 4, 11, 79.
 sine decreto, i.e. absque pena. P. 2, 21, 88.
 sine matris honore. P. 4, 4, 53.
 sine testibus dolere. P. 4, 11, 75.
 singultus frigiduli. C. 63, 131.
 sinis verba ludere, i.e. frustrari loquentem. P. 2, 22, 23.
 sinistra liberalitas. C. 29, 16.
 sinistra manu uti, pro furari. C. 12, 1. v. observo.
 sinistra, pro furibus & prædonibus. C. 47, 1.
 sint ora faventia sacris. P. 4, 6, 1.
 SINUS. sinus conferere. in obscanis. T. 1, 9, 36. sinus fugere. P. 1, 8, 38.
 sinus vestis. sinu abscisso, i.e. mamma usque, si de Amazone volumus explicare; vel si de Baccha, nuptiis vestibus, quod erat furens. P. 4, 4, 72.
 sinu lumina condere. P. 4, 11, 64.
 sinus tenues vestis Coe. P. 1, 2, 2.

INDEX IN CATUL.

sinus Pacis pomis perfluēs. T.1,11,68.
 sinus rescindere. P.3,6,8.
 sinus velorum. T.1,3,38.
 sinus velorum plenos subtrahere. *metaph.* P.3,7,30.
 sinus maris. sinus condit aquæ mur-
 mura. P.4,6,16.
 Siphax, *Mauritanie rex*, à Cornelio
 Scipione superatus. Siphacis victi
 monumenta. P.3,9,59.
 Sipylus, *Lydiæ mons*, quo fabulati sunt
 poëtæ delatum à ventis Niobæ simulacrum,
 gustis uberrimis semper defluens.
 sollicitus, i.e. lacrymosus. P.2,15,8.
 Sirenes, monstra maris Tyrrheni, superiore
 corporis parte virginum speciem
 referentia, inferiore avium. Has A-
 cheloi fluminis filias ex Terpsichore
 antiqui mythologi tradiderunt: voce
 verò ita dulci præditas, ut quoscunque
 præternavigantes cantu sopirent, postea
 necarent. Quod rescians Ulysses, so-
 ciorum aures cera obtulerat, ipse ad
 malum arboris alligatus, atque ita
 incolumis transiit. Harum nomina
 fuerunt Parthenope, Ligea, Leucosia,
 vel ut alij voluerunt, Aglaope, Pisinoe,
 Telchiopa. Sirenum lacus. P.3,10,34.
 litora. T.4,1,69. v. Ulysses.
 Sirtio, peninsula lacus Bonaci. penin-
 sularum ocellus. C.31,1.
 sirpiculi, i.e. cophini viminei. P.4,2,40.
 sis aspernata, pro asperneris. P.2,10,
 41.
 sis quodcumque voles. P.1,15,32.
 sis, pro si vis. ἀρχαῖκός. C.60,96.
 sistere vacuum servitio, i.e. manumit-
 tere. P.3,15,41.
 sistrum crepitans. P.3,9,43.
 SISYPHUS, Æoli filius, Corinthiorum
 rex, mortalium suo tempore viven-
 tium astutissimus: qui cum indicasset
 Asopo Æginam ejus filiam, quam
 Jupiter ad stuprum raperat, damna-
 tus est apud inferos, ut saxum ad mon-
 tis verticem voluceret, quod iterum
 cadens novi semper laboris misero ma-
 teriam præberet. Sisyphi labores. P.
 2,13,65.
 Sisyphi moles. P.4,11,33.

Sisyphi scopuli. P.3,3,64.
 Sisyphio labore saxa gerere. P.2,15,
 32.
 sit mensæ ratio, i.e. cenam curemus. P.
 3,8,21.
 sit fors nobis, i.e. sortiamur. P.3,8,27.
 sit timuisse oculis meis. T.1,7,24.
 SITIS bibit. P.3,3,26.
 sitis Herculeæ. P.4,9, à v. 21.
 sitis Herculis, pro Hercule ipso. P.4,9,
 62.
 sitis irata. P. ibid.
 situs araneosus. C.25,3.
 situs arma occupat pacis tempore. T.1,
 11,50.
 situ in æterno jacere. P.1,7,18.
 siue id non pote, siue pote. C.75,16.
 smaragdi quantum est. T.1,1,51.
 smaragdi. P.2,13,43. virides. T.2,4,27.
 Smyrna Cinna poema. C.92.
 SOBRIUS ad litres. P.4,2,29.
 sobria lymphæ. T.2,1,46.
 sobria meretrix parum grata. P.4,8,
 30.
 sobria pocula bibere. T.1,7,27.
 foccus immundus. P.2,16,71.
 foccus luteus Hymenæi. C.60,10.
 focer æternum tibi sit. genus Dira-
 rum. P.3,6,38.
 focii populi Romani. P.1,5,20.
 Socrates, Atheniensis philosophus, qui
 relicto studio rerum naturalium, ad il-
 lam sapientiæ partem, quæ de moribus
 tractat, totum se consulit. Magister
 Platonis fuit, cujus in Dialogis per-
 sepe loquens introducit. Ab Anyte
 accusatus, quod de Dijs malè sentiret,
 ad bibendam cicutam compulsus est.
 Socratici libri. P.2,23,27.
 Socratio. C.47,1.
 sodalium fratenum. C.57,4.
 sodes, pro si audeas. ἀρχαῖκός. C.100,1.
 SOL oris aurci. C.62,39. undis caput
 effert. T.4,1,124.
 Solis currus. P.2,21,11. equi. T.2,5,62.
 2,6,38. v. equi Solis.
 Solis vegeti sonipedes. C.62,41.
 Solis genus Circe. T.4,1,62. v. Circe.
 Solis pascua violata a socijs Ulyssis. T.
 4,1,76.

Solis

TIBUL. & PROPERT.

Solis viz. T.2,4,17.
 Sol celo ministrat. P.2,16,35.
 Sol admoros inficit Indos. T.2,6,38.
 Sol artus graciles exurit. T.2,3,9.
 Sol defectus lumine. T.2,5,75.
 Solis nitor flammæus. C.65,3.
 Solis orbis. P.3,3,56.
 Sole rubente. P.3,8,2.
 Soles candidi, i.e. dies. C.8,3.
 solaria ferre. P.1,5,27.
 solea arguta. C.67,72. laxa. P.2,20,40.
 solea multæ ferrea. C.17,26.
 solenne sacrum. T.4,2,23.
 solennia *Isidis, amansibus tristitia, propter seculum, quo Dea colebatur.* P.3,22,1.
 solere *absolutè possum.* C.41,7.
 solere, *in obscuris.* C.110,1.
 solidum opus tollere, i.e. erigere. P.3,9,22.
 sollicitæ domus. T.3,4,20.
 SOLVERE crines. P.2,12,45.
 solvere serpentem per flexos orbes, i.e. interficere. P.4,6,35.
 fulvere vitam alicui. P.2,7,75.
 solvere zonam virginæ. C.66,28.
 u. zonam solvere.
 solvi in otia. P.4,4,79.
 soluto pede, i.e. *prosa oratione.* T.4,1,36.
 SOLUM cantu findere. T.1,2,45.
 solum caprum. T.1,1,70.
 sola plana. T.1,5,3.
 sola terræ. C.62,7.
 solus. solum se lecto recipere. P.2,22,41.
 sola puellarum. T.4,2,15.
 SOMNIUM. T.3,4.
 somnia Callimachi. P.2,23,32. v. Callimachus.
 somnia credita in faciem alicujus. P.4,11,38.
 somnia dementia. P.3,6,15.
 somnia pede incerto. T.2,1,90.
 somnia piis portis venientia. P.4,7,87. v. *Virg. sub calcem 6. Æneid.*
 somnia sæva. T.1,5,13. crudelia. T.3,4,95.
 somnia vana canunt. P.3,4,31.
 somnia narratum ire Vestæ: *priscæ*

superstisio. P.2,20,27.
 somnia sibi querere *de aliquo.* P.4,4,65.
 somnia versare decies. *in re magica.* P.2,3,8.
 Somniorum vanitas. T.3,4,7.
 somniare in obductam sciam, *janitoris erat.* P.45,48.
 SOMNUS Deus utilis ægræ menti. T.3,4,19. Somni alæ furvæ. T.2,1,89. Somno ingrato munera largiri. P.1,3,25.
 somnus amarus. P.2,14,6.
 somnus habet vires in aliquem. P.4,7,14.
 somnus in tepido limine. P.1,16,22.
 somnus pectore defluxit. T.3,4,81.
 somnus pendens. P.4,7,5.
 somnus per tempora arcessitus in ofsa. P.3,15,14.
 somnus premit oculos labentes. P.1,10,7.
 somnum capiunt sine Cerere. C.62,36.
 somnum experiri. P.4,4,65.
 somnum lympa sibi discutere, i.e. *oculos manè lavare.* P.3,8,13.
 somnum petere. T.1,11,9.
 somnum stamine fallere. P.1,3,41.
 somno demissa recenti. P.2,20,29.
 somno lassos oculos patefacere. P.2,12,7.
 somnos canere, i.e. *cantu conciliare.* P.2,6,11.
 somnos omnia præbebant. P.4,4,35.
 somnos sequi. T.1,1,44.
 sonipedes vegeti, i.e. *equi alacres.* C.62,41.
 fontica caussa. T.1,9,51. v. *observ.*
 SONUS Cerberi jejunos. P.4,5,4.
 sonus pecudis durus. P.2,22,10.
 sono tangi. P.3,1,40.
 sonos partitos dabat Cacus per tria ora. P.4,9,10. v. *Cacus.*
 sonos voces reddere similes chordis. T.3,4,70.
 sonare carmina. P.2,21,15.
 sonantia lymphis. P.4,9,35.
 sonitus arenæ rarefcit litore tacito. P.3,13,33.
 sonitus fluvii vagus. P.3,13,27.
 soni-

INDEX IN CATUL

sonitum facere. P. 1, 20, 48.
 Sonitus toto cœlo percurrentes. P. 2, 13, 49.
 Sopor alis impulsit. P. 1, 3, 45.
 Sopor, pro veterano, ac stupore. P. 3, 9, 54.
 Sordet, pro vilefest. P. 2, 21, 45.
 Sordida lingua. T. 3, 6, 46.
 SOROR, & mater Phœbi, i.e. Latona, & Diana. P. 2, 21, 15.
 soror Phœbi casta. T. 2, 5, 126.
 soror Phaëontis fleta, i.e. populus electro sudans. C. 63, 29. v. Phaeton.
 soror, turpi significatione. T. 1, 10, 59. 3, 1, 26. v. frater.
 SORS injusta. P. 4, 4, 94.
 forte ducere. P. 3, 19, 18.
 fortes. T. 1, 9, 3. sacra. T. 1, 3, 11, 25, 69.
 fortes Prænestinæ. P. 2, 21, 41.
 fortes à Phœbo reguntur. T. 2, 5, 13.
 spargere flores sine arce. P. 4, 8, 40.
 spargere aram lacrymis. P. 4, 4, 46.
 spargi lymphis. in re sacra. P. 4, 6, 7.
 Sparta, oppidum Peloponnesi, Laconica regionis caput, cujus incolæ fortissimi, & militaribus exercitationibus maxime instructi. Spartanz palæstra multa iura. P. 3, 12, 1.
 spatari. P. 2, 21, 37-48, 75.
 spatio parvo, i.e. brevè tempore. P. 2, 17, 29.
 species, pro picturis. P. 2, 21, 3.
 spectaclum. P. 4, 8, 21-48, 56.
 spectacula dare turbæ. T. 2, 5, 123.
 spectare incipere. P. 3, 3, 16.
 speculari ex arbore. P. 3, 2, 13.
 speculator amica matutinus. P. 2, 20, 31.
 speculum lecto jacens. P. 3, 4, 11.
 speculum rugas increpirat. P. 3, 22, 34.
 speculum dominæ porrigere. P. 4, 7, 76.
 SPES credula. T. 2, 7, 2.
 spes invidiosa, i.e. invidiam suscitans. P. 2, 1, 83.
 spes abnuir. T. 4, 1, 25.
 spei utilitates. T. 2, 7, 2 v. 3.
 spica Cilissæ, quam alii nardum, Josephus verò Scaliger crocum esse censendit. P. 4, 6, 74.
 spicea setta. T. 1, 11, 22.

spinofæ curz. C. 63, 72.
 SPIRITUS, pro anima. P. 3, 15, 10. spiritus horæ dubiæ servatur. 2, 10, 45.
 spiritus, pro suspirio. P. 1, 16, 32.
 spiritus nullus in toto corpore surgit. P. 2, 20, 37. v. adulterium.
 spiritus ille cecidit, i.e. seipsum ille detinuit. P. 2, 2, 2.
 spiritus levis, i.e. amator flexilis. P. 1, 9, 32.
 spiritantes animos mittere, i.e. stare. P. 4, 7, 11.
 spolia ex aliquo. P. 3, 5, 30-4, 10, 11.
 spolia in templo condita. P. 4, 10, 45.
 spolia opprobrii. P. 3, 11, 12.
 spumet mollius vinum in calice. P. 2, 22, 40.
 spurca saliva. C. 76, 8, 96, 16.
 spurcata. C. 105, 2.
 spura cruenta per cavos dentes eunt. P. 4, 5, 66.
 stabulis abigi. P. 3, 13, 30-4, 9, 2.
 stadium. C. 52, 60.
 stagna Lethæa. P. 4, 7, 91.
 stamen puniceum, insula sacerdotum. P. 4, 9, 52.
 stamen purpureum. P. 1, 3, 41.
 stamina ducere. T. 1, 3, 86. 1, 7, 84.
 stamina Parcarum fatalia. T. 1, 8, 2.
 STARE ad meras extremas. P. 3, 12, 7.
 stare infamem stupro. P. 3, 17, 20.
 stare potentem. P. 3, 20, 22.
 stat decus ingenio. P. 3, 1, 64.
 stat viz adamante non exorato. P. 4, 11, 4.
 stent tua regna in caput meum. P. 3, 8, 18.
 stantia currenti aqua diluuntur per vim magicam. P. 4, 5, 12.
 statua inaurata pallidior. C. 80, 4.
 starnas inter & arma, i.e. inter tropæa. P. 3, 9, 46.
 statuere, pro collocare. P. 2, 21, 33.
 statuere, pro sistere. P. 4, 9, 4.
 STELLA commoda. P. 2, 18, 62.
 stella mala. P. 2, 18, 62.
 stellæ quinque, i.e. Planes, inter quas à veteribus Sol, & Luna nentiquam censebantur. P. 4, 1, 104.
 stellas testes adhibere. P. 3, 18, 20. v. fidus. sic.

TIBUL. & PROPERT.

sterile semen. C. 66, 26.
 sterilis domus. P. 4, 11, 62.
 sternere lectum. P. 2, 10, 21.
 stratus lectus. P. 1, 4, 11.
 sternuere, *inter bona omnia*. C. 45, 9.
 sternuere omen argutum. P. 2, 2, 34.
 stimulo boves increpare. T. 1, 1, 18.
 stipare gregibus custodum. P. 3, 6, 13.
 stipendia dira. C. 63, 173.
 stipes acernus. P. 4, 2, 59.
 stirpe jungier, *i. e. liberos producere*.
 C. 60, 68.
 stola matronalis. T. 1, 7, 74.
 stragula picta. T. 1, 1, 65.
 straminea casa. P. 2, 13, 20.
 strepitantes alæ. T. 2, 2, 17.
 stridor magicus. T. 1, 2, 47.
 strigare, *dicatur de equis, cum inter-*
quiescunt. P. 4, 8, 23.
 strix, avis mali ominis. T. 1, 6, 16.
 strigis plumæ. *in re magica*. P. 3, 4, 29.
 striges consulere de sanguine alicu-
 jus. *in re magica*. P. 4, 5, 17.
 strophium teres. C. 63, 65.
 Struma Nonius. C. 5, 2.
 Strymon, *Thraciæ fluvius*. Strymonis,
i. e. Amazon, ut placet Joseph. Scalig.
vel Baccha. P. 4, 4, 72.
 studium formæ. T. 1, 9, 43.
 studium linguz, *i. e. eloquentiæ*. P. 3, 19,
 27.
 studiis severis vigilare. P. 2, 2, 9.
 stultè confusus amari. T. 1, 10, 45.
 stulti dies prætereunt. T. 1, 4, 30.
 stupefieri versu. P. 2, 10, 7.
 stupor, *pro homine insulsißimo*. C. 17, 21.
 stuprorum magnum examen. *metaph.*
ab apum examinibus. P. 2, 21, 97.
 Stymphalum, oppidum Arcadiæ: &
 Stymphalus, Arcadiæ lacus. Stym-
 phalia monstra, *i. e. avus tetarrinæ,*
quæ humanis carnibus vescabantur, ab
Hercule sagittis confixa. C. 67, 113.
 STYX, palus Inferorum. Stygio lacu
 spargi. P. 4, 3, 15.
 Stygia sub arundine remigam sede-
 re, *i. e. in cymba Charontis remigare,*
cuius iter per paludes arundinosas. P.
 2, 18, 71.
 Stygiæ aquæ puppis. T. 1, 11, 36.

Stygiæ aquæ. P. 2, 7, 62.
 Stygiæ tenebræ. P. 4, 9, 47.
 Stygiæ in undas vultum demittere.
 P. 3, 16, 9.
 SUAVIA commeiare. C. 76, 8.
 suavia propellere dextra opposita. P.
 2, 20, 39.
 suaviolum ambrosia dulcius. C. 96, 2.
 helleboro tristius. C. 96, 14. v. oscu-
 la, basia.
 SUB canem ætivum, *i. e. mense Julio*.
 T. 3, 5, 2.
 sub lumina solis, *i. e. mane adventante*.
 C. 63, 271.
 sub noctem. P. 4, 1, 115.
 sub ora bovis aliquem trahendum
 vincire. P. 3, 13, 38.
 sub, *pro post*. P. 2, 1, 26.
 sub terris, *i. e. apud inferos*. P. 2, 13, 105.
 sub titulis Scipionum Africa jacet. P.
 4, 11, 38.
 subdere faces. P. 1, 13, 26.
 subdita fax. *in re funerea*. P. 4, 11, 9.
 subdita cerva loco Iphigeniæ. P. 3, 20, 34.
 v. Iphigenia.
 subdolos Parthorum arcus. P. 4, 3, 66.
 subductus versus, *i. e. elatus*. P. 2, 3, 13.
 subiectus Ameri. P. 1, 10, 27.
 subire acris. P. 1, 9, 26.
 subire labores. T. 1, 4, 43.
 subito felix, *i. e. ex improviso*. P. 2, 13,
 28.
 sublevare se ex sua parte. C. 17, 18.
 sublimes, *pro inferiori limine, ut pla-*
cet Joseph. Scaligero. P. 2, 17, 57.
 submisso sono loqui. T. 3, 1, 22.
 subrepere alicui, *i. e. insinuare se in gra-*
tiam. C. 76, 3.
 subrepere in artus imos. C. 75, 21.
 subscribere votis numeribus. P. 4, 3,
 72.
 subsellum rei. C. 39, 2.
 subsidio currere. P. 2, 18, 17.
 subsilire, *dictum de talis lusu*. P. 4,
 8, 45.
 substernere brachia collo. C. 63, 332.
 substernere se. *in obscenis*. C. 63, 399.
 substernere pontum. P. 3, 5, 47.
 subtemen. T. 4, 1, 122.
 subtemina. C. 63, 327. & passim.
 sub.

INDEX IN CATUL.

subtexere catmina. T. 4, 1, 212.
 Suburra, *vicus urbis Romę, ubi profa-*
bant meretrices. Suburrę vigilas
 furta. P. 4, 7, 15.
 succedere, *pro bene evenire.* P. 1, 13, 27.
 3, 5, 48.
 succi cari, *i.e. colores pretiosi.* T. 4, 2, 16.
 succi mortiferi. T. 3, 5, 9.
 succrescat ptoles. T. 1, 8, 55.
 succumbere, *in obsecans.* C. 108, 3. fur-
 tim. T. 1, 9, 35.
 sudes tarda. T. 4, 5, 89.
 sudem gerere. T. 1, 11, 65.
 sude usta pręlia nuda miscere. P. 4,
 1, 28.
 SUDOR lassus. C. 67, 61.
 sudanti cortice, *i.e. resnam diffillante.*
 C. 63, 106.
 sudarium Serabum. C. 27, 7. 12, 14. v.
 Seraba sudaria.
 sues agrestes, *i.e. apri.* P. 2, 14, 22.
 Suevi, *Germanię populi ad Rbenum.*
 Suevo sanguis. P. 3, 2, 45.
 Suffenus. C. 14, 19, 22.
 suffigi in summa cruce. C. 95, 4.
 suffocare *secunda brevi, i.e. igne expiare.*
 P. 4, 8, 84.
 suggesta humo castra coronare. P. 4,
 4, 8.
 sulcis credere semina. T. 2, 7, 3.
 sulcos sato non habere. T. 2, 3, 42.
 Sulla litterator. C. 14, 9.
 sulphuris igne caput tangere. *in ex-*
piationibus. P. 4, 8, 86.
 sulphure lustrare. T. 1, 5, 11.
 SULTIPITIA *matrona, Servij filia, u-*
xor Cerinthis. T. 4, 2, 43. 44. 45. 46.
 47. 48. 49. 4, 10.
 Sulpitiz valetudo. T. 4, 4, 11.
 sumite vires, Pierides. P. 2, 8, 15.
 summam sibi ponit Apelles in Ve-
 neris tabula, *i.e. opus omnium absolu-*
issimum recur Apelles Venerem suam.
 P. 3, 7, 11.
 summa ora liquor triverat. P. 4, 7, 10.
 sunt Musę. P. 1, 8, 42.
 superare, *pro superesc.* T. 3, 2, 17. 4, 1,
 28. P. 4, 2, 57.
 supercilia rubra. C. 66, 45.
 superciliis recta verba remittere.

P. 3, 6, 25.
 superfluens. C. 29, 7.
 superi, *non inferi,* votis moveantur.
 P. 4, 11, 7.
 supernata alnus, *i.e. fissa in medium*
perne suille. C. 17, 19.
 supinis digitis fila formare. *gestu non-*
sis. C. 63, 312.
 SUPPLEX. supplicem ad jura venire.
 P. 1, 9, 3.
 supplicem irę cervice demissa. P. 2,
 11, 11.
 supplicem sedere. P. 4, 5, 37.
 supplices ad pedes *procumbant.* P. 47,
 8, 72.
 supplicia. *dictum de malis poeris.* C. 14,
 20.
 supposita manu poma caduca exci-
 pere. P. 2, 21, 95.
 suppositis manibus oculi excidant.
juramenti genus. P. 1, 15, 36.
 suprema cum venerit hora. T. 1, 1, 73.
 SÜRDUS, *pro mure.* P. 4, 5, 56. furda,
pro mure. P. 1, 7, 18. 4, 3, 53. furda *sino*
arte lyra. P. 4, 5, 56.
 surdo cantare. *adagium.* P. 4, 8, 47.
 surda aure preces negligere. P. 2, 13,
 48.
 surdi remiges Ulyssis. P. 3, 10, 34. v. Si-
 renes.
 surge anima ex humili carmine. P. 2,
 8, 15.
 Susa, *urbs Medię, regia vetus Persarum.*
 P. 2, 10, 1.
 suscitare vulturium a capite. C. 67,
 124.
 suspensus amibis. P. 3, 4, 8.
 suspensus palmis. P. 1, 20, 27.
 SUSPIRIA somnos pungunt. P. 3, 6,
 27. toro lecto versant. P. 2, 16, 47.
 suspitia ducere motu raro. P. 1, 3, 27.
 suspitia repetere. T. 3, 6, 61.
 suspirat amores abscntes. T. 1, 7, 41.
 suspirans in hospite. C. 63, 95.
 susurri blandi. P. 1, 11, 13.
 SUUS. sua, *pro amica.* T. 2, 5, 103. P. 3,
 12, 22. & alibi.
 sua, *pro uxore.* T. 1, 4, 75.
 suum esse, *i.e. sui iuris.* T. 4, 6, 16.
 suam esse cogere. P. 1, 3, 30.

sua

TIBUL & PROPERT.

sua fira trahere. P. 4, 9, 65.
 suis animis sibi nocere. P. 2, 14, 18.
Symphogades insula in Ponto, quas olim
concurrere autrupi fabulatores lictoris
mandabant, atque inter eos Argi no-
vum summum amoniarum parum.
relinquunt. P. 3, 20, 13.
 SYRIA, regio *Asiae clarissima, Cilicij*
contermina, Mesopotamij, Arabij
Petrop. C. 8, 7.
 Syriz. C. 45, 22.
 Syrius ros, i. e. *Opobalsanum Palesti-*
nense. T. 3, 4, 28.
 Syrius mutus, eodem sensu. P. 2, 10,
 32.
 Syrium mandum. T. 3, 6, 63.
 Syrium olivum, eodem sensu. C. 5, 2.
 Syrus Palastinus, *suis enim antiqui-*
rius Palestinae Syri perz. T. 1, 2, 18. et
Scaliger pro Syro, legis fuit.
 SYRTES, *vade navigantibus infeste,*
Africano litoris praeterea: quarum una
maior appellata. Syrtis. C. 6, 156.
 horrenda. T. 1, 4, 92.
 Syrtis. P. 3, 17, 7.
 Syrtis flamine incerno mutatur. P. 2,
 7, 69.
 Syrtis trahere. P. 3, 22, 16.

T

TABELLAE pictae ad animi Modis.
 T. 1, 3, 28.
 tabellae scriptoriae. P. 3, 21.
 tabellae suffraganeae. P. 4, 19, 49.
 tabellae supplices, i. e. *epistulae.* P. 2, 13,
 33.
 tabellas occultas fana ferre. ex *lenonia*
disciplina. T. 3, 7, 27.
 tabellis signatis aliquid mandare. T.
 4, 7, 7.
 tabulae pictae capiunt humina. P. 3, 19,
 29.
 tabulas veritas antecire fana pingu-
 di. P. 2, 2, 51.
 tabere, pro *amorem concipere.* P. 3, 15,
 20.
 tabescunt humina fana. C. 9, 55.
 taberna arcana. P. 4, 8, 19.
 taberna obsecra. v. i. e. P. 4, 62.

tacito labello voce suspendere. C. 8,
 104.
 tacito fana gaudere. in *obscuris.* T. 4,
 13, 8.
 tacito fana vulnera lenire. P. 3, 19, 32.
 tarda pinca. C. 60, 15.
 tardas felicitas vivere, i. e. *audacibus avi-*
bus vivere. P. 3, 17, 25.
 tardis instare. in re *magica.* T. 1, 2, 61.
 tardia vict. T. 3, 28.
 TARNUS, Lacusque natus, & promon-
 rium, *marmaribus ferax; unde ad in-*
feros descensum esse antiqui posue-
runt. T. 3, 3, 14.
 TARNIX cohors. P. 3, 1, 49.
 TARNIUS Deus, i. e. *Enepus fluvius Pe-*
loponnesi. cur autem voces cum Propert-
ius ad Enonium, vide Muretum in
hunc locum, qui vere scriptus est. P.
 1, 13, 22.
 Tagus, *Lusitanus fluvius, crevis amari-*
illustis. amicti. C. 29, 20.
 talaria Mercurii. P. 2, 28, 57.
 tali eburna. P. 2, 16, 61.
 tali secundi. P. 4, 8, 45.
 talorum interpres facin. P. 3, 2, 27.
 talos mittere, i. e. *phidare.* P. 2, 22, 26.
 tam matia. T. 2, 7, 7.
 tam, parvula Propertio frequens, & su-
 perabundans.
 tamen, pro *sed.* P. 2, 1, 76.
 Tarnis, *Scythiae fluvius in paludem*
Muretum evanescens, utrimus termi-
nis inter Africa, & Europam. T. 4, 3,
 147. P. 2, 21, 54.
 TANGERE non est, i. e. *tangi non po-*
test. P. 2, 2, 25. ita *Horat. Sat. 5. l. 1.*
Mandari oppidulo, quod verba di-
cere non est; atque apud Scripto-
res commoda.
 tangere, pro *libere.* P. 2, 1, 53.
 tangere, pro *stridore.* P. 3, 2, 16.
 tangere, pro *violare.* P. 2, 23, 9.
 TANTALUS, *Jovis filius ex nymphis*
Pleus, qui ob filium Pelopem ingula-
tum, & Dijs in convivium appositum,
vel, ut alii existimaverunt, ob crea-
na Deorum revelata, hunc supplicio
apud inferos damnatus est, ut videli-
ces arboris impendentis panno capto-
 ret.

INDEX IN CATUL.

nec recedentia, fonteque inbiaret, qui
 labra sitiens falleret. Tantalus sitis
 inter aquas. P. 3, 3, 64.
 Tantalus poena. T. 1, 3, 77.
 Tantalus, pro Tantalio. P. 4, 11, 24.
 Tantalica manus. P. 2, 1, 68.
 Tantalica fors. P. 2, 1, 61.
 Tantalidos funera, i.e. Niobes Tantalii
 filia, cuius prolem Apollo & Diana
 sagittis confecerunt. P. 2, 21, 14.
 TANTUM impiorum, i.e. inelegan-
 tium poetarum. C. 14, 7.
 tantum maris. P. 3, 3, 33.
 tantillum. C. 96, 6.
 tanti ducere. P. 4, 2, 89.
 tanti esse. P. 1, 6, 23. 2, 1, 3, 55. 3, 10, 3.
 4, 3, 63.
 tanti non esse. T. 2, 3, 38. 2, 7, 24.
 tanti videri. P. 1, 8, 3.
 tanta mala. T. 3, 4, 82.
 tantumdem sentiens, quam si nulla
 sit. C. 17, 20.
 Tappo. C. 101, 4.
 Tarbella Pyrene. T. 1, 8, 9. v. Pyrene.
 tardet, pro tardat, αργαῖος, C. 50, 81.
 tardiorum alicui venire. P. 2, 21, 1.
 tardipes Deus, i.e. Vulcanus claudi-
 cans, qui sumitur pro igne. C. 36, 7.
 TARPEJUM saxum, i.e. Capitolium,
 ita dictum à L. Tarpeja arcis prae-
 fecto. P. 3, 9, 45.
 Tarpeii luci. P. 4, 8, 31.
 Tarpejus pater, i.e. Jupiter Capitoli-
 nus. P. 4, 1, 7.
 Tarpejus dux. P. 4, 9, 3.
 Tarpeja virgo Vestalis, qua dum bel-
 lum esset inter Romanos & Sabinos, ad
 aquam hauriendam causa sacrorum
 descendens, Titi Tatii Sabinorum
 regis amore correpta est. Cui pepigit
 se arcem indefensam tradituram, mo-
 do qua milites ejus lava gestabam, il-
 le proditrici daturum promitteret.
 Quo impetrato, se suis Palilibus ho-
 stes in Capitolium admisit: verum
 Tatius miseram clypeis obrui iussit;
 hos etenim quoque in sinistris habe-
 bant, prater aureas armillas. P. 4, 4.
 Tarpeja pudicitia. P. 1, 16, 2.
 Tarquinii plures fuerunt: primum

Tarquinus Priscus quintus Roma-
 norum rex, post multa praecara ge-
 sta, opera liberorum Anci Martii
 è medio sublati: deinde Tarquinus
 Superbus tyrannide iniquus, & fi-
 lius ejus Sextus Tarquinus, qui
 Lucretiam Collatinæ uxorem castis-
 simam feminam violavit. Id autem
 facinus Junium Brutum excitavit
 ad reges expellendos, & magistra-
 tum Consulare creandam. V. Li-
 vium l. 1. Tarquinii secures fractae.
 P. 3, 9, 47.
 Tartarus, locus inferorum profundis-
 mus. Tartarea mora. P. 4, 8, 4.
 TATIUS, antiquissimus Sabinorum rex,
 qui cum Romulo decertavit, ac po-
 stea fœdus composuit. P. 4, 1, 30. 4, 2,
 52. 4, 4, 7.
 Tatii veteres. P. 2, 21, 103.
 Tatii Cures. P. 4, 9, 74. v. Cures.
 Tattia turma. P. 4, 4, 31.
 TAURUS aratra detrectat. P. 2, 2, 11.
 taurus gloria pecoris. T. 4, 1, 209.
 taurus hæret cornua in laqueis. rudi-
 mentum hoc est juvencorum, prin-
 quam aratro junguntur. Vide Virg. 3.
 Georg. P. 2, 2, 48.
 tauri cornua uca. P. 2, 4, 19.
 tauri Regis Aëta flagrant. P. 3, 9, 9.
 v. Medea, Jason.
 tauros servitium docere. T. 2, 1, 42.
 taurinus sanguis. C. 65, 34.
 Taurus, Cilicia mons altissimus, longe-
 que terrarum tractu extensus. C. 63,
 105, frigidus. T. 1, 8, 16.
 Tauri vertex ætherius. T. ibid.
 Taygetus Læconia mons. Taygeti prai-
 na. P. 3, 12, 13.
 regeres paternæ. P. 4, 5, 67.
 tegula curta. P. 4, 5, 68. lædit caput
 obiectum. P. 4, 7, 52.
 Teja meretrix. P. 4, 8, 31.
 tela sonat latere appulso. T. 2, 1, 66.
 telæ conductæ. T. 1, 7, 85.
 Telegonus rex, Ulysses & Circes fi-
 lius, qui per imprudensiam patrem
 occidit. v. Circe. Telegoni mœnia,
 i.e. Tusculum à Telegone conditum,
 hodie, Frascati. P. 2, 21, 42.

Tele-

TIBUL. & PROPERT.

Telemachus, *Ulyssis filius ex Penelope.*
 Penelopeus. C.60, 229.
 TELLUS in aera immensum desc-
 dit. T.4, 1, 19.
 tellus in aere circumfuso consistit. T.
 4, 1, 152.
 tellus in vias patefacta. T.1, 3, 36.
 tellus iusta. P.1, 19, 16.
 tellus tremefacta hiatum cavo dedu-
 cit. P.4, 1, 149.
 tellus Aegyptia nullo imbres postu-
 lat propter Nilum. T.1, 8, 25.
 tellus apud polos densa umbra abscon-
 ditur. T.4, 1, 155.
 tellus extremis maris undis inclusa.
 T.4, 1, 53.
 tellus extremis oris se subtrahens. P.
 2, 8, 21.
 tellus lenta gelu. P.4, 3, 39. v. terra.
 TELUM. tela zrata. T.1, 11, 25.
 tela caduca. P.4, 2, 13.
 tela remissa. P.3, 7, 54.
 tela alio trahere. P.2, 9, 18.
 aemerè incipere. P.2, 15, 36.
 gemerè suscipere. C.67, 78.
 semerarius, i.e. sine consilio. P.2, 7, 35.
 temeraria somnia. T.3, 4, 7.
 temperatae zonz. T.4, 1, 166.
 templa Deum, pro celi regionibus. C.
 65, 63.
 templa statuere. P.2, 5, 17.
 templis procumbere. *gestus supplica-*
cium. T.1, 5, 43.
 tempus suum rata, i.e. arrepto tempo-
 re. P.4, 4, 81.
 tempore, pro tempestive. P.4, 11, 66.
 tempore vinci. P.2, 17, 48. v. observ.
 Tempe Phthiotica, locus amantissimus
 Thessalia. C.53, 35. v. Phthia.
 TEMPUS, pro parte capitis. tremulū.
 C.69, 161.
 tempora Baccho perfusa. T.1, 2, 3.
 tempora vino fervida. P.3, 15, 13.
 tempora Caci tria. P.4, 9, 15. v. Ca-
 cius.
 tempora aspergere, i.e. sudorem exci-
 sare. P.2, 16, 83.
 tempora mero fundere. T.1, 8, 50.
 tendere, dictum de vasis regione. P.1,
 6, 31. ita Catullus: quacunque opu-

lenta recessit regia.
 tenta. in obscuris. C.79, 6.
 TENEBRÆ. tenebris, pro nocte. T.1,
 7, 65, 2, 1, 76.
 tenebris immundis habitare. P.3, 13,
 17.
 tenebris obductis se committere, i.e.
 noctu iter carpere. P.3, 14, 5.
 tenebricosum iter. C.3, 11.
 tener, pro minus apto ad rem Veneris.
 P.2, 5, 10.
 tener vaccula, i.e. vitulus. ἀπὸ τοῦ ὄνο-
 ματος. C.20, 14.
 TENERE, pro amare. C.71, 2. T.1, 5,
 3, 1, 7, 41, 2, 7, 34. P.2, 14, 17.
 tenere, pro callere. T.1, 2, 5, 1, 4, 1, 32.
 tenere, pro capere habere. P.4, 5, 38. 2,
 8, 18.
 tenere, pro incolere. P.2, 21, 28.
 tenere, pro meruisse. P.3, 4, 7.
 tenere, pro possidere. T.1, 1, 2, 3, 5, 22.
 P.4, 7, 93.
 tentare nova limina. T.1, 2, 17.
 tenuatus in artus exiles. P.2, 16, 21.
 tenuis, pro gracili. C.87, 1.
 tergemum Cerberi caput. T.3, 4, 38.
 v. Cerberus.
 tergo sustulit orbem Alcides. P.4, 9,
 37.
 terga tauri cava, i.e. tympanum. C.52,
 10.
 ternis per orbem secula decurrere.
 T.4, 1, 50.
 TERRA benigna, i.e. fertilis. T.1, 3,
 62. 3, 3, 6.
 terra falso partu arantes deludens,
 i.e. fruges diversas ad feminibus pariet.
 ἀδύνατον. P.2, 12, 31.
 terra herbas gerit. T.2, 4, 56.
 terra liquores erumpit. T.4, 5, 86.
 terra ministrat aquas. P.4, 9, 22.
 terra sit super ossa levis. formula bene
 precantium defunctis. T.2, 4, 50. terra
 non ullo pondere sit. idem est. P.1,
 17, 24.
 terra lubrica, i.e. argilla. T.2, 6, 30. in-
 felix Prometheo flagenti. P.3, 3, 29.
 terra Osca, i.e. Campana ab Ofcis
 Campana populis. P.4, 2, 62.
 terra obsecla colono Tyrio, i.e. Afri-
 ca.

INDEX IN CATUL.

ed. T. 4, 1, 40.
 terra Thessalia. T. 2, 4, 56. v. Thessalia.
 terræ sola. C. 62, 7.
 terræ via. T. 2, 6, 3.
 terræ inexpertæ semina committere.
 T. 1, 8, 31.
 terra regi. P. 2, 18, 44.
 terræ uberes. P. 1, 22, 10.
 terrarum orbis. T. 3, 3, 30.
 terris latis audax Hispania. T. 4, 2, 34.
 v. Hispania.
 terris redire. P. 2, 2, 42.
 tertii, pro tertissi. C. 65, 32.
 tertius annus ducitur. P. 3, 13, 7.
 testa, genus vasii vinarii paterna. T.
 1, 11, 48.
 testa, pro urna sepulchrali fœditi. manes
 accipiat. P. 2, 10, 32.
 TESTARI aliquem, pro decessari; ut
 sentit Lipsius. P. 2, 13, 25.
 testor, pro vaticinor. P. 3, 4, 31.
 testis amoris. P. 1, 10, 1.
 teste, pro testis. P. 3, 4, 20.
 testes flentes. P. 4, 11, 99.
 testudo, pro lyra. P. 2, 23, 79.
 testudinea Phœbi lyra. T. 3, 4, 37. P. 4,
 6, 32.
 tetulit, pro tulit. ἀρραχὼς. C. 62, 47.
 tetulisset reditum, pro redisset. C. 62,
 47. 69, 35.
 Teucer Quirinus, i.e. Troiano è sangui-
 ne. P. 4, 6, 22.
 Teuthras, pro Cumano, ut placet Jos-
 pho Scaligero. P. 1, 11, 11.
 Teutones, Germania populi. Teutonice
 opes. P. 3, 2, 44.
 texra navis pinea. C. 63, 10.
 texta solvere. P. 2, 7, 42.
 textilia varia. P. 1, 14, 22.
 Thais, meretrix Africa. Menandrea,
 quod scilicet in comædiis Menandri
 ejus persona sepius ageretur. P. 2, 5, 3.
 pretiola, quod noctem caro venderet.
 P. 4, 5, 43.
 Thalassius, Deus nuptiarum apud Lati-
 nos, ut Hymenæus apud Græcos. Vois
 originem habes ex Livio l. 1. ubi de
 rapto Sabinarum. C. 60, 134.
 Thallus puer cinēdus. C. 25.
 Thamyras cantor, Philamoni, & Ar-

giopæ Nymphæ filius, qui cum ausus
 esset se Musis præferre suavisæ car-
 minis, visum oculorum amisit. P. 2,
 16, 19.
 Theatrum. theatri cura. P. 2, 13, 33.
 theatra in plausum stantia. P. 3, 16, 18.
 theatra nata exitio meo. P. 2, 16, 4.
 THEBÆ, oppidum Epici clarissimum,
 à Cadmo Agenoris filio primum ex-
 tructum: deinde ab Amphione mani-
 bus ornatum, postremo ab Alexandro
 Magno, præter unicam Pindari poetæ
 domum, sola equatum. P. 2, 19, 54.
 Thebæ Amphionis lyra extructæ. P.
 3, 1, 43. Cadmææ. P. 1, 7, 1. Diracæ,
 à Dirce regina. P. 3, 15, 33. veteres. P.
 2, 1, 21.
 Thebæ deletæ. P. 2, 5, 5.
 Thebæ steterunt. P. 2, 7, 28.
 Thebanus Deus, i.e. Bacchus. P. 3, 16, 6.
 v. Bacchus, Semele.
 Thebana Æmonis domus. P. 2, 7, 84.
 v. Æmon.
 Thebani duces mediæ matre Joca-
 stæ cadere, i.e. Ethocles & Polynices,
 de quibus lege Stæti Thebaidem. P. 2,
 8, 2.
 Thebæ Egyptiæ, disscæ Hecampylæ à
 centum portis. palmiferæ. P. 4, 5, 25.
 Thelaira Leucippi filia, à Polluce ra-
 pta. P. 1, 2, 16.
 Themis, fœtorum Dea. C. 67, 153.
 thermæ Etruscæ. T. 3, 5, 7.
 Thermoodon, Scythiæ Asiaticæ fluvius,
 apud quem Amazonum populus. P. 3,
 12, 16. celer. P. 4, 4, 71.
 Thermopylæ, angustia quædam OEtæ
 montis, prærupto dorso Græciam di-
 dentis, veluti Apollonius Italianus:
 ubi Leonidas Lacædæmonius cum ter-
 centis fortissimis viris exercitum Per-
 sarum innumerablem diu contudit,
 ac suffinit, donec ab infernissimis ho-
 stibus obrutus, gloriose pro patria ca-
 deret. Ibi fontes aquarum calidi, Her-
 ouli sacri. Thermopylæ Octæ. C. 67,
 54.
 THESEUS, Ægei filius ex Æthra,
 qui Heraclei animi magnitudinem
 imitatus, pleraque monstra, & faci-
 nerosos

TIBUL. & PROPERT.

homines domuit; Scriniputa, Scyronem, Procurem, Periphetem, Menestaurum in Creta labyrintho. Hic primus Atheniensem rempublicam fundavit, murisque patriam urbem munivit. Pirithoum familiariter dilexit, cuius auxilio fretus, ad inferos profectus est, ut inde Proserpinam abduceret. At Cerbero inhibente meditatum opus perficere non potuit. Feminarum amator maximus, & defensor fuit; utpote qui Helenam nondum viri potentem rapuerit: Ariadnam à Creta li-
sore avelsa in scapulis Naxi per summum reliquerit, Phadra in sororis locum substituta: Hippolytem occiderit, multaque alia id genus patraverit. Tandem apud Syrios exceptus insidiis, fœdè obtruncatus est. C.63. P.2, 1, 37. 2, 11, 7. 2, 17, 29.

Thelea catina. P.1, 3, 1. v. Ariadna.

Thelezæ linguæ perjuria. T.3, 6, 40.

Thelezæ viz longa brachia, i.e. muri Athenarum. P.3, 19, 24.

Thelpiz, oppidum inter Ætiam, & Bœotiam. Thelpia rupes. C.60, 27.

Thesproti regnum vocat Propertius locum illum, ubi Cumæ veteres fuerunt; Thesprotus enim nomen fecit Thesprotia regioni Epiri, unde profecti Ambraciota Abantes in eam Italia regionem devenerunt, sedesque posuerunt. Jof. Scalig. P.1, 11, 3.

THESSALIA, Græcia regio, inter Heladem & Macedoniam posita, scientia magica fama illustris. C.63, 26. P.1, 5, 6. Thessala terra. T.2, 4, 16.

Thessala saga. P.3, 22, 10.

Thessalis umbra, i.e. Proteflai. P.1, 19, 10.

Thessala tela, i.e. Achilles. P.2, 16, 30.

Thetis, Neptuni filia ex Amphitrite, uxor Pelei, mater Acisillis. P.3, 5, 34.

Neptunine. C.63, 28.

Nereis ab avunculo Nereo. T.1, 6, 10.

Thetys, Oceani conjux; quandoque pro mari sumitur. Thetys ultima. C. 86, 5.

thiasus, i.e. chorus. C.62, 28.

thiasus Satyrorum. C.63, 25, 9.

Thracia, regio post Macedoniam, Septemtrionem versus, horrida. C.4, 8.

Threicia lyra Orphei. P.3, 1, 42. v. Orpheus.

THUS, thuris acerui. T.4, 6, 1.

thuris honores. T.1, 8, 5. P.4, 6, 55.

thure aras piare. P.3, 8, 19.

thura blanda. T.3, 3, 2. P.4, 6, 5.

thura mensura. T.1, 3, 34.

thura pia. T.2, 2, 3.

thura vilia. P.2, 8, 28.

THUSCUS Vertumnus. P.4, 2, 3.

Thufci concives Vertumni. P.4, 2, 49. v. Vertumnus.

Thufci aruspices. T.3, 4, 6.

Thufcæ lymphæ. T.3, 5, 29.

Thufcis oriæ. P.4, 2, 3. v. Etruria.

Thyades evantes, i.e. Bacchi sacrificula. C.63, 387.

thyia genus arboris, ex qua opera maximi pretii. V. Plinium l.13, cap.16.

thyia thalamus. P.3, 5, 63.

Thynicæ catagraphi, i.e. homines à Thynia regione stragulis intexti. C.25, 7.

Thyniasin, Græcus datus, pro Thyniacis. P.1, 20, 34.

Thyonianus, cognomen Bacchi, pro vino. C.27, 7.

thyrsi, bacilli edera, & pampinis involuti, qui à Bacchantibus gestabantur. C.63, 256. P.3, 2, 35.

Thyrsis pastor. P.2, 2, 68.

Tiberis, Latii fluvius prope Romam, qui ante Albulam vocabatur, donec à Tiberino rege submerso nomen accepit. T.2, 5, 69. P.2, 22, 20. 3, 9, 42. 4, 1, 8.

Tiberis multum concessit alumnis suis, recedendo scilicet. P.4, 2, 9.

Tiberim ultra. P.4, 10, 25.

Tiberinus, pro Tiberi. P.4, 2, 7.

Tiberina unda. P.1, 14, 1.

tibi gloria Dirce ducitur. P.3, 13, 39.

TIBIA barbara. C.63, 264.

tibia Cadis Mygdoniis, i.e. à Cadis Mygdonia urbe, ut explicat Jofeph. Scalig. P.4, 6, 8.

tibia nuptialis. P.2, 6, 12.

INDEX IN CATUL.

tibia projecta in Meandrum à Pallade, quòd ora ejus deformia faceret. P.2,21,85.
 tibia rauca succumbat choreis, i.e. exilis tibia sonus obruat strepitum saltantium. P.3,8,23.
 tibiçen Nilotes. P.4,8,39.
 tibicen Phryx. C.62,22.
 Tibullus Amoris consultus. T.1,4 à v. 75.
 Tiballi Epitaphium. T.1,3,55.
 Tibur, oppidum Latii. P.3,14,2. Herculcum. P.2,21,43.
 Tibura. C.39,10.
 Tiburtina terra. P.4,7,85.
 Tigris fluvius oritur in Armenia mare, atque in Euphratem velocissimo sinu defluit. V. Plinium l.6. c.17. P.3,3,4.
 tigres Armeniz. T.3,6,15. P.1,9,19. v. Armeniz tigres.
 TIMOR ex amore. P.1,11.
 timor ducit notam infermem in ore. P.1,5,16.
 timor ultra rogam. P.3,3,68.
 timore munitus. P.3,10,17.
 timorem esse audaci. P.3,5,40.
 timores vanos efficere. T.3,4,13.
 tinnula vox. C.60,13.
 tintinans aures. C.51,11.
 Tiresias vates Thabanius, qui ob confectam sorte lavantem Palladem, usque oculorum privatus est. Aliam hujus calamitatis causam affert Ovidius l.3. Metam. quem vide. P.4,9,57.
 Tisiphone, una de tribus furiis. P.3,3,62. Tisiphones caput furit atque angue. ibid.
 Tisiphone angues impexa pro cinibus. T.1,3,69.
 Titan, pro Sole. T.4,1,51. 4,1,114. Orion superagrat. T.4,1,158.
 Tiranæ, terra filii, qui Jovi bellum insulerunt, & ab eo fulminibus prostrati atque interempti sunt. P.2,1,19. v. Gigantes.
 Tithonus, Laomedontis filius, propter elegantiam corporis ab Aurora in calum sublatu, eique conjugio junctus.

Hunc ferunt ad id senii pervenisse, ut amore infantulorum cunis ageretur; tandemque in cicadam conversum. P.2,17,46.
 Tithoni senectia. P.2,13,83.
 Titius, i.e. Titienses, centuria equitum Romanorum isa ducta à Tito Tatius Sabinorum rege. P.4,1,31.
 Titius. T.1,4,67.
 TITULUS sub nomine. T.4,1,33.
 titulus per colla pendens, erat servorum venalium. P.4,5,51.
 titulis fulra domus. P.4,11,32.
 titulis legere capta oppida. P.3,3,16.
 Tityrus pastor. P.2,2,3,72.
 Tityus Gigas, qui ob tentasam Latana pudicitiam, sagittis Apollinis ad inferos detrusus est: ubi secus duobus vulturibus depascendum prabere cogebatur, toties renascens, quoties absumptum esset. T.1,3,75.
 Tityi volucres. P.4,15,31.
 Tityo pauca novem jugera, ob corporis nempe magnitudinem. P.3,3,66.
 TOGA laxa, i.e. discincta, & ad mollitiem composita. T.1,7,46. 1,9,70.
 toga picta. P.4,4,53.
 toga virilis. P.4,2,24.
 toga effluit sinu effuso. T.1,7,46.
 togam liberam sumere. P.4,1,32.
 tollere se gradibus. P.4,1,9.
 tollere à domina mea. P.2,3,14.
 Tolumnius Vejentium rex, occisus à Cornelio Coss. P.4,10,23. v. Feretius Jupiter.
 Tamiris, regina Scytharum, & Massagarum, qua à Cyri molitibus unico filio orbata, exercitum composuit, inque Persas misit, tanto successu, ut ducenta millia hostium occubuerint, ipsoque Cyrus in acie perierit. Cujus caput ad reginam delatum, e us jussu in utrem plenum humano sanguine coniectum est, cum hac insuper exprobratione: Satia te sanguine, quem sisti. T.4,1,144.
 tonabat olim Jupiter de nuda rupe. P.4,1,7.
 tondere os, i.e. caput, ac genas. C.60,139.

tor-

TIBUL. & PROPERT.

torno angusto versus componere. *me-*
saph. P.2,23,43.
 torosa cervix *leonis. C.62,83.*
 torquis unca. *P.4,10,14.*
 Torquatus Manlius. *C.60,67.*
 Torquatus parvulus. *C.60,216.*
 torquata columba. *P.4,5,63.*
 torquerier. *P.3,4,39.*
 torrida zona. *T.4,1,159.*
 torta fluctus vertigo. *P.3,5,19.*
 TORUS è cespitate. *T.2,5,100.*
 torus herbæ natiuus. *P.3,11,36. isæ*
Virg. 5. Æneid. viridante toro con-
federat herbæ.
 torus mollit arma. *P.4,4,62.*
 tori partem vindicare. *P.4,3,56.*
 toro membra levare. *T.1,1,40.*
 toro puro secubare. *T.1,3,26.*
 toro sedere. *P.4,11,82. v. fractus utro-*
que toro. v. lectus.
 torum esse in aliquem. *T.3,6,19.*
 tot dies abiëre. *P.2,13,33.*
 tot millia formolarum. *P.2,19,47.*
 tot noctes periere. *P.2,15,41.*
 tormoda, *i.e. omne genus rerum. C.112,*
4.
 TÖTUS. tota caterva in exequias
 venit. *P.4,11,68.*
 totum esse alienus. *T.4,4,19.*
 totum esse alicui. *T.4,6,3.*
 totum nasum fieri. *C.13,4.*
 tora Roma ferri, *i.e. vulgari, traduci.*
P.2,4,1.
 toxica bibere. *P.1,5,6.*
 TRABS, in *obscuris. C.28,10.*
 trabs natans, *pro navigio. C.4,3.*
 trabes auratz. *P.3,1,50. T.3,3,16.*
 trabes curvatz in fata. *P.3,20,38. v.*
Scinis.
 tracta de niveo vellere. *T.1,7,86.*
 tractus litteræ incertus. *P.4,3,5.*
 tradere animam. *C.30,7. i.e. se suaque*
omnia committere.
 traducere vitæ inerti. *T.1,1,5.*
 traduci per totam urbem, *i.e. fama*
differrî. P.2,16,87.
 trahere, *pro allicere. P.1,2,19.*
 trames per astra versus, *i.e. Zodiacus*
obliquus. P.4,1,103.
 transire ante pedes. *P.4,2,56.*

transiet, *pro transibit. T.1,4,23.*
 Transpadanus Catullus, *i.e. ultra Pa-*
dum fluvium. C.39,13.
 TREMERE aliquem. *P.2,8,20. 3,20,*
30.
 tremere stulto timore. *P.2,23,20.*
 tremebat aqua picta radiis armorum.
P.4,6,36.
 tremebunda, *i.e. fracta voce. C.52,11.*
 trepidare, *pro subsultare, vel jugum*
excutere. P.2,2,13.
 trepidans, *pro festinans. C.62,43.*
 trepidæ res. *T.2,3,21.*
 tria colla Cerberi latrantia. *P.3,16,23.*
 tria suavia reperire. *C.73,4.*
 tribus chartis omne ævum explicare.
C.1,6. v. observo.
 tridens Neptuni. *P.2,18,48.*
 triens peculi genus. *P.3,8,29.*
 trilinguis Cerberus. *T.3,4,88.*
 Trinacria dicta Sicilia ob formam Tri-
 quetram. *v. Sicilia. Trinacria riu-*
pes, i.e. Æna Sicilia mons. C.67,
53.
 tripudia. *C.62,26.*
 TRISTIS imber. *C.67,56.*
 tristem esse alicui. *T.4,4,18.*
 tristi fronte imperitare. *T.2,6,15.*
 tristia facta. *T.1,9,28.*
 Triton filius Neptuni, *è numero mari-*
norum Deorum. P.4,6,61.
 Triton ore subito aquam recondens,
i.e. simulacrum Tritonis. P.2,21,50.
 Triton, annis proximis Syrtibus, apud
 quem Pallas primum visa. Tritonis
 hera, *i.e. Pallas. C.63,391.*
 tritus, in *obscuris. P.3,9,30.*
 trita, *pro usitata. P.1,16,38.*
 Trivia, cadem ac Diana, *ita dicta,*
quod in trivii coleretur. C.34,15. T.
1,5,16.
 Trivia, *pro Luna. C.65,5.*
 Triviz Dæx lumina ferre. *P.2,21,40.*
 TRIUMPHUS avi. *P.2,23,56.*
 triumphus feminei extrema merces
æ.
P.4,11,97.
 triumpho colla dare. *P.2,8,19.*
 triumphum agere. *P.4,8,17.*
 triumphum capere. *P.3,9,49.*
 triumphos secumingere. *P.3,16,17.*
 i a triumph-

INDEX IN CATUL.

triumphalis laurus. T. 2, 5, 5.
 trochus, orbis quidam ferreus claviculis infixis, qui circumactus tinnium edebat. P. 3, 12, 6.
 TROJA, vetus Phrygia urbs, à Troe rege sic appellata, Græcorum dolis post decennale bellum deleta. P. 2, 2, 44. 2, 19, 5. 4, 1, 114. Troja tellus. C. 64, 7.
 Troja bis capta Herculis numine, i. e. semel ab ipso Alcide sub Laomedonte: iterum sub Priamo, propter sagittas Herculeas, quas attulis Philoctetes, sine quibus capi non poterat. P. 3, 1, 32.
 Troja fuit. P. 2, 7, 28.
 Troja obscœna, i. e. malo augurio condita. C. 67, 99.
 Troja penates profugos Romam misit. P. 4, 1, 39.
 Troja sepulcrum Europæ, atque Asiæ. C. 67, 89.
 Troja virum, & virtutum omnium acerbæ cinis, i. e. sub cuius manibus Heræum progenies omnino videtur cecidisse. C. 67, 90.
 Trojæ testis. P. 2, 21, 20.
 Trojæ resurgens arma victricia. P. 4, 1, 47.
 Trojana funera. P. 2, 7, 8.
 Troica moenia. C. 63, 347.
 Troica sacra. T. 2, 5, 40.
 trophæa avita. P. 4, 11, 29.
 trophæa regis. P. 3, 2, 8.
 truculenta pelagi. C. 62, 16.
 trusare. in obsœnis. C. 56, 6.
 tu moriere tamen. P. 2, 7, 38.
 TUA, absolusæ pro uxore. T. 1, 70, 85. P. 3, 10, 18.
 tua, pro amica. P. 1, 9, 22. v. mea, sua.
 tua vita, blandissimum vox. C. 67, 85.
 tua opera. C. 3, 17.
 TUBA fati querela. P. 2, 10, 20.
 tuba funesta. P. 2, 6, 12.
 tubam intermittere. P. 4, 4, 80.
 tubæ cælo audita. T. 2, 5, 73.
 tubæ mœstæ, in funere. P. 4, 11, 9.
 tubas querulas struere per ossa rauca, i. e. ex ossibus. P. 4, 3, 20.
 rubicæ conde f. 3. murmura. P. 4, 4, 61.
 tubicem lento inarmure saxa quatit.

P. 4, 4, 9.
 Tullus. P. 1, 1, 9. 1, 6. 1, 14. 1, 22, 3, 20.
 TUMERE in obsœnis. T. 1, 9, 36.
 tumefactus. P. 3, 4, 3.
 tumefactum superbiere. P. 4, 1, 63.
 tumor custodum. P. 2, 16, 70.
 tumor turpia facit ora. dictum de tribicæ. P. 2, 21, 86.
 tumulo currere. P. 2, 7, 82.
 tumulo-ferre dare. T. 2, 4, 48.
 tumultus in amore. P. 3, 1, 3, 1.
 tumultus canere, i. e. bella. P. 2, 8, 11.
 tunc verò. P. 2, 1, 14.
 tuodere, pro verbis inculcare. P. 4, 5, 35.
 TUNICA media. C. 66, 22.
 tunicam, & pallium perundere. in obsœnis. C. 32, 11.
 tunicam ponere, i. e. nudari. P. 2, 2, 56.
 tunicæ demissæ. P. 4, 2, 38.
 tunicas dare scombris. C. 92, 8.
 tunicas solvere. P. 4, 8, 61.
 tunicas solvere, in resacta. T. 1, 5, 15.
 turba minuta. P. 2, 20, 3.
 turba novella. T. 2, 2, 22.
 turbam esse alicui in locis solis. T. 4, 13, 12.
 turben verberare actus. T. 1, 5, 3.
 turmæ fortes ad prælia. P. 2, 8, 7.
 Turnus Rutulorum rex, qui obpugnam sibi Laviniæ certamen habuit cum Anea rivali, à quo interfectus est. barbarus. T. 2, 5, 50.
 turpis amnis Acheron. P. 4, 7, 55.
 turpia visa, i. e. imagines ad libidinem excitantes. P. 2, 5, 20.
 Iuppiter arma cadunt. T. 4, 2, 4.
 turres cavæ. P. 4, 10, 13.
 turres geminæ Tiburtinæ culminibus candidis. P. 3, 14, 3.
 Tusculum, Latii oppidum à Telegezio conditum. Tuscula tellus. T. 1, 8, 57.
 Tusculana via opus Metellæ. T. ibid.
 tussis collo rugosa conresceas. P. 4, 5, 67.
 tussim expirare. C. 44, 7.
 turela Diaconis est Lauvium, i. e. custoditur à Diacone. P. 4, 8, 3.
 turela per agros, i. e. agrorum custodia. P. 3, 12, 21.

tutus

TIBUL. & PROPERT.

tutus credere, i.e. non sollicitus committere. P. 1, 20, 52. hic enim, ut notat Joseph. Scalig. quemadmodum in tota Elegia, poeta. *ἡμεῖς* *Ζεῦ*.

tutura ire. P. 2, 3, 45.

tympana. P. 3, 2, 28.

tympana mollia pulsare. P. 3, 15, 33.
Tyndarus, *Lede maritus, vitricus Helenę, Castoris, & Pollucis.* Tyndaris Helena. P. 2, 21, 87. 3, 6, 30.

Tyndaridę optati, i.e. sidera Castoris, & Pollucis, navigansibus fausta. P. 1, 17, 16.

typanum, pro tympano. C. 62, 8.

Tyro, Salomoni filia, quę amore Enipei fluxu succensa, cum ipso in aquis conebuit. candida. P. 2, 19, 51. v. Salomonis.

TYROS, Phœnicis oppidum, prius insula, postea verò Alexandri Magni oppugnationibus continenti adiunctum. Ab eo profecti coloni Carthaginem in Africa condiderunt. Ejus autem purpura scriptoribus præfatis celebratissima. T. 2, 6, 40. 4, 2, 16. Cadmiza, quod ibi regnavit Agenor Cadmi pater. P. 3, 11, 7.

Tyros turribus vastum maris æquor prospectari. T. 1, 8, 20.

Tyro ex ipsa dona tollere. P. 2, 13, 18.

Tyria aqua. P. 4, 5, 22.

Tyrius colonus. T. 4, 1, 140.

Tyrii intexti. C. 63, 308. sic apud Virg. Georgicon 3. intexti Britanni, v. Thyrii catagraphi.

Tyrii primi omnium navigarunt. T. 1, 8, 20.

Tyrius murex. T. 2, 4, 28.

Tyrius torus. T. 1, 1, 63.

Tyria palla. T. 4, 2, 11.

Tyrio linu apta. T. 1, 10, 70.

Tyrium subtemen. T. 4, 1, 122.

Tyria vestes. T. 1, 8, 47. allunt *aman-*
tium lumina. P. 3, 12, 27.

Tyria vellera. P. 4, 3, 34.

Tyrrhenum mare, pars illa Mediterraneæ, quę Italian alluit prope Siciliam. Hoc Latini dixerunt *Inferum*, & *Thuscum*. Tyrrhena arena. P. 1, 8, 11.

Tyrrheni nautę in Delphinis versi, quod Bæcchum sub specie pueri latentem, ac Naxum petere cupientem, doctis adorti essent. v. Ovid. 3. *Metamorph.* P. 3, 15, 25.

V

VACCÆ JO. P. 2, 19, 18. v. JO.
vaccula, pro vitulo. *αρχυμῶς*. C. 20, 14.

VACARE, pro viro carere. P. 2, 7, 55.
vacuo lecto tabescere. P. 3, 4, 23.

vacuo lecto vivere, i.e. calibem, castamque vitam agere. P. 2, 2, 5.

vacui, pro pudici. P. 2, 22, 21.

VADA FLUVIA. P. 2, 7, 48.

vada iniqua. P. 1, 17, 10.

vada lenta inferorum. P. 4, 11, 15.

vada remis pulsa. C. 63, 58. P. 4, 2, 8.

vadis onusta fidit navis. P. 2, 11, 30.

vadimonia. P. 4, 2, 57.

væ te. C. 57, 91.

vagus animi. C. 62, 4.

vage, pro vagus. P. 4, 1, 75.

vagæ puellæ, i.e. instabiles. P. 1, 5, 7.

VALEAT, i.e. procul abeat. P. 3, 1, 7.

valeat Venus, & puellæ. T. 2, 6, 9.

valeatis amici, tuque; puella. P. 3, 19, 15.

valeant fruges, i.e. nil moror fruges. T. 2, 3, 39.

valens, & æger relativa. P. 2, 15, 56.

Valerius Corvus, ita dictus, quod ei contra ingentis magnitudinis Gallum Senonem pugnantem, corvus in vertice galeę insederit, & inser pugnandum ora, oculosque hostis verberaverit. P. 3, 9, 64.

Valgius, poeta Epicus, cuius opera, præter pauculos versus, penitus interceperunt. T. 4, 1, 181.

vallis alarum, metaph. C. 68, 6.

vallis insidiis claudere. T. 1, 4, 44.

vallum ducere. T. 4, 5, 85.

vallum ab arbore carpere. P. 4, 3, 19.

vallō acerno pracingere. P. 4, 7, 7.

valuas resupinare. P. 4, 8, 51.

vanum, pro mendacio. P. 3, 4, 5.

vappa, pro nihili homine. C. 28, 5.

variare, neutra significatione. P. 2, 4, 11.
4, 2, 13. I 3. Va-

INDEX IN CATUL

Varia figura mistus. P. 3, 22, 50
varios modos ore incinere. P. 2, 16, 6.
Varro Atacinus poeta Epicus, qui Argonautica ex Apollonio Rhodio conscripsit. P. 2, 23, 85.
Varrus. C. 10, 22, 1.
vasto mari eluere in re magica. P. 3, 22, 10.
Vatinius vir nequam. C. 52, 3.
Vatinius odium, i.e. quo Catullus oderat Vatinium. C. 14, 3.
Vatiniaga crimina. C. 53, 2.
ubera impressa. P. 2, 23, 70.
ubera lactis. T. 1, 3, 46.
ubera lacte adulata. C. 20, 11.
ubertim. G. 45, 17.
udis luminibus respicere. P. 2, 6, 10.
vectors rixa. C. 40, 4.
VEHERE vehi penais per aera. T. 4, 1, 20.
vehi per inania. T. 4, 1, 31.
vexerit, pro vexit. P. 3, 9, 29.
vectari in aera dorso Pegasei. P. 2, 21, 55. v. Pegalus.
vector, pro viatore. P. 4, 7, 84.
Vicii, oppidum Etruriae, a M. Furio Camillo disiectum. P. 4, 10, 24.
Velabrum, vicus Roma prope Aventinum. T. 2, 5, 33.
Velabra stagnabant sup flumine. P. 4, 9, 5.
velle in obstare. C. 8, 9. T. 1, 4, 49.
velle, pro amare. T. 4, 5, 10. 4, 11, 4.
vellera bis madefacta, i.e. di spum. T. 4, 2, 16.
vellera in gladios secta, i.e. chlamys, molles, sine lineis distincta, gladio rum similitudine. P. 4, 3, 34.
vellicare aliquem metaph. P. 2, 4, 8.
VELUM, vela grandia rati parvz incepta. P. 3, 7, 4.
vela Lechae fossa. P. 3, 19, 19. v. Lechaum.
vela cruenta dedit Atrides. P. 4, 1, 112.
vela ducere. P. 1, 6, 2. in incertum agere. P. 2, 18, 36. pandere. P. 2, 15, 50. solvere. P. 1, 17, 26.
vela dare a lecto. metaph. P. 3, 18, 2.
vela permittere, i.e. possessionem facere.

T. 1, 10, 25.
vela secunda dare, i.e. satiare. P. 3, 35, 2.
velifera carina. P. 3, 7, 35.
velificare. P. 4, 9, 6.
velificari. P. 2, 19, 40.
vela sinuosa et hcatro fluitantia. P. 30, 16, 13. pendentia. P. 4, 1, 55.
VENARI animo studioso. C. 113, 1.
venandi studium. T. 4, 3, 23.
venatio. T. 4, 3.
venator Adonis. P. 2, 10, 54.
venalia mittere. P. 4, 5, 25.
vendere se muneribus peregrinis. P. 1, 2, 4.
vendere formam. T. 1, 10, 51.
VENENUM depensum. P. 2, 21, 70.
veneni quidquid. T. 2, 4, 55.
veneno tentare. P. 2, 9, 19.
venena labris subeuntia. P. 2, 18, 68.
venena tetra. T. 3, 5, 10. P. 2, 17, 11.
venena trita in manus sumere. P. 2, 13, 70.
veneni plena oratio. metaph. C. 44, 12.
venenum vitae. metaph. C. 76, 5.
venena, i.e. mali poeta. C. 14, 19.
venetari, i.e. supplicem se gerere. P. 2, 13, 38.
veneranda, pro pulchra. T. 1, 8, 56. v. obfero. T. 4, 2, 30.
veniam pudentem petere. C. 15, 2.
venia tua. P. 2, 17, 40.
VENIRE ad fata, i.e. mori. P. 2, 10, 39.
ad fundera. P. 4, 8, 71.
venire contra, i.e. obviam fieri. P. 1, 11, 25.
venire in honorem tumidum. P. 2, 17, 15.
venire in suos ignes, i.e. accedere ad suos amores. P. 2, 23, 44.
venire mollem ad arua. distum de javenco. P. 2, 2, 22.
venire. distum de amica. P. 2, 11, 20. 2, 13, 108. 2, 16, 43. 3, 19, 8.
venit epistola. P. 3, 14, 1.
venturus paucis luciferis. P. 2, 14, 28.
ventitare. C. 84.
venire in ora, a. fama traduci. P. 2, 1, 2. 3, 7, 24. 3, 7, 32.
venire, pro effe. T. 1, 1, 64. 1, 9, 15. 4, 2, 2.

TIBUL & PROPERT.

22. P. 1, 15, 40. P. 18, 14. 2, 17, 38. 2, 23, 81. 3, 11, 49. 3, 13, 2. 4, 4, 56. & alibi.
venire, *pro accidere*. P. 2, 16, 2.
venire, *dictum de nascensibus plantis*.
P. 2, 10. *ita Virg. 1. Georg. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ.*
venter mendax. C. 65, 48.
VENTUS, & ignis eripiant opes. T. 2, 4, 40.
ventus & unda rapit quidquid jurarunt. P. 2, 19, 8.
ventus, qui bene vela ferr in Italiam. P. 4, 3, 40.
vontum opponere, *i.e. levissima quæque pignori dare*. P. 1, 6, 17.
ventro quolibet ire. P. 1, 8, 4.
venti carbasci. T. 3, 2, 21. *v. observ.*
venti flamina tenuerunt. T. 4, 1, 125.
venti per mare vecti ab Ulyse. T. 4, 1, 58. *v. Flysses.*
venti salo superant. P. 3, 3, 51.
venti subsidentes. P. 1, 8, 15.
ventos rogis petere. P. 4, 7, 31.
ventosæ alic Cupidinis. P. 2, 9, 5.
ventilare facem. P. 4, 3, 50.
VENUS, *Amorum Dea, quæ nata feratur ex genitalium Cæli partium, amore, quas amputavit Saturnus, & in mare projecit; Idcirco à pelagi spuma Aphrodite appellata est. Conceptam verò ajunt in concha, & prope Cythera insulam emeruisse, veldam deinde in Cyprum. Hæc postea insigni pulchritudine, multorum Deorum animos movit, præcipuè Martis, qui eam licet nuptam Vulcano felicisare non destitit, donec ambo rese impliciis risus Numinum exponerentur, ita parnas irato marito persolventes. Huic sacri fuerunt passeres, & columbæ, animalia sacissima.* P. 2, 10, 56.
Venus bona. C. 60, 202.
Venus domina. P. 3, 2, 31. regina. P. 4, 5, 63.
Venus concha vecta. T. 3, 3, 34. è mari nata. T. 1, 2, 40. è sanguine. T. 1, 2, 39. Martis adultera. T. 4, 2, 3. Martis libidine corrupta. P. 2, 21, 89. nocturnorum sacrorum ministra. P. 3, 8, 30.
Venus aspera, & difficilis. T. 1, 12, 20.

ultrix. T. 1, 9, 28. tristis. P. 1, 14, 16.
Venus afflat amores. T. 2, 4, 57. dolet sibi conferri mulierem. P. 2, 19, 9. ex Olympo spectat. T. 1, 7, 89. exercet amaras noctes in amantem. P. 1, 1, 33. fit comes exclusus. P. 3, 14, 20. fortes adiuvat. T. 1, 2, 16. opat opes. T. 2, 6, 33. ventilat facem coniugallem, ut vivat. P. 4, 3, 50.
Venus causa fuit discessus. P. 4, 8, 16.
Venus mittitur frustra, & deficiet. T. 4, 1, 34.
Venus ne sit illi amica. P. 2, 15, 38.
Venus non te negligit. *venustus est, & uxor est.* C. 60, 198.
Venus vexit arma sui Cæsaris. P. 4, 1, 46.
Venus Apellea. P. 3, 7, 11.
Veneris ahenum, *i.e. compedes*. P. 3, 22, 13. *v. observ.* atz. T. 4, 1, 23. bella. T. 1, 11, 53. furta. T. 1, 2, 34. militia. P. 4, 1, 37. periuria. T. 1, 4, 17. prælia. P. 3, 3, 24. pueri, *i.e. Amores*. P. 4, 1, 138.
Veneris proles Cæsar. P. 3, 5, 19.
Veneris ante pedes volvi. *supplicum gestus*. P. 3, 5, 12.
Veneris saltus compescere. P. 3, 15, 3.
Veneris præcepta ferre. T. 1, 4, 79.
Veneris vinculis colla subdere. T. 1, 4, 48.
Veneri sacra columba. P. 4, 5, 63.
Veneri mollire. P. 4, 5, 5.
Veneri ponere vota, *i.e. cessare à votis Veneris. suspicor sament legendum; Veneris.* P. 2, 14, 13.
Veneri servire. T. 4, 5, 13. aperte. T. 2, 3, 29.
Veneres, Cupidineque. C. 3, 1, 13, 12.
veneres omnes omnibus surripuit. C. 85, 6.
venus, *pro libidine. Venus auspicatissima.* C. 45, 26. dormiens. *in obscenis.* P. 3, 4, 34. furtiva. T. 1, 9, 57. ignota. P. 4, 8, 34. mutua. T. 1, 7, 14.
venus concitat arma dulcia. *in obscenis.* P. 5, 18, 18.
venus opes exhaurit. P. 3, 11, 2.
venus deseruit. T. 1, 6, 4.
venerec committere in cæco motu.

INDEX IN CATUL.

P. 2, 12, 13. labore colere. *in obscuris.*
P. 2, 16, 22. iungere. **T. 1, 10, 76.** 4, 13, 2.
 promittere. **P. 4, 5, 33.** tractare. **T. 1,**
1, 87. trivio committere. *in obscuris.*
P. 4, 7, 19. vendere. **T. 1, 4, 53.**
Veneres canere. **P. 2, 8, 11.**
venus, feliciſſimus talorum jaltus. **P. 4,**
8, 45.
ver atatis. **C. 67, 15.**
ver purpureum. **T. 3, 1, 14.**
Verannius. **C. 9, 12, 16, 28.**
Veranniolus. **C. 12, 17, 47, 3.**
verbenz. *in re ſacra.* **P. 4, 3, 57.**
VERBERE torto tergum ſecare. *po-*
na ſervorum. **T. 1, 10, 22.**
verbera ſervilia. **T. 1, 7, 43.**
verbera ſoſa movere. *Lupercorum*
eras. **P. 4, 1, 25.**
verbera torta. **T. 1, 7, 52.**
VERBUM non facere, *ie. n. mutire*
quidem. **C. 73, 6.**
verbo murari. **P. 2, 4, 13.**
verbo violare numina. **T. 1, 5, 37.**
verba ſoro tonantia. **P. 4, 1, 34.**
verba mala miſta cum ſaxis. **P. 4, 5,**
76.
verba mero errantia. **P. 2, 23, 22.** libe-
ra. **T. 1, 10, 26.**
verba minora Deo. **P. 4, 9, 32.**
verba pigenda. **P. 4, 1, 76.**
verba pondus habentia. **P. 3, 5, 68.**
verba Veneris, ac Minervæ ſuffragio
 probata. **P. 1, 2, 30.**
verba coierunt nobis vix decem. **P. 3,**
13, 8.
verba cadunt Zephyro, *ie. irrita ven-*
to rapiuntur. **P. 1, 16, 34.**
verba mala de me ſuerunt. **P. 2, 7, 58.**
verba *alicujus* colere. **P. 3, 1, 48.**
verba certo pede cantare. **T. 2, 1, 52.**
verba componere. **P. 2, 23, 41.**
verba dare nomine *amicis ſuppoſito.* **P.**
2, 16, 88.
verba ſateri. **P. 3, 22, 21.**
verba ſerre. **P. 4, 5, 54.**
verba fortia ſingultu cadentia. **P. 1, 5,**
14.
verba jacere. **P. 2, 1, 87.** jactare. **P. 3, 9, 7.**
verba loqui in nullo pondere. *ie. in-*
certa, porphora. **P. 2, 16, 44.**

verba mittere per fores rimofas. **P. 2,**
13, 72.
 verba perdere ſono pecudis. **P. 2, 22,**
10.
 verba pudenda dicere ad limen ira-
 tz. **T. 2, 1, 74.**
 verba ſecunda præbere. **P. 3, 11, 42.**
 verbis eripere & c. *ie. e. facundia effice-*
re, ut res aliter atque eſt videatur. **T.**
1, 10, 35.
 verbis non parcere, *ie. e. loquacem, &*
glorioſum eſſe. **P. 2, 19, 13.**
 verbalevis Cynthia. **P. 2, 4, 28.**
 vernæ garrulus. **T. 1, 3, 26.**
 vernarum turba. **T. 2, 1, 23.**
 Verona, oppidum Gallie *Ciſalpinæ,* *Cæ-*
sulli & Plinii ſenioris patria. **C. 35, 3.**
67, 27. Brixia filia. **C. 66, 34.**
 verrere. verſi foci. **P. 3, 11, 42.**
 verſare animum *alicujus.* **P. 4, 5, 6.**
 verſare toto lecto. **P. 2, 16, 47.**
 verſantem turbine leti. **C. 63, 149.**
VERSUS durus. **P. 2, 1, 41.** æternus. **T.**
4, 1, 34. exactus tenui pumice. **P. 3,**
1, 8.
 verſu, pro verſui. **P. 2, 1, 41.**
 verſu pio mœnia diſponere. **P. 4, 1, 57.**
 verſus facere *alicujus* nomine, *ie. in*
gratiam. **P. 4, 7, 77.**
 verſibus *alicujus* inſignem eſſe. **P. 3,**
22, 4.
VERTERE aures ad pacē. **P. 2, 10, 15.**
 vertere in auriculas, *neutra ſignifica-*
tione. **P. 1, 16, 28.**
 vertere in meſius. **T. 3, 4, 95.**
 vertere ſe in *alicujus* mores. **P. 4, 5, 45.**
 verti in oſſa. **T. 3, 2, 26.**
 vententis anni fructum percipere. **P.**
4, 2, 11.
 verſo cardine ſonar janua. **T. 1, 2, 10.**
 verſæ carinz. **P. 2, 13, 39.**
 vertex Parnaffi lauriger. **P. 3, 11, 55.**
 vertex turritiger Cybelle. **P. 3, 15, 35.**
 Verrumnus, antiquiſſimus *Thuſcorum*
Deus, cuius cultus, Thuſcis everſis,
ad Romanos tranſlatus. **T. 4, 2, 13.** **P.**
4, 2.
 veru latus præſigere. **T. 1, 7, 55.**
 verum. vera gemunt. **C. 65, 18.**
 verior, pro fidelior. **P. 2, 20, 34.**

veſci

TIBUL & PROPERT.

vesci laurus sacrae. T.2,5,63. v. obstr.

vesper noctes inducit. P.4,3,29.

VESTA. *Dua fuerunt Vestae, quarum prima censebatur una & eadem cum terra, secunda vero una & eadem cum igne. Hanc potissimum Romani ministerio virginum coluerunt, de quibus vide Justum Lipsium peculiari synagmate. Vesta casta. P.2,20,27.*

Vesta faville Iliacae turela felix. P.4,4,69.

Vesta pauper in rudimentis Romanae urbis. P.4,1,21.

Vesta pudenda probre Tarpeiae. P.4,4,36. v. Tarpea.

Vesta reposcit ignes commissos. P.4,11,53.

Vestis sacrae lumina fatalia. P.3,3,11.

Vestales flammæ. P.4,4,18.

Vestales foci. T.2,5,54.

VESTIGIA, *pro pedibus.* C.63,162. P.2,13,27. T.3,9.

vestigia rixae nocturnae in obscenis. C.65,13.

vestigia pressio toro apparentia. P.2,20,35.

vestigia ebria trahere. P.1,3,9.

vestigia externa sunt in lecto. T.1,10,57.

vestigia juncta famæ alterius temete. P.3,7,33.

vestigia lumbis excussis agitare. in obscenis. P.2,13,27.

vestigia parva culpe dare. i.e. paululum a vera severitate deficere. P.1,5,25.

vestigia ponere. T.4,1,13. lecto. P.2,7,93.

VESTIS Coa. T.2,4,29.

vestis lacernis pendens. P.3,4,13.

vestis pura, in sacris. T.1,11,27. 2,1,13.

vestis pura, qua post puerilem pretexta a grandioribus nasci inducebatur. C.67,15.

vestis honores generosi, quibus efferebantur defunctae matrone, quarum filij curules magistratus gesserunt. P.4,11,62.

vestem è membris perseindere. T.1,11,61. P.2,12,18.

vestem sepositam induere. T.2,5,7.

vestes Coae tenues. T.2,6,35.

vestes de corpore seindere. P.2,4,21.

vestes & amictus mutare. T.1,9,13.

vestitum cubato. P.2,12,17.

vestra levitia, i.e. formosorum. C.96,6.

vestri mores, i.e. viriles. *Distum ex ore femina.* P.2,20,32.

veteraum stolidum. C.17,24.

Vettrius. C.54,3,95.

vetus parma vacat in templo. P.2,17,44.

vetores senes. T.1,9,50.

veteres facii. P.4,10,27. v. Veii.

vetustas faciem mutat. P.2,2,67.

VIA circa, i.e. occulta. P.2,1,76.

via non operosa veris naurarum. P.4,6,18.

via non tempestiva. T.4,8,5.

via perdisa, i.e. occulto periculo fallax. P.4,4,49.

via Sacra. P.2,16,62. v. Sacra via.

via trita pede humano. T.4,13,10.

via ducit. P.2,1,85. 2,21,44.

via longa dorerit pedes invalidos. T.1,10,15.

puellas mutat. P.1,12,11.

solvit amore. P.3,19,2.

via mortis mala, sed cunctis terenda.

P.3,15,22.

via sonat. P.3,16,4.

via tota lecto stamine patuit, i.e. Labyrinthi errores Ariadne filo Theae superavit. P.4,4,42.

viam celi aspicere, i.e. Astrorum scientis studere. P.4,1,103.

viam efficere. T.1,6,28.

viam vorare. *metaph.* C.35,7.

via sua ire, i.e. more proprio vivere. P.2,17,50.

vix lymphis indociles, i.e. sine arte. P.1,2,12.

vias multas inire. P.2,22,8.

Vibennii nequam homines. C.33.

VICES. vicem curare alicujus rei, i.e. eventum, fortunam. C.63,69.

vices miseræ. P.1,13,10.

vices inverlas annus duxerit. P.1,14,30.

vices

INDEX IN CATUL.

vices lege alterna rependere. P. 4, 47.
 58.
 vicinia cæli. T. 4, 1, 158.
 victima cornua inaurata. T. 4, 1, 15.
 victimam alteri corrumpere. P. 4, 10, 15.
 victor. C. 79, 7.
 Victoria super puppes volitat. T. 2, 5, 47.
 vicus Thulcius *Roma*. P. 4, 2, 50.
VIDERE. vidi ego. P. 1, 13, 14, 45, 65.
 viderit. P. 2, 12, 22.
 videor venire flammæ. C. 60, 122.
 visus eram recubans. P. 3, 2, 1.
 viduæ puellæ dormiunt. P. 2, 22, 17.
 vigesimus annus misero stererat. P. 3, 16, 15.
 vigil, *pro excubitor*. P. 4, 4, 94.
 vigilax. P. 4, 7, 15.
 vigilare alio nomine, *i. e. alim causa insomnem noctem ducere*. P. 1, 9, 28.
 vilis, vilem aquam se juno negare. P. 3, 13, 18.
 villem esse alicui. P. 1, 8, 2.
 villa membra, *pro pendendis*. T. 1, 4, 67.
 villicæ. C. 60, 135.
 villosa vestis. T. 1, 9, 68.
 vimen junceum. C. 19, 2. juncti. T. 2, 13, 15.
 vince mari, jam terrâ tua est. P. 4, 6, 39.
VINCIRE mentem Lyxo. P. 3, 3, 43.
 vinctus manus in terga. P. 3, 22, 4.
 vinctus toto collo. P. 1, 13, 15.
 vinctum ad aras considere. T. 4, 13, 23.
 vinctum habere. T. 1, 10, 79.
 vinctum retinere. T. 1, 1, 55.
 vincto pede canere. T. 4, 1, 36. *i. e. versus conscribere*.
 vincula bina pedibus trahere. P. 4, 8, 80.
 vincula cadunt fune detricto. P. 3, 5, 24.
 vincula, & verbera *servorum*. T. 2, 3, 48.
 vincula pedum. T. 1, 7, 44.
 vincula parare. P. 2, 20, 6.
 vincula remittere. T. 2, 4, 4.
 vindicat se ara cæli summota. P. 4, 9, 56.
 vindice aliquis fretus. P. 4, 5, 47.
 vinea longa regebat opus inductum.

genus machina militaris. P. 4, 10, 34.
u. observ.
VINUM. vini damna. P. 2, 22, à vers. 27. vires. T. 1, 8, à vers. 37.
 vino curas depellere. T. 1, 6, 1.
 vino festum diem celebrare. T. 2, 1, 29.
 vino petire. P. 2, 22, 31.
 vina jocosa. T. 3, 6, 20. prælis elisa. P. 4, 6, 73.
 vina caput subennit. P. 4, 2, 30.
 vina colere. T. 3, 6, 20.
 violæ luteæ. C. 19, 12.
 violas tondere. P. 3, 11, 29.
 vipera sibilat in tumultis. P. 4, 7, 53.
VIR funestus, *i. e. viri statua in usus venefica confecta; vel, si majoris, cadaver mortui*. P. 3, 4, 30.
 vir medius in obscuro. C. 79, 6.
 virum expectare in obscuro. P. 3, 2, 20.
 virum simulare, meretricium est. P. 4, 5, 29.
 virum annum tenere. P. 4, 11, 94.
 viri austeri. P. 3, 2, 50.
 viri præteriti, *i. e. viri sancti*. P. 2, 10, 52.
 viri filivicolæ. P. 3, 11, 34.
 viros emerere in obscuro. T. 1, 10, 50.
 Yirdomarus, *Germanorum dux, à Claudio Marcello interfectus*. P. 4, 10, 41.
 vires ad effectum dare. P. 3, 7, 27.
 virgati calathifci. C. 63, 319.
 virgatz braccæ. P. 4, 10, 43.
 Virgiliz, *caelestia sidera*. tardæ. P. 1, 8, 10.
 Virgilius Maro *Mantuanus*, *poetarum princeps*. Virgilii laudes. P. 2, 23, à vers. 61.
VIRGO honor jejuni serpentis. P. 4, 8, 6. *u. observ.*
 virgo marito deducta. T. 3, 4, 31.
 virgo Parrima. C. 1, 9. v. Parrima virgo.
 Virgo, *caelestis sidus*. C. 65, 65. v. Erigone.
 virgines Mithæ. P. 2, 21, 29.
 virginum *Vesalium* palla. P. 4, 4, 60.
 virginea Scyllæ figura *pube tenus*. T. 3, 4, 89. v. Scylla.
 virginei calathi. P. 3, 11, 30.
 virgineæ *Danaïdum* urnæ. P. 2, 1, 69.
 v. D2.

TIBUL. & PROPERT.

v. Danaus.
 Vitro. C.70.
 virtus amara ne fiat cave. P.3,10,10.
 visum, *pro imagine*. T.3,43. P.2,5,
 20,2,18,20.
 VITIS mystica. T.3,6,1. vidua. C.61,
 54.
 vitis comas falce ponit. P.2,14,12.
 vitem uvis fraudare. T.3,5,19.
 vites serere. P.3,15,15. T.1,1,9.
 vitium unicuique a natura datum. P.
 2,16,17.
 vitri supellex æstiva. P.4,8,37.
 VITTA erat pudicarum mulierum. T.1,
 7,73.
 vitta nuptialis diversa à virginea. P.4,
 11,34.
 vitta recta nuptiarum erat. P.4,3,15.
 vitta punicæ. P.4,9,27.
 vitula cæsa juvencos lustrabat. T.1,
 1,27.
 VIVERE ante suos penates. P.3,5,69.
 vivere in flagitio. P.2,7,12.
 vivere nullo consilio. P.1,1,6.
 vivere solum cum alio. P.2,21,112.
 vivere, *dictum de flamma*. P.4,3,50 de
 floribus. P.4,5,59.
 vivamus, *formula cohortantis ad hila-
 ritatem*. C.5,1.
 vivite felices. T.3,5,31.
 vivi fontes. P.1,18,27.
 vivi foci. P.4,11,54.
 VITA figuram mutata, *dictum de Py-
 thagoræa metempsychosi*. T.4,1,207.
 vita, *pro hominibus*. T.2,1,37.
 vita sollicita. P.3,5,1.
 vita superba Tarquinii. P.3,9,48. v.
 Tarquinius.
 vita, vox blanditiarum. C.101,1,106,
 1, & alibi. P.1,2,1. 18,22. 2,4,18.
 2,14,27. 2,15,17. 2,21,82. & passim.
 vita longa sæcula peragere. T.4,1,
 113.
 vitæ præcepta. P.3,7,21.
 vitæ quodcumque sequetur. P.1,4,3.
 vitæ socius. P.2,23,15.
 vitæ gratissimum esse. P.1,2,31.
 vitam alienius versare. P.3,9,1.
 vitam decurrere. P.2,12,41.
 vitam in gurgite ponere. P.3,5,37.

vitam ponere. P.2,13,3. corpore ali-
 cuius. P.2,18,57.
 vitam vivere. P.1,4,4.
 ullæ, *absolutè pro feminis*. P.1,8,21.
 ulmus maritus. C.61,59.
 ultima cura, *i.e. gravissima*. P.1,3,46.
 ultima Thetys. C.86,5.
 ultima ex origine. C.9,15.
 ultores ignes Nauplius Græcis por-
 rexit. P.4,1,115. v. Nauplius.
 ultro rogare. P.2,17,59.
 ULYSSES Ithacensis, Laertis filius ex
 Anticlea, prudentissimus Græcorum
 omnium, qui ad bellum Trojanum
 profecti sunt. Achillem inter puellas
 Lycomedis latentem agnovit, atque
 inde eduxit. Hortatus est Agamemno-
 nem, ut filiam Iphigeniam immolaret,
 ne diutius classis Aulide moraretur.
 Rhæsum Trojanorum auxiliarium,
 adjutus à Diomede, jugulavit, ac sa-
 tales equos abduxit. Palladium, cu-
 jus ope Troja steterat, è mediis hosti-
 bus eripere non dubitavit, & ad suos
 deferre. Cum verò de armis defun-
 cti Achillis orta esset contentio, ipse
 omnium suffragio Ataci competi-
 tori prælatus est. Absoluto bello,
 decem annos erravit, ac Palla-
 dis auxilio ab innumeris evasis pe-
 riculis. Si quidem Polyphemum Cy-
 clopem humanis vescentem carnibus
 unico privavit oculo: Circes pocula,
 quibus homines mutabantur in feras,
 attingere noluit: Læstrigonam scopu-
 los incolentem præterit: Sirenum in-
 sidias obductis cera auribus elusit.
 Tandem ad Alcinoium Phæacum re-
 gem venit, cuius hospitio usus est.
 Ultimo regressus in patriam, habitu
 mendici domum intravit, ubi, Eu-
 maio consiliis favente, procos, qui
 pudicitiam uxoris tenebant, sagittis
 interemit. Tradunt nonnulli eum oc-
 cisum à Telegono, quem ex Circe su-
 sceperat, sed scilicet filio incognitum.
 T. 4, 1, a vers. 49. P. 2, 7, 43. 2, 15,
 3. 3, 5, 57. 2, 18, 37.
 Ulyssis lectus pudicus. P. 2, 5, 15. v.
 Penelope.

Uly-

INDEX IN CATUL.

Ulysses alter. P. 3, 10, 23.
 umbilici librorum. C. 22, 7.
UMBRA benigna oculis venit. *distichum de somnio*. P. 4, 4, 66.
 umbra hortorum *Mucenatis*. P. 3, 7, 29.
 umbræ nemorum teneræ. P. 1, 10, 21.
 umbras sectari. P. 2, 7, 79.
 umbras suas æmulari. *distichum de gelypho*. P. 2, 23, 19.
 umbræ, pro manibus mortuorum. umbra excidit inter complexus. P. 4, 7, 96.
 umbra lurida fugit rogos evictos. P. 4, 7, 2.
 umbra mortua. P. 4, 1, 102.
 umbra mortuæ coniugis manere contentum. P. 4, 11, 87.
 umbra tua sitim sentiat. *distichum factum in versum vinosum*. P. 4, 5, 2.
 umbræ nocte vagæ feruntur. P. 4, 7, 89.
 umbræ victæ. P. 3, 3, 37.
 umbras lacte aspergere. T. 2, 2, 48.
 umbracula è veste tendere. T. 2, 5, 97.
UMBRINA, Italiæ regio, Etruriæ vicina, *Propertij patria*. P. 1, 22, 9, 4, 1, 63.
 antiqua. P. 4, 1, 122. fertilis. P. 1, 22, 10.
 Umber porcus. C. 39, 10.
 Umbes lacus. P. 4, 1, 124. *at Sotopius legis*: imber sacer.
 unco discussio anfra te premet. *adagium est*. P. 4, 1, 147.
 unctum, in opulentum. C. 29, 4.
 uncta patrimonia. C. 29, 23.
 unctius caput. C. 10, 12.
UNDA parvifloris. P. 2, 3, 12.
 unda sitim deferens. T. 1, 3, 78.
 unda boves ablata. P. 2, 14, 26.
 unda Deos non habet. P. 3, 5, 22.
 unda inferna pedes implicat. P. 4, 11, 15.
 unda pedes tingit. P. 1, 20, 8.
 unda ponat minas in litore. P. 3, 8, 6.
 unda rares provechas aufert. P. 1, 8, 16.
 undam pellere manu lenta, *in mora*. T. 3, 5, 30.
 unda ferri. P. 2, 10, 44.
 undæ felices rubri maris. T. 2, 2, 15.
 undæ formosæ, *i. e. liquidi argenti imma-*

ginem reddentes. P. 1, 20, 41.
 unde genus. P. 1, 22, 1.
 unde tulistis pedem. C. 14, 22.
 unde unde, *i. e. alacunde*. C. 66, 27.
UNGUENTUM. unguenta in re fuerunt. P. 3, 14, 23.
 unguenta capillis perfusa. P. 2, 3, 5.
 unguentis experta coma. C. 65, 77.
 unguentatæ. C. 60, 142.
UNGUIS. ungue morso queri. P. 3, 22, 24.
 ungui tenero flores decerpere. P. 1, 20, 39.
 ungues fluctu radicibus auferuntur. P. 3, 5, 65.
 ungues dentibus corrumpere. P. 2, 3, 3.
 ungues docta manu artificis rescicare. T. 1, 9, 12.
 ungues in vulsum conijcere. P. 4, 8, 57.
 unguibus ora notare. P. 3, 5, 6.
UNUS. unus, atque unicus. C. 72, 6.
 unus Italorum. C. 12, 5.
 unus lectulus tribus. P. 4, 8, 35. *v. obse-*
ro.
 unus, pro aliquis. C. 22, 10.
 unius assis æstimare. C. 5, 3.
 uno verbo præcordia mutant pueri. P. 2, 2, 13.
 uni nuptæ. P. 4, 11, 35.
 una, aut altera nox. P. 2, 17, 3.
 una Cycladum Delos mobilis fuit. P. 4, 6, 28.
 una femina multa mala. P. 2, 17, 84.
 una fides, una dies. P. 2, 15, 18.
 una puella parum est. P. 2, 16, 36.
 una ratis fari. P. 2, 19, 39.
 una vices multarum exigit. P. 1, 13, 10.
 una cessare, *i. e. simul otiosi*. P. 3, 21, 15.
 unice imperator. C. 29, 54, 7.
 unica gratia, *i. e. rara*. P. 2, 29.
 unigena, pro gemello. C. 63, 300, 65, 53.
 volentes, pro cupientes. T. 2, 3, 45.
 Volsci, populi antiqui Latii, qui sæpe cum Romanis conflixerunt. Volscum regna. P. 4, 10, 27.
 Volstinii, oppidum Etruriæ. Volcini foci. P. 4, 2, 4.
 vultus nepos. P. 4, 8, 23. *v. nepos*.
 volucris functa, *psilometra*, vol nocturna. P. 2,

TIBUL. & PROPERT.

P.2,15,5. v. Attica volucris.
 volucris noverca suis nidis. P.4,5,10.
 volucres marinæ affant super ossa. P.
 3,5,27.
volvi de prono sinu. P.1,3,26.
voluisse satis. T.4,1,7. P.2,8,10.
volumen è veste Coa, i.e. liber in quo
 vestis coa laudatur. P.2,1,6.
voluptas meminisse. P.1,10,3. contra
 Virgilius *Æneid.* 2. animus memi-
 nisse horret, iustique refugit.
voluptatis signa. in *obscenis*. P.2,20,36
Volusius, malus poeta. Volusii anna-
 les. C.36. 92,7.
vomer & bidens pæce nitent. T.1,11,
 49.
vomer suspensus. T.2,1,6.
vorare. in *obscenis*. C.79,6.
vorare viam. C.15,7.
VOTUM malignum. C.66,5.
voti compos. T.1,11,23.
votû amplexu persolvere. P.2,18,49.
vorum impetrabile facere. P.4,1,97.
vota litore cadentia. P.1,17,4. portis
 pendencia. P.4,3,17. publica. P.4,
 6,42. rata. P.4,10,14. tacita. T.4,5,
 17. temeraria. T.3,6,27. timida. T.
 3,3,33. votis contraria. T.3,4,83.
vota cadunt, i.e. optata eveniunt. T.2,
 2,17. ita supra: Hæc aliis maledicta
 cadant.
vota exciderunt Jovi furdo. P.3,22,30.
vota dare. T.1,5,16.
vota excipere, pro *suscipere*. P.2,18,10.
 v. *obscru*.
vota facere vix numeranda. T.4,4,12.
vota ferre manibus occultis. P.1,26,
 44.
vota persolvere. P.2,17,63.
vota probare. P.3,2,38.
vota solvere. P.4,2,17.
vota suscipere. P.2,7,61.
votis diem revocare. T.1,9,82.
votis irritum velle. T.2,5,102.
votis numina sollicitare. T.3,4,53.
votis vocare. P.1,10,4.
votivæ noctes. T.1,3,29.
votivæ noctes reddere. P.2,19,62.
VOX rima cava trajecta. P.1,16,27.
vox tinnula. C.60,13.

voce peragere. T.1,2,13.
 voce vocare. T.2,1,83.
 voces cantu insectare. T.1,8,17.
 voces iungere. P.4,5,46.
 voces molestas compescere. P.1,5,10.
voxula, diminutivum à vox. P.1,16,27.
vocales boves. in *prodigiis*. T.2,5,78.
vocales chordæ. T.2,5,3.
vocalis Ariop. P.2,23,37. v. Ariop.
 vocare ad arma. P.2,23,6.
 vocare ad cælum, i.e. laudibus extollo-
 re. C.6,17.
vocationes, i.e. invitationes. C.47,7.
Urania, una Musarum, quæ celestibus
 præstat. C.60,2.
URBS magna Roma. T.1,8,61.
Urbis, virtutis quæ parens Romulus. P.
 4,10,17.
Urbe nihil dulcius. T.4,8,3.
urbes dextra quærere. P.3,16,5. v.
 quærere.
Urbanus, pro Romano. C.39,10.
Urbana Casaris macula. C.57,4.
urere aliquid defuncto. P.4,7,78.
urere audacius, i.e. securus torque-
 re. T.4,1,19.
uri, parva servorum. P.4,7,43.
Uxib, oppidum Veneri sacrum; sed in
 qua regione fuerit, dubitant interpre-
 tes. apertis. C.36,12.
URNA excidit inter manus oblitras.
 P.44,22.
urna infelix Danaïdum. P.4,21,28. v.
 Danaus.
urna ministrat aquas. P.4,6,4.
urna suffragiorum. P.4,11,49.
urna posita sedet iudex. P.4,11,19.
urnula colligebantur lacrymæ, & condi-
 tis ossibus conculcabantur. T.3,2,25.
ustor semitarsus. C.59,5.
ustulare. C.36,8.
usus deterit tabellas. P.3,21,3.
usu furtivo lassare. in *obscenis*. T.1,
 10,55.
usus dociles. P.4,2,63.
UT, pro ubi. C.11,3. 17,10,50,3.
 ut abiit sonitus labellis. C.62,74.
 ut reor à facie. P.3,2,38.
 ut rumor ait. P.4,4,47.
 uteri lenta pondera. P.4,1,96.

uti.

INDEX IN CATUL.

uti. utere dum ætas floret. T. 1, 9, 48.
 utere dum licet. T. 1, 7, 37.
 utilis hostis eris Veneris pueris; de
 quo scilicet manabitis referant. P. 4,
 1, 138.
 utraque manu manicas rumpere. P. 3,
 13, 24.
 UVA aurea, i.e. flavi coloris. T. 2, 1, 45.
 uva expressea incultis pedibus. T. 1, 8,
 36.
 uva jugo virens. P. 2, 23, 78.
 uva mitis, i.e. matura. C. 61, 55.
 uva inquinat pedes pressantes. P. 3, 15,
 18.
 uva variat liventibus racemis. P. 4, 2,
 13.
 UVZ repertor, i.e. vini exprimendi. P.
 2, 22, 27.
 uvæ succos condere. vulgò imbottare
 il vino. T. 1, 11, 47.
 uvam Deo libare. T. 1, 11, 21.
 uvæ crescentes. T. 3, 5, 19. frondibus
 vestitæ. P. 3, 11, 31. meracæ. P. 2, 22,
 27. nigerrimæ. C. 17, 16.
 uvas in lintribus servare. T. 1, 5, 23.
 uvidulus status. C. 65, 63.
 vulgus diversum. T. 4, 1, 45.
 vulturius. C. 105, 4. pro heredi-petæ ca-
 ptatore. C. 97, 124.
 vultus. vultu aliquid negare. P. 2, 16,
 11.
 vultus famæ componere. T. 4, 7, 9.
 vulnus. vulneris mali via. P. 2, 17, 82.
 vulnera ad sanum coiere. P. 3, 22, 18.
 vulnera lavit aqua inferna. P. 2, 23, 92.
 UXOR comparat aquam calidam
 fesso marito. T. 1, 11, 42.
 uxor me numquam ducet. P. 2, 6, 21.
 uxoris fidi amores. T. 2, 2, 11.
 uxorum pia turba. P. 3, 11, 18.

X

XERXES, Persarum rex potentissimus,
 cui decies centena millia hominum
 in exercitu fuerunt. Hic per medium
 Athon naues immisit, mare velis co-
 peruit: Bizanti quoque, ac Helle-
 sponti vada pontibus conjunxit. A
 Themistocle tandem Atheniensium
 duce parva manu fusus, & in Asiam
 redire coactus est. Xerxis imperio bi-
 na vada coejerunt. P. 2, 1, 22.

Z

ZELOTYPIA. P. 2, 5.
ZEPHYRUS, ventus ab occidente spi-
 rans, idem qui Favonius. Zephyrus
 nocturnus. P. 1, 16, 34.
 Zephyrus mare horrificat, i.e. crispas.
 C. 63, 270.
 Zephyri aura nemus possidet. P. 1,
 18, 2.
 Zephyritis, i.e. Flora uxor Zephyri. C.
 61, 57.
 Zethes, & Calais, Boreæ filij ex Ori-
 thyia, juvenes alati, & numero Argo-
 nautarum, qui Harpyias à mensis Ph-
 neis fugaverunt. proles Aquilonia.
 P. 1, 20, 26.
 Zethus, Ansiopa filius. P. 3, 13, 29. &
 Antiope.
 Zodiacus, sive signifer, celi circulus obli-
 quus, via Solis, & Planetarum. X. 4,
 1, 103.
 zonam virgineam solvere, i.e. puella
 stuprum inferre. C. 2, 13, 66, 28.
 zonula solvant sinus. C. 60, 53.
 zonæ mundi quinq. T. 4, 1, 4. & 15, 3.

F I N I S.

Excet-

Excerpta è Bibliotheca Latina Jo. Albèrti
Fabricii V. C. impressa Hamburgi,
An. 1708. 8. Sumptu Beniamini
Schilleri. è C. 5. l. 1. p. 50.

C. VALERIUS CATULLUS.

Catulliatas. 1. *Carmina*. 2. *reperita à Francisco quodam Veronensi*. 3. *Divisio in libros*. 4. *Editiones una cum Tibullo & Propertio sine notis*. 5. *cum notis*. 6. *Editiones Catulli separatim illustrati*. 7. *Alia scripta Catullo lucem afferentia*. 8. *Malè ad Catullum referuntur Ciris & pervigilium Veneris*. 9. *Catulli carmina deperdita*. 10.

- I. **C** VALERIUS CATULLUS (a) natus Anno V.C.DGLXVIII. claro genere in peninsula Sirmione lacus Benaci in agro Veronensi, Poeta lepidus, & prisca suavitate venustus, at salibus admistis passim, quod merito fugias, obscœnis. Hinc, veluti à nequitis, *docti* nomen tulisse Barthio visus lib. 52. c. 16. Advers.

(a) Quintum pro *Cais* vocant nonnulli Catulli Codices, & Plinii XXXVII. 6. atque cum his Josephus Scaliger. Sed *Caium* cum Apuleio in Apologia & S. Hieronymo in Chron. Is. Vossius. Alius certe *Q. Catullus* fuit, cuius integrum nomen *Q. Lucatius Catullus*, mimographus, de quo videndus Scholiaſtes ad Juvenal. VIII. 185. ad verba: *clamuſum ageres ut phasma Catulli*. & ad XIII. 109. Q. Catulli Epigramma è Callimachi Epig. XLIII. suaviter expressum refert Gellius XIX. 9. quod incipit: *Aufugis mi animus, credo, ut solet, ad Theotimum*. Omitto Cinnam Catullum Stoicum, quem audivit M. Antoninus Imperator teste Capitolino in Marci vita, c. 1. Nam & illius verum nomen Catulus erat, ut constat ex M. Antonini lib. 1. sect. 13.

vers. Sapphonis non infelix imitator. Obiit Romæ, cum jam Julii Cæsaris magna esset in Rep. auctoritas, (b) circa annum U. C. DCCV. quo bellum civile Pompejo ac Reip. funestum cœpit anno ante natum CHRISTUM XLIX.

II. Exstat ejus *Liber Epigrammatum*, variorumque Poematum diverso carminis genere scriptorum; dicatus Cornelio Nepotii. In hoc libro occurrunt etiam num. LXII. LXIII. LXV. Epithalamia quædam perquam amœna & seculare carmen, (c) atque nonnulla è Sapphone (d) versa ac (e) Callimacho. Tum Elegia quæ fratris Troade Bithyniæ defuncti mortem (f) molliissimo affectu luctet. Denique Galliambi (g) in Atyn,

III. Catulli quæ habemus, in Gallia primum reperta fuisse, idque cum ipsum, qui publicavit, Epigrammate scripto esse testatum, notat Josephus Scaliger. *At enim*

qui

(b) Quod Catullus Cæsarem quoque supervixisset, contendit Josephus Scaliger ad Eusebii num. MDCCCCLX. assentiente Is. Casaubono ad Suetonii Cæsarem cap. 73. sed vide quæso, quæ contra illam sententiam disputat Is. Vossius ad Catullum p. 35. 72. 81. seq. & 317. Petrus item Bælius in Lexico. Quod verò Martialis IV. 14. scripsit,

Sic forsân tener ausus est Catullus

Magno mittere passerem Maroni,

hoc non ita potest intelligi, ac si revera ad Virgilium carmina sua vel carmen de passere miseret Catullus, nam aliqui non dixisset Martialis, sic forsân: sed quod Martialis sua voluerit Epigrammata cum Catullianis, & Siliis, ad quem scribit, comparare cum Marone; licet accurate loquendo non jam ita claruerit Virgilius cum Catullo scriberet, ut ad eum misisset carmina sua credi possit. Sed quantacunque etiam deinde fuit Virgilii fama; non dubitasset forte Catullus si tum vixisset, passerem suum illi jocoseque mittere. Ita Martialis quoque Epigrammata sua ait se offerre Silio.

(c) Carmen XXXV. p. 80. edit. Is. Vossii, quamquam seculare esse carmen negat Jo. Tassinus libro de ludis secularibus cap. 16.

(d) p. 112, carmen LII. confer Longinum Jac. Tollit p. 76.

(e) Coma Beronices. p. 253. est carmen LXVII.

(f) Carmine LXIX. ad Manlium, p. 278. edit. Is. Vossii.

(g) Carmine LXIV.

qui Epigramma conscripfit, Baptista Guarinus Veronensis est, uti patet in veteri editione Catulli quæ apud me est, ubi legitur Hexastichum Guarini Veronensis Oratoris clarissimi in libellum Valerii Catulli, ejus Conciuis:

Ad patriam venio longis de finibus exsul,

Causa mei reditus compatriota fuit.

Scilicet a calamis tribuit cui Francia nomen,

Quique notat turbæ prætereuntis iter.

Quo licet ingenio vestrum celebrate Catullum,

Quoius sub modio clausa papyrus erat.

Neque vero ille versus: Scilicet a calamis tribuit cui Francia nomen, aliam interpretationem recipit, quam a Francisco quodam repertum alicubi, & forte in horreo codicem Catulli. Hæc Laurentius Pignorius, Epist. XVI.

IV. Catulli Poemata in libros tres dividi, lyricorum unum, alterum elegiarum & tertium Epigrammatum scribit Petrus Crinitus in Poetæ vita, hæc enim distinctio apparet in editione Veneta 1487. fol. cum commentariis Antonii Parthenii Lascii Veronensis. Verum in M. S. antiquis codicibus, quemadmodum in eximio illo membraneo quem in Bibliotheca Gudiana inspexi, neutiquam reperitur, atque recte in reliquis fere omnibus editionibus omissa est, etiam in Veneta anno 1493. fol. apud Simonem Bevilacqua Papiensem, in qua Tibullus primo loco cum commentariis Bernardini Veronensis, Catullus deinde cum Parthenii, & denique Propertius cum Phil. Beroaldi exhibetur. Repetita editio cum commentariis Palladii Fufci Patavini, Alex. Guarini Ferrariensis, & emendationibus Hieron. Avantii, in Catullum. Venet. 1500. fol.

V. Sæpius deinde hi amorum triumviri Catullus, Tibullus, Propertius conjunctim prodierunt, sine notis quidem Venetiis apud Aldum, 1502. 8. & 1515. 8.

Paris. 1529. 8.

Basil. 1530. 8. 1569. 8.

Antwerpiz 1560. 12. e recensione *G. Canteri* ap. *Plantin.*
& c.

Lugd. Batav. 1588. 12.

Lugd. 1559. 8. 1594. 12. & apud *Gryph.* 1546. 1551.
1573. cum *Galli* fragmentis. 12.

Basil. 1592. 8.

Hanoviz 1608. cum *Corn. Galli* poematis, & indice o-
mnium verborum, quem concinnavit *Horatius Tusca-*
nella Florentinus.

Amsterod. 1619. 1630. 1664. 1670. 1686. forma mi-
nore.

Parisiis e typographia Regia, typis majoribus, fol.

Cum variis Lect. Cantabrig. 1702. 4. eximia editio.

VI. Cum notis *M. Antonii Mureti*. Lugd. 1559. 8. Venetiis
1558. & 1562. 8.

Cum Commentario erudito *Josephi Scaligeri*. Parisiis
1577. 8. apud Patissonium.

Heidelb. ap. *Comelin.* 1600. 8.

Cum notis *Mureti* & *Scaligeri*. Antw. 1582. 8.

Cum præcidaneis *Jani Douſæ* pro *Catullo* & coniecta-
neis *Jani Douſæ filii* in *Catull.* *Tibull.* *Propert.* & *Pa-*
tris paralipomenis in *Propertium*. Lugd. Batav. 1588.
1592. 12.

Cum notis variorum, Paris. 1604. fol. curante *Fed. Morel-*
lo, qua in editione exstant notæ integræ ad *Catullum*,
quidem *Antonii Parthenii*, *Palladii Fulci*, *Achillis Sta-*
tii, *Mureti*, *Douſæ Filii* *Josephi Scaligeri*, & *Theodori*
Marcilii, *Roberti* item *Titii* prælectiones in carmen.
LXIV. & *Francisci Robortelli* ac *Constantini Landi*,
Complani Comititis, in *Epithalamium Juliz & Manlii*
(LXII.) Florentis quoque *Christiani Metaphrasis* Græ-

ca Carminis LXIII. cum notis . Præterea ad Tibullum Bernardini Cyllæni Veronensis, Achillis Stati, Mureti, Scaligeri, & Douſæ Fil. Denique in *Propertium* Philippi Beroaldi, Mureti, Douſæ Patris, Fillique, & Joſephi Scaligeri, tum Jo. Annii in *Propert.* IV. 2. Subiiciuntur quoque Douſæ præcidanea & ſuccidanea in Catull. Tibull. *Propert.* & Hieronymi Avantii Veronensis in Catullum emendationes.

Cum eximio Jo. *Paſſeraſii* commentario , Paris. 1608. fol.

Cum Jani *Gebhardi* notis. Hanoviz. 1618. 8.

Cum notis Jani Gebhardi & Joannis Livineii, Francofurti 1621. 8. addito Jani *Meleagri* Spicilegio & indice Tuscanellæ .

Cum interpretatione Gallica proſaria *Michaelis de Marolles.* Pariſiis 1653. 8. 3. Vol.

Cum ſelectis *Variorum* commentariis, curante Simone *Abbeſio Gebbema.* Trajecti 1659. 8. ſubjunctis Elegiis quæ Cornelio Gallo tribuuntur .

In uſum Delphini, opera *Philippi Sylvi*, Paris. 1685. 4. In qua editione Sylvius exiguum operæ pretium fecit, unde paſſim exagitur ab acutiſſimo Broukhuſio ad *Propertium*. Vide etiam ſis illuſtrem Ez. Spanhemium ad Callimachum p. 424. & Nic. Diſpontini præſationem exquisitis ad Phædrum collectaneis præmiſſam. In hac editione, ut in aliis ad Delphini uſum editis ſcriptoribus omnibus, obſcœna & laſciva ad calcem rejecta ſunt, conſilio non improbando, niſi hac ratione plures etiam ad ea legenda allicerentur, quorum forte oculos eadem Scriptoris corpori ſuo loco inſerta citius latuiſſent. Nam πολλοὶ κακοί, πολλοὶ ἀργοί, pauci ſolidam eruditionem conſectati integros legunt auctores: multi contra qui eos obiter evolvunt, miſſis utilibus, inſtar καὶ θάρους

irruunt eis τῶν κομπίων, cujus gustu tenentur, quamque gaudent & gratulantur sibi ab editoribus congestam veluti in cumulum. Angli quidem quoties editiones in usum Delphini curarunt recudi, loca illa suis quæque locis restituerunt, etsi vicissim indices omnium vocabulorum minus plenos passim ab illis exhiberi dolet Tho. Crenius V. C. part. III. animadvers. p. 6.

Cum notis integris Scaligeri, Mureti, Achillis Statii, Rob. Titii, Hieron. Avantii, Jani Doulae patris & filii, Theodorique Marcelli, & selectis Passeratii aliorumque notis, ex recensione Jo. Georgii Gravii. Trajecti ad Rhenum. 1680. 8.

VII. *Catullus seorsim editus* cum *A. Mureti* notis apud Aldum Pauli F. 8. 1558. non adeo emendatè, ut notavit Tho. Crenius parte X. animadvers. p. 61. Secuti deinde separatis voluminibus Tibullus & Propertius.

Cum Commentario *Achillis Statii* Lusitani, Ven. 1566. 8.

Cum eruditissimo *Is. Vossii* commentario Londini 1684. 4. quæ editio reliquis quidem hætenus præstat. Usus Vossius est præter alios Codices omnium vetustissimo Mediolanensi, quem laudat passim, & reliquis uti antiquiorem ita emendatiorem quoque esse prædicat. p. 215. Utinam vero politissimi vir ingenii cui nuper Propertium debere cœpimus ac mox debebimus Tibullum, similiter etiam Catullum ingenio atque doctrina sua illustrandum sibi sumat, ita enim nihil erit amplius, quod ad vetustissimi Poetæ lucem studiosi poterunt deliderare.

Codicem Catulli, Tibulli & Propertii, sylvarumque Statii ab Antonio Sinibaldo Florentiz æt. 1484. descriptum Neapoli in Bibliotheca Olivetanorum, vidit Bernhardus de Montfaucon, ut refert ipse in Diario Italico. p. 305.

VIII.

VIII. *Rob. Titii* prælectiones ad Catulli Galliambum sive Carmen LXIV. Bononiæ 1599. 4. cum aliis quibusdam ejus viri scriptis prodierunt, & in Grævii editione Catulli leguntur, atque in Parisina an. 1624. fol. p. 216. Catulli Epithalamium Græca Metaphrasi poetica donatum à *Q. Septimio Florentè Christiano*. Paris. 1587. 4. apud Morell. & in editione Parisiensi Catulli, Tibulli, & Propertii, an. 1604. fol. 197. seq.

Catulli Phaselus cum annotationibus doctorum virorum per *Sixtum Octavianum*. Eboraci 1579. 8. & Lugd. 1593. 12. Idem Catulli carmen cum Andreæ Senftelepii commentario & parodiis amplius quinquaginta, & Græca Josephi Scaligeri Metaphrasi, e Bibliotheca Nicolai Henelii. Lipsiæ 1642. 8.

Amores Catulli ex poematis ipsius petito argumento Gallica prosa ingeniose descripsit, coniecturisque suis explicuit *Joannes Capellanus* Paris. 1680. & Amst. 1699. 12. duobus voluminibus, atque inter ejus opera Paris. 1700. 12. Gallum secutus Germanus & in libro cui titulus: *Joachim. Meyers uon Perlenberg Durchlauchtigste Romerin Lesbia & c.* Lipsi. 1690. 8.

IX. Præterrem omnino *Cirin* Catullo tribuit Eglianus, ut dicam infra in Virgilio, quem Catulli non raro imitatore probat Leonhardus Friso l. 3. de poemate. Neque verius alii *Carmen de Vere*, sive *Pervigiliam Veneris* ad Catullum tanquam auctorem retulerunt, quorum sententiam confutat Lipsius libro I. Electorum cap. V.

X. Dubitandum verò minime est, opus Catulli ad nos læcerum pervenisse. Longe enim plura scripsisse testes sunt veteres Grammatici, qui de ejus poematis ea producunt, quæ hodie non exstant. Itaque apud Virgilium lib. V. per mille coloribus arcum, ibi Servius: De Iride arcum in genere masculino dixit Virgilius. Catullus & alii in femini-

k 3 no,

no, referentes ad originem. *Atqui tale nihil hodie in Catullianis. Præterea ejus opus videtur in genera carminum distinctum fuisse, Hendecasyllabos, Heroica, Lyrica, Elegiaca. Itaque Charissus citat Catullum in Hendecasyllabis, quod sane non fecisset, nisi ita distributum fuisset volumen. Rursus apud Virgilium legimus. Et quo te carmine dicam Retica? -- ibi Servius refert, Virgilium cum sciret Reticum vinum summopere laudari à Catone, contra autem vituperari à Catullo, ne se in eam dissensionem interponeret, hoc modo locutum. Atqui in hodiernis Catullianis nulla nota ejus rei exstat. Denique Nonius ex Priapeo Catulli adducit: de meo ligurire libido est. Quare admodum mutilum opus Catullianum ad nos pervenisse minimè dubium. Quid præterea dicam, quæ citat ex Catullo Maurus Terentianus, quæ nusquam comparent? Hæc de carminibus Catulli perditis Josephus Scaliger, quibus inepte quidam Phasma & Laureolum è Juvenale ac Terulliano adiungunt. Vide Sam. Petitem ad Leges Atticas p. 285. seq. & Pamelium ad Tertullianum. C. XIV. contra Valentinianos.*

Ex eadem l. i. cap. XIV. p. 251.

De Tibullo. 6. Ejus editiones. 7. De Propertio.

8. Ejus editiones. 9. infra p. 256.

VL ALBIUS TIBULLUS (*) Eques Romanus miræ suavitatis tersæque elegantiae Poeta, qui triginta minimum annis

(*) Huic inscripsit Horatius libri I. Odam 33. & lib. I. Epist. 4. De ætate Tibulli consulendus Ianus. Doussa in schædiastare succidendo ad Tibullum, quod suæ editioni subiunxit Clariss. Broukhüs.

annis Ovidio antecessit, non multo post Virgilium tempore ereptus è vivis.

Exstant ejus *Elegiarum libri IV.* In quibus *Panegyricus ad Messalam*, qui est in limine libri ultimi, Heroico carmine decurrit. Librum quartum excepto jam dicto in Messalam Panegyrico Barthius LIX. 16. suspicatur esse non Tibulli, sed *Salpiciæ* ejusque mariti *Caleni* Salpiciæ etiam tribuit doctissimus Broukhufius. (QUAM TAMEN OPINIONEM FALSAM ESSE DOCEO EGO JO. ANTONIUS VULPIUS AD CARM. II. LIB. IV. TIBULLI.)

Amores Deliz suæ (sive *Planiæ libertinæ*) vel *Nemesis*, vel *Nearæ* denique ubique spirat hic poeta, unde Antonius Possevinus ad ejus lectionem accessurus, flexis genibus orabat Deum, ne suavitate versuum ipsius ad libidinem moveretur, ut refert Menagius in *Anti-Bailleto* T. 2.

P. 333.

Charissus e Tibullo duobus locis affert hemistichion: *impluitque femur femini*, quod in elegiis quas habemus non legitur, etsi simile quid lib. I. IX. 26. occurrit. Forte existit in Epistolis ejus brevibus amatorius, quas auctor vitæ ejus commemorat.

VII. Sæpissime Tibullus una cum Catullo ac Propertio editus & à variis hominibus eruditis illustratus est, uti supra cap. V. dixi, neque habeo in præsentì, quas editionibus ibidem laudatis adiungam, præter usurpatas novissimo editori principem editionem Venetam 1475. & alteram quæ Regii Lepidi prodiit 1481. tertiamque Brixensem 1481. Denique hanc ipsam perquam emendatam nitidamque, quæ novissime lucem vidit cum commentario *Jani Broukhufii* paulò post defuncti, Poetæ non minus quam Critici & interpretis poetarum felicissimi, Amstelod. apud H. westen. 1707. 4. ex pluribus

bus Cod. M. S. castigata, additis, præter variat. lect. libellum, notis Nic. Heinsii & indice omnium vocabulorum.

VIII. **SEXTUS AURELIUS PROPERTIUS** (a) Ueber, non minorem laudem scriptis elegis apud Latinos consecutus, quam apud Græcos Callimachus, Confq; Philetas, quos æmulatum esse se ipse prædicat; uti Propertium à quo genus ducebat Passienus Paulus, cujus elegos (sed pridem deperditos) opus tertium, molle, jucundum, & plane in Propertii *domo scriptum* laudat Plinius lib. 9. Epist. 22. ad Severum. Floruit post Tibullum eodem quo Ovidius tempore, ante Ovidium *co-* dalem suum defunctus, ut hic testatur lib. IV. Tristium Eleg. 9.

Successor fuit hic (Tibullus) tibi, Galle: Propertius illi.

Quartus ab his serie temporis ipse fui.

Exstant Propertii quoque libri (b) *quatuor Elegiarum*, lascivi passim, quibus (c) *cœlebs ipse Cynthia sive Hostia*

nu-

(a) In M. S. Beroaldus & post eum alii offenderunt Propertii nomini additum æternum cognomen *Nauta*, pro quo *Natta* malit Lipsius lib. III. Var. Lect. cap. 23. Sed uti Martialis *coquus*, Plautus *Asinus* quibusdam librariis audit (vide Barthii lib. VI. c. 1. Advers.) ita etiam Propertius *nauta* dictus est ex male lecto versu 24. Elegiz 19. libri II. *quamvis navita dives eras*, pro quo Scaliger & ante eum Beroaldus, & apud Alex. ab Alexand. lib. 2. dierum genial. c. 1. Sannazarius docuere legendum *non ita dives eras. Umbrum* se testatur ipse Propertius IV. 1. 64. *Umbria Romani patria Callimachi* Falitur enim Blondus, qui de alio quodam loqui Propertium existimavit. At num Mevania, an vero Asium vel Ameria Propertium protulerit, vide Scalig. ad IV. 1. Thaddæi Donnoz J. C. Hispellæ divinationem editam Fulginæ 1629. 4. Rufini Bini Assisiatis dissertatio qua Propertium Assiensem fuisse adversus Mevanates disputavit, memoratur à Labbeo Bibl. nov. M. S. p. 63.

(b) Apud Martialem in Apophoretis Epig. 189. Cod. M. S. exhibent tituli loco Propertii *Monobiblon*, quem libro 1. Scaliger, Lipsius lib. 1. c. 16. Var. lect. contendit competere lib. 4. ut de tribus prioribus accipiat hoc Propertii II. 10. 25. *Sas sis magna tui si tres sint Pampa libelli, Quos ego Persephona maxima dona feram.*

(c) Vide Broukhufium ad II. 6.

nuptæ blanditur , cęterum Tibullianis non concedentes lepore & elegantiā eruditione vero illos etiam antevertentes . Loca quæ ē Propertio affert Fulgentius *in dividiis* , *dividiis mentis conficit omnis amor* & *in cęntillare* , *cęntillare geris vadimonia* , in libris quos habemus incassum quæres .

IX. Jovianus Pontanus apud Alexandrum de Alexandro lib. 2. Genial. dierum c. 2. refert Propertii elegias se adolescentulo primum in lucem prodiiſſe , cum antea inſcitiæ temporum incompertæ forent , & incognitæ , opusq; obliteratum , & longiſſimo ævo abſumptum corroſis & labentibus litteris in cella vinaria ſub doſiis inventum apparuiſſe , & cum libelli vetuſtate verbis & nominibus abſumptis longo ſitu & ſenio , quod in diuturna obſcuritate latuerat , veram lectionem aſſequi nequirent , effectum ut mendofi inde codices prodirent , paulatimque diſcuti errores & corrigi cęptos , nec tamen effici quiſſe ut poſteris omnino integri inoffenſique darentur . Editus fuit Propertius primum An. 1474. deinde Venetiis An. 1475. quam editionem nihilo inferioreſ M. S. laudat Broukhufius . Inde Regii Lepidi An. 1481. quam pro principe editione perperam habebat Voſſius pater in Ariſtarcho . Tum ab Antonio Voſco ſed coniecturis ſuis nimium paſſim tribuente anno 1488 Evolve quoq; eximiam Propertii editionem vulgatam Pariſiis 1499. 4. apud Mich. Tolofam . Alias editiones in Catullo ſupra videbis ac Tibullo , quibus Propertium jungi ſolere etiam pueris eſt notiſſimum . Itaque hoc loco tantum addam eum ſeparatim exſtare excuſum ē recognitione Guil. Canteri in officina Plantiniana an. 1591. & luculentis commentariis illuſtratum à Joanne Paſſeratio Paris. 1608. fol. Novam vero eximiam huius Poetæ editionem e M. S. emendatam diligenter , & animadverſionibus

cru.

erit, atque ingeniosis illustratam publico nuper de-
 dit, qui omnes ejus Veneres imbibit elegantissimus Jo-
 hannes Bronkhufius Amstel. 1702. 4. ex officina Henr. wetste-
 nii, subjuncto indice omnium vocabulorum. Nic. Hein-
 sii notæ in Propertium quæ vulgandæ promittuntur p-
 362. nondum lucem viderunt,

NOI

NOI REFORMATORI

Dello Studio di Padova.

HAvendo veduto per la Fede di Revisione , & Approbatione del *P. Fr. Vincenzo Maria Mazzolemi Inquisitore*, nel Libro intitolato : *C. Valerius Catullus , Albius Tibullus E. R. Sextus Aurelius Propertius ex recensione Jo. Antonii Vulpii Bergomensis J. U. D.* non v'esser cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica , & parimente per Attestato del Segretario Nostro ; niente contro Principi , & buoni costumi , concedemo Licenza à *Gioseppe Corona* Stampatore , che possi esser stampato , osservando gl' ordini in materia di Stampe , & presentando le solite copie alle Publiche Librarie di Venetia , & di Padova.

Dat. 16. Genaro 1709.

(Carlo Ruzini Cav. Proc. Ref.

(

(Alvise Pisani Cav. Ref.

92

